JANE AUSTEN

AŞK VE GURUR

Çeviri: NİHAL YEĞİNOBALI

Pride and Prejudice, Jane Austen

1. basım: 2007
7. basım: Aralık 2013, İstanbul
E-kitap 1. sürüm Ocak 2014, İstanbul
Aralık 2013 tarihli 7. basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Yayına hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

ISBN 9789750720628

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

JANE AUSTEN
AŞK VE GURUR

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Nihal Yeğinobalı

Jane Austen'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Emma, 2007
Mansfield Park, 2008

JANE AUSTEN, 1775'te İngiltere'de, Steventon'ın Hampshire kasabasında doğdu. Reading'deki Manastır Okulu'na gönderilen Jane, daha sonra eğitimini evde sürdürdü. Günün toplumsal ve siyasal olaylarından uzak, sıradan bir yaşam sürdü. Romanlarında işlediği yerler, karakterler ve konular, çevresindeki küçük toprak sahipleri ve taşralı din adamlarına özgü, köyden, komşulardan, taşra yaşamından oluşan bu dünyadan alınmaydı. Austen'ın ilk romanı *Sağduyu ve Duyarlık* 1811'de yayımlandı. Bunu 1813'te *Aşk ve Gurur*, 1814'te *Mansfield Park*, 1815'te *Emma*, ölümünden sonra 1817'de *Northanger Manastırı* izledi. Austen, 1817'de sağlığı iyice bozulduğu için son yapıtı *Sanditon*'u yarım bırakmak zorunda kaldı. 18 Temmuz 1817'de öldü ve Winchester Katedrali mezarlığına gömüldü.

NİHAL YEĞİNOBALI, 1927'de Manisa'da doğdu. Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra New York Eyalet Üniversitesi'nde edebiyat öğrenimi gördü. *Genç Kızlar* adlı ilk romanını, Vincent Ewing adını verdiği sözde Amerikalı bir yazarın imzasıyla yayımladı 1950'de yayımlanan bu kitap, bir çeviri roman kandırmacasıyla yıllarca yeni basımlar yaptı, hâlâ da yapmaktadır. Ardından *Sitem, Mazi Kalbimde Bir Yaradır, Belki Defne, Gazel* adlı romanları ve *Cumhuriyet Çocuğu* adlı anı kitabını yayımladı. Yeğinobalı, çok sayıda yazarın klasik ve çağdaş yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Birinci bölüm

Birinci kısım

Parası pulu olan her bekâr erkeğin kendine bir yaşam arkadaşı seçmesinin kaçınılmaz olduğu, herkesçe benimsenen bir gerçektir.

Bir semte yeni taşınan böyle bir bekârın duygu ve görüşleri ne denli az bilinirse bilinsin, bu gerçek çevredeki ailelerin kafasına öyle bir yerleşmiştir ki zengin bekârı kendi kızlarının birinden birinin tapulu malı sayarlar.

Bir gün Bayan Bennet kocasına şöyle dedi: "Azizim, Bay Bennet, duydun mu, Netherfield Park Konağı en sonunda kiraya verilmiş!"

Bay Bennet bunu duymamış olduğunu söyledi.

Karısı, "Ya, verilmiş," dedi. "Şimdi Bayan Long buradaydı, o anlattı."

Bay Bennet karşılık vermedi.

Karısı sabırsızlanarak, "Konağı kim tutmuş, öğrenmek istemiyor musun?" diye bağırırcasına sordu.

"Belli ki sen bana söylemek istiyorsun. Ben de seni dinlemekte bir sakınca görmüyorum."

Bu kadarcık yüz bulma karısına yetti.

"Hayatım, nasıl bilmezsin, Bayan Long diyor ki Netherfield Park'ı ülkenin kuzeyinden gelen çok varlıklı bir genç adam kiralamış. Pazartesi günü dört atlı, kapalı bir arabayla konağı görmeye gelmiş; öyle beğenmiş ki Bay Morris'le şıp diye anlaşma yapmış; Bayan Long diyor ki Michaelmas Yortusu'ndan önce taşınacakmış; hizmetçilerinden bir kısmı gelecek haftanın içinde geliyorlarmış."

"Adı neymiş?"

"Bingley."

"Evli mi, bekâr mı?"

"Aa, bekâr elbette, hayatım! Hem de zengin bir bekâr; yıllık geliri dört beş binin üzerindeymiş. Kızlarımıza gün doğdu, vallahi!"

"Nasıl? Bundan onlara ne yani?"

Karısı, "Sevgili Bay Bennet, neden canımı sıkıyorsun?" dedi. "Onun kızlarımızdan birini almasını aklımdan geçiriyorum, elbette, sen de bal gibi biliyorsun."

"Kendisi bu semte bu niyetle mi taşınıyor?"

"Niyet mi? Saçma! Neler de söylüyorsun! Ama kızlarımızdan birine gönül vermesi akla yakın bir şey. Onun için taşınır taşınmaz ona hoş geldine gitmelisin."

"Bence bunun gereği yok. Kızlarla sen gidin ya da sen istersen bırak, kızlar kendileri gitsinler; belki daha bile iyi olur; çünkü sen de kızlarının hepsini cebinden çıkaracak kadar güzel olduğuna göre, Bay Bingley bir de bakarsın, hepsinden çok seni beğenivermiş!"

"Ruhum, iltifat ediyorsun bana. Gerçi bir zamanlar gerçekten güzeldim ama artık geçti... Bir kadının beş tane yetişkin kızı olunca kendi güzelliğini düşünmekten vazgeçmesi gerekir."

"Zaten böyle durumlarda çoğu kadının düşünecek güzelliği kalmamıştır."

"Ama, gözümün nuru, çok ciddi söylüyorum; taşındığı zaman Bay Bingley'yi görmeye gitmen şart."

"Benim böyle bir şeye söz vermeyeceğimi çok iyi bilmen gerekir."

"Ama kızlarını düşünsene! Birinden biri için ne parlak bir kısmet olur, onu düşün! Sir William'la Bayan Lucas'ın gitmeye niyetleri var – salt bu nedenle. Yoksa bilirsin, genel olarak yeni taşınanlara hiçbir zaman gitmezler. Senin gitmen şart; çünkü sen gitmedikçe bizim gitmemiz dünyada yakışık almaz."

"Etikete fazla bakıyorsun gibi geliyor bana. Bay Bingley sizlerin ziyaretinize, bana kalırsa, pek sevinecektir. Ben de seninle bir not gönderirim ona; kızlarımdan gözüne kestirdiğiyle evlenmesine yürekten razı olduğumu söylerim; ama Lizzyciğimi özellikle övmeden edemem, doğrusu."

"Sakın ha, yapma böyle bir şey!.. Lizzy'nin ötekilerden en ufak bir üstünlüğü yok. Jane'in yarısı kadar güzel değil bir kez; ne de Lydia'nın yarısı kadar sevimli. Ama sen her zaman onu hepsinden üstün tutarsın."

Bay Bennet, "Kızlarımın hiçbirinin aman aman bir üstünlükleri yok ki!" diye yanıtladı. "Bütün genç kızlar gibi cahil, sersem, saçma

şeyler. Gelgelelim Lizzy'nin hiç olmazsa hepsinden daha işlek zekâsı ve anlayışı var."

"Aşkolsun, Bay Bennet, insan kendi çocuklarını nasıl böyle kötüler! Beni üzmekten zevk alırsın zaten. Zavallı sinirlerime hiç acımazsın ki!"

"Beni yanlış anlamışsın, güzelim. Senin sinirlerine sonsuz saygım vardır benim. Onları eski dost sayarım. Hiç değilse yirmi yıldır onların sözünü eder durursun."

"Ah! Benim neler çektiğimi sen nereden bileceksin!"

"Güzelim, umarım bu dertten kurtulur, uzun yaşarsın da semtimize nice varlıklı bekârların taşındığını görmek nasip olur."

"Neye yarar! Bunun gibi daha yirmi tanesi gelse bir işimize yaramaz ki – sen onları gidip görmedikçe!"

"Söz veriyorum, cancağızım, hele gelen bekârlar yirmiyi bulsun – hepsini gidip görmezsem!"

Bay Bennet, işlek bir zekâ, ince alaycılık, içine kapanıklık ve esintilerden oluşmuş öyle garip bir bileşimdi ki, karısının onun kişiliğini anlamasına yirmi üç yıl yetmemişti. Kendi kişiliğini anlamaksa o denli zor değildi, çünkü Bayan Bennet anlayışı kıt, bilgisi az, dakikası dakikasına uymayan bir kadındı. Yaşamından hoşnut olmadığı zaman kendini sinirli sanırdı. Bu yaşamın tek amacı kızlarını evlendirmekti; avuntusu ise dostluk, gezmek ve dedikodu.

İkinci kısım

Bay Bingley'ye hoş geldine ilk gidenlerden biri Bay Bennet oldu. Aslında onu gidip görmeye daha ilk baştan niyetlenmiş olmakla birlikte sonuna değin karısına "Gitmeyeceğim," demekten geri kalmamıştı. Ziyaret günü akşamına dek de karısının bu işten haberi olmadı. Bay Bennet ziyaretini şöyle ortaya vurdu: İkinci kızının, şapkalarından birine süs geçirdiğini görerek damdan düşercesine, "Umarım Bay Bingley şapkanı beğenir, Lizzy," dedi.

Karısı küskün ve kızgın, "Ziyaretine gidemeyeceğimize göre Bay Bingley'nin neyi beğenip beğenmediğini nereden bileceğiz?" diye söylendi.

Elizabeth, "Anneciğim, unutuyorsunuz," dedi. "Kendisiyle elbet toplantılarda karşılaşacağız. Bayan Long da onu bize tanıştıracağına söz verdi ya."

"Ben Bayan Long'un böyle bir iş yapacağına hiç inanmam. Onun da iki genç kız yeğeni var. Zaten bencil, ikiyüzlü kadının biridir; bence beş para etmez."

Bay Bennet, "Al benden de o kadar," dedi. "Senin bu iş için ona güvenmediğine sevindim, doğrusu."

Bayan Bennet burun kıvırıp da yanıt bile vermedi. Ama kendini artık tutamayarak kızlarından birini azarlamaya başladı.

"Tanrı aşkına, öksürüp durma öyle, Kitty! Sinirlerime acı biraz. Mahvediyorsun sinirlerimi."

Kocası, "Kitty öksürmek konusunda hiç düşünceli değildir zaten," dedi. "Öksürmek için hep olmayacak zamanları seçer."

Kitty huysuz huysuz, "Kendi keyfim için öksürmüyorum ya!" diye söylendi. "Balo ne zaman, Lizzy?"

"İki hafta sonra, yarınki gün."

Annesi, "Gerçekten de öyle," dedi dövünürcesine. "Bayan Long da ancak balodan önceki gün geliyor. Demek ki Bay Bingley'yi bize

tanıştıramayacak, çünkü kendisi tanışmamış olacak."

"Öyleyse, canım, sen arkadaşından daha üstün durumda olup Bay Bingley'yi ona kendin tanıştırabilirsin."

"Olacak şey mi, Bay Bennet, olacak şey mi, hayatım, ben kendim tanışmamışken! Senin de bu alaycılığın yok mu!"

"Böylesine dikkatli, sakıngan olmana hayranım. İki haftalık bir tanışıklık gerçekten de azdır. İnsan bir adamın gerçek kişiliğini iki haftada öğrenemez. Ama bu tanıştırma işini biz yapmazsak başkası yapar. Hem zaten Bayan Long'la yeğeni olan kızlara da bu işte bir fırsat tanımak gerekiyor. Kendisi böyle bir tanıştırmayı kuşkusuz büyük bir iyilik sayacağına göre, bu görevi sen üstüne almazsan ben alırım."

Kızlar, gözlerini açmış, babalarına bakakalmışlardı. Bayan Bennet yalnızca, "Laf!" dedi. "Laf!"

Kocası, "Bu sert çıkışın anlamı ne ola?.." diye sordu. "Yani tanıştırma kurallarıyla bu kurallara verilen önemi, laf diye mi geçiştiriyorsun? Sana bu konuda pek hak veremeyeceğim. Sen ne dersin, Mary? Çünkü, sen filozofça düşünen bir genç kızsındır, bilirim; büyük eserler okur ve özetlersin."

Mary çok parlak, çarpıcı bir şeyler söylemek istediyse de ne söyleyeceğini bilemedi.

Babası, "Mary düşüncelerini sıralayadursun biz Bay Bingley'ye dönelim," dedi.

Karısı, "Bıktım artık şu Bay Bingley'den!" diye bağırdı.

"İşte buna pek üzüldüm; ama neden daha önce söylemedin, kuzum? Bundan bu sabah haberim olsaydı, taş çatlasa kendisini görmeye gitmezdim. Ne aksilik! Gene de gidip görmüş olduğuma göre kendisiyle dostluk etmekten kaçınamayız."

Ailenin gösterdiği şaşkınlık tam Bay Bennet'in istediği gibi oldu; Bayan Bennet'in şaşkınlığı belki de hepsininkinden üstündü. Gene de ilk sevinç kaynaşması yatıştığı zaman kendisinin bu işi başından beri beklediğini söylemeye koyuldu.

"Ne iyi kalplisin, sevgili Bay Bennet! Ama eninde sonunda senin aklını bu işe yatıracağımı biliyordum ben. Kızlarını, böyle bir dostluğu savsaklamaya kıyamayacak kadar çok sevdiğini biliyordum! A, canım,

öyle sevindim ki! Hem bu sabah gitmiş olmana karşın şu dakikaya değin ağzını açıp bir söz söylemeyişin de ne hoş bir şaka oldu!"

Bay Bennet, "Kitty, şimdi artık canın istediği gibi öksürebilirsin," dedi ve karısının coşkun sevincinden yorgun düşmüş durumda, odadan çıktı.

Kapı kapandığı zaman kadın, "Ne mükemmel bir babanız var, kızlar!" dedi. "Onun iyiliğine olan gönül borcunuzu nasıl ödeyeceksiniz bilmem. Ben de ödeyemem ya! İnanın bana, bizim yaşımıza gelince, Tanrı'nın her günü, yeni yeni kimselerle tanışmak insanın hiç hoşuna gitmez ama biz sizin hatırınız için her şeye katlanırız. Lydia, canım, gerçi sen ailenin en küçüğüsün ama gene de kalıbımı basarım ki Bay Bingley baloda seninle de dans edecektir."

Lydia, atılgan, "Aaa, benim hiç kaygım yok," dedi. "En küçük olsam bile ailenin en uzun boylusu benim!"

O akşam yatıncaya dek hanımlar Bay Bingley'nin, Bay Bennet'in ziyaretine ne zaman karşılık vereceği üstüne varsayımlar yürütüp, kendilerinin onu ne zaman akşam yemeğine çağırabileceklerini kararlaştırmakla vakit geçirdiler.

Üçüncü kısım

Bununla birlikte Bayan Bennet, beş kızının da yardımıyla, bu konuda sorduğu bütün sorulara karşın kocasının ağzından Bay Bingley'nin şöyle doyurucu bir tanımlamasını alamadı. Bay Bennet'i hanımlar çeşitli yollardan sıkıştırdılar: Açık açık sordular, kurnazca kestirmecelerde bulundular, uzak olasılıkları hesapladılar – gel gör ki o hiçbirinin oyununa gelmedi ve hanımlar sonunda komşuları Bayan Lucas'ın elden düşme bilgisiyle yetinmek zorunda kaldılar. Bayan Lucas'ın anlattıkları son derece olumluydu. Sir William Lucas yeni komşuya bayılmış! Bay Bingley enikonu genç, çok yakışıklı, çok kibar bir adammış. Ve bütün bunlara ek olarak bundan sonraki ilk baloya kalabalık bir arkadaş grubuyla katılmak niyetindeymiş. Bundan sevinçli haber mi olur! Dans etmekten hoşlanmak demek, âşık olmaya doğru atılmış bir adım demekti! Bay Bingley'nin âşık olması konusunda iyice parlak umutlar beslenmeye başlandı.

Bayan Bennet kocasına, "Kızlarımdan birini Netherfield Park Konağı'nda yerleşmiş göreyim; ötekilere de aynı şekilde parlak evlilikler yaptırayım, başka bir şey istemem!" diyordu.

Birkaç gün sonra Bay Bingley, Bay Bennet'in ziyaretine karşılık vermeye geldi ve kitaplıkta onunla on dakika kadar kaldı. Güzellikleri üstüne birçok övgüler işittiği kızları görebilmeyi ummuştu; ama yalnızca babalarını görebildi. Hanımlar ondan biraz daha şanslıydılar, çünkü üst kattaki pencerelerin birinden, onun mavi bir ceket giymiş ve siyah bir ata binmiş olduğunu görmek fırsatını buldular.

Arası uzamadan Bay Bingley'ye akşam yemeği için bir çağrı gönderildi. Bayan Bennet ev hanımlığını gösterecek olan yemek listesini hazırlamıştı bile. Ama çağrılıdan gelen bir mektupla her şey geri kaldı. Bay Bingley ertesi gün Londra'ya gitmek zorunda olduğu için bu çağrının onurunu şimdilik, yazık ki kabul edemeyecekmiş, falan filan.

Bayan Bennet adamakıllı bozuldu, kaygılandı. Genç adamın Hertfordshire'a daha yeni gelmişken kentte ne gibi bir işi olabileceğini kestiremiyordu. Onun hep oradan oraya gezeceğini ve gerektiği gibi Netherfield Konağı'na yerleşip oturmayacağını kuruntu etmeye başlamıştı. Bingley'nin Londra'ya salt balo için büyük bir arkadaş grubu toplamaya gitmiş olduğu düşüncesini ileri sürmekle Bayan Lucas, Bayan Bennet'in kaygısını biraz yatıştırdı. Gerçekten de çok geçmeden Bay Bingley'nin toplantıya on iki hanım ve yedi beyle birlikte geleceğini belirten bir söylenti duyuldu. Kızlar bu kadar çok kadın geleceğini duyunca yas tuttularsa da balodan önceki gün Bay Bingley'nin on iki yerine Londra'dan yalnızca altı hanım getirdiğini duyunca içleri rahatladı. Bay Bingley kendi beş kız kardeşiyle bir de kardeş kızını getirmişti. Ne var ki Bay Bingley'nin grubu balo salonuna girdiği zaman topu topu beş kişiydiler: kendisi, kız kardeşlerinden ikisi, bunlardan büyüğünün kocası ve başka bir genç adam.

Bay Bingley yakışıklı ve efendi tavırlıydı; yapmacıktan uzak, rahat davranışları vardı. Kız kardeşleri de hoş hanımlardı ve salon kadını oldukları her davranışlarından belliydi. Bay Bingley'nin eniştesi Bay Hurst de efendi görünüşlüydü. Gelgelelim arkadaşı Bay Darcy uzun boyu, güzel yapısı, yakışıklı yüz çizgileri, soylu davranışları ve yıllık gelirinin on bin[1] olduğu üstüne, gelişinden beş dakika sonra kulaktan kulağa gezmeye başlayan söylentiyle, hemen bütün salonun dikkatini kendi üzerine çekti. Erkekler onun tam erkek tipli olduğunu ileri sürüyor, kadınlar da Bay Bingley'den çok daha yakışıklı olduğunu ileri sürüyorlardı. Kısacası gecenin yarısına dek Bay Darcy büyük bir hayranlık topladı. Ne yazık ki sonunda davranışları nefret uyandırarak hayranlık duygularını tersine döndürdü. Çünkü onun gururlu, kibirli olduğu, kendini çevresindekilerden üstün tutup her şeye burun kıvırdığı ortaya çıkmıştı. Şimdi artık Derbyshire'daki o büyük, görkemli konağı ile mülkleri bile onu soğuk, sevimsiz bir yüze sahip bulunmaktan ve arkadaşıyla kıyaslanmaya layık olmamaktan kurtaramazdı.

Bay Bingley çok geçmeden salondaki belli başlı kimselerle tanışmış bulunuyordu. Yaşam dolu, girgindi. Her dansa kalkıyor, balonun çok erken biteceğine kızarak kendisi de Netherfield'de bir

balo vermekten söz ediyordu. Onunla arkadaşı arasında ne büyük bir tezat vardı! Bay Darcy topu topu bir kez Bayan Hurst, bir kez de Bayan Bingley'yle dans etti; başka kızlarla tanışmayı istemedi. Geceyi salonda dolaşıp ara sıra kendi grubundan biriyle konuşarak geçirdi. Onun kişiliği konusunda kesin yargıya varılmıştı: Dünyanın en burnu büyük, en sevimsiz adamıydı ve herkes onun bir daha kasabaya hiç gelmemesini diliyordu. Ona şiddetle diş bileyenlerin arasında Bayan Bennet de vardı. Bayan Bennet'in, Bay Darcy'nin genel davranışına karşı duyduğu hoşnutsuzluk, onun, kendi kızlarından birini küçük düşürmesi yüzünden özel bir kin biçimini almıştı.

Eş azlığı yüzünden Elizabeth Bennet iki kez dans edemeyip oturmak zorunda kalmıştı. Ve bir seferinde Bay Darcy oldukça yakınında durduğu için genç kız onunla Bay Bingley arasında geçen bir konuşmaya kulak misafiri olmuştu. Birkaç dakika için dans pistinden ayrılan Bingley, arkadaşını dansa katılması için üsteliyordu.

"Haydi bakalım, Darcy," diyordu. "Dans etmeni istiyorum. Böyle aptal gibi, kendi başına durduğunu gördükçe ifrit oluyorum. Dans etsen çok daha iyi olacak."

"Hiç de değil! Dans ettiğim hanımla iyice tanışık olmadıktan sonra dans etmek nasıl sinirime dokunur, bilirsin. Hele böyle bir toplantıda hiç çekilmez doğrusu. Kız kardeşlerin dansta. Salonda da başka tek bir kız yok ki onunla dansa kalkmak benim için ceza olmasın."

Bingley, "Dünyayı verseler senin gibi mızmızlık edemem!" diye söylendi. "Yemin ederim bu akşamki kadar çok sayıda güzel kızı bir arada ömrümde görmemiştim. Hatta gördüklerimin arasında bazıları olağanüstü güzel."

Bay Darcy, Bennet kardeşlerin en büyüğünden yana bakarak, "Salondaki tek güzel kızla sen dans ediyorsun," dedi.

"Ah, ömrümde gördüğüm yaratıkların en güzeli o! Ama onun kız kardeşlerinden biri de şuracıkta, senin hemen arkanda oturuyor. Pek hoş bir kız, pek de tatlı olduğu belli. Haydi, eşime rica edeyim de sizi tanıştırsın."

"Hangisini demek istiyorsun?"

Ve Darcy dönerek bir an göz göze gelinceye dek Elizabeth'e baktı. Sonra gözlerini çevirerek soğuk soğuk, "Kötü sayılmaz ama beni dansa özendirebilecek kadar güzel değil," dedi. "Zaten şu sırada, başka

erkeklerden yüz bulamamış kızlarla doğrusu uğraşamam! Hadi, sen eşinin yanına dön de onun gülüşlerinin tadını çıkar. Çünkü benimle boş yere zaman yitiriyorsun."

Bay Bingley arkadaşının sözünü tuttu. Bay Darcy de yürüdü, gitti. Elizabeth'e kendini hiç de sevdirmemişti elbet. Gene de genç kız bu olayı arkadaşlarına neşeyle anlatmaktan geri kalmadı. Çünkü gülünç olan her şeyden tat alan canlı, şakacı bir yaradılışı vardı.

Balo bütün aile için çok iyi geçti. Bayan Bennet en büyük kızının Netherfieldlilerce çok beğenildiğine tanık olmuştu. Bay Bingley, Jane ile iki kez dans etmişti ve Bay Bingley'nin kız kardeşleri de ona çok yakınlık göstermişlerdi. Durumundan Jane de annesi kadar hoşnuttu ama daha serinkanlı duruyordu. Elizabeth, Jane'in hoşnutluğunu paylaşmaktaydı; Mary, Bayan Bingley'nin kendinden, "O çevrenin en yetenekli kızı," diye söz ettiğini duymuştu. Kitty ile Lydia da şansları yaver gittiği için hiç eşsiz kalmamışlardı, ki onların herhangi bir balodan bekledikleri de salt buydu zaten.

Böylece, yaşamlarından iyice hoşnut bir durumda, kendi yaşadıkları (ve belli başlı kişilerinden sayıldıkları) Longbourn köyüne döndüler. Bay Bennet yatmamıştı. Eline kitap aldı mı saati unuturdu. Hele bu kez, o denli büyük beklentiler uyandırmış olan bir gecenin nasıl geçtiğini çok merak ediyordu. Karısının yeni gelen genç adam konusundaki görüşlerinde düş kırıklığına uğrayacağını ummuştu biraz; ama durumun bambaşka olduğunu anlamakta gecikmedi.

Bayan Bennet daha odaya girerken, "Ah! Sevgili Bay Bennet, çok güzel bir gece geçirdik, şahane bir balo oldu," dedi. "Keşke sen de orada olsaydın! Jane öyle bir gözleri kamaştırdı ki görülmemiştir. Herkes onu övüyordu. Bay Bingley de onu pek güzel buldu, tam iki kez dansa kaldırdı! Bir düşün, canım; tam iki kez dans etti onunla! Hem salonda ikinci kez dansa kaldırdığı tek kız oydu. Önce Bayan Lucas'ı kaldırdı. Onunla kalktığını görünce öyle bir ağırıma gitti ki! Ama neyse ki onu hiç beğenmedi. Zaten beğenilecek gibi değil, biliyorsun! O sırada başkasıyla dansa kalkan Jane'in üzerinde Bay Bingley'nin gözü kalmış gibiydi. Jane'in kim olduğunu sordu; birini araya sokup kendini tanıştırdı, bundan sonraki dansı onunla yaptı. Sonra Bayan King'le, sonra küçük Maria Lucas'la, sonra gene Jane'le dans etti. Sonradan da Lizzy ile Boulangerlerin kızını kaldırdı."

Kocası sıkılarak, "Biraz bana acıması olsaydı bu kadar çok dans etmezdi," diye söylendi. "Tanrı aşkına onun kimlerle dans ettiğini sayıp dökme artık. Keşke ilk dansta ayağını burksaydı!"

Bayan Bennet, "Ah, canımın içi, pek hoşuma gitti bu çocuk," diye sözünü sürdürdü. "Öyle görülmedik derecede yakışıklı ki! Kız kardeşleri de çok hoş kızlar. Ömrümde öyle şık kılıklar görmedim! Yemin ederim ki Bayan Hurst'ün elbisesindeki dantel..."

Burada sözü gene yarıda kaldı. Bay Bennet giyim kuşam sözü dinlemek istemiyordu. Böylece karısı başka konu aramak zorunda kaldı; pek acı bir dille ve biraz da abartarak Bay Darcy'nin korkunç kabalığını anlattı.

"Ama bana inanmanı isterim, onun hoşuna gitmemekle Lizzy pek zararlı çıkmış sayılmaz," diye ekledi. "Pek sevimsiz, pek lanet bir adam, yakın davranmaya değmez. Öyle burnu havada, öylesine kibirli ki hiçbir şeyi beğenmedi. Oraya buraya dolaşıyor, gururundan yanına varılmıyordu. Dans edecek kadar güzel değilmiş! Ah hayatım, keşke orada olsaydın da, şu adama bir haddini bildirseydin. İyice tiksindim bu adamdan, ne yalan söyleyeyim!"

1. Darcy'nin İngiltere'nin en zengin dört yüz ailesinin içinde sayılmasına yetecek bir servet. (Y.N.)

Dördüncü kısım

Jane'le Elizabeth yalnız kaldıkları zaman, Bay Bingley'yi övmekte şimdiye dek ölçülü davranmış olan Jane, kız kardeşine genç adamı ne denli beğenmiş olduğunu açıkça anlatmaya başladı.

"İdeal bir genç erkek," diyordu. "İnce duygulu, iyi huylu, neşeli, canlı, sonra bu kadar kibarlık da görmemiştim! Böyle kusursuz bir terbiyenin yanı sıra, böyle rahat ve yapmacıksız bir tavır!"

Elizabeth, "Aynı zamanda yakışıklı da!" diye ekledi. "İdeal bir genç erkeğin, elinden gelirse, yakışıklı da olması gerekir zaten. Böylece Bay Bingley'nin kusursuzluğu bütünlenmiş oluyor."

"Beni ikinci bir kez dansa kaldırdığı zaman koltuklarım kabardı doğrusu. Böyle üstüme düşmesini beklemiyordum."

"Beklemiyor muydun? Oysaki ben senin adına bunu bal gibi bekliyordum. Aramızdaki en büyük farklardan biri bu zaten. Sen hiçbir zaman övgü beklemez, şaşırırsın. Ben tam tersi. Onun seni dansa kaldırmasından daha doğal ne olabilir? Senin salondaki bütün kızlardan beş kat güzel olduğunu görmemek elinde değildi ki! Kısacası, bundan onun kibarlığına pay çıkarmaya gerekçe yok. Anlayacağın, pek sevimli bir adam; ondan hoşlanmana izin veriyorum. Ondan çok daha aptallarını beğendiğin çok olmuştur."

"Ama Lizzyciğim!"

"Bir tanem, senin çoğunlukla bütün insanları sevip beğenmeye karşı aşırı bir eğilimin vardır. Kimsede kusur görmezsin. Senin gözünde tüm dünya iyi, herkes hoştur. Ömrümde senin tek bir kişi üstüne kötü söz söylediğini duymuş değilim."

"İnsanlara kusur bulmakta acele etmek istemem. Gene de düşündüklerimi her zaman olduğu gibi söylerim."

"Biliyorum. İşin garip yönü de bu ya! Bu denli akıllı olasın da çevredekilerin sersemliklerini, saçmalıklarını gerçekten görmeyesin! Masum numarası yapan çoktur – dört bir yanımız bunlarla dolu. Ama

gösteriş ve yapmacığa kaçmadan masum olmak –herkesin kişiliğindeki iyi yönü alıp daha da iyileştirmek ve kötü yönlere hiç değinmemek– bu ancak sana özgü bir şey. Örneğin sen bu adamın kız kardeşlerini de beğendin, değil mi? Oysaki onlar kibarlık bakımından hiç de erkek kardeşlerinin dengi değil."

"Elbet değiller, ilk bakışta. Ama konuştukça insanı sarıyorlar. Bayan Bingley ağabeyiyle oturup evi çekip çevirecekmiş. Onun kişiliğinde ince ve sevimli bir komşu kazanmazsak çok şaşarım."

Elizabeth sesini çıkarmadan dinliyordu ama ablasının dediklerine aklı yatmış değildi. Bingley'nin kız kardeşleri baloda genel olarak, hiç de kendilerini sevdirecek bir biçimde davranmamışlardı. Elizabeth ablasından daha keskin görüşlü ve daha az yumuşak başlıydı. Yargılarını etkileyecek herhangi bir övgü karşısında da kalmamış olduğu için, Bingley'nin kız kardeşlerini beğenmek eğiliminde değildi. Bu hanımların birer sosyete hanımı oldukları su götürmezdi. Keyifleri yerinde olduğu zaman sevimli olabilmek ve canları istediği zaman karşılarındakine iyi davranmak yeteneğinden de yoksun değildiler. Ama burnu büyük, gururlu kişilerdi. Güzelceydiler; Londra'nın en belli başlı özel okullarından birine gitmişlerdi; yirmi binlik drahoma sahibiydiler ve gereğinden çok para harcamaya, yüksek mevki ve rütbelerdeki kimselerle dostluk etmeye alışmışlardı. Bu yüzden kendilerini bir şey sanmakta ve başkalarına tepeden bakmakta yerden göğe kadar hakları vardı belki. İngiltere'nin kuzey bölgesinin ileri gelen ailelerinden birinin kızlarıydılar ve bu gerçeği hiçbir zaman unutmuyorlardı.

Bay Bingley'ye büyük bir varlık bırakan babası bu parayla bir malikâne almayı kurmuş; ama ömrü yetmemişti. Bay Bingley de bir malikâne almaya niyetliydi ve üstelik birçok yer beğenmişti. Ama şu sırada geniş, güzel bir eve yerleşmiş olduğu için onun rahat huylarını bilenler artık ömrünün sonuna dek Netherfield Park'ta oturacağına ve malikâne satın alma işini oğullarına bırakacağına inanıyorlardı.

Kız kardeşleri onun mülk sahibi olması için can atıyorlardı. Gene de şu sırada yalnızca bir kiracı olmalarına karşın, Bayan Bingley ağabeyinin evinin hanımı olmaya hiç de isteksiz değildi. Kocasının şıklığıyla sosyetikliği gelirinden üstün olan Bayan Hurst de işine geldiği zaman ağabeyinin evini kendi evi saymaktan çekinmiyordu. Ergenlik

yaşına varalı daha iki yıl bile olmayan Bay Bingley rasgele verilen bir tavsiye üzerine Netherfield Park'a bakmaya karar vermişti. Gerçekten de konağa yarım saat şöyle bir bakmıştı. Evin konumu ve belli başlı odaları hoşuna gitmiş, ev sahibinin söylediği övgü sözleri içine sinmiş ve genç adam evi o saat kiralamıştı.

Bingley ile Darcy arasında, kişiliklerindeki büyük tezada karşın sarsılmaz bir dostluk vardı. Bingley rahatlığı, açık yürekliliği ve uysallığıyla kendini Darcy'ye sevdirmişti. Oysa hiçbir kişilik Darcy'nin kişiliğine bu derece zıt olamazdı ve Darcy de kendi kişiliğinden hiçbir zaman yakınır görünmezdi.

Bingley de Darcy'nin görüş gücüne ve yargılarına son derece saygı besler ve güvenirdi. Fikir ve kavrayış bakımından Darcy daha üstündü. Bingley akılsız sayılmazdı ama Darcy çok akıllıydı. Aynı zamanda gururlu, içine kapanık, titiz bir adamdı. Kusursuz terbiyesine karşın insanlara sokulmazdı. Bu yönden Bingley ondan üstündü. Çünkü her gittiği yerde kendini sevdirirdi. Oysaki Darcy her zaman çevresindekileri gücendirirdi.

İki arkadaşın balo sırasındaki konuşmaları kişiliklerini belirtmek için yeterliydi. Bingley ömründe bu denli hoş kimseler, böyle güzel kızlar görmemişti. Herkes onun çevresinde pervane gibi dönmüş, ona yakınlık göstermişti. Herhangi bir resmîlik, bir soğukluk olmamıştı. Bingley çok geçmeden salondakilerin hepsiyle içli dışlı olmuştu. Bayan Jane Bennet'e gelince, Bingley ondan daha güzel bir melek bile olabileceğini düşünemiyordu!

Arkadaşının tam tersine Darcy baloda gördüğü kimselerde pek az güzellik seçmiş; şıklığın, yüksek sosyete gereklerinin izine bile rastlamamıştı. Onların hiçbirine karşı zerrece ilgi duymamış ve onların hiçbirinden de zerrece yakınlık görmemişti. Bayan Jane Bennet'in güzel olduğunu kabul etmekle birlikte onun da gereğinden fazla gülümsemesine kusur bulmuştu.

Bayan Hurst'le Bayan Bingley de onun düşüncesine katılmışlardı. Ama gene de Jane'i beğeniyor, seviyor ve çok tatlı buluyorlar, onu daha yakından tanımakta bir sakınca görmüyorlardı. Böylece Bayan Bennet'in tatlı bir kız olduğu resmen onaylandı ve Bingley'ye de, Jane ile ilgili ciddi bir niyet beslemesi için yetki verilmiş oldu.

Beşinci kısım

Longbourn'un oldukça yakınında Bennetlerin içli dışlı oldukları bir aile oturuyordu: Sir William Lucas önceden Meryton'da tüccarlık yaparak hatırı sayılır bir varlık kazanmış, belediye başkanlığı yaptığı sırada krala verdiği bir dilekçe sonucunda "şövalyelik" (yani sir) unvanını almıştı. Bu onuru biraz aşırı ciddiye almıştı galiba. Yaptığı işten ve ticaretle geçinilen küçük bir kasabada oturmaktan nefret ederek ikisini de bırakmış ve Meryton'ın bir iki kilometre dışındaki bir köşke taşınmıştı. O zamandan sonra Lucas Lodge diye anılan bu köşkte, şimdi, Sir William ticari işleriyle bağlı bulunmaksızın kendi unvanının tadını çıkarabilir ve kendini, "bütün dünyaya karşı nazik olmak" işine adayabilirdi. Çünkü unvanı onu iyice sevindirmiş olmakla birlikte burnunu büyütmüş değildi. Tersine, Sir Lucas herkese karşı her zaman çok yakınlık gösterirdi. Yaradılıştan arkadaş canlısı bir adamdı. Kırıcı olmayı sevmez, herkese iyilik etsin isterdi. Saraya sunulup unvan kazanması onu gerçek bir "soylu" yapıp çıkmıştı sanki.

Bayan Lucas da pek iyi bir hanımcağızdı. Çok akıllı sayılamayacağından Bayan Bennet için son derece değerli bir komşu olabiliyordu. Lucasların birkaç çocuğu vardı. Yirmi yedi yaşlarında, anlayışlı, akıllı bir genç hanım olan en büyükleri Charlotte, Elizabeth'in yakın arkadaşıydı.

Lucas ailesinin kızlarıyla Bennet ailesinin kızlarının bir araya gelip balo üstüne konuşmaları kuşkusuz kaçınılmaz bir şeydi. Nitekim balonun ertesi sabahı Lucas ailesinin kızları, haber verip haber almak amacıyla Longbourn House Köşkü'ne gelmiş bulunuyorlardı.

Bayan Bennet bütün terbiyesini takınarak, "Başlangıçta *senin* işin işti, Charlotte," dedi, "Bay Bingley ilk önce seni seçti."

"Evet ama ikinci seçtiği kız daha hoşuna gitti gibime geliyor!"

"Ha! Jane'i demek istiyorsun, sanırım; onunla iki kez dans etti diye. Gerçekten de buna bakılırsa Jane'i çok beğendi sayılır. Daha

doğrusu beğendiğini kuvvetle tahmin ediyorum. Kulağıma bir şeyler çalındı bununla ilgili – neydi, unuttum ama Bay Robinson'la ilgili bir şey."

Elizabeth "Belki de Bay Bingley'yle Bay Robinson arasında benim kulağıma çalınan konuşmadan söz ediyorsunuz," dedi. "Size söylemedim mi? Bay Robinson, Bay Bingley'ye bizim baloyu beğenip beğenmediğini soruyordu. Salonda bir sürü güzel kız var, değil mi, diye sorduktan sonra, hangi kızı en güzel bulduğunu sordu. Bay Bingley hemen, kuşkusuz Bayan Bennetlerin en büyüğü; bu noktada hiçbir düşünce ayrılığı olamaz diye yanıtladı."

"Bakın hele! Gerçekten de pek kesin konuşmuş. Sanki gözüne kestir... neredeyse... ama, ne olsa, belki de sonunda hiçbir şey çıkmaz."

Charlotte, "Benim kulağıma çalınan konuşmaysa bambaşkaydı, Eliza," dedi. "Bay Darcy'nin dili arkadaşınınki kadar tatlı sayılmaz değil mi? Zavallı Eliza! Sadece *fena sayılmazmışsın!"*

"Çok rica ederim, o adamın kabalığına üzülmeyi Lizzy'nin aklına sokma! Çünkü o denli sevimsiz bir adam ki onun insanı beğenmesi evlerden ırak! Bayan Long dün gece söylüyordu. Adam onun yanı başında tam yarım saat oturmuş da bir kerecik bile ağzını açmamış!"

Jane, "Emin misiniz anneciğim, ufak bir yanlışlık olmasın?" diye sordu. "Çünkü Bay Darcy'nin onunla konuştuğunu ben kesinlikle gördüm."

"Elbet, Bayan Long ona Netherfield Park'ı beğenip beğenmediğini sormuş. O da karşılık vermek zorunda kalmış; ama kadıncağızın dediğine göre kendisine söz söylendi diye pek öfkelenmiş."

Jane, "Bayan Bingley bana dedi ki, Bay Darcy çok yakın dostları arasında olmadıkça pek konuşmazmış," dedi. "Ama yakınlarının arasındayken çok iyi huylu ve kibar olurmuş."

"Taş çatlasa inanmam, güzelim. Öyle iyi huylu olsaydı Bayan Long'la iki çift söz ederdi. Ama ben işin içyüzünü kestirebiliyorum. Bay Darcy'nin kibrinden yanına varılmadığını herkes söylüyor. Bayan Long'un fayton sahibi olmadığını ve baloya kiralık arabayla geldiğini bir yerden duymuş olsa gerek."

Bayan Lucas, "Bayan Long'la konuşmadığına pek öyle sinir olmuyorum ama Eliza'yla dans etmeliydi doğrusu," dedi.

Bayan Bennet, “Lizzy,” dedi, “bir dahaki baloda sakın ha *onunla* dans edeyim deme!”

“Anneciğim, onunla ömür boyu dans etmeyeceğime gözüm kapalı söz verebileceğimi sanırım.”

Charlotte Lucas, “Onun gururu beni çoğu kimselerin gururu kadar sinirlendirmiyor doğrusu,” diye fikir yürüttü. “Çünkü özrü var. Bu derece yakışıklı, soy sop sahibi, kısacası her bakımdan kusursuz bir genç erkeğin kendini beğenmiş olmasına şaşılmaz sanırım. Yani demek istiyorum ki gururlu olmaya hakkı var onun.”

Elizabeth, “Pek doğru,” dedi. “Onun gururunu ben de kolaylıkla hoş görebilirdim... *Benim* gurumu incitmemiş olsaydı.”

Düşüncelerinin derinliği ve sağlamlığından övünç duyan Mary, “Gurur insanlar arasında yaygın olan bir kusurdur, kanımca,” diye fikir yürüttü. “Okuduğum bütün kitaplara bakılırsa gerçekten yaygın olsa gerek. İnsan mizacının gurura özellikle eğilimli olduğuna ve herhangi gerçek ya da uydurma erdemlerinden ötürü gurura kapılmayan kimselerin çok az olduğuna inanç getirmiş bulunuyorum. Kibirle gurur, çok zaman aynı anlamda kullanılmalarına karşın aslında ayrı ayrı şeylerdir. Bir insan kibirli olmadan da gururlu olabilir. Gurur daha çok bizim kendi kendimizi değerlendirmemizle ilgilidir; kibirse başkalarına kendimizi ne şekilde satmak istediğimizle.”

Lucasların küçük oğlanlarından biri, “Ben Bay Darcy kadar varlıklı olsaydım, istediğimce gururlu olurdum!” diye bağırdı. “Bir sürü tazı besler ve her gün bir şişe şarap içerdim.”

Bayan Bennet, “O zaman da gereğinden çok şarap içmiş olurdun,” diye karşılık verdi. “Ben de gördüğüm zaman şişeyi hemen elinden alırdım.”

Çocuk, “Alamazdın,” diye karşı çıktı. Kadın, “Alırdım,” diye dayattı ve bu çekişme ancak Lucasların kendi evlerine gitmeleriyle son buldu.

Altıncı kısım

Longbournlu hanımlar çok geçmeden Netherfield Parklı hanımları ziyaret ettiler. Bu ziyarete de az zaman sonra karşılık verildi. Jane Bennet'in kibar ve sevimli davranışları Bayan Bingley'yle Bayan Hurst'ün gitgide daha hoşlarına gitmekteydi. Jane'in annesini "çekilmez" bulmuşlardı ve küçük kardeşlerinin de konuşulmaya değmeyeceğini düşünüyorlardı. Ama Jane ve Elizabeth'le arkadaş olmak isteğini belirtmişlerdi. Jane onların bu yakınlığını son derece büyük bir hoşnutlukla karşıladı. Gelgelelim Elizabeth hâlâ herkese, hatta Jane'e bile kibirli davrandıklarını düşündüğü için onlara bir türlü ısınamıyordu. Gerçi onların Jane'e gösterdikleri yakınlığın başlı başına bir değeri vardı. Çünkü bu yakınlığa, ağabeylerinin Jane'e duyduğu hayranlığın neden olması çok akla yakındı. Her karşılaştıkları yerde Bingley'nin Jane'e gerçekten hayran olduğu kimsenin gözünden kaçmıyordu. Jane'in de daha ilk geceden beri Bingley'ye karşı duymuş olduğu yakınlık duygularına gitgide daha fazla kapıldığı da Elizabeth'in gözünden kaçmıyordu. Üstelik, daha da doğrusu Jane, Bingley'ye sırsıklam tutulma yolundaydı. Neyse ki Elizabeth bunu kendinden başka kimsenin sezemeyeceğini düşünerek avunuyordu. Ne olsa Jane çok yoğun duygularının yanı sıra çok serinkanlı bir huya ve güler yüzlülüğe sahipti ki bu, onun sırrını meraklıların kuşkularına karşı korumaya yarayacaktı.

Elizabeth bundan arkadaşı Bayan Lucas'a söz etti. Charlotte, "Böyle bir durumda çevreyi aldatabilmek iyi olabilir, ama böylesine ihtiyatlı olmanın kimi sakıncaları da vardır," diye fikir yürüttü. "Bir kız duygularını sevdiği adamdan da saklarsa, onu kendine bağlamak fırsatını elinden kaçırabilir. O zaman da aşkından hiç kimsenin haberi olmadığını düşünmek, sanırım pek cılız bir avuntu olur. Hemen hemen her sevgide öyle büyük bir gönül borcu ya da gurur payı vardır ki yeni doğmuş bir sevgiyi başıboş bırakmaya gelmez. Hepimiz

başlangıçta özgürüzdür. Ufak bir gönül kayması kadar doğal ne olabilir ki? Ama karşıdan beslenmedikçe sırılsıklam âşık olacak kadar pişkinlik gösterebilen kadın azdır. Bence kadınların onda dokuzu karşılarındaki erkeğe duyduklarından öte bir sevgi gösterseler iyi ederler. Bingley hiç kuşkusuz ablandan hoşlanıyor. Ama Jane ona azıcık daha yüz vermezse duyguları hoşlanmaktan ileri geçemeyebilir."

"Bence Jane huyu elverdiği ölçüde ona yüz veriyor sayılır. Onu çok beğendiğini ben anlayabildiğime göre, Bingley anlayamazsa aptal demektir."

"Şunu unutma ki Eliza, o, Jane'in huylarını senin gibi ezbere bilmiyor."

"Ama bir kız bir erkeği beğeniyorsa ve bunu ondan gizlemiyorsa, erkek bunu anlamasın, olamaz."

"Belki birbirlerini yeter derecede görürlerse erkek bunu anlayabilir. Ama Jane ile Bingley birbirlerini oldukça sık görmekle birlikte uzun zaman bir arada bulunamıyorlar. Zaten hep büyük, kalabalık toplantılarda görüyorlar birbirlerini. Her dakikayı baş başa konuşmakla geçiremezler ya! Onun için Jane onunla baş başa bulunduğu her yarım saati elinden geldiğince değerlendirmeyi bilsin. Onu bir kez elde ettikten sonra dilediği kadar âşık olmaya zaman bulacaktır."

Elizabeth, "İyi bir evlenme yapmaktan başka hiçbir kaygı söz konusu değilse sen haklı sayılırsın," diye yanıtladı. "Ben sözgelimi, varlıklı bir koca ya da herhangi bir koca avlamayı aklıma koymuş olsaydım, sanırım senin dediğin gibi yapardım. Ama Jane'in düşüncesi ve duyguları böyle değil. Peşin hesapla yola çıkmıyor o. Üstelik daha kendi duygularının derecesini, yerinde olup olmadığını bile kesinlikle bilemiyor. Bingley'yi ancak iki haftadır tanıyor. Meryton balosunda iki kez dans ettiler. Bir sabah onu kendi evinde gördü, sonra dört kez onunla aynı sofrada bulundu. Bu Jane'in onun kişiliğini anlamasına yetmez ki!"

"Senin deyişine göre o! Eğer Jane, Bingley'yle yalnızca dört kez akşam yemeğinde bulunmuş olsaydı, ancak onun boğazlı olup olmadığını anlayabilirdi. Ama unutma ki dört akşam yemeği demek, birlikte geçirilen dört akşam demektir. Dört akşamda da insan çok şey öğrenebilir."

“Evet, bu dört akşam onlara birtakım ortak zevkleri olduğunu öğretti. Ama huylarının öteki önemli yönlerine gelince, pek bir şey öğrendiklerini sanmıyorum.”

Charlotte, “Her neyse,” dedi. “Jane’e içtenlikle başarı dilerim. Zaten Bingley’yle ha tutup yarın evlenmiş ha on iki ay onun kişiliğini incelemiş, mutlu olmak şansı iki şıkta da birbirine denktir, bence. Evlilikte mutluluk tam bir piyangodur. İki taraf birbirlerinin huylarını ne denli yakından bilirlerse bilsinler, zevkleri birbirine ne denli uygun olursa olsun, bu onların mutlu olma şanslarına hiçbir şey katmaz. Nasılsa sonradan kişilikleri yüzde yüz zıt olarak gelişmeye başlayacağı için paylarına düşen hır gürden kaçınamayacaklardır. Bu yüzden ömrünü birlikte geçireceğin insanın kusurlarını ne kadar az bilirsen o kadar iyi!”

“Beni güldürüyorsun, Charlotte! Ama yürüttüğün mantık sağlam değil. Sağlam olmadığını, senin başına gelse hiçbir zaman böyle davranmayacağını sen de bal gibi biliyorsun.”

Bay Bingley’nin Jane’e gösterdiği ilgiyi kafasına takmış olduğu için Elizabeth, bu arada kendisinin de Bay Darcy’nin ilgisini çekmeye başladığının farkında bile değildi!

Bay Darcy ilk önce onun güzel olduğunu bile kabul etmek istememişti. Baloda ona hayran kaldığı söylenemezdi. Ondan sonra karşılaştıkları zaman da genç kıza ancak kusur bulmak amacıyla bakmıştı. Ama kendi kendine ve arkadaşlarına, onun yüzünde beğenilecek hiçbir şey olmadığını açıklar açıklamaz o koygun gözlerindeki derin, güzel bakışların genç kızın yüzüne olağanüstü bir anlam kazandırdığını keşfedivermişti! Bu bulguyu, genç adamı aynı derecede bozguna uğratan başka bulgular izlemişti. Eleştirici gözüyle Darcy, genç kızın ölçülerinde birkaç kusur bulmakla birlikte yapısının ince, kıvrak ve çok hoş olduğunu itiraf etmek zorunda kalmıştı. Bir yandan kızın davranışlarının salon kadınlarınınkine uygun olmadığını belirtirken, öbür yandan onun rahat ve şakacı tutumlarına kapılmaktan kendini alamaz olmuştu.

Elizabeth ise bundan habersizdi. Kızın gözünde Darcy hiçbir gittiği yerde sevgi kazanamayan ve onu, Elizabeth’i, dans edecek kadar güzel bulmamış olan adamdı yalnızca.

Darcy şimdi Elizabeth'i daha yakından tanımayı istiyordu. Onunla karşılıklı konuşabilmeye hazırlık olarak onun başkalarıyla konuştuklarına kulak vermeye başladı. Onun bu tutumu da Elizabeth'in dikkatini çekti. Sir William Lucas'ın köşkünde, kalabalık bir toplantıdaydılar.

Elizabeth bir ara Charlotte'a, "Benim Albay Forster' la konuşmamı dinlemekte Bay Darcy'nin nasıl bir amacı olabilir ki?" diye sordu.

"Bu öyle bir soru ki yanıtını ancak Bay Darcy verebilir."

"Ama gene böyle bir iş yaparsa, gözümden kaçmadığını ona hemen bildireceğim. Pek küstah bakışları var. Küstahlığa önce ben başlamazsam, yakında ondan korkmaya başlayacağım."

Biraz sonra Bay Darcy'nin kendilerinden yana geldiğini gördüler. Gerçi hiç de onlarla konuşmak ister gibi bir tutumu yoktu. Ama Bayan Lucas arkadaşına, "Demin söylediğin şeyi yap bakalım," diye meydan okudu, Elizabeth de bunun altında kalmayarak o saat Darcy'ye döndü ve "Bay Darcy," dedi. "Demin bizlere bir balo vermesi için Albay Forster'ın başının etini yerken söylemek istediklerimi pek güzel ifade etmedim mi?"

"Büyük bir canlılıkla belirttiniz. Ama zaten bu, bütün hanımlara canlılık veren bir konudur."

"Bizlere karşı çok acımasızsınız!"

Bayan Lucas, "Piyanoyu açıyorum, Eliza," dedi. "Sonrasını biliyorsun."

"Sen de ne tuhaf arkadaşsın! Her zaman, herkesin önünde çalgı çalıp şarkı söyleyeyim istersin. Müzik yeteneğiyle övünen bir kız olsaydım, sen benim için bulunmaz bir pırlanta olurdun. Ama doğrusu, ülkenin en iyi sanatçılarını dinlemeye alışık olanların karşısına çıkmamak benim daha işime gelir."

Bayan Lucas diretiyordu. Elizabeth "Peki, yazgıma boyun eğmekten başka yol yok," dedi. Sonra, Bay Darcy' den yana büyük bir ciddilikle bakarak ekledi: "Kuşkusuz, hepimizin bildiği, çok yerinde bir atasözü vardır: Soluğunu, çorbanı üflemeye sakla, derler. Ben de soluğumu şarkıma saklayayım bari."

Elizabeth'in piyano çalıp şarkı söyleyiş tarzı kusursuz olmamakla birlikte çok tatlıydı. Birkaç şarkı söyledi ve daha söylemesi için

salondan yükselen ricalara karşın yerini, bu işin pek isteklisi olan kız kardeşi Mary'ye bıraktı. Ailenin tek alımsız kızı olması dolayısıyla Mary, bilgi ve becerilerini geliştirmek için çok çalışır ve kendini göstermeye her zaman can atardı.

Mary'nin müzik alanında ne büyük bir yeteneği ne de zevki vardı. Gösteriş kaygısı onu çok çalışmaya sürüklemişti, ama ona bir çokbilmişlik ve kendini beğenmişlik de vermişti ki bu, çok daha üstün bir yeteneğin sunuşunu bile bozmaya yeterdi. Rahat ve yapmacıksız sunuşuyla Elizabeth, kardeşinin yarısı kadar yetenekli olmamakla birlikte dinleyenlere daha çok zevk vermişti. Mary ise çaldığı uzun konçertonun sonunda alkış toplayabilmek için, küçük kardeşlerinin üstelemesiyle İskoç ve İrlanda türküleri söylemek zorunda kaldı. Genç kızlar ve birkaç genç subay salonun bir köşesinde coşkuyla halk dansları yapmaya başladılar.

Bay Darcy bir köşede durmuştu. Onların böyle, ciddi konulardan hiç konuşmaksızın zaman geçirmelerini sessiz bir öfke içinde seyretmekteydi. Kendi düşüncelerine öyle dalmıştı ki Sir William Lucas'ın yanı başında olduğunu fark etmemişti bile! Sonunda Sir William, "Gençler için ne hoş eğlence!" diye söze başladı. "Dans etmek gibisi var mı? Ben dansı yüksek ve uygar toplumların en belli başlı inceliklerinden biri sayarım."

"Elbette, beyefendi. Dans sanatının aynı zamanda dünyanın daha alçak toplumlarında da geçerli olmak gibi bir ayrıcalığı vardır. Bütün yamyamlar dans etmesini bilirler."

Sir William yalnızca gülümsedi. Bir duraklamadan sonra Bay Bingley'nin de dans edenlerin arasına katıldığını görünce, "Arkadaşınız çok hoş dans ediyor," dedi. "Sizin de bu sanatta çok usta olduğunuzdan hiç kuşkum yok, Bay Darcy."

"Meryton'daki baloda benim dans edişimi gördünüz sanırım, beyefendi."

"Elbette gördüm, büyük bir zevkle seyrettim. St. James'te sık sık dans eder misiniz?"

"Hiçbir zaman, efendim. Ben zaten zorda kalmadıkça dans etmem."

"Londra'da bir eviniz vardır, sanırım?"

Bay Darcy şöyle bir bel kırıp eğildi.

"Bir zamanlar büyük kente yerleşmek benim de aklımdan geçmişti; çünkü bayılırım yüksek sosyeteye! Gelgelelim Londra havasının Bayan Lucas'a yarayacağına pek güvenemedim."

Sir Lucas bir karşılık umarak sustu; ama yanındaki adamın karşılık vermeye hiç niyeti yoktu. Tam o sırada Elizabeth'in kendilerinden yana geldiğini gören Sir William, centilmence bir iş yapmak isteğine kapılarak seslendi:

"Sevgili Bayan Eliza, niçin dans etmiyorsun? Bay Darcy, bu genç hanımı size dans etmek için son derece uygun bir eş olarak tanıtmama izin veriniz. Karşınızda böyle bir güzellik görünce dans etmekten sanırım kendinizi alamazsınız!"

Ve Bayan Elizabeth'in elini alarak Darcy'ye vermeye kalkıştı. Genç adam son derece şaşalamakla birlikte hiç de isteksiz değildi, ama Elizabeth hemen geriye doğru çekildi ve Sir William'a biraz telaşla, "Rica ederim, efendim, dans etmeye zerrece niyetim yok," dedi. "Çok rica ederim, buraya eş dilenmek için geldiğimi sanmayın."

Bay Darcy ciddi bir kibarlıkla, onunla dans etmek onurunu diledi ama boşuna! Elizabeth kararlıydı. Sir William'ın döktüğü bütün dillere karşın da kararından dönmedi.

"O kadar olağanüstü güzel dans ediyorsun ki Bayan Eliza, seni izlemek zevkinden beni yoksun bırakman taş yüreklilikti̇r. Bu genç bey de dans etmeyi genellikle sevmezmiş ama yarım saatçik gönlümüzü etmeye bir diyeceği olamaz sanıyorum."

Elizabeth gülümseyerek, "Bay Darcy tepeden tırnağa inceliktir," dedi.

"Gerçekten de öyle. Ama onu özendiren nedenler göze alınınca inceliğine şaşmamak gerekir – öyle ya senin gibi bir eşle dans etmeyi kim istemez?"

Elizabeth erkeklerden yana hınzır ve alaycı bir bakış fırlatarak geri döndü ve uzaklaştı.

Olumsuz yanıtı onu Darcy'nin gözünden düşürmüş değildi. Tersine, genç adam onunla ilgili çok tatlı düşüncelere dalmıştı ki Bayan Bingley yanına gelerek, "Düşüncelerinizin konusunu kestirebileceğimi sanıyorum," diye gülümsedi.

"Hiç sanmam."

“Sık sık böyle kimseler arasında, bu çeşit geceler geçirmenin nasıl çekilmez bir şey olacağını düşünüyorsunuz... İnanın, ben de tamamen sizinle aynı düşüncedeyim. Bu denli sinirlendiğimi hiç anımsamıyorum. Böylesine yavan... gene de böylesine gürültücü insanlar... Hele birer hiç oldukları halde kendilerini bir şey sanmaları! Onlar konusundaki eleştirilerinizi dinleyebilmek için nelerden vazgeçerdim!”

“İnanın, düşündüklerinizde baştan aşağı yanılıyorsunuz. Sizin sandığınızdan daha tatlı düşüncelere dalmıştım. Hoş bir kadının yüzündeki bir çift çok güzel gözün insana ne denli büyük bir zevk bağışlayabileceğini düşünüyordum.”

Bayan Bingley, onu bu tür düşüncelere daldırtmak mutluluğunun hangi hanıma ait olduğunu öğrenmek istedi. Bay Darcy de büyük bir pek gözlülükle, “Bayan Elizabeth Bennet!” dedi.

Bayan Bingley, “Bayan Elizabeth Bennet!” diye onun sözlerini yankıladı. “Ne zamandır bu derece beğeniyorsunuz onu? Ve sizleri ne zaman kutlayabileceğiz acaba?”

“İşte tam sizden umduğum soruyu sordunuz. Hanımların düş gücü pek hızlı işler. Bir anda hayranlıktan hemen sevdaya sıçrar; oradan da evliliğe. Sizin beni hemen kutlamaya kalkacağınızı biliyordum zaten.”

“Bu derece ciddi olursanız, ben bu işi oldu bitti sayarım. Gerçekten de eşsiz bir kaynana kazanmış olacaksınız. Onun iki günde bir Pemberley’ye, sizin yanınıza geleceğinden de hiç kuşkum yok.”

Bayan Bingley’nin bu alaycı sözlerini Darcy tam bir umursamazlıkla dinliyordu. Onun bu serinkanlılığı karşısında, durumun tehlikeli olmadığına inanan genç kız da iğneli şakalarını uzattıkça uzattı.

Yedinci kısım

Bay Bennet'in hemen hemen bütün varlığı yılda iki bin altınlık bir gelirden oluşuyordu. Ve erkek çocuğu olmadığı için, çok yazık ki bu gelir de, Longbourn House Köşkü de, ölümünden sonra uzak bir akrabaya miras kalacaktı. Karısının varlığıysa şu sırada kendisine yetip artmakla birlikte, kızların geleceği bakımından pek doyurucu değildi. Bayan Bennet'e Meryton'da avukat olan babasından dört bin altın miras kalmıştı.

Bayan Bennet'in bir kız kardeşi vardı. Bu kız, babalarının yardımcısı olan ve ölümünden sonra onun yerine geçen Bay Phillips'le evlenmişti. Bir de Londra'da ticaretle uğraşan bir erkek kardeşleri vardı.

Longbourn köyüyle Meryton arasında topu topu bir buçuk kilometre kadar yol vardı ki bu, köyün kızları için pek elverişli bir uzaklıktı. Bennet ailesinin kızları haftada üç dört kez Meryton'a inip teyzelerine ve yollarının üstünde olan şapkacı dükkânına uğrarlardı. Hele ailenin en küçükleri olan Kitty ile Lydia, Meryton'dan hiç eksik olmazlardı. Kafaları ablalarınınkine oranla çok boştu. Yapacak başka şey bulamadıkları zaman, sabah saatlerini geçirmek ve akşam saatleri için konuşma konusu sağlamak amacıyla gecikmeden Meryton'a bir yürüyüş yaparlardı. Yörenin yaşantısı ne denli durgun olursa olsun, kızlar teyzelerinden ilginç haberler toplamayı başarırlardı.

Hele şu sıralarda o dolaylara bir milis alayının gelişi kızlara hem bir sürü haber hem de büyük bir mutluluk kaynağı sağlamaktaydı. Alay bütün kış kalacakmış ve karargâhı da Meryton olacakmış.

Kızlar, teyzeleri Bayan Phillips'e yaptıkları ziyaretler sırasında iyice ilginç haberler topluyorlardı artık. Subayların adları ve aileleri konusundaki bilgileri günden güne artmaktaydı. Subayların nerelerde oturduklarını öğrenmekte gecikmedikleri gibi, en sonunda kendileriyle de tanışmaya başladılar. Enişteleri Bay Phillips subayların hepsiyle

dosttu. Bu yüzden kızların önünde şimdiye değin bilmedikleri bir mutluluk dünyası açılmıştı. Artık Kitty'yle Lydia subaylardan başka şey konuşmaz olmuşlardı. Ve Bay Bingley'nin (sözü bile annelerinin gözlerini parlatan) büyük varlığı onların gözünde, bir bahriyelinin kırmızı ceketli üniformasıyla karşılaştırılınca hiç kalıyordu.

Bir sabah kızların bu konuyu ballandıra ballandıra işleyişlerini dinleyen babaları serinkanlılıkla düşüncesini belirtti:

"Konuşmalarınızdan anlayabildiğime göre sizler dünyanın en saman kafalı kızlarından ikisi olsanız gerek! Epey zamandır bundan kuşkulanıyordum zaten, ama şimdi artık iyice inanç getirdim."

Bu sözlere sıkılan Catherine karşılık vermedi. Gelgelelim Lydia tam bir vurdumduymazlıkla, Yüzbaşı Carter'a karşı duyduğu hayranlığı belirtmekte direndi. Yüzbaşı Carter'ı o gün görebilmek istiyordu, çünkü ertesi gün genç subay Londra'ya gidiyormuş.

Bayan Bennet kocasına, "Kendi çocuklarına böyle her fırsatta saman kafalı diyebilmene şaşıyorum, canımın içi," dedi. "Ben herhangi bir çocuğu saman kafalı bulmak istesem, kendi çocuğumu seçmem, sanırım."

"Ben de çocuklarım saçmalık yaparlarsa bu saçmalığı fark edebilmeyi isterim."

"Evet; ama, aslında çocuklarımızın hepsi de çok akıllı."

"Seninle eş düşüncede olmadığımız tek konunun bu olduğunu ileri sürmek yürekliliğini gösterebilir miyim? Duygularımızın her konuda birbirini tutacağını ummuştum ama bu noktada senden ayrılarak en küçük iki kızımızın olağanüstü derecede kuş beyinli olduğuna inanmak zorundayım."

"Sevgili Bay Bennet, o küçücük kızların, ana babaları gibi olgun olmasını bekleme. Bizim yaşımıza geldikleri zaman, biliyorum, subaylar onlara da vız gelecek – bize vız geldiği gibi... Ama bana sorarsan subayların al üniforma ceketlerini pek şık bulduğum günleri unutmuş değilim. Hâlâ da beğenirim, doğrusu. Örneğin yıllık geliri beş altı bini bulan genç yakışıklı bir albay çıksa da kızlarımdan birini istese, öyle geliyor ki geri çevirmem. Geçen akşam Sir Williamlarda Albay Forster, o üniformalı haliyle pek hoşuma gitti, doğrusu."

Lydia "Anneciğim," dedi, "Teyzem diyor ki Albay Forster'la Yüzbaşı Carter artık Bayan Watsonlara, ilk geldikleri zamanki kadar sık

gitmiyorlarmış. Teyzem şimdi onları daha çok Clarke'ın kitapçı dükkânında görüyormuş."

Tam o sırada uşağın içeri girmesi Bayan Bennet'in karşılık vermesine engel oldu. Uşak, en büyük Bayan Bennet'e Netherfield'den bir mektup getirmişti, Bayan Bennet'in gözleri sevinçten parladı. Kızı mektubu okurken annesi sorup duruyordu:

"Ee, Jane, kimdenmiş bakalım? Neler yazıyor? Ne diyor? Haydi, Jane, çabuk ol da söyle, kuzum. Hadi be güzelim, çabuk olsana."

Sevgili Dostum,

Eğer bize acıyarak bu akşam yemeğini Louisa ve benimle birlikte yemeyi kabul etmezseniz, biz iki kardeş, ömrümüzün sonuna dek birbirimizden nefret etmek tehlikesiyle karşı karşıya geleceğiz. Çünkü iki genç kızın sabahtan akşama dek baş başa geçirdikleri bir günün kavgasız sona ermesi görülmüş şey değildir! Bu mektubumu alır almaz bize buyurun. Ağabeyimizle öteki baylar akşam yemeğini subaylarla yiyeceklermiş.

Her zaman sizin,

Caroline Bingley

Lydia, "Subaylarla ha!" diye bağırdı. "Nasıl oldu da teyzem bundan söz etmedi bize!"

Bayan Bennet, "Akşam yemeğini dışarıda yiyecekmiş," diye söylendi. "Yazık!"

Jane, "Faytonu alabilir miyim?" diye sordu.

Annesi, "Hayır canım, ata bin, daha iyi," diye yanıtladı. "Çünkü hava yağacağa benziyor. Yağmur boşandığı zaman araban olmazsa, geceyi orada geçirmek zorunda kalırsın."

Elizabeth, "Parlak bir buluş," dedi. "Ama ya Bingleyler Jane'i kendi arabalarıyla geri göndermeye kalkışırlarsa?"

"Olacak iş değil! Çünkü baylar Meryton'a sanırım Bay Bingley'nin faytonuyla giderler. Bay Hurst'ün de arabası olmadığına göre..."

"Faytonla gitsem daha iyi."

"Ama, cicim, faytonun atları babana gerek, sanıyorum. Atların çiftlikte işi var, değil mi, Bay Bennet?"

"Atların her zaman çiftlikte işi var; ama sizden sıra gelmiyor ki!"

Elizabeth, "Ama bugün atları çiftliğe göndermişseniz annem emeline ulaşmış sayılır," dedi.

Ve sonunda atların çiftlikte olduğunu babasının ağzından kesin olarak alabildi ve Jane binek atının sırtında gitmek zorunda kaldı. Annesi onu kapıdan, havanın bozacağı konusunda pek neşeli tahminler yürüterek uğurladı.

Gerçekten de duası kabul oldu; Jane yola çıkalı çok olmamıştı ki bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı. Kız kardeşleri Jane ıslanacak diye kaygılandılar; ama annesinin sevincine diyecek yoktu! Yağmur hiç dinmeden yağıyordu. Jane'in artık o gece geri gelmeyeceği kesinleşmiş sayılırdı.

Bayan Bennet yağmuru kendi becerisiyle yağdırmış gibi durup durup, "Gerçekten parlak bir fikir oldu," diyordu.

Fikrinin parlaklık derecesinden kendisinin de ertesi sabaha değin haberi olmadı. Daha kahvaltıdan yeni kalkıyorlardı ki Netherfield Park'tan gelen bir uşak Elizabeth'e şu mektubu getirdi:

Çok Sevgili Lizzy,

Bu sabah çok hastayım. Sanırım dün yağmurdan sırsıklam olduğum için. Buradaki iyi yürekli arkadaşlarımız beni iyileşinceye dek salıvermenin sözünü bile etmiyorlar. Aynı zamanda benim Bay Jones'a görünmem için de diretiyorlar. Onun çağrıldığını duyunca sakın telaşlanmayın. Baş ağrısıyla boğaz ağrısından başka hiçbir şeyciğim yok. Sevgiler.

Jane

Elizabeth mektubu yüksek sesle okuduktan sonra Bay Bennet "Ee, iki gözüm," dedi. "Büyük kızın tehlikeli bir hastalığa yakalanır da ölürse bu işi senin kendi buyruğunla ve Bay Bingley'yi elde edebilmek uğruna yaptığını düşünerek avunursun artık!"

"Onun ölebileceğini aklıma bile getirmem! İnsanlar nezleden ölmez. Hem orada ona pek güzel bakarlar. Orada kaldığı sürece gider onu görürüm."

Ablasını gerçekten merak eden Elizabeth gidip onu görmeye kararlıydı. Araba evde olmadığına ve kendisi de ata binmesini de bilmediğine göre tek yol yürümekti. Bu kararını bildirince annesi, "Sen delirdin mi?" diye bağırdı. "Bu çamurda böyle bir şeyi nasıl aklından

geçirebiliyorsun? Oraya ulaşana dek üstün başın rezil olur, el içine çıkacak durumun kalmaz güzelim!"

"Jane'i görecek durumum kalır ya, bana da gereken yalnızca bu!"

Babası, "Arabayı istediğini mi dokunduruyorsun, Lizzy?" diye sordu.

"Hiç de değil! Yürümekten çekindiğim yok. Belirli bir amacı olunca yol yürümek insana koymaz. Zaten topu topu dört beş kilometre. Akşam yemeğine dek gider dönerim."

Mary, "İyilik duygularının bu kadar canlı oluşuna hayranım," diye fikir yürüttü. "Gene de içten gelen duyguları mantıkla yönetmek şarttır. Ve benim kanımca katlanılan güçlük, eldeki amaçla orantılı olmalıdır."

Catherine ile Lydia, "Biz de seninle birlikte Meryton'a gelelim," dediler.

Elizabeth onların önerisini onayladı, üç kız kardeş birlikte yola koyuldular.

Yolda yürürlerken Lydia, "Acele edersek belki yüzbaşı Carter'ı Londra'ya gitmeden önce görebiliriz," diyordu.

Meryton'a gelince ayrıldılar. İki küçük kardeş evli subaylardan birinin hanımını görmeye gittiler. Elizabeth yolunu tek başına sürdürdü. Hızlı adımlarla tarlalardan geçiyor, sabırsızlık ve telaşla çitlerden, su birikintilerinin üzerinden atlıyordu. En sonunda konak karşıdan göründüğü zaman genç kızın ayak bilekleri kopacak gibi ağrıyordu; çorapları çamur içindeydi ve yüzü yaptığı yürüyüşün etkisiyle pespembe pırıldıyordu.

Onu, Jane'den başka tüm ev halkının toplanmış olduğu kahvaltı odasına aldılar. Genç kızın böyle çıkıp gelişi herkesi şaşırttı. Onun bu kadar az zamanda, böyle kötü bir havada, tek başına dört beş kilometre yol yürümüş olmasını Bayan Bingley'yle Bayan Hurst'ün akılları almıyordu. Ve Elizabeth, onların kendini bu yüzden hor gördüklerini sezinliyordu. Gene de evin hanımları konuğu büyük bir incelikle karşıladılar. Ağabeylerinin davranışındaysa terbiyeden daha üstün bir şey, içtenlik ve hoşnutluk vardı. Bay Darcy pek bir şey söylemedi. Bay Hurst ise ağzını bile açmadı. Darcy bir yandan yaptığı yürüyüşün genç kızın tenine verdiği güzelliği, bir yandan da tek başına

gelmesinin doğru olup olmadığını düşünüyordu. Bay Hurst ise salt kahvaltısını düşünmekteydi.

Elizabeth kız kardeşinin sağlık durumuyla ilgili sorularına olumlu yanıt almadı. Bayan Bennet geceyi hasta geçirmiş. Bu sabah yataktan kalkmış olmasına karşın ateşi varmış ve odasından çıkacak durumda değilmiş. Elizabeth hemen ablasının yanına gitti. Böyle bir ziyareti ne denli özlediğini salt ailesini telaşa ve sıkıntıya sokmak istemediği için belirtmemiş olan Jane de kardeşini görünce çok sevindi. Ancak pek konuşacak durumu yoktu. Bayan Bingley iki kardeşi baş başa bıraktığı zaman Janecik bu konakta gördüğü olağanüstü yakınlıktan duyduğu hoşnutluğu belirtmekten başka bir şey söylemedi. Elizabeth de onu sesini çıkarmadan dinledi.

Kahvaltıdan sonra evin hanımları da geldiler. Jane'e karşı nasıl sevecenlik ve özen gösterdiklerini görünce Elizabeth de onlara biraz ısınmaya başladı. Eczacı geldi, hastayı yokladı ve önceden de bilinebileceği gibi, kızın şiddetli bir soğuk almış olduğunu, bunu geçirmenin yoluna bakmak gerektiğini söyledi. Jane'e yataktan çıkmamasını öğütledi, ilaç göndereceğine söz verdi. Jane onun sözünü hemen tuttu, çünkü ateşi yükselmişti, başı çok kötü ağrıyordu. Elizabeth onu bir an bile yalnız bırakmıyordu. Öteki hanımlar da çoğu zaman oradaydılar. Şu var ki beyler dışarıda olduğu için hanımların zaten gidecek başka bir yerleri de yoktu.

Saat üçü çalınca Elizabeth artık geri dönme zamanının geldiğini anladı ve hiç istemeye istemeye bunu dile getirdi. Bayan Bingley onu faytonla göndermeyi önerdi. Elizabeth bu öneriye çok az bir nazlanmadan sonra boyun eğdi. Ama Jane kız kardeşinden ayrılırken o derece üzüldü ki Bayan Bingley fayton verme önerisini çağrıya dönüştürüp Elizabeth'ten şimdilik Netherfield Park Konağı'nda kalmasını rica etmek zorunda kaldı. Elizabeth büyük bir gönül borcuyla daveti kabul etti. Bennetlere durumu haber verip Elizabeth'e bazı giyim eşyaları getirmek üzere Longbourn'a bir uşak gönderildi.

Sekizinci kısım

Saat beşte evin iki hanımı giysilerini değiştirmek üzere odalarına çekildiler, saat altı buçukta Elizabeth yemeğe çağrıldı. Yemekte herkes Jane'in hatırını sordu, bu arada Bay Bingley'nin gösterdiği ilginin hepsinden üstün olduğunu görmek Elizabeth'e büyük kıvanç verdi. Yazık ki onun sorularına olumlu yanıt veremedi. Çünkü Jane hiç de iyileşmiş durumda değildi. Bunu duyan Louisa ve Caroline kardeşler nasıl üzüldüklerini, böyle kötü soğuk algınlığına yakalanmanın ne korkunç olduğunu ve kendileri hastalanmaktan ne derece nefret ettiklerini belki üç dört kez üst üste belirttiler. Sonra unutuverdiler. Jane'in yanından ayrılır ayrılmaz böyle kayıtsızlaştıklarını görünce, Elizabeth'in onlara karşı duyduğu ilk soğukluk da yeniden depreşti.

Kısacası, salondakilerin arasında onun gerçekten beğendiği tek kimse Bingley'ydi. Genç adamın Jane için candan tasalandığı besbelliydi. Elizabeth'e karşı gösterdiği içten yakınlık da genç kızın kendini bir yük gibi görmesini önlüyordu. Çünkü Elizabeth ötekilerin kendine bu gözle baktıklarını sanıyordu. Bingley'den başka kimse onunla ilgilenmez gibiydi, Caroline Bingley her dakika Bay Darcy ile haşır neşirdi, ablası Louisa da öyle! Louisa' nın kocası Bay Hurst'e gelince: Sofrada Elizabeth'in yanında oturan bu adam yalnızca yemek, içmek ve iskambil oynamak için yaşayan uyuşuk kişinin biriydi. Elizabeth'in sade et yahnisini, baharatlı yahniden daha çok sevdiğini öğrendikten sonra onunla konuşmak sıkıntısına katlanmadı.

Yemekten kalkınca Elizabeth dosdoğru Jane'in yanına gitti ve Bayan Bingley de onu, odadan çıkar çıkmaz yerin dibine sokmaya başladı. Onun hiç yol yordam bilmediğini, tutumlarıyla davranışlarının kendini beğenmişlikle küstahlıktan oluştuğunu, konuşup giyinmekten haberi, zevk ve güzellikten payı olmadığını ileri sürdü. Bayan Hurst de onun düşüncelerini paylaşarak şu sözleri ekledi:

“Kısacası, yaman bir yürüyüşçü olmasından başka hiçbir övünülecek yanı yok. Bu sabahki gelişini ömrüm oldukça unutamayacağım. Neredeyse vahşilere benziyordu.”

“Gerçekten de öyle, Louisa! Gülmemek için kendimi zor tuttum, inan olsun. Zaten çıkıp gelmesi saçmalıktı. Ablası soğuk almış diye onun yollara dökülmesinde ne anlam var? Saçları öyle dağınık, öyle perişan!”

“Ya iç etekliği? İç etekliğini gördün umarım. Ucu bir karış çamura batmıştı. Elbisesiyle örtmeye çalışmış ama olmamıştı.”

Bingley, “Dediklerin baştan aşağı doğru olabilir, Louisa, ama benim aklım ermiyor, doğrusu,” dedi. “Bayan Elizabeth Bennet bu sabah içeri girdiği zaman bence güzelliği üstündeydi. İç etekliğinin çamuruna hiç dikkat etmemişim.”

Bayan Bingley, “Ama siz, Bay Darcy, bana öyle geliyor ki siz dikkat etmişsinizdir,” dedi. “Kendi kız kardeşinizi o durumda görmeyi istemezsiniz gibi geliyor bana.”

“İstemem, kuşkusuz.”

“Bileklerine kadar çamura batmış bir durumda üç kilometre, dört kilometre, beş kilometre yol yürümek; hem de yalnız, yapayalnız! Ne söylemek istiyor bu kız? Bence bu, kendini beğenmişliğin verdiği pek kötü bir başına buyrukluktur! Görgü kurallarına karşı, tam taşralılardan umulacak bir vurdumduymazlık.”

Bingley, “Bence ablasını çok sevdiğinin çok sevimli bir kanıtıdır,” dedi.

Bayan Bingley yarı fısıldayarak, “Bay Darcy,” dedi. “Korkarım bu serüven onun o güzel gözlerine karşı duyduğunuz hayranlığı biraz zedelemiştir.”

Genç adam, “Hiç de değil,” dedi. “Hızlı yürümek gözlerine daha bir parlaklık vermişti.”

Bu sözleri kısa bir duralama izledi. Sonra Bayan Hurst gene başladı:

“Jane Bennet’i kıyasıya beğeniyorum doğrusu; şeker gibi bir kız. Onun iyi bir evlilik yapmasını candan dilerim. Ama öyle ana babası, öyle avam bir ailesi oldukça korkarım ki hiç olmayacak bir şey.”

“Aklımda kaldığına göre Meryton’da avukatlık yapan bir akrabaları varmış.”

“Evet, dayıları da Londra’da esnafmış.”

“Harika doğrusu!”

Ve iki kız kardeş içten kahkahalarla güldüler.

Ağabeyleri, “Londra’nın bütün esnafları onların dayısı olsa, gene de sevimliliklerinden hiçbir şey eksiltemez,” diye söze karıştı.

Darcy, “Ama ne olsa, seçkin kimselerle evlenme şansları adamakıllı azalmış olur,” diye fikir yürüttü.

Bu sözlere Bingley karşılık vermedi. Ama kız kardeşleri yürekten onayladılar ve sevgili arkadaşlarının görgüsüz akrabalarını alaya alarak uzun uzun eğlendiler.

Ama nedense, yemek salonundan çıkınca gene sevecenlikleri uyandı. Jane’in odasına gittiler, kahve içmek için aşağıya çağrılıncaya dek onun yanında oturdular. Jane hâlâ çok hastaydı. Elizabeth onu hiç bırakmadı. Ve ancak geç vakit, Jane uyuduktan sonra onun yanından ayrıldı. Canı istediği için değil de, ayıp olmasın diye aşağıya indi.

Salona girince herkesin iskambil oynadığını gördü. O saat oyuna davet edildi; ama onların yüksek paraya oynadıklarını düşünerek öneriyi geri çevirdi. Özür olarak ablasını ileri sürdü, salonda çok kalamayacağını, bu arada kitap okuyarak oyalanacağını söyledi.

Bay Hurst şaşkınlık içinde ona baktı.

“Okumayı oyuna yeğ mi tutuyorsunuz?” diye sordu. “Çok tuhaf bir şey.”

Bayan Bingley, “Bayan Eliza iskambil oyunlarından nefret edermiş,” dedi. “Durmadan kitap okur, başka hiçbir şeyden tat almazmış.”

Elizabeth, “Ne bu kadar övgüyü ne de bu kadar yergiyi hak ettim,” diye söylenenlere karşı çıktı. “Durmadan kitap okumadığım gibi daha birçok şeyden de zevk alırım.”

Bingley, “Hasta ablanıza bakmaktan zevk aldığınızı biliyoruz,” diye söze karıştı. “Umarız kendisi yakında tamamen iyileşerek sizin zevkinizi büsbütün artırır.”

Elizabeth ona candan teşekkür etti, sonra üzerinde birkaç kitap bulunan bir masaya doğru ilerledi. Bingley hemen ona başka kitaplar getirmeyi önerdi, kitaplığında nesi var nesi yok, getirecekti!

“Keşke kitap koleksiyonum daha geniş olsaydı, hem siz yararlanırdınız hem de benim yüzüm ağarırdı. Ama ne yazık ki ben

tembel herifin biriyim. Çok kitabım olmadığı halde olanların hepsini okumuş da değilim."

Elizabeth şuracıktaki kitaplarla yetineceğini ona anlatmaya çalıştı.

Bayan Bingley, "Babamın bu kadar az kitap bırakmış olduğuna hep şaşarım," diye araya girdi. "Oysa sizin Pemberley'de ne kadar olağanüstü bir kitaplığınız var, Bay Darcy!"

Genç adam, "Öyle olması gerekir çünkü birçok kuşağın yaratısıdır," diye karşılık verdi.

"Sonra siz kendiniz de o kadar çok eklemeler yaptınız ki! Durmadan yeni yeni kitaplar alırsınız."

"Böyle bir çağda insanın aile kitaplığını savsaklamasını benim aklım almaz."

"Savsaklamak ha! Şahane konağınızın güzelliğine güzellik katacak hiçbir şeyi savsaklamadığınızı ben çok iyi biliyorum! Charles, sen de kendine malikâne yaptırdığın zaman umarım Pemberley kadar güzel olur."

"Umarım!"

"Ama gerçek söylüyorum. Bence toprak alacaksan o dolaylarda alıp, Pemberley'yi de kendine örnek seçsen iyi olur. Zaten İngiltere'de Derbyshire'dan daha güzel bir köşe de bulunamaz."

"Emrin olur güzelim. Hatta Darcy satarsa Pemberley'nin kendisini satın alırım."

"Ben senin yapabileceğin şeylerden söz ediyorum, Charles."

"Ben de Pemberley'yi satın alarak elde etmenin, öykünerek elde etmekten çok daha akla yakın olduğunu söylüyorum."

Konuşulanlar çok dikkatini çektiği için Elizabeth kendini elindeki kitaba veremiyordu. Çok geçmeden kitabı masanın üstüne bırakarak ötekilerin masasına yaklaştı ve oyunu izleyebilmek için Bay Bingley'yle Bayan Hurst'ün arasında durdu.

Bayan Bingley, Bay Darcy'ye, "Bayan Darcy ilkbaharda görüştüğümüzden beri çok boy attı mı?" diye sordu. "Acaba boyu benimki gibi uzun olacak mı?"

"Olacağa benzer. Şimdilik Bayan Elizabeth Bennet' in boyunda. Belki biraz daha uzun."

"Ah, öyle göreceğim geldi ki onu! Öylesine cici bir kız dünyada görmedim. O ne yüz, o ne terbiye! Sonra yaşının küçüklüğüne karşın

nasıl da becerikli! Piyano çalışı gerçekten de çok nefis!"

Bingley, "Doğrusu şaşıyorum! Genç hanımlar bu derece becerikli olacak sabrı nereden buluyorlar? Hepsi de birbirinden becerikli."

"Hepsi de becerikli mi? İki gözüm, Charles, sen neler diyorsun?"

"Hepsi de becerikli ya! Hepsi de yağlıboya yapıyorlar, gergef işliyorlar, tığla çanta örüyorlar. Bu işlerin hepsinde becerikli olmayan genç hanıma ben daha rastlamadım. Herhangi bir genç hanımdan da, becerikli olduğundan dem vurmaksızın söz edildiğini yemin ederim ömrümde duymadım."

Darcy, "Genç hanımların genel ve olağan becerilerinin yazık ki pek doğru bir listesini çıkardın," dedi. "Gergef işleyip çanta örmekten başka becerisi olmayan birçok hanım için de kullanılıyor bu deyim. Ama senin hanımları genel olarak değerlendirme biçimine ben doğrusu hiç katılmıyorum. Bütün tanıdıklarımın arasında gerçekten becerikli sayılabilecek hanımların sayısının beş altıyı geçtiğini ben kendim ileri süremem."

Bayan Bingley, "Ben de öyle," dedi.

Elizabeth, Darcy'ye dönerek "Öyleyse bir hanımı becerikli sayabilmek için ondan çok şey bekliyorsunuz demektir," diye düşüncesini belirtti.

"Gerçekten de çok şey beklerim."

Darcy'nin gönüllü yardımcısı olan Caroline da hemen, "Elbette öyle!" diye ünledi. "Her zaman rastlananların çok üstünde yetenek sahibi olmadıkça hiçbir hanıma becerikli denemez. Her şeyden önce müzik, şarkı, resim, dans ve dil bilmeli ki, 'becerikli' nitelemesini hak edebilsin. Bütün bunlardan başka kişiliğinin havasında, duruş ve yürüyüşünde, sesinde, konuşma biçiminde ve bakışında da seçkin bir şeyler olmalı, yoksa bu deyimi ancak yarı yarıya hak etmiş sayılır."

Darcy, "Bütün bu yetenekleri olmalıdır," dedi. "Ve bütün bunlara daha önemli bir şey eklemeli, çok kitap okuyarak kültürünü artırmalıdır."

Elizabeth, "Sizin topu topu beş altı tane becerikli hanım tanıdığınıza artık şaşmıyorum," dedi. "Tersine, tanıdığınız becerikli hanımların sayısının bu kadar çok olmasına şaşıyorum."

"Kendi cinsinize bu kadar az mı güveniyorsunuz ki bütün bunların başarılabileceğinden kuşkunuz var?"

“Ben kendim hiç bu kadar becerikli bir hanım görmedim. Sizin söz ettiğiniz kadar yetenek, beğeni, çalışkanlık ve inceliğin bir araya geldiğine ben hiç rastlamadım, doğrusu.”

Bayan Hurst ile Bayan Bingley bu sözlere hemen karşı çıkarak, Elizabeth’in sözlerinin haksız olduğunu ve kendilerinin bu ölçüye uyacak bir sürü hanım tanıdıklarını ileri sürmeye başladılar. Sonunda Bay Hurst onları sessiz olmaya çağırarak oyuna dikkat etmedikleri için acı acı yakındı. Böylece konuşma sona erdi ve çok geçmeden Elizabeth dışarı çıktı.

Kapı onun arkasından kapanınca Bayan Bingley, “Eliza Bennet, karşı cinsin gözüne girebilmek için kendi cinsini kötüleyen kızlardan biri,” diye fikir yürüttü. “Belki de birçok erkeğin gözünü boyuyordur böylece. Ama bana sorarsanız pek zavallı bir yöntem bu, pek sıradan bir yapmacık.” Daha çok Darcy’ye seslenmişti. O da, “Hanımların erkekleri çekebilmek için kullandıkları bütün yapmacıklarda bir bayağılık payı bulunduğu su götürmez,” diye yanıtladı. “Kurnazlığa yaklaşan her şey iğrençtir bence.”

Bayan Bingley bu yanıttan tam anlamıyla hoşnut kalmadığı için konuyu sürdürmedi.

Elizabeth salona yalnızca ablasının durumunun daha kötüleşmiş olduğunu ve onun yanından ayrılamayacağını söylemek için döndü. Bingley, Bay Jones’un hemen çağrılmasında diretiyordu. Kız kardeşleriyse kasabalılara güvenemedikleri için, o saat bir adam göndererek Londra’nın en tanınmış doktorunu getirmekten yanaydılar.

Elizabeth buna gerek görmemekle birlikte Bingley’ nin önerisini benimsedi. Böylece ertesi sabaha dek Jane’ in durumunda belirli bir iyilik görülmezse Bay Jones’un çağrılması kararlaştırıldı. Bingley iyice kaygılı durumdaydı. Kız kardeşleri de son derece üzgün olduklarını söylüyorlardı. Gene de akşam yemeğinden sonra düettolar söyleyerek gam dağıttılar. Bingley ise ancak hasta konukla kız kardeşine her türlü özen gösterilmesi için kâhya kadına talimatlar vermek yoluyla avunabildi.

Dokuzuncu kısım

Elizabeth gecenin çoğu saatini ablasının odasında geçirdi. Ertesi sabah erkenden Bay Bingley bir oda hizmetçisini göndererek Jane'in sağlık durumundan haber sordu. Daha sonra da kız kardeşleri, son derece şık birer hanımefendiyi andıran oda hizmetçilerini aynı amaçla yukarı gönderdiler. Elizabeth bu sorulara bu kez oldukça olumlu yanıt verebildiği için kıvanç duydu. Gene de hastanın durumunun iyiliğe dönmüş olmasına karşın, Elizabeth, Longbourn'a bir mektup göndererek annesinin gelip Jane'i görmesini, onun karar vermesini istediğini bildirdi.

Mektup hemen gönderildi ve içindeki istek de hemen yerine getirildi. Bayan Bennet, yanında en küçük iki kızıyla, kahvaltıdan hemen sonra Netherfield Konağı'na geldi.

Jane'i tehlikeli bir durumda bulsaydı, Bayan Bennet hiç kuşkusuz çok üzülürdü. Ama kızını görüp de hastalığının telaşa değer bir şey olmadığını anlayınca, hemencecik iyileşmesini gönlü istemedi. Çünkü Jane'in iyileşmesi demek konaktan ayrılması demekti. Bu nedenle Bayan Bennet büyük kızının eve dönmek isteğine kulak bile asmadı. Zaten onunla hemen hemen aynı zamanda gelen eczacı da hastanın yola çıkmasını hiç uygun bulmamıştı. Bayan Bennet biraz Jane'in yanında oturdu. Sonra Bayan Bingley yukarı gelerek onu salona çağırdı ve anayla üç kızı onunla birlikte aşağıya, kahvaltı salonuna indiler. Bingley onları kapıda karşıladı ve Bayan Bennet'e, "Umarım kızınızı umduğunuzdan kötü bulmamışsınızdır," diye dilekte bulundu.

"Çok üzgünüm ama, öyle oldu, efendim. Kızım çok hasta olduğu için yola çıkacak durumda değil. Bay Jones da yerinden kıpırdatmayın, diyor. Yazık ki sizin konukseverliğinizden bir süre daha yararlanmak zorundayız."

Bingley, "Gitmek mi!" diye bağırdı. "Böyle bir şey düşünülemez bile! Kız kardeşim de kızınızın buradan gitmesinin sözünü bile

ettirmeyecektir. Buna inanın."

Bayan Bingley soğuk bir nezaketle, "İnanın, hanımefendi, Bayan Bennet yanımızda kaldığı sürece elimizden gelen her türlü özeni görecektir," dedi.

Bayan Bennet iyice bol keseden teşekkür etti. Sonra da, "Kızımın böyle iyi yürekli dostları olmasaydı durumu nice olurdu bilmem," diye ekledi. "Çünkü pek hasta zavallı, pek acı çekiyor ama son derece sabır gösteriyor. Zaten her zaman öyledir. Annesiyim diye değil; ama dünyanın en iyi huylu, en uysal kızıdır. Öteki kızlarıma hep söylerim; Jane'in tırnağının ucu olamazsınız, diye... Ne güzel bir salon bu, Bay Bingley; manzarasıyla da Netherfield'de boy ölçüşebilecek malikâne yoktur doğrusu. Gerçi kısa süre için sözleşme imzalamışsınız ama umarım hemencecik bırakıp gitmeye kalkışmazsınız."

Bingley, "Ben her işimi bir çırpıda yaparım," diye yanıtladı. "Onun için buradan ayrılmaya karar verirsem herhalde beş dakika içinde yola çıkarım. Ama şimdilik buraya iyice yerleşmiş gibiyim."

Elizabeth, "Ben de zaten sizden tıpkı böyle bir yanıt beklerdim," dedi.

Genç adam ona doğru dönerek merakla, "Demek beni anlamaya başlıyorsunuz, öyle mi?"

"Kuşkusuz. Sizi çok iyi anlıyorum."

"Keşke bunu bir övgü sayabilseydim! Ama bu derece kolaylıkla anlaşılmak yazık ki çok büyük bir zavallılıktır bence."

"Sizce böyle olabilir. Ama bence derin, karmaşık bir kişiliğin sizinki gibi açıkça okunan bir kişilikten ille de daha üstün olması gerekmez."

Annesi, "Lizzy, nerede olduğunu unutma," diye kızını payladı. "Evde dilediğin gibi ileri geri konuşmana izin veriyoruz ama burada yapma."

Bingley, "Ben sizin, insan kişiliklerini incelediğinizi hiç bilmiyordum," dedi. "Çok eğlenceli bir şey olsa gerek."

"Evet. İnsanı en çok eğlendirenler de çapraşık kişilerdir. Hiç olmazsa bu üstünlükleri vardır."

Darcy, "Ama taşrada bu tür kişilikleri inceleyebilmek için sanırım çok az örnek bulabilirsiniz," diye fikir yürüttü. "Ne olsa taşrada insan iyice sınırlı, değişmez bir çevre içindedir."

“Gelgelelim bütün insanlar zamanla o denli değişirler ki, insan onlarda her zaman yepyeni şeyler bulabilir.”

Darcy’nin taşra çevrelerinden böyle söz etmesine alınmış olan Bayan Bennet, “Gerçekten de öyle!” diye kızının sözünü onayladı. “İnanın Bay Darcy, o biçim olaylara büyük kentlerde olduğu kadar taşrada da rastlanabilir.”

Herkes şaşalamıştı. Darcy de Bayan Bennet’e bir an baktıktan sonra hiç sesini çıkarmadan başını çevirdi. Taşı iyice gediğine koyduğunu sanan Bayan Bennet, utkusunun tadını daha da çıkartmak için, “Bana sorarsanız, mağazalarıyla eğlence yerleri bir yana, Londra’nın taşra kentlerinden pek bir üstünlüğünü göremiyorum. Tersine, kırsal yerler çok daha güzel ve rahat, değil mi, Bay Bingley?” dedi.

Genç adam, “Kent dışına çıktığım zaman kente dönmek istemem,” diye yanıtladı. “Kentte olduğum zaman da aynı şeydir. İkisinin de iyi yönleri var, ben de hangisinde yaşarsam yaşayayım mutlu olabilirim.”

“Evet, siz iyi huylusunuz da ondan.” Sonra Bayan Bennet, Darcy’den yana bir göz atarak, “Ama şu bay,” diye ekledi, “Taşrayı bir hiç yerine koyuyordu, demin.”

Elizabeth annesinin yerine kıpkırmızı kesilerek, “Yok, anneciğim, yanlışınız var,” dedi. “Bay Darcy’yi çok ters anladınız. Kendisi yalnızca böyle yerlerde büyük kentlerdeki kadar çeşitli kimselerle karşılaşılmayacağını söylemek istedi ki bunda haklı olduğunu siz de onaylarsınız.”

“Elbette güzelim; tersini ileri süren de olmadı ki! Ama bizim bu çevrede çok insanla tanışılmadığına gelince, saçmalık! Bizimki kadar geniş çevre azdır. Biz örneğin tam yirmi dört aileyle samimi olarak görüşüyoruz.”

Bingley’nin gülmesine ancak Elizabeth’e karşı duyduğu saygı engel oldu. Kız kardeşiyse onun kadar ince görgülü olmadığı için gözlerini iyice alaylı bir gülüşle Bay Darcy’den yana çevirdi. Elizabeth annesinin düşüncelerini başka yöne çekecek bir konu bulmak çabasıyla Charlotte Lucas’ın kendini arayıp aramadığını sordu.

“Evet, dün babasıyla birlikte geldiler. Şu Sir William ne hoş adam, değil mi, Bay Bingley? Tam salon adamı, kibar hem de rahat. Herkesle

konuşacak konu bulur. Zaten ben görgü diye buna derim. Kendilerini bir şey sanıp da ağızlarını açmayanlar çok yanılıyorlar bence."

"Charlotte yemeğe kaldı mı?"

"Yok, eve dönmekte direndi. Meyveli turta yapıyorlarmış da onun başında bulunması mı gerekiyormuş, öyle bir şey. Bay Bingley, ben her zaman kendilerine düşen işi kendileri yapabilen hizmetçiler kullanırım. Benim kızlarım bambaşka yetişmiştir, doğrusu. Ama herkes kendi aklını kullanır kuşkusuz. Lucasların kızları da pırlanta gibidirler, neme gerek. Yazık ki alımlı değildirler. Gerçi ben Charlotte'u hiç de öyle çirkin bulmam, ama ne olsa o bizim gözbebeğimizdir."

Bingley, "Çok hoş bir kıza benziyor," dedi.

"Aa, elbette öyledir, ama itiraf edersiniz ki son derece alımsız. Bayan Lucas her zaman kendisi söyler bunu. Jane'in güzelliğinden ötürü beni kıskandığını da saklamaz. Kendi kızımla böbürlenmek hoşuma gitmez, bilirsiniz. Ne var ki Jane kadar güzel bir kıza da pek az rastlanır. Herkes söylüyor bunu. Yoksa ben anası olduğum için kuşkusuz gözüme güzel görünecek. Jane daha on beş yaşındayken Londra'daki erkek kardeşimin evinde bir bayla tanıştı. Bu bay ona öylesine vurgundu ki yengemiz onun evlenme önereceğine kalıbını basıyordu. Ama nedense, etmedi. Belki de kızımın yaşını çok küçük buldu. Gene de onun üzerine bazı şiirler yazdı ki doğrusu pek güzeldi."

Elizabeth sinirleri biraz gerilmiş olarak, "Bir aşk da böyle bitti," diye mırıldandı. "Kim bilir, aynı biçimde sönüp giden kaç aşk vardır... Şiirin, aşkı kapı dışarı ettiğini ilk olarak kim keşfetti acaba?"

Darcy, "Ben de şiiri aşkın besini olarak düşünürdüm," dedi.

"Sağlam, derin, sağlıklı bir aşkın besini olabilir. Aslında güçlü olan bir şeyi, her şey beslemeye yarar zaten. Ama ortada hafif, cılız bir aşk varsa, tek bir şiirle büsbütün eriyip gideceğinden kuşkum yok!"

Darcy ses çıkarmadan gülümsedi. Ve bir duralama oldu. Annesi gene bir çam devirecek diye ödü kopan Elizabeth konuşmak için can atıyordu ama ne diyeceğini bilemiyordu.

Kısa bir sessizlikten sonra Bayan Bennet gene Bay Bingley'ye Jane konusunda teşekkür etmeye ve Lizzy'yi de gönderdiği için özür dilemeye koyuldu. Bingley yapmacıksız bir incelikle karşılık veriyor ve

kız kardeşini de ince davranmak ve durumun gerektirdiği şeyleri söylemek zorunda bırakıyordu. Gerçi Caroline bu rolü pek gönüllü olarak oynamıyordu, ama Bayan Bennet'in içi rahatlamıştı. Çok geçmeden faytonun kapıya getirilmesini istedi. Bunu duyan en küçük kız eyleme geçti. İki küçük kız geldiklerinden beri fısıldaşıp durmaktaydılar. Bunun sonucu olarak en küçüklerinin Bay Bingley'ye, Netherfield'de bir balo düzenlemek için kasabaya ilk geldiği zaman vermiş olduğu sözü anımsatması kararlaştırılmıştı.

Lydia on beş yaşında, şen yüzlü, güzel tenli, zamanından önce gelişmiş, tombulca bir kızdı. Annesinin gözbebeğiydi ve bu yüzden küçük yaşta büyüklerin arasına karışmıştı. Genç bir yabanıl hayvan gibi neşe ve yaşam doluydu ve kendine güvenmesini biliyordu. Eniştesinin evinde verilen neşeli toplantılar ve rahat davranışları yüzünden peşine taktığı genç subaylar, Lydia'nın kendine olan güvenini artırmıştı. Bu nedenle Bingley'ye balodan söz etmek onun için çekinilecek bir şey değildi. Damdan düşercesine genç adama sözünü anımsattı. Ve sonra bu sözde durmamasının son derece ayıp bir şey olacağını da sözlerine ekledi.

Genç adamın bu saldırı karşısında verdiği yanıt Bayan Bennet'in kulaklarını müzik gibi okşadı:

"Sözümde durmaya yürekten hazır olduğuma inanabilirsiniz. Ablanız iyileşir iyileşmez, dilerseniz balonun gününü siz kendiniz seçebilirsiniz. Ama o hastayken baloya gidip dans etmeyi istemezsiniz sanıyorum."

Lydia bu yanıttan hoşnut kaldığını belirtti.

"Aa, kuşkusuz Jane iyileşinceye kadar beklemek çok daha iyi olur. Hem zaten o zamana dek sanırım Yüzbaşı Carter da Meryton'a döner." Sonra genç kız, "Sizin balodan sonra subayların da bir balo vermeleri için direteceğim," dedi. "Albay Forster'a söyleyeceğim, balo vermezseniz çok ayıp olur, diye!"

Böylece Bayan Bennet'le en küçük iki kızı yola çıktılar. Elizabeth de evin iki hanımıyla Bay Darcy'yi, onları yerebilsinler diye baş başa bırakarak hemen Jane'in yanına döndü. Ne var ki Caroline Bingley'nin "son derece anlamlı gözler"le ilgili olarak yürüttüğü bütün kinayelere karşın Darcy, Elizabeth'i çekiştiren konuşmalara bir türlü katılmadı.

Onuncu kısım

O gün de, aşağı yukarı, bir önceki gün gibi geçti. Bayan Hurst'le Bayan Bingley sabahleyin hastanın odasında birkaç saat geçirdiler. Jane çok yavaş olmakla birlikte gitgide iyileşiyordu. Akşamleyin Elizabeth salona indi.

Nedense bu akşam oyun masası kurulmamıştı. Bay Darcy evine mektup yazıyordu. Caroline Bingley de onun yanı başına oturmuş, yazı yazmasını seyrediyor ve kız kardeşine durmadan selam göndererek dikkatini dağıtıyordu. Bay Hurst'le Bay Bingley piket[2] oynuyorlardı. Louisa Hurst de onları izlemekteydi.

Elizabeth eline bir nakış aldı. Darcy ile Caroline arasında geçenler onu bol bol eğlendiriyordu. Genç kızın genç erkeği, gerek yazısının güzelliğinden, gerek satırlarının düzlüğünden, gerekse mektubunun uzunluğundan ötürü durmadan övüp durması ve erkeğin bu övgü sözlerini tam bir kayıtsızlıkla karşılaması, ikisinin de kişilikleri konusunda varmış olduğu sonuçlara tıpatıp uyduğundan, Elizabeth için tuhaf bir diyalog oluşturmaktaydı:

"Böyle bir mektup almak Bayan Darcy'yi ne kadar sevindirecek kim bilir..."

Darcy bir şey demedi.

"Görülmedik derecede çabuk yazıyorsunuz."

"Yanlışınız var. Oldukça yavaş yazarım ben."

"Kim bilir bütün bir yıl içinde ne çok mektup yazmak zorunda kalıyorsunuzdur. Hem iş mektupları da var bunların arasında. İş mektuplarından da öyle nefret ederim ki ben!"

"Öyleyse o çeşit mektuplar yazmak sizin değil de benim başımda olduğu için çok şanslısınız."

"Kuzum, ne olur söyleyin kız kardeşinize; gözümde tütüyor."

"İsteğiniz üzerine zaten bir kez yazdım."

“Kaleminiz bozuldu anlaşılan. İzin verin de ucunu düzelteyim. Kalem düzeltmekte pek becerikliyimdir.”

“Eksik olmayın ama kalemlerimi ben hep kendim düzeltirim.”

“Bu derecede düzgün yazmayı nasıl da becerebiliyorsunuz?”

Sessizlik.

“Kız kardeşinize söyleyin; arp çalmasını çok iyi öğrendiğine doğrusu pek sevindim. Sonra masa örtüsü için çizdiği güzel örnek karşısında hayran olduğumu da yazmayı sakın unutmayın. Onun çizdiği örnek bence Bayan Grantley’ninkinden çok daha üstün.”

“İzin verir misiniz, hayranlıklarınızı bir dahaki mektubuma bırakayım? Bu kez layıkıyla belirtecek yerim kalmadı.”

“Aa, hiç önemli değil! Nasılsa kendisini ocak ayında göreceğim. Ama söyleyin bana, Bay Darcy, ona hep böyle uzun uzun, tatlı tatlı mektuplar mı yazarsınız?”

“Çoğunlukla uzun yazarım. Ama tatlı olup olmadıklarını kendim bilemem, ne de olsa.”

“Ben şuna inanmışımdır ki uzun bir mektubu kolaylıkla yazabilen kimse kötü yazamaz.”

Ağabeyi, “Darcy’ye kompliman yapmak istiyorsan yanlış yol seçtin,” diye söze karıştı. “Hiç de kolaylıkla yazamaz o. Tumturaklı, uzun sözcükler bulacağım diye didinir durur.”

“Benim yazı biçimim seninkinden çok başkadır.”

Caroline, “Aa, Charles pek üstünkörü yazı yazar,” dedi. “Kelimelerinin yarısını yazmayı unutur, öbür yarısını da kurutma kâğıdıyla kurutacağım derken siler.”

“Düşüncelerim öyle hızla akar ki sözlere dökmeye kalemim yetişemez. Bu yüzden de mektuplarım çok zaman hiçbir düşünce belirtmez.”

Elizabeth, “O kadar alçakgönüllüsünüz ki,” dedi. “İnsan size suç bulacakken vazgeçiyor.”

Darcy, “Alçakgönüllü görünmek kadar aldatıcı hiçbir şey olamaz,” diye fikir yürüttü. “Aslında bu ya dikkatsizlik ve umursamazlıktır ya da kimi kez gizli bir övünmedir.”

“Benim biraz önce gösterdiğim ufak alçakgönüllülük örneği hangi sınıfa giriyor sence?”

“Gizli övünme sınıfına. Çünkü yazı yazış biçiminin kusurlarıyla aslında övünüyorsun. Bunların düşünce hızından ileri geldiğini düşünüyorsun. Herhangi bir şeyi çabucak yapabilenler bu yeteneklerine her zaman değer verirler ve yapış biçiminin kusurlarına çoğunlukla aldırış etmezler. Bu sabah Bayan Bennet’e, Netherfield’den ayrılmaya karar verecek olsan beş dakika içinde yola çıkacağını söylemeni ele alalım – bir çeşit methiyeydi bu, kendi kendine yaptığın bir iltifat. Oysaki, böyle apar topar davranmalarda gurur duyulacak ne olabilir? Böyle davranırsan ister istemez birçok gerekli, önemli işi yarım bırakacaksın. Bunun da ne sana ne de başkalarına zerrece yararı dokunacak.”

Bingley, “Aa, bu kadarı çok artık,” diye güldü. “İnsanın sabah sabah söylediği saçma sapan şeyleri akşamleyin anımsayıp başına kakmak! Şerefim üzerine, kendimle ilgili olarak söylediğim şeyleri doğruluklarına inandığım için söyledim. Hâlâ da inanıyorum. Hiç olmazsa gereksiz yere aceleci olduğumu, salt hanımlara gösteriş olsun diye söylemiş değilim.”

“İnanarak konuştuğundan kuşkum yok ama gidecek olsan öyle apar topar gidebileceğini hiç sanmıyorum. Senin yaptığın işler de başka herkesinkiler gibi, birçok rastlantıya bağlı olacaktır. Ne bileyim, tam atına binerken bir dostun çıksa da, ‘Bingley, önümüzdeki haftaya kalsan iyi olur,’ dese, ben sanıyorum ki onun sözünü dinler, kalırdın. Hatta bir başka söz üzerine gidişini bir ay geciktirmen bile akla gelebilir.”

Elizabeth yürekten, “Siz bu sözlerinizle yalnızca, Bay Bingley’nin kendi kendisini yeterince övmediğini kanıtlamış oldunuz,” dedi. “Onun uysallığını siz kendisinden çok daha iyi belirttiniz.”

Bingley, “Çok sağ olun,” diye gülümsedi. “Arkadaşımın söylediklerini uysallığıma düzülmüş bir övgü yerine koydunuz. Ama korkarım ki sözlerine, onun hiç de istemediği bir anlam veriyorsunuz. Çünkü söz ettiği koşullar altında karşıma çıkan dosta kesinlikle olumsuz bir yanıt verip de atımı sürsem ve uzaklaşsam sanırım kendisi beni daha çok beğenirdi.”

“Yani Bay Darcy’ye göre, kararınızda körü körüne ayak diremekle, ilk karar verirken gösterdiğiniz aşırı aceleyi gidermiş mi olurdunuz?”

“Bu iş benim aklımı karıştırdı. Darcy kendisi anlatsın.”

Darcy, "Benim üstüme birtakım düşünceler yüklüyorsunuz," dedi. "Ben bunları ileri sürmüş ya da onaylamış değilim ama siz benden, bunlarla ilgili bir hesap vermemi bekliyorsunuz. Gene de durumumun, sizin çizdiğiniz gibi olduğunu kabul edelim. Şunu unutmayın ki Bayan Bennet, Bingley'nin gidişini geri bırakmasını dileyen dost bunu yalnızca dilemekle kalmış; isteğinin yerinde olduğuyla ilgili herhangi bir gerekçe ileri sürmemiş, bir neden göstermemiştir."

"Demek bir dostun dileğine kolayca ve çabucak boyun eğmek sizce erdem değildir?"

"Yapılacak işin doğruluğuna inanmaksızın boyun eğmek iki tarafın aklını da aşağılamak olur."

"Bana öyle geliyor ki siz arkadaşlığın ve dost sevgisinin etkisine hiç pay bırakmıyorsunuz, Bay Darcy. Ricada bulunan kimseye karşı saygımız varsa, ondan gerekçe göstermesini filan beklemeksizin, çabucak isteğine boyun eğebiliriz. Bay Bingley için ileri sürdüğünüz olasılığı demek istemiyorum. Belki de Bay Bingley'nin doğru davranıp davranmadığını konuşabilmek için öyle bir durumun ortaya çıkmasını beklememiz daha yerinde olur. Ama ben iki arkadaş arasında doğabilecek genel ve gündelik ilişkilerden söz ediyorum. Bir adam arkadaşına çok önemli olmayan bir kararından dönmesini rica etse, arkadaşının gerekçe merekçe sormaksızın bu ricaya boyun eğmesini yanlış mı sayarsınız?"

"Bu konuyu daha derinliğine işlemeden önce yapılan ricanın önemini ve iki arkadaş arasındaki sevginin derecesini daha kesin olarak belirtsek iyi olmaz mı?"

Bingley, "Kuşkusuz," diye güldü. "İki tarafın boyları ve kiloları da içinde olmak üzere tüm bilgileri öğrenmemiz şart. Çünkü bu nokta, tartışmada sizin sandığınızdan çok daha önemli bir rol oynayacaktır, Bayan Bennet. İnanın bana, şu bizim Darcy böyle uzun boylu, iri bir adam olmasa, bunun yarısı kadar saygı göstermezdim ona. İnan olsun, kimi zamanlarda ve kimi yerlerde Darcy'den daha ürkünç bir şey düşünemem ben; özellikle kendi evinde ve pazar günleri, işi gücü olmadığı zamanlar."

Bay Darcy gülümsedi. Ama Elizabeth onun biraz sinirlenmiş olduğunu sezer gibi olduğu için gülmedi. Caroline Bingley ise

Darcy'nin saldırıya uğramasına iyice kızmış, böyle abuk sabuk konuştuğu için ağabeyini paylamaya başlamıştı.

Darcy, "Senin amacını anlıyorum Bingley," dedi. "Tartışmalardan hoşlanmadığın için bizi susturmak istiyorsun."

"Belki de haklısın. Tartışmalar da atışmalara benziyor bence. Bayan Bennet ve sen bu tartışmanıza ben dışarı çıkıncaya kadar ara verebilirseniz çok sevinirim. Arkamdan benim için dilediğinizi söyleyebilirsiniz."

Elizabeth, "Ricanız benim için büyük bir özveri sayılmaz," diye yanıtladı. "Zaten Bay Darcy de mektubunu bitirse çok daha iyi olur."

Darcy onun sözünü dinledi ve gerçekten mektubunu bitirdi.

Bu iş sona erince genç adam müzik zevkini biraz doyurabilmek için Caroline ile Elizabeth'e başvurdu. Caroline hemen piyanoya doğru seğirtti. Gene de önce Elizabeth'in başlaması için üstelemekten geri kalmadı. Elizabeth de bu ricayı aynı incelikle ama daha içtenlikle geri çevirdi ve böylece Caroline tuşların başına oturdu.

Louisa Hurst de kız kardeşiyle birlikte şarkı söylemeye başlamıştı. Onlar bu işe dalmışken Elizabeth de piyanonun üzerinde duran kimi nota kitaplarını karıştırıyor ve Bay Darcy'nin gözlerinin sık sık kendi üzerine dikildiğini görmekten kendini alamıyordu. Bu derece burnu Kafdağı'nda olan bir adamın kendini beğenebileceğini hiç sanmıyordu. Gelgelelim erkeğin ona, salt hoşlanmadığı için bakıp durması da aynı derecede tuhaf kaçardı doğrusu. En sonunda Elizabeth şuna karar verdi: Bay Darcy onda, salondakilerin hiçbirinde bulunmayan iyice kötü, pek yanlış bir şeyler buluyor olsa gerekti. Bu olasılık genç kıza hiç de üzüntü vermedi. Darcy'den o kadar hoşlanmıyordu ki onun kendini beğenip beğenmemesi vız geliyordu ona.

Caroline Bingley birkaç İtalyan şarkısı söyledikten sonra değişiklik olsun diye bir de cıvıl cıvıl bir İskoç havası tutturdu. Bu sırada Darcy, Elizabeth'in yanına sokularak, "Şu fırsatı nimet bilip bir halk dansı yaparak ayaklarınızın karıncalanmasını gidermiş olmaz mısınız, Bayan Bennet?" diye sordu.

Genç kız gülümsedi ama karşılık vermedi. Erkek onun sessizliği karşısında biraz şaşırarak sorusunu yineledi. O zaman Elizabeth, "Sorunuzu ilk sorduğunuzda da duydum ama ne yanıt vereceğimi hemen kestiremedim," dedi. "Biliyorum, benim zevkimle alay

edebilmek için sorunuza, evet, diye karşılık vermemi beklediniz. Gelgelelim ben bu tür hesapları altüst etmeye ve benimle alay etmeye hazırlanan kimseleri yaya bırakmaya bayılırım. Onun için yanıt olarak size köy dansı etmeyi hiç de canımın istemediğini söylemeye karar verdim. Haydi bakalım, alay edin benimle, alay etmeyi gözünüz yiyorsa!"

"O ne demek! Nasıl yapabilirim bunu?"

Onu kızdırmayı kurmuş olan Elizabeth bu ince ve uysal karşılık karşısında afallamıştı. Ama kendi konuşmasında şirinlikle afacanlığın birbirine karışmasından oluşmuş öyle bir ifade vardı ki, karşısında kim olsa ona kızmakta güçlük çekerdi. Hele Darcy, yaşamında hiçbir kadının kendini bu genç kız kadar büyülememiş olduğunu düşünüyordu. Bu kız orta tabakadan bir kız olmasa, genç adam gönlünü ona kaptırmak tehlikesiyle karşılaşabileceğine inanıyordu.

Bayan Bingley durumu, kıskançlık duymasına neden olacak kadar açıkça görüyor ya da seziyordu. Böylece Elizabeth'i uzaklaştırmak için duyduğu istek, sevgili arkadaşı Jane'in iyileşmesi için duyduğu sabırsızlığı artırıyordu.

Caroline, Darcy'yi Elizabeth'ten nefret ettirmek için sık sık onların evlenmesinden ve böyle bir evliliğin Darcy'ye getireceği mutluluktan dem vuruyordu. Örneğin ertesi gün fidanlıkta dolaşırken, "Bu mutlu olay gerçekleştiği zaman umarım kaynananızın biraz kulağını bükersiniz de dilini tutmanın yararlarını öğrenir," dedi. "Sonra elinizden gelirse küçük kızları da subay peşinde koşmaktan vazgeçirin. Bir de pek hassas bir konuya değinmeme izin verirseniz... göz koyduğunuz genç hanımın öz yapısındaki saygısızlığa ve kendini beğenmişliğe benzeyen yönü de baskı altında tutmaya çalışın."

"Benim evlilikte mutlu olabilmem için başka öğütleriniz var mı?"

"Kuşkusuz. Sevgili enişteniz ve teyzeniz Phillipslerin portrelerini de Pemberley'deki galeriye asın e mi? Onları yargıç olan büyük amcanızın yanı başına asın. Ne olsa, ayrı kollarda da olsa meslektaş sayılırlar. Elizabethciğinizin portesine gelince, bunu çizdirmeye bile kalkışmayın. Öyle ya, hangi ressam o anlamlı gözlerin hakkını verebilir ki?"

"Gerçekten de o gözlerin bakışındaki anlamı verebilmek kolay olmaz, ama biçim ve renklerini, son derece güzel olan o kirpiklerini

çizmek pek güç olmasa gerek."

Tam o sırada başka bir yoldan gelmekte olan Louisa Hurst'le Elizabeth'e rastladılar.

Caroline sözlerinin duyulup duyulmadığını bilemeyerek biraz kaygıya kapılmıştı.

"Sizin de gezmeye çıkacağınızı bilmiyordum," dedi.

Louisa, "Bizi çok kötü aldattınız," dedi. "Böyle hiç habersiz kaçıp gitmek..."

Ve sonra Bay Darcy'nin öbür koluna da kendisi girerek Elizabeth'i kendi başına bırakıverdi. Yol üç kişiyi ancak alabilecek genişlikteydi. Darcy onların bu kabalığına kızarak hemen, "Bu yol bize yetecek kadar geniş değil; büyük yola geçelim," dedi.

Zaten onların yanında kalmaya hiç niyeti olmayan Elizabeth gülerek söze karıştı:

"Yok, yok, siz rahatınızı bozmayın. Ne de hoş bir grup oldunuz, çok güzel bir tablo yaratıyorsunuz, doğrusu. Aranıza bir dördüncüsü katılırsa bu tablo bozulur. Hoşça kalın."

Ve genç kız neşe içinde koşarak oradan uzaklaştı. Bir iki güne eve dönebileceğini düşünerek seviniyordu. Jane daha şimdiden o kadar iyileşmişti ki o akşam birkaç saat için odasından çıkmayı tasarlamaktaydı.

2. İki kişinin otuz iki kâğıtla oynadığı karmaşık bir iskambil oyunu. (Y.N.)

On birinci kısım

Akşam yemeğinden sonra hanımlar salona geçince Elizabeth hemen ablasının yanına koştu. Ve onu üşümesin diye sarıp sarmalayarak aşağıya indirdi. Evin hanımları onu sevinçlerini belirten sözlerle karşıladılar. Elizabeth onları hiç, erkekler içkilerini bitirip gelinceye değin geçen şu yarım saatki kadar sevimli görmemişti. İstedikleri zaman pek de güzel ve yerinde konuşuyorlardı. Katıldıkları bir eğlentiyi bütün ayrıntılarıyla anlatabiliyor, fıkraları nükteli olarak söylüyor ve birtakım dostlarıyla tatlı tatlı alay ediyorlardı.

Ama erkekler içeri girer girmez Jane'e gösterdikleri ilgi bir anda dağıldı. Bayan Bingley gözlerini o saat Darcy' den yana çevirdi ve ona hemencecik söyleyecek bir şeyler buldu. Darcy, Jane'e pek insanca bir şekilde, geçmiş olsun, dedi. Bay Hurst de hafifçe eğilerek "çok sevindiğini" belirtti. Ama Jane'i gerçekten coşkun bir candanlıkla karşılayan Bingley oldu. Genç adam Jane'i görünce çok sevinmişti. Onun çevresinde pervane gibi dönüp duruyordu. İlk yarım saati Jane bir odadan başka bir odaya geçtiği için üşümesin diye ateşe odun yığmakla geçirdi. Sonra Jane'i, kapıdan olabileceğince uzakta otursun diye, şöminenin öbür yanına oturttu. Sonra kendi de onun yanı başına geçti ve artık başka hiç kimseyle konuşmadı, desek yeri var. Karşı köşede nakış işlemekte olan Elizabeth bütün bunları gizli bir kıvançla izliyordu.

Çaylar içildikten sonra Bay Hurst baldızına oyun masasından söz etti – ama boş yere. Caroline, Darcy'nin oyun oynamak istemediğini öğrenmiş bulunuyordu. Bu yüzden Bay Hurst'ün sözlü dilekçesi geri çevrildi. Caroline, eniştesine hiç kimsenin oyun oynamak isteğinde olmadığını bildirdi; hiç kimsenin bu konuda ses çıkarmayışı da onun sözlerini onaylamış gibi oldu. Böylece Bay Hurst'e de kanepelerden birinin üzerine uzanıp uykuya dalmaktan başka yapacak iş kalmadı. Bay Darcy eline bir kitap alınca Bayan Bingley de öyle yaptı. Başlıca

uğraşı bilezikleri ve yüzükleriyle oynamak olan Bayan Hurst ise ara sıra, ağabeyiyle Jane Bennet'in konuşmalarına katılıyordu.

Bayan Bingley dikkatini kendi kitabına verdiği oranda Bay Darcy'nin kitap okuyuşuna da vermekteydi. Durmadan ya onun okuduğu sayfaya göz atıyor ya da bir soru soruyordu. Ama taş çatlasa onu konuşturmayı başaramıyordu bir türlü. Darcy yalnızca onun sorusunu yanıtlıyor, sonra okumasına dönüyordu. Zaten Darcy'nin elindekinin ikinci cildi olduğu için seçmiş olduğu kitapla oyalanmak çabası, sonunda Caroline'ı tamamen yorgun düşürdü. Genç kız uzun uzun esneyerek, "Böyle bir gece geçirmek ne tatlı!" diye düşüncesini belirtti. "Bence kitap okumak gibi zevk yoktur, inan olsun. İnsan kitaptan başka her şeyden ne de çabuk usanç getiriyor. Kendi evim olduğu zaman çok zengin bir kitaplığa sahip olamazsam hiç içime sinmez, doğrusu."

Karşılık veren olmadı. Bu kez Caroline gene esnedi, kitabını elinden attı ve gözlerini odada dolaştırarak kendine bir eğlence aradı. Tam o sırada ağabeyinin Jane'e bir balodan söz ettiğini işiterek birden o yana döndü ve "Sahi, Charles," dedi. "Netherfield'de bir balo vermek düşüncende ciddi misin? Kararını vermeden önce şurada hazır bulunanların dileklerini öğrenmen iyi olur bence. Yanılmıyorsam çoğumuz için baloya gitmek eğlenceden çok ceza gibi bir şeydir."

Ağabeyi, "Darcy'yi demeye getiriyorsan, bu onun bileceği şey," diye yanıtladı. "Dilerse balo başlamadan önce gidip yatar. Ama ben balo vermeyi kararlaştırdım bile. Nicholls herkese yetecek kadar terbiyeli çorba pişirir pişirmez çağrı kartlarını göndereceğim."

Caroline, "Balolar başka türlü yapılsa benim daha hoşuma giderdi," dedi. "Gel gör ki bu tür toplantılar can dayanmayacak kadar sıkıcı oluyor, hem hepsi birbirine benziyor. Eğlencenin temeli dans etmek değil de düşünce tartışması yapmak olsaydı bence daha mantıklı bir şey olurdu."

"Çok daha mantıklı olacağı su götürmez, Carolinecığım, ama neylersin ki böylesi de balo olmaktan çıkardı." Caroline karşılık vermedi ve çok geçmeden ayağa kalkarak salonda gezinmeye başladı. İnce bir yapısı ve uyumlu bir yürüyüşü vardı. Gelgelelim genç kız Darcy'nin dikkatini dağıtmak amacıyla ayağa kalkmış olduğu halde, o, kitaptan gözünü ayırmıyordu. Caroline onun umursamazlığından

bunalarak son bir yola başvurmaya karar verdi ve Elizabeth'e dönerek, "Bayan Eliza Bennet," dedi. "Beni dinlerseniz siz de benim gibi yaparak biraz gezinin. Uzun zaman bir yerde oturduktan sonra gezinmenin insanı çok ferahlattığına yüzde yüz inanabilirsiniz."

Elizabeth şaşalamakla birlikte çabucak razı oldu. Bayan Bingley bu arada konuğuna gösterdiği inceliğin ardındaki baş amaca da ulaşmış bulunuyordu. Bay Darcy başını kitaptan kaldırmıştı.

Caroline'ın böyle bir dostluk göstermesi Darcy'yi en aşağı Elizabeth kadar şaşalatmıştı. Ne yaptığını kendi de bilmeden kitabını kapattı. Bu kez Caroline onu hemen kendi yanlarına çağırdıysa da genç adam bu çağrıya uymadı. Onların salonda böyle bir aşağı bir yukarı gezinmelerini ancak iki nedene yorabileceğini ve bu nedenlerden ikisinin de kendisini onların yanına gitmekten alıkoyacağını ileri sürdü.

Caroline, "Ne söylemek istiyorsunuz?" diye sordu. "Ne söylemek istediğinizi bilmezsem çatlayacağım." Sonra Elizabeth'e döndü, Darcy'nin sözlerinden bir anlam çıkarıp çıkaramadığını sordu.

Elizabeth, "Hiçbir anlam çıkaramıyorum," diye yanıtladı. "Ama yerici bir şey söylemek istediğinden kuşkunuz olmasın. Onun hevesini kursağında bırakmak için en geçerli yol da hiçbir şey sormamaktır."

Gelgelelim Darcy'nin herhangi bir hevesini kursağında bırakmak Caroline'ın elinde değildi. Onun için değindiği iki nedeni açıklasın diye Darcy'ye ısrar etti.

Genç adam konuşacak fırsat bulur bulmaz, "Açıklama yapmaktan kesinlikle çekinmediğime inanabilirsiniz," dedi. "Sizin böyle salonda dolaşmanızın iki nedeni olabilir: Ya birbirinizle herkesten gizli görüşülecek konularınız var ya da böyle yürürken çok güzel göründüğünüzü biliyorsunuz. Birinci şıkta yanınıza gelirsem sizin konuşmanızı engellemiş olurum; ikinci şıkka gelince, böyle ateş başında oturduğum yerden sizi daha büyük bir zevkle seyredebilirim."

Bayan Bingley, "Ne yaramazsınız," dedi. "Ömrümde böyle hınzırca bir şey duymadım. Bayan Eliza, bu sözlerinden ötürü cezalandıralım mı onu?"

Elizabeth, "Siz istedikten sonra bundan kolay ne var?" diye karşılık verdi. "Hepimiz birbirimizi cezalandırıp canından

bezdirebiliriz. Alaya alın onu, iğneleyin. Teklifsiz olduğunuza göre bunun nasıl yapılacağını bilmeniz gerekir."

"Aa, yemin ederim, hiç bilmiyorum. Bana inanın ki aramızdaki yakınlık bana henüz bunu öğretmiş değil. Böyle serinkanlı, laf altında kalmayan birini iğnelemek ha! Tanrı saklasın – korkarım ki Bay Darcy bu konuda bize meydan okuyabilir. Alay etmeye gelince, izin verirseniz kesin bir açık vermedikçe böyle bir şeye kalkışmayalım. Bay Darcy'nin eline koz vermiş oluruz, sonra."

Elizabeth, "Bay Darcy alaya alınamaz demek," diye güldü. "Çok seyrek rastlanan bir üstünlük bu. Her zaman da seyrek kalmasını dilerim. Tanıdıklarımın arasında bu gibi kişilerin çoğalmasını hiç istemem de. Ben şakaya bayılırım çünkü."

Darcy, "Bayan Bingley bana akla sığmayacak bir üstünlük yüklediler," dedi. "Dünyanın en aklı başında ve en olgun kimseleri – üstelik bu gibi kimselerin en yerinde ve en olgunca davranışları bile, başlıca amacı şaka olan bir kimse tarafından gülünç düşürülebilir."

Elizabeth, "Bu tür kimselerin bulunduğu kesin, gene de ben bunlardan biri olmadığımı umarım," diye karşılık verdi. "Kusursuz ve olgun davranışları gülünç düşürmeyi dünyada istemem. Sersemlik, saçmalıklar, hafiflikler ve sap derken saman demeler beni gerçekten de eğlendirir; bunu kabul ederim ve bu gibi tutumlarla her fırsatta eğlenirim. Beri yandan sizin bu gibi davranışlarda hiçbir zaman bulunmadığınızı sanıyorum."

"Bunlardan kaçınabilmek belki de hiç kimsenin elinde değildir. Bununla birlikte işlek zekâlara gülünç gelebilecek kusurlardan kaçınabildiğimce kaçınmak benim eskiden beri başlıca çabam olmuştur."

"Bu kusurların arasında büyüklenme ve onur da vardır, sanırım."

"Evet, büyüklenme gerçekten de bir kusurdur. Ama onur, gerçekten zeki bir insan onurunu isterse iyiye kullanabilir."

Elizabeth güldüğünü belli etmemek için başını öteye çevirdi.

Bayan Bingley, "Bay Darcy'yi sorguya çekmemiz sona erdi sanıyorum," dedi. "Kuzum söyleyin bana, nasıl bir sonuca vardınız?"

"Kesin olarak şu sonuca vardım ki Bay Darcy'nin kişiliğinde hiçbir kusur yoktur. Nitekim bunu kendisi de açıkça doğruluyor."

Darcy, “O da ne demek!” dedi. “Ben hiçbir zaman böyle bir savda bulunmuş değilim. Hiç kusurum olmaz mı? Ama bunların akıl, düşünce işleriyle ilgisi bulunmayan kusurlar olduğunu umuyorum. Sözgelişi, iyi huylu bir insan olduğuma kalıbımı basamam. Biraz dik kafalıyım. Oysa biraz daha yumuşak olabilmek gerek. Çevremdekilerin aptallıklarını ve kötülüklerini gerektiği kadar çabuk unutamıyorum. Ne de bana karşı işledikleri kusurları. Yaradılışım belki de biraz kinci sayılabilir. Birinden sıtkım sıyrıldı mı, temelli sıyrılıyor artık.”

Elizabeth, “İşte bu gerçek bir kusur,” dedi. “Bu tür kincilik bir insan için leke sayılabilir. Gene de kusurunuzu iyi seçtiniz: Bu benim alaya alabileceğim bir kusur değil; çünkü gene elimden kurtuldunuz.”

“Ben şuna inanıyorum ki, herkesin benliğinde kötü bir yön –yaradılıştan kusurlu olan bir yön– vardır. İnsan ne denli çabalarsa çabalasın bunu aşamaz.”

“Sizin kötü yönünüz herkesten nefret etmek eğiliminde olmanız.”

Genç adam gülümseyerek, “Sizinki de herkesi bile bile yanlış anlamanız,” diye karşılık verdi.

Kendinin katılmadığı bu konuşmadan sıkılmış olan Caroline Bingley, “Haydi azıcık piyano çalalım!” dedi. “Louisa, eniştemi uyandırırsak kızmazsın, değil mi?”

Louisa hiç kızmayacağını söyledi ve piyano başına geçtiler. Bir anda kendini toparlayan Darcy de buna sevindi. Elizabeth’le aşırı ilgilenmenin tehlikesini sezmeye başlamıştı.

On ikinci kısım

İki kız kardeşin kendi aralarında verdikleri bir karar uyarınca Elizabeth, ertesi sabah annesine, o gün için faytonu gönderip kendilerini aldırtmayı dileyen bir mektup yazdı. Ne var ki kızların, Jane'in Netherfield'e gidişinin haftası olan salı gününe dek orada kalmalarını kurmuş olan Bayan Bennet, onların geleceği haberini sevinçle karşılayamadı. Bu nedenle verdiği yanıt, bir an önce evine dönmeye sabırsızlanan Elizabeth için hiç de olumlu olmadı. Bayan Bennet faytonu salı gününden önce gönderemeyeceğini yazıyor ve Bay Bingley'ye kız kardeşleri üstelerlerse birkaç gün daha orada kalmalarının kendince hiçbir sakıncası olmadığını sözlerine ekliyordu.

Gelgelelim Elizabeth daha fazla kalmamaya kesin kararını vermişti. Zaten bunun önerileceğini de sanmıyordu ya! Tersine, kalırlarsa ev sahiplerini rahatsız edeceklerini düşünerek hemen Bay Bingley'nin arabasını istemesi için Jane'i üsteledi. Böylece en sonunda, o sabah Netherfield'den ayrılmaya karar vermiş olduklarını söylemeyi ve faytonu istemeyi kararlaştırdılar.

Onların bu kararına herkes karşı çıktı. Hiç olmazsa ertesi sabaha kadar kalmaları için o kadar dil döküldü ki sonunda Jane yumuşadı ve iki kız kardeşin evlerine dönmeleri ertesi sabaha bırakıldı. Bunun üzerine Caroline Bingley böyle bir öneride bulunduğuna pişman oldu. Çünkü kız kardeşlerden birine karşı duyduğu soğukluk, diğerine karşı duyduğu yakınlıktan çok daha üstündü.

Konukların yakın zamanda gideceklerini haber alan evin efendisi gerçekten üzüldü. Gitmesinin henüz tehlikeli olduğuna, hastalığının daha tam geçmediğine Jane'i inandırmak için elinden geleni yaptı. Ama haklı olduğunu bildiği zaman Jane'in dediği dedik olurdu.

Konukların gideceği haberini Bay Darcy ise hoşnutlukla karşıladı. Elizabeth'in konakta bu kadar kalması yeterdi artık. Genç kız onu istediğinden öte ilgilendirmekteydi. Caroline da Elizabeth'e karşı kaba

ve Darcy' ye karşı her zamankinden daha iğneli davranmaya başlamıştı. Darcy hiç değilse bundan sonra hiçbir hayranlık belirtisi göstermemek ve genç kıza hiçbir umut vermemek konusunda çok dikkatli olmaya karar vermişti. Bu yerinde bir karardı; çünkü genç adam biliyordu ki kafalarda böyle bir umut belirmişse, kendisinin en son gündeki davranışı bu umudu beslemek ya da ezmek yönünde çok önem taşıyacaktı. Böylece kararına bağlı kalan genç adam cumartesi günü bütün gün Elizabeth'e topu topu on sözcük ya söyledi ya söylemedi. Üstelik bir keresinde yarım saat baş başa kaldıkları halde kafasını kitabından kaldırmadı ve genç kızdan yana bakmadı bile.

Pazar sabahı, sabah ayininden sonra, hemen hemen herkesin dört gözle beklediği ayrılık dakikası geldi, çattı. Caroline'ın Jane'e karşı duyduğu sevginin yanı sıra Elizabeth'e gösterdiği incelik de sonuna doğru hızla artmıştı. Ayrılırken ister Longbourn'da olsun ister Netherfield' de, sık sık görüşmelerini dilediğini söyleyerek Jane'i sevgiyle kucakladı. Hatta bu arada Elizabeth'in elini bile sıktı. Elizabeth bütün ev halkıyla büyük bir neşe içinde vedalaştı.

Evde anneleri onları pek güler yüzle karşılamadı. Onların böyle çıkıp gelmelerine şaştığını, yabancıların arabasını almakla doğru iş yapmadıklarını ve Jane'in gene üşütmüş olabileceğini söyleyip duruyordu. Beri yandan babaları, hoşnutluğunu uzun sözlerle belirtmediği halde onların gelişine gerçekten çok sevindi. Evin içinde onların boşluğunu iyice hissetmişti. Akşamları bir araya toplandıkları zaman yaptıkları konuşmalar, Jane ile Elizabeth'in yokluğu yüzünden canlılığını yitirmiş, ipe sapa gelmez olmuştu.

İki kız, Mary'yi, her zamanki gibi insan doğası konusunda derin incelemelere dalmış buldular. Onun kitaplardan çıkarmış olduğu kimi yeni parçalar karşısında hayranlık gösterdiler ve kendi buluşuymuş gibi ileri sürdüğü birtakım beylik ahlak ilkelerini dinlemek zorunda kaldılar. Catherine ile Lydia'nın da onlarla konuşacak bambaşka konuları vardı. Geçen çarşambadan beri alay karargâhında meğer ne çok şey konuşulmuş ve olmuş! Subaylardan birçoğu Phillips enişteyle akşam yemeği yemişler; toy erlerden birine sopa çekilmiş ve Albay Forster evlenecek diye bir söylenti çıkmış...

On üçüncü kısım

Ertesi sabah kahvaltı ederlerken Bay Bennet karısına dönerek, "Umarım akşam yemeği için güzel şeyler ısmarlamışsındır, sevgilim," dedi. "Çünkü yemekte konuğumuz olacağını sanman için bazı nedenler var."

"Ne demek istiyorsun, cancağızım? Benim yemeğe hiçbir beklediğim yok ki! Gelse gelse Charlotte Lucas gelir – ki bizim sofranın yemekleri ona yeter de artar bile. Kendi evinde böyle yemekleri kırk yılda bir gözü görüyordur, kızcağız."

"Benim demek istediğim kimse bir bay, hem de tanımadığımız biri."

Bayan Bennet'in gözleri parlamıştı.

"Bir bay! Hem de bir yabancı ha! Olsa olsa Bay Bingley'dir. Ah, Jane, seni sinsi kız seni – hiç sözünü etmezsin! Aa, Bay Bingley'nin yemeğe gelişine pek sevindim doğrusu. Ama, hey Tanrım, ne aksilik! Bugün hiçbir yerde balık yok. Lydia, şekerim çal şu çıngırağı Hill'e hemen bir liste vermem gerek."

Kocası, "Bay Bingley değil gelecek olan," dedi. "Ömrümde görmediğim biri."

Bu sözler herkesin merakını çekti ve Bay Bennet hem karısı hem de beş kızı tarafından aynı zamanda sorguya çekilmek zevkine erişti.

Bir süre onların merakını kendine eğlence edindikten sonra durumu şöyle anlattı:

"Bir ay kadar önce şu gördüğünüz mektubu aldım. Ve iki hafta kadar önce de yanıt yazdım. Çünkü bunun, zamanında ele alınması gereken, incelikli bir iş olduğunu düşünüyordum. Mektubu yazan kişi ben öldükten sonra canı istediği anda sizi bu evden kapı dışarı edebilecek olan yeğenim Bay Collins'tir."

Karısı, "Aman Tanrım!" diye bağırdı. "Ben bu konunun sözüne bile dayanamıyorum. Ne olur, o pis heriften söz etme bana. Senin

mirasından kendi öz çocuklarının yoksun bırakılması, mirasın başka birine geçmesi bence dünyanın en büyük zalimliği. Ben senin yerinde olsaydım şimdiye dek çoktan bu işin bir gereğine bakmaya çalışırdım."

Jane ve Elizabeth miras yasalarını annelerine anlatmaya çalıştılar. Zaten şimdiye dek kaç kez anlatmaya çalışmışlardı bunu, ne var ki bu konuda Bayan Bennet mantık dinlemiyordu. Bir adamın beş tane kız çocuğu dururken, mirasının kimsenin bilip aldırmadığı bir adama bırakılmasındaki zalimlik üzerine bildiği gibi attı tuttu.

Bay Bennet, "Gerçekten de büyük bir haksızlık bu," diye karşılık verdi. "Longbourn'un mirasçısı olmak öyle bir günah ki bunun damgasını Bay Collins'in alnından hiçbir şey silemez. Ama mektubunu okursanız adamcağızın dili belki biraz duygularınızı yumuşatır."

"Sanmıyorum! Zaten onun tutup sana mektup yazmış olması da büyük bir küstahlık, ikiyüzlülük bence. Böyle yağcılardan tiksinirim. Babası gibi o da sana kin beslese daha uygun düşmez miydi?"

"Gerçekten de öyle. Gene de Bay Collins'in bu konuda evlatlığa yaraşır çekingenlik duygularından tümüyle yoksun olmadığını şimdi anlayacaksınız. Dinleyin:

Hunsford
Westerham yakınında,
Kent - 15 Ekim.

Saygıdeğer Beyefendi,

Merhum pederimle sizin aranızdaki anlaşmazlık bana eskiden beri büyük üzüntü kaynağı olmuştur. Babamı yitirmek felaketine uğradığımdan beri bu kırgınlığı gidermeyi istemekteyim. Ne var ki bazı düşüncelerim bir süre buna engel oldu. Kendisinin dargın olduğu birisiyle iyi geçinmenin pederimin anısına saygısızlık sayılabileceğinden korktum. ("Görüyorsun ya, Bayan Bennet; ben sana demedim mi?") Ama artık bu konuda kararımı vermiş bulunuyorum. Çünkü Paskalya sırasında papazlık mevkiine eriştiğimden beri, Sir Lewis de Bourgh'un dul hanımı olan Bayan Catherine de Bourgh beni kanadının altına almak şerefini bağışlamak büyüklüğünü göstermiş bulunuyor. Sonsuz yüce gönüllülüğü ile Bayan Catherine hazretleri beni Hunsford bölgesinin papazı olmak gibi çok gözde bir göreve seçmiş bulunuyorlar. Burada hanımefendi hazretlerine karşı elimden

geldiğince minnet ve saygılarımı belirtmek ve Anglikan Mezhebi'nin gerektirdiği ayin ve törenleri yönetmek için elimden geleni yapacağım.

Bundan başka, bir din adamı olarak, etkim altında bulunan bölgelerdeki bütün ailelerin dost olmalarını ve iyi geçinmelerini sağlamanın da benim için bir görev olduğu kanısındaydım. Bu yüzden, size şu sırada, şu dostluk elini uzatmakla iyi bir iş yaptığımı düşünmek yürekliliğinde bulunuyorum. Sizin de aynı yüreklilikte bulunacağınızı ve size uzattığım zeytin dalını geri itmeyeceğinizi sanıyorum. Değerli kızlarınızın haksızlığa uğramalarına neden oluşum karşısında üzüntüden başka bir şey duymayacağım doğaldır. Bu yüzden özür dilemeye ve bu zararı gidermek için elimden geleni yapmaya hazır olduğumu belirtmeme lütfen izin veriniz. Ama bu son konunun henüz sırası değil.

Beni evinizde kabul etmenin sizce sakıncası yoksa, 18 Kasım Pazartesi günü saat dört sularında sizleri ziyaret etmek mutluluğunu tasarlıyorum. Konukseverliğinizden yararlanarak bir sonraki cumartesiye kadar da sizi rahatsız edeceğimi sanıyorum. Bu süre için sizde kalmamın hiçbir sakıncası yoktur; çünkü görevimi yerine getirecek başka bir papaz bulmam koşuluyla, ara sıra pazar ayinlerinden uzak bulunmama Bayan Catherine hiç ses çıkarmıyorlar.

Size, değerli eşinize ve kızlarınıza en derin saygılarımı ve iyilik dileklerimi bildiririm, efendim, dostunuz,

William Collins"

Bay Bennet mektubu katlayarak, "Demek ki saat dörtte bu barışçı kişiyi bekleyebiliriz," dedi. "Çok görevine düşkün ve terbiyeli bir gence benziyor. Kim ne derse desin, pek değerli bir dost kazanacağımızdan benim hiç kuşkum yok – hele Bayan Catherine onun bizi gene ziyaret etmesine izin vermek büyüklüğünde bulunurlarsa."

"Sen ne dersen de, kızlar konusunda söylediği şeyler oldukça mantıklı. Onların uğradığı haksızlığı gidermek istiyorsa ben ona engel olacak değilim elbette."

Jane, "Gerçi bizim zararımızı nasıl giderebileceğini kestirmek biraz güç," diye düşüncesini belirtti. "Ama ne olsa bunu dilemesi onun için olumlu bir nottur."

Elizabeth'i ise en çok etkileyen şey, kuzenlerinin Bayan Catherine'e karşı gösterdiği olağanüstü saygıydı.

"Tuhaf bir adam olsa gerek," dedi. "Nasıl bir insan olduğunu pek kestiremiyorum. Yazışında ağdalı bir kendini beğenmişlik var. Mirasçı olduğu için özür dilemesindeki anlam ne olabilir? Bu onun elinde olan bir şey değil ki. Babacığım, sağduyulu bir adam olabilir mi bu Bay Collins?"

"Yok, şekerim, sanmıyorum. Tersine onu hepten akılsız bulacağınızı sanarak büyük umutlar beslemekteyim. Yazışında, kendisini bir şey sanmakla dalkavukluk birbirine karışmış bir durumda – ki bu bana çok şey vaat ediyor. Kendisini görmek için can atıyorum."

Mary, "Mektubu kurgu bakımından kusurlu sayılmaz," diye düşünce yürüttü. "Barış için zeytin dalı buluşu tam anlamıyla özgün olmasa da bence iyi dile getirilmiş."

Catherine ve Lydia ise ne mektupla ne de mektubu yazanla zerrece ilgilenmişlerdi. Bu akrabanın kendilerini al ceketli bir üniforma giymiş olarak görmeye gelmesi olmayacak bir şeydi ve haftalar var ki iki genç kız başka renkte giyinmiş erkeklerin arkadaşlığından hiçbir zevk almaz olmuşlardı. Annelerine gelince, Collins'in mektubu onun düşmanlık duygularının büyük bölümünü alıp götürmüştü ve Bayan Bennet genç adamın gelişini, kocasını ve kızlarını şaşırtan bir serinkanlılıkla beklemeye koyulmuş bulunuyordu.

Bay Collins tam dediği saatte geldi ve bütün ev halkı onu büyük bir saygıyla karşıladı. Bay Bennet gerçi pek az konuşuyordu ama hanımlar çene çalmaya hazırdılar. Bay Collins de sessiz bir adam sayılmazdı ve çene çalmak için dürtüklenmesine gerek yoktu. Yirmi beş yaşlarında, uzun boylu, ağırca yapılı bir genç adamdı. Davranışları iyice ciddi ve üstelik yavaş ve son derece resmîydi.

İçeri girip oturuşundan az sonra Bayan Bennet'i kızlarının güzelliğinden ötürü kutladı. Onların güzelliğinin çok övgüsünü duymuş olmakla birlikte gerçeğin söylenenlerden çok daha üstün olduğunu bildirdi ve kızların zamanı gelince iyi birer koca bulacaklarından kuşku duymadığını da sözlerine ekledi.

Bu övgü, onu dinleyenlerden kimilerinin zevkini okşamadıysa da, övgünün her türlüsünden hoşlanan Bayan Bennet hemen yanıtladı:

"Çok naziksiniz. Umarım dedikleriniz de çıkar; yoksa kızlarım ortada kalacaklar. Durumları o kadar garip ki..."

“Sanırım babalarının mirasının bana kalmasını, demek istiyorsunuz.”

“Gerçekten de öyle, beyefendiciğim. Siz de onaylarsınız ki zavallı kızlarım için acıklı bir şey bu. Sakın size suç bulduğumu sanmayın ha! Dünyanın işleri hep kısmete bağlı, miraslar bile öyle. Kime gidecekleri belli olmuyor.”

“Ah, hanımefendi, güzel kuzinlerimin durumunun güçlüğünü tam anlamıyla kavrayabilirim. Bu konuda çok şeyler söyleyebilirim; ama küstah ve aceleci görünmekten çekiniyorum. Gene de kuzinlerim şu noktaya inansınlar ki, kendilerine hayran olmak niyetiyle geldim buraya. Şimdilik pek bir şey söyleyemeyeceğim. Ama belki de, birbirimizi daha iyi tanıdığımız zaman...”

Yemeğin hazır olmasının haber verilmesiyle Bay Collins’in sözleri yarıda kaldı ve kızlar birbirlerine bakıp gülümsediler.

Bay Collins’in kızlardan başka şeylere de hayran kalmış olduğu belliydi. Genç adam salonu, yemek odasını ve eşyaları iyice gözden geçirerek övdü. Böyle her şeyi beğenmesi tam Bayan Bennet’in gönlüne göreydi – ne var ki onun her şeye, er geç kendi malı olacak bir şey gözüyle baktığını düşünmek kadıncağızı kahrediyordu.

Yemekler de sırasıyla övülüp göklere çıkarıldı ve genç adam bu olağanüstü yemekleri güzel kuzinlerinden hangisinin pişirmiş olduğunu öğrenmek istedi. Ama Bayan Bennet, biraz da sert bir tutumla ona yanılmış olduğunu belirtmekten geri kalmadı ve durumlarının iyi bir aşçı tutmaya yeterli olduğunu, kızlarının mutfağa girmediklerini söyledi. Bay Collins onu sinirlendirdiği için özür diledi. Bayan Bennet daha yumuşak bir dille hiç de sinirlenmemiş olduğunu söyledi. Gelgelelim Bay Collins daha çeyrek saat özür dilemekte devam etti.

On dördüncü kısım

Yemek sırasında Bay Bennet hemen hemen hiç konuşmamıştı. Ama hizmetçiler ortadan çekilince konuğuyla iki çift söz etmek zamanının gelmiş olduğuna karar verdi. Ve böylece onun iyice kendini göstermesine fırsat verecek bir konuya değinerek Bayan Catherine de Bourgh'tan yakınlık görmesinin ne büyük bir şans olduğunu ileri sürdü. Hanımefendi hazretlerinin onun dileklerine ve rahatına karşı gösterdiği özen olağanüstü bir şeydi doğrusu.

Bay Bennet dünyada bundan daha uygun bir konu seçemezdi. Bay Collins, hanımefendiyi övmekle göklere çıkarıyordu. Aynı zamanda bu konu ona her zamankinden daha ciddi bir hava vermişti. Pek önemli bir şeyden konuşurcasına, ömründe hiçbir unvan sahibi kimseden böyle bir davranış görmediğini anlatmaya başladı.

Bayan Catherine kendine karşı öyle gönülsüz, kibirsiz, öyle candan davranıyormuş ki... Bay Collins'in şimdiye kadar vermiş olduğu vaazların ikisini de beğenmek büyüklüğünde bulunmuş. Bundan başka onu iki kez Rosings Konağı'nda akşam yemeğine aldığı gibi, daha geçen cumartesi akşamı da oyun masasındaki kareyi tamamlamaya davet etmiş. Birçok kişi Catherine'i gerçi kibirli sayarlarmış; ama kendisi ondan yakınlık dışında bir şey görmemiş doğrusu. Hanımefendi hazretleri ona karşı, başka herhangi bir centilmene davranacağı gibi davranıyormuş. Onun o yöredeki sosyeteye girmesine hiç ses çıkarmamış. Ara sıra akrabalarını görmeye gitmek için görevinden bir iki hafta için ayrılmasına da sesini çıkarmayacakmış. Üstelik hanımefendi hazretleri ona, iyi bir seçim yapmak koşuluyla bir an önce evlenmesini öğüt vermek onurunu bağışlamışlar. Ve bir kez de onu, o basit papaz lojmanında görmeye gelmişler. Onun lojmanda yaptırdığı bütün değişiklikleri onayladıkları gibi, kendileri de bazı önerilerde bulunmak büyüklüğünde bulunmuş ve yukarı kattaki dolaba birkaç çekmece eklemesini yerinde bulmuşlar.

Bayan Bennet, "Gerçekten de çok ince ve doğru davranmış," diye düşüncesini belirtti. "Çok hoş bir hanım olsa gerek. Unvan sahibi hanımefendilerin genellikle böyle olmayışları çok yazık doğrusu. Bayan Catherine size yakın mı oturuyor Bay Collins?"

"Benim evimin bahçesiyle hanımefendi hazretlerinin mülkü olan Rosings Park Konağı'nın bahçesi arasında yalnızca bir kır yolu var efendim."

"Onun dul bir hanım olduğunu söylemiştiniz sanırım, değil mi? Kimsesi var mı?"

"Bir tek kızı var: Rosings Park Malikânesi'nin ve son derece büyük bir varlığın mirasçısı."

Bayan Bennet başını sallayarak, "Ah, ne mutlu ona!" dedi. "Keşke bütün kızlar onun gibi şanslı olsa! Nasıl bir kız kendisi? Güzel mi bari?"

"Son derece hoş bir genç hanım olduğu su götürmez. Üstelik gerçek güzellik bakımından Bayan de Bourgh'un, en alımlı hanımlardan bile çok üstün olduğunu, çünkü yüz çizgilerinin kanındaki soyluluğu ortaya vurduğunu Bayan Catherine'in kendisi söylüyor. Yazık ki bünyesi çok zayıf, onun için eğitimine gerektiğince eğilememiş. Onun eğitimiyle eskiden beri kendisi uğraşan annesinin dediğine göre, sağlık durumu engellemeseymiş çok daha becerikli bir genç hanım olarak yetişeceği su götürmez bir şeymiş. Her şeye karşın doğrusu çok iyi huylu bir kız. Çok zaman kısrakların çektiği küçük faytonuyla benim evin önünden geçmek büyüklüğünde bulunuyor."

"Kraliçeye takdim edildi mi? Saraylı hanımların adları arasında onunkine rastladığımı anımsamıyorum da..."

"Sağlık durumu yazık ki kente gitmesine de engel oluyor. Bu yüzden İngiliz sarayının en parlak süsten yoksun kaldığını bir gün Bayan Catherine'e söyledim. Hanımefendi hazretleri buluşumu beğendiler sanırım. Bütün hanımların hoşuna giden böyle ufak tefek incelikli övgüleri her fırsatta kendilerine sunmak beni de çok mutlu kılar; bundan kuşkunuz olmasın. Bayan Catherine'e kaç kez söyledim: Zayıf kızınız düşes olmak için yaratılmış, diye. En yüksek unvan bile kızınıza onur vermez, kızınızdan onur bulur, dedim birkaç kez. Böyle ufak tefek şeyler hanımefendi hazretlerini çok hoşnut bırakıyor. Ben

de, ne yalan söyleyeyim, böyle ince davranmak konusunda özellikle yetenekli olduğuma inanıyorum."

Bay Bennet, "İnancınız çok yerindedir," dedi. "İncelikle övgü sunmak yeteneğiniz bulunduğu için ne mutlu size! Bu tatlı, ince övgüleri o an, içinizden gelerek mi söylüyorsunuz; yoksa önceden mi hazırlıyorsunuz, sorabilir miyim?"

"Çoğunlukla o sırada olup bitenlere göre konuşurum. Ama kimi zaman eğlence niyetine, gündelik durumlara uydurulabilecek cinsten ince övgüler ve sözler tasarladığım da olur. Gene de bunlara her zaman elimden geldiğince, gelişigüzel söylenmiş gibi bir hava vermek isterim."

Bay Bennet'in beklentileri baştan sona doğru çıkmıştı. Yeğeni gerçekten de sandığı kadar gülünç bir insandı ve Bay Bennet kendi ciddiliğini hiç bozmayarak çok derin bir zevkle onu dinliyordu. Bu zevkini başkalarıyla paylaşma gereksinimini de duymuyor, yalnız ara sıra Elizabeth'ten yana şöyle bir bakmakla yetiniyordu.

Çay zamanına kadar keyfi tam kıvamını buldu, çay içmek için salona bir usanç içinde geçti. Çaydan sonra da genç adamdan yüksek sesle kitap okumasını diledi.

Bay Collins öneriyi hemen onaylayınca, eline bir kitap verildi. Bay Collins kitabı görür görmez irkildi ve özür dileyerek ömründe roman okumadığını bildirdi. Kitty ona bakakalmış, Lydia da hafif bir çığlık koparmaktan kendini alamamıştı.

Bu kez başka kitaplar çıkardılar ve genç adam, bir süre düşünüp taşındıktan sonra "Fordyce'in Vaazları"nı seçti. Lydia onun kitabı açtığını görünce içini çekti. Bay Collins iyice tekdüze, ciddi ve ağır bir sesle daha üç sayfa okumamıştı ki genç kız, "Biliyor musun, anne, Phillips enişte Richard'a yol vermeyi düşünüyor," diye onun sözünü kesti. "Yol verirse Richard'ı Albay Forster alacakmış. Yarın Meryton'a gideceğim, bakalım ne olmuş. Sonra Bay Denny'nin ne zaman döneceğini soracağım."

Ablaları Lydia'ya çenesini kapamasını söylediler. Gelgelelim çok alınmış olan Bay Collins kitabı elinden bırakarak: "Genç hanımların ciddi kitaplarla çok ilgilenmediklerine kaç kez tanık olmuşumdur," diye söylendi. "Oysa bu kitaplar tamamen onların iyiliği için yazılır. Ne yalan söyleyeyim, şaşar kalırım onların bu davranışlarına. Çünkü

genç kızlar için eğitimden daha yararlı ne olabilir? Ama ne de olsa genç kuzinimin bundan öte canını sıkmak istemem artık!”

Ve Bay Bennet’e doğru dönerek tavla oynamayı önerdi.

Bay Bennet onun bu önerisini olumlu karşılayarak genç kızları kendi saçma eğlenceleriyle baş başa bırakmanın daha yerinde olduğunu söyledi. Bayan Bennet ve kızları, Lydia’nın yaptığı kabalıktan ötürü Bay Collins’ ten ellerinden geldiğince özür dilediler ve gene kitap okursa böyle bir yanlışın bir daha hiç yapılmayacağına söz verdiler. Bay Collins genç kuzinine hiç gücenmemiş olduğunu ve onun yaptıklarından hiç alınmadığını söylemekle birlikte Bay Bennet’le bir başka masaya geçti ve tavla oynamaya hazırlandı.

On beşinci kısım

Bay Collins ince düşünceli ve duyarlıklı bir adam değildi. Doğanın bu eksikliğini yetiştirilme biçimi ve çevresi de yazık ki pek giderememişti. Yaşamının çoğu bilgisiz ve eli sıkı bir babanın yanında geçmişti. Her ne kadar üniversiteye gitmişse de derslere girip çıkmaktan başka bir şey yapmamış ve kendine yararlı olabilecek arkadaşlıklar kuramamıştı. Genç yaşta ansızın, ummadığı bir sırada paraya konmak onun o akılsız başını döndürmüş ve üzerine, eski çekingenliğini ortadan kaldıran bir kendini beğenmişlik gelmişti. Hunsford papazlığı boşalınca iyi bir rastlantı sonucu olarak Bayan Catherine de Bourgh'a salık verilmişti. Collins'in hanımefendilik unvanına karşı beslediği saygıyla kendini beğenmişliği, din adamı ve papaz olarak kendi yetki ve haklarına verdiği önem birbirine karışmış ve kibirle dalkavukluktan, kendini beğenmişlikle aşırı alçakgönüllülükten oluşan bir bileşim ortaya çıkmıştı.

Artık güzel bir evi ve yeterli bir geliri olduğu için evlenmeye niyeti vardı. Longbourn'daki akrabalarıyla barışmak istemesinin nedenlerinden biri de buydu: Ailenin kızları gerçekten söylenildiği gibi güzel ve terbiyeliyse, genç adam onlardan birini kendine eş olarak seçmeyi tasarlıyordu. Babalarının mirası kendine kalacağı için onların uğradığı zararı telafi etmek için kurduğu plan da işte buydu. Ve genç adam –kendi kendine– bu tasarısını tam yerinde, duruma uygun, son derece cömert, özverili bir davranış sayarak çok beğeniyordu.

Kızları gördüğü zaman da düşüncesini değiştirmiş değildi. Bayan Bennet'in o şahane yüzü tersine bu düşünceleri pekiştirmişti. Genç adam yaş sırasına büyük saygı beslediğinden o ilk akşam Jane'de karar kıldı.

Ama ertesi sabah kararında bir değişiklik oldu. Çünkü kahvaltıdan önce Bayan Bennet'le yarım saat baş başa kaldılar, Bay Collins'in papaz lojmanından başlayarak bu lojmana Longbourn'dan bir hanım

bulmak tasarısına kadar her şeyi konuştular. Bay Collins'in söylediklerini Bayan Bennet tatlı gülümseyişler ve genellikle yürek verici sözlerle karşılamakla birlikte, genç adama aklına koymuş olduğu Jane için bir uyarıda bulundu.

Bayan Bennet, öteki kızları konusunda konuşmayı üzerine alamayacağını, kesin olarak bir yanıt veremeyeceğini, gene de onların herhangi bir şekilde bağlı olduklarından haberi bulunmadığını söylüyordu. Beri yandan büyük kızının yakın bir zamanda nişanlanmasını çok olası bulduğunu sözlerine ekliyordu. Bu konuda Bay Collins'in kulağını bükmeyi boynuna borç bilirdi.

Bay Collins'in bu durumda yapacağı şey, tasarı ve niyetlerini Jane'den Elizabeth'e aktarmaktı ki, bu da ansızın, (daha Bayan Bennet ateşi karıştırırken) olmuş bitmişti bile. Yaş sırası kadar güzellik bakımından da Jane'i izleyen Elizabeth'in, ablasının yerini alması çok doğal bir şeydi.

Bayan Bennet genç adamın sözlerine çok sevinmiş ve yakında iki kızını birden evlendirmeyi kurmaya başlamıştı. Bir gün önce adının anılmasına dayanamadığı adam şimdi iyice gözüne girmiş bulunuyordu.

Lydia, Meryton'a gitmek isteğinden vazgeçmiş değildi. Mary'den başka bütün kızlar da onunla gitmeye karar verdiler. Bay Bennet'in ricası üzerine Bay Collins de kızlara eşlik etmeye razı oldu. Bay Bennet genç papazı başından savıp kitaplıkta tek başına kalmak için can atıyordu. Çünkü kahvaltıdan sonra Bay Collins de onunla birlikte bu odaya gelmişti. Sözüm ona eline kitaplıktaki en kalın kitaplardan birini almıştı ama aslında hiç durmadan, Hunsford'daki eviyle bahçesini anlatıyordu.

Bay Bennet bunalmıştı. Kitaplığında kafasını dinlemeye alışıktı. Evinin her odasında saçmalık ve sersemlikle karşılaşmaya kendini hazırladığı halde kitaplığında bunlardan kurtulmaya alışık olduğunu Elizabeth'e her zaman söylerdi. Bu yüzden büyük bir nezaketle Bay Collins'ten kızlarına yürüyüşleri sırasında eşlik etmesini rica etti. Aslında yürüyüşü kitap okumaktan daha çok seven genç papaz da elindeki o kocaman kitabı büyük bir sevinçle kapadı ve gitti.

Bay Collins tumturaklı ve kendini beğenmiş bir tutumla incir çekirdeğini doldurmayacak şeyler söyleyerek, kuzinleri de onun her

dediğini incelikle onaylayarak Meryton'a vardılar. Kasabaya girer girmez, artık Bay Collins iki küçük kuzininin dikkatini çekemez oldu. Çünkü kızların bakışları çevrede subay arıyordu. Ancak yeni moda şık bir şapka ya da vitrinin birinde yeni bir kumaş gördükleri zaman ilgileniyorlardı.

Ne var ki çok geçmeden bütün hanımların dikkati şimdiye dek hiç görmemiş oldukları bir genç adamın üzerinde toplandı. Yanında bir subayla karşı kaldırımda yürümekte olan bu adamın çok kibar bir görünüşü vardı. Yanındaki subay da, Londra'dan dönüp dönmediği konusunda Lydia'nın haber almaya geldiği Bay Denny'den başkası değildi. Karşıdan eğilerek kızları selamladı.

Yabancı erkeğin görünüşü, duruşu herkesi hayran bırakmış; herkes onun kim olabileceğini merak etmişti. Bunu öğrenmeye kararlı olan Kitty ile Lydia hemen ilerlediler ve karşıdaki dükkândan bir şey bakacaklarmış gibi yolun öbür kaldırımına geçtiler. İyi bir karşılaşma sonucu tam onların kaldırıma vardıkları sırada köşeden dönmüş olan baylar da aynı noktaya ulaştılar.

Bay Denny hemen kızları selamladı ve bir gün önce kendisiyle birlikte Londra'dan dönmüş olan arkadaşı Bay Wickham'ı onlara tanıştırmak için izin istedi. Arkadaşının, kendi kolordusuna subay olarak katıldığına çok sevindiğini de söyledi. Bu habere küçük kızlar da sevindiler. Çünkü genç adamın tam anlamıyla kusursuz olabilmesi için tek üniforması eksikti. Bay Wickham yakışıklılığın bütün temel öğelerine sahipti: düzgün hatlı bir yüz, kıvrak bir yapı ve tatlı bakışlar... Sonra genç adam konuşkan olduğunu belirtmekte de gecikmedi. Hem de zarif ve rahat bir konuşması vardı.

Hepsi birden kaldırımda durmuş, tatlı tatlı çene çalarlarken nal sesleri kulaklarına çarptı ve Darcy ile Bingley'nin at üstünde yaklaştıkları görüldü.

İki arkadaş, hanımları görünce hemen geldiler ve hal hatır sormaya başladılar. En çok soran Bingley'ydi ve konuşma konusu da, hali hatırı sorulan Jane Bennet. Bingley, Jane'in sağlık durumundan haber almak üzere Longbourn'a gitmekte olduğunu söyledi. Darcy de şöyle bir eğilerek onun bu sözlerini doğruladı.

Darcy gözlerini Elizabeth'e dikmemek için kendi kendine karar veriyordu ki bakışları birden kaldırımdaki yabancı erkeğe takıldı. Ve

onların birbirlerine bakışlarını yakalayan Elizabeth şaşkınlık içinde kaldı. Hem Darcy hem de Wickham renk değiştirmişlerdi. Biri bembeyaz kesilmişti, öbürü kıpkırmızı! Wickham bir an bocaladıktan sonra elini şapkasına götürdü ve Darcy de bu selama büyük bir isteksizlikle, belli belirsiz karşılık vermek büyüklüğünde bulundu. Bunun anlamı ne olabilirdi ki? Genç kız bunu dünyada kestiremiyor, merak etmekten de kendini alamıyordu.

Birkaç dakika sonra Bingley, bu olayın hiç farkına varmamış gibi bir tutumla vedalaşıp atını sürdü ve arkadaşıyla birlikte oradan uzaklaştı.

Bay Denny ile Wickham, hanımlarla birlikte Bay Phillips'in kapısına kadar yürüdüler ve orada Lydia'nın içeri girmeleri için yaptığı ısrarlı davete ve Bayan Phillips'in salon penceresini açarak bu daveti yüksek sesle desteklemesine karşın selam verip ayrıldılar.

Bayan Phillips yeğenlerinin gelişine her zaman sevinirdi. Hele iki büyük kızı, son günlerde görüşmemiş oldukları için daha sevinçle karşıladı ve birdenbire eve dönmelerinin karşısında duyduğu şaşkınlığı gizlemedi. Kızları almaya kendi arabaları gitmediği için, eğer Bayan Phillips yolda, Bay Jones'un çırağına rastlamasa durumdan hiç haberi olmayacakmış. Neyse ki çırak çocuk ona, ilaçları artık Netherfield Konağı'na göndermediklerini, çünkü Bayan Bennetlerin evlerine dönmüş olduklarını söylemiş.

Tam bu sırada Jane, teyzesinin yanına geldi ve Bay Collins'i onunla tanıştırdı. Bayan Phillips genç papazı en tatlı gülüşüyle selamladı. Bay Collins de onun inceliğine incelikle karşılık vererek, tanışmış olmadıkları halde böyle çıkıp geldiği için özür diledi. Bayan Bennetlerle olan akrabalığının bu kusurunu biraz hafifleteceğini sandığını da sözlerine ekledi.

Bu aşırı kibarlık karşısında Bayan Phillips'in dili tutulmuş gibiydi, neyse ki yeğenleri çok geçmeden öbür yabancı konusunda sordukları sorular ve ortaya attıkları düşüncelerle ona Bay Collins'i unutturdular. Yazık ki teyzeleri kızlara yakışıklı yabancı konusunda zaten öğrenmiş olduklarından başka bilgi verebilecek durumda değildi: Bay Denny onu Londra'dan getirmiş. Genç yabancı teğmen rütbesiyle karargâhta kalacakmış. Bayan Phillips yarım saatten beri onun caddede piyasa yapışını seyretmekte olduğunu söylüyordu. Bay Wickham yeniden

ortaya çıksa hiç kuşkusuz Kitty ile Lydia, teyzelerinin yerine gözcülüğü sürdüreceklerdi. Ama yazık ki aşağıdaki caddeden gelip geçen birkaç subay, şimdi yakışıklı yabancının yanında, "şapşal, sevimsiz kimseler" olup çıkmışlardı.

Bunlardan kimileri ertesi akşam Phillipslere yemeğe geleceklermiş. Bayan Phillips, kızlar gelmeyi kabul ederlerse kocasını Bay Wickham'a gönderip onu da yemeye davet edeceğine söz verdi. Kızlar gelmeye razı oldular. Teyzeleri şöyle güzel, gürültülü bir bingo oyunu oynayacaklarını, sonra da sıcak bir yemek yiyeceklerini söyledi. Bu sözler herkese keyif verdi ve neşe içinde vedalaştılar. Bay Collins dışarıya çıkarken yeni baştan özür diledi ve buna hiç gerek olmadığı kendisine sabırlı bir incelikle yeniden bildirildi.

Eve dönerken Elizabeth, Darcy ve Wickham'ın karşılaşmalarını Jane'e anlattı. Ortada işlenmiş bir suç bulunsaydı, Jane her iki yanı da teker teker ya da birlikte savunmaya kalkışırdı belki. Ama tıpkı Elizabeth gibi o da, olup bitenlere hiçbir anlam veremedi.

Bay Collins'e gelince, Bayan Phillips'in nezaketini ve terbiyesini övmek yoluyla Bayan Bennet'i pek hoşnut bıraktı. Genç papaz, Bayan Catherine ile kızı bir yana, ömründe Bayan Phillips kadar kibar bir hanım görmemiş olduğunu söylüyordu. Bayan Phillips onu hiç tanımadığı halde büyük bir incelikle evinde ağırlamış ve ertesi geceki eğlenceye de özellikle davet etmişti. Gerçi bu incelik bir dereceye kadar kendisinin Bennetlerle akraba oluşuna yorulabilirdi, ama gene de Bay Collins ömründe böyle nazik ve candan bir davranışla karşılaşmamıştı.

On altıncı kısım

Genç kızların, teyzelerine gitmelerine bir itiraz gelmediği ve Bay Collins'in orada kaldığı sürece Bay ve Bayan Bennet'i bir gece için bile yalnız bırakırsa ayıp kaçar diye kapıldığı kaygılar da özellikle giderildiği için, genç adam ve beş kuzini uygun bir saatte bir arabaya binerek Meryton'a yollandılar. Salona girdikleri sırada kızlar Bay Wickham'ın daveti olumlu karşılamış, şu sırada gelmiş olduğunu öğrenmek kıvancını duydular.

Bu bilgiyi alıp yerlerine oturduktan sonra Bay Collins çevresine bakınacak zaman buldu ve gördüklerini pek beğendi. Salonun genişliği ve eşyaları onu öylesine etkiledi ki kendini sanki Rosings'te, yaz mevsiminde kullanılan küçük kahvaltı odasında sandığını bildirdi. Bu benzetiş önce ev sahiplerinin pek hoşuna gitmediyse de Collins, Rosings'in kimin konağı olduğunu anlatıp da Bayan Catherine'in salonlarından tek bir tanesini ele alarak yalnızca şöminenin çevresindeki mermerin sekiz yüz sterline çıkmış olduğunu söylediği zaman, Bayan Phillips salonuna yapılmış olan övgünün büyüklüğünü tüm görkemiyle sezdi. Bundan sonra artık salonunu Rosings'teki kâhya kadının odasına benzetseler bile alınmazdı.

Bay Collins evin hanımına Bayan Catherine ile konağının görkemini anlatarak ve ara sıra da kendi "yoksul yuvasını" överek öyle güzel oyalandı ki zamanın nasıl geçtiğini bilemedi. Bayan Phillips de onu can kulağıyla dinliyordu. Dinledikçe karşısındaki adamın gerçekten önemli bir kimse olduğuna inanç getiriyordu. Bütün bunları ilk fırsatta komşularına anlatmaya niyetliydi.

Ama kuzenlerine kulak vermeyen genç kızlar sıkılmaya başlamışlardı ki baylar onların bulunduğu salona girdiler. Bay Wickham'ın içeri girişini seyreden Elizabeth ona ilk gördüğü andan beri beslediği hayranlığın yersiz olmadığını anladı. Karargâhtaki subayların çoğu değerli, efendi kimselerdi ve en seçkinleri de şu sırada

salondaydılar. Ama onlar soluğu her zaman şarap kokan, ablak çehreli, sıkıcı Phillips enişteden nasıl üstünseler; Wickham da çehresi, yapısı, hava ve davranışı bakımından onlardan öylesine kat kat üstündü.

Şu anda salonun en şanslı adamı oydu, çünkü kaç kadın varsa hemen hemen hepsinin gözü onun üzerindeydi. Ve Elizabeth de en şanslı kızdı, çünkü Wickham sonunda geldi, onun yanına oturdu. O saat onunla konuşmaya başladı ve sohbeti koyulttukça koyulttu. Her ne kadar havanın bu akşam yağışlı oluşundan ve mevsimin belki de hep yağışlı geçeceğinden söz ediyorsa da, onu dinledikçe Elizabeth'e öyle geldi ki en beylik, en sıkıcı, en bayat konu bile konuşanın ustalığı yardımıyla ilgi çekici olabilir.

Wickham'la öteki subaylar, hanımların olanca dikkatini kendi üzerlerine çekince Bay Collins iyice silikleşmiş gibi oldu. Gerçekten de genç kızların gözünde o bir hiçti. Neyse ki Bayan Phillips'in kişiliğinde ara sıra nazik bir dinleyici buluyor ve onun dikkati sayesinde bol bol kahve içip çörek yiyordu.

İskambil masaları kurulduğu zaman, o da vist oyununa oturarak Bayan Phillips'in iyiliğine karşılık vermek olanağını buldu.

"Bu oyunu daha pek bilmiyorum," diye söze başladı. "Ama taş çatlasa iyice öğreneceğim, çünkü toplum içindeki yerim..."

Bayan Phillips onun oyuna oturmasına çok sevinmişti. Ama yaptığı açıklamaları dinleyecek zamanı yoktu.

Bay Wickham vist oynamazmış. Böylece Elizabeth' le Lydia onu sevinçle kendi aralarına aldılar. Önceleri Lydia'nın onu kendi tekeline alması gibi tehlikeli bir durum vardı. Çünkü genç kız bir kez konuşmaya başladı mı susmazdı. Gelgelelim bingo oyununa da aynı derecede merakı olduğu için, çok geçmeden kendini tümüyle oyuna verdi. Bahse tutuşup ikramiye peşinde koşmaya kendini öyle kaptırdı ki, başka kimseyle ilgilenecek vakti kalmadı.

Wickham da böylece bir yandan oyun oynarken öbür yandan Elizabeth'le konuşmak olanağını buldu. Elizabeth de onun dediklerini dinlemeye çoktan razıydı. Ne var ki asıl dinlemek istediği şeyi, yani onun Darcy ile olan tanışıklığının tarihçesini duyabileceğini hiç sanmıyordu. Darcy'nin adını bile anmayı göze alamazdı ki!

Gelgelelim Elizabeth'in merakı en beklenmedik biçimde giderildi: Bay Wickham konuyu kendisi açtı. Netherfield Park'ın Meryton'la

olan uzaklığını öğrendikten sonra da çekingen bir sesle, Bay Darcy'nin ne zamandır orada bulunduğunu sordu.

Elizabeth, "Aşağı yukarı bir ay oluyor," diye yanıtladı. Sonra sözün kapanmasını istemediği için, "Anladığıma göre Derbyshire yöresinde çok büyük mülk sahibiymiş," diye ekledi.

Wickham, "Evet, malikânesi gerçekten çok baş döndürücüdür," dedi. "Geliri de en azından yılda on bin altını bulur. Bu konuda kesin bilgi edinebilmek için benden iyi kimse bulamazsınız. Çünkü eskiden beri onun ailesiyle aramda yakın bir ilişki vardır."

Elizabeth şaşkınlığını ortaya vurmaktan kendini alamamıştı.

"Dün aramızda geçen soğuk selamlaşmayı görmüşseniz şaşmakta yerden göğe kadar haklısınız, Bayan Elizabeth. Bay Darcy'yi yakından tanır mısınız?"

Elizabeth, "Hayır. Daha yakından tanımayı istemem de," diye karşılık verdi. "Kendisiyle aynı çatı altında dört gün geçirdim ve onu son derece sevimsiz buldum."

Genç adam, "Bu konuda fikir yürütmeye benim hakkım yok," dedi. "Onun sevimli ya da sevimsiz olduğunu kestirmek bana düşmez. Çünkü kendisini tarafsız olarak yargılamayacak kadar yakından ve eskiden tanırım. Tarafsız olmam söz konusu edilemez. Gene de sizin düşüncenizin duyanları genellikle şaşırtacağını sanıyorum. Başka yerlerde bu düşüncenizi böyle kesinlikle açığa vurmasanız belki daha iyi olur. Ne de olsa, burada kendi aile çevrenizdesiniz."

"Ama ben burada söylediğim her şeyi, Netherfield'ın dışındaki her yerde söyleyebilirim. Bizim Hertfordshire' da Bay Darcy hiç sevilmiyor. Aşırı gururu yüzünden herkesi kendinden soğuttu. Ondan iyi olarak söz edene pek rastlayamayacaksınız."

Kısa bir sessizlikten sonra Wickham, "Ona ya da başka herhangi bir kimseye, layık olduğundan daha çok değer verilmeyişine üzüldüğümü söyleyecek değilim," diye mırıldandı. "Ne var ki böyle bir şey Bay Darcy'nin başına her zaman gelmez. Varlığı ve tanınmışlığı herkesin gözünü boyar. Ya da herkes onun, küçük dağları ben yarattım gibi kurumlanışından ürkerek, onu, kendisinin görünmek istediği gibi görürler."

Elizabeth, "Oysaki ben çok az tanıdığım halde onu huysuz bir adam olarak görüyorum," dedi.

Wickham yalnızca başını iki yana sallamakla yetindi.

Yeniden konuşmaya fırsat buldukları zaman genç adam, “Bay Darcy’nin bu dolaylarda uzun zaman kalıp kalmayacağını merak ediyorum doğrusu,” dedi.

“Doğrusu hiç bilmiyorum. Ben Netherfield’de kaldığım sırada gitmesinden hiç söz edilmiyordu. Onun böyle yakında oluşu sizin burada kalmak konusundaki tasarılarınızı umarım bozmaz.”

“Yo, ne münasebet! Bay Darcy’den kaçmak bana düşmez. Benimle karşılaşmak istemiyorsa o gitsin! Aramız gerçi iyi değil. Kendisini görmek bana işkence gibi geliyor. Gene de ondan kaçışımın nedenini bütün dünyaya açıkça duyurabilirim: Kendisinden büyük haksızlık gördüm. Onun yaptıkları karşısında son derece acı bir düş kırıklığına uğradım. Bayan Elizabeth, bu adamın babası, yani merhum Bay Darcy, dünyanın en iyi insanlarından biri ve benim en gerçek dostumdu. Şimdi ne zaman onun oğluyla karşılaşsam binlerce tatlı anı yüreğimi sızlatır. Gerçi bu adam bana karşı son derece çirkin davranmıştır, ama bana öyle geliyor ki ben bunu bile bağışlayabilirdim. Ancak babasının umutlarını boşa çıkarmış ve babasının kutlu anısına leke sürmüş olmasını dünyada bağışlamıyorum.”

Elizabeth bu konuyla gitgide daha derinden ilgilenmeye başlayarak can kulağıyla dinliyordu ama çok soru sormasına görgüsü engeldi.

Bay Wickham bu kez daha genel konulara geçerek Meryton’dan, yöredeki başka yer ve kimselerden konuşmaya başladı. Görmüş olduğu her şeyden çok hoşnut kalmış gibiydi. Hele tanımış olduğu kimselerden ince, ama belirgin bir övgüyle söz ediyordu.

“Bu alaya katılmaya beni iten başlıca neden, hareketli ve iyi bir çevreye girebilmek umudu oldu. Çok seçkin bir birlik olduğunu biliyordum. Dostum Denny de bu dolayları ve Meryton çevrelerinden gördükleri saygı ve yakınlığı överek büsbütün aklımı çeldi. Ne yalan söyleyeyim, ben civcivli bir yaşantısı olmayan yerde yapamam. Yaşamda büyük silleler yemiş olduğum için, yalnızlık ruhumu çökertir benim; çalışma ve dostluk olmadan edemem. Gerçi askerliği hiç düşünmemiştim, ama durum böyle gerektirdi. Aslında ben kiliseye girecektim. Papaz olmak üzere eğitim gördüm. Biraz önce sözünü

ettiğimiz beyefendinin canı isteseydi, şimdi çok gözde bir kiliseye yerleşmiş bulunacaktım."

"Gerçek mi?"

"Elbette! Darcy'nin babası bana kendi yönetimi altındaki bölge kiliselerinden en iyisini söz vermişti. Kendisi benim vaftiz babamdı, beni son derece severdi. Ondan gördüğüm iyiliği ne denli anlatsam az gelir. Benim geleceğimi sağlama bağlamak niyetindeydi. Üstelik bu konuda vasiyeti de vardı. Ama beklediğim kilisedeki kadro boşalınca oğlu oraya başkasını getirdi."

Elizabeth, "Vay canına!" diye hafifçe bağırdı, "Nasıl olur böyle bir şey? Baba vasiyetine nasıl karşı gelinebilir? Niçin hakkınızı aramak için yasalara başvurmadınız?"

"Vasiyetin koşulları o derece resmîlikten uzaktı ki, yasalara başvurmakla hiçbir şey elde edemezdim. Onurlu bir insan babasının isteğini kuşkuyla karşılamazdı. Gelgelelim bu vasiyeti kuşkuyla karşılamak Bay Darcy' nin daha işine geldi. Bunun vasiyet değil, bir öğüt olduğunu söyledi. Benim de çok para harcamakla, ölçüsüz davranışlarımla hakkımı yitirdiğimi ileri sürdü. Daha bunun gibi aslı astarı olmayan bir sürü suçlama...

"Ortada kesin olan şu var ki, bana söz verilen papazlık iki yıl önce, tam benim o yere geçebilecek yaşa geldiğim sırada boşaldı ve başka birine verildi. Aynı derecede kesin olan başka bir nokta da bu cezayı hak edecek hiçbir kusur işlememiş olmamdır. Gerçi çabuk öfkelenen bir yaradılışım vardır. Kafam kızdı mı kendimi tutamam. Belki de 'onunla' ilgili düşündüklerimi yüzüne karşı aşırı bir açıklıkla söylemişimdir. Ama daha büyük bir suç işlediğimi anımsamıyorum doğrusu. Ne var ki yaradılışlarımız birbirine taban tabana zıt olduğu için Darcy benden nefret eder."

"İğrenç bir şey bu! Bu adamı tüm dünyaya karşı kepaze etmek gerek."

"Eninde sonunda olacağı o zaten. Ama onu kepaze eden ben olmayacağım. Babasını anımsadığım sürece ona meydan okumak, onun ipliğini pazara çıkarmak benim yapabileceğim iş değildir."

Elizabeth ona bu duygularından dolayı büyük saygı duyuyor ve onun bu duyguları ortaya vururken her zamankinden daha da yakışıklı göründüğünü düşünüyordu.

Kısa bir sessizlikten sonra, "Peki ama, neden böyle yapmış olabilir?" diye sordu. "Neden bu derece kötü yürekli davrandı dersiniz?"

"Bana karşı duyduğu derin ve değişmez tiksinti ki... bunu bir dereceye kadar kıskançlığına vermekten doğrusu kendimi alamıyorum. Babası beni daha az sevseydi, belki oğlu bana daha çok yakınlık gösterebilirdi. Gelgelelim babasının bana karşı beslediği olağanüstü bağlılık sanıyorum ki Darcy'yi daha küçük yaştan sinirlendirmeye başlamıştı. Aramızdaki rekabete ve benim çok zaman ondan üstün tutuluşuma dayanabilecek yaradılışta değildi."

"Bay Darcy'nin bu derece kötü ruhlu olduğunu aklımdan geçirmemiştim. Onu hiçbir zaman beğenmemiş olmakla birlikte bu denli alçak olduğunu da bilmiyordum doğrusu. Genellikle herkesi hor gören biri olduğunu sanmıştım. Gene de böyle haince öç alabileceğini, bu derece haksızlık ve zalimlik edebileceğini doğrusu hiç sanmazdım."

Genç kız bir an düşündü. Sonra, "Şimdi anımsıyorum," diye ekledi. "Bir gün Netherfield'de kinci olduğundan ve çevresindekileri kolay kolay bağışlamadığından söz etmişti. Çok huysuz ve ters bir adam olsa gerek."

Wickham, "Bu konuda ben konuşmayayım; doğrusu kendime güvenemiyorum," dedi. "Ona karşı hakça davranmak pek elimde değil çünkü."

Elizabeth gene derin bir düşünceye daldı. Bir zaman sonra, "İnsanın kendi babasının vaftiz oğlu, dostu, gözdesi olan kimseye böyle davranması!" diye ünledi. İçinden, "Hele iyiliği üstünden akan sizin gibi bir kimseye!" diye eklemek geldi. Ama yalnızca, "Hem de çocukluk arkadaşı olan bir insana!" demekle yetindi. "Aklımda kaldığına göre eskiden beri aranızda çok yakın bir ilişki olduğunu söylemiştiniz."

"Aynı köyde, aynı bahçenin içinde doğduk. Çocukluğumuz bir arada geçti. Aynı evde büyüdük, aynı oyunları oynadık, aynı baba bizi yetiştirdi.

"Benim kendi babam da eniştеniz Bay Phillips'in onur verdiği meslektenmiş. Ama sonra Bay Darcy'nin babasına yararlı olabilmek için her şeyini gözden çıkararak bütün vaktini Pemberley Malikânesi'nin yönetimine vermiş. Baba Darcy'nin son derece değer

verdiği bir insan, çok yakın dostu ve sırdaşıydı. Baba Darcy babamın, sıkı, sağduyulu yönetimine çok şey borçlu olduğunu sık sık söylerdi. Babam ölmeden hemen önce Baba Darcy ona, benim geleceğimi sağlama bağlayacağına kendiliğinden söz verdi. Buna, onun bana karşı duyduğu sevgi kadar, babama karşı duyduğu gönül borcunun da neden olduğundan hiç kuşkum yok."

Elizabeth, "Ne tuhaf şey! Ne ayıp!" dedi. "Ama şu Bay Darcy'nin hiç değilse onuru yüzünden size karşı daha hakça davranması gerekirdi gibime geliyor. Daha yüce bir amaçla olmasa bile salt onuru yüzünden size bu kalleşliği yapmaması gerekirdi, çünkü yaptığı işe ancak kalleşlik denebilir."

Wickham, "Gerçekten de garip bir şey," diye yanıtladı. "Çok doğru; hemen hemen bütün yaptıklarının kökünü onurunda bulabiliriz. Onuru çok zaman onun en iyi dostu olmuştu. Çünkü onu erdeme en çok yaklaştıran duygu budur. Ama hepimizin yaradılışında birbirini tutmayan yönler vardır. Darcy de benimle olan ilişkilerinde, onurundan daha güçlü olan içgüdülerinin etkisine kapılmış olsa gerek."

"Öylesine korkunç bir gururun ona gerçekten yararı dokunmuş mudur?"

"Kuşkusuz. Gururu çok zaman Darcy'yi eli açık olmaya, para verip konukseverlik göstermeye, kiracılarına ve yoksullara yardım etmeye zorlamıştır. Ailesiyle ve babasıyla övündüğü için yapmıştır bunları. Babasının öyle büyük bir insan oluşundan çok onur duyar. Aile onuruna leke sürmemek, çevrenin gözünden düşmemek, Pemberley Malikânesi'nin onurunu alçaltmamak... bunlar onun en güçlü amaçlarıdır. Darcy aynı zamanda ağabeylik onuruna da sahiptir. Bir dereceye kadar ağabeylik sevgisi de vardır. Bu yüzden kız kardeşi için iyi ve titiz bir veli olmuştur. Onun dünyanın en iyi, düşünceli ağabeyi olduğu konusunda herkesin birleştiğini göreceksiniz."

"Bayan Darcy nasıl bir kız?"

Wickham başını gene salladı.

"Sevimli ve iyi huylu diyebilmeyi öyle isterdim ki. Darcy ailesinden herhangi birini yermek içimi kan ağlatıyor doğrusu. Ama n'eyleyeyim ki o da ağabeyine çekmiş. Kibirli mi kibirli. Çocukken sıcakkanlı, uysal bir şeydi, beni de pek severdi. Onunla saatler saati oynar, onu eğlendirirdim. Ama şimdi artık benim gözümde bir hiç

oldu. On beş on altı yaşlarında, güzel bir kız. Pek de iyi yetişmiş ve becerikli olduğunu söylüyorlar. Babası öleli beri Londra'da, eğitimiyle uğraşan bir hanımla birlikte oturuyor."

Birçok kere durakladıktan ve başka konulara geçtikten sonra Elizabeth gene bu ilk konuya dönmekten kendini alamadı ve "Onun Bay Bingley'yle böyle canciğer oluşuna şaşıyorum," diye fikir yürüttü. "Tepeden tırnağa iyi olan... gerçekten de uysal ve iyi huylu olduğuna inandığım Bay Bingley böyle bir adamla nasıl dost olabilir? Nasıl anlaşabilirler? Siz Bay Bingley'yi tanıyor musunuz?"

"Hiç tanımıyorum."

"İyi yürekli, iyi huylu, sevimli, şeker gibi bir adam. Bay Darcy'nin içyüzünden haberi olmasa gerek."

"Olabilir. Bay Darcy istediği zaman karşısındakinin gönlünü kazanmasını pek güzel bilir. Bazı üstün nitelikleri vardır. Kendine yaraşır bulduğu kimselerle dostluk etmesini ve konuşmasını bilir. Kendi ayarı insanlar arasındayken bambaşkadır. Gururlu olmasına hep gururludur, ama yüksek tabakadakilere karşı hoşgörülü, haksever, candan, aklı başında, şerefli ve üstelik belki de sevimlidir. Bütün bunlar karşısındakinin parasına ve kişiliğine göre değişir, elbet."

Vist oyunu biraz sonra sona erince oyuncular öteki masanın çevresine üşüştüler ve Bay Collins de kuzini Elizabeth'le Bayan Phillips'in arasına geçti. Evin hanımı ona, alışkın olduğu üzere, oyunda şansının nasıl gittiğini sordu. Bay Collins'in şansı yazık ki yaver gitmemiş, her seferinde kaybetmişti. Bayan Phillips bunu duyunca üzüntüsünü belirtmeye kalkıştıysa da genç papaz büyük bir ciddilikle durumun önemli olmadığını, yitirdiği paranın kendisine vız geldiğini belirtti ve Bayan Phillips'in bu yüzden kendini üzmemesini diledi.

"Hanımefendiciğim, insan oyun masasına oturduğu zaman şansına boyun eğmelidir. Bunu ben çok iyi bilirim. Sonra çok şükür durumum da öyle sağlam ki oyunda verdiğim beş şilinin bence hiç önemi yok. Aynı durumda olmayan kim bilir kaç kişi vardır. Ama Bayan Catherine de Bourgh sayesinde ben, böyle ufak tefek sorunlarla uğraşmaktan temelli kurtulmuş bulunuyorum."

Bay Wickham hemen kulak kesilmişti. Bay Collins'i birkaç dakika süzdükten sonra Elizabeth'e döndü ve yavaş sesle akrabasının "de Bourgh" ailesini çok mu yakından tanıdığını sordu.

Genç kız, "Bayan Catherine de Bourgh kuzenime bir papazlık vermiş bulunuyor. Bay Collins'i ona kimin salık verdiğini bilmiyorum ama birbirlerini çok önceden tanımadıkları ortada," dedi.

"Bayan Anne Darcy'nin Catherine de Bourgh'la kardeş olduklarını, yani Bayan Catherine'in dostumuz Bay Darcy'nin teyzesi olduğunu biliyorsunuz tabii?"

"Yoo, hiç haberim yoktu. Bayan Catherine'in kimlerden olduğunu hiç bilmiyordum. Daha doğrusu önceki güne değin onun varlığından bile haberim yoktu."

"Bayan Catherine'in kızı büyük bir servetin mirasçısı olacak. Onun bu serveti, teyze oğlunun servetiyle birleştireceği sanılıyor."

Bunu duyan Elizabeth, zavallı Caroline Bingley'yi düşünerek hafifçe gülümsedi. Eğer Darcy bir başka kızla sözlü durumdaysa, Caroline'ın ona gösterdiği bütün yakınlık boşuna demekti; Bayan Darcy'yi övüp göklere çıkarması ve Darcy'ye gösterdiği hayranlık... hepsi boşunaydı.

"Bay Collins hem Bayan Catherine'i hem de kızını överek göklere çıkarıyor," dedi. "Ama ben Sayın hanımefendi konusunda anlattığı bazı şeylere dayanarak kuzenimin şükran duyguları yüzünden yanılmış olduğunu sanıyorum. Bay Collins'in koruyucusu olmakla birlikte, Bayan Catherine'in karşısındakileri küçümseyen, büyük burunlu bir kadın olduğu kanısındayım."

Wickham, "Hem de son derece büyük burunlu, karşısındakini son derece küçümseyen bir kadın," diye yanıtladı. "Yıllar var ki görmedim, ama onu hiç sevmezdim. Davranışlarının küstah ve buyurucu olduğunu çok iyi anımsıyorum. Pek akıllı ve keskin görüşlü olduğu söylenir, ama benim inancıma göre kendisi bu üstünlükleri biraz parasıyla konumuna, biraz o buyurgan, bilgiç tutumuna, biraz da bütün akrabalarının birinci sınıf zekâya sahip olduklarını ileri süren yeğeni Darcy'nin kibrine borçludur."

Elizabeth onun bu yorumunu pek akla yakın buldu. Böylece karşılıklı bir hoşnutluk içinde, yemek zamanı gelip kâğıt oyunları sona erinceye dek konuştular. Şimdi öteki hanımlar da artık Bay Wickham'la çene çalmanın zevkini paylaşabilirlerdi. Gerçi Bayan Phillips'in akşam yemeklerinin gürültü ve patırtısı arasında doğru dürüst konuşmanın pek yolu yoktu, gene de Wickham'ın davranışları

herkesi hayran bıraktı. Bütün söylediklerini güzel söylüyor, bütün yaptıklarını zariflik ve incelikle yapıyordu.

Elizabeth, teyzesinin evinden aklı fikri bu genç erkekle dopdolu olarak ayrıldı. Yolda ondan ve onun söylemiş olduklarından başka hiçbir şey düşünemiyordu. Ama eve gidinceye dek onun adını anmaya bile olanak bulamadı. Çünkü Lydia da, Bay Collins de bir an olsun susmuyorlardı. Lydia durmadan bingo oyunundan ve oyunda kazanıp yitirdiklerinden söz ediyordu. Bay Collins de durmadan Bay ve Bayan Phillips'in inceliklerini övüyor, vist oyununda verdiği paranın kendine vız geldiğini yineliyor, sofraya konan yemek çeşitlerini sayıp döküyor, arabada kalabalık edip kuzinlerine yer bırakmadığı için özür diliyordu. Kısacası o kadar çok söyleyecek şeyi vardı ki araba Longbourn House önünde durduğu zaman o sözlerini daha bitirememişti.

On yedinci kısım

Elizabeth, Wickham ile yaptığı konuşmayı ertesi gün Jane'e anlattı. Jane de bunu şaşkınlık ve üzüntüyle dinledi. Bay Darcy, Bay Bingley'nin saygı ve sevgisine hiç yakışmayan biri olsun! Jane'in buna inanacağı gelmiyordu. Beri yandan Wickham gibi kibar görünüşlü bir genç adamın dürüstlüğüne karşı kuşku beslemek de onun elinde değildi. Bu adamın gerçekten de böyle kötülüklerle karşılaşmış olabileceğini düşündükçe genç kızın bütün sevecenliği kabarıyordu. Bu durumda yapılabilecek tek bir şey kalıyordu: İki tarafın da iyiliğine inanmak, iki tarafı da savunmak ve bu yoruma sığmayan olayları bir kaza ya da yanılgı olarak yorumlamak.

Jane, "Bana sorarsan her ikisi de bizim şu sırada bilemeyeceğimiz bir çeşit yanılgı ve aldanmaya kurban gitmişlerdir," diye düşüncesini söyledi. "Kendi çıkarlarını düşünen birtakım kişiler onları birbirlerine çekiştirmiş olabilir. Kısacası ikisine de kusur bulmadan, aralarını açan olay ve durumları kestiremeyiz sanıyorum."

"Çok doğru. Peki, sevgili Jane, ya bu işe burunlarını sokmuş olduklarını sandığın, kendi çıkarlarını düşünen o birtakım kişileri nasıl savunacaksın? Ne olur, onları da temize çıkar, yoksa onlar için çok kötü şeyler düşünmek zorunda kalacağız."

"Sen istediğin kadar alay et beni düşüncemden caydıramazsın. Lizzyciğim, bir düşünsene bu söylenenler Bay Darcy'yi ne denli küçük düşürüyor. Babasının sevdiği, yardım etmek istediği bir insana karşı böyle davranmak. Olacak iş değil. Azıcık acıma, azıcık onur sahibi olan hiçbir insan bunu yapamaz. Hem sonra en yakın arkadaşı Bingley, Bay Darcy konusunda bu derece yanılmış olabilir mi? İşte buna inanamam."

"Bay Wickham'ın böyle bir öyküyü uydurmasındansa Bay Bingley'nin aldanmış olmasına inanmak bence daha kolaydır. Dün gece bana her şeyi hiç çekinmeden anlattı; adlar, olaylar, her şey. Eğer

söyledikleri gerçek değilse Bay Darcy açıklama yapsın. Hem zaten Wickham'ın doğruyu söylediği yüzünden ve bakışlarından belliydi."

"Gerçekten zor bir sorun... daha doğrusu çok üzücü bir durum. İnsan ne düşüneceğini bilemiyor."

"Kusura bakma, ama insan ne düşüneceğini bal gibi biliyor!"

Ama Jane, ancak tek bir nokta üzerinde kesin bir karara varabiliyordu: Bay Bingley eğer arkadaşı konusunda gerçekten yanılmışsa, işin içyüzü ortaya çıktığı zaman hiç kuşkusuz çok acı çekecekti.

Bu sırada fidanlıkta bulunan iki kız kardeş, Bingleylerin gelişi üzerine eve çağrıldılar. Bay Bingley ile kız kardeşleri Netherfield'de, gelecek salı gecesi verilecek olan ve çoktandır beklenen baloya Bennet ailesini davet etmeye gelmişlerdi. Caroline ile ablası, Jane'i görünce büyük sevinç gösterilerinde bulundular. "Görüşmeyeli yıl oldu," dediler ve o zamandan beri nelerle uğraştıklarını kim bilir kaç kez sordular. Ailenin öteki bireyleriyle pek ilgilenmediler. Bayan Bennet'ten ellerinden geldiğince uzak durmaya bakıyorlardı. Elizabeth'le pek güzel konuştular. Öteki kızlaraysa hemen hiçbir şey söylemediler. Zaten çok oturmadan da kalktılar. Onların böyle acele davranışları ağabeylerini şaşırtmıştı. İki kız kardeş, Bayan Bennet'in konukseverliğinden kaçmaya can atarcasına uzaklaştılar.

Netherfield'de balo verileceğini öğrenmek ailenin bütün hanımlarını son derece sevindirmişti. Bayan Bennet bu balonun en büyük kızının onuruna verildiğine inanıyordu. Hele Bay Bingley'nin, resmî bir çağrı kartı göndereceği yerde kendi gelmiş olması kadının gururunu okşamıştı. Jane baloyu düşündükçe Netherfield' deki iki candan arkadaşıyla tatlı bir gece geçireceğini ve ağabeyleriyle de beraber olacağını düşünüyordu. Elizabeth, Bay Wickham ile bol bol dans edeceğini ve Bay Darcy'nin de duruş ve davranışlarıyla foyasının ortaya çıkacağını düşünerek büyük bir kıvanç duyuyordu. Catherine ile Lydia'nın balodan bekledikleri mutluluk ise ablalarınınki gibi belirli kişi ve olaylara bağlı değildi. Gerçi ikisi de, Elizabeth gibi dansların yarısını Bay Wickham'la yapmak düşüncesindeydiler ama düşlerindeki tek kişi o değildi. Zaten onlar için balo her zaman baloydu. Mary bile bu baloya gitmeye hiç de isteksiz olmadığını söylüyordu.

“Sabah saatlerini kendimce geçirebilirsem bana yeter,” diyordu. “Ara sıra akşam toplantılarına katılmak bence hiç de özveri sayılmamalıdır. Toplum yaşamına karışmak hepimizin boynunun borcudur. Ben, ara sıra eğlenip dinlenmenin herkes için yararlı olduğuna inananlardanım.”

Balo haberi Elizabeth’i o denli neşelendirmişti ki, her zaman Bay Collins’le gereği olmadan konuşmamaya dikkat ettiği halde o gün ona, Bay Bingley’nin davetini kabul edip etmeyeceğini ve eğer baloya giderse dansa katılmayı kendine yaraştırıp yaraştırmayacağını özellikle sordu. Bay Collins’in dans etmekten hiç de çekinmediğini ve bu konuda ne başpiskopos ne de Bayan Catherine tarafından paylanmak gibi bir korkusu bulunduğunu öğrenince şaşkınlık içinde kaldı.

“Böyle kalburüstü, onurlu bir genç adamın namuslu ve dürüst komşuları için verdiği bir eğlencede herhangi bir kötülük bulunabileceğine asla inanmam. Bunu böyle bilin. Dans etmeye karşı olmak şöyle dursun, tam tersine ben baloda güzel kuzinlerimin hepsiyle dans etmek onuruna ulaşacağımı sanıyorum. Şu olanaktan yararlanarak sizden ilk iki dansı rica ediyorum, Bayan Elizabeth. İlk danslar için sizi seçmemin nedenini kuzinim Jane’in anlayacağını ve kendine bir saygısızlık saymayacağını sanıyorum.”

Elizabeth iyice boş bulunmuş olduğunu o saat anladı. O ilk iki dansa kendini Bay Wickham’ın kaldıracağını ummuştu. Onun yerine Bay Collins’le kalkmak... Ama bülbülün çektiği dilinin belasıdır. Başına gelene katlanmaktan başka çare yoktu. Bay Wickham’la paylaşmayı beklediği mutluluğu biraz daha geriye bırakmak zorunda kalan genç kız, kuzeninin önerisini elinden geldiği kadar incelikle onayladı. Bu çağrıdan hoşlanmasını engelleyen bir ikinci nokta da, çağrının arkasında bambaşka anlamlar gizli oluşuydu. Elizabethçik şimdi ilk olarak anlıyordu ki kardeşlerinin arasından, Hunsford Bölge Papazlığı Lojmanı’nın hanımı olmak ve Rosings Konağı’nda (daha uygun konuklar bulunmadığı zaman), oyun masasındaki kareyi tamamlamak onuruna kendisi uygun görülmüştür. Genç kız kuzeninin kendine karşı gitgide artan nezaketini ve zekâsıyla canlılığı, neşesi konusunda sık sık yinelemeye çalıştığı övgülerini görüp duydukça bu ilk kuşkusu çok geçmeden kesin bir kanıya dönüştü. Çekiciliğinin bu etkisi genç kızı hoşnut bırakmaktan çok şaşalatmıştı. Gel gör ki annesi

böyle bir evlenmeyi son derece uygun bulduğunu belirtmekte gecikmedi. Elizabeth onun bu dokundurmalarını duymazlıktan gelmeyi yeğledi. Çünkü yanıtlarsa annesiyle arasında ciddi bir çatışma çıkacağını biliyordu: Olur ya, Bay Collins belki de onunla evlenmek istemezdi. İstese bile onun yüzünden böyle peşin peşin kavgaya tutuşmak boşunaydı.

Şu sırada ortaya, üstünde konuşulup hazırlık yapılması gereken bir Netherfield balosu çıkmamış olsaydı, Bennet ailesinin küçük kızları sanırız acınacak bir duruma düşeceklerdi. Çünkü çağrıyı aldıkları günden balo gününe dek öyle durup dinlenmeksizin yağmur yağdı ki, Meryton kasabasına bir kerecik olsun gidemediler. Teyzelerine gitmenin, subayları görmenin, haber almanın yolunu bulamadılar. Baloya giderken giyecekleri pabuçlara takılacak olan gülleri bile başkasını gönderip aldırttılar. Başka zaman olsa Wickham'la dostluğu ilerletmesini engelleyen böyle bir hava Elizabeth'in sabrını bile tüketebilirdi. Kitty ile Lydia ise böyle bir cuma, cumartesi, pazar ve pazartesi günlerini ancak salı gecesi verilecek balonun düşüncesi yardımıyla geçirebildiler.

On sekizinci kısım

Netherfield Park'ın salonuna girip de orada toplanmış olan al ceketli subaylar arasında Wickham'ı gözleriyle boş yere arayıncaya dek, Elizabeth onun toplantıya katılmama olasılığını aklına bile getirmemişti. Onunla yapmış olduğu konuşmaların kendini bu konuda biraz kaygıya düşürmesi beklenebilirdi, ama böyle olmamış ve genç kız onu baloda göreceği konusunda hiç kuşkuya düşmemişti. Her zamankinden büyük bir özenle giyinip kuşanmış ve genç erkeğin gönlünde fethedilmemiş bir köşe kalmışsa onu da baloda ele geçirmek için neşe ve istekle hazırlanmıştı. Çünkü bu işin bir gecede başarılacağını aklı kesmiyordu. Şimdi bir an içinde, kötü bir kuşkuya kapıldı: Sakın Bingley subayları çağırırken salt dostu Darcy'nin hatırı için Wickham'ı çağrının dışında bırakmış olmasın! Gerçi durum tam olarak böyle değildi, ama Wickham'ın baloya gelmediğini ve gelmeyeceğini arkadaşı Bay Denny, Lydia'nın coşkuyla sorduğu soru üzerine kesin olarak bildirdi. Bay Wickham bir gün önce bir iş için Londra'ya gitmek zorunda kalmış ve daha dönmemiş. Bay Denny sözlerine anlamlı bir gülüşle, "Burada adı gerekli olmayan bir bayla karşılaşmak istemeseydi, Londra'daki işini hemen şu araya sıkıştırmazdı sanıyorum," diye ekledi.

Lydia haberin bu bölümünü duymamıştı; ama Elizabeth duydu ve Bay Wickham'ın baloya gelmeyişinden, doğrudan doğruya değilse bile gene de Darcy'nin sorumlu olduğu kanısına vardı. Uğradığı düş kırıklığı yüzünden Darcy'ye karşı duyduğu soğukluk o derece arttı ki, hemen o sırada yanına yaklaşıp nazik bir tutumla hal hatır soran Darcy'ye karşı terbiyeli davranmakta çok güçlük çekti. Darcy'ye karşı ilgi, sabır ve incelik göstermek Wickham'a kötülük etmek demekti. Genç kız, Darcy ile hiç konuşmamaya karar vererek ona sırtını çevirdi. Bu tersliğini Bingley ile konuşurken bile tam olarak yenemedi, çünkü

onun da Darcy'ye böyle körü körüne bağlı olması Elizabeth'i çileden çıkarıyordu.

Ne var ki Elizabeth ters ve huysuz yaradılışta değildi. Bu gece için kurmuş olduğu tüm düşler kırılmıştı, gene de o uzun zaman asık yüzlü kalamazdı. Bir haftadır görmemiş olduğu arkadaşı Charlotte Lucas'a bütün derdini döktükten sonra kuzeni Bay Collins'in tuhaflıklarını anlatmaya başladı. Dans başlayınca Elizabeth yeniden tasalandı; çünkü ilk iki dans onun için işkenceden farksız oldu. Bay Collins; uyumsuz, beceriksiz ve son derece ciddi, dansa dikkat edeceği yerde özürler dileyerek, çok zaman yanlış yapıp farkına bile varmayarak, bu iki dansı Elizabeth'e zehretti ve genç kızı utançtan yerin dibine geçirdi. Ondan kurtulduğu an Elizabeth için büyük mutluluktu.

Ondan sonra bir subayla dans eden genç kız, Wickham'dan söz açtı ve onun herkesçe beğenilip sevildiğini öğrenerek avundu. Sonra gene Charlotte Lucas'ın yanına dönerek çene çalmaya başlamıştı ki karşısında birden Bay Darcy'yi buldu. O derece afallayıp kaldı ki daha ne yaptığını anlayamadan onun dans çağrısını kabul ediverdi. Genç adam; kızın, evet, yanıtını alır almaz uzaklaştı ve Elizabeth kendi dalgınlığı yüzünden kendi kendini suçlamaya başladı.

Arkadaşı Charlotte onu avutmaya çalıştı.

"Ben senin ondan hoşlanacağını sanıyorum."

"Tanrı korusun! İnsanın nefret etmeye kararlı olduğu bir adamdan hoşlanması! Bana böyle kötülük dileme, kuzum!"

Müzik yeniden başlayıp da Darcy'nin kendilerine doğru yaklaştığını gördükleri zaman, Charlotte arkadaşına fısıltıyla öğüt vermekten kendini alamadı. Ona aptallık etmemesini, Wickham'a karşı duyduğu yakınlık yüzünden Wickham'dan on kez daha üstün bir erkeğe soğuk davranmamasını söyledi.

Elizabeth hiç karşılık vermeyerek dans pistinde yerini aldı. Bay Darcy tarafından seçilmek onuruna nasıl olup da eriştiğine şaşıyor ve çevresinin bakışlarında da aynı derecede büyük bir şaşkınlık okuyordu. Darcy ile Elizabeth bir süre hiç konuşmadılar. Bu sessizliğin bütün dans boyunca süreceğini sezen genç kız önceleri hiç ağzını açmamaya kararlıydı. Ama birden düşündü ki, konuşmak zorunda kalmak genç

erkek için daha büyük bir ceza olacaktır. Bunun üzerine dans konusunda üstünkörü bir şeyler söyledi.

Darcy onun sözlerine karşılık verdi, sonra gene sustu. Bir süre daha sessiz kaldılar. Sonra Elizabeth, "Bir şey söylemek sırası şimdi sizde, Bay Darcy," dedi. "Ben danstan söz açtım. Size de salonun genişliği ya da dans eden çiftlerin sayısıyla ilgili bir şeyler söylemek düşüyor."

Genç adam gülümsedi ve onun söylenmesini istediği her şeyi söylemeye hazır olduğunu bildirdi.

"Güzel! Şimdilik bu yanıt yeter. Bir süre sonra sıra gene bana gelecek. Belki özel baloların genel balolardan daha zevkli olduğuna ilişkin bir şeyler söylerim. Ama şu arada susabiliriz."

"Dans ederken konuşmadan edemiyorsunuz demek, öyle mi?"

"Ara sıra. Ne olsa insanın biraz konuşması gerekmez mi? Yarım saat bir arada olup da hiçbir şey konuşmamak tuhaf kaçar doğrusu. Gene de bazı kimselerin iyiliği için dans sırasındaki konuşma süreleri önceden ayarlanmalı ki, onlar çok konuşmak zahmetine katlanmayıp pek az bir şey söylesinler."

"Bu taş kendinize mi, yoksa bana mı?"

Elizabeth afacan bir gülüşle, "İkimize de," diye yanıtladı. "Çünkü düşünüş ve beğenilerimiz açısından ikimiz de toplum yaşantısından ve boş laftan hoşlanmayan kişileriz. Rasgele ağzımızı açıp konuşmak istemeyiz, meğerki söyleyeceğimiz şey çevremizdekilerin hepsini beyninden vurup atasözü gibi kuşaktan kuşağa geçecek bir şey olsun."

Darcy, "Bu saydıklarınız bence sizin kişiliğinize hiç de uymuyor," dedi. "Benimkine ne derece uyduğunu bilemem. Ama siz bana çok yakıştırmış olsanız gerek."

"Kendi başarımı ölçüye vurmak bana düşmez."

Darcy karşılık vermedi; pistin öbür ucuna varıncaya dek sessiz kaldılar. Sonra genç adam Elizabeth'le kardeşlerinin Meryton'a sık sık gidip gitmediklerini sordu. Elizabeth çok sık gittiklerini söyledi ve içinden dürten şeytana uymaktan kendini alamayarak ekledi:

"Geçen gün sizinle Meryton'da karşılaştığımız sırada yeni bir dostla tanışıyorduk."

Sözleri etkisini o saat gösterdi. Genç adamın yüzünde daha gururlu ve soğuk bir ifade belirdi. Ama ağzını açıp da tek bir kelime

söylemedi. Ve Elizabeth de, kendi ürkekliğine kızmakla birlikte konuyu deşemedi.

Sonunda Darcy, çok gergin bir sesle, "Bay Wickham o derece sıcakkanlı ve girgindir ki her gittiği yerde hemen birçok dost edinir," dedi. "Gelgelelim bu dostlukları sürdürmek konusunda aynı beceriyi gösterip gösteremeyeceği kesinlikle bilinemez."

Elizabeth, "Sizin dostluğunuzu yitirmek yıkımına uğramış," dedi. "Bunun sonucu olarak da ömrünce acı çekmesi söz konusu."

Darcy bir şey söylemedi. Sözü değiştirmek istediği belliydi. Tam o sırada Sir William Lucas yanı başlarında bitti. Gerçi niyeti dans edenlerin arasından salonun öbür yanına geçmekti; ama Bay Darcy'yi görünce durdu ve büyük bir saygıyla eğilerek ona, dans edişinin ve eşinin güzelliğini öven sözler söyledi.

"İnanın, beyefendi, bizleri sevindirdiniz. Böyle harika dans edenlere her zaman rastlanmaz. Sizin dans konusunda da en seçkinler arasında yer aldığınız su götürmez. İzin verirseniz şu kadarını da söyleyeyim ki güzel eşiniz de sizi utandırmıyor. İleride bize bu zevki sık sık bağışlayacağınızı umuyorum, beyefendiciğim. Hele hepimizin dört gözle beklediğimiz bir durum gerçekleştiği zaman... (Burada Sir William, Jane ile Bingley'den yana baktı.) Değil mi, sevgili Eliza? Ah, bu olay nasıl kutlanacak, her yönden nasıl mutluluk dilekleri yağacak kim bilir! Size sorarım, Bay Darcy. Ama engel olmayayım, beyefendiciğim. Eşinizin büyüleyici konuşmalarından sizi yoksun bıraktığım için bana hayırduası etmeyeceğinizi biliyorum. Daha şimdiden genç hanımın parlak gözlerinde de sitemli bir bakış okur gibiyim."

Darcy, Sir William'ın son sözlerini duymamış gibiydi. Bingley ile Jane konusunda yapılan dokundurmanın etkisi altında kaldığı belliydi ve gözleri, çok ciddi bir bakışla şu anda birlikte dans etmekte olan genç çifte takılmıştı.

Biraz sonra kendini toparlayarak dans eşine döndü ve "Sir William gelince ne konuştuğumuzu unuttum," dedi.

"Sanırım, hiç konuşmuyorduk. Bana öyle geliyor ki, Sir William, şu koca salonda birbirleriyle konuşacak daha az konusu olan iki kişi bulamazdı. Şimdiye dek iki üç konuyu denedik, ama yürütemedik. Bundan sonra ne konuşabileceğimizi bilmiyorum."

Genç adam gülümseyerek, "Kitaplardan konuşsak?" dedi.

"Kitap mı? Dünyada olmaz! Hiçbir zaman aynı kitapları okumadığımıza, okusak da aynı duygulara kapılmadığımıza kalıbımı basabilirim."

"Öyleyse çok üzüldüm. Ama haklıysanız hiç değilse konu kıtlığı çekmeyeceğiz demektir. Kitaplar konusundaki zıt düşüncelerimizi karşılaştırabiliriz."

"Yok, doğrusu baloda kitaptan konuşamam. Kafam bambaşka şeylerle doludur da."

Genç adam, "Böyle yerlerde kafanız hep şu anda olup bitenle doludur, değil mi?" diye sordu.

Elizabeth, "Evet, hep öyledir," diye yanıtladı.

Ne dediğini pek bilmiyordu; çünkü aklı konuştukları şeylerden uzaklara kaymıştı. Nitekim bu, onun biraz sonra damdan düşercesine söylediği sözlerle ortaya çıktı:

"Bay Darcy, anımsıyorum, bir zamanlar, hemen hiçbir şeyi bağışlamadığınızı, bir kez kin bağladınız mı bunu bir daha unutmadığınızı söylemiştiniz. Bu yüzden de herhangi bir kimseye kin bağlamak konusunda çok titiz davranacağınızı sanırım."

Darcy kesin bir sesle, "Hem de çok dikkatliyimdir," diye yanıtladı.

"Peşin yargılarla gözlerinizin bağlanmasına da izin vermezsiniz sanırım."

"Ben de öyle sanıyorum."

"Düşüncelerinden taş çatlasa dönmeyenlerin ilk başta doğru düşünmeleri özellikle önemlidir."

"Bu soruların ne demeye geldiğini sorabilir miyim?" Genç kız üzerine çökmüş olan ciddiliği silkip atmaya çalışarak, "Yalnızca sizin kişiliğinizi anlamaya ve çizmeye çalışıyorum," diye yanıtladı.

"Başarabiliyor musunuz bari?"

Elizabeth başını iki yana sallayarak, "Hiç başaramıyorum," dedi. "Sizinle ilgili öyle çelişkili şeyler işitiyorum ki kafam allak bullak oluyor."

Darcy büyük bir ciddilikle, "Benim için söylenen şeylerin birbirinden apayrı olabileceğine inanırım," diye yanıtladı. "Hele şu sırada benim kişiliğimi çizmeye kalkışmanızı hiç istemem, Bayan

Bennet, çünkü bu portrenin ikimize de yaraşmayacak bir şey olmasından korkarım."

"Ama sizin kişiliğinizi şu sırada çizemezsem bir daha çizmeye belki de hiç fırsat bulamam."

Genç adam buz gibi bir sesle, "Bu da sizi çok büyük bir zevkten yoksun bırakmaz, sanırım," diye karşılık verdi.

Elizabeth de sesini çıkarmadı. Böylece dansı konuşmadan bitirip ses çıkarmadan ayrıldılar. İkisi de durumdan hoşnutsuzdu; ama aynı derecede değil. Darcy'nin gönlünde genç kıza karşı oldukça güçlü bir duygu uyanmış olduğu için, genç adam onu çabucak bağışladı ve bütün öfkesini başka birine yöneltti.

Aradan çok geçmemişti ki Caroline Bingley, Elizabeth'in yanına geldi. Yüzünde nazik, gene de küçümseyen bir gülüşle, "Eyy, Bayan Eliza, duyduğuma göre George Wickham'a hayran kalmışsınız," dedi. "Kız kardeşiniz deminden beri ondan konuşuyor, bana onunla ilgili yüzlerce soru soruyor. Anladığıma göre, George Wickham size verdiği bir sürü bilgi arasında kendisinin ölen Baba Darcy'nin kâhyasının oğlu olduğunu söylemeyi unutmuş. Gene de benden size bir dost öğüdü: Onun her dediğine de yüzde yüz inanmayın ha! Bay Darcy'nin ona kötülük etmiş olmasına gelince, hiç aslı yok. Tersine, Bay Darcy ona büyük iyilik etmiştir. Asıl Bay Darcy'ye hainlik eden odur. İşin ayrıntılarından haberim yok ama Bay Darcy'nin bu işte hiç suçu olmadığını çok iyi biliyorum. Bay Darcy onun adını andırmıyor. Gerçi ağabeyim subaylara gönderdiği çağrıya onun da adını yazmadan edemedi ama balodan kaçmış olduğunu haber alınca da pek sevindi doğrusu. Zaten herifin bu dolaylara gelmesi bile büyük küstahlık. Böyle bir cesareti nasıl gösterebildiğine şaşıyorum, doğrusu. Pek beğendiğiniz birinin suçu böyle ortaya çıktığı için size çok acıyorum Bayan Eliza. Ama zaten onun soyunu sopunu düşünecek olursanız başka bir şey umamazsınız ki!"

Elizabeth öfkeyle, "Sizin gözünüzde onun soyu sopuyla suçunun aynı şey olduğu anlaşılıyor," diye söylendi. "Öyle ya, onu Bay Darcy'nin kâhyasının oğlu olmaktan başka hiçbir şeyle suçladığınızı duymadım. Bunu da bana zaten kendisinin söylediğine inanabilirsiniz."

Bayan Bingley bir dudak büküşüyle, "Bağışlayın, işinize karıştığım için özür dilerim, ama sizin iyiliğiniz için yapmıştım," diyerek

uzaklaştı.

Elizabeth içinden, "Küstah kız," diye söylendi. "Böyle cılız saldırılarla beni etkileyebileceğini sanıyorsan çok yanılıyorsun. Bu saldırıda senin tek yönlü, hiçbir şeyden habersiz düşüncenle Bay Darcy'nin hainliğinden başka bir şey görmüyorum ben." Sonra Elizabeth kalktı ve ablasını arayıp buldu; çünkü ablası ona, Bingley'den Wickham'la ilgili bir şeyler öğreneceğine söz vermişti. Jane, kız kardeşini öylesine dünyasından hoşnut, tatlı bir gülüşle, öyle mutlu bir yüzle karşıladı ki, baloda nasıl eğlendiğini anlamak için başka şeyin gereği yoktu. Elizabeth onun gönlündeki duyguları hemen okumuştu. Wickham'a karşı duyduğu eğilim, Wickham'ın düşmanlarına karşı duyduğu hınç ve başka her şey Jane'in şu mutluluğu karşısında eriyip gidiverdi.

En az kardeşininki kadar güleç bir yüzle, "Bay Wickham konusunda öğrendiklerini merak ediyorum," dedi. "Ama belki de sen şu sırada bir üçüncü kişiyi düşünemeyecek kadar güzel vakit geçiriyorsun. Eğer öyleyse seni bağışlarım."

Jane, "Yok, onu unutmuş değilim; ama sana verecek doğru dürüst bir haberim yok," diye yanıtladı. "Bay Bingley, Wickham'ın geçmişini pek bilmiyor. Bay Darcy ile Wickham'ın arasını açan olaydan da haberi yok. Gelgelelim Darcy'nin iyiliğine, onuruna ve dürüstlüğüne tüm varlığıyla kefil olabileceğini söylüyor. Wickham'ın gerçekten Darcy'den hiç layık olmadığı derecede iyilik görmüş olduğuna inanıyor. Onun ve kız kardeşinin söylediklerine göre Bay Wickham çok yazık ki hiç de dürüst ve iyi ahlaklı bir genç değilmiş. Korkarım çok düşüncesiz davranarak Bay Darcy'nin dostluğundan olmayı hak etmiş."

"Bay Bingley, Wickham'ı yakından tanımıyor, öyle mi?"

"Hayır. İlk olarak geçen hafta Meryton'da karşılaştığımız zaman görmüş."

"Demek ki yalnızca Bay Darcy'den duyduklarını biliyor. Anladım. Peki, şu papazlık sorunu konusunda ne diyor?"

"Gerçi Bay Darcy bu sorunu ona birkaç kez anlatmış, ama Bay Bingley olayı tümüyle anımsayamıyor. Gene de bu papazlığı Darcy'nin babasının Wickham'a koşullu olarak bıraktığı kanısında."

Elizabeth içtenlikle, "Bay Bingley'nin bunlara inandığından hiç kuşkum yok," dedi. "Ama yalnızca kanılar ve inançlarla yetinmezsem siz de benim kusuruma bakmayın. Bay Bingley'nin, arkadaşını çok iyi savunduğundan da kuşkum yok. Ne var ki sorunun birçok yönüne ilişkin hiç bilgisi yok. Geri kalanını da arkadaşından öğrenmiş olduğuna göre... Darcy ve Wickham konusundaki düşüncelerimi değiştirmeye hiç niyetim yok."

Sonra Elizabeth sözü değiştirerek ikisi için de daha tatlı olan, düşünce ayrılığına yer bırakmayan bir konuya getirdi. Jane'in Bingley konusunda beslediği alçakgönüllü, gene de mutlu umutları sevinçle dinledi ve ablasının güvencini artırmak için elinden geleni yaptı. Tam o sırada Bay Bingley'nin yanlarına gelmesiyle Elizabeth gene Charlotte Lucas'ın yanına döndü. Onun Darcy'yle ilgili sorularını daha doğru dürüst yanıtlamaya zaman bulamadan, bu kez de Bay Collins göründü. Genç papaz büyük bir sevinçle onlara, biraz önce çok önemli bir keşifte bulunmuş olduğunu haber verdi.

"Tam bir rastlantı sonucu olarak, şu anda salonda, beni koruyan hanımefendinin çok yakın bir akrabasının hazır bulunduğunu öğrendim. Bu centilmenin ev sahibemize, kuzini Bayan de Bourgh'la teyzesi Bayan Catherine'den söz edişini işittim. Dünyada kimi zaman ne inanılmaz rastlantılar oluyor! Bu baloda Bayan Catherine'in bir yeğeniyle karşılaşacağım kimin aklına gelirdi. Çok şükür ki gerçeği balo sona ermeden önce öğrendiğim için hanımefendi hazretlerinin yeğenine hemen saygılarımı bildirmek fırsatını bulabileceğim. Bu işi hemen yapacağım. Daha önce yapmadığım için kendisi sanırım beni bağışlar. Gene de aralarındaki akrabalıktan zerrece haberim olmayışı yeterli bir özürdür, sanırım."

"Yoksa kendi kendinizi Bay Darcy'ye tanıtacak mısınız?"

"Kuşkusuz. Ve bu işi daha önce yapmadığım için kendisinden özür dileyeceğim. Bayan Catherine'in öz yeğeni olduğunu sanıyorum. Hanımefendi hazretlerinin bir hafta önce bıraktığım sırada sağlıklarının çok iyi olduğunu kendisine bildirmekle onur duyacağım."

Elizabeth onu bu niyetinden caydırmak için çok çalıştı. Resmen tanıştırmadıkları halde onunla konuşmasını, Bay Darcy'nin teyzesine gösterilen bir saygı belirtisi değil de kendisine karşı yapılan bir saygısızlık yerine koyacağını anlattı. Bay Collins'in Bay Darcy ile

konuşmasının hiç gerekli olmadığını söyledi. Konuşacak birisi varsa, o da, daha yüksek konumda olması dolayısıyla, Bay Darcy idi. Bay Collins, kuzinini kendi bildiğini okumak niyetinde olanların kararlı bakışıyla dinledi. Sonra da onu şöyle yanıtladı:

“Çok değerli Bayan Elizabeth; kafanızın alabileceği tüm konularda çok iyi bir yargı gücünüz olduğuna inanırım. Ama izin verirseniz şunu söyleyeceğim ki, başka kimseler arasında uygulanan etiket kuralları din adamları arasında her zaman uygulanamaz. Çünkü gene izninizle şunu belirteceğim ki, bir din adamı olmak mevki yönünden en büyük unvanlara sahip olmakla birdir, yeter ki din adamı durumuna uygun bir alçakgönüllülük göstermesini bilsin. Onun için bu konuda kendi vicdanımın sesini dinlememe ve görev bildiğim bu işi yapmama izin veriniz. Öğütlerinizden yararlanmadığım için beni bağışlayınız. Başka her konuda öğütleriniz benim değişmez kılavuzum olacaktır. Ama bu sorunda doğru yolu seçebilmek konusunda kendimi, eğitim ve görgü bakımından, sizin gibi genç bir kızdan daha uygun buluyorum.”

Ve Bay Collins yerlere kadar eğilerek Elizabeth’in yanından ayrılıp Bay Darcy’ye karşı saldırıya geçti. Genç kız Darcy’nin bu durum karşısındaki davranışını uzaktan merakla izliyordu. Darcy besbelli bir yabancının böyle gelip kendisiyle konuşmasına şaşırmıştı. Bay Collins konuşmaya başlamadan önce büyük bir ciddilikle yerlere kadar eğildi. Elizabeth gerçi onun hiçbir dediğini duymuyordu, ama hepsini anlıyordu. Dudaklarının kıpırdanışından, “Kusura bakmayın”, “Hunsford” ve “Bayan Catherine de Bourgh” sözcüklerini okuyabiliyordu. Kuzeninin kendini Darcy gibi bir erkeğin karşısında gülünç düşürmesi çok canını sıkıyordu doğrusu. Darcy, genç papazı hiç gizlemediği bir şaşkınlık ve beğenmezlikle süzmekteydi. Sonunda Bay Collins ona konuşacak zaman bırakınca genç adam, buz gibi soğuk, gururlu bir ince nezaketle karşılık verdi. Gelgelelim Bay Collins’in hiç de hızı kesilmiş değildi. Yeniden konuşmaya başladı. Sözü uzadıkça Darcy’nin ona karşı duyduğu küçümseme de artar gibiydi. Bu konuşmanın sonunda Darcy yalnızca belli belirsiz eğilerek selam verdi; döndü ve başka bir yere gitti.

O zaman Bay Collins, Elizabeth’in yanına döndü.

“Size yemin ederim ki onun davranışından hoşnut kalmamam için hiçbir neden yoktur,” dedi. “Gösterdiğim saygı ve yakınlık da Bay

Darcy'yi hoşnut bıraktı sanıyorum. Bana son derece büyük bir nezaketle karşılık verdi. Hatta Bayan Catherine'in çok seçici biri olduğundan ve layık olmayan kimselere hiç yakınlık göstermediğinden dem vurarak beni pohpohladı bile. Çok büyük bir incelik doğrusu. Bay Darcy'yi çok beğendim."

Artık kendisini yakından ilgilendiren bir konu kalmadığı için, şimdi Elizabeth hemen hemen bütün dikkatini ablasıyla Bay Bingley'nin üzerinde toplamıştı. Bu konudaki izlenimlerinin yarattığı tatlı düş ve düşünceler genç kızı belki de hemen hemen Jane kadar mutlu kılıyordu. Jane'i, şu içinde bulundukları konakta, gerçek bir aşk evliliğinin verebileceği her türlü mutlulukla kuşatılmış olarak görür gibi oluyor ve bu koşullar altında, Bingley'nin kız kardeşlerinden bile hoşlanmak için elinden geleni yapabileceğini düşünüyordu. Elizabeth annesinin düşüncelerinin de bu yönde geliştiğini fark ettiği için çenesini açarsa diye korkusundan yanına yaklaşmayı göze alamıyordu. Bu yüzden yemeğe oturup da annesinin yanına düşmüş olduğunu görünce bu kötü rastlantıya çok üzüldü. Ve hele annesinin, öbür yanına düşmüş olan Bayan Lucas'la, hiç sakınmadan, açık açık ve yalnızca bu konudan konuştuğunu duyunca büsbütün canı sıkıldı. Bayan Bennet, büyük kızı Jane'in yakında Bingley ile evlenmesi konusunda beslediği umutları anlattıkça açılır ve canlanır gibiydi. Böyle bir evliliğin yarar ve iyiliklerini sayıp dökmekten yorulmuyordu. Bayan Bennet'i sevindiren başlıca noktalar, Bingley'nin çok hoş ve varlıklı bir genç olup kendilerine ancak dört beş kilometre uzaklıkta oturmasıydı. Sonra iki kız kardeşinin Jane'i nasıl sevdiklerini ve bu evliliği onların da yüzde yüz kendisi kadar istediklerini bilmek de insanın içini rahatlatıyordu doğrusu. Bundan başka, durum öteki kızları için de umut vericiydi, çünkü Jane'in böyle parlak bir evlilik yapması onları birçok varlıklı bekârın çevresine sokacaktı. Son olarak da artık kendisinin yaşlanmaya başladığı şu sırada, evlenmemiş kızlarını evli ablalarına emanet etmek ve eğlencelerde onların başında bulunmak zorunluluğundan kurtulmak da çok iyi bir şeydi. Çünkü Bayan Bennet artık çok gezmekten hoşlanmaz olmuş ve en çok kendi evinin rahat ve dinginliğinden zevk almaya başlamıştı. Bayan Bennet bu sözlerinin sonunda, Bayan Lucas'ın da yakın zamanda kendisi kadar mutlu olması için birçok dilekte bulundu. Gene de böyle bir şeye hiç

inanmadığı ve bu yüzden gizli bir gurur ve sevinç duyduğu davranışlarından anlaşılıyordu.

Elizabeth annesinin konuşmasını kesmek, hiç değilse sevincini daha yavaş bir fısıltıyla anlatmasını sağlamak için boş yere çırpındı, durdu. Karşılarında oturan Bay Darcy'nin hemen hemen her şeyi işittiğini gördükçe içi içini yiyordu. Gelgelelim annesi onu, saçmaladığı için azarlamakla kaldı.

"Bay Darcy kim oluyor da ondan korkacağım, kuzum? Konuştuklarımızı onun keyfine göre ayarlamak zorunda mıyız?"

"Tanrı aşkına, anneciğim, yavaş konuşunuz. Bay Darcy'yi gücendirmekten elinize ne geçer? Hoşnutsuzluğunu kazanırsanız arkadaşını da soğutabilirsiniz."

Ama sözlerinin hiçbiri para etmedi. Annesi aynı yüksek ve herkesin duyabileceği fısıltıyla düşüncelerini belirtmekte direndi. Elizabeth de utanç, üzüntü ve kızgınlıktan renkten renge girdi. Sık sık Bay Darcy'den yana göz atmaktan kendini alamıyor ve her bakışı ona korkularının çok yerinde olduğunu gösteriyordu. Çünkü Darcy, Bayan Bennet'e sürekli olarak bakmamakla birlikte, dikkatini o noktada toplamış olduğunu Elizabeth görebiliyordu. Genç adamın yüzündeki öfkeli ve küçümseyen bakış yavaş yavaş donuk ve ağır bir ciddiliğe dönüşmüştü.

Neyse ki sonunda Bayan Bennet'in söyleyecek başka sözü kalmadı. Kendinin paylaşamayacağı mutluluk düşlerini çoktandır esneyerek dinlemekte olan Bayan Lucas da soğuk jambon ve piliç söğüşünde avuntu aradı. Elizabeth rahat bir soluk almıştı şimdi. Ama bu rahatlık uzun sürmedi. Sofradan kalkıldığı zaman şarkı söylemekten söz açıldı. Ve kardeşi Mary'nin, çok rica ve yakarıya gerek bırakmadan ayağa kalktığını gören Elizabeth, gene sıcak sularla haşlanmış gibi oldu. Birtakım anlamlı bakışlar ve sessiz işaretlerle Mary'yi engellemeye çalıştı, ama boşuna. Mary onun bu işaretlerini anlamazlıktan geldi. Kendini göstermek için karşısına çıkan bu fırsatı hemen kaptı ve şarkıya başladı. Elizabeth'in gözleri acı dolu bakışlarla onun üzerine dikilmişti. Uzun şarkının sona ermesini sabırsızlıkla bekledi, ama sabırsızlığının karşılığını göremedi. Dört bir yandan yükselen bravo bağırışları arasında, yeniden şarkı söylemesi için bir rica sezer gibi olan Mary, birkaç saniye duraladıktan sonra gene ağzını

açtı. Genç kızın müzik yeteneği böyle bir gösteri için yeterli değildi. Sesi cılız, tavırları da yapmacıklıydı. Elizabeth yerin dibine geçiyordu. Bu durumu nasıl karşıladığını öğrenmek için ablasından yana baktı, ama Jane serinkanlılıkla Bingley'yle konuşmaktaydı. Elizabeth bu kez Bingley'nin kız kardeşlerinden yana baktı ve onların birbirlerine alaycı işaretler yaptıklarını gördü. Bir de Darcy'ye göz attı, ama genç adamın yüzü hâlâ ciddi ve anlaşılmazdı. Elizabeth en sonunda, araya girsin ve Mary'nin yeniden şarkı söylemesini önlesin diye yalvarırcasına babasına baktı. Bay Bennet bu bakıştaki anlamı sezmişti. Mary ikinci şarkısını bitirince babası yüksek sesle, "Artık yeter, yavrucuğum," dedi. "Bize bu kadar zevk verdiğin yeter. Bırak da biraz başka hanımlar kendilerini göstersinler."

Mary bu sözleri duymamış gibi yaptı ama biraz bozulmuştu. Elizabeth ona acımaktan kendini alamadı. Babasını araya karıştırdığı için pişman oldu. Telaşı hiçbir işe yaramamıştı galiba.

Bu kez salondaki diğer hanımlardan şarkı istemeye girişilmişti.

Bay Collins, "Eğer ben şarkı söyleyebilecek yeteneğe sahip bulunacak kadar şanslı olsaydım, dostlarımın dileklerine boyun eğip bir şarkı söylerdim," diye fikir yürüttü. "Müzik bence çok temiz ve masum bir eğlencedir ve bir din adamının mesleğine pek güzel yaraşır. Bununla birlikte demek istemiyorum ki müziğe çok fazla zaman ayırmamız yerinde olur. Hayır; hayatta yapılacak daha birçok iş var. Hele bir bölge papazı için... Birincisi, bölge papazının kendisi için yararlı olacak, onu koruyana da zarar getirmeyecek birtakım durumlarını ayarlaması gerekir. Sonra, kilisede vereceği vaazları yazıp hazırlar. Geri kalan zaman da cemaatin ve kendi evinin işleriyle uğraşmasına ancak yeter. Bir bölge papazının, evini elinden geldiğince rahat bir duruma getirmemesi için hiçbir özrü olmamalıdır. Aynı zamanda bir bölge papazının herkese karşı saygılı ve güler yüzlü olması da hafife alınacak bir durum değildir bence. Hele kendine bu yeri sağlamış olanlara karşı özel saygı göstermek görevini ben asla unutamam. Ve onu koruyanın herhangi bir akrabasına karşı da saygılı davranmayan bölge papazını ben kendim hiçbir zaman bağışlayamam." Ve Bay Collins salondakilerin yarısının duyabileceği kadar yüksek sesle söylenmiş olan bu demeci, Bay Darcy'den yana eğilip bir selam çakarak bitirdi. Birçokları ona şaşkın şaşkın bakıyor, birçokları alaylı

alaylı gülümsüyorlardı. Ama en çok eğlenen hiç kuşkusuz Bay Bennet'ti. Bayan Bennet ise çok ciddi bir tavırla, Bay Collins'i böyle aklı başında düşünceler ileri sürdüğü için kutladı. Sonra da Bayan Lucas'a, yüksek bir fısıltıyla, onun görülmedik ölçüde akıllı ve iyi bir genç adam olduğunu bildirdi.

Elizabeth'e öyle geliyordu ki, ailesinin bireyleri bu gece kendilerini ellerinden geldiğince gülünç düşürmek için bir anlaşmaya varmış olsalardı, rollerini ancak bu kadar istekle ve bu kadar başarıyla oynayabilirlerdi. Neyse ki Bingley bu gösterilerin pek farkında olmamıştı ve duyguları bu çeşit sersemliklerin pek etkisi altında kalacak türden değildi. Gene de Jane'in ailesi, Bingley'nin kız kardeşleriyle Darcy'ye alay etmek fırsatı vermişlerdi ya, bu yeter de artardı bile. Elizabeth, Darcy'nin sessiz küçümsemesine mi, yoksa hanımların küstah gülüşlerine mi daha çok yanacağını bilemiyordu. Balonun geri kalan saatleri onun için pek eğlenceli geçmedi. Sakız gibi yanına yapışmış olan Bay Collins onu çileden çıkarıyordu. Gerçi papaz onu bir daha dansa kaldırmadı ama başkalarıyla dans etmesini de önlemiş oldu. Elizabeth boş yere ona başka birisiyle dansa kalkması için yalvarıyor ve istediği hanımla tanıştırmayı üstleniyordu. Gel gör ki Bay Collins dans etmekte gözü olmadığını; başlıca amacının ince, gizli övgülerle Elizabeth'in gözüne girmek olduğunu ve bu nedenle onun yanından pek ayrılmaması gerektiğini söylüyordu Böyle bir adamla tartışmaya girişmek boşunaydı. Elizabeth'i tek rahatlatan şey arkadaşı Charlotte Lucas'ın sık sık yanlarına gelmek ve Bay Collins'le çene çalmak iyiliğinde bulunmasıydı.

Elizabeth hiç değilse Darcy ile konuşmak eziyetinden kurtulmuş olduğuna şükrediyordu. Genç adam çok zaman Elizabeth'in yakınlarında, yapayalnız duruyor ama artık onun yanına yaklaşıp konuşmaya kalkışmıyordu. Genç kız bunun Wickham konusunda kendi atmış olduğu taşın bir sonucu olduğunu seziyor ve seviniyordu.

Balodan en son ayrılanlar Longbournlular oldu. Bayan Bennet'in bir dümeni sayesinde faytonları zamanında gelmeyince, herkes gittikten sonra on beş dakikaya yakın beklemek zorunda kaldılar. Bu da onlara, ev halkından birkaçının kendilerinden kurtulmak için ne derece can attıklarını görmek olanağını verdi. Caroline Bingley ile Bayan Hurst ancak yorgunluktan yakınmak için ağızlarını açıyorlardı

ve çağrılıların bir an önce gitmesi için sabırsızlandıkları gözle görülüyordu. Bayan Bennet'in çene çalmak için gösterdiği bütün çabaları boşa çıkarmışlar ve bu yüzden herkesin üzerine bir sessizlik ve uyuşukluk çökmesine neden olmuşlardı. Bu arada evin hanımlarını eğlentinin şahaneliğinden ve herkese gösterilen konukseverlik ve nezaketten ötürü kutlayıp duran Bay Collins'in uzun demeçleri, havadaki ağırlığı dağıtmak yönünden hiç de işe yaramıyordu. Darcy'nin ağzını açtığı yoktu. Aynı derece de sessiz duran Bay Bennet bu sahneyle eğlenip zevklenmekteydi. Bay Bingley ile Jane, ötekilerden biraz ayrı olarak baş başa durmuş, yalnız birbirleriyle konuşuyorlardı. Elizabeth de tıpkı Bayan Hurst ve Bayan Bingley gibi susuyordu. Lydia bile ara sıra, "Amanın! Ne yoruldum!" deyip uzun uzun esnemekten başka ses çıkaramaz bir durumdaydı.

En sonunda, gitmek üzere ayağa kalktıkları zaman Bayan Bennet, ev sahiplerini çok geçmeden Longbourn' da ağırlamayı umut ettiğini belirtti. Özellikle Bay Bingley'ye dönmüş olarak, onun bir gün çağrı beklemeden yemeğe gelirse kendilerine çok büyük mutluluk vereceğini söyledi. Bay Bingley bunu sevinç ve minnetle karşılayarak çok yakında onları gelip görmeyi hemen kabul etti. Ertesi gün kısa bir süre için Londra'ya gideceğini, ama döner dönmez onları arayacağını bildirdi.

Bayan Bennet onun bu yanıtından pek hoşnut kaldı. Netherfield'den ayrılırken nikâh işlemlerinin, eşya ve çeyiz hazırlıklarının ne kadar süreceğini hesaplıyor ve Jane'in bilemedin üç dört ay sonra konağa gelin gitmiş olacağını düşünerek seviniyordu. İkinci kızının da Bay Collins'le evleneceğine aynı derecede inanıyordu. Bunu düşünmek onu aynı derece olmasa bile gene de sevindiriyordu. Kızlarının arasında en az beğendiği Elizabeth'ti ve Bayan Bennet, Bay Collins'i Elizabeth için oldukça parlak bir kısmet sayıyordu. Gene de Bay Bingley'nin ve Netherfield Park Konağı'nın onu tümüyle gölgede bırakması pek doğal bir şeydi.

On dokuzuncu kısım

Günün doğuşuyla Longbourn'un yaşantısında yeni bir sayfa açılmış oldu. Bay Collins gelenek ve görenekler uyarınca Elizabeth'le evlenmek istediğini belirtti. İzni cumartesi günü sona erdiği için bu işi zaman geçirmeden yapmaya karar vermişti. Çekingenlik ve sıkılma gibi duyguları da olmadığından açık açık eyleme girişti. Böyle bir durumda gerekli saydığı hiçbir noktayı gözünden kaçırmıyordu.

Kahvaltıdan hemen sonra Bayan Bennet'i, Elizabeth ve Kitty ile baş başa buldu ve hemen şu sözlerle konuşmaya başladı:

"Hanımefendi, bu sabah güzel kızınız Elizabeth'le yalnız olarak görüşmek şerefini dilesem, benden yana çıkarak kendisine etki yapacağınızı bekleyebilir miyim?"

Elizabeth şaşkınlıktan kıpkırmızı kesilmekten başka bir şey yapacak zaman bulamadan Bayan Bennet yanıtını vermişti bile:

"Aa, ne demek, olur, elbette. Evet. Lizzy'nin de bu işi sevinçle karşılayacağını sanıyorum. Hiçbir sakıncası olamaz. Kitty, hadi gel, yukarıda işimiz var."

Ve elindeki dikişi toparlayarak apar topar kapıya yollanmıştı, Elizabeth onun arkasından seslendi:

"Kuzum anneciğim, gitmeyin. Yalvarırım size, gitmeyin. Bay Collins kusuruma bakmasın. Bana söyleyeceği herhangi bir şeyi sizlerin duymanızda hiçbir sakınca olamaz. Zaten ben de gidiyorum."

"Yok, saçmalık etme, Lizzy. Çok rica ederim otur oturduğun yerde." Sonra Bayan Bennet genç kızın sıkılmış ve utanmış durumda, gerçekten de kaçıp gitmek üzere olduğunu görünce, "Lizzy, burada kalıp Bay Collins'i dinlemeni istiyorum," diye diretti.

Elizabeth böyle bir buyruğa karşı gelemezdi. Zaten bir an düşününce bu belayı bir an önce ve elinden geldiği kadar sessizce atlatmanın daha akıllıca bir iş olacağını anlamıştı. Böylece yerli yerine

oturdu ve durmadan nakış işleyerek, gülmekle ağlamak arasında bocalayan duygularını gizlemeye çalıştı.

Bayan Bennet'le Kitty dışarı çıktılar ve onlar gider gitmez Bay Collins söze başladı:

"İnan olsun, sevgili Bayan Elizabeth, şu sıkılganlığınız sizin için kötü bir not olmak şöyle dursun, tersine öteki erdemlerinizin listesine bir yenisini eklemektedir. Bu ufak çekingenliği göstermeseydiniz, gözümde böylesine değerli olmazdınız. Gene de izninizle sizi temin ederim ki bu konuşmayı yapabilmek için saygıdeğer validenizden izin almış bulunuyorum. Çok doğal olan utangaçlığınız yüzünden her ne kadar bilmezlikten gelseniz de, konuşmamdaki amacı sezmemeniz mümkün değil. Size gösterdiğim ilgi yanlış anlaşılamayacak kadar belirgin olmuştur.

"Diyebilirim ki evinize girdikten hemen sonra sizi gelecekteki yaşam eşim olarak ayırt ettim ve seçtim. Ama bu konudaki duygularıma kapılıp kendimi unutmadan önce, evlenmek isteyişimin nedenlerini ve kendime yaşam eşi seçmek için neden bu çevreye geldiğimi anlatsam sanırım daha iyi olur."

Şu soğukkanlı, iyice ciddi tutumuyla Bay Collins'in, duygularına kapılıp kendini unutması düşüncesi Elizabeth'in öyle bir gülmesini getirdi ki, kızcağız onun kısaca duraklamasından yararlanıp sözlerini ağzına tıkamasını beceremedi ve genç papaz konuşmayı sürdürdü:

"Evlenmek isteyişimin nedenleri şudur: Birincisi, benim gibi hali vakti yerinde olan papazların aile kurarak cemaatlerine örnek olmalarını çok yerinde bulurum.

"İkincisi, evlenmenin beni dünyada büsbütün mutlu kılacağı kanısındayım.

"Üçüncüsü (ki belki de bunu ilk baştan belirtmem gerekirdi), beni koruyan çok soylu hanımefendi hazretleri evlenmemi özellikle istemekte ve öğütlemektedirler. İki kez (hem de kendiliklerinden) bana bu konudaki düşüncelerini bildirmek iyiliğinde bulunmuşlardır. Üstelik ben buraya gelmeden önceki cumartesi gecesi, oyun sırasında bir ara Bayan Jenkinson, Bayan de Bourgh'un ayak taburesini düzeltirken Bayan Catherine, 'Bay Collins, evlenin; sizin gibi bir papazın evlenmesi şart,' dedi. 'Ama iyi bir seçim yapın. Benim hatırım için kibar bir kız bulun. Kendi iyiliğiniz için de hamarat, çalışkan biri

olsun bu kız. Pek şımartılmış olmasın ki sınırlı bir geliri iyi çekip çevirmesini bilsin. İşte size öğüdüm. İlk fırsatta böyle bir kız bulup Hunsford'a getirin, kendisini ziyaret edeceğime candan inanabilirsiniz.' İzin verirseniz şu kadarını belirteyim ki güzel kuzinim, size sağlayabileceğim yararlar arasında belki de en önemlilerinden biri Bayan Catherine de Bourgh'un yakın ilgisidir. Göreceksiniz ya, onun kibarlığı sözlere sığmaz. Sizin de canlı ve zeki kişiliğinizin onun hoşuna gideceğini biliyorum. Çünkü onun gibi soylu bir hanımefendinin sizde uyandıracağı saygı, yaradılışınızdaki canlılığa ister istemez biraz gem vuracak ve sizi bir dereceye değin sessizleştirecektir. Evlenmek isteyişimin asıl nedenleri işte bunlar. Şimdi sıra geliyor yaşam eşimi neden kendi çevremde aramayıp Longbourn'a geldiğimi anlatmaya. Çevremde birçok güzel ve seçkin genç hanımın bulunduğuna yemin ederim. Gelgelelim, (Tanrı gecinden versin) saygıdeğer pederinizin ölümünden sonra bu mülkün mirasçısı olacağıma göre, eşimi onun kızları arasından seçmeye karar vermedikçe içim rahat etmedi. Bu sayede onun (dediğim gibi, Tanrı gecinden versin) acıklı ölümünden sonra kızlarının uğrayacağı yıkımı elimden geldiğince hafifletmek istedim. İşte, güzel kuzinim, buraya gelmekteki amacımın bu olduğunu söylersem gözünüzden düşmüş olmayacağıma inanmak cesaretinde bulunuyorum. Böylece geriye tek bir şey kalıyor: O da size karşı duyduğum sevginin şiddetini alabildiğine canlı bir dille belirtmek. Parada zerrece gözüm olmadığı için babanızdan bu yollu bir istekte bulunmayacağım. Zaten böyle bir isteği karşılayacak durumda olmadığını da biliyorum. Sizin tek drahomanız ancak annenizin ölümünden sonra elinize geçecek olan mirastır. Onun için bu konuda hiç sesimi çıkaracak değilim. Evlendiğimiz zaman da bunu sizin başınıza kakmak alçaklığında bulunmayacağıma inanabilirsiniz."

Şimdi artık onun sözünü kesmek sırası kesinlikle gelmişti.

Elizabeth, "Çok acelecisiniz, efendim!" diye sesini yükseltti. "Henüz size yanıt vermemiş olduğumu unutuyorsunuz. İzin verin de vakit yitirmeden yanıtımı bildireyim. Koltuklarımı kabartıyorsunuz. Teşekkürlerimi kabul ediniz. Önerinizle bana nasıl onur verdiğinizi bilemezsiniz. Gene de çok yazık ki elimden, bu öneriyi geri çevirmekten başka bir şey gelmiyor."

Bay Collins elini ciddi ciddi sallayarak konuştu: "Genç hanımlar kendilerine yapılan evlenme önerisini gerçekte kabul etmeye bile kararlı olsalar, önceden geri çevirmek huyundadırlar. Bunu, hatta önerinin bazen iki üç kez yinelenmesi gerektiğini bilmez değilim. Onun için sizin şimdi bana vermiş olduğunuz yanıt, beni yıldırmış değildir. Yakın bir gelecekte eşim olacağınızı umuyorum."

Elizabeth, "Aman, beyefendi, verdiğim yanıttan sonra hâlâ umutlu olmanız doğrusu gerçekten tuhaf!" diye söylendi. "Sizin dediğiniz gibi, önerinin ikinci üçüncü kez yineleneceğine güvenerek mutluluk olanağını tehlikeye atan kızlar varsa bile ben onlardan değilim. Verdiğim yanıt içten ve kesindir. Siz beni mutlu edemezsiniz. Bana gelince; dünyada benden başka kız kalmasa gene de sizi mutlu edemem. Hatta ve hatta dostunuz Bayan Catherine beni tanısaydı, sanırım benim bu yere hiç de uygun olmadığıma kanaat getirirdi. Bunu çok iyi biliyorum."

Bay Collins ciddi ciddi, "Bayan Catherine'in gerçekten böyle düşüneceğini bilsem," diye mırıldandı, "Ama hanımefendi hazretlerinin sizi beğenmeyeceğini hiç sanmıyorum doğrusu. Size yemin ederim ki kendisini gene gördüğüm zaman sizi, alçakgönüllülüğünüzü, tutumluluğunuzu ve diğer erdemlerinizi kendisine ballandıra ballandıra anlatacağım."

"İnanın bana, Bay Collins, beni övmenizin hiç gereği yok. İzin verin, ben kendi kendime karar vereyim. Siz de benim sözlerime inanmak iyiliğinde bulunun. Sizin çok mutlu ve çok varlıklı olmanızı diliyorum. Evlenme önerinizi geri çevirmekle bu konuda size elimden gelen en büyük yardımı etmiş oluyorum. Bana bu öneride bulunmakla aileme karşı gösterdiğiniz ince duygularınızı da duyurmuş oldunuz. Longbourn House sizin olduğu zaman, artık vicdan azabı çekmeksizin gelip yerleşebilirsiniz. Yani bu olaya artık her yönden kapanmış gözüyle bakabiliriz."

Ve böyle diyerek ayağa kalkan Elizabeth dışarı çıkmaya davranıyordu ki, Bay Collins ona şöyle dedi:

"Sizinle bu konuda bir daha konuşmak şerefini kendi kendime bağışladığım zaman, bugünkünden daha olumlu bir yanıt alacağımı umuyorum. Şu anda sizi taş yürekli olmakla suçlamak aklımdan bile geçmiyor, çünkü bir erkeğin ilk önerisini geri çevirmek sizin cinsinizin

eskiden beri huyudur; bunu biliyorum. Şu anda bile beni, kadın yaradılışının gerçek inceliğine yaraşabilecek derecede yüreklendirmiş bulunuyorsunuz."

Elizabeth bir parça kızarak, "İnanın, Bay Collins, şaşkınlık içinde bırakıyorsunuz beni!" dedi. "Şu ana kadar söylediklerimi yüreklendirme diye yorumluyorsunuz. Yanıtımın gerçekten olumsuz olduğuna sizi inandırabilmek için neler söylemem gerektiğini bilemiyorum."

"Sevgili kuzinim, izin verirseniz önerime verdiğiniz yanıtın sözde kaldığını düşünmekte direneceğim. Bu konuda inancım şu temellere dayanmaktadır: Önerimi sizce geri çevrilebilecek kadar değersiz bulmuyorum. Size sağlayabileceğim yaşam tarzını beğenmeyeceğinizi doğrusu aklım kesmiyor. Mesleğim, de Bourgh ailesiyle olan ilişkilerim, sizinle akrabalığım hep benim için olumlu olan noktalardır. Sonra siz bunu da hesaba katmalısınız ki, sayısız cazibelerinize karşın yaşamınızda bundan başka bir evlenme önerisi daha alıp alamayacağınız belirsizdir. Drahomanızın çok az oluşu, güzelliğinizi ve erdemlerinizi sanırım etkisiz kılacaktır. Bu yüzden beni geri çevirişinizin ciddi olmadığına inanmak zorundayım. Kibar hanım kızların huyu olduğu üzere, beni heyecanlandırıp sevdamı büsbütün alevlendirmek için yapıyorsunuz bunu."

"Beyefendi, size yemin ederim ki, dürüst ve iyi bir erkeğe eziyet etmek gibi, o sizin söylediğiniz türden incelik bende yoktur. Ben sözlerimin candanlığına inanılmasını yeğ tutar, bunu övgü sayarım. Bana evlenme önermekle bahşettiğiniz onura çok çok teşekkür ediyorum; ama bu onuru kabul etmek elimde değil. Bütün duygularım buna engel. Daha açık konuşabilir miyim? Şu anda beni size eziyet etmekten zevk alan kibar bir küçükhanım olarak değil de, gerçekleri candan söyleyen aklı başında bir yaratık gözüyle görün."

Bay Collins bir salon adamı gibi davranmaya çalışıp pek beceremeyerek, "Tepeden tırnağa güzel ve çekicisiniz," diye içini çekti. "Saygıdeğer ana babanızın kesin uyarılarını da dinlediğiniz zaman önerimi olumlu karşılayacağınıza ben hâlâ inanıyorum."

Adamın kendi kendini bile bile aldatmakta böyle ayak direyişinin karşısında zavallı Elizabeth verecek karşılık bulamadı. Hiç sesini çıkarmadan, hemen dışarı çıktı. Eğer Bay Collins onun "hayır" yanıtını

yüreklendirici bir yanıt saymaktan caymazsa, Elizabeth babasına danışmaya kararlıydı. Babası, "hayır" yanıtını onun adına kesin olarak verebilirdi ve bu konuda hiç değilse onun davranışı, kibar ve nazik bir hanım kızın yapmacığı ve cilvesi sayılmazdı.

Yirminci kısım

Bay Collins tek başına "gelin güvey olacak" pek zaman bulamadı. Çünkü konuşmanın sonunu merak ederek sahanlıkta oyalanmış olan Bayan Bennet, Elizabeth'in kapıyı açarak çabucak sahanlığa doğru seğirttiğini görür görmez kahvaltı odasına girdi. Ve hem genç adamı hem de kendi kendini, yakın zamanda daha yakın akraba olacakları için kutladı.

Bay Collins bu kutlayışlara aynı derecede sevinçle teşekkür etti ve karşılık verdi. Sonra da kadına, kızıyla arasında geçen konuşmanın ayrıntılarını anlatmaya koyuldu. Bu konuşmanın kendisinin pek içine sinmiş olduğunu söylüyordu. Çünkü kuzininin "hayır" demekte bu denli direnmesi ancak utangaçlığının ve ince duyguluğunun sonucu olabilirdi.

Gel gör ki duydukları Bayan Bennet'i irkiltmişti. Keşke kızının, bu olumsuz yanıtı salt Bay Collins'i kışkırtmak için vermiş olduğuna o da inanabilseydi. Ama bundan pek umudu yoktu. Kaygılarını Bay Collins'e açmaktan kendini alamadı. Sonra, "Gene de siz hiç tasalanmayın, Bay Collins," dedi. "Lizzy'nin aklı başına gelecektir. Bu konuda ben kendim gidip konuşacağım onunla. İyice dik kafalı, başına buyruk bir kızdır. Kendi çıkarından bile haberi yoktur; ama ben bilirim bunu ona öğretmesini!"

Bay Collins, "Sözünüzü balla keserim, hanımefendi," diye ona karşı çıktı. "Eğer gerçekten de başına buyruk, dik kafalı bir kızsa, benim gibi aile yaşamında huzur ve mutluluk arayan bir erkeğe uygun bir eş olabilir mi acaba? Bu nedenle, Bayan Lizzy önerimi geri çevirirse kendisine karşı zor kullanmamak belki daha yerinde olur. Bu tür huysuzlukları varsa bana mutluluk getirmeyeceği ortadadır."

Bayan Bennet şimdi etekleri tutuşarak, "Sözümü yanlış anladınız, beyefendi!" diye bağırdı. "Lizzy yalnızca bu tür sorunlarda dik kafalıdır. Başka her yönden dünyanın en uysal kızıdır. Ben şimdi

dosdoğru Bay Bennet'in yanına gidiyorum. Bu işi hemencecik çözümleyip Lizzy' yi yola getireceğimizden kuşkum yok."

Kadıncağız Bay Collins'in yanıt filan vermesine olanak tanımayarak hemen kocasının yanına koştu. Ve daha kitaplığın kapısından girerken, "Ah, Bay Bennet!" diye ünledi. "Ocağına düştük; birbirimize girdik, ne olur gel de Lizzy'yi Bay Collins'e ver. İlle de varmam diye tutturmuş; ama çabuk yola gelmezse bu kez öbürü cayıp onu almayacak."

Bay Bennet onun içeri girdiğini duyunca okuduğu kitaptan başını kaldırarak gözlerini onun yüzüne dikmişti ve bakışlarındaki serinkanlı, umursamaz bakış, söylediklerini duyduğu zaman da hiç değişmedi. Karısı sözlerini bitirince Bay Bennet, "Ne yazık ki sözlerini anlamak mutluluğuna erişemedim," diye söylendi. "Neler diyorsun sen kuzum?"

"Bay Collins'le Lizzy. Lizzy, Bay Collins'e dünyada varmam, diye tutturdu. Şimdi de Bay Collins Lizzy'yi alamam, demeye başlıyor."

"Peki benim elimden ne gelir ki? Umarsız bir duruma benziyor bu."

"Lizzy ile sen konuş. Bay Collins'le evlenmesinde ısrar ettiğini söyle."

"Çağırt onu buraya. Bu konudaki düşüncelerimi bildireyim."

Bayan Bennet çıngırağı çalıp hizmetçiyi çağırdı ve Bayan Elizabeth'i kitaplığa göndermesini söyledi.

Elizabeth içeri girdiği zaman babası, "Gel beri, kızım," dedi. "Seni çok önemli bir mesele için çağırttım. Anladığıma göre Bay Collins sana bir evlenme önerisinde bulunmuş. Doğru mu bu?"

Elizabeth, evet yanıtını verdi.

"Güzel! Sen de bu evlenme önerisini geri çevirmişsin, öyle mi?"

"Öyle efendim."

"Bu da güzel. Şimdi ana noktaya geliyoruz. Annen senin bu öneriye mutlaka evet demeni istiyor. Öyle değil mi, Bayan Bennet?"

"Evet, evet! Ya kabul etsin ya da bir daha onun yüzüne bakmam."

"Üzgünüm ama önünde çok zor bir seçim var Elizabeth. Şu günden başlayarak, ister istemez, ya annenle ya da babanla küsmek zorundasın. Annen, Bay Collins'le evlenmezsen bir daha yüzüne bakmayacak; ben de evlenirsen!"

Onun söze öyle başlayıp da böyle bitirmesi karşısında Elizabeth gülümsemekten kendini alamadı. Gelgelelim bu konuda kocasının da kendisi gibi düşündüğüne inanmış olan Bayan Bennet son derece büyük bir düş kırıklığına uğramıştı.

"Bu da nesi, Bay Bennet; o ne biçim söz öyle? Bay Collins'e varması için ona baskı yapacağına söz vermiştin."

Kocası, "Canımın içi, senden iki küçük dileğim var," dedi. "Birincisi, bu olayda kendi yargıma göre davranabilmek için izin istiyorum. İkincisi de yalnız kalmak istiyorum. Kitaplığı ilk fırsatta bana bırakırsanız çok sevinirim."

Gelgelelim Bayan Bennet kocasından umduğu desteği bulamamış olmakla birlikte savaşından vazgeçmiş değildi. Elizabeth'le durmadan konuşuyor; şimdi yalvarıyor, sonra gözdağı veriyordu. Bu konuda Jane'in yardımını sağlamaya çalıştıysa da Jane son derece uysal davranmakla birlikte araya girmedi. Elizabeth de annesinin saldırılarına kimi kez ciddi ve içten sözlerle, kimi kez de şakayla karşılık veriyordu. Ne var ki yanıtlarının dili değişse bile özü hiç değişmiyordu.

Bu arada Bay Collins de odasına kapanmış, olup biteni aklından geçirmekteydi. O derece kendini beğenmişti ki, kuzininin bu öneriyi nasıl olup da olumsuz karşılayabildiğini kafası hâlâ almıyordu. Gerçi gururu incinmişti ama başkaca bir derdi yoktu. Çünkü Elizabeth'e karşı duyduğu sevgi baştan aşağı hayal ürünüydü.

Evdekiler böyle hayhuy içindeyken Charlotte Lucas onları görmeye geldi. Holde onu karşılayan Lydia hemen yanına koşarak, "İyi ki geldin," diye fısıldadı. "Öyle bir eğlence çıktı ki bize. Bil bakalım ne oldu bu sabah? Bay Collins bizim Lizzy'ye evlenme önerdi ama Lizzy onu istemiyor."

Charlotte daha karşılık verecek fırsat bulamadan Kitty yanlarına geldi ve aynı haberi verdi. Kahvaltı odasına girdikleri zaman Bayan Bennet de aynı sözü açtı ve Lizzy'yi yola getirmesi için Charlotte'a yalvardı. Tasalı bir sesle, "Yalvarırım sana, yap bunu, Bayan Lucas," dedi. "Hiç kimse benden yana çıkmıyor. Kimse bana aldırış etmiyor. Çok acı çektiriyorlar bana. Zavallı sinirlerimi hiç düşünen yok."

O sırada Jane'le Elizabeth'in içeri girmeleri Charlotte'u karşılık vermekten kurtardı.

Bayan Bennet, "İşte geliyor," diye sözünü sürdürdü. "Dünya umrunda değil. Kendi dediği olduktan sonra hepimiz vız geliyoruz ona. Ama sana şunu söyleyivereyim, Bayan Lizzy; aldığın her evlenme önerisini böyle geri çevirmeyi aklına koyarsan, ömründe koca bulamazsın. Baban öldükten sonra da sana kim bakar, Tanrı bilir artık! Benim sizlere bakacak durumum yok. Onun için haberin olsun. Bugünden sonra artık aramızda her şey bitti. Daha kitaplıktayken söyledim sana; bir daha seninle konuşmayacağım diye; göreceksin, ben dediğimi yaparım. Söz dinlemeyen çocuklarla konuşup ne olacak? Hoş, kimseyle konuşmak içime sinmiyor ya artık. Benim gibi sinirleri bozuk olan kişilerin konuşmak canı istemez. Çektiğimi bir ben bilirim. Ama hep böyledir zaten. Yakınmayana acıyan çıkmaz."

Kızları onun bu sözlerini sessizce dinliyorlardı. Çünkü ona karşılık vermenin veya onu yatıştırmaya çalışmanın büsbütün sinirini oynatacağını biliyorlardı. Böylelikle Bayan Bennet, sözü hiç kesilmeden konuştu, konuştu. Bir süre sonra Bay Collins'in her zamankinden daha ağır ve ciddi bir tutumla içeri girdiğini görünce kızlara dönerek, "Haydi bakalım," dedi. "Onu bunu dinlemem, hepiniz dilinizi tutun. Bay Collins'le benim baş başa konuşacak bir çift sözümüz var."

Elizabeth sessizce dışarı süzüldü. Jane ve Kitty de onu izlediler. Beri yandan her şeyi dinlemeye kararlı olan Lydia yerinden bile kımıldamadı. Charlotte'un gitmesineyse ilkin Bay Collins'in inceden inceye hal hatır sorması engel oldu, sonra da kendisi merakını yenemeyerek pencere başına geçti ve dinlemiyormuş gibi yaparak durdu.

Bayan Bennet tasa dolu bir sesle, "Ah, Bay Collins, vah, Bay Collins," diye söze başladı.

Genç adam "Sayın hanımefendi, ne olur, bu konuyu temelli kapayalım," diye yanıtladı. Sonra hoşnutsuzluğunu iyice belli eden bir sesle ekledi: "Kızınızın davranışını kınamak aklımın ucundan bile geçmez. Kaçınılmaz kötülüklere katlanmak hepimizin görevidir. Hele benim gibi genç yaşında önemli bir mevkie getirilmek mutluluğuna ermiş olan bir din adamının büsbütün boynunun borcudur. Ben de bu durumu sabırla karşılayabildiğimi sanıyorum. Güzel kuzinimin beni zaten mutlu edemeyeceğini düşünmek de bana bu durumda yardımcı

oluyor belki. Çünkü elimizden kaçırdığımız nimetlerin pek de öyle parlak olmadığını görmeye başladığımızda yazgımıza daha iyi boyun eğebiliriz. Dünyada çok kere buna tanık olmuşumdur. Çok sayın hanımefendi, sizin ve Bay Bennet'in, benim için aracılık etmenize fırsat vermeksizin önerimi geri alıyorsam, bunu ailenize karşı gösterilen bir saygısızlık saymayacağınızı umarım. 'Hayır' yanıtını sizin ağzınızdan değil de salt kızınızın ağzından işittiğim halde hemen boyun eğişimi doğru bulmayabilirsiniz belki. Ama hepimizin kusuru var. Ben doğrusu bu işin başından beri hep iyi niyetle davrandım. Amacım hem sizin ailenizin iyiliğini hesaba katmak hem de kendime uygun bir yaşam arkadaşı bulmaktı. Bu arada herhangi bir kusur işlemişsem hemencecik özür dilememe izin veriniz, efendim."

Yirmi birinci kısım

Bay Collins'in evlenme önerisinin konusu artık kapanmış sayılırdı. Elizabeth'i şimdi yalnızca, bu konuyu düşündükçe kendi içinde uyanan tatsız duygular ve annesinin ara sıra ettiği kimi ters sözler rahatsız ediyordu. Söz konusu olan beyefendiye gelince; o, duygularını belirtmek için çekingen ve üzüntülü davranmak ya da Elizabeth'le karşılaşmamak gibi yollar seçeceğine, tam tersi, iyice resmî ve soğuk bir tutum takınmayı ve öfkeli bir sessizliğe gömülmeyi yeğ tutuyordu. Elizabeth'le hemen hiç konuşmaz gibiydi. Bu zamana değin Elizabeth'e yönelttiği övgülerle ilgiyi şimdi Charlotte Lucas'a yöneltmeye başlamıştı. Charlotte'un o gün yanlarında kalarak Bay Collins'in anlattıklarını can kulağıyla dinlemek inceliğini göstermesiyle, doğrusu bütün ev halkının ve Elizabeth'in üzerinden büyük bir yük kalkmış oldu.

Ertesi sabah, Bayan Bennet'in huysuzluğu ve sinirliliği hafiflemiş değildi. Bay Collins de aynı gururlu ve soğuk öfke sessizliği içindeydi. Elizabeth onun öfkesinin, ziyaretini kısaltmasına yol açacağını ummuştu ama genç adam olup bitenler yüzünden tasarılarında hiçbir değişiklik yapmışa benzemiyordu. Eskiden beri kararı cumartesi günü gitmekti madem, o da cumartesi günü gidecekti. Kahvaltıdan sonra kızlar Bay Wickham'ın dönüp dönmediğini öğrenmek ve Netherfield balosuna gelemediği için ona üzüntülerini belirtmek amacıyla Meryton'a yürüdüler. Daha kasabaya girerlerken Wickham da yanlarına geldi ve onlarla birlikte teyzelerinin evine gitti. Orada genç adamın baloya gidemeyişinin kendine ve çevresindekilere verdiği üzüntü uzun uzun konuşuldu. Wickham baloya gelmemeyi kendi istemiş olduğunu Elizabeth'e itiraf etti.

"Balo günü yaklaştıkça Bay Darcy ile karşılaşmazsak daha hayırlı olacağını anlamaya başladım," dedi. "Saatler saati aynı baloda, aynı

salonda onunla birlikte bulunmaya pek dayanamayacaktım. Yalnızca kendimi değil, çevremdekileri de üzecek olaylar çıkabilirdi."

Elizabeth onun gösterdiği bu irade gücünü çok beğenmişti. Birbirlerine karşı besledikleri hayranlık duygularını belirtecek ve bu sorunu enine boyuna konuşacak bol bol da zaman buldular. Çünkü Longbourn'a dönüşlerinde Bay Wickham'la başka bir subay, kızlara eşlik ettiler. Bu yürüyüş sırasında Wickham, Elizabeth'e karşı özel bir ilgi gösterdi ve onun kendileriyle birlikte gelişi genç kızı iki kat sevindirdi. Birincisi, bunun kendisine karşı bir övgü demek olduğunu biliyordu. İkincisi de onu, anne ve babasıyla tanıştırmak için bu son derece uygun bir fırsattı.

Eve dönüşlerinden az sonra Jane'e bir mektup geldi. Netherfield'den gelen bu mektubu genç kız hemen açtı. Zarfın içinden güzel, işlek bir kadın yazısıyla iyice doldurulmuş olan en iyi cinsinden, pahalı bir mektup kâğıdı çıktı.

Ablasının bu mektubu okudukça renkten renge girdiğini ve kimi bölümleri üst üste okuduğunu Elizabeth görebiliyordu. Gerçi Jane çok geçmeden kendini toparlayıp mektubu kaldırarak her zamanki neşesiyle konuşulanlara katılmaya çalıştı, gelgelelim Elizabeth öyle kaygılanmıştı ki Wickham'la bile pek ilgilenemez oldu.

İki subay gider gitmez Jane bir bakışıyla Elizabeth'i yukarı çağırdı. Yatak odalarına kapandıkları zaman Jane mektubu çıkardı ve "Caroline Bingley'den geliyor," dedi. "Okuyunca çok şaşırdım doğrusu. Bütün ev halkı Londra'ya gidiyorlarmış. Şu sırada Netherfield'den ayrılmışlardır sanırım. Geri dönmeye de hiç niyetleri yokmuş. Dur, okuyayım sana."

Jane mektubu okumaya başladı. Caroline önce, ağabeylerinin arkasından hemen Londra'ya gitmeye karar vermiş olduklarını ve akşam yemeğini eniştesi Bay Hurst'ün Grosvenor Sokağı'ndaki evinde yiyeceklerini söylüyor ve sonra mektubunu şöyle sürdürüyordu:

Hertfordshire'dan ayrıldığım için üzüldüğümü ileri sürecek değilim. Geride bıraktığım şeyler arasından yalnızca sizin dostluğunuzu arayacağım, sevgili arkadaşım. Ne var ki gelecekte bu tatlı arkadaşlığımızı sık sık tazeleyeceğimizi ve bu arada sürekli ve sık olarak mektuplaşmak yoluyla bu ayrılık acısını hafifletebileceğimizi umuyorum. Ve bunun için size güveniyorum.

Bu ağdalı dostluk sözlerini Elizabeth, inanmazlığın verdiği bir soğuklukla dinlemekteydi. Hanımların böyle apar topar kalkıp gitmelerine şaşırmış olmakla birlikte bunda üzülecek bir yön bulmuyordu doğrusu. Onların Londra'da oluşu Bay Bingley'yi Netherfield'e gelmekten alıkoyacak değildi ya! Onun varlığının verdiği mutluluk da hiç kuşkusuz, Jane'e öbürlerinin yokluğunu unutturacaktı.

Elizabeth biraz sonra, "Arkadaşlarını gitmelerinden önce görememeyişin çok yazık," dedi. "Beri yandan Bayan Bingley'nin gelecek için beslediği umutların artık bir an önce gerçekleşeceğini umabiliriz, değil mi? Burada kurduğunuz tatlı arkadaşlık çok geçmeden kardeşlik olarak tazelenecek ve daha da tatlanacaktır. Bay Bingley onlar yüzünden Londra'da kalacak değil ya!"

"Hiçbirinin bu kış artık Hertfordshire'a dönmeyeceklerini Caroline kesinlikle söylüyor. Bak, okuyayım:

Ağabeyim dün yanımızdan ayrıldığı zaman, Londra'ya gitmesini gerektiren işlerin üç dört günde biteceğini umuyordu. Gelgelelim bizler bu işin bu kadar az zamanda bitmeyeceğini kestirdiğimiz ve Charles'ın bir kez Londra'ya gitti mi çabucak ayrılmak istemeyeceğine inandığımız için, boş zamanlarını otellerde geçirmesini önlemek amacıyla peşinden gitmeye karar verdik. Dostlarımızdan çoğu kış mevsimi için daha şimdiden kente inmiş bulunuyorlar. Sevgili dostum, sizin de aramıza katılabileceğinizi bilmeyi nasıl isterdim. Ne yazık ki hiç umudum yok. Hertfordshire'daki Noel mevsiminin de buradaki gibi neşeli geçmesini dilerim. Umarım dans eşleriniz öylesine bol olur ki, elinizden aldığımız üç eşin yokluğunu duymazsınız bile!"

Jane, "Bingley'nin bu kış artık buraya dönmeyeceği bundan belli, işte," diye mırıldandı.

"Belli olan yalnızca onun dönmesini Caroline'ın istemeyişidir."

"Niçin böyle diyorsun? Bu onun kendi kararı olsa gerek. Kendi başına buyruk değil mi? Ama henüz her şeyi öğrenmiş değilsin. Beni özellikle inciten bölümü okuyayım. Senden saklım gizlim olacak değil ya...

Bay Darcy kız kardeşine kavuşmak için sabırsızlanıyor. Gerçeği itiraf etmeli ki onu görmek için biz de aynı derecede sabırsızız. Güzellik, zariflik ve beceri yönünden Georgiana Darcy'nin bir eşi daha bulunduğuna gerçekten inanmıyorum. Louisa ile ben onu çok seviyoruz ve yakın zamanda onunla kardeş olacağımızı umduğumuz için bu sevgimiz daha da başka bir anlam kazanıyor. Bu konudaki duygularımı size şimdiye değin açmış mıydım, bilmiyorum ama açmadan ayrılmak istemiyorum ve Georgiana Darcy'ye verdiğim değeri sizin de aşırı bulmayacağınıza inanıyorum. Ağabeyim onu eskiden beri çok beğenir; şimdi de birbirlerini çok yakından tanımak olanağını bulacaklar. Georgiana'nın akrabaları da bu birleşmeyi bizim kadar istiyorlar. Charles'ın da hemen hemen her kızın gönlünü kazanabilecek bir adam olduğuna inanıyorum. Bu konuda kardeşlik sevgisinin etkisi altında kalıp gözümün bağlandığını hiç sanmıyorum. İşte böyle, çok sevgili Jane – bu birleşmeyi destekleyen bu kadar çok şey bulunduğuna, önünde de hiçbir engel olmadığına göre, herkesi mutlu kılacak olan böyle bir umuda kapılmakta haksız mıyım?"

Jane, "Bu cümleye ne buyuruyorsun, sevgili Lizzy?" diye sordu. "Apaçık değil mi? Caroline benimle kardeş olmayı ne umuyor ne de istiyor; ağabeyinin bana karşı ilgisiz olduğuna kesinlikle inanıyor. Ve benim Bingley'ye karşı beslediğim duyguları eğer seziyorsa (benim iyiliğim için) kulağımı bükmek istiyor. Bütün bunları açıkça belirtmiş, değil mi? Bu konuda başka türlü düşünebilir miyiz?"

"Elbet düşünebiliriz, çünkü ben büsbütün başka türlü düşünüyorum. Dinlemek ister misin?"

"Hem de nasıl!"

"Kısaca anlatayım: Bayan Bingley ağabeyinin sana tutkun olduğunu görebiliyor ama Bayan Darcy ile evlensin istiyor. Onu Londra'da alıkoymak umuduyla peşinden gidiyor. Bir yandan da onun ilgisiz olduğuna seni inandırmaya yelteniyor."

Jane başını salladı.

"Doğru söylüyorum, Jane; inanmalısın bana. İkinizi bir arada gören hiç kimse Bingley'nin sevgisine inanmazlık edemez. Bu konuda Caroline'ın da kuşkusu olabileceğini sanmıyorum. Bu denli kafasız değildir çünkü. Kendisi Darcy'den bunun yarısı kadar yüz bulsa çoktan gelinliğini ısmarlardı. Sorun şu: Bizi yeter derecede varlıklı ve sosyetik

bulmadığı için ağabeyine Bayan Darcy' yi almaya can atıyor. Aynı zamanda, iki aile arasında bir kez bir evlilik olduktan sonra ikinci bir evliliğin daha kolaylaşacağını umuyor. Parlak bir fikir sayılır. Eğer arada Bayan Catherine'in kızı Bayan de Bourgh olmasaydı dileği gerçekleşirdi. Ammaa, canımın içi Jane... Caroline, ağabeyinin Bayan Darcy'yi çok beğendiğini söylüyor diye Bingley'nin sana olan sevgisi salı gününden beri azalacak değil ya. Buna inanmazsın sanırım. Caroline'da, ağabeyini senden soğutup Bayan Darcy'ye âşık etme gücü bulunduğuna da aklın yatmaz, sanırım."

Jane, "Caroline Bingley için düşündüklerimiz aynı olsaydı, senin bu sözlerin benim içimi adamakıllı ferahlatırdı," dedi. "Ama senin düşüncelerinin temelinde haksızlık yattığını biliyorum. Caroline dünyada hiçbir kimseyi kasıtlı olarak aldatamaz. Bu yüzden benim şimdi tek umudum onun aldanmış olmasıdır."

"Pek doğru. Madem benim düşüncemle avunmayı istemiyorsun, bu düşünceden daha güzelini bulamazdın. Onun aldanmış olduğuna inan inanabildiğince. Caroline'a karşı olan görevini mademki yapmış bulunuyorsun, üzülmenin gereği yok artık."

"Ama şekerim, iyimser olsam bile, akrabalarıyla dostlarının başka kızla evlendirmek istedikleri bir erkekle mutlu olabilir miyim acaba?"

Elizabeth, "Bu artık senin bileceğin şey," diye karşılık verdi. "İyice düşün, taşın. Eğer onun kız kardeşlerinin isteğine karşı gelmek üzüntüsü, onun karısı olmak mutluluğundan üstün geliyorsa, o zaman onunla hiçbir zaman evlenmemeni canıgönülden öğütlerim."

Jane hafifçe gülümseyerek, "Neler de söylüyorsun?" diye mırıldandı. "Kız kardeşlerinin gönlü olmayışına son derece üzülmekle birlikte gözümü bile kırpmadan onunla evleneceğimi bilmen gerekir."

"Biliyorum, elbet. Onun için de senin durumuna acımak pek içimden gelmiyor."

"Ama bu kış buraya hiç gelmezse, kardeşleriyle onun arasında bir seçim yapmak olanağını bile bulamam. Altı ay içinde neler olacağını ancak Tanrı bilir."

Bingley'nin geri dönmeyeceği düşüncesine Elizabeth dudak büktü. Bu ona Caroline'ın bir "hüsnükuruntu"su gibi geliyordu ve bu çeşit düşüncelerini ne denli kurnazlıkla belirtirse belirtsin, Charles Bingley gibi tam anlamıyla bağımsız bir genç adamı etkileyebileceğini

aklı almıyordu. Bu konudaki duygularını elinden geldiği kadar vurgulayarak belirtti ve çok geçmeden sözlerinin olumlu etkilerini görebilmek mutluluğuna erişti. Jane umutsuzluk ve keder için yaratılmış bir kız değildi. Gerçi sevdanın verdiği çekingenlik ara sıra üste çıkıyorsa da, genç kız zamanla, Bingley'nin gene Netherfield'e döneceğine ve onun gönlünün bütün isteklerine karşılık vereceğine inanmaya başladı.

İki kardeş annelerine, yalnız ev halkının Netherfield' den ayrılmış olduğunu söyleyip, Bingley ile ilgili herhangi bir kaygıya kapılmasına fırsat vermemeyi kararlaştırdılar. Ne var ki buncacık haber bile Bayan Bennet'in adamakıllı tasalanmasına yetti. Kadıncağız hanımların, tam senlibenli olmaya başladıkları sırada çıkıp gittikleri için adamakıllı üzüldü. Neyse ki bir süre yakındıktan sonra, Bay Bingley'nin çok geçmeden Longbourn'a akşam yemeğine geleceği düşüncesiyle kendi kendini avuttu. Ve genç adamı her günkü aile sofrasına çağırmış olmakla birlikte, geldiğinde önüne iki türlü et yemeği çıkarmaya karar verdi.

Yirmi ikinci kısım

Bennetler, Lucaslara yemeğe çağrılmışlardı. Charlotte Lucas, Bay Collins'in anlattıklarını dinlemek nezaketini gösterdi. Elizabeth de bir fırsatını kollayarak ona gönül borcunu bildirdi.

"Böylece kuzenimiz neşeleniyor," dedi. "Sana neler borçlu olduğumuzu anlatamam." Charlotte arkadaşına yararlı olabildiği için sevindiğini, bu uğurda birkaç saatini seve seve gözden çıkarabileceğini söyledi. Bunlar tatlı sözlerdi, ama gerçekte Charlotte'un bu inceliğinin altında Elizabeth'in bildiğinden çok şey gizliydi. Bu inceliğin amacı Bay Collins'in ilgisini Elizabeth'ten temelli uzaklaştırıp kendinden yana çekmekti. İşte Bayan Lucas'ın kurduğu plan buydu. Görünüşe göre durum öylesine olumluydu ki, genç adam Hertfordshire'dan hemencecik ayrılmayacak olsaydı, Charlotte başarıya kesin gözüyle bakabilirdi. Şu var ki genç kız papazın bu konuda nasıl ateşli, bağımsız bir yaradılışa sahip olduğunu hesaba katmamıştı. Çünkü Bay Collins ertesi sabah herkese parmak ısırtacak bir sinsilikle Longbourn House'tan kaçarak, gidip Charlotte'un (sözgelişi) ayaklarına kapandı. Kuzinlerine görünmekten sakınıyordu. Çünkü onu görürlerse hedefini sezeceklerini biliyor ve yapacağı işin başarıya ulaşmadan önce ortaya çıkmasını istemiyordu. Gerçi kazanacağına haklı olarak kesinlikle inanıyordu. Charlotte ona çok yüz vermişti ama gene de genç adam çarşamba sabahı başına gelenlerden sonra nispeten çekingen olmuştu. Neyse ki gittiği yerde pek iyi karşılandı. Geldiğini yukarı kattaki bir pencereden gören Charlotte Lucas onunla bahçe yolunda "rasgele" karşılaşmak üzere hemen aşağı indi. Gene de kendini bekleyen sevdanın ve şiirli sözlerin bu ölçüde ateşli olduğunu önceden tahmin edememişti.

Bay Collins'in uzun demeçlerinden artakalan azıcık zamanda, iki genç her şeyi gönüllerince karara bağladılar. Eve girerlerken genç papaz kendini dünyanın en mutlu erkeği yapacak olan günün tarihini

de kararlaştırması için Charlotte'a yalvar yakar olmaktaydı. Gerçi bu dileği hemen yerine getirmenin yolu yoktu, ama Charlotte da onun mutluluğuyla oyuncak oynar gibi oynamaya hiç niyetli değildi. Tanrı'nın kendisine bağışlamış olduğu aptallık yüzünden Bay Collins'in sevdalı halleri, hiçbir kadının uzatmak istemeyeceği kadar iticiydi. Ve onun önerisini salt evlenmiş olmanın hatırı için kabul eden Charlotte, elbet, bu evlenmenin bir an önce yapılmasından yanaydı.

Sir William'la Bayan Lucas'ın da hemen rızaları alındı. Karıkoca bu evlenmeyi sevinçli bir aceleyle desteklediler. Bay Collins, drahoması az olan kızlar için çok parlak ve bulunmaz bir kısmetti doğrusu. Hele gelecekte konacağı miras da son derece çekiciydi. Bayan Lucas, hemen, şimdiye dek hiç düşünmemiş olduğu bir konuyla ilgilenerek, Bay Bennet'in daha kaç yıl yaşayabileceğini hesaplamaya koyuldu. Sir William da Bay Collins'in bu mirasa konduktan sonra karısını alıp saraya takdim etmesinin doğru olacağını bildirdi. Kısacası bu olay bütün aileyi büyük bir sevince boğmuştu. Charlotte'un küçük kız kardeşleri artık bir an önce salon yaşantısına karışabileceklerini düşünüyorlardı. Oğlanlar da Charlotte' un evde kalmış bir kız kurusu olarak ölüp gideceği korkusundan kurtulmuşlardı. Charlotte'a gelince, o hepsinden daha serinkanlıydı. İstediğini başarmıştı ve yaptığı işi düşündüğü zaman genellikle seviniyordu. Evet, gerçi Bay Collins ne akıllı ne de sevimli bir adamdı. Konuşması insanın canını sıkıyordu. Charlotte'a gösterdiği sevgi de düş ürünü olsa gerekti. Ama ne olsa, kocası olacaktı! Ne erkek cinsini ne de evlilik kurumunu beğenmekle birlikte, Charlotte eskiden beri evlenmeyi çok istiyordu. Çünkü az paralı, iyi yetişmiş genç kızlar için tek onurlu geçim yolu evlilikti. Evlilik, mutluluk getireceği ne kadar kuşkulu olursa olsun, bir genç kızı el eline bakmaktan koruyan en güzel kalkandı. Ve Charlotte da şu anda bu kalkanı elde etmiş bulunuyordu. Hiçbir zaman güzel olmadığı ve artık yirmi yedi yaşına da geldiği için bunun ne büyük bir şans olduğunu pek iyi biliyordu. İşin en kötü yönü, arkadaşlığına her şeyin üstünde değer verdiği Elizabeth'in duyacağı şaşkınlıktı. Elizabeth bu işe pek şaşacak ve belki de Charlotte'un yaptığını yanlış sayacaktı. Gerçi arkadaşının olumsuz yargısı Charlotte'u kararından döndüremezdi, ama incitebilirdi. Charlotte ona haberi kendisi vermeyi kararlaştırdı ve Bay Collins'e, yemek için Longbourn'a

döndüğü zaman olup bitenleri kimseye sezdirmemesini söyledi. Bay Collins bu sırrı saklayacağına hemen söz verdi ama bu sözünü tutabilmesi çok güçtü. Çünkü habersiz gidip uzun zaman dışarıda kalışının uyandırdığı merak, dönüşünde sayısız soruyla ortaya dökülecekti. Bu soruları atlatabilmek oldukça ustalık isteyen bir işti. Aynı zamanda genç papaz durumu saklamak da istemiyordu, çünkü mutlu sevdasını tüm dünyaya duyurmak isteğiyle dopdoluydu.

Ertesi sabah çok erkenden, daha kimse kalkmadan yola çıkacağı için vedalaşma töreni o gece, evin hanımları yatmadan önce yapıldı. Bayan Bennet büyük bir nezaket ve candanlıkla, işlerinden zaman buldukça Longbourn'a dönmesini, bunun kendilerine büyük bir mutluluk vereceğini söyledi.

Genç adam, "Çok sayın hanımefendiciğim, bu çağrınız beni özellikle hoşnut etti, çünkü ben de tam bunu umuyordum," diye yanıtladı. "Sizi ilk fırsatta rahatsız edeceğimden hiç kuşkunuz olmasın."

Hepsi şaşıp kalmışlardı. Yeğeninin ilk fırsatta gene çıkıp gelmesini hiç de istemeyen Bay Bennet hemen, "Yalnız böyle bir durumda Bayan Catherine'in hoşnutsuzluğuna neden olmak gibi bir tehlike yok mu, beyefendiciğim?" diye sordu. "Sizi koruyan insanı kızdırmaktansa, akrabalarınızı ihmal etmeniz daha hayırlıdır, sanırım."

"Sayın beyefendiciğim, böyle dostça bir uyarıda bulunduğunuzdan dolayı size özellikle teşekkür ederim. Hanımefendi hazretlerinin rızasını almadan hiçbir adım atmayacağıma güvenebilirsiniz."

"Ne denli sakıngan davransanız yeridir. Hanımefendi hazretlerini öfkelendirmektense her şeyi göze alınız. Ve eğer bizi gene gelip görmeniz onu sinirlendirecekse (ki sinirlendirebilir), evinizden bir yere kımıldamayınız. Bizim size gücenmeyeceğimize de inanınız."

"İnanın bana, beyefendiciğim, bu gösterdiğiniz sıcak ilgi karşısında en derin minnet duygularım uyanmaktadır. Size bunun için ve konukluğum sırasında gördüğüm bütün yakınlıklardan dolayı teşekkür eden mektubumu çok yakın zamanda alacağınızdan kuşkunuz olmasın. Güzel kuzinlerime gelince; gerçi ayrılığımız uzun sürmeyecek, ama gene de izin verirlerse kendileriyle vedalaşıp onlara

iyilik ve mutluluklar dileyeceğim. Bu dileklerime kuzinim Elizabeth'i de dahil ettiğimi bildirmek isterim."

Hanımlar da gereken yanıtları verdikten sonra odalarına çekildiler. Onun yakında dönmek niyetinde olduğunu öğrenmek hepsini şaşırtmıştı. Bayan Bennet bundan, genç adamın küçük kızlardan birini isteyeceği gibi bir anlam çıkartmak istiyordu. Örneğin, Mary, Bay Collins'le evlenmeye bal gibi razı olabilirdi. Kızların arasında Bay Collins'i en olgun bulanı Mary idi. Genç adamın düşüncelerindeki sağlamlık Mary'nin dikkatini çekmişti. Gerçi Bay Collins kendisi kadar akıllı değildi, ama kendisi ona örnek olur da okuyup kültürünü artırmaya özendirirse, zamanla iyi bir kafa arkadaşı olup çıkabilirdi.

Ama ertesi sabah bu yollu umutların hepsi birden suya düştü. Charlotte Lucas kahvaltıdan hemen sonra geldi ve Elizabeth'le yalnız görüşerek bir gün önce olup bitenleri anlattı. Şu son bir iki gün içinde, Bay Collins'in arkadaşına göz koymuş olabileceği Elizabeth'in aklına gelmemiş değildi. Ne var ki Charlotte'un ona yüz verebileceğini kendisinin yüz vermesi kadar olanak dışı gördüğünden, şimdi uğradığı şaşkınlık bir an terbiye sınırlarını bile yıkıp aştı ve genç kız, "Bay Collins'e söz verdin ha! Ama Charlottecuğum, olamaz bu!" diye bağırmaktan kendini alamadı.

Charlotte'un deminden beri gösterdiği serinkanlılık böyle doğrudan doğruya bir saldırı karşısında bir an sarsılır gibi oldu. Ama bu zaten beklediği bir şey olduğu için, Charlotte kendini gene hemen topladı ve serinkanlılıkla yanıtladı:

"Niçin şaşıyorsun, Elizacığım? Sen beğenmedin diye Bay Collins'i başka hiçbir kadın da beğenemez mi sanıyorsun?"

Ama şimdi Elizabeth de kendini toparlamıştı. Büyük bir çaba harcayarak arkadaşına, bu duruma çok sevindiğini ve ona büyük mutluluk dilediğini, oldukça içten bir sesle söyleyebildi.

Charlotte, "Duygularını anlayabiliyorum," dedi. "Şaşırdın, hem de çok şaşırdın, çünkü daha birkaç gün önce Bay Collins seni istemişti. Ama biraz düşünmek fırsatını bulunca yaptığım işi doğru bulacağını umuyorum. Bilirsin, romantik bir kız değilimdir ben; hiçbir zaman romantik olmadım. Tek isteğim rahat bir yuvaya kavuşmak. Bay Collins'in de ahlakını, ailesini ve mesleğini hesaba katınca, bu evlilikte mutluluğa kavuşma olasılığının hiç de az olmadığına inanıyorum."

Elizabeth serinkanlılıkla, “Haklısın,” diye karşılık verdi. Sıkıntılı bir sessizlikten sonra iki kız ev halkının yanına döndüler. Charlotte çok durmayıp gitti, Elizabeth de o zaman düşünmeye zaman buldu. Bu denli uygunsuz bir evlenmeyi içine sindirmekte çok güçlük çekti. Bay Collins’in üç gün içinde iki evlenme önerisi yapmış olmasındaki tuhaflık, Charlotte’un ona evet demesindeki tuhaflığın yanında hiç kalıyordu. Elizabeth gerçi Charlotte’un evlilik konusunda kendisi gibi düşünmediğini eskiden beri bilirdi. Ama eyleme geçme zamanı gelince, onun her türlü duyguyu çıkarı uğruna göz ardı edebileceğini hiç aklından geçirmemişti. Charlotte, Bay Collins’in karısı olsun, nasıl da utanç verici bir tabloydu bu! Elizabeth için bir arkadaşının küçülüp gözden düşmesinin verdiği acıya, bir de bu arkadaşın seçtiği yolda mutluluğu bulamayacağını düşünmenin verdiği tasa eklenmiş oluyordu.

Yirmi üçüncü kısım

Elizabeth, annesi ve kız kardeşlerinin yanında oturmuş, duyduğu haberi düşünerek bunu ortaya vurmaya hakkı olup olmadığı konusunda bocalıyordu ki Sir William Lucas geldi. Kızı onu, söz kesme haberini bildirmesi için göndermişti. Sir William Lucas, ev sahiplerine yaptığı bir sürü pohpohlama ve artık akraba olacakları için kendi kendini kutlamalar arasında gerçeği açıkladı. Karşısındaki dinleyicilerin şaşırdığını söylemek az olur; küçükdillerini yutmuşlardı sanki. Bayan Bennet ise nezaketi filan unutarak, Sir William'ın kuşkusuz yanılmış olacağını söyleyip duruyordu. Hep patavatsız, çok zaman da kaba olabilen Lydia ise heyecanla, "Vay canına!" diye bağırdı. "Böyle bir masalı da nereden uyduruyorsunuz, Sir William? Bay Collins'in Lizzy ile evlenmek istediğini bilmiyor musunuz?" Böylesine sözlere öfkelenmeden dayanabilmek ancak soyluların işidir. Sir William'ın köklü ve ince terbiyesi de şu sırada imdadına yetişti. Adamcağız verdiği bilginin doğru olduğunu yineleyip durmakla birlikte, bütün kabalıklara terbiyesinin verdiği sabırla dayanabildi.

Onu bu tatsız durumdan kurtarmanın kendine düştüğünü sezen Elizabeth, sesini yükselterek onun söylediklerini onayladı ve durumu daha önce Charlotte'tan öğrenmiş olduğunu bildirdi. Sonra da Sir William'ı yürekten kutlamak yoluyla annesinin ve kız kardeşlerinin çığırışlarını susturmaya yeltendi. Onun bu çabasına Jane de hemen katıldı ve böyle bir evliliğin getireceği mutluluktan, Bay Collins'in sağlam kişiliğinden ve Hunsford' un Londra'ya pek yakın oluşundan dem vurarak türlü görüşler ortaya attı.

Neyse ki Bayan Bennet iyice afallamış olduğu için Sir William oturduğu sürece pek laf etmedi. Ama adamcağız gider gitmez içindekileri hemencecik boşaltmaya koyuldu. Birincisi, duruma hiç inanmamakta direniyordu; ikincisi, Bay Collins'in kafeslendiğinden hiç kuşkusu yoktu; üçüncüsü, Charlotte ile Bay Collins'in mutlu

olabileceklerini hiç sanmıyordu; dördüncü olarak da bu işin bozulacağını umuyordu. Ama bütün bunların arasından kesin olarak öne çıkan iki nokta vardı: Birincisi, bütün bunlar Elizabeth'in başının altından çıkmıştı; ikincisi de Bayan Bennet'e herkes çok acı çektiriyordu. Bayan Bennet o gün akşama değin bu iki konuyu işledi durdu. Onu avutmanın ve yatıştırmanın yolu yoktu. Öfkesinin geçmesine o gün de yetmedi. Bütün bir hafta, Elizabeth'i gördüğü yerde paylayıp durdu. Bütün bir ay boyunca da Sir William'la Bayan Lucas'a kabalık etmeden duramadı. Charlotte'u bağışlaması ise aylar sürdü.

Bay Bennet'in bu durum karşısındaki duyguları ise daha sakindi. Bay Bennet öfkelenmek şöyle dursun, tersine, durumdan hoşlanmıştı. Çünkü eskiden beri oldukça akıllı sandığı Charlotte Lucas'ın, aslında kendi karısı gibi kuş beyinli olduğunu öğrenmenin hoşuna gittiğini söylüyordu.

Jane bu söz kesimine şaşırmış olmakla birlikte, şaşkınlığından çok sözlülerin mutlu olmaları için beslediği candan dileğin üzerinde duruyordu. Ve Elizabeth'in ısrarlarının hiç etkisinde kalmayarak Jane onların birlikte mutlu olabileceklerine inanıyordu. Kitty ile Lydia'nınsa Charlotte'u kıskanmak akıllarının ucundan bile geçmiyordu. Öyle ya, Bay Collins'in olup olacağı bir papazdı. Ve bu olay onları yalnızca, Meryton'a yayabilecekleri bir dedikodu olarak ilgilendiriyordu.

Büyük kızının iyi "vurgun" yapmış olmasıyla Bayan Bennet'e karşı övünmemek Bayan Lucas'ın elinde değildi. Bu hanım kişi artık Longbourn'a eskisinden daha sık gelerek mutluluğundan söz edip duruyordu. Oysa Bayan Bennet'in ters bakışlarıyla ters sözleri en büyük mutluluğu bile kaçırmaya yeter de artardı bile.

Elizabeth'le Charlotte arasında, bu konuya değinmelerine engel olan bir gerginlik vardı. Elizabeth'e arkadaşıyla arasında artık hiçbir zaman gerçek bir güven olamayacakmış gibi geliyordu. Charlotte konusunda düş kırıklığına uğradıktan sonra ablasına büsbütün derin bir sevgi ve saygıyla bağlanmıştı. Jane'in inceliğine ve doğruluğuna olan inancının hiçbir zaman sarsılmayacağını biliyordu. Ne var ki onun mutluluğu konusunda beslediği kaygılar her gün biraz daha

artmaktaydı. Bingley gideli tam bir hafta olduğu halde henüz ondan bir haber almış değillerdi.

Jane, Caroline'ın mektubuna hemen yanıt vermişti. Şimdi Caroline'ın ona ne zaman yazabileceğini hesaplayarak günleri saymaktaydı. Bay Collins'in söz vermiş olduğu teşekkür mektubuysa salı günü geldi. Evin efendisine yazılmıştı ve üç günlük değil de on iki aylık bir konukluğun sonucuymuş gibi derin ve ciddi bir minnet ifade ediyordu. Genç papaz bu vicdan görevini yerine getirdikten sonra, sevimli komşuları Bayan Lucas'ın gönlünü kazanmış olmaktan duyduğu mutluluğu coşkun sevinç sözleriyle belirtiyor ve Longbourn'a gene gelmesi için yapılan nazik çağrıyı yalnızca Bayan Lucas'a yakın olabilmek için kabul ettiğini anlatıyordu. İki hafta sonra gene geleceğini de yazıyordu. Çünkü Bayan Catherine onun Bayan Lucas'la evlenmesini öylesine uygun bulmuş ki düğün hemen yapılsın istiyormuş. Bay Collins de sevimli Charlotte'unun bu isteğe karşı koyamayarak bir an önce evlenmeye ve onu dünyanın en mutlu erkeği yapmaya razı olacağına inanıyormuş.

Bay Collins'in Hertfordshire'a gelmesi artık Bayan Bennet'in gözünde sevindirici bir olay olmaktan çıkmıştı. Tersine kadıncağız şimdi bu durumdan kocası gibi yaka silkiyordu. Onun Lucas Lodge'a değil de Longbourn'a gelmesi de tuhaftı yani, aynı zamanda can sıkıntısı, baş belası bir şeydi. Sağlık durumu böylesine kötüyken evde yatılı konuk çekemezdi doğrusu, hele aklı havada sevdalılara hiç gelemezdi. Bayan Bennet işte bu düşüncelerden sızlanıp duruyordu. Ve bu yakınmaları ona Bay Bingley'nin bir türlü dönmeyişinin uyandırdığı daha önemli kaygıları ancak unutturabiliyordu.

Bingley konusunda Jane ile Elizabeth'in de içleri rahat değildi doğrusu. Günler geçtiği halde Bingley'den hiçbir haber çıkmıyordu. Yalnızca Meryton'da onun artık o kış Netherfield'e dönmeyeceği konusunda bir söylenti dolaşmaktaydı. Bunu duyunca Bayan Bennet küplere biniyor, her duyuşunda bunun çirkin bir yalan olduğunu ileri sürerek yadsımaya çalışıyordu.

Elizabeth bile korkmaya başlamıştı artık. Bingley' nin Jane'i sevmediğinden değil, fakat kız kardeşlerine kapılarak Netherfield'den uzak duracağından korkuyordu. Jane'in mutluluğuna kapkara bir gölge vuran ve sevdiği adamın irade gücüne leke düşüren böyle bir kuşkuyu

içi kaldırmıyordu, ama silkip atamıyordu da. Belki de katı kalpli hain kız kardeşiyle, üzerindeki etkisi çok derin olan arkadaşı Darcy'nin birleşik çabaları, Bayan Darcy' nin çekiciliği ve Londra kentinin eğlenceleri genç adamın Jane'e olan bağlılığından daha baskın çıkabilirdi. Elizabeth işte bundan korkuyordu.

Jane'e gelince, böyle kuşku ve heyecan içinde beklemek ona Elizabeth'ten daha acı geliyordu. Ne var ki genç kız duygularını gizlediği için Elizabeth'le arasında bu konuya hiç değinilmiyordu. Gelgelelim anneleri dilini tutmasını beceremiyordu. Böyle bir incelikten yoksun olduğu için saat geçmiyordu ki Bingley'nin bir sözünü etmesin. Bingley'nin bir türlü dönmeyişine sabırsızlandığını belirtiyor ve hatta Jane'e, "Bingley dönmezse kendini aldatılmış sayacağını" itiraf ettirmeye çalışıyordu. Bu saldırılara az çok serinkanlılıkla göğüs gerebilmesi için Jane'in bütün iradesini ve yumuşak başlılığını kullanması gerekiyordu.

Bay Collins gerçekten de dediği gibi tam iki hafta sonraki pazartesi günü çıktı geldi. Ama Longbourn'da karşılanışı ilk gelişindeki kadar candan olmadı doğrusu. Gelgelelim genç adam öylesine mutluydu ki onların candan ilgisine pek gerek duymuyordu. Ev halkının şansına, genç papaz çoğu zamanını nişanlısıyla geçirdiğinden, hep bir arada olmak yükünden kurtuluyorlardı. Bay Collins günlerinin çoğunu Lucas Lodge'da geçiriyor ve bazen Longbourn'a öyle geç dönüyordu ki ev halkı yatmaya çekilmeden önce ancak özür dileyecek zaman buluyordu.

Bayan Bennet gerçekten acınacak durumdaydı. Bu evliliğin sözünü duydukça bütün cinleri tepesine toplanıyordu. Bugünlerde nereye gitse hep bu konuyu duyuyordu. Kadıncağız Charlotte Lucas'ı görmeye dayanamaz olmuştu. Kendinden sonra bu eve onun hanım olacağını düşündükçe kıskançlık ve kinden kuduruyordu. Charlotte ne zaman onları görmeye gelse, Bayan Bennet onun Longbourn'a hanım olacağı günleri tasarladığını sanıyordu. İki nişanlı ne zaman kendi aralarında yavaş sesle konuşsalar, Bayan Bennet onların Longbourn'dan söz ettiklerine ve kocası ölür ölmez kendini ve kızları kapı dışarı etmeyi kurduklarına inanıyordu.

"Ne yalan söyleyeyim Bay Bennet, Charlotte Lucas' ın bir gün gelip bu köşkün hanımı olacağını, bu evdeki yerimi göz göre göre ona

bırakmak zorunda kalacağımı düşünmek pek ağırıma gidiyor."

"Sevgilim, böyle karamsar düşüncelere kaptırma kendini. Daha iyimser olalım. Belki de sen benden önce gidersin, hayatım."

Gelgelelim bu da Bayan Bennet için avutucu olmadı. Kadıncağız karşılık vereceğine sözünü sürdürdü:

"Bütün bu mülkün onlara kalacağını düşündükçe kahroluyorum. Şu miras işi olmasa, inan vız gelecek."

"Nedir vız gelecek olan?"

"Her şey."

"Öyleyse seni böyle bir duygusuzluktan koruduğu için bu soruna şükredelim."

"Şu miras işinin hiçbir yönüne şükredemem, Bay Bennet. Bir adamın kendi öz kızları mirasından yoksun bırakılsın! Aklım almıyor doğrusu. Hem de hep o Bay Collins'in yüzünden. Aslan payı neden ona düşüyor sanki?"

Bay Bennet, "Orasını artık sen kendin bul çıkar," diye yanıtladı.

İkinci bölüm

Birinci kısım

Caroline Bingley'nin beklenen mektubu en sonunda geldi ve bütün kuşkuları sildi. Genç kız daha ilk cümlesinde Londra'da bütün kış kalacaklarını kesin olarak bildiriyor ve mektubuna da ağabeyinin oradan, dostlarına veda etmeden ayrıldığı için duyduğu üzüntüyü belirterek son veriyordu.

Bütün umutlar yıkılmıştı, hem de temelden. Jane kendini toparlayıp da mektubun geri kalan bölümünü okuduğu zaman, Caroline'ın sevgi sözlerinden başka bir avuntu bulamadı. Mektupta Bayan Darcy'nin övülmesine aşırı yer verilmişti. Genç kızın sayısız erdemleri yeniden sayılıp dökülüyor, Caroline onunla gitgide yakınlaştıklarını övünerek söylüyor ve bir önceki mektubunda sözünü ettiği tasarının yakında gerçekleşeceğini belirtiyordu. Ağabeyinin Bay Darcy'nin evinde kaldığını sevinerek haber veriyor ve Bay Darcy'nin kimi eşyaları yenilemek konusundaki tasarılarını kendinden geçercesine anlatıyordu.

Jane biraz sonra mektubun özünü Elizabeth'e anlattı ve genç kız ablasının söylediklerini sessiz bir öfke içinde dinledi. Yüreğinde ablası için duyduğu sızıyla ötekilere karşı beslediği hınç çarpışıyordu. Bingley'nin Bayan Darcy'ye tutkun olduğu konusunda Caroline'ın yazdığı şeylere Elizabeth'in inandığı yoktu. Bingley'nin Jane'i gerçekten sevdiğine eskisi kadar inanıyordu. Genç adama ilk baştan beri bir sevecenlik duymuştu, ama şimdi onun aşırı yumuşak başlılığını ve uysallığını düşündükçe öfkeleniyor, üstelik onu hor görüyordu. Çünkü Bingley, bu huyları yüzünden o arayı bozmak isteyen kardeşleriyle dostunun elinde oyuncak olmuş ve kendi mutluluğunu onların esinti ve dilekleri uğruna kurban etmişti. Kurban ettiği şey yalnızca kendi mutluluğu olsa neyse, paşa gönlü nasıl isterse öyle yapsın, denilebilirdi. Ama işin içinde Jane'in mutluluğu da vardı ve Bingley işin bu yönünü düşünmesin, olamazdı. Anlayacağınız,

insanın durmadan kafasını yorduğu halde bir sonuca bağlayamadığı bir konuydu bu. Elizabeth'in kafası hep bu konuyla doluydu. Ama ne olursa olsun –Bingley'nin sevgisi ister sönmüş, ister çevresindekilerce bastırılmış olsun; genç adam Jane'in aşkını ister sezmiş, ister sezmemiş olsun– bu işin içyüzünü öğrenmek Elizabeth'in Bingley konusundaki düşüncelerini kuşkusuz değiştirecekti, ama Jane'in durumunu hiçbir yönden değiştirecek değildi. Jane'in iç huzuru zedelenmişti bir kez.

Jane, duygularını Elizabeth'e açmak yürekliliğini buluncaya dek birkaç gün geçti. Ama sonunda bir gün Bayan Bennet, Bingley konusunda her zamankinden daha ileri geri atıp tuttuktan sonra odadan çıkarak iki kız kardeşi baş başa bırakınca Jane, "Ah, anneciğim kendini biraz tutabilseydi," demekten kendini alamadı. "Durmadan onun sözünü etmekle bana ne derece acı verdiğini görmüyor bile. Ama üzülmeyeceğim. Bu da geçer elbet. Onu unuturum, gene eskisi gibi olur her şey..."

Elizabeth ablasına inanmazlık ve sevgiyle baktı, ama sesini çıkarmadı.

Jane pespembe kesilerek, "İnanmıyorsun bana!" diye söylendi. "Ama inan. Bingley ömrümde tanıdığım erkeklerin en cana yakını olarak anılarımda yaşayacaktır belki, ama hepsi bu. Hiçbir beklentim olmadığı gibi, hiçbir şeyden de korkmuyorum. Hele ona suç bulmam için ortada hiçbir neden yok. Tanrı'ya şükür! Hiç olmazsa o acıdan korudu beni. Biraz zaman geçsin aradan. Duygularımı sanırım yeneceğim."

Sonra genç kız daha kararlı bir sesle ekledi: "Şimdiden beni avutan bir şey var: Bu sorunun tümüyle benim kendi kafamda yarattığım bir yanılgıdan oluşması, bir de kendimden başka kimseye bir zararı dokunmaması."

Elizabeth, "Sevgili Jane, aşırı iyisin sen!" diye bağırdı. "Şu bencillikten uzak, güzel gönüllü duygularınla melekler gibisin. Sana ne diyeceğimi bilemiyorum, inan. Sanki senin değerini hiçbir zaman tam anlamıyla bilememişim, seni hiçbir zaman layık olduğun kadar sevmemişim gibi geliyor."

Jane olağanüstü iyi olduğunu yadsıyarak bu tatlı sözleri kardeşine, sevgisinin söylettiğini ileri sürdü.

Elizabeth, "Yok," dedi. "Haksızlık bu. Sen kendin, dünya âlemin iyi olduğuna inanmak istiyorsun. Ben herhangi bir kimseyi yerdiğim zaman sana ters geliyor. Beri yandan ben senin kusursuz olduğuna inanmak istediğim zaman hemen kendi kendini yeriyorsun. Benim seni ya da başka herhangi bir kimseyi boş yere öveceğimden hiç korkma. Gerek yok buna. Çünkü benim gerçekten sevdiğim insanlar azdır, beğendiklerim ise büsbütün az. Dünyayı görüp tanıdıkça hoşnutsuzluğum artıyor. İnsanların içyüzünün nasıl hiç göründüğü gibi çıkmadığını; iyi ya da akıllı gibi görünenlere bile nasıl hiç güven olmadığını her gün daha açıkça anlıyorum. Şu son günlerde bunun iki örneğiyle karşılaştım. Birincisinden hiç söz etmeyeceğim. İkincisi de Charlotte'un nişanı. Akla sığmaz bir şey bu, hiçbir bakımdan akla sığmıyor."

"Bir tane Lizzyciğim, bu tür duygulara kaptırma kendini. Kafan bunalır yoksa. İnsanlar arasındaki kişilik ayrımlarını, çeşitli durumların gereklerini yeter derecede hesaba katmıyorsun. Örneğin Bay Collins'in temiz ahlakını ve Charlotte'un hesaplı, kararlı kişiliğini düşünmelisin. Unutma ki Charlotte'un daha birçok kardeşi var. Yani bu evlenme maddi bakımdan uygun. Sonra arkadaşımızın kuzenimize karşı saygı ve beğenmeye benzer bir şeyler duyabileceğine, herkesin hatırı için inanabilmelisin."

"Seni hoşnut etmek için hemen hemen her şeye inanmaya razıyım; ama böyle bir inanç kimsenin işine yaramaz ki. Kuzenimize saygı beslediğine inanırsam, Charlotte'un kafasız olduğuna da inanmam gerekir. Bir tanem, Bay Collins kendini bir şey sanarak şişinip duran, dar kafalı, saçma sapan herifin biri. Bunu sen de biliyorsun benim bildiğim gibi. Onunla evlenmeye razı olan kızın doğru düşünmediğine sen de benim kadar inanırsın sanırım. Yok, cancağızım, Charlotte Lucas'ı bile savunmana izin vermiyorum. Bir tek kişinin hatırı için ilke ve dürüstlük sahibi olmanın tüm anlamını değiştiremezsin. Bencilliğin vurdumduymazlık ve hesap, maddi güvenin mutluluk demek olduğuna beni de, kendini de dünyada inandıramazsın."

Jane, "Nişanlılardan söz ederken kullandığın dili aşırı buluyorum," dedi. "Sanırım onları mutlu görerek sen de buna inanacaksın. Ama bu konuyu kapatalım artık. Demin iki örnekten söz ettin. Birinci örneğin

ne demeye geldiğini anlamamak elde değil. Gene de, Lizzyciğim, ne olur o kişinin suçlu olduğu için gözünden düştüğünü söyleyerek beni üzme. Kendimize yapılan kötülüğün kasıtlı olduğuna böyle hemencecik inanmayalım. Yaşam dolu bir genç erkeğin bu derece art niyetli işler yapması beklenemez. Bizi asıl aldatan şey çok zaman kendi kendimizi beğenmişliğimizdir. Kadın kısmı çok zaman karşıdan gördüğü hayranlığı gözünde büyütür."

"Erkekler de bunu isterler zaten."

"Eğer yalnızca bu amaçla davranılmışsa, bu bağışlanamaz, elbet. Ama ben gene de insanların sanıldığı kadar kötü niyetli ve ikiyüzlü olduğunu sanmıyorum."

"Ben de Bay Bingley'nin bile bile art niyetli olarak davrandığını sanmıyorum zaten. Ama aklından kötü niyet geçmeden, başkalarını mutluluktan alıkoymayı düşünmeden de insan yanılgıya düşebilir. Bu yüzden çevresine acı çektirir. Vurdumduymazlık, başkalarının duygularına karşı duyarlı davranmamak ve kararsızlık gibi huylar da çevreyi mutsuz kılmaya yeter."

"Ya sen, benim mutsuzluğumu bunlardan birine mi yoruyorsun?"

"Evet, Bingley'nin kararsızlığına. Ama bu konuyu sürdürürsek, beğendiğin bir insan konusundaki düşüncelerimi açıklayarak seni gücendireceğim. Onun için yol yakınken sustur beni."

"Yani kız kardeşlerinin onu etkilediği savında direniyorsun, öyle mi?"

"Evet, kız kardeşleriyle o arkadaşı."

"Ben buna inanamıyorum. Onu etkilemeye niçin kalkışsınlar? Onlar da onun mutlu olmasını isterler, değil mi? Eğer o beni seviyorsa başka bir kızla mutlu olamayacağına göre..."

"İlk inancın yanlış. Onlar Bingley'nin mutluluğundan daha başka birçok şey de isteyebilirler. Sözgelimi onun daha varlıklı ve parlak olmasını; yüksek sosyeteden, paralı, tanınmış bir ailenin kızıyla evlenmesini..."

Jane, "Onun Bayan Darcy'yi seçmesini istedikleri hiç kuşku götürmez," diye yanıtladı. "Ama bu konudaki düşünceleri senin sandığından daha iyi olabilir. Ne de olsa Bayan Darcy'yi çok daha önceden tanıyorlar, onu benden daha çok sevmeleri akla yakındır. Gene de, kendi istekleri ne olursa olsun, ağabeylerinin isteğine karşı

geleceklerini hiç sanmam. Ortada çok uygunsuz bir durum olmadıkça hangi kız kardeş kendinde böyle bir hak bulabilir? Onun beni sevdiğine inansalardı bizi ayırmaya kalkışmazlardı. Kalkışsalar bile ayıramazlardı ki... O beni sevseydi! Onun beni sevdiğine inanmakla sen herkesin hareketlerine aykırı ve yanlış bir anlam veriyorsun. Beni de çok üzüyorsun. Ne olur bu tür düşüncelerle yaralama beni. Bu sorunda yanılmış olmaktan ötürü utanç duymuyorum. Daha doğrusu duysam bile az bir şey. Onun kız kardeşlerini kötü gözle görmenin vereceği mutsuzluk yanında bu hiç kalır. Ne olur bırak, bu olayı en iyi yönden, aklımın alabileceği açıdan göreyim ben."

Elizabeth böyle bir isteğe karşı gelemezdi elbet. O günden sonra aralarında Bingley'nin adını hemen hemen hiç anmaz oldular.

Bayan Bennet ise Bingley'nin Londra'dan bir türlü dönmeyişi karşısında kendi kendini yiyip bitiriyordu. Gün geçmiyordu ki Elizabeth bu konuda ona bir açıklama yapmasın. Buna karşın annesinin şaşkınlığını bir türlü gideremeyecek gibiydi. Elizabeth her defasında annesine, kendisinin de inanmadığı bir şeyler söylüyordu. Bingley' nin Jane'e gösterdiği ilgi sıradan, geçici bir şey olsa gerekti, çünkü Jane'den uzaklaşınca ilgisini de unutuvermişti. Bayan Bennet de bu açıklamayı her duyuşunda, "Öyle olsa gerek," demekle birlikte ertesi gün gene dizini dövmeye başlıyor ve Elizabeth aynı teraneyi yinelemek zorunda kalıyordu. Bayan Bennet'in başlıca avuntusu Bingley'nin yazın belki de gene Hertfordshire'a geleceğini düşünmekti.

Bay Bennet ise soruna başka gözle bakıyordu. Bir gün, "Ey, Lizzy, duyduğuma göre ablan aşkta hüsrana uğramış," dedi. "Kendisini kutlarım. Bir genç kızın gelin olmaktan sonra en çok sevdiği şey ara sıra aşkta hüsrana uğramaktır. İş çıkar insana, hem de arkadaşları arasında bir çeşit seçkinlik kazandırır. Senin sıran ne zaman gelecek, dersin? Uzun zaman Jane'den geri kalmaya dayanamazsın sanırım. Tam sırasıdır, kızım. Hazır şu sırada, Meryton'da memleketin bütün kızlarına acı çektirmeye yetecek kadar subay varken. Gel sen Wickham'ı seç. Çok hoş bir çocuk. Yüreğini pek güzel yaralayabilir, sanıyorum."

"Eksik olmayın, babacığım ama daha az sevimli bir erkek bana yeter de artar bile. Hepimiz Jane kadar talihli olamayız ya!"

Bay Bennet, “Doğru,” diye yanıtladı. “Ama başına ne türlü felaket gelirse gelsin, bu işin tam anlamıyla tadını çıkarabilecek olan sevecen bir anan var ya bununla avun.”

Son zamanlardaki kötü olaylar Longbourn’dakilerin içlerini karartmıştı. Bu karamsarlığı dağıtmakta Bay Wickham’ın varlığı önemli bir rol oynuyordu. Kızlar onu sık sık görüyorlardı. Genç adamın eskiden beri bilinen üstünlüklerine şimdi bir de açık yürekliliği eklenmişti. Çünkü Wickham’ın Elizabeth’e ilk baştan söylemiş olduğu her şey, yani Bay Darcy ile olan yakınlığı ve ondan gördüğü kötülükler uluorta açıklanmış ve herkesin üzerinde tartıştığı bir konu olup çıkmıştı. Eskiden beri, daha bu olaylardan haberleri yokken bile Bay Darcy’den nefret ettiklerini düşünmek herkesi hoşnut ediyordu.

Bu konuda kendilerinin bilmediği bazı hafifletici nedenler bulunabileceğini düşünen tek yaratık Jane Bennet’ti. Yumuşak, gene de sarsılmaz bir içtenlikle genç kız her zaman herkesten hoşgörü diliyor ve işin içinde bir yanlışlık olması olasılığını ileri sürüyordu. Ama ondan başka herkes Bay Darcy’ye, insanların en kötüsü, diye damgayı vurmuştu bile.

İkinci kısım

Sevgiden, gelecekle ilgili tasarılardan söz edilerek geçirilen bir haftadan sonra, cumartesi gününün gelip çatmasıyla Bay Collins sevgili Charlottecuğundan ayrılmak zorunda kaldı. Neyse ki genç papaz bu ayrılık acısını düğün hazırlıklarıyla avutabilecekti. Hertfordshire'a yapacağı bir dahaki ziyaret sırasında, kendini dünyanın en mutlu erkeği yapacak olan günün kararlaştırılacağını umuyordu. Longbourn'daki akrabalarıyla genç adam gene eskisi gibi ciddi ciddi vedalaştı. Güzel kuzinlerine gene sağlık ve mutluluk diledi ve Bay Bennet'e bir teşekkür mektubu daha yazacağına söz verdi.

Ertesi hafta pazartesi günü Bayan Bennet için sevinçli bir gün oldu. Çünkü erkek kardeşiyle karısı, her yıl olduğu gibi bu yıl da Noel'i Longbourn'da geçirmeye geldiler.

Bay Gardiner hem yaradılış hem de eğitim bakımından kız kardeşinden kat kat üstün olan, aklı başında, efendi bir adamdı. Netherfieldlı hanımlar onu görseler, ticaretle geçinen bir adamın bu denli ince, cana yakın oluşuna sanırız şaşarlardı. Bayan Bennet'le Bayan Phillips'ten epey genç olan Bayan Gardiner da iyi huylu, sevimli, zeki, kibar bir kadın ve Longbourn'daki yeğenlerinin gözbebeğiydi. Hele en büyük iki yeğeniyle Bayan Gardiner arasında özel bir yakınlık vardı. Jane'le Elizabeth sık sık Londra'ya gider, yengelerinin yanında kalırlardı.

Bayan Gardiner'ın geldikten sonraki ilk işi getirdiği armağanları dağıtmak ve en yeni modaları anlatmak olurdu. Bundan sonra bir köşeye çekilirdi. Çünkü karşısındakileri dinlemek sırası şimdi ona gelirdi.

Bu kez de Bayan Bennet'in dökecek bir sürü derdi, yakınacak bir sürü sıkıntısı vardı gene. Son görüştüklerinden beri başına gelenler pişmiş tavuğun başına gelmemişti doğrusu. Kızlarından ikisinin evlenmesine ramak kalmışken sonunda işler bozuluvermişti.

Kadıncağız, "Jane'e suç bulmuyorum. Çünkü elinde olsa Bay Bingley'yi geri çevirmeyecekti," diye yakınıyordu. "Ama Lizzy! Ah canım kardeşim! Kendi tersliği olmasa şimdiye dek Collins'le evlenmiş olabileceğini düşünmek pek gücüme gidiyor, inan! Adamcağız şu oturduğumuz odada evlenme önerdi Lizzy'ye, ama o istemedi. Bunun sonucu olarak Bayan Lucas, kızlarından birini benden önce evlendirmiş olacak. Evimiz de gene ellere kalacak. Şu Lucaslar çok kurnaz insanlar, kardeşim. Ne kapabilirlerse kapmak için gözlerini dört açıyorlar. Dedikodu etmek istemem ama işin doğrusu bu. Böyle, kendi evimin içinde istediğimi bulamamak, sonra böyle herkesten önce kendi çıkarlarını düşünen komşular arasında kalmak... sinirlerimi çok bozuyor, beni hasta ediyor adeta. Onun için sizlerin tam şu sırada gelmeniz benim yüzümü güldürdü, kardeşim. Sonra uzun kol modası konusunda söylediklerine de pek sevindim."

Bu havadislerin özünü daha önce, yeğenlerinin mektuplarından öğrenmiş olan Bayan Gardiner, görümcesine kısa bir yanıt verdi ve yeğenlerinin hatırı için sözü değiştirdi.

Sonradan Elizabeth'le yalnız kaldıkları zaman gene bu konuya döndüler. Bayan Gardiner, "Jane için iyi bir evlilik olacak gibiymiş," dedi. "İşin bozulmasına üzüldüm, doğrusu. Ama bu gibi şeyler öyle çok oluyor ki... Bay Bingley gibi erkekler güzel bir kız görünce hemen tutulup bir süre gönül veriyorlar. Sonra da rastlantılar onları ayırınca unutuveriyorlar. Bu tür hercailiklere çok rastlanıyor."

Elizabeth, "Bir bakıma çok güzel bir avuntu bu," dedi. "Ama bizi avutamaz, çünkü Jane'in çektiği acılar rastlantı sonucu değil. Başına buyruk bir genç erkeğin, deli gibi sevdiği bir kızı, salt arkadaşlarının etkisine kapılarak unutuvermesi de sık sık rastlanan bir olay olmasa gerek."

"Ama şu deli gibi sevmek deyimi de öyle beylik, öyle bayat, öyle ortada bir söz ki insana tam bir fikir vermiyor yazık ki. Bu deyim, gerçek ve derin sevgilerin yanı sıra bir anda parlayıveren duyguları tanımlamak için de kullanılabiliyor. Kuzum, Bay Bingley'nin sevgisi ne derece deli gibiydi?"

"Bundan daha derin bir sevgi görmedim, desem yeridir. Çevresiyle hiç ilgilenmezdi, hep Jane'le haşır neşirdi. Her karşılaşmalarında bu durum açıkça dikkati çekiyordu. Bingley kendi verdiği baloda birkaç

kızı dansa bile kaldırmayarak gücendirdi. Ben de kendisine iki kez bir şeyler söyledim, ama yanıt alamadım. Bundan daha güzel belirti olabilir mi? Herkese karşı ilgisiz davranmak aşkın özü değil midir?"

"Evet, gelip geçici aşkların. Zavallı Jane, ona acıyorum. Çünkü öyle bir yaradılışı var ki bu olayı kolay kolay unutabileceğini sanmıyorum. Bu iş keşke senin başına gelseydi, Lizzy. Sen her şeyi alaya alıp gülerek daha çabuk unutabilirdin. Ama acaba Jane'i kandırabilecek miyiz, bizimle Londra'ya gelsin? Biraz hava ve yer değişikliği yararlı olabilir. Sonra evden birazcık uzaklaşmak da ona iyi gelebilir."

Elizabeth bu öneriye çok sevindi ve ablasının da severek geleceğine inandığını söyledi.

Bayan Gardiner, "Umarım o adamı düşünüp gelmekten çekinmez," dedi. "Semtlerimiz ve çevrelerimiz o kadar ayrı ki... Hem zaten bildiğin gibi bizler o kadar az geziyoruz ki karşılaşmaları hiç olası değil. Meğerki adam özellikle kalkıp gelsin."

"Bu da nasılsa olacak iş değil. Çünkü Bay Bingley şu sırada arkadaşı Bay Darcy'nin etkisi altında. Bay Darcy de onun Jane'i görmek için kentin öyle bir semtine gitmesine dünyada izin vermez. Yengeciğim, nasıl düşünebilirsiniz böyle bir şeyi? Bay Darcy hazretleri Gracechurch Sokağı diye bir yerin adını belki duymuştur, ama yanılıp ayak basacak olsa temizlenmek için bir ay süreyle okunmuş sularla yıkanır! Bay Bingley'nin de Bay Darcy'siz, şuradan şuraya adım atmayacağından kuşkunuz olmasın."

"Daha iyi ya! Ben onların hiç karşılaşmamalarını umarım. Ama Jane bu adamın kız kardeşiyle mektuplaşmıyor mu? Belki o kız, Jane'i gelip görmeyi kendine borç bilecektir."

"Bence o, Jane'le ilgisini toptan kesecektir."

Gerçi Elizabeth bu konularda çok kesin konuşuyordu. Ama sonradan düşüncelerini inceleyip eleştirdiği zaman, umutlarını tümüyle yitirmemiş olduğunu anladı. Bingley'nin aşkının yeniden canlanmasını akla yakın görüyordu, hem de son derece. Jane'in çekiciliğinin daha doğal etkisi, Bingley'nin dostlarının etkisini belki de ortadan silebilirdi.

Jane Bennet yengesinin çağrısını sevinçle kabul etti. Bingleyler konusundaki tek düşüncesi şu oldu: Caroline artık ağabeyiyle aynı

evde oturmadığı için, Jane onu arada sırada, “öbürünü” görmek tehlikesi olmaksızın gidip yoklayabilirdi.

Gardinerlar Longbourn’da bir hafta kaldılar. Bir yandan Phillipsler, öbür yandan Lucaslar ve subaylar derken, bir günleri bile boş geçmedi. Bayan Bennet kardeşiyle karısını gezdirip eğlendirmek için öyle dört başı mamur bir program hazırlamıştı ki bir kerecik bile şöyle ailece baş başa yemek yiyemediler. Yemeği evde yiyecekleri zaman da Bayan Bennet ille birkaç subay çağırıyordu. Ve bu subaylardan birinin de Bay Wickham olması şart gibi bir şeydi. Böyle zamanlarda, Elizabeth’in genç subayı candan övmesinden kuşkulanmış olan Bay Gardiner onları dikkatle süzüyordu. Görünüşe bakınca onların çok tutkun olduklarını sanmamakla birlikte, birbirlerine karşı duydukları yakınlık Bayan Gardiner’ı biraz kaygılandıracak kadar ortadaydı. Genç kadın Hertfordshire’dan ayrılmadan önce Elizabeth’le bu konuda konuşmaya ve böyle bir ilgiyi ilerletmenin yanlış olacağını ona anlatmaya karar verdi.

Gene de Bayan Gardiner, Wickham’ın arkadaşlığından hoşlanıyordu. On on beş yıl önce, daha genç kızlığında Wickham’ın doğum yeri olan yerlerde uzun zaman kalmıştı. Böylece ortak birçok tanıdıkları vardı. Gerçi Wickham beş yıldan, yani Darcy’nin babasının ölümünden beri Derbyshire’a dönmemişti. Ama, gene de, ortak dostları konusunda Bayan Gardiner’a oldukça taze haberler verebilirdi.

Bayan Gardiner, Pemberley Malikânesi’ni görüp gezmişti ve Baba Darcy’yi de uzaktan uzağa çok iyi tanıyordu. Bu, aralarında tükenmez bir konuşma konusuydu. Bayan Gardiner, Pemberley’den kendi anımsayabildiklerini Wickham’ın inceden inceye anlattığı şeylerle karşılaştırarak ve malikânenin eski efendisi konusunda onun söylediği övgü sözlerine kendi yargılarını da katarak, hem Wickham’ı hem de kendi kendini eğlendiriyordu. Oğul Darcy’nin zavallı Wickham’a ettiklerini duyunca, genç kadın Darcy’nin geçmişiyle ilgili, bu tutuma ışık tutabilecek bir şeyler anımsamaya çalıştı. Ve sonunda, Bay Fitzwilliam Darcy’nin eskiden beri kibirli ve huysuz bir çocuk olarak tanındığını hayal meyal anımsar gibi oldu.

Üçüncü kısım

Bayan Gardiner, baş başa kaldıkları ilk fırsatta, büyük bir sevecenlikle Elizabeth'in kulağını büktü. Düşündüklerini dürüstçe açıkladıktan sonra sözlerini şöyle sürdürdü:

"Aklı başında bir kızsın, Elizabeth. Onun için, sevme, dediler diye tutup inadına âşık olacağını sanmıyorum. Bu yüzden de açık konuşmaktan yana korkum yok. Ciddi söylüyorum, ayağını denk al. Sakın gönlünü kaptırayım deme. Onun da sana gönül vermesine olanak bırakma. Çünkü iki tarafın da maddi durumu düşünülürse, böyle bir ilişki hiç de akıllıca bir şey sayılmaz. Onun kişiliğine bir diyeceğim yok. Çok hoş, ilginç, çekici bir çocuk. Ama durum böyleyken pembe düşlere kapılıp kendini unutman olmaz. Aklı başında bir kızsın. Hepimiz senin aklını kullanmanı isteriz. Baban da her zaman senin iradene ve dürüstlüğüne güvenmiştir. Onu düş kırıklığına uğratamazsın."

"Yengeciğim, gerçekten de ciddi konuşuyorsunuz."

"Evet, senin de tıpkı benim gibi ciddi konuşacağını umuyorum."

"Öyleyse söyleyeyim, bundan böyle kaygıya kapılmanızın gereği yok. Kendimi daha geri çekeceğim. Wickham'a karşı da ölçülü davranacağım. Bana âşık olmasını önleyeceğim, önleyebilirsem, elbet."

"Elizabeth, sen ciddi konuşmuyorsun."

"Kusura bakmayın. Baştan başlayayım. Yok, ona âşık olmadığımı biliyorum. Ama şimdiye dek tanıdığım erkeklerin en çekicisi olduğu da hiç kuşkusuz. Eğer bana gerçekten bağlanacak olursa... ama bağlanmamasının daha iyi olduğuna ben de inanıyorum. Bunun akıllıca bir iş olmadığını görebiliyorum. Ah, o kör olasıca Bay Darcy! Her neyse... Babamın bana güvenmesi benim için büyük onurdur. Onun güvenini yitirirsem yıkılırım. Gel gör ki, babam da Wickham'ı çok beğeniyor. Kısacası, çok sevgili yengem, sizlerin herhangi birinizi düş kırıklığına uğratırsam çok üzülürüm. Ama her gün görüyoruz;

araya sevgi girdi mi, parasızlık iki gencin birbirlerine bağlanmalarını önleyemiyor. Öyleyse ben de insanların çoğunluğundan çok daha akıllı ve olgun olabileceğime nasıl söz verebilirim? İşte bu yüzden size verebileceğim tek söz, bu konuda aşırı acele etmemektir. Onun beni gerçekten sevdiğine inanmakta acele etmeyeceğim. Onunla birlikteyken düşler kurmayacağım. Kısacası elimden geleni yapacağım."

"Onun böyle sık sık buraya gelmesine olanak vermeseniz belki daha iyi olur. Hiç değilse annene, onu çağırmayı anımsatmayabilirsin."

Elizabeth biraz utanmış bir gülümseyişle, "Geçen gün ben anımsattım, değil mi?" diye sordu. "Çok doğru. Bunu yapmamam daha uygun olur. Gene de onun her zaman böyle sık sık evimize geldiğini sanmayın. Sizin şerefinize oldu bu. Annemi bilirsiniz: Konukları için durmadan eş dost çağırmayı görev bilir. Gene de inanın, şerefim üzerine söz veriyorum ki aklı başında davranmak için elimden geleni yapacağım. Umarım içiniz rahat etmiştir."

Yengesi içinin rahat ettiğini söyledi, Elizabeth de ona yakın ilgisi için teşekkür etti ve ayrıldılar. Böyle bir konuda karşı tarafı kızdırmadan öğüt verebilmek çok seyrek karşılaşılan, olağanüstü bir durumdur.

Gardinerlarla Jane gittikten az sonra Bay Collins Hertfordshire'a döndü. Ama bu kez Lucaslarda kaldığı için gelişi Bayan Bennet'e telaş olmadı. Düğün günü hızla yaklaşmaktaydı, Bayan Bennet en sonunda bunun önlenemez bir şey olduğunu kabul edecek derecede yazgısına boyun eğdi. Hatta durup durup, "Umarım mutlu olurlar," diyordu; ama yüzü gülmeden.

Düğün perşembeye yapılacaktı. Çarşamba günü Bayan Lucas veda ziyaretine geldi. Ziyaretin sonunda gitmek için ayağa kalktığı zaman, Elizabeth annesinin zoraki ve donuk kutlamalarından utandığı için arkadaşını kapıya kadar geçirdi. Zaten gerçekten duygulanmıştı.

Merdivenden aşağı inerlerken Charlotte, "Senden sık sık mektup bekleyeceğim, Eliza," dedi.

"İnan yazacağım."

"Senden başka bir istediğim de var. Beni görmeye gelecek misin?"

"Ben senin sık sık buraya geleceğini umuyorum."

“Bir süre gelemeyeceğim. Onun için sen Hunsford’a geleceğine söz ver.”

Gerçi Elizabeth böyle bir gezmeden hoşnut kalacağını hiç sanmıyordu, ama gelmem de diyemezdi.

Charlotte, “Babamla Maria martta bana gelecekler,” diye ekledi. “Senin de onlarla birlikte geleceğini umuyorum. İnan bana Eliza, senin gelmen beni onların gelmesi kadar sevindirecek.”

Nikâh kıyıldı, gelinle damat kilise kapısından uğurlanarak Kent beldesine yolcu edildiler. Herkes bu konuda söylenmesi gelenek olan şeyleri söyledi ve dinledi. Elizabeth çok geçmeden Charlotte’tan bir mektup aldı ve her zamanki gibi aksatmadan, sık sık mektuplaşmaya başladılar. Mektupları eskisi gibi candan olamazdı. Elizabeth ne zaman Charlotte’a mektup yazmaya otursa, eski yakınlıklarının, içli dışlı oluşlarının avuntusunun yitip gitmiş olduğunu yeniden anlıyordu. Gerçi mektuplaşmanın arasını uzatmamaya kararlıydı, ama bunu şimdiki arkadaşlıklarının değil de geçmişteki yakınlıklarının hatırı için yapıyordu. Charlotte’un ilk mektupları büyük bir ilgi ve heyecanla açılıp okundu. Onun yeni evini nasıl anlattığını, Bayan Catherine’i nasıl bulduğunu, mutluluktan ne dereceye kadar dem vurabileceğini merak etmemek elde değildi. Ama mektuplar okunduğu zaman, Elizabeth arkadaşının her konuda önceden kestirilebilecek şeyler söylediğini görüyordu. Charlotte’un mektupları neşeliydi. Evinin konforlu, rahatının yerinde olduğunu belirtiyor ve üzerinde güzel şeyler yazamayacağı hiçbir konuya dokunmuyordu. Evi, eşyaları, çevresindeki görüntülerle yollar, hep onun beğenisini okşayacak nitelikte, Bayan Catherine’in davranışları da son derece candan ve dostçaymış. Kısacası Hunsford ve Rosings Malikânesi’nin Bay Collins tarafından çizilen tablosunun mantıkla yumuşatılmış bir kopyasıydı, bu yazılar. Elizabeth de geri kalan yönleri, ancak kendisi oraya gittiği zaman öğrenebileceğini düşünüyordu.

Jane de Londra’ya sağ salim vardıklarını bildirmek için Elizabeth’e birkaç satır yazmıştı. Genç kız, ablasının ikinci mektubunda Bingleylerle ilgili bir haber çıkacağını ummaktaydı.

Elizabeth, Jane’in ikinci mektubunu sabırsızlıkla bekledi ve yaşamda her zaman olduğu gibi aldığı sonuç çektiği sabırsızlığa değmedi. Jane Londra’ya gideli bir hafta olduğu halde, Caroline’ı ne

görmüş ne de bir haberini almıştı. Gene de bunu, Caroline'a Longbourn'dan gönderdiği mektubun kaybolmuş olacağını tahmin ederek geçiştiriyordu.

"Yengem yarın kentin o semtine gidecek," diyordu. "Ben de bu fırsattan yararlanarak Grosvenor Sokağı'na uğrayacağım."

Jane, Grosvenor Sokağı'na yaptığı ziyaretten sonra bir mektup daha yazarak Bayan Bingley'yi görmüş olduğunu bildirdi.

"Caroline'ın pek keyfi yoktu," diyordu. "Ama beni görünce çok sevindi ve Londra'ya gelişimi haber vermediğim için sitem etti. Demek haklıymışım, son yazdığım mektup eline varmamış. Ağabeylerinin hatırını sordum. İyiymiş ama hep Bay Darcy ile birlikte olduğu için yüzünü pek görmüyorlarmış. Bayan Darcy'nin akşam yemeğine geleceğini öğrendim. Onu görebilmeyi pek isterdim. Çok oturmadım, çünkü Caroline ile ablası Bayan Hurst sokağa çıkıyorlardı. Ziyaretime yakında karşılık verirler, sanıyorum."

Elizabeth bu mektubu okurken başını acıyarak sallamaktan kendini alamadı. Şuna iyice inanıyordu ki, Jane'in Londra'da bulunduğundan Bay Bingley'nin ancak bir rastlantıyla haberi olabilecekti.

Aradan dört hafta geçtiği halde Jane, Bingley'yi hiç görmedi. Buna üzülmediğine kendi kendini inandırmaya çalışıyordu, ama Caroline Bingley'nin umursamazlığını artık görmezlikten gelemezdi. Tam iki hafta, her sabah evde bekledikten ve her seferinde Caroline için yeni bir özür bulduktan sonra beklediği ziyaretçi gelebildi. Ama ziyaretinin kısalığı ve daha önemlisi tutumundaki değişiklik öylesine belirliydi ki, Jane'in kendi kendini bundan öte aldatmasına olanak bırakmıyordu.

Bu ziyaretten sonra Elizabeth'e yazdığı mektup Jane'in duygularını kanıtlar nitelikteydi.

Caroline Bingley'nin bana karşı beslediği dostluk konusunda tümüyle yanılmış olduğumu itiraf edersem, sevgili Lizzy'nin, "Ben sana dememiş miydim?" demeyecek kadar büyük gönüllü olduğunu biliyorum. Ama, sevgili kardeşim, gerçi olaylar seni haklı çıkardı ama ben de gene diyeceğim ki, Caroline'ın davranışını hesaba katarsak, benim onun candanlığına kanmam da senin kuşkuların kadar doğaldı. Böyle dediğim için beni inatçı sanma. Gene de Caroline'ın o zamanlar benimle neden arkadaş olmak istediğine bir

türlü aklım ermiyor. O zamanki durum bugün yinelense, ben ona gene kanarım. Caroline ancak dün geldi beni görmeye. Bu arada ne bir satır mektup ne de bir haber çıktı ondan. Geldiği zaman da istemeyerek geldiği gün gibi ortadaydı. Daha önce gelemediği için pek resmî bir tutumla ve tek bir cümleyle özür diledi. Beni yeniden görmek konusunda tek bir kelime bile söylemedi. Kısaca her yönden o kadar bambaşka bir kız olarak karşıma çıktı ki, yanımdan ayrıldığı zaman bu dostluğu artık burada kesmeye iyice karar vermiş durumdaydım. Ona suç bulmaktan kendimi alamamakla birlikte acıyorum da. İşin başında bana o derece yakınlık göstermekle çok kötü etmiş. Yakınlaşmak için atılan her adımın önce ondan geldiğini açıkça söyleyebilirim. Gene de ona acıyorum, çünkü işlediği suçu bildiğine ve ağabeyinin iyiliğini istediği için böyle davrandığına inanıyorum. Bunun üzerinde bundan öte durmanın gereği yok. Gerçi sen ve ben onun benden ötürü kaygı duymasının yersiz olduğunu biliyoruz. Ama o mademki öyle düşünüyor, böyle davranması da doğaldır. Ağabeyini o kadar çok seviyor ki onun mutluluğu konusunda kaygıya kapılması da doğal ve kardeşçe bir şeydir. Beri yandan Caroline'ın şu sırada hâlâ bu çeşit kaygılar beslemesine ancak şaşarım. Çünkü eğer ağabeyi bana karşı bir yakınlık duysaydı, bundan çok, çok daha önce karşılaşırdık elbet. Caroline'ın söylediği bir sözden çıkarttığıma göre, benim burada olduğumdan onun haberi var. Ama Caroline'ın konuşma biçiminden de anlaşılıyor ki, ağabeyinin Bayan Darcy'yi sevdiğine kendi kendini inandırmak istiyor. Hiç anlayamıyorum. Günah almaktan korkmasam, bu işin içinde bir dolap kokusu var, diyeceğim geliyor. Ama yeter, bundan sonra bütün kaygılı düşüncelere paydos, yalnızca beni mutlu kılacak şeyleri düşüneceğim: senin sevgin, dayımla yengemin değişmez sevgileriyle iyi yürekleri. Ne olur, bana hemen yaz. Caroline Bingley onun Netherfield'e bir daha hiç dönmeyeceği, köşkü bırakacağıyla ilgili bir şeyler söyledi; ama kesin konuşmadı. Hiç sözünü etmeyelim daha iyi. Hunsford'daki dostlarımızdan güzel haberler aldığına son derece sevindim. Ne olur git, Sir William ve Maria'yla birlikte orada biraz kal. Çok rahat edip eğleneceğinden kuşkum yok.

En derin sevgilerle, vs.

Bu mektup Elizabeth'i çok üzdü. Gene de genç kız ablasının artık hiç değilse Caroline konusunda gözünün açılmış olduğunu düşünerek avundu. Bingley'den artık hiçbir şey beklenemezdi. Zaten Elizabeth

onun, Jane'e yeniden ilgi göstermesini istemiyordu bile. Olup bitenleri ne zaman düşünse, Bingley biraz daha gözünden düşüyordu. Ve ceza olsun diye onun gerçekten Bay Darcy'nin kız kardeşiyle evlenmesini diliyordu. Wickham'ın anlattıklarına bakılırsa, o genç hanım çok geçmeden Bingley'yi, Jane'i elinden kaçırdığı için bin kez pişman edecek türdendi.

Bu sıralarda yazdığı bir mektupla Bayan Gardiner da Elizabeth'e, Wickham'la ilişki kurmayacağı konusunda vermiş olduğu sözü anımsatıyor ve haber soruyordu. Elizabeth'in verebileceği haber, kendi kendinden çok, yengesini hoşnut bırakacak nitelikteydi. Wickham'a karşı duyduğu sıcak duygular soğumuş, Wickham'ın da ona karşı duyduğu ilgi azalmıştı. Genç subay şimdi başka bir kızın peşinde koşuyordu. Elizabeth bütün olup bitenleri anlayacak kadar keskin görüşlüydü. Ve bu durumu görüp yazmak ona hiç de acı vermiyordu. Çünkü gönlünü hiçbir zaman temelli kaptırmamıştı ve maddi durumları elverse, erkeğin kendisini seveceğine inanmakla kendi onurunu okşuyordu. Wickham'ın şimdi peşinde koştuğu genç hanımın en göze çarpan çekiciliği, birdenbire on bin sterlinlik bir mirasa konmuş olmasıydı. Elizabeth, Wickham'a karşı, arkadaşı Charlotte'a davrandığından daha hoşgörülü davranıyor, onun para için evlenmek isteyişini kınamıyordu. Tersine, dünyanın en doğal şeyi olarak görüyordu bunu. Wickham, Elizabeth'ten vazgeçebilmek için duygularıyla oldukça çarpışmış olsa gerekti. Her şeye karşın genç kız bunun her ikisi için de en uygun ve akıllıca bir karar olduğunu kabul edebiliyor ve Wickham'ın mutlu olmasını canı gönülden diliyordu.

Elizabeth bütün bunları yengesine anlattı ve sonra sözlerine şunları ekledi: "Yengeciğim, onun için hiçbir zaman pek yanıp tutuşmamışım meğer, şimdi bunu kesin olarak anlıyorum. O yüce, o soylu duyguyu gerçekten tatmış olsaydım, şimdi onun adından bile tiksinmem, ona bin türlü lanet okumam gerekirdi. Oysa şimdi yalnız ona karşı dostluk duymakla kalmıyorum, Bayan King'e karşı da tarafsız davranabiliyorum. Duygularımı tartıyorum da Bayan King'e diş bilediğim falan yok. Üstelik onun iyi bir kızcağız olduğunu kabul etmeye de hazırım.

"Bütün bu olup bitenlerin, bütün bu duyguların sevdayla bir ilişiği olamaz sanıyorum. Kendimi kollayışım böylece meyvesini vermiş

bulunuyor. Gerçi Wickham'a delice vurgun olsam, herhalde çevremin daha çok ilgisini çeken bir insan olurdum. Ama ben silik kalmaktan yakınıyor değilim. İnsanın sivrilip ün salması kimi kez çok pahalıya mal olabiliyor. Wickham'ın uzaklaşması Kitty ile Lydia'ya bana geldiğinden daha ağır geldi. Ne olsa daha toy onlar. Yakışıklı erkeklere de yakışıklı olmayanlar kadar para gerekir. Ama bizim kızların gözleri daha bu acı gerçeği görecek kadar açılmadı."

Dördüncü kısım

Longbourn'dakiler için ocak ve şubat ayları, anlattıklarımızdan daha önemli hiçbir olay getirmeksizin ve Meryton'a yapılan kimi çamurlu, soğuk yürüyüşlerden öte bir eğlence çıkarmaksızın geldi ve geçti.

Mart ayında Elizabeth, Hunsford'a gidiyordu. Önce bunu ciddiye almamıştı. Ama çok geçmeden, Charlotte' un onun gelmesine bel bağladığını anladı ve yolculuk düşüncesi Elizabeth'e daha tatlı, daha belirgin gelmeye başladı. Ayrı kalınca Charlotte'u özlemiş, Bay Collins'e karşı duyduğu tiksintiye benzer duygular hafiflemişti. Ne olsa bir değişiklik olacaktı bu gezi. Annesi ve kız kardeşleriyle hiç uyuşamadıkları için evdeki yaşantısı kusursuz sayılmazdı ve genç kızın herhangi bir değişikliğe, salt değişiklik olduğu için gereksinimi vardı. Aynı zamanda bu yolculuk ona, Jane'e merhaba demek olanağını verecekti. Kısacası sonunda herhangi bir gecikme filan olsaydı, Elizabeth kuşkusuz çok üzülürdü. Neyse ki işler kararlaştırıldığı gibi yürüdü ve sonunda Charlotte'un ilk tasarısını uygulamaya karar verdiler. Elizabeth, yolculuğu Sir William Lucas ve Maria'yla birlikte yapacaktı. Londra'da bir gece kalmayı sonradan düşündüler ve böylece ortaya daha da zevkli bir plan çıkmış oldu.

Elizabeth'in tek üzüntüsü, kendini çok özleyecek olan babasından ayrılmaktı. Gerçekten de Bay Bennet, Elizabeth'in gitmesine öyle üzülüyordu ki ona mektup yazmasını söyledi, dahası, kendisinin de karşılık yazacağına söz verdi.

Elizabeth'le Wickham'ın vedalaşmaları çok dostça oldu, üstelik Wickham'ın davranışı kızınkinden daha bile candandı. Şimdi bir başka kızın peşinde olması ona, ilgisini ilk çekip tutan kızın Elizabeth olduğunu unutturamamıştı. Onun derdini ilk dinleyip paylaşan, ilk beğendiği Elizabeth olmuştu. Böylece Wickham ona güle güle derken, Bayan Catherine de Bourgh'tan neler beklemesini anlatırken ve her

konuda herkesle ilgili düşüncelerinin birbirlerini her zaman tutmasını dilerken öyle ince, düşünceli ve terbiyeliydi ki, Elizabeth bu erkeğe ömür boyu, candan saygı besleyeceğini sezdi. Ve onun ister evlensin ister bekâr kalsın, kendi gözünde bir kibarlık ve sevimlilik örneği olarak yaşayacağına inandı.

Ertesi gün yola çıktılar. Yol arkadaşları da Wickham'ı Elizabeth'in gözünden düşürecek gibi değildiler. Sir William Lucas ve kendi gibi iyi huylu ama boş kafalı olan kızı Maria, dinlemeye değer bir şey söylemesini bilemiyorlardı. Onları dinlemekle posta arabasının takırtısını dinlemek Elizabeth'e aynı derecede zevk veriyordu. Gerçi Elizabeth gülünç konulara bayılırdı; ama Sir William'ı artık ezberlemişti. Adamcağızın saraya tanıtılıp baron unvanı alışı konusunda Elizabeth'e söyleyebileceği yeni hiçbir şey yoktu. Ve iltifatları da üzerinde durduğu konular kadar bayat, ezbere bilinen şeylerdi.

Yolları otuz beş kilometreye yakındı. Londra'ya öğle üzeri varabilmek için erkenden yola çıktılar. Gracechurch Sokağı'ndaki evin önünde durdukları zaman, Jane pencerelerin birinde durmuş, onların yolunu gözlüyordu. İçeri girdiklerinde onu karşılarında buldular. Yüzüne dikkatle bakan Elizabeth, ablasının her zamanki gibi sağlıklı ve güzel olduğunu gördü ve sevindi. Merdivende sıra sıra kız ve erkek çocukları dizilmişti. Gardinerların çocukları, kuzinlerini heyecanla bekledikleri için salonda duramamışlardı. Ama bir yıldır görüşmemiş oldukları için utangaçlıklarından, daha aşağıya da inememişlerdi. Evin içi sevinç ve sevgi doluydu. Günleri çok güzel geçti; sabahleyin alışverişe çıktılar, geceleyin de tiyatrolardan birine gittiler.

Tiyatroda, Elizabeth, yengesinin yanına düşmeyi başardı. İlk konuları Jane oldu. Elizabeth sorduğu ince ince sorulara karşılık, Jane'in neşeli olmak için her zaman çaba göstermekle birlikte zaman zaman umutsuzluk ve kedere gömüldüğünü öğrenince pek şaşmadı; ama çok üzüldü. Gene de bu gidişin pek uzun sürmeyeceğini ummak akla yakın geliyordu. Bayan Gardiner aynı zamanda Bayan Caroline Bingley'nin kendilerine yaptığı ziyaretin ayrıntılarını da verdi ve Jane ile kendi arasında çeşitli zamanlarda geçen konuşmaları anlattı. Bu konuşmalar, Jane'in Caroline'la arkadaşlığını artık sürdüremeyeceğini ortaya koyuyordu.

Bayan Gardiner bundan sonra yeğenine Wickham'ın uçarılığından ötürü takıldı ve onun bu duruma bu derece iyi dayanmasını kutladı. Sonra ciddileşerek, "Şu Bayan King nasıl kız, Elizabethçiğim?" diye sordu. "Dostumuzun çıkarcı bir adam olduğunu öğrenirsem üzülürüm doğrusu."

"Ama yengeciğim, evlenme işlerinde akıllıca ve hesaplı davranmakla çıkarcı davranmanın arasındaki ayrım nedir? İnsanın ayağını denk alması nerede biter, para hırsı nerede başlar? Geçen Noel sırasında onun benimle evleneceğinden korkuyordunuz; çünkü bu akıllıca bir evlilik olmayacaktı. Şimdi de adamcağız on bin sterlin gelirli bir kızı elde etmeye çalıştığı için çıkarcı olduğundan kuşkulanıyorsunuz."

"Sen bana Bayan King'in nasıl bir kız olduğunu söylersen, ben de bu konuda neler düşünebileceğimi bilirim."

"İyi bir kızcağızdır sanırım. Bir kötülüğünü duymuş değilim."

"Ama Wickham ona karşı en ufak bir ilgi bile göstermiş değildi – ta ki kızın dedesi ölüp de miras bırakana kadar."

"Hayır, ama neden ilgi göstersindi? Beni sevmesine izin yoktu; çünkü ben parasız bir kızdım. Öyleyse aynı derecede parasız olan, yakınlık da duymadığı bir kıza ilgi göstermesinde ne anlam olabilirdi ki?"

"Ne de olsa, kızın mirasa konmasının hemen ardından ilgi göstermeye başlaması da biraz çiğlik gibi geliyor bana."

"Darda olan bir adamın, başkaları gibi ince ince etikete bakacak zamanı yoktur. Eğer söz konusu olan kız bu duruma ses etmiyorsa biz kim oluyoruz, eleştirecek?"

"Kızın ses etmeyişi Wickham'ı haklı çıkarmaz ki. Yalnızca kızın da, ya his ya da kafa yönünden bir noksanlığı olduğunu gösterir."

Elizabeth "Nasıl isterseniz öyle olsun, yengeciğim," dedi. "Madem siz öyle istiyorsunuz, Wickham çıkarcı, Bayan King de aptal olsun..."

"Yok, Lizzy, bu değil benim istediğim. Ne de olsa, uzun yıllar Derbyshire'da oturmuş olan bir erkeğin kötülüğünü düşünmeyi istemem."

"Ha, olup olacağı buysa, ben Derbyshire'dan gelme adamların kötülüğünü düşünmekte hiçbir sakınca görmem. Bu adamların Hertfordshire oturan canciğer arkadaşları da onlardan iyi değildir.

Hepsinden usanç geldi artık. Tanrı'ya şükürler olsun ki yarın gideceğim yerde tek sevimli yönü olmayan, kendini sevdirecek incelikten de, zekâdan da yoksun bir erkek bulacağım. Aslında yakından tanımaya değen erkekler aptal erkeklermiş, meğer."

"Ayağını denk al, Lizzy. Bu konuşman sevda yarası almış genç kızların sözlerini anımsatıyor."

Oyunun bitiminde yengesinden ayrılmadan önce, Elizabeth hiç beklemediği güzel bir çağrıyla karşılaştı: Yengesi, onu yazın yapacakları bir yolculuğa katılmaya çağırıyordu.

"Henüz nerelere gideceğimizi kararlaştırmış değiliz," diyordu. "Ama belki Göller Bölgesi'ne kadar uzanırız."

Elizabeth'i bundan daha çok sevindirecek bir tasarı olamazdı. Bu nedenle Bayan Gardiner'ın çağrısını hemen büyük bir mutlulukla kabul etti. "Benim bir tane yengeciğim!" diye ellerini çırptı. "Ne mutluluk! Ne sevinç! Canıma can kattınız! Bana yeni güç verdiniz. Düş kırıklığıyla huysuzluğa artık paydos. Kayaların ve dağların yanında erkekler nedir ki! Ah, ne keyif dolu saatler geçireceğiz. Döndüğümüz zaman da, görüp gezdikleri yerlerle ilgili hiçbir izlenim getirmeyen başka yolculara benzemeyeceğiz biz. Gezdiğimiz yerlerin nereleri olduğunu bileceğiz. Görmüş olduğumuz şeyleri unutmayacağız. Kafamızda dağlar, göller, ırmaklar birbirine karışmayacak. Herhangi bir manzarayı anlatırken de, şuradaydı, yok buradaydı diye kendi aramızda kavgaya tutuşmayacağız. Bizim anlatılarımızın coşkusu diğer yolcularınki gibi bıktırıcı olmayacak..."

Beşinci kısım

Ertesi günkü yolculuk sırasında geçtikleri bütün yerler Elizabeth için yeni ve ilginçti. Kendi de her şeyin tadına varacak ruhsal bir durum içindeydi. Çünkü ablası çok iyiydi, sağlığıyla ilgili her türlü tehlikeyi atlatmıştı. Yazın kuzey yönünde yapacağı yolculuğu düşünmek de Elizabeth için sonsuz bir sevinç kaynağı oluyordu.

Anayoldan ayrılıp da Hunsford'a giden köy yoluna sapınca, bütün gözler papaz lojmanını aramaya başladı. Her dönemecin ardında papaz evini göreceklerini umuyorlardı. Yolun bir yanını Rosings Park Malikânesi'nin parmaklığı sınırlıyordu. Bu mülkün sahipleri üstüne tüm duyup dinlediklerini düşündükçe Elizabeth gülümsemekten kendini alamıyordu.

En sonunda papaz evi uzaktan göründü. Evin bahçesi hafif bir bayırla yola doğru iniyordu ve ev bahçenin orta yerindeydi. Yeşil parmaklıklar ve taflan setleri, eve yaklaştıklarının ilk belirtileriydi. Araba küçük bir bahçe kapısının önünde durduğunda, Bay Collins'le Charlotte kapıda göründüler. Konuklar çakıl bir yoldan geçerek eve vardılar. Herkes gülüp söylüyordu. Bir anda arabadan inip birbirlerine sevinçle sarıldılar. Bay Collins, Elizabeth'i son derece büyük bir mutlulukla karşıladı ve böyle sevgiyle karşılandığını gören Elizabeth, geldiğine daha da sevindi. Kuzeni Bay Collins'in evlendikten sonra hiç değişmemiş olduğunu görebiliyordu. Genç adamın resmî ve aşırı kibarlığı gene eskisi gibiydi. Elizabeth'i kapı önünde dakikalarca tutarak ev halkının hal ve hatırını sordu. Ancak bundan sonra onun girişteki holün düzgünlüğünü övmesini dinlemek için oyalanarak eve girdiler. Bay Collins onlara "yoksul yuvasına" onur verdikleri için, gösterişli bir resmîlikle ikinci bir kez, "Hoş geldiniz," dedi. Sonra karısının bütün ikramlarını yankı gibi yinelemeye girişti. Elizabeth onun caka satmak için can attığını biliyordu. Bu nedenle genç kıza öyle geldi ki, genç papaz salonlarının genişliğini, manzara ve

döşemesini överken daha çok ve özellikle onunla konuşuyordu; onun evlenme önerisini geri çevirmekle ne fırsat kaçırdığını başına kakmak istercesine. Gerçi ev gerçekten de rahat ve derli topluydu. Ama Elizabeth kuzenini hoşnut edecek herhangi bir pişmanlık belirtisi göstermedi. Tersine, böyle bir kocası olmasına karşın, böylesine neşeli durduğu için Charlotte'a şaşmaktan kendini alamıyordu. Bay Collins karısını küçük düşürecek herhangi bir şey söylediği zaman (ki bu, pek sık olmaktaydı), Elizabeth'in gözleri ister istemez arkadaşına kayıyordu. Bir iki kez onun belli belirsiz kızardığını gördü, ama genellikle Charlotte kocasının devirdiği çamları bilmezlikten geliyordu ki bu akıllıca bir tutumdu. Salonda, büfeden şömineye dek kaç eşya varsa hepsine karşı hayranlık gösterdikten sonra, yolcular, yolda ve Londra' da olup bitenleri anlattılar. Ve daha sonra Bay Collins onları bahçede gezinmeye çağırdı. Bahçe genişti, güzel düzenlenmişti ve bakımıyla genç papaz kendisi uğraşıyordu. Bahçesinde çalışmanın en büyük zevklerinden biri olduğunu söylüyordu. Charlotte da bunun sağlığa çok yararlı bir uğraş olduğunu ve kocasını bu yönde elinden geldiğince özendirdiğini, kocasının sözlerine ekliyordu. Onun bunları söylerken takındığı ciddi tavra Elizabeth bayıldı doğrusu.

Bay Collins, önlerine düşerek onlara bahçeyi karış karış gezdirdi ve konukların övgü sözlerini söylemesine bile fırsat vermeden her yanı öyle bir ayrıntılı olarak anlattı ki, kimsenin güzellik görecek gözü kalmadı. Adam dört bir yanda uzanan tarlaların ve en uzaktaki koruluktaki ağaçların sayısını ezbere biliyordu. Gelgelelim bahçesinden, hatta yöredeki değil tüm ülkedeki herhangi bir yerden görünen bütün manzaralar, Rosings Park Malikânesi'nin görünüşünün yanında solda sıfır kalırdı! Papaz evinini tam karşısına düşen ağaçların aralığından görünen Rosings Konağı gerçekten de bir yamaç üzerine kurulmuş güzel, çağdaş bir yapıydı.

Bahçeden sonra Bay Collins konuklarını evin arkasında, kendinin olan iki tarlayı gezdirmek düşüncesindeydi. Ama ayaklarındaki pabuçlar, sabahki kırağının ıslaklığına dayanacak cinsten olmadığından, hanımlar bu öneriyi geri çevirerek içeri girdiler. Sir William Lucas damadıyla gidedursun, Charlotte da kız kardeşiyle arkadaşını içeri götürdü. Onlara evini, kocasının yardımı olmaksızın gösterebileceğine çok seviniyor olsa gerekti.

Papaz lojmanı biraz küçükçe olmakla birlikte kullanışlı ve sağlam bir yapıydı. Rahat, derli toplu döşenmişti ki Elizabeth bunun Charlotte'un emeği olduğu sonucuna vardı. İnsan Bay Collins'i unutabilse, böyle bir yerde iyice rahat edebilirdi. Charlotte'un yaşamından hoşnut davranışlarına bakınca Elizabeth de onun Bay Collins'i sık sık unutabilmeyi başardığını kestirdi.

Bayan Catherine'in kente inmeyip, daha Rosings Park'ta olduğunu öğrenmiş bulunuyordu. Bu konu yemek sırasında gene açıldı. Bay Collins, "Evet, Bayan Elizabeth, önümüzdeki pazar sabahı kiliseye gelince, Bayan Catherine de Bourgh'u görmek şerefine ereceksiniz," diye söze karıştı. "Onu son derece beğeneceğinizi söylemeye gerek görmüyorum. Kendileri bir alçakgönüllülük timsali oldukları için, ayinden sonra size ilgileriyle onur vereceklerinden hiç kuşkum yok. Sonra burada kaldığınız sürece, bize gönderdiği her çağrıya sizi ve kız kardeşim Maria'yı katacağını da hiç çekinmeden söyleyebilirim. Sevgili Charlottecuğuma karşı gösterdiği yakınlık şahane bir şey. Haftada iki kez Rosings Park'ta yemek yiyoruz. Evimize yürüyerek dönmemizin sözü ettirilmiyor. Hanımefendi hazretlerinin faytonu hep hazır olarak bizi bekliyor. Daha doğrusu faytonlarından birisi demem gerekir, çünkü kendilerinin birkaç tane arabası var."

Charlotte da, "Bayan Catherine gerçekten de saygıdeğer, aklı başında bir hanım ve çok iyi bir komşu," diye ekledi.

"Çok doğru sevgilim, benim demek istediğim de bu. Bayan Catherine öyle bir kadın ki kendisine karşı ne denli saygı gösterilse azdır."

Akşam saatlerini daha çok Hertfordshire'da olup bitenleri konuşmak ve mektuplarında yazdıkları şeyleri yeni baştan anlatmakla geçirdiler. Sonradan Elizabeth kendi odasına çekildiği zaman, Charlotte'un ne dereceye kadar mutlu olabileceğini düşündü. Onun kocasının saçmalıkları karşısında gösterdiği serinkanlılık ve kocasına bir dereceye kadar yol göstermek için harcadığı çabaları düşününce, Charlotte'un bunları iyi başardığını kabul etti.

Buradaki kendi günlerinin nasıl geçeceği de şimdiden belli olmuş gibiydi: Günleri genellikle durgun geçecek ve Bay Collins ara sıra canlarını sıkıp rahatlarını kaçıracaktı. Genç kızın canlı hayal gücü çok geçmeden bütün bu sorunları çözümlemişti.

Ertesi gün kuşluk saatinde, Elizabeth yürüyüşe çıkmak üzere odasında hazırlanırken aşağıda birden bir gürültü kopmasıyla sanki bütün ev kargaşaya boğuldu. Genç kız birisinin paldır küldür merdivenden yukarı koşarak, telaşla kendini çağırdığını duydu. Kapıyı açınca sahanlıkta, heyecandan soluk soluğa kalmış olan Maria'yla karşılaştı. Maria, "Aman, Elizacığım, kuzum çabuk ol, yemek odasına gel, bak ne göreceksin!" diye bağırdı, "Ne olduğunu söylemeyeceğim ki hemen aşağıya inesin diye!"

Elizabeth sorular sordu, ama boşuna, Maria ona başkaca bir şey söylemedi ve iki kız aşağıdaki olağanüstü manzarayı görmek üzere, araba yoluna bakan yemek salonuna koştular. Bu heyecan verici manzara, bahçe kapısında durmuş olan açık bir faytonun içindeki iki hanımdan başka bir şey değildi.

Elizabeth, "Hepsi bu mu?" diye bağırdı. "Ben de en azından domuzlar bahçeye kaçtı filan sanmıştım. Ama Bayan Catherine'le kızından başka bir şey değilmiş."

Maria, "Aman, Eliza, ağzını topla. Bayan Catherine mi bu?" diye söylendi. Arkadaşının yaptığı yanlışlık onu dehşet içinde bırakmıştı sanki. "Bu onların yanında oturan ihtiyar Bayan Jenkinson. Öbürü de Bayan de Bourgh. Bak, kuzum. Minnacık bir şey. Onun bu derece zayıf, ufak tefek olacağını kim kestirebilirdi?"

"Charlotte'u bu rüzgârda kapı önünde tutması büyük saygısızlık. Neden içeri gelmiyor?"

"Charlotte'un dediğine göre hemen hemen hiç girmezmiş içeri. Bayan de Bourgh'un içeri girmesi demek şereflerin en büyüğü demekmiş."

Elizabeth, bambaşka düşüncelere dalarak, "Tipini pek beğendim," diye mırıldandı. "Hasta ve huysuz bir hali var. Evet, tam ona layık bir kız. Onun için pek uygun bir eş olacağı ortada."

Bay Collins'le Charlotte bahçe kapısında durmuşlar, arabadaki hanımlarla çene çalıyorlardı. Sir William da evin sokak kapısında durmuş, karşısındaki bu şahane tablonun seyrine kendini kaptırmıştı. Bayan de Bourgh ne zaman ondan yana baksa, Sir William yerlere kadar eğiliyor, bu da Elizabeth'i iyice keyiflendiriyordu.

Sonunda konuşulacak başka söz kalmamış olsa gerek ki hanımların arabası yoluna gitti ve ev sahipleri de içeri döndüler. Bay

Collins, Maria'yla Elizabeth'i görür görmez çok şanslı oldukları için onları kutlamaya başladı. Charlotte da, kocasının bu sözlerini anlayabilsinler diye onlara, ertesi akşam için, evcek, Rosings'e yemeğe çağrılmış olduklarını açıkladı.

Altıncı kısım

Bu çağrı üzerine Bay Collins'in utkusu doruğa ulaşmış oluyordu. Koruyucusu olan hanımefendinin görkemini konuklarının fal taşı gibi açılmış gözlerinin önüne sermek, onlara bu soylu kişinin kendisine ve karısına ne denli yakın davrandığını göstermek, bunlar tam onun dilediği şeylerdi. Ve bu fırsata böylesine erkenden kavuşmak, Bayan Catherine'in alçakgönüllülüğünün öyle bir belirtisiydi ki genç papaz bunun karşısında duyduğu mutluluğu nasıl anlatacağını bilemiyordu.

"Eğer hanımefendi hazretleri bizleri pazar akşamı Rosings'te çaya ve yemeğe çağırsaydı, ne yalan söyleyeyim, hiç şaşmayacaktım. Onun yüce gönüllü olduğunu bildiğim için böyle bir çağrıyı bekliyordum. Ama böylesine yakın bir ilgi göstereceğini kim tahmin edebilirdi ki? Sizlerin gelişinizden hemen sonra, böyle hepimizin birden yemeğe çağrılacağımız kimin aklına gelirdi?"

Sir William, "Bu olay beni sizin kadar şaşırtmadı," diye yanıtladı. "Unvanım sayesinde yüksek tabakaların gerçek davranışları üstüne bilgi edinmek olanağını bulmuşumdur. Böyle incelik ve görgü örneklerine saray çevrelerinde sık sık rastlanır."

O gün ve ertesi sabah, Rosings'e yapacakları ziyaretten başka hiçbir şey konuşulmadı denebilir. Rosings'e gidip de o sayısız salonları, sayısız hizmetçileri ve o görkemli sofrayı görünce afallayıp kalmasınlar diye, Bay Collins onlara konakta neler görüp nelerle karşılaşacaklarını ince ince anlatıyordu.

Hanımlar giyinip hazırlanmak için odalarına çıkarlarken, Bay Collins, Elizabeth'e, "Sevgili kuzinim, sakın kılık kıyafet sorunlarından ötürü tatlı canınızı üzmeyin," dedi. "Bayan Catherine kendisi ve kızı için gerekli olan şıklığı bizlerden asla beklemez. Bu nedenle benim size öğüdüm, giysilerinizin en güzelini seçip giyin, gerisini düşünmeyin. Basit giyimli olduğunuz için Bayan Catherine sizi hor

görmeyecektir. Tam tersine, kendileri sınıf ayrımının aynen korunmasını isterler."

Giyinirlerken de Bay Collins, hanımların kapılarına ikişer üçer kez gelerek acele etmelerini, Bayan Catherine'in bekletilmekten hiç hoşlanmadığını söyledi. Hanımefendi hazretlerinin şahaneliği konusunda bütün bu görüp duydukları, salon yaşamına hiç alışık olmayan Mariacığın ödünü koparmıştı. Babası bir zamanlar saraydaki takdim törenini nasıl korkulu bir heyecanla beklemişse, o da Rosings'teki takdim törenini şimdi öyle bekliyordu.

Hava güzel olduğu için malikâne parkından yürüyerek geçtiler. Aşağı yukarı yarım kilometrelik zevkli bir yürüyüş oldu bu. Her parkın kendine göre bir güzelliği ve görünümü vardır. Elizabeth de bu parkta hoşuna giden çok şey gördü, ama doğrusu Bay Collins'in umduğu gibi ayılıp bayılmadı. Konağın pencerelerinin sayısını ve bunların yapılırken Sir Lewis de Bourgh'a kaça çıktığını duyduğu zaman bile pek ilgilenmedi.

Merdiveni çıkıp hole girdikleri zaman Maria iyice ürkmüş durumdaydı. Sir Lucas'ın bile pek serinkanlı olduğu söylenemezdi. Ama Elizabeth yürekliliğini yitirmemişti. Söylenenlere bakılırsa, Bayan Catherine ne olağanüstü olgun ve yetenekli ne de olağanüstü değerli bir kimseydi. Onun yalnızca paraya ve unvana dayanan üstünlüğünün karşısına da Elizabeth korkusuz çıkabileceğine inanıyordu.

Bay Collins'in, büyüklüğünü ve içindeki süs eşyalarının güzelliğini kendinden geçerek övdüğü holden sonra, uşağın peşinden, bir bekleme odasından geçtiler ve Bayan Catherine'in, kızı ve Bayan Jenkinson'la birlikte oturmakta olduğu salona girdiler. Bayan Catherine büyük bir alçakgönüllülük göstererek onları karşılamak için ayağa kalktı. Charlotte tanıştırma görevinin kendine düşeceğini kocasının kafasına sokmuş olduğundan, bu tören aksatılmadan, yollu yolunca yapıldı. Bay Collins'in böyle durumlarda gerekli saydığı özür dilemelere ve teşekkürlere yer verilmedi.

St. James Sarayı'nda bulunmuş olmakla birlikte, konağın görkemi karşısında Sir William öyle bir dilini yutmuştu ki, yalnızca yerlere kadar eğilecek cesareti gösterebildi, sonra tek söz söylemeden yerine oturdu. Korkudan neredeyse aklını şaşırmış olan küçük kızıysa

koltuğun en ucuna ilişmiş, hangi yana bakacağını bilemez durumdaydı. Elizabeth ise serinkanlılığını yitirmeyerek karşısındaki üç hanımı gözden geçiriyordu. Bayan Catherine belirgin yüz hatları olan, uzun boylu, iri yapılı bir kadındı. Bir zamanlar güzel olduğu anlaşılıyordu. Tavrı yumuşak değildi. Konukların aşağı tabakadan olduklarını unutturmaya hiç niyeti olmadığı da belliydi. Her söylediğini, öyle "dediğim dedik" bir biçimde söylüyordu ki, kendini beğenmişliği hemen belli oluyor ve Elizabeth'in aklına Bay Wickham'ı getiriyordu. Kendi izlenimlerine göre hanımefendi hazretlerinin tıpkı Wickham'ın anlattığı gibi bir insan olduğu kanısına varmıştı.

Bayan Catherine'i gözden geçirip yüzünde ve tavırlarında Bay Darcy'ye benzer bir hava bulduktan sonra genç kız bu kez de bakışlarını Bayan de Bourgh'a çevirdi. Onun bu derece zayıf ve çelimsiz oluşu karşısında, o da neredeyse Maria gibi şaşkınlıktan dilini yutacaktı. Ana kız arasında ne yapı ne de yüz bakımından benzerlik vardı. Kız soluk benizli, hastalıklı bir şeydi. Gerçi yüzü alımsız sayılmazdı ama öyle "ahım şahım" da değildi. Çok az konuşuyor, yalnızca ara sıra, alçak sesle, Bayan Jenkinson'a bir şeyler söylüyordu. Bayan Jenkinson da genç hanımına kulak vermekten ve onun gözlerine fazla ışık gelmesini önleyen paravanayı ayarlamaktan başka pek bir şey yapmayan, sıradan görünüşlü bir kadıncağızdı.

Biraz oturduktan sonra konuklar manzarayı görüp hayran kalsınlar diye pencerelere gönderildiler. Bay Collins güzellikleri birer birer işaret etmek için onlarla birlikte gitti. Bayan Catherine de manzaranın asıl yazın görülmeye değer olduğunu belirtmek lütfunda bulundu.

Sofra ve yemekler gerçekten olağanüstü güzeldi. Uşakların bolluğu ve sofra takımının zenginliği de aynen Bay Collins'in söylemiş olduğu gibiydi. Gene önceden söylemiş olduğu gibi, hanımefendi hazretleri onu sofranın öbür başına (yani evin erkeğinin yerine) oturttu ve Bay Collins'in yüzünde, dünyada bundan öte mutluluk olamazmış gibi bir ifade belirdi. Eti o dilimledi ve sonra büyük bir coşkuyla övüp göklere çıkardı. Artık öne gelen her yemek, önce Bay Collins, sonra da Sir William Lucas tarafından övülüyordu. Çünkü Sir William, artık, damadının her dediğini yankılayacak kadar kendini toparlamıştı. Elizabeth onların bu tutumlarına Bayan Catherine'in nasıl dayanabildiğine şaşıyordu, ama ev sahipleri, tersine, bu aşırı

hayranlıklardan hoşnut kalır gibiydi. Hele bir yemeğin konukları için yeni bir şey olduğunu duyunca, son derece tepeden bakarak gülümseyip duruyordu. Konukların çok konuştuğu söylenemez. Elizabeth gerçi olanak bulsa konuşmaya hazırdı. Ama sofrada Charlotte ile Bayan de Bourgh'un arasına düşmüştü ve bu kişilerden birincisi hanımefendi hazretlerini dinliyor, ikincisi de ağzını açıp tek söz söylemiyordu. Bayan Jenkinson'ın başlıca uğraşısı, Bayan de Bourgh' un çok az yemek yediğine bakıp daha çok yemesi için üstelemek ve küçükhanım acaba rahatsız mı diye korkulara kapılmaktı.

Hanımlar salona döndüklerinde Bayan Catherine'i dinlemekten başka yapacak bir şey bulamadılar. O da kahveler gelinceye dek hiç aralıksız konuşarak hemen her konuda düşüncesini belirtti. Öyle kesin bir konuşması vardı ki sözlerine karşı gelinmesine alışık olmadığı anlaşılıyordu. Charlotte'un ev yaşamıyla ilgili, ayrıntılı, hatta gizli sayılabilecek sorular sordu ve her konuda uzun uzun tavsiyelerde bulundu. Böyle küçük bir ailenin nasıl çekilip çevrileceği konusundaki düşüncelerini bildirdi ve ineklerle tavukların bakımı için önerilerde bulundu. Elizabeth onun, başkalarına buyurma olanağı verecek en ufak işlerle bile ilgilendiğini görebiliyordu. Bayan Catherine, Charlotte'la yaptığı konuşmanın arasında, Maria'yla Elizabeth'e de bir sürü soru sormaktan geri kalmıyordu. Onunla ilgili pek az şey bildiğinden, Elizabeth'i özellikle sorguya çekiyor ve Charlotte'a dönerek, "Arkadaşın hanım hanımcık, hoş bir kız," gibi şeyler söylüyordu. Elizabeth'e kaç kardeşi olduğunu, bunların ondan büyük mü, küçük mü olduklarını, aralarında evlenmek üzere olanlar bulunup bulunmadığını, güzel olup olmadıklarını, babalarının ne tür araba kullandığını, annelerinin hangi aileden geldiğini sormuştu. Elizabeth bu sorguyu küstahlık saymakla birlikte hiç istifini bozmadan yanıtlamıştı.

Bayan Catherine en sonunda, "Babanızın mirası Bay Collins'e kalacakmış sanırım," dedi. Sonra Charlotte'a dönerek, "Senin hatırın için buna sevinirim," dedi. "Ama gerçekte ben mirasları kız tarafına bırakmamak için hiçbir neden göremiyorum. Sir Lewis de Bourgh'un soyunda böyle bir şeye gerek görülmemiştir. Bayan Bennet, piyano çalmasını ve şarkı söylemesini bilir misiniz?"

"Biraz."

"Öyle mi? Bir başka gün sizi dinlemek isteriz. Piyanomuz çok iyi ve çok üstündür. Bir başka gelişinizde denersiniz. Kardeşleriniz de müzikle uğraşırlar mı?"

"Bir tanesi."

"Neden hepiniz öğrenmediniz ki? Öyle yaraşırdı. Webb ailesinin bütün kızları piyano bilir, ki babalarının hali vakti sizinki kadar bile yerinde değildir. Resim de yapar mısınız?"

"Hayır."

"Ne? Hiçbiriniz resim bilmez misiniz?"

"Hiçbirimiz."

"Çok tuhaf doğrusu. Ama olanak bulamamış olmalısınız. Annenizin sizi her baharda Londra'ya götürüp büyük ressamların yapıtlarını göstermesi gerekirdi."

"Anneme kalsa götürürdü, ama babam Londra'dan hiç hoşlanmaz da."

"Mürebbiyeniz yanınızdan ayrıldı mı?"

"Bize hiç mürebbiye tutmadılar ki."

"Hiç mi? Ama nasıl olur? Mürebbiye tutmadan beş kız yetiştirmek... Hiç böyle şey duymadım doğrusu. Anneniz sizlerin eğitiminiz için kim bilir nasıl göz nuru dökmüştür."

Elizabeth bunun böyle olmadığını bildirirken doğrusu gülümsemekten kendini alamadı.

"Öyleyse sizlere kim ders verdi? Eğitiminizle kim uğraştı? Mürebbiyeniz de olmayınca sanırım çok geri kalmışsınızdır."

"Kimi ailelerle kıyaslanınca geri kalmış sayılabiliriz. Ama kendi kendilerini yetiştirmek isteyenler hiçbir zaman geri kalmazlar. Babamız bizi her zaman bol bol okumaya özendirirdi. Kitaplığımızda bütün büyük yazarların yapıtları vardı. Ama tembellik etmek isteyenler de kendi hallerine bırakılırlardı."

"Evet, anlıyorum. İşte mürebbiye de böyle bir durumu önlemek için gereklidir ya. Eğer annenizi tanısaydım, ille mürebbiye tutması için şiddetle baskı yapardım. Her zaman derim: Eğitim konusunda sürekli ve düzenli ders almak şarttır; bunu da ancak mürebbiyeler verebilir. Kaç ailenin mürebbiye tutmasını sağladığımı düşündükçe şaşıyorum, hem de seviniyorum doğrusu. Genç kızları iyi ailelerin

yanlarına yerleştirmek beni her zaman sevindirir. Bayan Jenkinson'ın yeğenlerinden dördü benim sayemde çok iyi yerlere yerleştiler. Daha geçen gün, rasgele duyduğum bir kızı bir yere verdim. İki taraf da çok hoşnut kaldılar. Bay Collins söyledi mi size? Bayan Metcalfe daha dün bana teşekkür etmeye geldi. Bayan Pope için, bir pırlanta, diyor. 'Bana bir pırlanta verdiniz, Bayan Catherine,' dedi de başka bir şey demedi. Bayan Bennet, kız kardeşlerinizin arasında hiç sosyeteye tanıtılmış olanlar var mı?"

"Var, efendim; hepsi."

"Hepsi mi, ne? Beşiniz birden mi? Çok tuhaf. Hem de siz en büyük bile değilsiniz. Demek büyük kızlar daha evlenmeden, küçükleri sosyeteye girdi bile ha. Oysa en küçüğünüz daha pek genç olsa gerek."

"Evet. On altısında yok henüz. Belki de büyüklerin yaşantısına karışmak için yaşı gerçekten biraz küçüktür. Ama beri yandan da ablalar evlenmek istemiyorsa ya da herhangi bir nedenle evlenemiyorsa, küçük kardeşlerin bunda suçu ne? Ablaları evlenene dek eğlenceden ve sosyete yaşantısından yoksun kalmaları onlara zor gelir bence. Eğlenmek, gençliğin tadını çıkarmak en büyük kız kardeş kadar en küçüğün de hakkıdır. Salt ablaları evlenmedi diye onu eve kapatmak... Bana sorarsanız böyle bir durum kardeşlerin arasını açacağı gibi, küçük kardeşin duyguları üzerinde de kötü etki yapar."

Hanımefendi hazretleri, "Aman Yarabbi bu genç yaşında ne kadar da kesin konuşabiliyorsun," diye söylendi. "Kaç yaşındasın sen kuzum?"

Elizabeth gülümseyerek, "Benden küçük üç tane yetişkin kız kardeşim olduğuna göre yaşımı ortaya vurmamı sanırım bekleyemezsiniz," diye yanıtladı.

Doğrudan doğruya bir yanıt alamamak hanımefendi hazretlerini iyice şaşırtmış gibiydi. Elizabeth onun buyurganlığına karşı gelebilmek cesaretini gösteren ilk kimsenin kendisi olduğunu anlayabiliyordu.

"Yirmi yaşından büyük değilsindir sanırım. Onun için yaşını gizlemene gerek yok."

"Yirmi birime daha basmadım."

Baylar şaraplarını bitirip geldikten ve çaylar da içildikten sonra oyun masaları kuruldu. Bayan Catherine, Sir William, Bay ve Bayan

Collins, *quadrille* oyununa oturdular. Bayan de Bourgh ise *cassino* oynamayı istedi. Maria'yla Elizabeth ve Bayan Jenkinson da onunla oynamak onuruna erdiler.

Kızların grubunda şahane bir budalalık egemendi. Oyunla ilgisi olmayan hiçbir söz söylenmiyordu. Ancak Bayan Jenkinson, Bayan de Bourgh'un üşümesi ya da terlemesi, ışığın ya çok parlak ya da çok sönük olması gibi kaygılarını belirtiyordu hepsi bu.

Öbür masa daha hareketliydi. Genellikle Bayan Catherine konuşuyordu, diğer üç oyuncunun yaptıkları yanlışları gösteriyor ya da kendi yaşantısından öykücükler anlatıyordu. Bay Collins, hanımefendi hazretlerinin her söylediğine hak vermek, her kazandığı fiş için teşekkürde bulunmak ve biraz çokça kazanmış gibi olduğu zaman da özür dilemekle meşguldü. Sir William ise pek konuşmuyordu. Kafasında, sözü geçen soylu kişilerin ve bu kişilerle ilgili fıkraların stokunu yapmaya çalışıyordu.

Bayan Catherine ile kızı oyuna doydukları zaman masalar kaldırıldı. Bay Collins'e evin faytonlarından biri sunuldu, sunu şükranla kabul edildiği zaman da arabanın hemen hazırlanması için buyruk verildi. Bundan sonra herkes, ertesi gün havanın nasıl olacağı konusunda Bayan Catherine'in yürüteceği tahminleri dinlemek üzere şöminenin başına toplandı. Bu eğitici konuşmaya arabanın kapıya gelişi son verdi. Ve Bay Collins'in sayısız teşekkürleriyle Sir William'ın sayısız selamları arasında oradan ayrıldılar.

Arabaya biner binmez, Bay Collins, Elizabeth'e Rosings Malikânesi'nde gördüklerini nasıl bulduğunu sordu. O da Charlotte'un hatırı için olumlu yanıtlar verdi. Ama bu övgü sözlerini söylemekte tam anlamıyla içten olmadığı için sıkıntı çekiyordu. Bu yüzden kuzenini hoşnut bırakamadı ve Bay Collins sonunda hanımefendi hazretlerine bitip tükenmeyen övgüleri kendi düzmek zorunda kaldı.

Yedinci kısım

Sir William, Hunsford'da ancak bir hafta kaldı. Ama kızının iyi bir yuva kurmuş olduğuna, böyle kocayla böyle komşuların her kula nasip olamayacağına kanaat getirmesi için bu süre ona yetti. Sir William kaldığı sürece Bay Collins hemen her sabah kaynatasıyla gezintiye çıkıp ona çevreyi göstermişti. Sir William gidince ev halkı gene gündelik yaşantısına döndü. Neyse ki evdeki kadınlar evin erkeğini eskisinden daha sık görmüyorlardı ve Elizabeth buna şükrediyordu. Bay Collins şimdi sabahlarını ya bahçesinde çalışarak ya da ön yola bakan çalışma odasında kitap okuyarak, yazı yazarak ve pencereden dışarı bakarak geçiriyordu.

Hanımların oturduğu oda arkadaydı. Elizabeth önce Charlotte'un, yemek odasını oturma odası olarak kullanmayışına biraz şaşırmıştı. Çünkü yemek odası daha genişti. Manzarası da daha güzeldi. Şu var ki çok geçmeden genç kız arkadaşının bu seçiminde yerden göğe haklı olduğunu gördü. Çünkü oturma odası güzel manzaralı ve aydınlık olsaydı, Bay Collins kendi odasında pek oturmaz, hep onların yanına gelirdi. Bunu anlayınca, Elizabeth, Charlotte'un ince düşüncesine bayıldı.

Oturma odasından araba yolu görünmediğinden kaç tane araba geçtiğini öğrenebilmek için Bay Collins'in verdiği bilgiye güvenmek zorundaydılar! O da bu olayları her gün onlara bildirmekten hiç geri kalmıyordu. Oysa hele Bayan de Bourgh'un gelip geçmesi, hemen hemen gündelik bir olaydı. Genç kız çok zaman papaz evinin önünde durup Charlotte'la birkaç dakika çene çalıyordu. Ama arabasından indiği çok az görülüyordu.

Gün geçmiyor ki Bay Collins konağa kadar bir yürüyüş yapmasın. Çoğu zaman karısı da onunla birlikte gitmeyi zorunlu görüyordu. Elizabeth önceleri onların bunca saatlerini neden boşuna harcadıklarına anlam veremedi, ama sonra Bayan Catherine'in birkaç

köy papazlılığını daha bağışlamak gücünü elinde bulundurduğunu anlayınca durumu kavradı.

Arada bir de hanımefendi hazretleri onlara şeref veriyordu. Ve bu ziyaretler sırasında gözünden hiçbir şey kaçmıyordu. Ne iş yaptıklarına bakıyor, yaptıkları işi gözden geçiriyor ve başka türlü yapmalarını öğütlüyordu. Eşyaların düzenine kusur buluyor ya da hizmetçi kızın bir suçunu yakalıyordu. Oturup yemek yediği zaman da, sanırsınız ki onların gerektiğinden daha çok et aldıklarına değinmek amacıyla yiyordu.

Bu soylu hanımefendinin bölgenin dirlik ve düzeniyle görevlendirilmemiş olmakla birlikte, muhtar kadar ilgili olduğunu Elizabeth görmekte gecikmedi. Köyde olup bitenlerin haberini hanımefendi en ince ayrıntısına kadar Bay Collins'ten dinliyordu. Köy evlerinden herhangi birinde geçimsizlik, sıkıntı ya da parasızlık olduğunu haber alır almaz hemen paçaları sıvıyor ve gereken yerlere gereken geçimi, dirliği ve parayı sağlamak için işe girişiyordu.

Rosings'te yemek eğlencesi haftada iki kez yineleniyordu. Sir William'ın yokluğu yüzünden tek bir oyun masası kurulması bir yana, bu yemekler tıpkı birincisinin birer kopyası oluyordu.

Başkaca görüştükleri komşuları pek azdı, ama Elizabeth için bu bir yoksunluk sayılmazdı. Genç kız çok hoş zaman geçirmekteydi. Fırsat buldukça Charlotte'la konuşuyor ve havaların mevsime göre çok güzel gitmesinden yararlanarak doğanın tadını çıkarıyordu.

Çok zaman ev halkı Bayan Catherine'i görmeye gidince o, parkın kıyısındaki bir ağaçlık yolda yürüyüp dolaşmaya bayılıyordu. Burada ondan başka kimsenin değer vermediği güzel kuytu bir patika vardı ki genç kız buraya sapınca Bayan Catherine'in meraklı gözlerinden kurtulmuş gibi oluyordu.

Ziyaretinin ilk on beş günü böyle bir düzen içinde geldi ve geçti. Paskalya yaklaşmaktaydı ve yortudan önce Rosings Konağı'ndakiler bir konuk bekliyorlardı. Bu tenha aile için bir konuğun gelmesi önemli bir şey olacaktı.

Bay Darcy'nin birkaç hafta sonra Rosings Konağı'nda beklendiğini, Elizabeth, gelişinden hemen sonra duymuştu. Gerçi tanıdıklarından hemen hemen hepsini ona yeğ tutardı. Gene de, ne olsa Darcy'nin gelişi Rosings'teki toplantılara yeni bir çeşni katacaktı.

Sonra genç kız, hiç değilse, Caroline Bingley'nin Darcy konusundaki niyetlerinin ne derece umutsuz olduğunu gözleriyle görüp biraz eğlenebileceğini düşünüyordu. Çünkü Bayan Catherine'in Darcy'yi kendi kızına ayırmış olduğu ortadaydı. Hanımefendi hazretleri yeğeni geleceği için çok sevindiğini saklamıyor ve ondan son derece olumlu bir dille söz ediyordu. Hatta Elizabeth'le Maria'nın Darcy'yi tanıyıp sık sık görüşmüş olduklarını öğrenince biraz bozulur gibi oldu.

Darcy'nin gelişi papaz evinde hemen duyuldu. Çünkü Bay Collins sabahtan beri onun arabasını görebileceği yerlerde dolaşmaktaydı. Arabayı yerlere kadar eğilip selamlar selamlamaz, derhal evine koşarak bu heyecanlı haberi verdi. Ve ertesi sabah da hemen Rosings'e, hoş geldine koştu. Bay Darcy, yanında kuzenlerinden biri olan Albay Fitzwilliam'ı da getirmişti. İki genç erkek, Bay Collins'le birlikte papaz evine gelerek herkesi büyük bir şaşkınlığa düşürdüler.

Onların gelişini Charlotte kocasının çalışma odasından gördü ve hemen oturma odasına koşarak kızlara haber verdi.

"Bu onur senin, Bayan Elizacığım. Yoksa Bay Darcy beni görmeye böyle şıp diye gelmezdi."

Elizabeth bu onuru üzerinden atacak zaman bile bulamadan kapı zilinin çalınması konukların gelişini haber verdi ve bir dakika sonra üç bey içeri girdiler.

Önden gelen Albay Fitzwilliam otuz yaşlarında, yakışıklı olmamakla birlikte tip ve davranış bakımından tam centilmen sayılabilecek bir adamdı. Bay Darcy'deyse hiçbir değişiklik yoktu. Her zamanki soğuk ve gururlu tavrıyla Bayan Collins'in hatırını sordu. Elizabeth'i gördüğü zaman da hiçbir şaşkınlık göstermedi. Elizabeth'se onu tek söz söylemeden hafifçe başını eğerek selamladı.

Albay Fitzwilliam ince bir salon erkeğinin rahatlığıyla tatlı tatlı konuşmaya başladı. Kuzeni Darcy ise Bayan Collins'e evi ve bahçesi hakkında hoş birkaç söz söyledikten sonra bir süre hiç ağzını açmadan oturdu. Ama sonunda kibarlığı o derece depreşti ki Elizabeth'in ailesinin hatırını sordu. Genç kız sıradan yanıtlar verdikten sonra bir an duraladı ve en sonunda, "Ablam üç aydan beri Londra'da," diye ekledi, "acaba hiç karşılaştınız mı?"

Onların hiç karşılaşmadıklarını gerçi çok iyi biliyordu. Ama bakalım Darcy, Jane ile Bingleylerin arasında olup bitenleri bildiğini

sezdiren herhangi bir belirti gösterecek mi, diye merak ediyordu. Genç adam Bayan Bennet'le karşılaşmak mutluluğuna hiç erişmemiş olduğunu söylerken biraz bozulur gibi oldu ya da Elizabeth'e öyle geldi. Konuyu orada kestiler ve zaten iki konuk az sonra oradan ayrıldılar.

Sekizinci kısım

Evdekiler Albay Fitzwilliam'ın kibarlığına bayılmışlardı. Hanımlar onun Rosings toplantılarına renk katacağına inanıyorlardı. Ne var ki onlar Rosings'e çağrılıncaya dek günler geçti. Öyle ya, konakta başkaca konuklar bulunduğu sürece hanımefendi hazretlerinin onlara gereksinimi kalmamıştı. Papaz evindekiler ancak beylerin gelişinden hemen hemen bir hafta sonra, Paskalya günü hanımefendi hazretlerinin ilgisine kavuşabildiler. O zaman da tam kiliseden çıkarlarken kendilerine, akşamleyin konağa davetli oldukları söylendi. Şu son hafta içinde ne Bayan Catherine'i ne de kızını pek fazla görmüşlerdi. Albay Fitzwilliam birkaç kez papaz evine gelmiş olmakla birlikte, Bay Darcy yalnızca kilisede ortaya çıkmıştı.

Çağrıyı sevinçle kabul ettiler ve uygun bir saatte Bayan Catherine'in salonundakilere katıldılar. Hanımefendi hazretleri onları nezaketle karşıladı. Ama belli ki onların gelişi artık eskisi kadar önemli değildi. Daha doğrusu Bayan Catherine kendini tamamen yeğenlerine vermiş gibiydi. Herkesten çok onlarla, özellikle Darcy ile konuşuyordu.

Albay Fitzwilliam konukların gelişine candan sevinmiş gibiydi. Rosings'te herhangi bir yeniliğe susamıştı. Sonra Bayan Collins'in güzel arkadaşı da pek hoşuna gitmişti. Hemen onun yanına oturdu ve Kent'le Hertfordshire beldelerinden, yolculuk yapmakla evde oturmaktan, yeni çıkan kitaplarla müzikten söz açarak öyle tatlı tatlı konuştu ki Elizabeth bu salonda şimdiye değin bunun yarısı kadar bile eğlenmemiş olduğunu düşündü. Karşılıklı çeneye öyle bir daldılar ki Bay Darcy'nin gözleri daha ilk baştan beri durup durup, meraklı bakışlarla onlardan yana dönmeye başladı. Bayan Catherine'in de çok geçmeden bu duyguyu paylaştığı açıkça ortaya çıktı. Hanımefendi hazretleri hiç çekinmeksizin, "Ne diyorsun, Fitzwilliam?" diye

onlardan yana seslendi. "Nelerden konuşuyorsun? Bayan Bennet'e neler söylüyorsun böyle? Bana da anlat."

Albay da sonunda karşılık vermek zorunda kalarak, "Müzikten konuşuyoruz efendim," dedi.

"Müzik ha! Öyleyse yüksek sesle konuşun, bakalım. Benim en sevdiğim konudur bu. Müzikten konuşuyorsanız sözünüze ben de katılmalıyım. İngiltere'de müziği benim kadar seven ve bu konuda yaradılıştan benim kadar beğeni sahibi olan pek az insan vardır sanıyorum. Kızım Anne de sağlık durumu elverip ders almış olsaydı, hiç kuşkusuz çok güzel piyano çalabilecekti. Darcy, senin Georgiana'nın müzik dersleri ne durumda?"

Darcy kız kardeşinin bu alandaki becerisini sevgi dolu bir dille övünce Bayan Catherine, "İşte buna çok sevindim," dedi. "Rica ederim kendisine benim ağzımdan söyleyin, sürekli olarak çalışmazsa piyanoyu ilerletemez."

Darcy, "İçiniz rahat olsun, efendim, kız kardeşimin bu konuda pek fazla öğüde ihtiyacı yok," diye yanıtladı. "Sürekli olarak çalışıyor zaten."

"Aferin ona! Ne denli çalışılsa azdır. Kendisine mektup yazdığım zaman, çalışmasını hiç aksatmamasını söyleyeceğim. Müzik alanında sürekli çalışma olmadan ustalığa erişilemeyeceğini ben bütün genç kızlara söylerim. Bayan Bennet'e de kaç kez söyledim, daha düzenli çalışmazsa hiçbir zaman gerçekten iyi piyano çalmasını öğrenemeyeceğini. Gerçi Bayan Collins'in piyanosu yok, ama Bayan Bennet'e, kaç kez, isterse her gün Rosings'e gelip Bayan Jenkinson'ın odasındaki piyanoda çalışabileceğini bildirdim. Evin o bölümünde olduğu sürece nasılsa kimseyi rahatsız etmez."

Bay Darcy teyzesinin kabalığı yüzünden biraz utanmışa benziyordu. Hiç sesini çıkarmadı.

Kahveler içildikten sonra Albay Fitzwilliam, Elizabeth'e piyano çalmak için vermiş olduğu sözü anımsattı, genç kız da piyanonun başına geçti. Bayan Catherine, çalınan ezginin yarısını dinledikten sonra gene eskisi gibi yüksek sesle Darcy'ye bir şeyler söylemeye girişti. Öyle ki sonunda yeğeni onun yanından uzaklaştı ve her zamanki kararlı tavrıyla piyanoya doğru giderek güzel piyanistin yüzünü iyice görebileceği bir yerde durdu.

Elizabeth onun bu yaptığını görmüştü. Bir sırasını getirip duraladı ve hınzır bir gülümseyişle ona dönerek, "Böyle açık açık piyanomu dinlemeye gelerek beni korkutmaya mı çalışıyorsunuz, Bay Darcy?" diye sordu. "Kız kardeşiniz ne kadar güzel piyano çalarsa çalsın, benim korkmaya hiç niyetim yok. Öyle bir inatçı huyum vardır ki başkalarının istemesiyle korkmam. Beni ne denli ürkütmeye çalışırlarsa ben gözümü o denli karartırım."

Darcy, "Yanılıyorsunuz bile demeyeceğim," diye yanıtladı. "Çünkü benim sizi ürkütmek amacı güttüğüme gerçekten inanamazsınız. Kimi zaman hiç inanmadığınız birtakım savları ileri sürmekten büyük zevk aldığınızı bilecek kadar tanıyorum sizi."

Elizabeth, Darcy'nin bu sözlerine candan güldü. Sonra Albay Fitzwilliam'a dönerek, "Kuzeniniz sanırım beni size pek güzel tanıtacak ve hiçbir sözüme inanmamanızı öğütleyecektir," dedi. "Bu yabancı yerde kendimi az çok beğendirebileceğimi umarken, böyle benim gerçek kişiliğimi ortaya çıkartabilecek birisiyle karşılaşmam doğrusu büyük talihsizlik. Bay Darcy, Hertfordshire' dayken benimle ilgili öğrendiğiniz şeyleri böylece ortaya dökmeniz büyük hainlik doğrusu. İzin verirseniz bunun iyi bir taktik olmadığını da söyleyeceğim. Çünkü beni size karşılık vermeye kışkırtıyorsunuz ki böylece sizin hakkınızda ortaya çıkan şeyler akrabalarınızı dehşete düşürebilir."

Darcy gülümseyerek, "Sizden korkmuyorum," dedi.

Albay Fitzwilliam, "Kuzum söyleyin, onu nelerle suçladığınızı," diye araya karıştı. "Bu adamın yabancılar arasında nasıl davrandığını bilmek isterim."

"Anlatayım, öyleyse. Ama tüyler ürpertici şeyler dinlemeye hazırlayın kendinizi... Önce şunu söyleyeyim ki Bay Darcy'yi ilk görüşüm Hertfordshire'da, bir baloda oldu. Ve bu baloda Bay Darcy ne yaptı dersiniz? Topu topu dört kez dansa kalktı. Sizleri böyle üzdüğüm için ben de üzgünüm ama işin gerçeği bu. Bay Darcy yalnızca dört kez dans ettiler, oysaki eş yokluğu yüzünden birkaç genç kızın dans edemeyip oturduğunu ben gözlerimle gördüm. Bay Darcy, bu gerçeği siz de yadsıyamazsınız."

"O sırada birlikte olduğum arkadaşların dışında hiçbir hanımla tanışmak onuruna erişmemiştim."

“Doğru. Bir baloda insanların birbirleriyle tanıştırılmalarının da hiç olanağı yoktur, öyle değil mi? Her neyse, sayın albayım, şimdi ne çalayım? Parmaklarım buyruklarınızı bekliyor.”

Darcy, “Oradaki kimselerle tanışmak dileğinde bulunsaydım belki daha iyi ederdim,” dedi. “Ama yabancıları rahatsız etmekten çekinirim, kendimde bu hakkı göremem.”

Elizabeth hâlâ Albay Fitzwilliam’a dönmüş olarak, “Bunun nedenini soralım mı kuzeninize?” dedi. “Aklı başında, görmüş geçirmiş, okumuş bir erkek, bir toplulukta birkaç yabancıyla tanıştırılmayı istemekten niçin çekinir? Niçin göremez bu hakkı kendinde?”

Fitzwilliam, “Bu soruyu kuzenime danışmaksızın ben yanıtlayabilirim,” dedi. “Kendini sıkıntıya sokmak istemez de, onun için.”

Darcy, “Bazı kişiler hiç tanımadıkları kimselerle rahatça konuşabilirler ama bende bu yetenek yok,” diye kendini savundu, “Çok kez görüyorum, ama başkalarının havasını yakalayıp konuştukları konularla ilgiliymişim gibi yapmasını beceremiyorum.”

Elizabeth, “Benim parmaklarım, şu tuşlar üzerinde, tanıdığım birçok hanımınki kadar ustalıkla kaymıyor,” diye konuştu. “Onların piyano çalışındaki akıcılık, hız ve tatlılık benim çalışımda yok. Ama nedense ben bunun suçunu oldum olası kendimde bulmuşumdur, daha çok çalışmak konusunda kendimi zora sokmadığım için. Yoksa benim parmaklarım, daha usta piyano çalan hanımların parmaklarından daha az yetenekli değildir, sanırım.”

Darcy gülümsedi ve “Yerden göğe kadar haklısınız,” dedi. “Ama ne siz ne de ben, becerilerimizi yabancılar önünde sergilemekten hoşlananlardanız.”

Tam bu sırada Bayan Catherine sesini yükselterek onlara neler konuştuklarını sordu. Elizabeth de gene hemen piyano çalmaya başladı. Bayan Catherine onlara yaklaştı ve piyanoyu birkaç dakika dinledikten sonra Darcy’ye dönerek, “Biraz daha alıştırma yapmış olsa, hele Londra’dan bir de hoca getirtebilse, Bayan Bennet hiç de kötü çalmayacak,” diye fikir yürüttü. “Parmakları çok kıvrak olmakla birlikte biçimi Anne’inkiyle boy ölçüşemez elbette. Kızcağızımın sağlık durumu elverseydi çok nefis çalacaktı piyanoyu.”

Elizabeth, bu sözleri nasıl karşıladığını görebilmek için gözucuyla Darcy'ye baktı. Ama ne o sırada ne de daha sonra, onun davranışında Anne'e yöneltilmiş herhangi bir sevda belirtisi görebildi. Ve genç adamın tutumundan, Bayan Bingley adına şu avuntuyu çıkardı: Eğer Bayan Bingley de akrabadan olsaydı ve aile arasında kararlaştırılmış bulunsaydı, Darcy, Anne yerine onunla evlenmeyi düşünebilirdi.

Bayan Catherine ise Elizabeth'in piyano çalışı üstüne fikir yürütmekte devam ediyor ve araya "biçim ve ruh" konusunda birçok öğüt katıyordu. Elizabeth bütün bunlara terbiyenin gerektirdiği sabırla dayandı ve beylerin dilekleri üzerine, hanımefendi hazretlerinin arabası onları eve götürmek için kapıya gelinceye dek piyano başından kalkmadı.

Dokuzuncu kısım

Ertesi sabah Bayan Collins'le Maria iş için köye inmişlerdi. Elizabeth kendi başına oturmuş Jane'e mektup yazarken kapının çalınmasıyla irkildi: Birisi onları görmeye gelmiş olmalıydı. Araba sesi duymadığından genç kız, gelenin Bayan Catherine olabileceğini düşündü ve bir sürü saygısız soru karşısında kalmamak için, Jane'e yazdığı mektubu hemen ortadan kaldırdı. Kapı açıldı ve içeriye Bay Darcy –hem de tek başına– girerek onu büyük bir şaşkınlığa düşürdü.

Darcy de onun yalnız oluşuna şaşmış gibiydi. Böyle rahatsız ettiği için özür dileyerek bütün hanımların evde olduklarını sandığını ve bu yüzden geldiğini ileri sürdü.

Karşılıklı oturdular. Elizabeth, Rosings Konağı'ndakilerin hatırlarını sorduktan sonra tam bir sessizliğe gömülmek tehlikesiyle karşı karşıya geldiler. Hemen bir şeyler düşünmek gerekiyordu. Bu ivedi durumda genç kız, konuğunu en son gördüğü zamanı anımsadı. Hertfordshire'dan öyle apar topar gidişlerini onun nasıl anlatacağını merak ederek, "Geçen kasım ayında Netherfield'den ayrılışınız nasıl da birdenbire olmuştu, Bay Darcy," diye konuştu. "Hepinizi birden, öyle pat diye, hem de öylesine çabucak karşısında görmek, Bay Bingley için kim bilir ne tatlı bir şaşırtmaca olmuştur. Yanılmıyorsam kendisi sizlerden henüz bir gün önce ayrılmıştı. Londra'dan ayrıldığınız sırada hepsi iyiydiler ya, umarım?"

"Teşekkür ederim, çok iyiydiler."

Elizabeth genç erkeğin başka bir şey söylemeye niyetli olmadığını gördü ve kısa bir duralamadan sonra, ekledi:

"Anladığımıza göre Bay Bingley'nin bir daha Netherfield'e dönmeye pek niyeti yokmuş."

"Onun ağzından böyle bir şey duymadım. Ama gelecekte vaktinin pek az kısmını Netherfield'de geçirirse hiç şaşmam. Kendisinin çok

sayıda dostu var. Dost sayısının durmadan da arttığı yaşlara gelmiş bulunuyor."

"Eğer niyeti Netherfield'de çok az zaman geçirmekse konağı boşaltsa komşular için daha iyi olur. Çünkü o zaman bizler orada sürekli olarak oturacak bir komşu kazanırız. Ama ne de olsa Bay Bingley konağı kendisi yararlanmak amacıyla tuttuğuna göre, bizlerin hatırı için boşaltmasını elbet, bekleyemeyiz."

Darcy, "Uygun bir öneri alır almaz boşaltırsa hiç şaşmam," dedi.

Elizabeth karşılık vermedi. Bingley konusunda ileri geri konuşmaktan çekiniyordu. Başkaca bir söyleyeceği de olmadığına göre, konuşacak söz bulmak yükünü bu kez karşısındaki erkeğe bırakmaya karar verdi.

Darcy de onun isteğini anladı. Ve çok geçmeden, "Çok rahat bir eve benziyor burası," diye söze başladı. "Bay Collins'in Hunsford'a ilk geldiği sıralarda, Bayan Catherine bu evi enikonu onarmıştı, sanıyorum."

"Ben de öyle duydum. Ama hanımefendi hazretleri iyilik etmek için Bay Collins'ten daha değerbilir birini sanırım bulamazdı."

"Bay Collins seçtiği eş bakımından da çok şanslı bir adammış."

"Evet, orası öyle. Kendisini koca olarak alacak, sonra da mutlu kılmasını bilecek bir kıza rastladığı için Bay Collins'in dostları ne denli sevinseler yeridir. Arkadaşım Charlotte çok aklı başında ve akıllı bir kızdır. Gerçi Bay Collins'le evlenmesini dünyanın en akıllıca eylemi saymıyorum, ama Charlotte çok mutlu görünüyor. İşin hesap kitap yönüne göre de bu, onun için oldukça parlak bir evlilik sayılabilir."

"Ailesinin ve dostlarının yakınında bir yere gelin geldiği için seviniyordur, sanırım."

"Yakın mı dediniz? Arada altmış altmış beş kilometre var."

"Yol iyi olduktan sonra bu nedir ki? Yarım günlükten biraz daha uzun bir yolculuk. Evet, bence oldukça yakın sayılır bu."

Elizabeth, "Aradaki yakınlığı bu evliliğin yararlarından saymak benim hiç aklıma gelmezdi, doğrusu," dedi. "Zaten bence Charlotte yakın bir yere gelin gelmiş sayılmaz."

"Bu düşünüş sizin Hertfordshire'a olan bağlılığınızın bir kanıtıdır. Longbourn'dan ötesi sizlerin gözünüzde gurbet sayılıyor olsa gerek."

Darcy bunları söylerken gülümsüyordu. Elizabeth bu gülümseyişin anlamını sezdiğini sandı. Darcy, onun Jane'e ve Jane'in Netherfield'e gelin gitme düşlerine değindiğini sanmış olmalıydı.

Genç kız pespembe kesilerek, "Gerçi bir kızın ailesinin pek yakınına gelin gitmesinde de sakıncalar olduğunu yadsıyacak değilim," dedi. "Gene de yakınlıklar ve uzaklıklar insanın yorumuna ve değişen birçok koşula bağlıdır. İnsanın parası var da yol giderlerini göze alabiliyorsa, uzaklık bir sakınca olmaktan çıkar. Ama dostlarımız için yazık ki bu böyle değil. Bay Collins'in geliri çok rahat bir yaşama düzeyi için yeterli olmakla birlikte, sık sık yolculuk yapmaya yeterli değil. Bu uzaklık yarı yarıya inmeli ki arkadaşım kendini ailesinin yakınında sayabilsin."

Bay Darcy sandalyesini genç kıza doğru çekip yaklaştırdı ve "Ama siz köyünüze bu derece bağlı olamazsınız," diye konuştu. "Siz oralılara hiç benzemiyorsunuz."

Elizabeth şaşalamıştı. Genç adamın üzerine de birden bir değişiklik geldi. Sandalyesini gene geri çekti, masanın üzerinden bir gazete aldı ve sayfanın üzerinden bakarak daha soğuk bir sesle, "Kent dolaylarını beğendiniz mi bari?" diye sordu.

Aralarında bu konuda kısa bir konuşma geçti, ikisi de serinkanlı ve kısa kısa konuşuyorlardı. Sonra köyden dönmüş olan Charlotte ve kardeşinin içeri girmeleriyle konuşma sona erdi. Onları böyle baş başa bulmak kız kardeşleri de şaşırtmıştı. Bay Darcy, Bayan Elizabeth'i rahatsız etmesine neden olan yanlışlığı anlattı ve hiç kimseye pek bir şey söylemeksizin birkaç dakika daha oturduktan sonra gitti.

O gider gitmez Charlotte, "Bunun anlamı ne ola?" diye sordu. "Elizacığım, bu adam galiba sana tutuldu, yoksa taş çatlasa bizi görmeye böyle habersiz gelmezdi."

Elizabeth genç erkeğin çok az konuştuğunu anlatınca, Charlotte bile aşk olasılığını zayıf buldu. Bir sürü olasılık saydıktan sonra, en sonunda, bu gelişe Darcy'nin yapacak başka bir şey bulamayışının neden olduğuna karar verdiler. Yılın bu mevsiminde açık hava sporları sona ermiş durumdaydı. Rosings Konağı'nın içinde eğlence olarak Bayan Catherine, kitaplar ve bilardo masası vardı, ama erkeklerin her zaman eve kapanıp kalmaları beklenemezdi.

Gerçekten de papaz evinin yakınlığından mı, içindekilerin candanlığından mı nedir –iki kardeş çocuğu, Darcy ile Albay Fitzwilliam– hemen her gün oraya uğramayı çok geçmeden olağanlaştırdılar. Kimi zaman yalnız, kimi zaman birlikte, ara sıra da yanlarına teyzelerini alarak, hemen her sabah uğruyorlardı.

Albay Fitzwilliam'ın salt onlarla çene çalmaktan hoşlandığı için geldiği apaçık görülüyordu. Bu da genç adamı onlara daha çok sevdiriyordu. Elizabeth, onunla birlikte olmaktan duyduğu zevki ve onun kendine karşı beslediği açık hayranlığı sezdikçe, eski gözdesi Wickham'ı anımsamaktan kendini alamıyordu. İki subayı kıyasladığı zaman gerçi, Albay Fitzwilliam'ı bir salon adamı olarak Wickham'dan daha az kıvrak, daha az çekici buluyordu, ama kültür yönünden albayın daha üstün olduğu hemen ayrımlanıyordu.

Gelgelelim Bay Darcy'nin papaz evine niçin bu derece sık geldiğini anlamak daha güçtü. Ev halkıyla konuşmaktan hoşlandığı için geliyor olamazdı. Çünkü çok zaman ağzını bile açmadan on dakika oturduğu oluyordu. Konuştuğu zaman da, dilediğinden değil, zorunluluk duyduğundan konuşuyormuş gibi duruyordu; bir keyif değil de terbiye gereği bir özveri. Canlı ve konuşkan olduğu çok az görülüyordu.

Charlotte Collins ona ne anlam vereceğini bilemiyordu. Albay Fitzwilliam'ın ara sıra onun bu "aptal duruşu" ile alay etmesi, Darcy'nin başka yerlerde böyle durgun olmadığını belli ediyordu. Genç kadın, onun bu "dut yemiş bülbül" tutumunu aşkın etkisine yormak ve bu aşkın arkadaşı Eliza'ya yöneltilmiş olduğuna inanmak için can atıyordu. Böylece, işin gerçeğini öğrenmek amacıyla ciddi olarak eyleme girişti. Ne zaman kendileri Rosings'e gitseler ve ne zaman Darcy Hunsford'a gelse, Charlotte onu dikkatle gözetliyordu. Ama kesin bir sonuç alamıyordu. Gerçi Darcy, Eliza'ya sık sık bakıyorsa da, bu bakışların ne anlama geldiği tartışma götürürdü. Ciddi, uzun bakışlardı bunlar, ama hayranlık bakışı olup olmadıklarını Charlotte kestiremiyordu; çoğu zaman da doğrudan doğruya dalgınlık bakışına benzetiyordu.

Elizabeth'e birkaç kez Darcy'nin ona karşı bir eğilim duyması olasılığından söz etti. Gelgelelim genç kız bu savı hep gülerek karşılıyordu. Bayan Collins de bu konuyu üstelemekten çekiniyordu.

Çünkü düş kırıklığıyla sonuçlanabilecek umutları uyandırmak tehlikesi vardı. Charlotte şuna inanıyordu ki genç adamın kendisine âşık olduğuna aklı kesse, Eliza'nın Darcy'ye karşı duyduğu soğukluk ortadan kalkacaktı.

Charlotte, Elizabeth için kurduğu güzel düşler sırasında, bazen de onu Albay Fitzwilliam'la evlendiriyordu. Albayın Darcy'den çok daha sevimli ve hoş bir erkek olduğu su götürmezdi. Eliza'yı beğendiği gün gibi ortadaydı, varlık ve mevki yönünden de son derece özenilecek bir erkek sayılırdı.

Onuncu kısım

Parkta yaptığı gezintiler sırasında Elizabeth birkaç kez Bay Darcy ile karşılaştı. Başka hiç kimsenin uğramadığı yerlere onun gelmesindeki tersliğe sıkılarak, kendisinin her zaman buralara geldiğini özellikle belirtti. Öyle olduğu halde Bay Darcy ile gene aynı yolda bir ikinci kez karşılaşmaları doğrusu pek tuhaftı. Yalnızca ikinci kez karşılaşmakla kalmayıp bir üçüncü kez bile karşılaştılar. Adam bunu ya bile bile, Elizabeth'i kızdırmak için ya da kendi kendine işkence etmek için yapıyor olmalıydı. Çünkü karşılaşınca, resmî olarak hatır sorup, şöyle soğuk bir duralamadan sonra ayrılıp gitse, gene iyi. Adam, genç kızın yanına katılıp onunla birlikte yürümesi şartmış gibi davranıyordu.

Elizabeth'in de konuşmak ya da ona kulak asmak sıkıntısına pek katlandığı yoktu. Ama üçüncü karşılaşmalarında, ona öyle geldi ki, genç adam bir sürü acayip, birbiriyle ilişkisiz sorular sormaktaydı: Onun Hunsford'u beğenip beğenmediği, tek başına, ıssız yerlerde yürümeyi sevip sevmediği, Bay ve Bayan Collins'in mutlulukları üstüne... Sonra Darcy, Rosings Konağı'ndan ve Elizabeth'in konağı henüz tam olarak tanıyamadığından söz ederken öyle bir ağız kullanıyordu ki, genç kızın Kent'e bir dahaki gelişinde konakta kalacağını söylemek ister gibi.

Acaba Albay Fitzwilliam'ı düşünerek mi böyle konuşuyordu? Bu gibi sözlerinden ancak bu türlü bir anlam çıkartılabilirdi: Albayla Elizabeth arasında kurulabilecek bir bağlılığa değiniyor olsa gerekti. Elizabeth heyecanlanıp sıkılmaktan kendini alamadı ve papaz evinin karşısındaki parmaklık kapısına geldikleri zaman çok sevindi.

Bir keresinde de Elizabeth, yürüyüşü sırasında Jane' den aldığı son mektubu yeniden gözden geçirmekteydi. Jane'in pek de mutlu olmadığını belirten kimi bölümleri inceliyordu ki karşısına birdenbire Darcy değil de bu kez Albay Fitzwillam çıktı. Elizabeth mektubu

hemen cebine koydu, gülümsemek için kendini zorlayarak, "Sizin buralarda yürüdüğünüzü hiç bilmiyordum," dedi.

Genç adam, "Parkın her yanını dolaştım," diye yanıtladı. "Her gelişimde bir kez yaparım bunu. Gezintimi papaz evine giderek bitirecektim. Siz daha yürüyecek misiniz?"

"Hayır. Ben de dönmek üzereyim."

Ve böylece genç kız da döndü ve papaz evine doğru birlikte yürümeye başladılar.

Elizabeth, "Cumartesi günü gideceğiniz kesin mi?" diye sordu.

"Evet, yani Darcy gene geri bıraktırmazsa. Ben ona bağlıyım. O dilediği gibi karar veriyor."

"Dilediği gibi karar vermeyi, her konuda kendi beğendiğini yapıp yaptırtmayı Bay Darcy kadar seven bir insana ben daha rastlamadım."

Albay Fitzwilliam, "Gerçekten de Darcy her şeyin kendi keyfince yapılmasını sever," dedi. "Aslını sorarsanız hepimiz böyleyizdir, ama onun dilediğini yapmak için elinde daha çok olanak var. Bir kez varlıklı, birçoklarımız ise değiliz. Bunu yürekten söylüyorum. Bir kontun küçük oğlu olarak, parasızlığa, birçok zevklerimden vazgeçmeye kendimi alıştırmam gerekiyor."[3]

"Bana kalırsa bir kontun küçük oğlu parasızlığın da, başkalarına bağımlı olmanın da gerçek anlamını dünyada bilemez. Ciddi söylüyorum, siz ne zaman parasızlık çektiniz kuzum, zevklerinizden ne zaman vazgeçtiniz? Ne zaman parasızlık yüzünden dilediğiniz bir geziden geri kaldınız ya da canınızın çektiği bir şeyi alamadınız?"

"Bunlar ölçüye göre değişen sorular. Bu çeşit yoksulluk çektiğimi belki söyleyemem. Ama daha önemli konularda parasızlığın acısını çektiğim bir gerçektir. Örneğin unvan taşıyan babaların küçük oğulları gönüllerinin istedikleriyle evlenemezler."

"Meğerki paralı kızları sevsinler. Sanırım çoğu zaman da öylelerine akıyor gönülleri."

"Ne yaparsınız, yetiştirilme tarzımız yüzünden bolluğa alışıyoruz. Onun için para sorununu göz önüne almadan evlenmemizin yolu olmuyor."

Elizabeth içinden, "Acaba bana bir şeyler ima etmek için mi söylüyor bunları?" diye düşündü ve hafifçe pembeleşmekten kendini

alamadı. Sonra hemen toparlandı ve hafif, şakacı bir gülüşle, “Kuzum, bir kontun küçük oğullarının piyasa değeri nedir?” diye sordu. “Ağabeylerinizin sağlık durumu bozuk olmadıktan sonra, sanırım elli binin üstünde bir şey isteyemezsiniz.”

Genç adam da aynı şakacılıkla karşılık verdi ve konu böylece kapanmış oldu. Şu sırada sessiz durmanın üzülmüş olmaya yorumlanacağını düşünen Elizabeth hemen, “Bana öyle geliyor ki kuzeniniz Bay Darcy salt buyruk verebileceği birisi bulunsun diye sizi buraya getirmiştir,” diye fikir yürüttü. “Onun evlenmeyişine şaşıyorum. Çünkü evlenirse her zaman buyurabileceği bir kişiye kavuşacaktır. Şimdilik kız kardeşiyle yetiniyor olsa gerek. Velisi olduğuna göre onu dilediği gibi çekip çevirebiliyordur, sanırım.”

Albay Fitzwilliam, “Yok,” diye yanıtladı. “Darcy bu onuru yazık ki benimle paylaşmak zorunda. Çünkü Bayan Darcy’nin ortak velileriyiz.”

“Öyle mi? Görevinizi nasıl başarıyorsunuz, bari? Ya küçükhanım sizi hiç üzüyor mu? O yaştaki kızların yönetimi bazen güç olur da. Eğer o da ağabeyine çekmişse başına buyruk olmayı isteyebilir.”

Genç kız, albayın kendini ciddi bir ifadeyle süzdüğünü gördü. Sonra erkeğin hemencecik, “Bayan Darcy’ nin bizi üzebileceği de nereden aklınıza geldi?” diye soruşu onu büsbütün inandırdı ki bilmeden gerçeğin üzerine basmıştı.

Hemen, “Korkmayın, Bayan Darcy’yi kötüleyen hiçbir şey duymuşluğum yok,” diye karşılık verdi. “Belki de dünyanın en iyi kızıdır. Üstelik tanıdığım iki hanım var ki onun üzerine toz kondurmazlar. Onları tanıdığınızı söylemiştiniz, yanılmıyorsam.”

“Uzaktan tanırım. Ağabeyleri çok hoş, efendi bir çocuktur; Darcy’nin canciğer arkadaşıdır.”

Elizabeth, buruk bir alayla, “Hem de nasıl!” dedi. “Bay Darcy adeta onun gözünün içine bakar, üstelik ona bekçilik eder, onu korur.”

“Korumak mı dediniz? Evet, onun bazı yönlerden gerçekten korunması gerektiğini, Darcy’nin de bu yönden onu koruduğunu sanıyorum. Buraya gelirken anlattığı bir şeye bakılırsa Bingley’ye geçenlerde büyük bir iyilik etmiş. Özür dilerim. Onun söz ettiği kimsenin Bingley olduğunu ileri sürmem doğru değil. Benimki sadece bir tahmin.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Bu konunun herkese yayılmasını Darcy kuşkusuz istemez. Çünkü söz konusu olan genç hanımın ailesinin kulağına giderse hiç de hoş bir şey olmaz.”

“Benim kimseye bir şey söylemeyeceğime güvenebilirsiniz.”

“Gene de bu kimsenin Bingley olduğunu ben yalnızca kafamdan çıkartıyorum, bunu unutmayın. Darcy’ nin bana söylediği şundan ibaret: Geçenlerde yakın bir dostunu uygunsuz bir evlilik yapmaktan kurtardığı için kendi kendini kutladığını söyledi. Ne ad verdi ne de başkaca bir bilgi. Söz ettiği yakın dostun Bingley olduğunu ben sezinledim. Çünkü onun bu tür düşüncesizliklerle başını derde sokabilecek bir genç olduğunu sanıyorum. Sonra, Darcy’nin geçen yaz hep onunla birlikte olduğunu da biliyorum.”

“Bay Darcy bu işe neden engel olduğunu da anlattı mı size?”

“Söz konusu olan hanım Darcy’nin dostunun dengi değilmiş.”

“Ya Bay Darcy, onları ayırmak için ne gibi bir beceri göstermiş?”

Albay Fitzwilliam gülümseyerek, “Bana kendi becerilerini anlatmadı,” diye yanıtladı. “Size anlattığım kadar söyledi.”

Elizabeth karşılık vermeyerek yürüdü. İçinde dalga dalga bir hırs kabarıyordu. Bir süre sonra genç albay ona neden böyle düşünceli olduğunu sordu.

Elizabeth, “Bana anlattıklarınızı düşünüyorum,” dedi. “Kuzeninizin davranışı bence doğru değil. Neden ille onun düşünceleri benimsenecekmiş?”

“Onun araya karışmasını bir çeşit işgüzarlık mı sayıyorsunuz yani?”

“Arkadaşının tasarladığı evliliğin uygun olup olmadığına karar vermeye Bay Darcy’nin ne hakkı vardı? Bunu anlayamıyorum. Sonra arkadaşının ne gibi koşullar altında mutlu olacağına, yalnızca kendi yargılarına göre karar vermek, işleri bu yargıya göre ayarlamak da ona düşmezdi.” Sonra genç kız kendini toparlayarak, “Gene de! İşin içyüzünü bilmediğimize göre onu böyle yermeye hakkımız yok,” diye ekledi. “Ortada büyük bir sevgi yokmuş, demek. Olsa olay böyle sonuçlanmazdı.”

Albay Fitzwilliam, “Akla yakın bir düşünce,” dedi. “Yalnız, ortada sevgi yoksa, Darcy’nin rolü de pek önemli sayılmaz.”

Elizabeth, bu konuyu sürdürürse duygularını ele vermekten korkarak hemen sözü değiştirdi. Papaz evine gelinceye dek çeşitli şeylerden konuştular.

Ziyaretçi gider gitmez Elizabeth kendi odasına kapandı. Artık rahat rahat düşünebilirdi. Darcy'nin Fitzwilliam'a anlattığı kişiler Bingley ile Jane'den başkası olamazdı. Çünkü dünya yüzünde, Darcy'nin bu derece sonsuz etkisi altında kalan bir kişi daha bulunması akıl almaz bir şeydi.

Bingley'yi Jane'den ayırmak için çevrilen dolapta Darcy'nin de rolü olduğuna Elizabeth başlangıçtan beri inanmıştı. Gelgelelim bu dolapları hazırlayıp uygulayanın esasta Bayan Bingley olduğunu sanmıştı. Ama her şey Darcy'nin başının altından çıkmış meğerse. Jane'in bütün çektiklerinin ve hâlâ da çekmekte olduklarının nedeni oymuş: onun gururu ve kaprisleriymiş. Darcy dünyanın en sevecen, en temiz yüreğini hiç olmazsa bir süre yaralamıştı ve açtığı yaraların ne zaman kapanacağını da kimse bilemezdi.

"Söz konusu olan hanım, Darcy'nin dostunun dengi değilmiş..."

Albay Fitzwilliam böyle demişti. Jane'in Bingley'ye denk sayılmayışının nedeni de akrabalarının yeter derecede kalburüstü olmayışıydı.

Elizabeth, Jane'in kendisine hiçbir kusur bulunamaz, diye düşünüyordu. Tepeden tırnağa güzellik ve iyiliktir o. Zekâsı ince, kültürü yerinde, terbiyesi kusursuz, huyları sevimli. Babama da kusur bulunamaz, sanırım. Gerçi birtakım tuhaf huyları vardır, ama nezaket ve centilmenlik konusunda Bay Darcy'ye bile ders verebilir.

Aklına annesi gelince genç kızın güveni biraz sarsılır gibi oldu, ama Darcy'nin Jane'e anneleri yüzünden sakınca bulmayacağını sanıyordu. Çünkü onun gibi kibirli bir adam için seçkinlik ve mevki her şey demekti. Bir kızın yakınları yeter derecede mevki sahibi, seçkin kişiler olsunlar da, ne kadar akılsız olursa olsunlar, pek aldırış etmezdi.

Böylece Elizabeth sonunda şu karara vardı: Darcy' nin bu sorundaki tutumunun kökeni biraz gururuna, biraz da Bingley'yi kendi kız kardeşine "yapmak" isteğine dayanıyordu.

Bu konunun tazelenişinin verdiği üzüntü ve gözyaşları, sonunda genç kızın başını zonklatmaya başladı. Akşama doğru bu baş ağrısı o

derece arttı ki, Elizabeth konakta çay içmeye gidecek olan ev halkına katılmamaya karar verdi. Zaten Bay Darcy'yi görmeyi de hiç istemiyordu.

Arkadaşının gerçekten rahatsız olduğunu gören Charlotte onun gelmesi için diretmedi. Kocasının üstelemesini önlemek için de elinden geleni yaptı. Gene de Bay Collins, Elizabeth'in evde kalışının hanımefendi hazretlerini sinirlendirmesinden korktuğunu ne yapsa gizleyemedi.

3. İngiliz geleneğine göre bakanın unvanı, mülk ve servetinin önemli bölümü en büyük oğluna geçer. (Ç.N.)

On birinci kısım

Herkes gittikten sonra Elizabeth, Darcy'ye karşı duyduğu öfkeyi daha da bileyip keskinleştirmek ister gibi, buraya geldiğinden beri Jane'den almış olduğu bütün mektupları yeniden gözden geçirmeye başladı. Mektuplarda herhangi bir yakınma yoktu. Ne geçmiş olayların üzerinde duruluyor ne de şimdiki üzüntülerden dem vuruluyordu. Ama hepsinde ve hepsinin hemen her satırında, eskiden Jane'in özü olan o değişmez neşenin yokluğu görülüyordu. İçi rahat ve dünyayla barışık bir kişinin mutluluğunu belirten bu neşe, eskiden hemen hemen hiç bulutlanmazdı. Ama şimdi Elizabeth ablasının mektuplarının neredeyse her satırında bir tedirginlik havası buluyordu. Hele Bay Darcy'nin, yarattığı acılarla utanmadan övünmüş olduğunu bilmek, Elizabeth'i daha da kinci yapıyordu. Darcy'nin Rosings'e yaptığı ziyaretin yarından sonra sona ereceğini düşünmek genç kızı bir dereceye kadar avutuyordu. Hele iki haftaya varmadan kendisinin de gene Jane'le birlikte olacağını ve onun neşesinin yerine gelmesi için, kardeş sevgisinin yapabileceği her şeyi yapacağını düşünmek Elizabeth için daha büyük bir avuntuydu.

Gerçi Darcy'nin gideceğini düşününce kuzeninin de onunla birlikte gideceğini anımsamamak elinde değildi; ne var ki Albay Fitzwilliam, Elizabeth için herhangi bir ciddi niyet beslemediğini açıkça belirtmişti. İyi adamdı, hoş adamdı ama Elizabeth'in de onun için tatlı canını üzmeye hiç niyeti yoktu.

Genç kız kendi kendine böyle sonuçlara varırken kapının çalındığını duyarak irkildi. Gelenin, onun hatırını sormak isteyen Albay Fitzwilliam olabileceğini düşünerek biraz heyecana kapılmaktan kendini alamadı. Genç adam önceden de bir kez böyle akşam zamanı gelmişti.

Genç kız çok geçmeden düşüncesinde baştan aşağı yanılmış olduğunu anladı ve bambaşka duygulara kapıldı. Salona girenin Bay

Darcy'den başkası olmadığını görmüş ve şaşkınlığından donakalmıştı.

Bay Darcy telaşlı bir yüzle hemen onun nasıl olduğunu sordu ve gelişini hatır sormak nedenine bağlamaya çalıştı. Elizabeth onun sorusunu soğuk bir nezaketle yanıtladı. Darcy birkaç dakika sessiz oturdu, sonra ayağa kalkarak odada dolaşmaya başladı. Elizabeth şaşırmıştı, ama ağzını açıp tek bir şey söylemiyordu. Böylece dakikalar süren uzun bir sessizlikten sonra genç erkek heyecanlı ve tasalı bir tavırla kıza yaklaştı ve "Boş yere kendi kendimle çarpıştım," diye söze başladı. "Yararı yok. Duygularıma gem vuramıyorum. Sizi ne derece beğendiğimi, nasıl ateşle sevdiğimi söylememe izin veriniz."

Elizabeth'in şaşkınlığı sözle anlatılamaz. Darcy'nin yüzüne bakakaldı, kıpkırmızı kesildi, sonra duyduklarına inanmak istemeyerek sustu. Erkek bu sessizlikten cesaret alarak Elizabeth'e karşı, hem de çoktandır beslediği bütün duyguları açıklamaya başladı. Güzel konuşuyordu. Ne var ki sözlerinin hepsi sevgi üstüne değildi. Genç adam onur konusunun üzerinde de aynı önemle duruyordu. Elizabeth'i, mevki ve aile yönünden kendine denk bulmadığını ve bu sakıncalar yüzünden, daha ilk baştan aşkına karşı koymaya çalıştığını büyük bir içtenlikle anlatıyordu. Belki kendi toplumsal mevkiinin yüksekliği yüzünden, böyle açık konuşmak için kendinde bir hak görüyordu; ama bu tür sözlerle karşısındakinin gönlünü kazanamayacağını bilmesi gerekirdi.

Duyduğu derin, köklü kine karşın Elizabeth böyle bir erkeğin sevgisini kazandığı için gururunun okşanmasından kendini alamadı. Hatta, onun önerisini geri çevirmek kararı bir an için bile sarsılmamakla birlikte, ıstırap çektireceği için ona acımak bile geldi içinden. Gerçi öfkesi sonunda acımasını yendi ama genç kız gene de, ona serinkanlılıkla karşılık verebilmek için, bir süre kendini toparlamaya çalıştı.

Darcy, bütün çabalarına karşın yenememiş olduğu aşkının şiddetini gene belirterek ve Elizabeth'in, onun evlenme önerisini kabul etmekle bu aşkı ödüllendireceğini umduğunu söyleyerek konuşmasına son verdi.

Bunları söylerken, olumlu yanıt alacağından hiçbir kuşkusu olmadığını Elizabeth açıkça görebiliyordu. Korku, kaygı, güvensizlik genç erkeğin dilindeydi, yüzündeyse gerçek bir güven okunuyordu.

Elizabeth'in böyle bir durum karşısında büsbütün ifrit olmamak elinde değildi. Yanakları pençe pençe renklenmekteydi. Darcy sözünü bitirince o başladı:

"Böyle durumlarda, yanılmıyorsam, hanımlar, beylerin açıkladığı duygulara karşılık vermeseler bile teşekkür ederler. Gelenek olup çıkmıştır bu. Bir bakıma da akla yakındır. Eğer ben de şu anda bir minnet borcu duyabilseydim, size teşekkür ederdim. Ama duyamıyorum. Sizin sevginizi ve hayranlığınızı kazanmayı hiçbir zaman istemiş değilim. Zaten siz de bunları istemeyerek açıkladınız. Üzüntünüzün de kısa süreli olacağını umuyorum. Kendi kendinizle bunca zamandır savaşmanıza neden olan düşünceler, bu konuşmanızdan sonra duygularınızı artık tamamen yenmekte hiçbir güçlük çekmeyecektir."

Bay Darcy şöminenin köşesine yaslanmış, gözlerini kıza dikmiş duruyordu. Onun sözleri karşısında duyduğu öfke, şaşkınlığından geri kalmıyor gibiydi. Benzi kızgınlıktan solmuştu, aklının da allak bullak olduğu yüzünün her çizgisinden okunuyordu. Kendini toparlayabilmek için çaba harcıyordu. Toparlayana değin de ağzını açmamaya kararlıydı. Bu sessizlik Elizabeth'e işkence gibi geldi. Sonunda erkek zoraki bir serinkanlılıkla, "Bana vermek lütfunda bulunduğunuz yanıt bu mu?" diye sordu. "Beni niçin böyle, nazik davranmak çabası göstermeksizin itelediğinizi sormak sanırım hakkımdır. Ama neyse, zararı yok."

"Öyleyse benim de sormak hakkımdır: Beni kıracağınızı, gücüme gideceğini bile bile, neden beni sevmemek için iradenizle, aklınızla, üstelik kendi kişiliğinizle çarpıştığınızı söylediniz? Bu söz üzerine benim nezaketsizlik etmeye hakkım yok mu, eğer gerçekten nezaketsizlik etmişsem! Ortada beni kışkırtan başka nedenler de var. Bunu siz de biliyorsunuz. Eğer bu konudaki duygularım olumsuz olmasaydı bile –eğer size karşı ilgili olsaydım, hatta, duygularım olumlu bile olsaydı– en sevdiğim kız kardeşimin mutluluğunu belki de kökünden yıkmış olan adamın isteğini hiç kabul eder miydim sanıyorsunuz?"

Genç kız bunları söylerken Bay Darcy'nin renk değiştirdiğini gördü. Ama Darcy heyecanını çabucak yendi ve Elizabeth'in sözlerinin sonunu hiç sesini çıkarmadan dinledi.

“Size karşı kötü düşünceler beslemem için dünyada birçok neden var: Ablam konusunda oynadığınız haksız ve acımasız rolü hiçbir şey haklı gösteremez. Onları birbirinden ayırmakta başrolü oynadığınızı –belki de bu işi kendi başınıza başardığınızı– yadsıyamazsınız, yapamazsınız bunu. Bu yüzden onların birini değişken, güvenilmez bir erkek durumuna düşürerek saygınlığını zedelediniz. Öbürünü de boş yere umutlara kapılan bir kız olarak alay konusu ettiniz. Kısacası ikisini de en derin acılara boğdunuz.”

Elizabeth duraladı ve erkeğin, en ufak bir pişmanlık belirtisi göstermeksizin kendini dinlemekte olduğunu görünce tepesi büsbütün attı. Darcy sözüm ona inanmaz gibi dudak bükerek gülümsemekteydi. Elizabeth, “Bunu yaptığınızı yadsıyabilir misiniz?” diye sordu.

O zaman erkek zoraki bir serinkanlılıkla yanıtladı:

“Arkadaşımı ablanızdan ayırmak için elimden geleni yaptığımı ve aldığım sonuçtan ötürü çok sevinç duyduğumu yadsımaya hiç niyetim yok. Ona yaptığım bu iyiliği yazık ki kendime yapamadım.”

Elizabeth, bu çok kibar sözleri duymuş gibi yapmayı bile onuruna yediremedi. Adamın ne demek istediğini anlamıştı ve bu sözlerin onu yumuşatmaya yaramayacağı gün gibi ortadaydı.

“Sizinle ilgili olumsuz düşüncelerim yalnızca bu olaya da dayanmıyor,” diye konuşmasını sürdürdü. “Bu olay meydana gelmeden çok daha önce benim size ilişkin görüşüm kesinleşmiş bulunuyordu. Aylar önce Bay Wickham’ın bana anlattığı kimi şeyler sizin kişiliğinizin içyüzünü gözümün önüne sermişti. Bu konuda söyleyecek neyiniz var acaba? Hangi uydurma arkadaşlık çabasıyla kendinizi temize çıkarabilirsiniz? Ve başkalarının üzerine bu kez ne gibi bir suç yükleyebilirsiniz?”

Darcy, “Görüyorum, o beyefendinin işleri ve sözleri sizi çok ilgilendiriyor,” dedi. Konuşması deminki gibi serinkanlı değildi, yüzünü renk basmıştı.

“Onun başına gelen kötülükleri öğrendikten sonra ilgilenmemek kimin elinde olabilir?”

Darcy, “Kötülükmüş,” diye burun kıvırdı. “Evet. Çok büyük kötülük doğrusu.”

Elizabeth öfkeyle, “Hem de hepsi sizin işiniz!” dedi. “Onu bu duruma siz düşürdünüz. Hakkı olan olanaklardan yoksun bıraktınız

onu. Ömrünün en güzel çağında onu beş parasız duruma düşürdünüz. Oysa o daha iyi bir yaşama layıktır. Bütün bunları siz yaptınız; ama gene de onun talihsizliğinden dem vurduğum zaman alayla dudak bükebiliyorsunuz."

Darcy kısa, sert adımlarla odada dolaşarak, "Benimle ilgili düşünceniz de bu demek," diye söylendi. "Benim kişiliğimi bu yolla değerlendiriyorsunuz. Bunu ayrıntılı olarak anlattığınız için size çok teşekkür ederim. Bu hesaba göre suçlarım gerçekten ağır."

Sonra dolaşmaktan vazgeçerek durdu ve kıza doğru döndü: "Ama belki bu suçlarımı hoş görebilirdiniz, eğer biraz önce daha az dürüst davranabilseydim de o denli açık konuşmasaydım. Size karşı duyduğum tutkuyla kimi sakıncalar yüzünden uzun zaman çarpıştığımı içtenlikle ortaya vurmam sizin ağırınıza gitti. Eğer daha politik davranıp bu duygusal çatışmayı gizleseydim, size karşı koşulsuz bir aşk duyduğumu ileri sürerek gururunuzu okşasaydım, siz de bana karşı böyle acı suçlamalarda bulunmayacaktınız elbet. Ne var ki her türlü sahtecilik beni son derece tiksindirir. Belirttiğim duygu ve düşüncelerden de hiç mi hiç utanmıyorum. Çünkü bu duygu ve düşünceler çok doğal ve haklıdır. Hısım akrabanızın toplumsal düzeyleriyle övünç mü duymalıydım yani? Kendi durumumdan çok daha aşağı bir düzeyde olan akrabalar edineceğim için kendi kendimi kutlamalı mıydım?"

Elizabeth öfkesinin her an biraz daha arttığını duyumsuyordu. Gene de son derece sakin ve soğukkanlı görünmeye çabalayarak, "Yanılıyorsunuz, Bay Darcy," dedi. "Bana evlenme öneriş yönteminiz duygularımı hiçbir yönden etkilemiş değildir. Daha centilmen davransaydınız sizi gene geri çevirecektim, gene suçlayacaktım. Yalnız ne var ki sizi incitmek bana üzüntü verecekti. Böyle hoyrat davranmakla beni bu üzüntüden kurtarmış oldunuz, hepsi bu!"

Elizabeth bu sözler üzerine onun irkildiğini gördü. Ama Darcy hiçbir şey demedi ve genç kız gene konuştu. "Önerinizi hangi biçimde, hangi yöntemle yaparsanız yapın, hiçbir zaman olumlu karşılayamazdım."

Genç adam gene irkildi ve kıza doğru inanmazlık ve öfke karışımı bir bakış fırlattı. Elizabeth, "Daha ilk baştan," dedi. "Diyebilirim ki tanışmamızın hemen hemen ilk dakikasından beri, davranışlarınızla

küstahlığınızı, kibrinizi, başkalarının duygularına hiç önem vermeyen bencilliğinizi apaçık ortaya vurdunuz. Sonraki olaylar bu olumsuz temelin üzerine öyle köklü bir soğukluk kurdu ki, tanışmamızdan birkaç hafta sonra, dünyada bir siz, bir ben kalsak gene de sizinle evlenmeye asla razı olamayacağımı kesinlikle biliyordum."

"Yeter, hanımefendi, başkaca bir şey söylemenizin hiç gereği yok. Duygularınızı çok iyi anlıyorum. Şimdi artık bana düşen şey kendi duygularımdan utanmaktır. Bu kadar zamanınızı aldığım için beni bağışlayınız ve size dirlik ve mutluluk dilemem için izin veriniz."

Sonra Darcy kaçar gibi odadan çıktı. Ve Elizabeth bir an sonra onun sokak kapısını açıp dışarı çıktığını duydu.

İçindeki karmaşa son derece büyüktü, genç kıza acı veriyordu. Ayakta duracak gücü kalmamıştı. Dizleri öyle titriyordu ki oturdu ve yarım saat ağladı. Biraz önce olup bitenleri her düşündüğünde şaşkınlığı biraz daha artıyordu. Bay Darcy onunla evlenmek istesin! Bay Darcy aylardır onu uzaktan uzağa sevmiş olsun! Hem de öylesine sevmek ki, duyduğu bütün sakıncalara karşın ona evlenme önerebilsin! İnanılır gibi değildi.

Gerçi hiç bilmeden böylesi güçlü bir aşk uyandırabilmek genç kız için koltuk kabartıcı bir şeydi. Ama ah, Darcy'nin o gururu yok mu, o hain gururu, Jane konusunda yaptıklarıyla hiç utanmadan böbürlenişi, Bay Wickham'a karşı yapmış olduğu zalimliği hiç yadsımadan doğrulayışı ve bu konuyu konuşurken gösterdiği taş yüreklilik; bütün bunlar genç kızın ona karşı duyduğu bir anlık acımayı hemen bastırıverdi.

Böylece Elizabeth uzun süre, kafası ve duyguları allak bullak olmuş bir durumda düşündü durdu. Sonunda Bayan Catherine'in arabasının ev halkını geri getirdiğini duydu ve onlarla karşılaşıp konuşmak istemediğinden hemen kendi odasına kaçtı.

On ikinci kısım

Elizabeth bu duygu ve düşünceler içinde neden sonra uyuyabilmişti. Ertesi sabah gözlerini gene bu duygu ve düşüncelerle açtı. Bir gece önce olup bitenlerin şaşkınlığından kendini henüz kurtarabilmiş değildi. Başka bir şey düşünmesinin olanağı yoktu ve genç kız herhangi bir işle uğraşacak gücü de kendinde bulamadığından, kahvaltıdan sonra temiz havada yürüyerek kendini oyalamaya karar verdi. Dosdoğru her zaman yürüyüş yaptığı yere yönelmişti ki Bay Darcy'nin burada kaç kere karşısına çıktığını anımsayarak durdu ve parka gireceği yerde ters yöne saptı ve parmaklığın dışındaki yolda yürümeye başladı.

Bu yol boyunca iki üç kez gidip gelmişti ki manzaranın güzelliğine dayanamayarak çit kapısında durdu ve parkı seyre daldı. Kent'te geçirdiği beş hafta içinde doğada büyük bir değişiklik olmuştu. Her geçen gün çevrenin yeşilliği biraz daha artmaktaydı.

Biraz sonra Elizabeth gene yürümeye başlamak üzereydi ki parkın o yanını sınırlayan ağaçlı yoldan bir erkeğin yaklaşmakta olduğunu gördü. Erkek ona doğru geliyordu. Bunun Darcy olmasından korkan genç kız hemen geri döndü. Ne var ki erkek şimdi iyice yaklaşmış olduğu için onu görmüş ve hemen adımlarını sıklaştırarak ona seslenmişti.

Elizabeth adının çağrıldığını duyunca (çağıran ses Darcy'nin sesi de olsa), geriye döndü ve gene parmaklık kapısına gitti. Şimdi Darcy de kapıya varmıştı. Bir mektup uzattı ve Elizabeth bunu hiç düşünmeden aldı. Darcy soğuk ve gururlu bir serinkanlılıkla, "Ne zamandır sizi görmek umuduyla her zaman gittiğiniz yolda gezindim," dedi. "Bu mektubu okumak şerefini bana bağışlar mısınız?" Ve sonra, hafifçe eğilerek gene geriye döndü ve çok geçmeden görünmez oldu.

Elizabeth kıvanç duymak umuduyla değilse bile son derece büyük bir istekle zarfı açtı. Küçük, sık bir yazıyla, arkalı önlü doldurulmuş iki

kâğıt bulunca şaşkınlığı büsbütün arttı. Yol boyunca bir aşağı bir yukarı gezinerek mektubu okumaya başladı. Darcy mektubu Rosings Park'ta, sabah saat sekizde yazdığını belirttikten sonra şöyle diyordu:

Hanımefendi, bu mektubu alınca sakın dün gece sizi son derece sinirlendirip tiksindiren önerilerimle duygularımı yineleyeceğimi sanarak korkuya kapılmayınız! Sizi üzmeye ve kendimi alçaltmaya hiç niyetim yok! O duygu ve dilekler ne denli çabuk unutulursa ikimiz için de o kadar iyi olur. Üstelik kendimi bu mektubu yazmak, sizi de okumak sıkıntısına bile sokmak istemezdim. Ne var ki onurum ve saygınlığım söz konusu olduğu için bunların yazılması ve okunması gerekiyor. Onun için sizden bu sıkıntıyı yüklenmenizi dilediğim için cüretimi bağışlamalısınız. Duygularınızın beni bağışlamaya pek razı olmayacağını biliyorsam da bunu hakseverliğinizden bekliyorum.

Dün gece beni çok ayrı anlamlar taşıyan ve hiçbir zaman aynı derecede önemli olmayan iki suçla karaladınız: Bunlardan birincisi, iki tarafın da duygularını dikkate almaksızın Bay Bingley'yi ablanızdan ayırmış olmamdı. İkincisi de onur ve insanlık kavramlarına karşı gelip Bay Wickham'ın haksızlığa ve kötülüğe uğramasına neden olarak gençliğini ve gelecek için beslediği umutları yıkmak! Çocukluğumun ve delikanlılığımın arkadaşı ve babamın gözbebeği olan, bizlerin dışında tutunacak dalı bulunmayan, eskiden beri bizim kanadımızın altına sığınarak büyüyen bir insanı yok yere ve salt hainlik yüzünden kapı dışarı etmek öyle bir alçaklık olurdu ki, bunu ancak birkaç haftadır tanışan iki gencin birbirinden ayrılmasıyla sanırım karşılaştıramayız. Gerçi dün gece siz beni iki yönden de şiddetle suçladınız. Ama şu mektubu okuyup da olan bitenin içyüzünü ve benim davranışlarımdaki amacı öğrendiğiniz zaman kendimi temize çıkarmış olacağımı umuyorum. Kendimi savunmak için ileri sürmek zorunda olduğum kimi düşünce ve duygular sizi kırarsa ancak üzüntümü belirtebilirim. Gerekli açıklamayı yapmak artık kaçınılmaz oldu. Uzun uzun özür dileyip durmak da gülünç.

Hanımefendi, Hertfordshire'a gelişimin üzerinden henüz çok zaman geçmemişti ki bütün çevredekiler gibi ben de, Bingley'nin, ablanızı, tanıdığı diğer bütün hanımlardan üstün tuttuğunu anladım. Gelgelelim ancak Netherfield'deki balo gecesidir ki onun ciddi bir sevdaya tutulmuş olabileceğinden kaygı duydum. Şimdiye dek onun âşık olduğunu çok

görmüşümdür. Ama baloda Sir William Lucas'ın ayaküstü söylediği bazı sözler üzerine anladım ki Bingley'nin bu kez ablanıza gösterdiği yakınlık, çevrede onların evleneceği umudunu ve kanısını uyandırmıştır. Sir William Lucas onların evleneceklerine inanıyor, bu işin yalnızca zamanını kestiremiyormuş gibi konuşuyordu. O dakikadan sonra arkadaşımın tutum ve davranışlarını sıkı gözetim altına aldım ve Bayan Bennet'e karşı gösterdiği yakınlığın gerçekten de görülmedik derecede ciddi olduğunu fark ettim. Bunun üzerine ablanızı da incelemeye başladım. Duruşu ve davranışı her zamanki gibi candan, neşeli, sevimli ve çekiciydi. Gelgelelim arkadaşıma karşı özel yakınlık beslediğini gösteren hiçbir belirti yoktu. Böylece balonun sonunda, şu kanıya varmış bulunuyordum ki, ablanız Bingley'nin ilgisinden zevk duymakla birlikte ona hiçbir davranışıyla cesaret vermiyordu ve onun duygularını hiçbir yoldan paylaşamıyordu. Ablanızın duyguları konusunda sizin yanlışınız yoksa ben yanılmış olsam gerek. Siz onu daha yakından tanıdığınıza göre benim yanılmış olmam daha akla yakındır. Eğer böyleyse, bu yanılma yüzünden ablanızı mutsuz kılmışsam, bana karşı hınç beslemekte haklısınız. Ne var ki gene şunu ileri sürmekten çekinmeyeceğim: Ablanızın konuşması ve davranışı öylesine rahat ve serinkanlıydı ki, en dikkatli insan bile onun Bingley'ye karşı hiçbir özel yakınlık duymadığı kanısına varırdı. Gerçi ben ablanızın âşık olmadığına inanmak istiyordum – burası su götürmez. Gene de, görüşlerime ve kararlarıma, duygularımın etkisi altında ulaşan bir insan değilimdir. Ablanızın Bingley'ye karşı ilgisiz olduğuna inanmakla kendi kendimi kandırmak istiyor değildim; bu sonuca duygularıma kapılmaksızın ulaştım. Bu evlenmeyi istemeyişimin nedenleri yalnızca dün gece değindiklerim değildir. Arada başka engeller de vardı. Eğer bu engelleri, sizinle evlenmek isteyebilecek kadar unuttumsa, ortadan kalktıkları için değil, şu anda göz önünde bulunmadıkları içindir. Kısaca belirtmek zorundayım: Annenizin aile durumu ve düzeyi bir sakınca olmakla birlikte, annenizin ve üç küçük kardeşinizin sürekli olarak gösterdikleri densizlik ve görgüsüzlük yanında aile ve mevki sorunu hiç kalır. Babanızın bile zaman zaman ciddi çevrelerde yadırganacak davranışları olmuştur. Bağışlayın, sizi gücendirmek beni üzüyor; ama söylediklerimin doğruluğunu yadsıyamazsınız. Çünkü onların davranışlarındaki yakışıksızlığın sizi de çok kere utanç içinde kıvrandırdığına tanık olmuşumdur. Bu arada şunu da belirtmek isterim ki, ablanız ve siz, ötekilerin ayıplanan ve yerilen davranışlarına katılmadığınız için herkesçe övülen ve beğenilen kişilersiniz.

Akıllı, ince, kibar kişiliklerinizle, bu övgüler sizin için az bile. Ek olarak şunu söyleyeyim: O gece olup bitenler benim iki tarafla ilgili düşünüşlerimi doğrulamış, arkadaşımı mutsuzluktan korumak için duyduğum isteği güçlendirmiş oldu. Ertesi gün de Bingley, anımsayacaksınız, yakın zamanda gene Netherfield'e dönmek üzere, Londra'ya gitti. Şimdi sıra benim oynadığım role gelmiş bulunuyor. Bingley'nin kız kardeşleri de tıpkı benim gibi kaygı içindeydiler. Aynı duyguları taşıdığımızı çok geçmeden anladık. İpi koparmakta acele etmenin gereğine aynı derecede inandığımız için, Bingley'nin peşinden hemen Londra'ya gitmeye karar verdik. Gerçekten de karar verdiğimiz gibi yaptık. Londra'ya vardığımız zaman ben arkadaşıma böyle bir evliliğin doğuracağı sakıncaları anlatmak görevini üstlendim. Bu konudaki düşünce ve duygularımı açıkça belirttim ve ona baskı yaptım. Bütün bunlar onun kararını belki biraz sarsar, uygulanmasını belki geciktirebilirdi ama eninde sonunda evlenmesini sanmam ki önleyebilsin. Önlenmesinin nedeni ablanızın onu sevmediğini ileri sürmem oldu. Bu kanımı arkadaşıma hiç çekinmeden belirttim. Bingley bu zamana dek ablanızı, onun duygularını, eş bir ateş olmasa bile içtenlikle paylaştığına inanmıştı. Ne var ki kendisi yaradılış bakımından son derece alçakgönüllü bir insandır. Kendi yargılarından çok benim yargılarıma güvenir. Bu yüzden, ablanızın duyguları konusunda kendi kendini aldatmış olduğuna onu inandırmak hiç de güç olmadı. Bir kez yanılmış olduğuna inandıktan sonra da artık Netherfield'e dönmekten onu caydırmak bir dakikalık işti. Buraya kadar yaptıklarımdan ötürü kendimi suçlu bulmuyorum. Bu olayda utanç duyduğum bir davranış varsa, o da ablanızın Londra'da bulunduğunu Bingley'den gizleyecek kadar sahtecilik yapmam ve kendi kendimi alçaltmamdır. Ablanızın gelişini Bayan Bingley'den öğrenmiştim. Oysa, o hâlâ bundan habersizdi. Belki karşılaşsalar da tehlikeli olmayabilirdi. Gene de arkadaşımın aşkının tamamen sönmediğini görebiliyordum. Ablanızı yeniden görmesinin doğurabileceği sonuçlardan korkuyordum. Böyle gizli kapaklı işler belki de bana yaraşmazdı, ama oldu bir kez – hem de iyi niyet yüzünden oldu. Bu konuda bundan başka bir diyeceğim, bundan başka bir özrüm yok. Ablanızın yüreğini yaraladımsa bilmeyerektir. Belki davranışıma yön veren amaçlar size yetersiz gelebilir ama ben hâlâ bu amaçlarımı yerden göğe kadar haklı görüyorum. Bana yüklediğiniz öteki ve çok daha ağır suça, yani Bay Wickham'a kötülük ettiğim savına gelince, bu suçlamayı çürütmek için tek yol, onun bizim aileyle olan ilişkisini başından sonuna dek

anlatmaktır. Bana ne gibi bir hainlik yüklediğini bilmiyorum. Ama size anlatacağım şeylerin baştan sona doğru olduğunu ispatlamak gerekirse, dürüstlükleri kuşkuya yer bırakmayan çok sayıda tanık gösterebilirim.

Bay Wickham son derece namuslu bir adamın oğludur. Yıllar yılı tüm Pemberley Malikânesi'nin kâhyalığını yapan, her zaman bize bağlı ve dürüst davranan bu adama karşı babam da, kuşkusuz, elinden gelen yakınlığı gösterdi. Babam bu adamın oğlu ve kendi vaftiz oğlu olan George Wickham'a karşı da, gene doğal olarak aynı derecede yakın davranırdı. George'u lisede ve sonra da Cambridge Üniversitesi'nde okutan babamdır. Bu çok önemli bir yardımdır. Çünkü George'un annesi çok tutumsuz bir kadın olduğundan, babasının iki yakası bir araya gelmezdi. Yani oğullarına bir centilmene yaraşır öğrenimi sağlayacak durumları yoktu. Eskiden beri çok sevimli olan bu delikanlıyı babam yalnızca sevmekle kalmaz, çok da beğenirdi. Onun büyüyünce papaz olacağını umduğundan yerini önceden hazırlamıştı. Bana gelince, ben onu bambaşka bir gözle görmeye başlayalı yıllar oluyordu. Babamdan gizlemeyi becerdiği çılgınlıklar, onunla hemen hemen aynı yaşta olan benim gözümden kaçamazdı. Ben onun kendini unutup olduğu gibi göründüğü durumlara tanık olabiliyordum ki babamın, elbette bunlardan haberi olamazdı. Gene sizi üzeceğim – bu üzüntünün derecesini ancak siz bilebilirsiniz. Bay Wickham'a karşı beslediğiniz duyguları sezmek beni, onun içyüzünü sizin gözlerinizin önüne sermekten alıkoyamayacak. Tersine beni bu yönde daha da kışkırtacak... İyi yürekli babam beş yıl kadar önce öldü. George Wickham'a karşı duyduğu sevgi en son dakikaya dek sarsılmamıştı. Öyle ki bana onun geleceğini sağlama bağlamamı, papaz olmaya karar verirse onu mülkümüzün içindeki bir köyün kilisesine yerleştirmemi vasiyet etti. Aynı zamanda bin altın nakit para da bırakmıştı. George'un babası benim babamın ardından çok yaşamadı. Onun ölümünden altı ay sonra da Wickham bana bir mektup yazarak papaz olmaktan vazgeçtiğini bildirdi. Kendisine sağlayacağımız papazlığın yerine paraca yardım etmemizi diliyor, hukuk öğrenimi yapacağını ileri sürüyordu. Onun bu sözlerinde dürüst olduğuna pek güvenememekle birlikte, inanabilmeyi bütün varlığımla istiyordum. Dileğini yerine getirmeye hazırdım. Zaten kişiliği bence papazlık mesleğine uygun değildi. Böylece çarçabuk bir anlaşmaya vardık. Ben ona peşin olarak üç bin altın verecektim, o da bundan böyle bizlerden hiçbir istekte bulunmayacaktı. Aramızdaki bütün bağlar böylece kopmuş oluyordu. Onun bütün

çılgınlıklarını bildiğim için Pemberley'ye çağırmaya, Londra'dayken de onu çevreme almaya niyetim yoktu. Sanırım artık çoğu zamanını Londra'da geçiriyordu, ama hukuk öğrenimi yapması bir gösterişten başka bir şey değildi. Şimdi üzerinde hiçbir baskı kalmamış olduğundan sürdüğü yaşam tümüyle bir serserilik, başıboşluk yaşantısıydı. Üç yıl kadar onunla hiçbir ilişkim olmadı. Ama bir zamanlar onun için düşündüğümüz köyün papazı ölünce Wickham'dan bir mektup daha aldım. Benden bu kilisenin papazlığını istiyor ve durumunun son derece kötü olduğunu belirtiyordu ki buna inanmak kolaydı. Hukuk öğreniminde hiçbir yarar sağlayamamış ve şimdi artık papaz olmaya iyice karar vermiş. Babamın vasiyetini unutmuş olamayacağım için ve zaten kayıracak başka kimsem de bulunmadığından eskiden ona söz verilen bu konumu ona sağlayacağımı umuyormuş. Bu dileğe olumsuz karşılık verdim ve onun bundan sonraki başvurularını da olumsuz karşıladım diye beni kınayamazsınız sanıyorum. Wickham'ın bana karşı duyduğu öfke, durumunun kötülüğüyle orantılıdır. Bana karşı ne derece dargın davranıyorsa, başkalarına da beni eş oranda kötülüyordu. Bu dönemden sonra selamı sabahı da kestik. Gelgelelim geçen yaz Wickham gene karşıma çıkmayı ve bana son derece büyük bir acı vermeyi başardı. Şimdi öyle bir olaya değinmek zorundayım ki bunu unutabilmek için çok şey verirdim. Bu olayı size anlatabilmem, aramızdaki duruma verdiğim sonsuz önemi ispata yarar. Bunu söyledikten sonra sizin, sırrımı kendinizde saklayacağınızdan hiç kuşkum yok. On yaştan fazla küçüğüm olan kız kardeşime babam veli olarak kuzenim Albay Fitzwilliam'la beni seçmişti. Bundan bir yıl kadar önce Georgiana'yı okuldan aldık ve Londra'da bir ev açtık. Bayan Younge adında güvenilir bir iyi aile hanımına onun sorumluluğunu verdik. Geçen yaz kız kardeşimle bu hanım Ramsgate'e, yazlığa çıktılar. Wickham da onların peşinden gitmiş, hem de kasıtla gitmiş olduğundan hiç kuşkum yok. Yazık ki Bayan Younge konusunda çok yanılmışız; bu kadın Wickham'la gizlice bir tertip kurmuş. Bu kadının yardımı ve aracılığıyla Wickham, kendisini çocukluğundan beri tanıyan ve seven Georgiana'yla sık sık konuşmak olanağını buluyor ve onun başını döndürüyor. Kız kardeşim böylece onu sevdiğine inanıyor ve onunla kaçmaya razı oluyor.

Bu sırada kız kardeşim ancak on beşindeydi, tek özrü yaşının küçüklüğüdür. Sonra onu bağışlamamızı sağlayan ve beni mutlu kılan ana neden, bu tasarıyı Georgiana'nın bana kendi ağzıyla söylemiş olmasıdır. Ben

de Ramsgate'e gitmiştim. Georgiana kaçmak için kararlaştırdıkları tarihten birkaç gün önce, bir baba gibi sevip saydığı ağabeyini aldatmak, üzmek ve gücendirmek düşüncesine daha fazla dayanamadı ve her şeyi bana açtı. Neye uğradığımı ve neler yaptığımı sanırım kestirebilirsiniz. Kız kardeşimin adını ve duygularını düşündüğüm için olayı gizli tutmak zorundaydım. Oturup Wickham'a bir mektup yazdım, o da oradan hemen sıvıştı. Bayan Younge'ın da işine o saat son verdiğimi söylemenin gereği yok sanırım.Wickham'ın gerçekte kız kardeşimin parasına göz koymuş olduğu su götürmez, çünkü Georgiana otuz bin altınlık bir mirasa kondu. Ama Wickham'ın bir dereceye kadar benden öç almak isteğine kapıldığına inanmaktan da kendimi alamıyorum. Arzusuna erişebilseydi bana gerçekten öldürücü bir darbe indirmiş olacaktı. İşte, hanımefendi, karşılıklı olarak bizi ilgilendiren her olayın gerçek öyküsü budur. Eğer sözlerime biraz olsun inanıyorsanız, umarım hiç değilse Wickham'ın hakkını yemek suçundan beni temize çıkarırsınız. Size ne yoldan ve ne tür yalanlarla yaklaşmak küstahlığında bulunduğunu bilemeyeceğim. Sizi kandırmayı başarmasına belki de şaşmamak gerek, çünkü siz hiçbirimizi yakından tanımıyordunuz. Onun içyüzünden kuşkulanmanız ve yalanını anlamanız beklenemezdi. Bütün bunları size dün gece niçin söylemediğime belki şaşacaksınız. Ne var ki o sırada kendimi yeter derecede toplayamamış olduğum için neleri açıklayacağımı bilemedim. Burada anlattığım her şeyin doğruluğuna tanık olarak özellikle Albay Fitzwilliam'ı gösterebilirim. Kendisi yakın akrabamız, can dostumuz ve her şeyden önce babamın vasiyetnamesini uygulamaya yetkili olması nedeniyle, ister istemez bu olayların her adımına karışmak zorunda kalmış bir kişidir. Bana karşı duyduğunuz soğukluk ve kin benim sözlerime değer vermenizi önlese bile, kuzenime inanmanızı engelleyecek bir neden bulunduğunu sanmıyorum. Onunla, isterseniz haberleşebilmeniz için bu mektubu size öğleden önce ulaştırabileceğimi umuyorum.

Diyecek bir tek sözüm daha var: Tanrı'ya emanet olun.

Fitzwilliam Darcy

On üçüncü kısım

Elizabeth, Darcy'nin mektubunu aldığı zaman gerçi bir akşam önceki evlenme isteğinin yineleneceğini ummuş değildi; ama bu çeşit açıklamalarla karşılaşacağını da doğrusu hiç beklememişti. Bu satırları ne derece heyecanla okuduğunu ve nasıl çelişkili duygulara kapıldığını anlayabilmek güç olmasa gerektir. Mektubu okudukça içinde kabaran duyguların sözle anlatılamayacağını söylesek yeri var.

İlk önce genç kız, Darcy'nin özür dilemeyi aklının ucundan bile olsa geçirişine şaşakaldı. Gene de onun, günahlarını hiçbir zaman bağışlatamayacağına, herhangi bir özür ortaya sürerken utançtan yüzünün kızaracağına kesinlikle inanıyordu. Böylece onun hiçbir dileğine inanmamak için verilmiş bir önyargıyla mektubu okumaya başlamıştı. Büyük heyecan duyduğundan okuduğunu anlayacak durumda değildi. Darcy'nin bir sonraki cümlede ne diyebileceğini düşünüp hırslanması yüzünden, okuduğu cümle aklına girmiyordu.

Onun, Jane'in Bingley'yi sevdiğinden habersiz görünüşünü, Elizabeth o saat düpedüz bir yalan olarak damgaladı. Aile düzeyi konusundaki sözleri öylesine tepesini attırdı ki, Darcy haklı bile olsa, kızın bunu doğrulayacak sabrı kalmadı. Darcy ettiklerinden hiç de pişman görünmüyordu. Bu, tam Elizabeth'in ondan beklediği tutumdu. Darcy'nin yazısında, pişmanlık göstermek şöyle dursun, meydan okuyan bir anlatım egemendi. Tepeden tırnağa kibir ve küstahlık.

Ne var ki sıra Bay Wickham konusuna gelince genç kız dikkatini biraz toplamayı başardı. Eğer doğruysa Wickham'ı olduğu gibi gözünden düşürecek olan bu öyküyü, tanımlanması çok zor olan duygular içinde okudu. Şaşkınlık, korku, hatta dehşet bürüdü ruhunu. Darcy'nin yazdıklarının hepsini aklından silmek istiyor ve durmadan, "Yalan bu! Olamaz! Küstahça uydurulmuş bir yalan!" diye mırıldanıyordu. Böylece, son paragraflarından hiçbir şey anlamaksızın,

mektubu bitirince hemen dürüp cebine attı. Kendi kendine bu mektuba hiç önem vermeyeceğine, bir daha hiç okumayacağına yemin ediyordu.

Ama olacak şey değildi bu. Birkaç dakika sonra mektup gene açılmış ve genç kız kendini elinden geldiğince toparlamaya çalışarak Wickham'a yöneltilen o yıkıcı sözcükleri yeniden okumaya başlamıştı. Elizabeth, bu kez her cümlenin anlamını inceleyebilecek kadar iradesine söz geçirmeyi başardı. Wickham'la Pemberley sahipleri arasındaki ilişkinin ayrıntısı, tıpkı Wickham'ın kendi anlattığı gibiydi. Baba Darcy'nin yaptığı iyilikler de Wickham'ın sözlerini tutuyordu. Yalnız Elizabeth şimdiye dek bu iyiliklerin bu derece büyük olduğunu bilmemişti. Kısacası buraya kadar, iki erkeğin sözleri birbirini tutmaktaydı, ama vasiyet konusuna gelince birbirinden tümüyle ayrılıyordu. Wickham'ın bu konuda anlattıkları, hâlâ taptaze, Elizabeth'in aklındaydı. Genç kız bunları neredeyse kelimesi kelimesine anımsıyordu. Onun için iki erkekten birinin son derece büyük bir yalan attığını düşünmemek elde değildi. Genç kız bir süre, duygularına kapılıp yalan söyleyenin Darcy olduğunda direnerek kendini avuttu. Gelgelelim sayfaları büyük bir dikkatle üst üste okudukça kuşkuya düşmekten kendini alamadı. Mektubu elinden bıraktı ve tarafsız olmaya çalışarak her cümleyi kafasında titizlikle tarttı. Her savın doğruluk derecesini kestirmeye çalıştı, ama başaramadı. Darcy'nin suçsuz, hatta haksızlığa uğramış olması kimi yönlerden olası görünüyordu.

Darcy'nin Wickham'a yüklediği başıboşluk ve serserilik şuçlaması Elizabeth'i beyninden vurulmuşa döndürmüştü. İşin en kötü yanı, genç kızın bu suçlamaları çürütebilecek herhangi bir kanıt bulmak yeteneğinden yoksun olmasıydı. Wickham'ın yaşantısı üstüne Hertfordshire'da, onun anlattıklarından başka hiçbir şey bilinmiyordu. Zaten Elizabeth de onun gerçek kişiliği konusunda herhangi bir soruşturma yapmak gereğini duymamıştı. Yüzünün, sesinin, davranışlarının güzelliğine, çekiciliğine kapılarak onda her türlü erdem ve üstünlüğün bulunduğuna kendini inandırmıştı. Şimdi Elizabeth kafasını zorluyor ve gene subayın iyiliğini, insanlığını ve dürüstlüğünü ispatlayarak Darcy'nin suçlamasını çökertecek bir olay, bir davranış anımsamaya çalışıyordu. Yazık ki bu konuda imdadına yetişecek hiçbir

anı yoktu. Genç kız şu anda gözünü kapasa, Wickham'ı gene görür gibi oluyordu – bütün sevimliliği ve çekici davranışlarıyla. Gelgelelim onun bir salon adamı olarak kazandığı hayranlıktan ileri bir şey aklına gelmiyordu. Elizabeth mektubu okumasını sürdürdü. Ah, ne yazık! Daha dün Albay Fitzwilliam'la aralarında geçen konuşma, mektupta anlatılan Bayan Darcy serüvenini doğrular nitelikteydi. Zaten sonunda gene Albay Fitzwilliam, anlatılanların doğruluğuna tanık olarak gösteriliyordu. Albayın da dürüst ve onurlu bir insan olduğu kuşku götürmezdi. Bir ara gidip albaya başvurmak geldi Elizabeth'in içinden, ama böyle bir şeyin çok tuhaf kaçacağını düşünerek vazgeçti. Sonunda, Darcy'nin doğruyu söylemese böyle bir tehlikeyi dünyada göze alamayacağı kanısına ulaştı.

Phillipslerin evinde ilk karşılaştıkları gece Wickham'la kendi arasında geçen konuşma hâlâ aklındaydı. Genç adamın kullanmış olduğu birçok deyim belleğinde taptaze duruyordu, hâlâ. Şu sırada düşününce, birden, onun daha yeni tanıdığı bir kıza bu derece gizli şeyler anlatmasındaki uygunsuzluk dikkatini çekti. Elizabeth, bu noktanın şu zamana değin dikkatinden kaçmış oluşuna şaştı. Wickham'ın Darcy ile karşılaşmaktan korkusu olmadığını ileri sürerek böbürlenişini anımsıyordu. Genç adam, "Dilerse Bay Darcy gitsin, ben yerimden kımıldamam," diye konuşmuştu. Ama gene de hemen ertesi hafta Netherfield'de verilen baloya gelmekten kaçınmıştı. Elizabeth'in şimdi fark ettiği bir şey daha vardı: Netherfieldliler orada bulundukları sürece Wickham başından geçenleri yalnızca Elizabeth'e anlatmıştı. Ama onlar Londra'ya gittikten sonra bu serüven herkesin ağzına düşmüştü. Wickham gerçi o ilk akşam Elizabeth'e, ölmüş olan koruyucusunun anısına saygı beslediği için onun oğlunu hiçbir zaman kötüleyemeyeceğini söylemişti, ama sonradan Darcy'yi her yerde, herkese karşı yerin dibine batırmaktan hiç çekinmemişti.

Şimdi Wickham'ın yapıp ettikleri nasıl da bambaşka bir anlama bürünüyordu; Bayan King'e ilgi göstermesi doğrudan doğruya iğrenç çıkar kaygılarının bir sonucu olsa gerekti. Hele Bayan King'in varlığının orta halli oluşu artık Wickham'ın tokgözlü oluşuna değil de, "hiç yoktan iyidir" diye ne bulursa kapacak kadar darda olduğuna bir kanıttı. Genç adamın Elizabeth'e karşı olan tutumu da şimdi özür kaldırmaz bir anlam kazanıyordu. Ya ilk başta kızı zengin sanmış ya da

onun düşünüp taşınmadan gösterdiği yakınlığı körükleyerek erkeklik gururunu doyumlamıştı. Böylece Elizabeth'in onu temize çıkarmak için çırpınışları gitgide zayıflamaya başladı. Hatta çok önceden, Jane'in bu konuda sorduğu sorular karşısında, Bingley de arkadaşı Darcy'nin suçsuz olduğunu ileri sürmemiş miydi? Bu da Darcy'nin doğruyu söylediğinin bir başka kanıtı değil miydi? Elizabeth şunu da kabul etmek zorundaydı ki Darcy tüm gururuna, soğuk ve küstah davranışlarına karşın şunca zamandır hak yiyici, zalim ve ikiyüzlü olduğunu gösteren hiçbir davranışta bulunmuş değildi. Tersine, ilkelerine bağlı, ahlak ve vicdan sahibi bir insan olduğu her tutumundan belliydi. Kendini tanıyanlarca sayılıyor ve el üstünde tutuluyordu. Wickham bile onun sevecen, titiz bir ağabey olduğunu vurgulamıştı. Elizabeth onun kız kardeşi Georgiana' dan son derece büyük bir sevgiyle söz ettiğini kaç kez duymuştu ki, bu da Darcy'nin aynı zamanda sevmesini bilebilen bir insan olduğunu ispatlardı. Oysa Wickham' ın dediği işleri yapmış olsaydı, hak ve hukuku böyle göz göre göre çiğneseydi, hiçbir zaman çevresindekilerden gizli tutamazdı. O zaman da öyle davranabilen bir adamla, sözgelişi Bay Bingley gibi iyi yürekli ve temiz bir erkek, hiçbir zaman böyle canciğer arkadaş olamazlardı.

Şimdi artık Elizabeth kendi kendinden utanmaya başlamıştı. Hem Wickham'ı hem de Darcy'yi aklına getirdikçe kör gibi gözü kapalı, gülünç davrandığını ve önyargıları yüzünden tarafsız kalamadığını anlıyordu. İçinden, ne çirkin davranmışım ben, diye yakındı. Ben ki görüşlerimin yerinde oluşuyla övünürüm! Kimsenin aklını beğenmem. Ablacığımın iyi ve insancıl davranışlarını yerer, çevremdekilerde kusur bulacak yan ararım. Bu derece yanılabileceğimi anlamak benim için ne büyük bir sarsıntı. Ama yerden göğe dek hak ettim ben bu silleyi. Wickham'a âşık olsaydım ancak bu kadar kör gibi gözü kapalı gezebilirdim. Ama âşık bile değildim. Beni bu derece yanıltan kendimi beğenmişliğimdir. Tanışmamızın daha başlangıcında bu iki erkekten birinin bana gösterdiği soğukluk beni gücendirmiş, öbürünün hayranlığıysa gururumu okşamıştı. Böylece peşin karar ve yargılarla gözümün bağlanmasına boyun eğdim ve sağduyuyu bir kenara itiverdim. Şu dakikaya dek meğer ben kendi kendimi bile tanımıyormuşum.

Düşünceleri kendinden Jane'e, Jane'den Bingley'ye kaydı ve Darcy'nin bu olayı anlatışını inandırıcı bulmadığından, mektubun o bölümünü yeniden okumaya karar verdi.

Bu ikinci okuyuşunun etkisi bambaşka oldu. Wickham konusunda yazılanlara inandığına göre, Jane ve Bingley'nin ilişkileri konusunda söylenenler de doğru olmalıydı. Örneğin Darcy, Jane'in Bingley'yi sevdiğinden habersiz olduğunu ileri sürüyordu. Mektubun bu bölümünde Elizabeth, arkadaşı Charlotte'un bu konudaki düşüncelerini anımsamaktan kendini alamadı. Darcy'ye bu konuda hak vermemek elde değildi. Jane duygularını, ne denli ateşli olurlarsa olsunlar, pek az ortaya vururdu. Ve her zaman öylesine güler yüzlü, o derece serinkanlı davranırdı ki, onun aslında çok duygulu olduğunu çoğu kimse bilemezdi.

Darcy'nin, onların ailesini yerdiği satırlara gelince, genç kız utancından yerin dibine geçti. Belki Darcy'nin bunları böyle açıkça yazması küstahlıktı, ama yergilerinde haklı olduğu da yadsınamazdı. Elizabeth kendi kız kardeşiyle annesinin topluluk içindeki davranışlarını en az Darcy kadar yermiyor muydu? Genç kız bu arada Jane'e ve kendisine yöneltilen övgülerden çok hoşlanmıştı. Gene de ailesinin bıraktığı kötü etki yüzünden duyduğu ezikliği bu kıvanç gideremiyordu. Jane'in uğradığı hayal kırıklığına kendi yakınlarının yol açmış olduğunu düşündükçe içi öyle bir kararıyordu ki, genç kız ömründe bu denli karamsar olmamıştı. Böylece, karmakarışık düşüncelerden beyni fırıl fırıl dönerek, olayları yeniden gözden geçirip olasılıklar üzerinde durarak ve düşüncelerinde yer alması gereken bu önemli tepeden inme değişikliği elinden geldiğince sineye çekerek, korulukta tam iki saat gezindi. Sonunda, yorulunca uzun zamandır dışarıda olduğunu ayrımlayarak eve döndü. Her zamanki gibi neşeli görünmeye çalışıp mektubu şimdilik unutmaya karar vererek içeri girdi.

Girer girmez, Rosings'te konuk kalan iki beyefendinin (Bay Darcy ile Bay Fitzwilliam) o dışarıdayken papaz evine gelip gitmiş olduklarını öğrendi. Bay Darcy yalnızca birkaç dakikalık bir veda ziyareti için gelmiş. Albay Fitzwilliam'sa Elizabeth döner umuduyla belki bir saate yakın oturmuş. Üstelik koruya gidip onu bulmaya bile karar veriyormuş neredeyse. Onlara yetişemediği için üzülmüş gibi

görünmek Elizabeth'e pek zor geldi. Aslında buna seviniyordu. Şimdi onun aklı fikri yalnızca mektuptaydı.

On dördüncü kısım

İki kardeş çocuğu Rosings'ten ertesi sabah ayrıldılar. Bay Collins en son veda selamlarına durabilmek için onların yolunu kapıcı evinin önünde beklemişti. Bu nedenle onların sağlıklı göründüklerini ve konakta geçirdikleri acıklı ayrılık sahnelerine karşın, neşelerinin az çok yerinde olduğunu ev halkına muştulamak olanağını buldu. Sonra da Bayan Catherine'le kızını avutmak için hemen konağın yolunu tuttu. Dönüşündeyse pek sevinçli ve kendini beğenmiş bir tavırla hanımefendi hazretlerinden bir çağrı getirdi. Bayan Catherine'in o kadar canı sıkılıyormuş ki hepsinin o akşam yemeğe gelmelerini istiyormuş.

Elizabeth ev sahibini görünce, "İsteseydim şu anda onun karşısına ailenin gelini olarak çıkabilirdim," diye düşünmekten kendini alamadı. Ve hanımefendi hazretlerinin nasıl küplere bineceğini gözünün önüne getirince güleceği geldi. "Acaba ne yapardı? Ne derdi?" sorularıyla kendi kendini eğlendirmeye başladı.

Açılan ilk konu, elbette konukların gidişi oldu. Bayan Catherine, "Gidişleri pek zor geldi bana," diyordu. "Dünyada dost ayrılığına benim kadar üzülen bulunamaz sanırım; ama bu sabah giden genç yeğenlerimi başka türlü severim. Onların da bana çok bağlı olduklarını biliyordum. Sevgili albayımız benim hatırım için az çok neşeli görünmesini başardı; ama Darcy bu yıl, geçen yıla oranla daha durgun gibiydi. Evimize olan bağlılığı her gün artıyor, orası su götürmez."

Bu sözler üzerine Bay Collins'in söylediği iğneli birkaç övgü sözü, ana ile kızın tatlı gülümsemelerine yol açtı.

Yemekten sonra Bayan Catherine, Bayan Eliza Bennet'in neşesiz olduğunu fark etti, sonra bunun nedenini gene kendisi bularak genç kızın böyle erkenden evine dönmek istemediğini varsayıp, "O zaman hemen annenize mektup yazıp izin istemelisiniz," diye ekledi. "Burada

biraz daha kalabilmek için yalvarmalısınız ona. Bayan Collins'in de sizden ayrılmak istemediğine inanıyorum."

Elizabeth, "Bu ilginizden ötürü size teşekkür ederim, efendim, ama yazık ki bunu uygulamak elimde değil," dedi. "Önümüzdeki cumartesi günü Londra'da bulunmam şart."

"Ama o zaman burada ancak altı hafta kalmış olacaksınız. Ben sizin iki ay kalacağınızı umuyordum. Gelişinizden önce Bayan Collins'e de söylemiştim bunu. Zamanından önce gitmeniz için bir neden olamaz. Bayan Bennet, sizden iki hafta daha ayrı kalabilir, sanırım."

"Ama babam kalamaz. Geçen haftaki mektubunda bir an önce dönmemi söylüyordu."

"Hadi canım, anneniz sizden ayrı kalmaya razıysa babanız haydi haydi razı olur. Babalar kız çocuklarına hiçbir zaman aşırı önem vermezler ki. Eğer burada bir ay daha kalabilirseniz, birinizden birinizi Londra'ya dek arabamda götürebilirim. Haziran başında bir hafta için oraya gidiyorum. Üstelik hava çok sıcak olmazsa ikinizi birden bile alabilirim. Nasılsa ikiniz de iriyarı kızlar değilsiniz."

"Çok iyisiniz, efendim. Ama ilk verilen karardan dönebileceğimizi sanmıyorum."

Bayan Catherine, umarsız, yazgısına boyun eğdi:

"Bayan Collins, kızların yanına bir uşak katmalısınız. Ben her zaman dobra dobra konuşuyorum, biliyorsunuz. İki genç kızın posta arabasıyla kendi başlarına yolculuk etmelerini hiçbir zaman hoş görmem. Son derece yakışıksız bir şey olur bu. Ne yapıp edip birini katmalısınız yanlarına. Bu çeşit başıboşlukları ben dünyada beğenmem. Genç hanımlar, aile durumlarına yaraşır biçimde, her zaman korunmalıdır ve başlarında insan bulunmalıdır. Yeğenim Georgiana geçen yaz Ramsgate'e gittiği zaman, yanına iki erkek uşak katmaları için üsteledim. Pemberley Malikânesi'nin sahibi Sir Darcy ile Bayan Anne'in kızına başka türlü yolculuk etmek yaraşmazdı. Ben bu noktaların üzerinde çok titizlikle dururum. Bayan Collins, John'u kızların yanına mutlaka vermelisiniz. İyi ki aklıma geldi de söyledim. Onları tek başlarına gönderivermek sizin şanınıza yaraşmaz."

Elizabeth, "Dayım bize bir uşak gönderecek," dedi.

"Ha, dayınız mı? Demek dayınız erkek uşak bulunduruyor, öyle mi? Neyse, bu gibi şeyleri sizin adınıza düşünecek birisi bulunduğuna sevindim. Atları nerede değiştiriyorsunuz? Bromley'de değil mi? Bell (Çan) adlı handa benim adımı verirseniz size çok iyi bakarlar."

Bayan Catherine'in, onların yolculuğu üstüne soracak bir sürü sorusu vardı. Bunların çoğunu gerçi kendisi yanıtlıyordu, ama arada karşısındakilerden de karşılık beklediği için söylediklerine kulak vermek şarttı. Bu da Elizabeth için daha iyiydi, çünkü kafası öylesine dopdoluydu ki dikkatini hanımefendi hazretlerine vermek zorunda kalmasa, nerede olduğunu bile unutacaktı.

Düşünmeyi yalnız olduğu saatlere saklamak gerekti. Gerçekten de genç kız ne zaman yalnız kalsa hemen düşünmeye başlıyor ve kafasının yükünü böylece boşaltıyordu. Gün geçmiyordu ki uzun uzun düşüncelere dalabilmek için tek başına bir yürüyüş yapmasın.

Darcy'nin mektubunu neredeyse ezberleyecekti. Her cümleyi ayrı ayrı inceliyordu. Mektubun yazarına karşı duyguları her okuyuşta değişiyordu. Onun evlenme önerdiği sıradaki tutumunu aklına getirdikçe hâlâ tepesi atıyordu. Ama ona ne denli haksız saldırılarda bulunduğunu anımsadıkça öfkesinin yönü kendine çevriliyordu. Bu kez de onun uğradığı düş kırıklığına üzülüyordu. Onun tarafından sevildiğini bilmek hoşuna gidiyordu. Ona karşı şimdi saygı duyuyordu; ama gene de onu beğeniyor sayılmazdı. Evlenme önerisini geri çevirdiği için herhangi bir pişmanlık duymuyor ve onu görmeyi aklından geçirmiyordu.

Kendinin geçmişteki davranışlarını düşünmekse genç kız için sürekli bir acı ve pişmanlık kaynağıydı. Kız kardeşleriyle annesinin yakışıksız tutumlarıysa ona büsbütün üzüntü veriyordu. Çünkü onları düzeltebileceğinden hiç umudu yoktu. Onları alaya almakla yetinen babaları, hiçbir zaman küçük kızlarının hoppalığını ve delişmenliğini baskı altında tutmak için kendini sıkıntıya sokmazdı. Zaten tüm davranışları bilinçsiz olan annelerininse kızlarının kusurlarını görebilecek yeteneği yoktu. Elizabeth çok zaman Lydia ile Kitty'nin densizliklerine gem vurmak için ablası Jane ile el ele vermişti. Gelgelelim anneleri küçük kızlarını şımartmaya devam ettikçe düzelmelerinin yolu var mıydı? Hepten Lydia'nın etkisi altında olan Catherine, zayıf iradeli ve huysuzdu. Ablalarının öğütleri oldum olası

onun ağırına giderdi. Başına buyruk ve umursamaz olan Lydia ise onlara kulak bile asmazdı. Bu iki kız bilgisiz, haylaz ve boş kafalıydılar. Güzellikleriyle övünüp dururlardı. Meryton'da subaylar bulunduğu sürece cilveleşmenin ötesinde bir şey düşünmeyecekleri belliydi.

Elizabeth, ablası Jane için de üzülüyordu. Darcy'nin yaptığı açıklama üzerine, Bingley gene az çok gözüne girmiş, Jane'in başına gelenler ona büsbütün ağır görünmeye başlamıştı. Bingley, Jane'i gerçekten sevmiş, demek. Arkadaşına aşırı güvenmekten başka da bir kusuru yokmuş. Öyleyse bu denli mutluluk vaat eden, her bakımdan elverişli, parlak bir kısmeti, Jane'in, salt kendi yakınlarının görgüsüzlüğü ve densizliği yüzünden kaçırmış olduğunu düşünmek ne kadar acıydı!

Bütün bu düşüncelere bir de Wickham'ın içyüzü eklenince, Elizabeth'in ne durumlara düştüğü ve herkese karşı neşeli görünmekte ne derece güçlük çektiği anlaşılabilir, sanıyoruz.

O son hafta içinde, tıpkı ilk geldikleri hafta gibi sık sık Rosings Konağı'na çağrıldılar. En son gecelerini de orada geçirdiler. Bayan Catherine gene onların yolculukları konusunda ince ince sorular sordu ve bavul hazırlamanın en iyi yolları üstüne bir demeç verdi. Elbiseleri katlayıp yerleştirmenin doğru ve yanlış yöntemlerini öyle uzun uzun anlattı ki Mariacık eve dönünce, sabahtan öğleye dek çalışıp hazırlamış olduğu bavulu dibinden sökerek yeni baştan yerleştirmeyi boynuna borç bildi.

Bayan Catherine, ayrılışları sırasında iyice tepeden bakar bir tutumla kızlara iyi yolculuklar dileyerek onları ertesi yıl için gene Hunsford'a çağırdı. Bayan de Bourgh da kızların ikisiyle ayrı ayrı tokalaşmak zahmetine katlanacak kadar incelik gösterdi.

On beşinci kısım

Cumartesi sabahı Bay Collins'le Elizabeth kahvaltı masasının başında karşılaştılar ve ötekiler görünmeden önce birkaç dakika baş başa kaldılar. Genç papaz ayrılık sırasında söylenmesini şart saydığı nazik sözleri söylemek için bu olanaktan yararlandı:

"Bayan Elizabeth, bize onur verdiğinizden ötürü nasıl sevindiğimizi Bayan Collins size belirtti mi bilmem. Bu evden ayrılmadan önce onun minnet duygularını elbette ki öğreneceksiniz, bundan kuşkunuz olmasın. Varlığınızla verdiğiniz onur bizleri çok duygulandırdı, bunu böyle bilmenizi dilerim. Biliyorsunuz, yoksul yuvamızda konuklarımızı oyalayabilecek pek bir şeyimiz yok. Basit yaşayışımız, odalarımızın küçüklüğü ve adamlarımızın azlığı yüzünden Hunsford sizin gibi bir genç bayana son derece durgun bir yer olarak görünüyordur sanırım. Gene de gelip bizi görmek iyiliğinde bulunduğunuz için size karşı minnet duyduğumuza umarım inanırsınız. Zamanınızın hoşça geçmesini sağlamak için elimizden geleni yaptığımıza da inanacağınızı umarım."

Elizabeth de ona candan teşekkür etti ve hemen hoşnutluk duygularını belirtti. Şu altı haftası çok tatlı geçmişti. Charlotte ile birlikte olmak zevkine eriştiği için ve bu evde gördüğü yakınlıktan ötürü teşekkür etmek kendisine düşerdi. Onun bu sözlerinden çok hoşnut kalan Bay Collins daha gülümser bir ciddilikle karşılık verdi:

"Zamanınızı hoşça geçirdiğinizi öğrenmek bana büyük bir zevk veriyor. Bizler de elimizden geleni yaptık. Büyük bir şans eseri olarak sizi çok üstün bir çevreye sokmak olanağına sahibiz. Rosings Malikânesi'yle olan ilişkilerimiz yoksul yuvamızdaki basit yaşantımıza bir değişiklik ve renk kattığı için, bu ziyaretinizin tam anlamıyla can sıkıcı geçmediğine inanarak övünç duyabileceğimizi sanıyorum. Gerçekten de bizim evle Bayan Catherine'in evi arasındaki ilişkiler çok az kula nasip olacak türden, görülmedik bir bağıştır. Aramızdaki

yakınlığı gördünüz. Konaktan hemen hemen hiç çıkmadığımıza tanık oldunuz. Aslını ararsanız bence, bu yoksul yuvanın bütün sadeliğine karşın, içinde yaşayanlar Rosings Malikânesi'yle içli dışlı olabildikleri sürece, acınacak bir durumda sayılmazlar."

Övüncünü belirtmeye sözlerin yetmediği belliydi. Heyecanından odada dolaşıp duruyordu. Elizabeth de içinden, nezaketle gerçeği birleştiren kısa bir yanıt hazırlamaktaydı.

"Daha doğrusu, Bayan Elizabeth, sevgili kuzinim, Hertfordshire'a döndüğünüzde bizleri soranlara son derece olumlu bir rapor verebilirsiniz. Kendimi övmek gibi olmasın ama durumumuzu siz de göklere çıkararak anlatacaksınız, sanıyorum. Bayan Catherine'in işime gösterdiği büyük yakınlık ve saygıya her gün tanık oldunuz. Hani övünmek gibi olmasın ama arkadaşınızın yaptığı seçimin yerinde olduğuna sanırım... Ama neyse, bu konuyu hiç açmayıp sessizce geçiştirmek daha iyi. Yalnız, çok sayın Bayan Elizabeth, sizin de evlilikte aynı derecede mutlu olmanızı yürekten ve canı gönülden bütün kalbimizle diliyoruz. Bütün düşünce ve arzularımız birbirine eş. Her konuda, ikimizin arasında şaşılacak oranda bir huy ve kafa benzerliği var. Tanrı sanki bizi birbirimiz için yaratmış."

Elizabeth böyle bir evliliğin gerçek bir mutluluk kaynağı olduğunu bütün içtenliğiyle söyledi. Hunsford' daki yaşamın çok tatlı ve rahat olduğunu ve bütün bunların kendisini çok sevindirdiğini de aynı derecede içtenlikle ekledi. Gene de söz konusu olan hanımın içeri girmesiyle konuşma sona erdiği zaman Elizabeth'in üzüldüğü söylenemez. Zavallı Charlotte! Onu böyle bir adamla baş başa bırakıp gitmek ne acıklıydı. Ama Charlotte bu evliliği gözleri açık olarak seçmişti. Konuklarının gidişine, besbelli, çok üzülmekle birlikte, yakındığı da yoktu. Evi, ev işleri, cemaat sorunları, bahçesi, tavukları ve bunlarla ilgili uğraşlar henüz onun gözünde yeniliğin verdiği çekiciliği yitirmemişlerdi.

En sonunda fayton geldi. Bavullar üste bağlandı, paketler içeri yerleştirildi ve her şeyin hazır olduğu görüldü. Elizabeth arkadaşından sevgi gösterileri arasında ayrıldı. Sonra Bay Collins onu arabaya kadar geçirdi ve bahçede yürürlerken genç kızın bütün ailesine selamlarını söylemeyi, o kış Longbourn'da gördüğü candan dostluğa gene teşekkür

etmeyi ve tanımamakla birlikte Bay ve Bayan Gardiner'a da saygılarını yollamayı unutmadı.

Sonra Elizabeth'in elinden tuttu ve arabaya binmesine yardım etti. Maria da arabaya binmişti ve kapı kapanmak üzereydi ki Bay Collins, hayli canı sıkılmış olarak, konaktaki hanımlar için bir selam bırakmamış olduklarını onlara anımsattı.

"Ama derin saygılarınızın onlara iletilmesini elbet isteyeceksiniz. Burada kaldığınız sürece onlardan gördüğünüz alçakgönüllü yakınlığa teşekkür etmeyi de unutacak değilsiniz."

Elizabeth bunlara karşı çıkmadı. Böylece Bay Collins kapının kapanmasına izin verdi ve araba yola düzüldü.

Birkaç dakika süren bir sessizlikten sonra Maria, "Aman Yarabbi! Buraya geleli daha iki güncük olmuş gibi geliyor," dedi. "Oysa ne çok şey oldu."

Yol arkadaşı hafif bir göğüs geçirerek, "Hem de neler!" dedi.

"Rosings Konağı'nda dokuz kez akşam yemeği yemekten başka iki kez de çaya çağrıldık. Eve gidince anlatacak ne çok şeyim var!"

"Benim de saklayacaklarım ne çok," diye Elizabeth içinden geçirdi.

Yolculukları pek konuşmadan ve olaysız geçti. Hunsford'dan ayrıldıktan dört saat sonra Bay Gardiner'ın evine varmışlardı bile. Burada birkaç gün kalacaklardı.

Jane iyi görünüyordu. Ama iyi yürekli yengelerinin kendileri için hazırlamış olduğu çok sayıda ziyaret ve gezme arasında Elizabeth, ablasını yakından inceleyecek olanak bulamadı. Neyse ki Jane onlarla birlikte dönüyordu. Hele bir Longbourn'a gitsinler, orada inceleme yapmak için bol bol zaman olacaktı.

Bu arada genç kız ablasına Bay Darcy'nin önerisini hemen anlatmayıp Longbourn'a kadar beklemek için kendini zor tutuyordu. Bu haberin hem Jane'i şaşkınlıktan serseme çevireceğini hem de kendi gururunu adamakıllı okşayacağını düşündükçe içinden her şeyi açıklamak geliyordu. Onu engelleyen şey, ablasına neleri söyleyip neleri söylememek gerektiğini bilemeyişiydi. Aynı zamanda, bir kez dili çözülürse kendini unutacağından ve ağzından Bingley'yle ilgili, ablasını büsbütün üzecek bir şeyler kaçırıvereceğinden korkuyordu.

On altıncı kısım

Mayıs ayının ikinci haftasında, üç genç kız bir arada Gracechurch Sokağı'ndaki evden ayrılıp Hertfordshire'a doğru yola çıktılar. Bay Bennet'in arabasının kendilerini bekleyeceği hana yaklaştıkları zaman, Kitty ile Lydia'nın üst kattaki yemek salonunun penceresinden bakmakta olduklarını gördüler. Kitty ile Lydia buraya geleli iki saati aşmıştı ve iki kız kardeş karşıdaki şapkacıyı ziyaret edip nöbetçileri seyrederek hoşça zaman geçirmişlerdi. Şimdi de sofradaki salatanın yağını, sirkesini karıştırmaktaydılar.

Ablalarıyla sarılıp öpüştükten sonra, çoğu han kilerinde bulunan türden soğuk etlerle bezenmiş bir sofra kurdular ve büyük bir beceri gösterenlerin övüncüyle, "Ne güzel... Hoş bir sürpriz değil mi bu sizin için?" diye bağrıştılar.

Lydia, "Hepinize istediğinizi ısmarlayacağız," dedi. "Ama parayı sizden alacağız artık. Biz elimizdekini, avcumuzdakini şu karşı dükkânda harcadık çünkü." Sonra aldığı şeyi ablalarına gösterdi: "Bakın, şu boneyi aldım. Gerçi pek öyle ahım şahım değil; ama düşündüm ki, ha almışım, ha almamışım hepsi bir. Eve gider gitmez didik didik edip başka bir biçim vermeye çalışacağım. Bakalım, belki bir şeye benzetebilirim."

Kız kardeşleri şapkayı çok çirkin bularak yerin dibine batırdılar. Lydia hiç oralı olmadan, "Bir de ötekileri görecektiniz, çok daha çirkinleri vardı," dedi. "Çevresine şöyle daha güzel renkli bir saten kurdele geçirdim mi pek cici olur işte. Hem zaten bu yaz giyim kuşam kimin umrunda, subaylar Meryton'dan ayrıldıktan sonra? Onlar da iki hafta sonra gidiyorlar."

Elizabeth bu haberden son derece hoşnut olarak, "Öyle mi gerçekten?" diye sordu.

"Brighton yakınlarında karargâh kuracaklarmış. Babam da bizleri bu yaz oraya, yazlığa götürse ne iyi olur. Ne tatlı bir şey olur. Bence

pek öyle pahalıya da oturmaz. İşin tuhafı, annemiz de gitmek istiyor. Bir düşün; subaylar gidince bu yaz hepimiz sıkıntıdan patlayacağız, demektir."

Elizabeth içinden, evet, amma da yerinde bir şey olur ha, diye geçirdi. Hepimizin hesabı görülür o zaman. Ulu Tanrım! Brighton denilen o çılgınlıklar diyarı ve koca bir karargâh dolusu subay! Meryton'daki tek bir milis alayı ve ayda bir verilen balolar bile başımızı döndürmüştü.

Sofraya otururlarken Lydia, "Size haberlerim var," dedi. "Bilin bakalım! Şahane bir haber! Harika bir haber – hem de hepimizin beğendiği bir kimseyi ilgilendiriyor."

Jane'le Elizabeth birbirlerine baktılar. Sonra Jane garsona, artık beklememesini bildirdi. Lydia güldü. "Demek hâlâ böyle resmî ve çekingensiniz. Konuşulanları garson duymasın istiyorsunuz, sanki onun umurundaydı. Kim bilir benim söyleyeceğimden nasıl çok daha korkunç şeyler duyuyordur. Ama çirkin herifin biri. İyi ki savdınız. Ömrümde böyle armut gibi uzun çeneli herif görmediydim. Neyse, şimdi gelelim şu benim habere: Wickhamcığımızla ilgili elbette. Garsonun kulaklarına layık bir şey değildir sanırım. Her neyse, Wickham'la Bayan King'in evlenmeleri diye bir tehlike yok artık. Ne buyrulur buna? Mary King, Liverpool'daki dayısının yanına gitti. Hem de uzun bir zaman için. Wickham da kurtuldu."

Elizabeth, "Asıl Mary King kurtuldu," dedi. "Para bakımından hiç de denk olmayan bir evlenme yapmaktan kurtuldu."

Lydia, "Eğer Wickham'ı seviyorduysa gidişi aptallık sayılır doğrusu," dedi.

Jane, "İki tarafın da duyguları pek ciddi değildir umarım," diye fikir yürüttü.

"Wickham'ın duyguları hiç ciddi değildi. Bunu herkes biliyor. Mary King'i günahı kadar sevmiyordu."

"Öyle ekşi suratlı çilli bibiyi kim sevebilir, kuzum?"

Elizabeth düşünüyordu: Gerçi kendisi böyle kaba bir dil kullanmazdı; ama kız kardeşinin ortaya vurduğu duygular bir zamanlar kendi bağrında beslediği, hem de hoşgörü saydığı duyguların eşi değil miydi? Bu düşünce genç kızı ta içinden sarstı.

Yemeklerini bitirip de hesabı öder ödemez faytonlarını çağırttılar ve epey bir telaştan sonra hepsi de, bavulları, çantaları ve Kitty ile Lydia'nın yeni şapkalarının kutularıyla birlikte, içeriye sığışmayı başardılar.

Lydia, "Ne güzel sıkış tıkış oturduk," diye ellerini çırptı. "İyi ki şu boneyi almışım, bir kutu fazla oluşu daha eğlenceli oldu doğrusu. Haydi bakalım, şimdi artık rahatımıza bakalım. Eve gidene dek bütün yol boyunca gülüp gevezelik edelim. Önce sizden başlayacağız. Gittiğinizden beri neler yaptınız? Neler geldi başınıza? Şeker şeker erkekler çıktı mı hiç karşınıza? Flört edebildiniz mi? Hiç olmazsa bir taneniz koca bulmuş olarak döner diye çok umudum vardı. Ayol, Jane nerdeyse kız kurusu oluyor artık. Yirmi üçüne merdiven dayadı. Tanrı göstermesin, ben bu yaşa kadar gelsem de evlenmemiş olsam, kim bilir utancımdan ölürüm. Meryton'daki Phillips teyzemiz sizlerin koca bulmanızı öyle bir istiyor ki, bilemezsiniz. Keşke Lizzy şu Bay Collins'e varsaydı, diyor. Ama bence olmazdı; onunla evlense sıkıntılar basardı içini. Ah, şöyle hepinizden önce evlenivermeyi öyle istiyorum ki. O zaman baloya maloya giderken ben sizin başınıza bekçi olurdum gayri. Zevke bak. Kızlar, geçen gün Albay Forsterlarda bir eğlendik, bir eğlendik ki sormayın. Kitty'yle beni günübirliğine çağırmışlardı. Bayan Forster da geceleyin ufak bir danslı toplantı düzenlerim, demişti. Ha, sırası gelmişken, Bayan Forster'la öyle senlibenli olduk ki! Her neyse, o gece için Harringtonların iki kızını da çağırmışlardı ya, Harriet hastaymış, bu yüzden Pen bir başına geldi. Bunun üzerine bir kız eksik olunca biz de ne yapsak beğenirsiniz? Uşak Chamberlayne'i kadın kılığına soktuk ki subaylara hanım olarak yutturabilelim diye. Bir düşünün, ne komik, değil mi? Ev sahipleriyle bizden başka kimsenin haberi yoktu. Bir de teyzemiz; onun elbiselerinden birini istemek zorunda kaldık. Chamberlayne'e bir yaraştı ki, aklınız almaz. Sonra, Denny, Wickham, Pratt ve daha birkaç subay geldikleri zaman uşağı dünyada tanıyamadılar. Amanın, gülmekten resmen çatladım, Bayan Forster da öyle. Neredeyse ölüyorduk. Bizim böyle gülüşümüz üzerine erkekler kuşkulandılar. Çok geçmeden de her şeyi anladılar."

İşte böylece Lydia, Kitty'nin de yardımıyla eğlenti ve toplantı haberleri vererek yol arkadaşlarını ta Longbourn'a varıncaya dek

oyaladı. Elizabeth bu gevezeliklere pek kulak vermemeye çalıyordu, ama Wickham adının sık sık geçtiğini duymamak elinde değildi.

Gelişleri ev halkını pek sevindirdi. Jane'in güzelliğinden hiçbir şey yitirmemiş olduğunu gören Bayan Bennet bayram etti. Bay Bennet ise sofra başında kaç kez içinden gelerek, "Döndüğüne sevindim, Lizzy," dedi.

Sofra kalabalıktı, çünkü Lucas ailesi de Maria'yı karşılamaya gelmiş ve yemeğe kalmışlardı. Konuşacak öyle çok şey vardı ki! Bayan Lucas, masanın karşı yanında oturan Maria'ya büyük kızıyla ilgili sorular soruyordu. Bayan Bennet'se çifte kavrulmuş diyebileceğimiz bir telaş içindeydi. Bir yandan Jane'e dönerek Londra'daki en son moda haberlerini soruyor; beri yandan da bunları Bayan Lucaslara perakende olarak satıyordu. Lydia ise herkesinkinden daha yüksek çıkan bir sesle, bu sabahki eğlenceli olayları dinleyene, dinlemeyene sayıp döküyordu:

"Ah Mary, keşke sen de gelseydin bizimle. Öyle eğlendik ki! Gidişte bütün perdeleri indirdik, arabada kimse yokmuş gibi yaptık. Ben oraya kadar böyle gidecektim; ama Kitty'yi araba tuttu. Sonra da hana gelince, doğrusu, kim ne derse desin, hanımefendiliğimize diyecek yoktu. Yolcularımız için dünyanın en şahane soğuk büfesini hazırlattık. Gelseydin büfeden sen de payını alırdın, Mary. Sonra dönüşümüz de öyle tatlı oldu ki! Arabaya hiç sığamayacağız sandım. Gülmekten neredeyse ölüyordum. Yol boyunca şen şakrak çene çaldık. Öyle güldük, öyle söyledik ki sesimizi bin metre öteden duymadılarsa ne olayım!"

Buna Mary son derece ciddi bir yanıt verdi: "Sevgili kardeşim, böyle zevkleri küçük görmek istemem. Böyle şeylerin olağan genç kız ruhuna uygun düşeceği bilinen bir şeydir. Gelgelelim beni hiç çekmez bunlar. İyi bir kitabı bu çeşit gezintilere bin kez yeğ sayarım."

Ama bu yanıtın tek sözcüğü bile Lydia'nın kulağına girmiş değildi. Zaten karşısındakine yarım dakikadan fazla kulak astığı çok seyrek görülen bir şeydi. Hele Mary'yi hiç dinlemezdi.

Yemekten sonra Lydia ile öteki kızlar, ille Meryton'a yürüyüp şöyle bir çevremize bakalım, diye tutturdularsa da Elizabeth buna karşı geldi. Bennet ailesinin en büyük iki kızı, dönüşlerinde evlerinde iki saat bile oturamayıp subay peşinde koştular, dedirtmek

istemiyordu. Sonra isteksizliğinin bir nedeni daha vardı. Wickham'ı gene göreceğim diye ödü kopuyordu ve bu görüşmeyi elinden geldiğince ertelemeye çalışıyordu. Alayın başka yere gideceğine öyle bir seviniyordu ki sözle anlatılamaz. İki hafta sonra gidiyorlarmış. Onlar gittikten sonra da Elizabeth artık Wickham'ın derdinden kurtulmuş olacaktı.

Eve dönüşünden az sonra genç kız Lydia'nın handayken dokunduğu, Brighton'a gitme sorununun annesiyle babası arasında sık sık söz konusu olduğunu gördü. Ve babasının baskıya boyun eğmeye hiç niyetli olmadığını da hemen sezdi. Bununla birlikte Bay Bennet'in yanıtları öyle esnek ve yuvarlaktı ki, Bayan Bennet çoğu zaman karamsarlığa kapılsa bile, eninde sonunda kazanmak umudunu hiçbir zaman yitirmiyordu.

On yedinci kısım

Elizabeth'in, olup bitenleri Jane'e anlatmak için duyduğu sabırsızlık artık gem vurulamaz bir düzeye ulaşmıştı. Sonunda, dönüşlerinin ertesi sabahı, ablasını ilgilendiren her konuyu bir yana bırakarak Darcy ile kendi arasında geçen sahneyi ona anlattı. Jane'in şaşkınlıktan dilini yutacağını sandı.

Ama Jane'in Elizabeth'e karşı beslediği kardeş sevgisi ve kardeş hayranlığı, şaşkınlığını hafifletti ve çok geçmeden her türlü şaşkınlık bambaşka duygular arasında eridi. Bay Darcy'nin duygularını ikna edici değil de itici bir biçimde ortaya vurmuş olması Jane'i üzüyordu. Gelgelelim kız kardeşinin olumsuz yanıtıyla erkeğin yüreğinde açılmış olması gereken yara, Jane için belki daha bile üzücüydü.

"Senin ona, evet, diyeceğine böyle güvenmesi kuşkusuz doğru değildi. Hiç olmazsa kendine bu denli güvendiğini sana belli etmemesi gerekirdi. Ama bir düşün, senin ona evet diyeceğine ne kadar güvenmişse, duyduğu düş kırıklığı da o kadar büyük olmuştur."

"İşin o yönüne ben de candan üzülüyorum; ama onun öteki duygu ve düşünceleri, çok geçmeden bana karşı duyduğu sevgiyi söndürecektir nasıl olsa. Ama sen ona hayır, dedim diye bende suç bulmuyorsun değil mi?"

"Suç mu! Ne münasebet!"

"Wickham'ı öylesine yürekten savunuşumu yakışıksız buluyorsun ama, değil mi?"

"Yoo, öyle konuşmakta haksız olduğunu pek sanmıyorum."

"Hele ertesi gün olup bitenleri bir anlatayım; o zaman düşünceni değiştireceksin."

Ve Elizabeth, yalnızca George Wickham'ı ilgilendiren bölümlerini ele alarak, Darcy'nin mektubunu olduğu gibi anlattı. Bu, zavallı Jane'i nasıl da beyninden vurulmuşa döndürdü! Jane'e kalsa, şu bir tek kişide toplanmışa benzeyen kötülüğün tüm insan soyunda bile

bulunamayacağına, ömrünün sonuna dek inanmak isterdi. Gerçi Darcy'nin temize çıkmasına çok seviniyordu. Ama bu sevinç bile onu avutamıyordu. Kısacası ortada bir yanlışlık olabileceğini ispatlamak ve sözü geçen erkeklerden birini kötülemeden, öbürünün de iyi olabileceğini göstermek için çırpındı, durdu.

Elizabeth, "Bu iş sökmez, güzelim," diye gülümsedi. "Bu baylardan ikisinin birden temize çıkmasını dünyada sağlayamazsın. Hangisini dilersen onu seç ama ya biri ya öbürü. Ortada olan iyilik ve erdem ancak bir kişiye yeter. Son zamanlarda bu erdem biraz yer değiştirdi; ama ben kendim onu Bay Darcy'ye yakıştırıyorum. Sen artık kimi istersen onun iyiliğine inan."

Jane bu işte gülünebilecek bir yön görünceye dek epey zaman geçti.

"Ömrümde böylesine beynimden vurulduğumu bilmiyorum," deyip duruyordu. "Wickham bu denli alçak bir insan olsun! İnsanın aklı almıyor. Hele zavallı Bay Darcy! Ah, Lizzyciğim, bir düşün, kim bilir neler çekti adamcağız. Ne büyük bir çöküntü! Hem de senin kendisi için kötü düşündüğünü bile bile. Ya kız kardeşi hakkında öyle bir şeyi anlatmak zorunda kalması. Düşündükçe içim kalkıyor. Sen de çok üzgünsündür sanırım."

"Yoo! Sen üzülüp ah vah ettikçe ben rahatlıyorum. Senin Bay Darcy'ye hak ettiğinden çok acıyacağını bildiğim için, ben her an daha ilgisiz, daha umursamaz olup çıkıyorum. Sen coştukça ben duruluyorum. Kısacası, iki gözüm, sen bu konuda biraz daha ah vah edersen, ben artık kuşlar gibi hafifleyip uçacağım."

"Zavallı Wickham... Oysa yüzünden nasıl da iyilik akardı. Her hali nasıl içten, nasıl kibardı."

Elizabeth, "Bu iki erkeğin yetiştirilmesinde önemli bir karışıklık olmuş," diye fikir yürüttü. "İyiliğin sahicisi birinde, gösterişi ise öbüründe."

Jane, "Ama bence Bay Darcy de üzerinden kötülük akan bir kişi değil," diye ona karşı çıktı.

"Ben de ona karşı görür görmez, hiç yoktan soğukluk duymakla pek akıllılık ettiğimi sanmıştım. Soylu bir kişiliği olan insanlara karşı, böyle durup dururken soğukluk duymak zekâyı parlatır ve türlü nükteler savurmak için insana olanak yaratır. İnsan karşısındakini

sürekli kötüleyip alaya alırsa arada bir gerçek bir nükte pırıltısı bulmaktan kendini alamaz!"

"Lizzy, onun mektubunu ilk okuduğun zaman işi böyle hafife almadın sanırım."

"Nasıl alabilirdim? Enikonu içimden yıkıldım. Çok perişan oldum daha doğrusu; çöktüm, diyebilirim. Duygularımı açacak kimse de yoktu yanımda. Hiç olmazsa sevgili ablam Jane orada olsaydı da bana, yok canım, deseydi; artık o kadar da zayıf, kibirli davranmadın, o kadar saçmalamadın, deseydi. Ah, seni öyle aradım ki!"

"Bay Darcy'ye Wickham'dan söz ederken keşke pek öyle acı konuşmasaydın, Lizzy. Zavallıcık, o sözleri hiç hak etmemiş."

"Öyle. Ama insan benim gibi önyargı beslemekte ayak diretirse, bunun sonunda acı dil kullanması doğaldır. Şimdi benim sana danışmak istediğim bir nokta var: Acaba dostlarımıza Wickham'ın içyüzünü anlatsam mı, anlatmasam mı?"

Jane biraz düşündü. Sonra, "Adamcağızı bu derece karalamaya pek neden yok sanırım," diye fikir yürüttü, "sen ne düşünüyorsun?"

"Yapmamayı. Zaten Darcy bana bu olayı açıklamak için izin vermedi. Tersine; kız kardeşiyle ilgili olan bölümler tamamen aramızda kalması gereken bir sırdır. Sonra ben tutar da herkese Wickham'ın alçaklıklarını açıklamaya kalkışırsam, bana kim inanır? Herkes Bay Darcy'yi öyle kötü tanıyor ki, onun iyi olduğuna inanmaya kalkışsalar, Meryton ahalisinin yarısı kalp sektesinden ölür. Ben bu işi başaramam. Zaten Wickham yakında gidiyor. Ondan sonra artık onun içyüzü buradakileri ilgilendirmez bile. Elbet günün birinde her iş meydana çıkacaktır. O zaman senle ben, herkesin bu işi daha önceden sezememiş olduklarına güler geçeriz. Kısacası şu sırada ağzımı açmayacağım."

"Çok doğru düşünüyorsun. Sonra onu böyle herkesin karşısında küçük düşürmekle bütün yaşamını mahvedebiliriz. Belki de şu sırada kendisi yaptıklarından ötürü pişmanlık getirmiş durumdadır da, yeni bir sayfa çevirmek için can atıyordur. Onun umutlarını kırmayalım."

Bu konuşma Elizabeth'in kafasındaki kaynaşmayı biraz durulttu. İki haftadır içine dert olan iki sırdan kurtulmuştu ve ne zaman gene içini boşaltmak istese ablasının kendisini seve seve dinleyeceğini de biliyordu. Gelgelelim içinde bir şey daha kalmıştı ki bunun dışarı

vurulmasının yolu yoktu. Elizabeth, Darcy'nin mektubunun öbür yarısını dünyada Jane'e açıklayamaz, Bingley'nin aşkının ne derece gerçek olduğunu anlatamazdı. Bu öyle bir sırdır ki paylaşılamaz... Jane ile Bingley birleşmedikçe bu son sırrın yükünden kurtulamayacağını Elizabeth biliyordu. Ve kendi kendine, o zaman da, bu gerçekleşemez görünen düş gerçek olduğu zaman, benim bu sırrı açmamda bir anlam kalmaz, çünkü söylenecek şeyi Bingley çok daha tatlılıkla söyleyebilir, diye düşünüyordu. Yani bu sırrı, sır olmaktan çıkıncaya dek açıklayamam.

Şimdi artık dönüşlerinin ilk heyecanı geçmişti ya, ablasının moralinin ne durumda olduğunu görüp izleyebilecek olanağı Elizabeth bol bol bulabiliyordu. Ve görebiliyordu ki Jane mutlu değildi. Bingley'ye karşı hâlâ derin bir sevgi beslemekteydi. Bundan önce hiç aşk nedir bilmediği için duyguları ilk aşkın bütün gücüne sahipti. Beri yandan yaşı ve yaradılışı da bu duygulara, ilk aşklarda çok az rastlanan bir sağlamlık katıyordu. Kısacası Jane, Bingley'nin anısına o derece değer veriyor ve onu başka bütün erkeklerden o derece üstün görüyordu ki, kendini üzüntüyle kapıp koyuvererek mahvetmemek için bütün sağduyusunu kullanması gerekiyordu.

Bir gün Bayan Bennet, "Ey, Lizzy, şu bizim Jane'in başına gelen acıklı şeylere şimdi ne buyuruyorsun?" diye sordu. "Ben bu konuyu artık kimseciklere açmamaya kararlıyım. Daha geçen gün kardeşim Phillips'e öyle dedim. Jane'in Londra'dayken onunla görüştüğünü de hiç sanmıyorum. Pek nankör bir adammış doğrusu. Senin anlayacağın, Jane'in onu avlaması artık bir düş oldu sanıyorum. Ortada onun bu yaz Netherfield'e döneceğini gösteren hiçbir belirti yok. Hem de bu işi bilebilecek olan herkese sordum."

"Onun bir daha Netherfield'e döneceğini ben de sanmıyorum."

"N'apalım, cancağızı bilir. Sanki biz de gelsin diye bayılıyorduk. Gerçi kızıma karşı çok ayıp ettiğini her zaman söyleyeceğim. Ben Jane'in yerinde olsam buna bir an bile dayanamazdım. Kızım da elbet günün birinde karasevdadan ölecek; o zaman herif de başını taştan taşa vuracak. Beni avutan tek düşünce budur."

Elizabeth bu düşüncede avutucu bir yön bulamadığı için karşılık vermedi.

Annesi biraz sonra, “Ee, Lizzy, demek bizim Collinslerin rahatı, konforu yerinde, öyle mi?” diye konuşmasını sürdürdü. “Tanrı sonunu getirsin. Mutfak düzenleri nasıl? Charlotte pek hesaplıdır. Eğer annesinin yarısı kadar tutumluysa, epey para biriktiriyor demektir. Pek öyle lükse kaçmıyorlardır, benim kanımca.”

“Yok. Lüksleri hiç yok.”

“Sımsıkı hesaplıdır onlar. Ayaklarını yorganlarına göre uzatabilsinler diye göbekleri çatlar. Ama bu sayede hiç sıkıntıya da düşmezler paraca. Hıh! Hayrını görsünler. Kim bilir, babanız ölünce bu eve gelip yerleşmekten ne çok konuşuyorlardır. Bu eve kendi mülkleri gözüyle bakıyorlardır artık.”

“Bu konuyu benim önümde açamazlardı kuşkusuz.”

“Yok, açsalardı tuhaf kaçardı gerçekten. Ama baş başayken bundan başka söz etmediklerine kalıbımı basarım. Ne yapalım, aslında kendilerinin olmayan bir mülkün üstüne oturmaya gönülleri razıysa kendileri bilirler. Ben olsam böyle bir şeyi dünyada içim kaldırmazdı.”

On sekizinci kısım

Eve döndüklerinin ilk haftası göz açıp kapayıncaya dek geçti, ikinci haftaya girdiler. Bu da milis alayının Meryton'daki son haftasıydı. O yöredeki kızların önünde bir ölüleri eksikti. Herkes üzgündü, diyebiliriz. Şu sırada olağan biçimde yiyip içebilen ve uykularını bozmayıp her zamanki gibi yaşamayı sürdüren bir Jane Bennet vardı, bir de Elizabeth. Üzüntüden bitkin durumda olan Kitty ile Lydia durup durup onları duygusuzlukla suçluyorlardı. Herhangi bir kimsenin nasıl böyle katı yürekli olabileceğine, taş çatlasa akıl erdiremiyorlardı!

"Aman Yarabbi! Ne yapacağız biz şimdi? Halimiz nice olacak?" diye inliyorlardı. "Ah, Lizzy, nasıl gülebiliyorsun böyle?"

Yufka yürekli Bayan Bennet onların bütün acısını paylaşıyor ve bundan yirmi beş yıl önce buna benzer bir durumda kendi çekmiş olduğu acılar aklına geliyordu:

"Albay Millar'ın alayı bizim kasabadan ayrıldığı zaman tam iki gün ağlamıştım, inan olsun. Bir daha artık hiç yüzüm gülmeyecek sanmıştım."

Lydia, "Benim hayatım artık sona erdi sayılır," dedi.

Annesi, "Hiç olmazsa Brighton'a gidebilsek!" diye içini çekti.

"Ah, nerede o günler! Babam öyle inatçı ki!"

"Birkaç deniz banyosu alabilsem sağlığıma kim bilir ne iyi gelir."

Kitty, "Phillips teyzemiz deniz banyosunun bana da çok iyi geleceğini söylüyor," diye söze karıştı.

İşte Longbourn House'u günün her saatinde uğraştıran dertler bunlardı. Elizabeth bu durumu bir eğlence konusu yapmaya çalışıyordu, ama duyduğu utanç daha baskın çıkıyordu. Bay Darcy'nin, eleştirilerinde ne derece haklı olduğunu şimdi daha iyi anlıyordu. Ve onun Bingley'yi böyle bir aileden korumak için araya girişini neredeyse doğru bulacağı geliyordu.

Lydia'nın mutluluğunu gölgeleyen karanlık bulut çok geçmeden dağıldı. Alay albayının karısı olan Bayan Forster, genç kızı Brighton'a davet etti. Bu paha biçilmez arkadaş, çok yeni evli olan genç bir kadındı. İkisi de neşe, yaşam dolu oldukları için Lydia'yla pek anlaşmışlardı. Gerçi tanışalı henüz üç ay oluyordu; ama iki aydan beri yedikleri içtikleri ayrı gitmiyordu.

Bu çağrı üzerine Lydia'nın kapıldığı çılgın sevinç, Bay Forster'a adeta tapınışı, Bayan Bennet'in mutluluğu; Kitty'nin hırsından, kıskançlığından çatlaması anlatılır gibi değildi. Lydia, Kitty'nin duygularına aldırış bile etmeden, kabına sığamayarak evin içinde koşuşup duruyor, herkesin kendisini kutlamasını bekliyor ve her zamankinden daha yüksek sesle gülüp söylüyordu. Zavallı Kitty ise köşelerde somurtarak, hırçın ve huysuz, derdine yanıyordu.

"Bayan Forster'ın Lydia'yla birlikte beni de çağırması gerekirdi, doğrusu," diyordu. "Gerçi ben onunla pek öyle içli dışlı değilim; ama ne de olsa davet edilmek onun kadar benim de hakkım. Üstelik daha bile çok hakkım var benim. Ne de olsa Lydia'dan iki yaş büyüğüm."

Elizabeth, Kitty'nin aklını başına toplamasını, Jane de yazgısına boyun eğmesini sağlamak için boş yere uğraşıp durdular. Elizabeth bu Brighton işine annesi gibi sevinmek şöyle dursun, bunu, Lydia'nın zaten başından bir karış havada olan akılcağızı için, bir çeşit cenaze töreni sayıyordu. Yaptığı işin ne büyük bir öfke uyandıracağını bile bile, babasının gizlice kulağını bükmekten kendini alamadı.

Babasına, Lydia'nın her zamanki yakışıksız davranışlarını, Bayan Forster gibi bir kadınla arkadaşlık etmekten sağlayacağı yararların ne denli az olduğunu ve Brighton gibi, insanı baştan çıkarıcı yönleri çok olan bir yerde, Bayan Forster gibi bir arkadaşla Lydia'nın büsbütün avareleşebileceğini anlattı.

Babası onu dikkatle dinledi. Sonra, "İnsan içine çıkıp kendini göstermedikçe Lydia durulup oturamayacak. Onu bir yere çıkarabilmek için de bundan daha ucuz, kendimiz için bundan daha zahmetsiz bir yol bulamayız, sanırım," dedi.

"Ama Lydia'nın uçarı ve düşüncesiz davranışlarının hepimize ne büyük zararlar verebileceğini, üstelik vermiş bile bulunduğunu bilseniz, bu konuda daha başka bir yargıya varırdınız, gibime geliyor."

Bay Bennet, "Vermiş bile bulunuyor ha?" diye kızının sözlerini yankıladı. "Vay canına, yoksa senin âşıklarından bazıları ürküp kaçtı mı Lydia yüzünden? Vah, benim Lizzyciğim! Ama yüreğini ferah tut sen. Lydia gibi küçük bir saçmalığı bile içleri götürmeyen ruhsuz erkeklerin ardından ağlamaya değmez. Yalnız şimdi sen bana bizim Lydia'nın hoppalıkları yüzünden senden vazgeçen şu acınacak yaratıkların bir listesini çıkar bakalım."

"Yanılıyorsunuz, baba. Sizin dediğiniz gibi bir zarara uğramış değilim. Benim yakındığım şey genel anlamda uğradığımız zararlardır. Lydia öyle uçarı, öyle başına buyruk, öylesine baskısız bir kız ki ailemizin adına ve şerefine leke sürmesin, bunun yolu yok. Bağışlayın, çok açık konuşuyorum. Ama, babacığım, eğer siz zahmet edip de onu baskı altına almazsanız, bütün ömrünü bu tür hovardalıklarla geçiremeyeceğini ona anlatmazsanız, çok yakında iş işten geçecek. Artık Lydia düzeltilemez bir duruma düşecek. On altısında Lydia hem kendini hem de ailesini küçük düşüren bir yosma olarak kişiliğini bulacaktır. Hem de en sıradan, en adi bir yosma. Çünkü gençliğinden, elinin yüzünün düzgün oluşundan başka hiçbir şeyi yok. Kendini beğendirmek için yırtındıkça herkesin gözünde küçük düşecektir. Boş kafalı, bilgisiz bir kız olduğu için de bunu önleyemeyecektir. Sonra bu tehlikenin ucu bence Kitty'ye de dokunuyor; Lydia nereye, Kitty de oraya. Kendini beğenmiş, cahil, haylaz ve tam anlamıyla denetimsiz iki kız. Ah babacığım, anlamıyor musunuz, nereye gitseler yergiyle karşılanacaklar. İster istemez öteki kız kardeşlerinin adına da gölge düşürecekler."

Bay Bennet ikinci kızının bütün içtenliğiyle konuştuğuna inanıyordu. Sevgiyle onun elini tuttu ve "Üzme canını, bir tanem," dedi. "Seni ve Jane'i tanıyanlar her zaman sayacak, sevecek ve size değer vereceklerdir. Bir çift, daha doğrusu üç tane kuş beyinli kız kardeşiniz var diye sizin değeriniz düşmez. Lydia, Brighton'a gitmezse, bize de rahat dirlik vermeyecek. Onun için bırak, gitsin. Albay Forster aklı başında adamdır, Lydia'nın başına iş açmasını önler. Zaten çok şükür, kızımız zengin kızı da olmadığı için, onu tavlamaya kalkışan olmayacaktır. Yosmalığına gelince, Brighton'da bunun önemi buraya oranla azalacaktır. Çünkü subaylar fingirdeyecek çok daha güzel, daha alımlı kadınlar, kızlar bulacaklardır. Böylece Brighton'a gitmekle

Lydia'nın iyi bir ders alıp burnunun sürtüleceğini bile umabiliriz. Zaten şu durumundan daha kötü olamaz. Daha kötüleşirse onu ömrünün sonuna değin tımarhaneye kapatmamız gerekiyor demektir."

Ve Elizabeth bu yanıtla yetinmek zorunda kaldı. Düşüncesi değişmemişti. Bu yüzden babasının yanından düş kırıklığına uğramış, üzgün ayrıldı. Ama sıkıntılarının üstünde durup büsbütün kuruntu yapmak onun yaradılışında yoktu. Görevini yaptığına inanıyordu. Önlenmesi kendi elinde olmayan terslikler için kaygılanmak, bunları gözünde büyütmekten başka bir işe yaramayan kuruntulara kapılmak ona göre değildi.

Eğer Lydia ile Bayan Bennet, onun babasıyla yaptığı konuşmanın konusunu bilselerdi, dillerinin bütün gücü öfkelerini ortaya vurmaya yetmezdi. Lydia'nın kafasında Brighton'a gitmek, dünyadaki tüm mutluluklara erişmek demekti. Hayallerinin yaratıcı gözüyle, bu neşeli yazlık kentin sokaklarını tıklım tıklım subay dolu olarak görüyordu. Kendisini de, henüz tanımadığı, onlarca, yirmilerce subayın, çevresinde pervane gibi döndükleri kız. Karargâh yerini olanca parlaklığıyla gözünün önünde canlandırıyordu; çadırlar çok güzel, düzgün, sıra sıra dizilmiş, çevre kıvrak, neşeli, genç subaylarla dolu; üniformalarının kızılı gözleri almakta... Ve bu manzarayı tamamlamak üzere genç kız kendini de bir çadırda, en az altı tane yakışıklı subayla tatlı tatlı flört ederken görür gibi oluyordu.

Eğer Elizabeth'in onu bunlardan yoksun bırakmaya çalıştığını bilse, Lydia'nın duyguları nasıl olurdu acaba? Bize öyle geliyor ki onun o öfkesini ancak anacığı anlayabilirdi.

Neyse ki Lydia ile annesi, Elizabeth'in yaptığından habersiz kaldılar ve coşkun sevinçleri Lydia'nın evden ayrıldığı güne değin hiç kesintisiz sürdü.

Şimdi Elizabeth'in Wickham'ı son olarak göreceği gün de geliyordu. Dönüşünden beri onunla sık sık aynı toplantılarda bulunduğu için duyduğu sıkıntılı heyecan artık iyice yok olmuştu. Eskiden onu gördüğü zaman duyduğu tatlı heyecanın ise çoktan yerinde yeller esmekteydi. Onun ilk önce çok hoşuna giden o ince nezaketinde bile, genç kız insana usanç ve tiksinti veren bir değişmezlik ve yapmacıklık buluyordu şimdi. Genç adamın kendisine karşı takındığı tavır da ayrı bir rahatsızlık kaynağı oluyordu. Wickham

çok geçmeden onunla gene ilk tanıştıkları zamanki gibi yakın olmak eğilimini göstermişti. Ama arada olup bitenlerden sonra onun bu tutumu Elizabeth'i ancak kızdırdı. Onun gönül eğlendirmekten ve hoşça zaman geçirmekten başka bir şey düşünmediğini, kendisini de bu amaç için seçtiğini anlayan genç kız, Wickham'a hiç aldırmaz oldu. Gerçi Wickham'ın yakınlaşma çabalarını baltalamak için her zaman elinden geleni yapıyordu, gene de genç erkeğin şu davranışlarının, kendisi için olumsuz bir not olduğunu sezmekten de geri kalmıyordu. Öyle ya, Wickham'a karşı önceden gösterdiği düşüncesiz yakınlık öyle yanlış bir izlenim yaratmıştı ki, genç adam ondan istediği zaman uzaklaşabileceğini, aradan ne kadar zaman geçerse geçsin, onunla gene ilgilenmeye başlayınca Elizabeth'in hemen sevinç ve övünç duyarak kendisine o eski yakınlığı göstereceğini ummuştu.

Alayın Meryton'daki en son gününde, daha başka subaylarla birlikte Wickham da Longbourn'da yemek yedi. Elizabeth'in ona güler yüz göstermeye hiç niyeti yoktu. Onun Hunsford'da nasıl zaman geçirdiğiyle ilgili bir soruya yanıt olarak Albay Fitzwilliam'la Bay Darcy' nin de Rosings Malikânesi'nde üç hafta kaldıklarını söyledi. Wickham'a, Albay Fitzwilliam'ı tanıyıp tanımadığını sordu.

Genç erkeğin yüzünde şaşkın, tedirgin, hatta telaşlı bir ifade belirdi. Sonra Wickham bir an içinde kendini toplayıp gene gülümseyerek, Albay Fitzwilliam'la eskiden iyi görüştüğünü söyledi. Sonra albayın çok kibar bir centilmen olduğunu söyleyerek Elizabeth'in de ona ilişkin düşüncesini sordu. Genç kız albayı içten övdü. Wickham'sa bir an sonra, umursamazmış gibi yaparak "Rosings Konağı'nda ne kadar kaldı, dediniz?" diye sordu.

"Hemen hemen üç hafta."

"Sık sık görüştünüz mü bari?"

"Evet. Hemen her gün."

"Onun davranışları kuzeninkinden çok başkadır."

"Evet, çok başka. Ama bence Bay Darcy de yakından tanıdıkça insanı kazanmaya başlıyor."

Wickham genç kızın gözünden kaçmayan bir yan bakışla, "Öyle mi?" diye sordu. "Lütfen sorabilir miyim?" Ama kendini tuttu ve daha şen şatır bir sesle ekledi: "Konuşmalarıyla mı kazanıyor insanı? Acaba her zamanki davranışına biraz incelik katmak lütfunda mı bulunuyor?"

Sonra genç adam daha yavaş ve daha ciddi bir sesle sözünü sürdürdü: "Çünkü onun gerçekten değişebileceğini ummayı hiç göze alamıyorum da."

Elizabeth, "Zaten ben de Bay Darcy'nin gerçekte değişmediğine, eskiden neyse gene o olduğuna inanıyorum," dedi.

Wickham bu sözlere sevinsin mi, yoksa arkalarında gizli bir anlam mı arasın, bilemiyordu. Genç kızın yüzünde öyle bir ifade vardı ki, erkeği ister istemez ürkütüp kaygılandırıyor ve kulağını dört açmasına neden oluyordu. Elizabeth, "Onun insanı kazanmaya başladığını söylediğim zaman, davranış ya da konuşmalarının değişip düzeldiğini demeye getirmemiştim," diye ekledi. "İnsan onu yakından tanıdıkça huylarını daha iyi anlamaya başlıyor, demek istedim."

Wickham'ın telaşı şimdi yüzünü basan renk dalgası ve gözlerindeki ürkek bakışla kendini ortaya vuruyordu. Genç adam birkaç dakika sessiz durdu. Sonra üstündeki sıkıntıdan kurtularak gene Elizabeth'e döndü ve son derece tatlı bir sesle konuşmaya başladı:

"Siz ki benim Bay Darcy'ye karşı olan duygularımı biliyorsunuz, onun hiç değilse davranış, dış gösteriş bakımından kendine çekidüzen vermek akıllılığını göstermiş olmasına ne denli yürekten sevindiğimi sanırım kolayca anlayabileceksiniz. Gururu, bu yönden belki bir işe yarayabilir. Çünkü bana yaptığı büyük kötülüğü başkalarına da yapmasını önleyebilir. Ne var ki ben onun böyle kendini toparlayışının, yalnızca teyzesine yaptığı ziyaretlere özgü olmasından korkuyorum. Darcy, teyzesinden çekinir. Ona hep en iyi yönüyle görünmek ister. Ondan ürktüğü için onun yanındayken daha bambaşka davrandığını biliyorum. Bunun önemli bir nedeni de Darcy'nin Bayan de Bourgh'la evlenmek isteyişidir. Çünkü bu birleşmeyi onun pek istediğini kesinlikle biliyorum."

Elizabeth bu sözleri duyunca şöyle bir gülümsemekten kendini alamadı ve başını hafifçe eğmekten ileri bir yanıt vermedi. Wickham'ın gene eskiden olduğu gibi ona dert yanmak istediğini anlıyordu, ama buna fırsat vermeye hiç niyeti yoktu. Toplantının geri kalan süresince Wickham da her zamanki gibi neşeli görünmekle birlikte Elizabeth'le pek ilgilenmedi. Ayrılırken ikisi de birbirlerine karşı çok kibar davrandılar; ama içlerinden, umarım bir daha hiç karşılaşmayız, diye düşündükleri söylenebilir.

Toplantı sona erdiği zaman Lydia, Bayan Forster'la Meryton'a döndü. Ertesi sabah oradan yola çıkacaklardı. Lydia'nın ailesiyle vedalaşması, acıklıdan çok gürültülü bir sahne oldu. Tek ağlayan Kitty idi, ki o da öfke ve kıskançlıktan ağlıyordu. Bayan Bennet kızının tatili için bol bol iyi dileklerde bulundu, elinden geldiği kadar eğlenmek için hiçbir fırsatı kaçırmasın diye sıkıladı. Kızının bu sözü tutacağına hiç kuşku yoktu.

Lydia'nın vedalaşmasının şamatalı mutluluğu arasında ablalarının ağırbaşlı ve ölçülü veda sözleri işitilmedi bile.

On dokuzuncu kısım

Elizabeth evlilikte mutluluk ya da aile dirliği konusundaki düşüncelerini yalnızca kendi evinden edinmiş olsaydı, pek de tatlı bir sonuca varamazdı sanıyoruz. Bay Bennet, gençlik ve güzelliğe kapılarak ve birçokları gibi her genç ve güzel olanı iyi huylu ve ince düşünceli sanarak, dar kafalı, kuş beyinli bir kadınla evlenmiş ve çok geçmeden karısına karşı duyduğu bütün sevgi sönüp gitmişti. Ona karşı artık ne saygısı ne de güveni kalmış olduğundan, mutlu bir evlilik konusunda beslediği hayaller de kökünden yıkılmıştı. Çoğu talihsizler, kendi sersemlikleri ya da kötülükleri yüzünden uğradıkları üzüntüleri, alışılmış birtakım yollarla avutmaya çalışırlar. Ama Bay Bennet kendi yanılgısı yüzünden uğramış olduğu düş kırıklığına bu yoldan avuntu arayacak bir yaradılışta değildi. Doğaya ve kitap okumaya çok düşkündü. Başlıca avuntuyu bu zevklerde bulmuştu. Karısı onun yaşantısına hemen hiçbir zevk katmıyordu desek yeri var. Yalnızca aptallığı ve cahilliğiyle kocasını eğlendiriyordu, hepsi bu. Gerçi çoğunlukla bir erkeğin karısından beklediği zevk bu değildir; gelgelelim eğlencenin kıt olduğu yerde gerçekten filozof yaradılışlı bir adam, eline geçen her olanağı değerlendirir.

Beri yandan Elizabeth, babasının bir koca olarak tutumundaki yakışıksızlığı hiçbir zaman hoş karşılamamıştı. Bu tutum ona oldum olası acı vermişti. Babasının zekâsına saygısı ve kişiliğine de sevgisi vardı, onun da kendisine düşkünlüğünü biliyordu. Bu yüzden, bağışlayamadığı şeyleri unutmaya çalışıyordu. Babasının, karısını kendi çocukları gözünde durmadan gülünç düşürmekle kocalık görevine ne denli saygısızlık ettiğini, nasıl sürekli bir yanılgıya düştüğünü biliyor; ama elinden bir şey gelmediği için bunu aklından silmeye çalışıyordu. Böylesi uygunsuz bir evliliğin çocuklar için ne kötü sonuçlar doğurabileceğini, babasının zekâsını nasıl yanlış yollara kullanarak kendi çocuklarına ne büyük zararlar getirdiğini, Elizabeth şimdi tam

olarak kavramaktaydı. Çünkü babası eğer kafasını iyiye kullanmış olsa, karısının kafasını ve huylarını düzeltmese bile, hiç değilse kızlarının onurunu koruyabilirdi.

Elizabeth, Wickham'ın gidişini iple çekmişti; ama alayın ayrılışı ona başka bir yarar sağlamadı. Tersine, dost toplantıları eskisinden daha renksiz ve neşesiz olup çıkmıştı. Evdeyse, annesiyle Kitty durmadan can sıkıntısından yakınarak evin içini sanki bir karanlığa boğuyorlardı. Gerçi Kitty'nin zamanla aklını biraz daha başına toplayabileceği umulabilirdi. Çünkü subayların gidişiyle onun kafasını dağıtan durum da ortadan kalkmış oluyordu. Beri yandan kişiliği daha dengesiz ve baştan çıkması daha kolay olan Lydia, ikili bir tehlikeye atılmış durumdaydı; hem bir yazlık yerde hem de subayların arasındaydı çünkü. Bu tatilden Lydia'nın iki kat kendini beğenmiş olarak döneceği su götürmezdi. Böylece Elizabeth, kendinden önceki daha birçok kişi gibi, dört gözle, sabırsızlanarak beklediği bir olayın hiç de umduğu gibi mutluluk getirmediğini anladı. Demek ki, gerçek mutluluğun başlaması için başka bir zamanı beklemek, umut ve dileklerini başka bir nokta üzerinde toplayarak, şimdilik bekleyişin ve umudun zevkiyle avunup, kendini yeni bir düş kırıklığına hazırlamak gerekiyordu. Şimdi en tatlı düşünceleri, Göller Bölgesi'nde yapacağı gezintinin hayalleriydi. Annesiyle Kitty'nin yakınmalarından bezdiği saatler sırasında böyle avunuyordu. Hele bu gezintiye Jane de gelse ne güzel olacaktı. Ama Elizabeth, "Bir eksiklik kalması bir bakıma da iyi," diye düşünüyordu. "Eksik bir yön kalmazsa gene düş kırıklığına uğrarım. Jane'in yokluğuna üzüldüğüm sürece, öteki yönlerden umduğum zevki bulabilmem daha kolaylaşacak gibime geliyor. Her yönden kusursuz olan bir tasarı hiçbir zaman gerçekleşemez. Toptan düş kırıklığına uğramaktansa ufak bir üzüntüyü göze almak yeğdir."

Lydia giderken annesine ve Kitty'ye çok sık ve çok uzun mektup yazacağına söz vermişti. Ama şimdi mektuplarının arası çok uzuyor ve yazdıkları da pek kısa oluyordu. Annesine yazdığı mektuplarda yalnızca, "Şimdi kitaplıktan döndük. Orada falan ve filan subaylar bize eşlik ettiler," gibilerden haberler veriyordu. "Hanımların üzerinde öylesine güzel takılar gördüm ki aklım başımdan gitti. Yeni bir elbise aldım. Yeni bir güneş şemsiyesi aldım. Güzelce anlatmak isterdim ama

mektubu buracıkta kesmem gerek, çünkü Bayan Forster çağırıyor. Kampa gidecekmişiz...”

Lydia’nın Kitty’ye yazdığı mektuplardan bilgi edinmekse çok daha zordu. Çünkü bu mektuplar, daha uzunca olmakla birlikte, altları kalın kalın çizilmiş sözcüklerle öylesine dopdoluydu ki, açıklanabilmeleri olanaksızdı.

Lydia’nın gidişinden iki üç hafta sonra Longbourn yeniden dirlik, düzenlik ve neşeye kavuşmaya başladı. Zaten her yerin yüzü daha bir güler gibiydi. Kışı Londra’da geçirmiş olan aileler geri dönmüşlerdi ve yaz giyimleriyle yaz eğlenceleri kendini göstermeye başlamıştı. Bayan Bennet eski neşesini bulmuştu. Haziran ayının ortasına dek Kitty öylesine kendini toparlamıştı ki artık Meryton’a ağlamaksızın gidip gelebiliyordu. Bu durum Elizabeth’e iyimserlik verdi: Demek ki Noel mevsimi gelinceye dek, Kitty “subay” sözünü günde bir kezden çok anmamaya alışacaktı. Meğerki Savunma Bakanlığı zalim ve hain bir oyun oynayarak Meryton’a bir ikinci tümen göndermesin.

Elizabeth’in dayısı ve yengesiyle yapacağı Göller Bölgesi gezisinin zamanı artık hızla yaklaşmaktaydı. Yolculuğun başlamasına iki hafta kalmıştı ki genç kız, yengesi Bayan Gardiner’dan bu yolculuğu hem geri atan hem de kısıtlayan bir mektup aldı: Bay Gardiner’ın işleri, temmuzun ikinci haftasından önce yola çıkmalarına olanak vermiyormuş. Hem de dayısı bir ay içinde, gene Londra’ya dönmek zorundaymış. Bu da onlara, diledikleri gibi uzun bir gezi yapmak, daha doğrusu o kadar çok yeri diledikleri gibi rahat rahat gezmek için zaman bırakmıyormuş. Bu yüzden Göller Bölgesi’nden vazgeçip daha kısa bir gezi tasarlamak zorundaymışlar. Yeni tasarıya göre Derbyshire beldesinden daha yukarıya çıkmayacaklarmış. Gene de bu gezide üç haftalarını hoşça geçirtecek yerler varmış. Derbyshire’da, Bayan Gardiner’ın bir zamanlar birkaç yıl kalmış olduğu kente de uğrayıp birkaç gün geçireceklermiş. Elizabeth son derece büyük bir düş kırıklığına uğradı. Doğrusu Göller Bölgesi’ni görmeyi iyice aklına koymuştu. Bu gezintiyi üç haftada bitirebileceklerini düşünüyordu. Ama elinden bir şey gelmediğine göre, yapabileceği tek şey üzüntüsünü unutmaktı. Zaten yaradılışı da her zaman mutluluğa doğru eğilimli olduğundan, genç kız çok geçmeden üzüntüsünü unuttu.

“Derbyshire” deyince aklına bir sürü şey geliyordu. Bu sözcüğü görüp de Pemberley Malikânesi’ni ve bu malikânenin efendisini düşünmemek elinde değildi. Kendi kendine gülümseyerek, “Ama onun beldesine gidip gezmek ve birkaç hatıra satın almak sanırım suç sayılmaz,” diye düşünüyordu. “Ona görünmeden yapabilirim bu işi.”

Bekleyiş süresi iki kat uzamıştı. Dayısıyla yengesinin gelmelerine daha dört hafta vardı. Ama bu haftalar da geçti ve sonunda, Bay ve Bayan Gardiner’la dört çocuğu Longbourn’a geldiler.

Sekiz ve altı yaşlarında iki kızla daha küçük olan iki oğlan, Jane ablalarının bakımına emanet edileceklerdi. Çocukların zaten gözdesi olan Jane, aklı başında, iyi huylu, sevecen olduğu için, onların hem dersleri hem oyunları hem de bakımlarıyla uğraşmak için yaratılmış gibiydi. Bay ve Bayan Gardiner, Longbourn’da yalnız bir gece kaldılar ve ertesi sabah, yanlarına Elizabeth’i de alarak yenilik ve eğlence umuduyla yola çıktılar.

Bu gezintide bulacakları kesin olan bir tat vardı: Uygunluk ve kafa denkliği; üçünün de sağlığı yerindeydi, yolculuğun rahatsızlıklarına katlanmaya ve her şeyin alabildiğine keyfini çıkarmaya hazırdılar. Sonra üçü de aklı başında kimselerdi ve birbirlerini seviyorlardı, ki bu da dışarıda eğlenmeseler bile kendi aralarında eğlenmelerini sağlayacaktı.

Burada size Derbyshire beldesini anlatacak ve yolcularımızın gördüğü Oxford, Blenheim, Birmingham, Warwick, Kenelworth gibi ünlü yerleri ince ince sayıp dökecek değiliz. Bizi şimdilik tek ilgilendiren yer Derbyshire’ın ufak bir köşesidir. Yolcularımız, görüp gezilecek bütün önemli yerleri gezdikten sonra, Bayan Gardiner’ın bir zamanlar oturmuş olduğu küçük Lambton kentine yollandılar. Ve Elizabeth, Pemberley Malikânesi’nin de Lambton’dan altı yedi kilometre uzakta olduğunu yengesinden öğrendi. Pemberley, yollarının üzerinde olmamakla birlikte pek de sapa sayılmazmış. O akşam, ertesi günlerini tasarlarlarken Bayan Gardiner, Pemberley’yi gene görmek istediğini söyledi. Bay Gardiner de buna razı olduğunu bildirince Elizabeth’e başvurdular. Yengesi, “Adını bu kadar duyduğun bir yeri görmek istemez misin, güzelim?” diye sordu. “Hele birçok tanıdığının yakından bildiği bir yeri. Dostumuz Wickham orada büyümüş, biliyorsun.”

Elizabeth'in çok canı sıkılmıştı. Pemberley'ye gitmesinin doğru olmayacağını düşünüyordu. Onun için isteksizlik göstermek zorundaydı. Bu yüzden, artık konak ve malikâne gezmekten gına geldiğini, gezip gördükleri bunca köşkten konaktan sonra daha fazla koru, daha fazla nadide halı ve saten perde görecek gözü kalmadığını ileri sürdü.

Ama yengesi ona aptallık etmemesini söyledi: "Sıradan bir konak olsaydı, ben de aldırış etmezdim. Ama Pemberley'nin park ve bahçeleri eşsizdir. İngiltere'nin en güzel korularından bazıları bu toprak üzerindedir."

Elizabeth sesini çıkarmadı. Ama içi bir türlü bu işe razı gelmiyordu. Konağı gezerken Darcy ile karşılaşmak olasılığı aklına ilk gelen şey olmuştu. Ne korkunç bir şey olurdu bu. Genç kız bunu düşündükçe kıpkırmızı kesiliyor, böyle bir tehlikeyi göze almaktansa yengesine açılmanın yeğ olacağını düşünüyordu. Ama her şeyi açıkça anlatmasının önünde de birçok engel vardı. Sonunda Elizabeth gizlice, Darcy'nin konakta olup olmadığını sorup öğrenmeye karar verdi. Eğer Darcy'nin konakta bulunduğunu öğrenirse, son çare olarak yengesine açılmayı düşünecekti.

Böylece o akşam odasına çekildiği zaman, oda hizmetçisine Pemberley'den söz açtı. Konağın gerçekten şahane bir yer olup olmadığını, sahibinin adını, sonra da (yüreği yabana atılmayacak bir hızla çarparak), Darcylerin Londra'dan dönüp dönmemiş olduklarını sordu. Bu son soruya "hayır" diye yanıt alınca çok sevindi. Artık korku ve kaygıya yer kalmadığından, konağı ve bahçeleri kendisi de gönül rahatlığıyla merak edebilirdi. Ertesi sabah gene bu konu açılıp da düşüncesi yeniden sorulduğu zaman, Elizabeth serinkanlı ve ilgisiz bir sesle, "Bence hava hoş," demesini becerebildi.

Ve böylece, Pemberley'ye gitmeye karar verdiler.

Üçüncü bölüm

Birinci kısım

Arabayla giderlerken Elizabeth, karşıdan Pemberley Korusu'nun ilk görüneceği dakikayı heyecanla bekliyordu. En sonunda park kapısından içeri girdikleri zaman yüreği yabana atılmaz bir çırpıntı içindeydi.

Park son derece geniş ve inişli çıkışlıydı. Arabaları bahçenin en alçak yerinden içeri girdi ve bir süre geniş ve güzel bir koruluğun içinde yol aldılar.

Elizabeth, kafası çok dolu olduğundan konuşacak durumda değildi, ama çevresine dikkatle bakıyor ve hiçbir güzelliği kaçırmıyordu. Yavaş yavaş bir yokuş çıkarak iki kilometre kadar sonra kendilerini oldukça yüksek bir bayırın üzerinde buldular. Tepeye varınca koru sona eriyor ve bir vadinin karşı yamacında duran Pemberley Konağı hemen göze çarpıyordu.

Geniş, hem gösterişli hem oturaklı bir taş yapıydı bu. Arkada koruluk sırtlar yükseliyor ve önündeki vadinin içinden de bir ırmak akıyordu. Irmak evin önünde genişletilip gölleştirilmişti. Ama bu çok doğal bir biçimde yapıldığından, kıyıları ne belirgin olarak sınırlandırılmış ne de yapmacık süslere boğulmuştu. Elizabeth bu manzaraya bayıldı. Doğanın bu denli özenerek yarattığı ve insan elinin bu denli zevkle ve gerçeğe bu denli uyarak onardığı başka bir yer görmemişti. Dayısı da, yengesi de bu manzara karşısında duydukları hayranlığı yürekten ortaya vurmaktaydılar. Pemberley Malikânesi'nin hanımı olmanın yabana atılmaz bir anlam taşıyabileceğini Elizabeth şimdi anlıyordu. Yokuş aşağı, vadiye inip köprünün üstünden geçtiler ve konağın kapısına vardılar. Evi böyle yakından görünce Elizabeth'in tüm korkuları geri gelmişti. Ya handaki oda hizmetçisi yanılmışsa ve Darcy buradaysa? Genç kız bunu düşününce dehşete kapılıyordu.

Konağı gezmek istediklerini bildirince içeri buyur edildiler ve kâhya kadını beklemeye koyuldular. Pemberley Konağı'nın ta içinde

bulunduğuna Elizabeth'in inanamayacağı geliyordu. Kâhya kadın çıkageldi. Orta yaşlı, hanım hanımcık bir kadındı. Elizabeth'in sandığından daha kibar, daha alçakgönüllüydü. Ziyaretçiler onun peşi sıra yemek salonuna girdiler. Çok güzel döşenmiş, geniş, iç açıcı bir salondu bu. Elizabeth çevresine şöyle bir göz gezdirdikten sonra, manzaraya bakmak üzere pencereye gitti. Demin tepesinden konağı görmüş oldukları o ağaçlık bayır, böyle uzaktan bakınca daha dik ve çok güzel görünüyordu. Elizabeth bütün manzarayı, ırmakla kıyısındaki ağaçları ve kıvrımlı vadiyi zevkle seyretti.

Diğer odalara geçtikçe vadiyi, ırmağı, karşı sırtları başka başka açılardan görüyorlardı, ama her odanın manzarası birbirinden güzeldi. Odalar da yüksek tavanlı ve geniş, döşemeleri ağır ve zevkliydi. Elizabeth eşya ve süslerin hiçbir zaman aşırı gösterişli, çiğ ve cicili bicili olmadığını görerek Darcy'nin zevkini çok beğendi. Rosings'le kıyaslanınca Pemberley daha az görkemli, ama gerçek anlamda çok daha zevkli ve güzeldi. Genç kız durup durup, "Ben de isteseydim bu yerin hanımı olacaktım," diye düşünüyordu. "Burası benim evim, bu odalar benim odalarım olacaktı. Buraya bir yabancı gibi geleceğime, dayımı ve yengemi şimdi ben karşılayıp ağırlayacaktım. Ama hayır..." Genç kız birden kendini toparladı. "İşte bunun olanağı kalmayacaktı. Buranın hanımı olunca akrabalarımla ilişkimi kesmem istenecekti benden."

İyi ki işin bu yönü aklına gelmişti. Bu düşünce Elizabeth'i pişmanlığa çok benzeyen bir duygudan kurtardı.

Şimdi Elizabeth, kâhya kadına evin efendisinin burada olup olmadığını sormaya can atıyor, ama bunu bir türlü göze alamıyordu. Neyse ki sonunda bu soruyu dayısı sordu. Elizabeth öylesine heyecanlandı ki başını öte yana çevirdi. Kâhya kadın efendisinin şimdilik burada bulunmadığını söyledi, sonra da, "Ama kendisini yarın bekliyoruz," diye ekledi. "Büyük bir arkadaş topluluğu da getiriyor."

Bunu duyan Elizabeth kendi gelişlerinin bir gün geriye kalmadığına öyle şükretti ki!

Tam o sırada yengesi seslenerek ona bir resim gösterdi. Genç kız, yaklaşınca şöminenin üzerindeki duvara serpiştirilmiş duran birçok minyatürün arasında Wickham'ın resmini seçti. Yengesi gülümseyerek, "Nasıl buldun?" diye sorunca, kâhya kadın yanlarına yaklaştı ve bunun

ölmüş efendilerinin kâhyasının oğlu olduğunu ve efendinin onu, hiçbir masraftan kaçınmayarak yetiştirdiğini anlattı. Sonra, "Kendisi şimdi orduda subaydır," diye ekledi. "Ama yazık ki çok hayırsız çıktı."

Bayan Gardiner yeğenine gülümseyerek şöyle bir baktı, ama Elizabeth'te gülümseyecek güç kalmamıştı.

Bu arada kâhya kadın Bayan Reynolds bir başka minyatürü göstererek, "Bu da şimdiki efendimiz," dedi. "Ötekiyle aynı zamanda yapılmıştı bu minyatür – aşağı yukarı sekiz yıl önce."

Bayan Gardiner resme bakarak, "Efendinizin yakışıklılığının ününü çok duydum," dedi. "Gerçekten de çok yakışıklı bir yüz. Lizzy, sen söyleyebilirsin bize; bu resim Bay Darcy'ye gerçekten benziyor mu, benzemiyor mu?"

Bayan Reynolds'ın Elizabeth'e karşı gösterdiği saygı, efendisini tanıdığını öğrenince sanki artmıştı.

"Hanımefendi Bay Darcy'yi tanıyorlar mı?"

Genç kız pembeleşerek, "Biraz," diye yanıtladı.

"Onu, gerçekten yakışıklı bulmuyor musunuz, efendim?"

"Evet, gerçekten çok yakışıklı."

"Ben kendim, onun gibi yakışıklı bir centilmen henüz görmüş değilim. Ama yukarıdaki galeride onun daha büyük, daha güzel bir resmini bulacaksınız. Bu oda ölen efendimizin, yani Bay Darcy'nin babasının en sevdiği odaydı. Minyatürler de buraya asılırdı. Efendi bunları pek severdi. Ölümünden sonra odayı hiç değiştirmedik."

Bu sözleri duyan Elizabeth, Wickham'ın resminin hâlâ niçin burada bulunduğunu anlamış oldu.

Bayan Reynolds bu kez onlara, Bayan Darcy'nin, ancak sekiz yaşındayken yapılmış olan resmini gösterdi.

Bay Gardiner, "Ya Bayan Darcy, o da ağabeyi gibi güzel mi?" diye sordu.

"Aa, evet, dünyanın en güzel kızıdır o. Son derece de güzel yetişti. Öyle becerikli ki. Resim yapar. Bütün gün piyano çalar, şarkı söyler. Yanımızdaki odada yeni piyanosu duruyor. Ağabeyi ona sürpriz yapmak için almış, göndermiş. Bayan Darcy yarın onunla birlikte geliyor."

Candan, tatlı sözlü bir adam olan Bay Gardiner, kâhya kadını sorduğu sorularla konuşturuyordu. Bayan Reynolds da besbelli,

efendisinin ailesini çok sevdiği ve onlarla övünç duyduğu için bu konu üstüne konuşmaktan büyük zevk alıyordu.

"Efendiniz Pemberley'de sık sık kalır mı?"

"Bize kalsa burada daha da uzun bulunmasını isteyeceğiz; ama yılın aşağı yukarı yarısını burada geçiriyor sayılır. Bayan Darcy de yaz mevsimini her zaman burada geçirir."

Elizabeth içinden, Ramsgate'e gittiği yaz dışında, diye düşündü.

Bay Gardiner, "Efendiniz evlendiği zaman, sanırım, burada daha uzun kalacaktır," diye fikir yürüttü.

"Evet, ama onun da ne zaman evleneceğini artık Tanrı bilir. Zaten kendine layık bir kız bulabileceğini hiç sanmıyorum ya..."

Bay ve Bayan Gardiner gülümsediler. Elizabeth ise kendini tutamayarak, "Sizin böyle düşünmeniz efendiniz için yüksek bir nottur," dedi.

Kâhya kadın, "Ben yalnızca gerçeği dile getiriyorum," diye yanıtladı. "Onu tanıyan herkes benim bu düşüncemi paylaşacaktır." Elizabeth, bu kadarı da artık biraz aşırı, diye düşünmekten kendini alamadı. Gene de kadının bunu izleyen sözleri onu büsbütün şaşkınlığa uğrattı. "Ömrümde Bay Darcy'nin bir acı sözünü duymuş değilim. Oysa dört yaşındaydı elime geldiğinde."

İşte bu, iyice şaşırtıcı, Elizabeth'in düşüncelerine tam anlamıyla aykırı olan bir övgüydü. Genç kız, Darcy' nin huysuz, zor bir erkek olduğuna öylesine inanmıştı ki. Bu yüzden şimdi kâhya kadını biraz daha konuşturmak için can atıyordu. Neyse ki gene dayısı imdada yetişerek, "Böyle kimselere binde bir rastlanır," dedi. "Böyle bir efendiniz olduğu için ne mutlu size!"

"Evet, beyefendi, çok şanslı olduğumu ben de biliyorum. Dünyayı dolaşsam ondan iyi efendi bulamam. Ama eskiden beri dikkat etmişimdir: Çocukken iyi huylu olanlar, büyüyünce de iyi huylu olurlar. Bay Darcy de küçükken dünyanın en uysal, en tatlı, en iyi yürekli çocuğuydu."

Elizabeth'in gözleri fal taşı gibi açılmıştı. İçinden, gerçekten bizim Bay Darcy mi bu, diye geçiriyordu.

Bayan Gardiner, "Babası da eşsiz bir adamdı," diye araya karıştı.

"Evet hanımefendi, gerçekten öyleydi. Bay Darcy de tıpkı babasına benziyor. Yoksullara karşı da öylesine açık elli bir insan ki."

Elizabeth dinledikçe şaşkınlıktan şaşkınlığa ve bazen de kuşkuya düşüyordu. Ve dinledikçe dinleyeceği geliyordu. Başka hiçbir şeyde gözü yoktu. Bayan Reynolds' ın salonlar, döşemeler, tablolar üstüne anlattıkları bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyordu. Kâhya kadının Darcy ailesine karşı beslediği bu derin ve sorgusuz sualsiz bağlılık Bay Gardiner'ın pek hoşuna gitmişti. Onun için çok geçmeden gene bu konuyu açtı ve Bayan Reynolds da geniş merdivenden yukarı çıkarlarken, Bay Darcy'nin sayısız iyiliklerini yeni baştan ve candan anlatmaya koyuldu:

"Dünyanın en iyi efendisi, en iyi patronudur o. Şimdiki başıboş gençler gibi değildir. Onların çoğu kendilerinden başka bir şey düşünmez. Bizim efendiyi, hizmetçiler ya da toprağını işleyen kiracılardan hangisine sorarsanız sorun, hepsi onun iyiliğini söyleyeceklerdir. Kimileri onu çok gururlu bulurlar. Ama ben kendim onun hiçbir gururlu, kibirli halini görmedim. Başka gençler gibi uçarı ve züppe olmadığı için öyle diyorlar bence."

Elizabeth, onun gözüyle bakılınca Bay Darcy ne kadar kusursuz görünüyor, diye düşündü.

Yengesi de onun kulağına, "Bu övgü sözleriyle onun zavallı Wickham'a ettikleri birbirini tutmuyor," diye fısıldadı.

"Belki yanılmışızdır."

"Buna pek aklım yatmıyor. Ne de olsa Wickham'ın kendi ağzından duyduk."

Yukarıdaki geniş sofadan geçerek çok sevimli bir oturma odasına girdiler. Burası daha yeni döşenmişti ve aşağıdaki odalara oranla daha hafif, daha ince bir ruh taşıyordu. Kâhya kadın, Bay Darcy'nin burasını kız kardeşini sevindirmek için yeni döşettiğini anlattı. Bayan Darcy son zamanlarda bu odayı çok sevdiğinden söz etmiş de.

Elizabeth pencerelerden birine doğru yürürken, "Gerçekten de Bay Darcy örnek bir ağabeymiş," diye mırıldandı.

Bayan Reynolds, Bayan Darcy'nin odayı böyle dayalı döşeli görüverince kim bilir nasıl sevineceğinden söz ediyordu.

"Ama efendimiz oldum olası böyledir zaten. Kız kardeşini sevindirecek bir şey düşündü mü hemencecik yapar. Dünyada kız kardeşi için yapmayacağı şey yoktur."

Portreler ve tablolar galerisiyle birkaç yatak odasından başka her şeyi görmüşlerdi. Galeride birçok tablo vardı; ama Elizabeth resimden pek anlamazdı. Bayan Darcy'nin kara kalemle yapmış olduğu kimi şeyler onu daha oyaladı, çünkü bu resimlerin konuları daha ilginç ve canlıydı.

Galeride Darcy ailesinin birçok portresi vardı, ama bunlar bir yabancının dikkatini pek çekmezdi. Elizabeth de kendi tanıdığı tek yüzün portresini arayarak ilerledi ve sonunda bunu görerek durdu. Bay Darcy'yi gerçekten olduğu gibi yansıtan bir portreydi bu. Yüzünde de öyle bir gülümseyiş vardı ki, genç kız bunu birçok kez onun yüzünde, kendisine bakarken belirdiğini görmüştü. Portrenin önünde dakikalarca kaldı, uzun uzun seyretti ve galeriden çıkmadan önce bir kez daha dönüp baktı. Bayan Reynolds bu resmin, Bay Darcy'nin babasının sağlığında çizilmiş olduğunu söylüyordu.

Şurası gerçektir ki, Elizabeth'in içinde şu dakikada resmin sahibine karşı, dostluklarının en ileri olduğu zamanlarda bile duymadığı bir yakınlık, bir yumuşama belirmişti. Kâhya kadının Darcy'yi böyle göklere çıkarması yabana atılacak bir şey değildi. Aklı başında bir hizmetçinin övgüsünden daha değerli hangi övgü vardır ki? Bir ağabey olarak, bir patron ve efendi olarak bu adam ne kadar çok sayıda insanın huzur ve rahatından sorumluydu. Çevresine zevk veya acı saçmak için elinde ne olanaklar vardı. Kendine bağlı olanlara ne büyük iyilikler ya da ne büyük kötülükler yapabilirdi. Kâhya kadının bütün anlattıklarıysa olumluydu. Ve Elizabeth şu anda onun resminin karşısında durmuş, gözlerini yüzünde hissederken, onun, kendisine yapmış olduğu evlenme önerisini şimdiye dek duymadığı bir zevk ve minnetle anımsıyordu. Şimdi erkeğin söylediği kırıcı sözleri unutmuş, yalnızca aşk sözlerindeki ateş ve içtenlik aklında kalmıştı.

Konağın, ziyaretçilere açık olan bölümleri gezildikten sonra aşağı kata dönüldü. Ziyaretçiler kâhya kadına veda ettiler. Onlara şimdi bahçıvan eşlik ediyordu.

Çimlerin üzerinden ırmağa doğru yürürlerken, Elizabeth bir ara durdu ve dönüp gene konağa baktı. Dayısıyla yengesi de döndüler. Bay Gardiner konağın yapılış tarihini kestirmeye çalışıyordu ki, konağın sahibi birdenbire, samanlıkların arkasındaki yoldan gelerek ortaya çıkıverdi.

Aralarında beş on metre bir uzaklık vardı ve Darcy öylesine yerden bitercesine belirivermişti ki, karşılaşmamalarının yolu yoktu. O saat göz göze geldiler ve ikisinin de yüzüne koyu bir renk dalgası yayıldı. Darcy o derece irkilmişti ki, sanki yerinden sıçramış ve sonra bir an şaşkınlığından donup kalmıştı. Neyse ki çok geçmeden kendini toparladı ve ileri doğru gelerek, Elizabeth'i serinkanlı olmasa da nazik bir sesle selamladı.

Genç kız onunla göz göze geldikten sonra elinde olmayarak başını çevirmişti. Ama onun yaklaştığını görünce döndü ve selamlarıyla hatır sormalarına, bir türlü yenemediği bir utangaçlıkla karşılık verdi. Eğer biraz önce gördükleri portreyle aralarındaki benzerlik, bu gelenin evin efendisi olduğunu Gardinerlara belirtmeye yetmese bile, bahçıvanın şaşkınlık sözleri yeterdi. Karıkoca biraz geride durarak, Pemberley'nin efendisinin yeğenleriyle konuşmasını seyre daldılar. Elizabeth o derece şaşalamış, öyle utanmıştı ki, genç adamın nazik sorularına ne yanıt verdiğini bile bilmiyordu. Darcy'nin davranışları son görüştükleri zamana oranla öylesine değişmiş ve yumuşamıştı ki... Onun dudaklarından dökülen her cümle Elizabeth'in sıkıntısını artırıyor ve kendisinin orada bulunuşunun yakışıksızlığını yeniden aklına getiriyordu. Öyle ki, baş başa konuştukları şu birkaç dakika içinde ömrünün en büyük tedirginliklerinden birini yaşadı.

Beri yandan Darcy'nin de pek öyle rahat bir hali yoktu. Sesi ve konuşması bile eski ağırlığını yitirmiş gibiydi. Elizabeth'in Longbourn'dan ne zaman ayrıldığını, Derbyshire'da ne kadar kalacağını öylesine bir telaşla, öyle üst üste sordu ki, onun da aklının pek başında olmadığı belliydi.

Sonunda söyleyecek başka bir şey bulamayarak bir süre sessiz durdu; sonra birden kendini topladı ve Elizabeth'in iznini isteyerek oradan ayrıldı. O zaman Bay ve Bayan Gardiner, yeğenlerinin yanına geldiler ve Bay Darcy'nin boyunu bosunu övmeye başladılar. Ama kulağına tek bir söz bile girmeyen Elizabeth, kendi düşüncelerine dalmış olarak, sessizlik içinde yürüyordu. Utanç ve can sıkıntısından bunalmış durumdaydı. Buraya gelmesi ne büyük aksilik ne kötü bir yanlışlık olmuştu. Kim bilir, Darcy bunu nasıl tuhaf karşılayacaktı. Böylesine onurlu bir erkek kim bilir onun bu yaptığı işi nasıl kötüye yoracaktı. Onun kendi peşinden koştuğunu sanacaktı. Ah, neden

gelmişti, sanki, neden? Ya da Darcy, neden böyle beklenildiğinden bir gün önce dönmüştü? Kendileri konaktan on dakika önce çıkmış olsalardı karşılaşmayacaklardı. Çünkü Darcy'nin hemen şimdi gelmiş olduğu, atından veya arabasından henüz indiği ortadaydı. Şu karşılaşmanın tersliğini düşündükçe, genç kızın her zerresine ateş basıyordu. Ama ya erkeğin tavırlarındaki göze batan değişiklik, bunun anlamı ne olsa gerekti? Elizabeth'le konuşması bile şaşılacak şeydi ya, hele böyle nazik, yumuşak bir ifadeyle konuşup evdekilerin bile hatırını sorması... Genç kız onu şimdiye değin hiç böyle uysal, böyle alçakgönüllü görmemişti. Rosings Park'ta, mektubunu Elizabeth'in eline tutuşturduğu zamanki haliyle, bugünkü hali arasında dağlar kadar fark vardı. Elizabeth ne düşüneceğini, bütün bunları neye yoracağını bilemiyordu.

Şimdi ırmak kıyısındaki güzel bir yola sapmışlardı ve attıkları her adım gözlerinin önüne bir öncekinden daha şahane bir görünüm sermekteydi. Ne var ki Elizabeth bir süre hiçbir şeyi açıkça göremedi. Gerçi dayısıyla yengesinin, "Güzel değil mi?" diye üst üste sordukları sorulara makine gibi yanıtlar veriyor ve onların gösterdiği yana doğru dönüp bakıyordu, ama baktığı şeyleri seçecek durumda değildi. Aklı hep Darcy'deydi. Onun şu anda kafasından neler geçtiğini bilmeye can atıyordu. Darcy onun için ne düşünüyor olabilirdi? Her şeye karşın, onu hâlâ seviyor muydu acaba? Belki yalnızca ilgisiz ve rahat olduğu için o denli kibar ve yumuşak davranmıştı. Gelgelelim sesinde öyle bir titreyiş vardı ki, hiç de ilgisizliğe ve rahatlığa benzemiyordu. Genç kız bu karşılaşmanın ona zevk mi, yoksa acı mı verdiğini gerçi kestiremiyordu, ama onun serinkanlı olmadığına da gerçekten emindi.

Sonunda yanındakilerin, onun dalgınlığından yanıp yakınmaları biraz uyardı da, Elizabeth kendini toparlamak gereğini duydu.

Şimdi koruluğa girmişlerdi. Bir süre ırmak yolundan ayrılarak daha yukarılara tırmandılar. Ağaçların arasındaki açıklıklardan yer yer vadi, karşı tepeler ve ırmak görülüyordu. Bay Gardiner bütün parkın çevresini dolaşmak istediğini söyledi. Ama parkın çevresinin bir kerede dolaşılamayacak kadar geniş olduğunu kestirebiliyordu. Nitekim bahçıvan, övünç dolu bir gülümseyişle, park çevresinin on beş kilometre uzunlukta olduğunu bildirdi. Böylece bu sorun da çözümlenmiş oldu ve onlar da bütün ziyaretçiler gibi bu kadar bir

geziyle yetinmeye karar verdiler. Tuttukları yol onları bir süre sonra gene ırmak kıyısına çıkardı. Suyun en dar boğazlarından biriydi bu. Karşı yana, küçük bir köprünün üzerinden geçtiler. Burası korunun en el değmemiş köşelerinden biriydi. Vadi son derece daraldığı için, su kıyısını izleyen fundalık bir yoldan başka da yol yoktu. Elizabeth bu yolu tutturarak ırmağın kıvrımları boyunca keşfe çıkmaya can atıyordu. Gelgelelim köprüden geçip de evden ne kadar uzaklaşmış olduklarını gördükleri zaman, yürüyüşten zaten pek hoşlanmayan Bayan Gardiner daha ileriye gitmek istemedi ve en kısa yoldan arabaya dönülmesine karar verdi. Elizabeth'in de bu karara boyun eğmekten başka çıkar yolu olmadığı için geri döndüler ve gene konağa doğru yürümeye başladılar. Ama çok hızlı gittikleri söylenemez. Çünkü balık tutmayı pek seven ama buna pek az zaman bulan Bay Gardiner, ırmağın sularında birkaç alabalık görünce o kadar ilgilenmişti ki durup bakmaktan ve bahçıvanı bu konuda sorguya çekmekten yürümeyi unutuyordu. Böyle ağır ağır ilerlerken Bay Darcy' nin yaklaşmakta olduğunu görerek bir kez daha şaşkınlığa kapıldılar. Elizabeth'in şaşkınlığı ilk karşılaştıkları zamanki kadar büyüktü. Neyse ki yolun bu bölümü daha açıklık olduğu için bu kez onu, burun buruna gelmeden önce görebildiler. Böylece Elizabeth bütün şaşırmasına karşın, hiç değilse kendini bu karşılaşmaya hazırlayacak fırsat bulabildi. Eğer yüz yüze gelirlerse serinkanlı görünüp serinkanlı konuşmaya karar verdi. Bir ara yolun bir kıvrımıyla gözden gizlenince, onun başka bir yöne sapmış olabileceğini düşündü. Ama köşeyi döner dönmez karşılaştılar. Genç kız onun biraz önceki yumuşaklığından hiçbir şey yitirmemiş olduğunu bir bakışta anladı. Ve bu nezakete karşılık vermek için hemen parkın güzelliğini övmeye başladı. Gelgelelim, "şahane" ve "çok güzel" sözcüklerinden başka bir şey söyleyemedi, çünkü kimi tatsız anılar aklını çeldi ve genç kız Pemberley'yi övüşünün başka anlama çekilebileceğini düşündü. Benzi solarak suspus oldu.

Bayan Gardiner biraz geriden gelmekteydi. Darcy' yi görünce duralamıştı. Bunu ayrımlayan genç adam Elizabeth'e, "Beni arkadaşlarınıza tanıtırsanız onur verirsiniz," dedi.

Elizabeth ondan bu derece yakınlık beklemiyordu doğrusu. Onun, bir zamanlar hor gördüğü, kendi akrabalığına yakıştıramadığı kimselerle şimdi tanışmak istediğini düşününce gülmemek için

kendini zor tuttu. Ve içinden, “Onların kim olduğunu öğrenince kim bilir ne şaşacak,” diye düşündü. “Şimdi onları yüksek tabakadan bir hanımla bey sanıyor.”

Ve tanıştırma sırasında yanındakilerin dayısıyla yengesi olduğunu belirtirken, yan gözle, bakalım nasıl bir tepki gösterecek diye Darcy’nin yüzüne bakıyordu. Onun böyle sıradan ve “avamdan” kişilerin yanından koşa koşa uzaklaşacağını da aklından geçirmiyor değildi.

Darcy’nin bu akrabalığı öğrenince şaştığı gerçi yadsınamaz; ama genç adam bunu soğukkanlılıkla karşıladı ve kaçıp gitmek şöyle dursun, onların yanına katılarak Bay Gardiner’la konuşmaya bile başladı. Bu durum karşısında sevinmemek, üstelik bir zafer duygusuna kapılmamak Elizabeth’in elinde değildi. İki erkeğin arasındaki konuşmaları can kulağıyla dinliyor ve dayısının ağzından çıkan her sözle yeni baştan kıvanca boğuluyordu. Çünkü Bay Gardiner’ın zekâ ve zevk sahibi, kibar bir beyefendi olduğu her sözünden anlaşılıyor, üstünden akıyordu. Söz döndü, dolaştı, balık avına geldi ve Elizabeth, Darcy’nin dayısına, bu yörede kaldığı sürece istediği zaman gelip Pemberley Irmağı’nda balık tutmasını söylediğini duydu. Darcy aynı zamanda Bay Gardiner’a olta ve yem sağlayacağını söz veriyor ve ırmağın nerelerinde balığın bol olduğunu gösteriyordu.

Elizabeth’le kol kola yürümekte olan Bayan Gardiner, yeğenine şaşkınlığını belirten bir bakışla baktı. Elizabeth sesini çıkarmadı; ama duyduğu sevinç sonsuzdu. Bütün bunları Darcy, onun hatırı için yapıyor olsa gerekti. Gene de genç kız büyük şaşkınlıklara kapılmaktan kendini alamıyordu: Nasıl değişmiş böyle? Nedir onu bu derece değiştiren? Ben olamam. Bu derece yumuşak, alçakgönüllü oluşu benim sayemde olamaz. Hunsford’da ettiğim sitemler onu böylesine etkileyip kökünden değiştirmiş olabilir mi? Beni hâlâ seviyor mu acaba? Olamaz ki! Bir süre böyle, hanımlar önde, beyler arkada yol gittiler. Sonra, şaşırtıcı bir su bitkisini daha yakından görmek için suyun kıyısına indikleri sırada, Bayan Gardiner çok yorulduğunu ve kocasının koluna girerse daha rahat yürüyeceğini söyledi. Bunun üzerine Darcy, Elizabeth’in yanına geçti ve böylece yürümeye başladılar.

Kısa bir sessizlikten sonra Elizabeth konuşmaya karar verdi. Onun burada olmadığını sandıkları için konağa geldiğini anlatmak istiyordu. Böylece, onun dönüşünün hiç beklenmedik bir sürpriz olduğunu söylemekle konuyu açtı.

"Kâhya sizin konağa ancak yarın döneceğinizi söylüyordu," dedi. "Üstelik Bakewell'den ayrılmadan önce de sizin burada olmadığınızı ve şu günlerde beklenmediğinizi söylüyorlardı."

Darcy gerçekten hiç habersiz, birdenbire geldiğini itiraf etti. Kâhyasıyla görüşülecek bir iş olduğu için, birlikte yolculuk ettiği arkadaşlardan önce gelmiş. Sonra Darcy, "Onlar yarın sabah erkenden burada olacaklar," dedi. "Aralarında tanıdıklarınız da var: Bay Bingley ile kız kardeşleri."

Elizabeth yalnızca başını eğmekle yetindi. Aklına hemen Bingley'den son olarak söz edişleri gelmişti. Ve eğer yüzündeki kırmızı renk dalgasına bakılırsa, Darcy' nin aklına da aynı şey gelmiş olsa gerekti. Bir duralama oldu. Sonra genç adam, "Geleceklerin arasında öyle birisi var ki sizinle tanışmayı çok istiyor," diye sözünü sürdürdü. "Kız kardeşimi size tanıtmama izin verir misiniz? Yoksa çok mu ileri gidiyorum?"

Elizabeth'in bu dilek karşısında duyduğu şaşkınlık gerçekten büyük oldu. Bayan Darcy'nin onunla ille tanışmak istemesi için bir neden olmadığı ve bu tanışmayı Darcy'nin istediği belli bir şeydi. Demek ki Darcy evlenme isteğinin olumsuz karşılanışına kızmakla birlikte Elizabeth'i hor görmemişti.

Şimdi ikisi de derin düşüncelere dalmış olarak sessizlik içinde yürüyorlardı. Elizabeth rahat değildi. Rahat olamazdı ama gene de gururu okşanmıştı, sevinçliydi. Darcy'nin ona kız kardeşini tanıtmak isteyişi en yüksek övgü sayılırdı.

Faytonun durduğu yere geldikleri zaman ötekileri çok geçmiş olduklarını, Bay ve Bayan Gardiner'ın ta gerilerde kaldığını gördüler. O zaman Darcy genç kıza içeri buyurup oturmasını söyledi, ama o yorulmadığını ileri sürdü. Çimlikte, baş başa duruyorlardı. Böyle bir zamanda konuşulacak çok şey vardı ve susmak sıkıcıydı. Elizabeth bir şeyler konuşmak isteğini duyuyordu, ama her konuda bir sakınca var gibiydi. En sonunda yapmakta olduğu yolculuk aklına geldi. İşte bundan tehlikesiz konu olamazdı. Böylece bir süre, büyük dirençle,

Oxford' dan ve Blenheim'dan konuştular. Gene de dakikalar geçmek, yenge hanım gelmek bilmiyordu. Ve genç kızın hem sabrı hem de sözleri tükenmek üzereydi.

Gardinerların gelişi üzerine ev sahibi onları ille de içeriye girip birer çay içmeye çağırdı. Ama ziyaretçiler bunu kabul etmeyince birbirlerinden büyük bir nezaketle ayrıldılar. Bay Darcy, hanımların arabaya binmelerine yardım etti ve Elizabeth onun yavaş yavaş, düşünceli adımlarla konağa doğru döndüğünü gördü.

Araba kalkınca karıkoca Gardinerlar, Pemberley'nin sahibi konusundaki düşüncelerini ortaya döktüler. İkisi de onu umduklarının çok daha üstünde bulmuşlardı.

Bayan Gardiner, "Baştan aşağı ince, terbiyeli, kibirsiz bir insan," diyordu.

Bay Gardiner, "Gerçi üzerinde gururlu, ağır bir hava yok değil; ama bu yalnızca gösterişte kalıyor, sonra ona yaraşıyor da," diye fikir yürüttü. "Şimdi ben de kâhya kadınla aynı şeyi söyleyeceğim. Bazıları onun kibirli olduğunu söyleyebilirler, ama ben onda hiç öyle burnu büyük hava bulmadım."

"Bize karşı takındığı tavır çok şaşırtıcıydı. Yalnızca nazik davranmakla kalmadı, iyiden iyiye ilgilendi bizimle. Oysa hiç gereği yoktu. Çünkü Elizabeth'le olan dostlukları bir tanışıklıktan ibaret."

Bayan Gardiner, "Lizzyciğim, evet, Bay Darcy, Wickham kadar yakışıklı değil," dedi. "Daha doğrusu Wickham gibi şirin değil, yoksa çizgileri son derece düzgün. Sen bu adamın ters, kötü bir adam olduğunu nereden çıkardın, Tanrı aşkına?"

Elizabeth elinden geldiğince kendini haklı çıkarmaya çalıştı. Darcy'nin yakından tanındıkça daha iyi anlaşılan bir tip olduğunu ileri sürdü.

Dayısı, "Belki de günü gününe uymayan bir adamdır," dedi. "Bu soylu aileler çok zaman böyledir. Onun için ben onun balık tutmak konusunda söylediklerine pek kulak asmam, daha iyi. Neme gerek, belki başka bir gün düşüncesini değiştirip surat çevirir."

Elizabeth onun bu düşüncesinin temelden yanlış olduğunu biliyordu ama sesini çıkarmadı. Yengesi, "Senden duymasam, onun hiç de taş yüreklilik yapacak tipte olduğunu, zavallı Wickham'a öyle kötülükler edebileceğini sanmazdım, Elizabeth," dedi. "Hiç de kötü

bir insana benzemiyor. Tersine, konuşurken ağzının ifadesi çok cömert. Yüzünde de öyle bir vakar var ki bu tipler çoğunlukla iyi yürekli olur. Zaten bizi gezdiren hanım kişi de onu göklere çıkardı ya... Kadıncağız konuştuğu sırada çok kez yüksek sesle gülmemek için kendimi zor tuttum. Ama kim bilir? Bay Darcy'nin eli çok açık olsa gerek. Bazı hizmetçilerin gözünde, eli açık olan bir insan her türlü erdeme sahiptir."

Elizabeth, şimdi Darcy'nin bir dereceye kadar savunmasını yapmayı boynuna borç bilmeye başlamıştı. Bu yüzden, üstü kapalı bir biçimde, Kent'te kaldığı sırada onun akrabalarından birtakım şeyler duyduğunu ve bu duyduklarına bakılırsa olayların çok başka bir biçimde yorumlanabileceğini; ne Darcy'nin karakterinin ilk sandıkları kadar kusurlu ne de Wickham'ınkinin ilk göründüğü kadar temiz olduğunu anlatmaya çalıştı. Buna kanıt olarak da Darcy ile Wickham'ın arasında dönen parayla ilgili işleri anlattı. Bunu kimden öğrendiğini bildirmedi, yalnızca inanılır bir kaynaktan duymuş olduğunu söyledi.

Bayan Gardiner şaşmış, üzülmüştü. Ama şu sırada çok sevdiği yerlere yaklaşmaktaydılar. Genç kadın tatlı anıları tazelemek keyfi içinde her şeyi unuttu. Eskiden tanıdığı ilgi çekici yerleri kocasına göstermeye öyle daldı ki her şeyi unuttu. Sabahki yürüyüşten yorgun düşmüş olmakla birlikte, yemekten hemen sonra eski dostlarını bulmak için gene yollara döküldü. O akşamı da yıllarca ayrılıktan sonra gene tazelenen bir dostluğun zevki içinde geçirdi.

Elizabeth'e gelince, o gün olup bitenler kafasını öylesine oyalıyordu ki yeni tanıdığı kimselerle ilgilenecek durumda değildi. Durmadan, Darcy'nin gösterdiği ince yakınlığı ve kız kardeşini ona tanıtmak istediğini düşünmekten ve her seferinde yeniden şaşkınlığa düşmekten başka bir şey yapamıyordu.

İkinci kısım

Elizabeth, Darcy'nin, kız kardeşini Pemberley'ye geldiğinin ertesi günü onunla tanıştırmaya getireceğini tahmin etmişti. Bu yüzden de ertesi sabah hiç handan uzaklaşmamaya karar vermişti. Ama düşündüğü doğru çıkmadı. Çünkü Darcy kız kardeşini, daha Pemberley'ye ilk geldiği gün alıp Elizabeth'e getirdi. Bu, Elizabethlerin Lambton'a geldiklerinin ertesi günüydü. Sabahleyin bazı dostlarla bir gezinti yapmışlardı ve öğle yemeğini de gene bu dostlarla birlikte yiyeceklerdi. Tam yemekten önce, elbiselerini değiştirmek için hana dönmüşlerdi ki, yolda bir araba sesi duyarak pencereye koştular ve fayton içinde bir beyle bir hanımın geldiğini gördüler. Elizabeth arabacının sırtındaki üniformayı o saat tanıdığı için, bunun ne anlama geldiğini kestirdi. Gelenlerin kim olduklarını ve kime geldiklerini söyleyerek, akrabalarını hatırı sayılır bir şaşkınlığa uğrattı. Dayısıyla yengesi gerçekten iyice şaşırıp kalmışlardı. Bu durumun yanı sıra, Elizabeth'in konuşurken gösterdiği utangaçlıkla bir gün önceki olaylar da bir araya gelince, durumu yepyeni bir açıdan görmeye başladılar. Böyle bir şey şimdiye dek akıllarına gelmiş değildi. Ama şimdi, böyle bir erkeğin bu derece ilgi göstermesi için hiç kuşkusuz Eliza'ya âşık olması gerektiğini düşünmekten kendilerini alamadılar.

Bu yeni yorumlar onların kafasından geçedursun, Elizabeth'in duygularındaki karmaşa da her dakika biraz daha artmaktaydı. Genç kız kendi heyecanının şiddetine kendisi şaşıyordu. Aynı zamanda içinde şöyle bir korku da vardı: Ya Darcy onu aşırı biçimde övüp göklere çıkarmışsa ve bu yüzden kız kardeşi onu görünce düş kırıklığına uğrarsa? Genç kız, Georgiana'nın hoşuna gitmek için olağanüstü bir istek duyuyordu ve böyle olduğu için de hiç hoşa gitmeyeceğinden korkuyordu.

Görünmekten çekinerek pencereden çekildi. Kendini toparlamak için salonda bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı; ama dayısıyla yengesinin arasında geçen bakışları gördükçe büsbütün sıkılıyordu.

Bayan Darcy ile ağabeyi içeri girdiler ve bu ürkünç tanıştırma töreni en sonunda gerçekleşti. Elizabeth, Georgiana'nın en az kendisi kadar sıkılgan olduğunu görerek şaşırdı. Lambton'a geldiğinden beri birkaç kişiden Bayan Darcy'nin aşırı derecede kibirli olduğunu duymuştu; ama onun yalnızca aşırı derecede utangaç olduğunu anlaması için birkaç dakikacık yetti de arttı bile. Georgiana'nın ağzından, tek heceli birkaç sözden başka söz almakta güçlük çekiliyordu.

Bayan Darcy uzun boylu ve Elizabeth'ten daha iri yapılıydı. On altısını yeni doldurmuş olmakla birlikte gelişmişti; güzel, ahenkli bir yapısı vardı. Ağabeyi kadar güzel olmamakla birlikte yüzünden zekâ ve iyilik akıyordu. Davranışlarında alçakgönüllü, yumuşak ve tatlıydı. Onun ağabeyi gibi kendine güvenen, keskin görüşlü ve tepeden bakan tavırlı olacağını sanan Elizabeth, karşısında böyle bambaşka birini bulunca rahatladı.

Hana gelişlerinin üzerinden pek çok geçmemişti ki Darcy, Elizabeth'e, Bingley'nin de kendisini görmeye geleceğini bildirdi. Genç kız daha, sevindim, diyecek zamanı bulamadan Bingley'nin çevik ayak sesleri merdivende duyuldu ve bir an sonra genç adam salona girdi.

Elizabeth'in ona karşı duyduğu öfke çoktan geçmişti, ama birazı kalmış bile olsa, şimdi onun gösterdiği yürekten sevinç karşısında olduğu gibi erir giderdi. Bingley, evdekilerin hatırını, genel olmakla birlikte dostça sordu. Gene her zamanki iyi, candan, rahat tutumuyla konuşuyordu.

Bingley, Bay ve Bayan Gardiner için de ilgi çekici bir kişiydi. İkisi de onu görmeyi ne zamandır istiyorlardı. Daha doğrusu bu sabah ziyareti bütünüyle ilgi çekici bir olaydı. Kafalarında az önce beliren kuşkular yüzünden, Darcy ile Eliza'yı gizli, ama derin bir dikkatle inceliyorlardı. Bu incelemenin sonucu olarak şu kanıya varmakta gecikmediler: İki gençten hiç değilse bir tanesi sevmenin ne demek olduğunu biliyordu. Genç kızın duygularını pek kestiremiyorlardı, ama genç adamın hayranlıkla dolup taştığı gün gibi ortadaydı.

Elizabeth'e gelince, onun kafası da dopdoluydu. Konukların her birinin duygularını anlamak istiyordu; kendi duygularını yatıştırmak ve herkesin hoşuna gitmek istiyordu. Aslında onu en çok korkutan bu son istek, en kolaylıkla gerçekleştirebileceği istekti. Çünkü hoşlarına gitmek istediği kimselerin ona karşı tutumları zaten olumluydu. Onu beğenmeye Bingley hazır, Georgiana istekli ve Darcy kararlıydı.

Elizabeth, Bingley'yi görünce ister istemez ablasını anımsamıştı. Acaba Bingley'nin aklı da Jane'de miydi? Ah! Bunu bilmeyi Elizabeth öyle istiyordu ki... Bingley bu sabah eskisinden daha az konuşuyordu. Ve ara sıra Elizabeth'e öyle bir bakışı vardı ki, onun yüzüyle bir başka yüz arasında benzerlik arar gibiydi. Belki bu Elizabeth'in hayal gücünün ürünüydü. Ama genç kız onun Georgiana Darcy'ye karşı olan tutumunu da yanlış yorumluyor olamazdı ya. Georgiana bir zamanlar Jane'e rakip olarak gösterilmişti. Oysa Bingley'yle aralarında hiçbir özel yakınlık olmadığı belliydi. İkisinin de tutumlarında, Caroline'ın umut ve savlarını haklı çıkartacak hiçbir yön yoktu. Zaten çok geçmeden, Elizabeth'i bu noktada iyice rahatlatacak bazı durumlar oldu. Bingley' nin söylediği ufak tefek kimi şeyler, onun Jane'i sevgiyle anımsadığını ve Jane'den söz açmak için can atmakla birlikte göze alamadığını ortaya vuruyordu. Başkalarının hep birlikte konuştukları bir sırada Bingley, Elizabeth'i bir köşeye çekti. Ve gerçekten üzüntü dolu bir sesle, "Çoktandır sizi görmek zevkinden yoksun kalmıştık," dedi. Ve sonra daha Elizabeth yanıt veremeden ekledi:

"Sekiz ayı geçiyor. 26 Kasım gecesi, Netherfield'deki toplantıdan sonra görüşemedik."

Onun belleğinin böyle duyarlıklı ve şaşmaz çalıştığını öğrenmek Elizabeth'i hoşnut etti. Daha sonra da Bingley bir fırsatını bularak, gene ötekilerin kulak vermediği bir sırada, "Kız kardeşlerinizin hepsi Longbourn' da mı?" diye sordu. Gerçi ne önceki sözler ne de bu soru kendiliklerinden bir önem taşıyabilirdi, ama genç adamın duruşu ve bakışı bunlara anlam kazandırıyordu.

Elizabeth, Darcy'ye doğrudan doğruya bakmak olanağını gerçi pek bulamıyordu, ama ne zaman baksa, onun yüzünde sevinçli, rahat bir bakış ve konuşmalarında kibirden, kurumdan ve küçümsemeden tümüyle uzak bir ifade buluyordu. Demek ki, dün onda gördüğü o

yeni alçakgönüllü yumuşaklık, geçici bile olsa, bugünlük henüz yürürlükteydi. Onun daha birkaç ay önce açıkça hor gördüğü kişilere karşı böyle yakın ve sıcak davrandığını görüp, Hunsford'daki çatışmalarını anımsadıkça, Elizabeth aradaki büyük ayrım karşısında şaşırıp kalıyor ve şaşkınlığını ortaya vurmamak için kendini zor tutuyordu. Darcy'yi hiçbir zaman, Rosings Park'taki akrabalarının yanında bile böyle kibirsiz, gönülsüz, başkalarını memnun etmeye istekli, bu denli sade ve rahat görmemişti. Oysa bu çabaları hiçbir önemli sonuç veremezdi. Ve şu sırada yakınlık gösterdiği kişileri sırf tanımış olmasının bile, hem Netherfield'deki hem de Rosings'teki hanımlarca eleştirilip alaya alınacağı kesindi.

Ziyaretçiler yarım saati aşkın bir süre kaldılar. Gitmek için ayağa kalktıkları zaman Darcy, Bay ve Bayan Gardiner'la Elizabeth'i bir gece Pemberley'ye, akşam yemeğine çağırdı. Kız kardeşi de onun bu çağrısına, bu tür işlere henüz alışık olmadığını gösteren bir sıkılganlıkla katıldı. Bayan Gardiner önce Elizabeth'ten yana baktı. Bu çağrı en çok Eliza'yı ilgilendirdiği için, yengesi onun gitmek isteyip istemediğini öğrenmek niyetindeydi. Ama Elizabeth başını öte yana çevirmişti. Gene de yengesi bu kasıtlı kaçamağın, isteksizlik değil de sıkılganlık anlamına geldiğini seziyordu. İnsanları ve eğlenceyi pek seven kocasının da çağrıyı kabul etmeye hazır olduğunu gördüğü için olumlu yanıt verdi ve bir ertesi gece için sözleştiler.

Bingley, Elizabeth'i gene göreceğine çok sevindiğini, çünkü onunla konuşmak istediği birçok şey, ortak dostlarıyla ilgili olarak soracağı birçok soru bulunduğunu söyledi. Elizabeth de bunu, onun Jane'den konuşmak istediğine yorarak sevindi. Hem bu yüzden hem de daha başka nedenler yüzünden bu ziyaretten çok hoşnut kaldı. Gerçi ziyaret sırasında duygularının karışıklığı yüzünden diken üstünde durmuştu; ama şimdi olup bitenleri rahat rahat ve hem de hoşnutlukla gözden geçirebilirdi. Yalnız kalıp düşünebilmek için can atıyordu. Dayısıyla yengesinin bir şeyler sorup iğneli konuşmalar yapmalarından da korkuyordu. Onun için yanlarında pek oyalanmadı ve Bingley'yi çok sevmiş olduklarını duyduktan sonra, hazırlanmak bahanesiyle kendi odasına kaçtı.

Ama onların meraklarından korkmasının hiç gereği yoktu. Dayısıyla yengesi onu konuşmaya zorlayacak kişiler değildiler.

Yeğenlerinin, Darcy'yi ilk sandıklarından daha yakından tanıdığı ve Darcy'nin de ona iyice tutkun olduğu belliydi. Karıkoca Gardinerlar şimdilik durumdan kendilerince anlamlar çıkarmakla yetiniyor ve Elizabeth'i sorguya çekmek hakkını kendilerinde bulmuyorlardı.

Şimdi artık, Darcy konusundaki düşüncelerini de kökünden değiştirmeleri zorunlu olmuştu. Kendi tanıdıkları kadarıyla, Darcy'de hiçbir kusur bulamıyorlardı. Eğer onun kişiliğini kendi izlenim ve duygularıyla, Pemberley Konağı'ndaki kâhya kadının anlattıklarına göre çizecek olsalar, sanırız ki Hertfordshire'dakiler bunun kendi bildikleri Bay Darcy olduğuna dünyada inanmazlardı. İçlerinden de kâhya kadına inanmak geliyordu. Darcy'yi dört yaşından beri tanıdığını söyleyen ve üstünden dürüstlük akan bir emektarın sözleri yabana atılamazdı. Zaten Lambton'daki dostlarından duydukları ile kâhya kadının sözleri arasında bir çelişki yoktu. Buralıların Bay Darcy'ye buldukları tek suç biraz gururlu oluşuydu ki bu böyle olsa gerekti. Küçük bir taşra kasabasının ahalisine genç adam, aralarına karışıp evlerine gidip gelemediği için olduğundan daha kibirli görünebilirdi. Ama onu gururlu bulanlar bile elinin çok açık olduğunu ve fakir fukaraya durmadan yardım ettiğini söylüyorlardı.

Wickham'a gelince, yolcularımız onun bu dolaylarda pek gözde olmadığını anlamakta gecikmediler. Gerçi onu yetiştiren kişinin oğluyla arasında geçenleri tam olarak bilen yoktu. Ama Derbyshire'dan ayrıldığı zaman arkada çok borç bıraktığı ve bunları sonradan Bay Darcy' nin ödediği biliniyordu.

O gece Elizabeth'in aklı fikri Pemberley Konağı'ndaydı. Gerçi saatler geçmek bilmiyordu, ama konağın efendisine karşı beslediği duyguların ne olduğunu anlamaya bu uzun gece bile yetmedi. Genç kız saatlerce uyanık yatarak duygularını adlandırmaya çalıştı.

Ondan nefret etmiyordu – bu elde bir. Hayır, nefret duygusu çoktan silinmiş ve genç kız ne zamandır, bir vakitler ona karşı bu derece şiddetli bir kin beslediği için kendi kendinden utanır olmuştu. Onun erdemlerine ve değerli yönlerine karşı genç kızın istemeye istemeye duyduğu saygı, dünden beri çevreden duyduğu övgü sözlerinin ve Darcy'deki değişikliğin etkisiyle daha derinleşmiş, daha yumuşamıştı. Duygularında saygıdan ve beğenmeden daha güçlü bir yön olduğu yadsınamazdı ki bu da şükran duygusuydu, onun sevgisine

karşı duyduğu şükran. Darcy ona âşık olmuştu ve onu hâlâ, geçmişteki huysuz ve kavgacı davranışını, haksız suçlayışlarını bağışlayabilecek kadar seviyordu. Elizabeth onun, aralarında geçen o olaydan sonra kendisinden bucak bucak kaçacağını sanmıştı. Oysa genç adam bu beklenmedik rastlantıdan yararlanarak, hiçbir aşırı, taşkın ve göze batıcı davranışta bulunmaksızın dostluklarını ilerletmek istiyordu. Kendini onun akrabalarına ve kız kardeşini ona sevdirmeye çalışıyordu. O derece gururlu bir adamdaki bu çapta değişiklik, genç kıza yalnızca şaşkınlık değil, aynı zamanda tatlı bir kıvanç da veriyordu. Çünkü bu değişikliği aşka, hem de aşkların en ateşlisine yormak gerekti. Gene de Elizabeth bu sevincini ve ona karşı beslediği duyguları daha tam olarak anlayabilmiş değildi. Ona saygı besliyor, değer veriyor, onun mutlu olmasını istiyordu. Ama bu mutluluğun kendisine bağlı olup olmamasını istiyor muydu? Ona yeniden evlenme konusunu açtırtabilirdi, ama böyle bir şey acaba ikisi için de iyi olur muydu? İşte Elizabeth bu soruların yanıtını henüz kestiremiyordu.

Akşamleyin yenge ile yeğen aralarında konuşup anlaşmışlardı. Bayan Darcy'nin, daha Pemberley'ye gelir gelmez, ayağının tozuyla onları görmeye koşması olağanüstü bir incelikti ve karşılıksız bırakılmaması gerekirdi. Onlar da, genç kızın bu jestine karşı her ne kadar yetersiz kalsa da, kendilerince bir çaba göstermeliydiler. Böylece ziyareti hemen ertesi sabah iade etmeye karar verdiler. Elizabeth buna seviniyordu, ama niçin sevindiğini kendi kendine sorduğu zaman verecek yanıt bulamıyordu.

Bay Gardiner kahvaltıdan sonra onlardan ayrıldı. Bir gün önce Darcy gene balık avı konusunu tazelemiş ve o gün öğleden sonra Bay Gardiner'ı Pemberley'ye çağırmıştı.

Üçüncü kısım

Caroline Bingley'nin ona karşı gösterdiği soğukluğun temelde çekemezliğe dayandığına Elizabeth artık inanç getirmişti. Onun için şimdi Pemberley'ye çıkıp gitmesinin Caroline'ı hiç de hoşnut etmeyeceğini düşünmekten kendini alamıyor ve yeniden karşılaştıkları zaman onun ne ölçüde nazik davranacağını merak ediyordu.

Konağa vardıkları zaman, uşak onları, kuzeye bakan ve bu yüzden yaz aylarında pek serin olan bir salona aldı. Pencereler ve camlı kapılar doğrudan doğruya bahçeye açıldığı için, evin hemen arkasındaki çimliğe serpiştirilmiş duran ulu meşe ve kestane ağaçlarıyla gerideki koruluk tepelere bakıyordu ve insanın içini açan bir görünümü vardı.

Salonda Bayan Darcy, yanında Bayan Hurst, Bayan Bingley ve nedimesi oturmaktaydı. Bayan Darcy onları çok nazik karşıladı. Sıkılgan tutumu aslında utangaçlıktan ve yanlış bir iş yapmak korkusundan doğduğu halde, çevresindekilerin üzerinde bir gurur ve kendini beğenmişlik etkisi bırakabilirdi. Hele kendi kendine güveni olmayan kimseler üzerinde... Neyse ki Bayan Gardiner'la yeğeni, kızın çekimser duruşunun içyüzünü anlıyor ve ona acıyorlardı.

Bayan Hurst'le Bayan Bingley, onları yalnızca biraz diz kırarak selamladılar. Sonra salona birkaç dakika için sıkıntılı bir sessizlik indi. Zaten bu gibi sessizlikler her zaman sıkıntılıdır. Bu sessizliği ilk bozan, Georgiana Darcy'nin nedimesi Bayan Annesley oldu. Kibar, güzelce bir kadındı. Ve bir konuşma konusu yaratmak için gösterdiği çaba, onun Caroline'la ablasından daha görgülü olduğunu ispatlıyordu. Böylece o ve Bayan Gardiner, ara sıra Elizabeth'in de yardımıyla konuşmayı sürdürdüler. Georgiana'nın, yüreğim olsa da ben de karışabilsem, der gibi bir bakışı vardı. Gerçekten de, ara sıra, işitilmek tehlikesinin en az olduğu bir sırada, kısacık bir cümle söylemek ataklığını gösteriyordu.

Elizabeth çok geçmeden Caroline'ın kendisini göz hapsine aldığını gördü. Hele Georgiana'ya bir şey söylemeye kalkışsa, Caroline hemen kulak kesiliyordu. Neyse ki Elizabeth onlardan biraz uzakta oturmuştu da her zaman söze karışmak zorunluluğu yoktu. Çünkü kafası kendi düşüncelerine iyice dalmıştı. Her an salona erkeklerden biri veya birkaçı girecek diye bekliyordu. Evin efendisinin de bunların arasında olmasını hem istiyor hem de bundan korkuyordu. İsteğinin mi, yoksa korkusunun mu daha baskın olduğunu da kestiremiyordu. Böylece, belki çeyrek saat Caroline'ın sesini bile duymadan oturduktan sonra, Elizabeth onun, soğuk bir ses tonuyla evdekilerin hatırını sorduğunu işitti. Kendi de onunki kadar soğuk bir sesle kısa bir yanıt verdi ve sonra sustu.

Bu ziyarete renk katan ikinci şey, hizmetçilerin, soğuk et, pasta ve nefis taze meyve tepsileriyle içeri girmeleri oldu. Ama bunu sağlayabilmek için Bayan Annesley' nin bir süre kaş göz ederek Bayan Darcy'ye ev sahiplik görevini anımsatması gerekti. Şimdi artık salondakilere iş çıkmıştı. Konuşmasalar bile yemek yiyebilirlerdi. Tabaklarda piramit biçiminde yığılmış duran nefis üzümler ve şeftaliler onları çok geçmeden masa başına çekti.

Az sonra da Elizabeth, evin efendisinin gelmesinden korktuğunu mu, yoksa bunu dilediğini mi anlayabilmek olanağını buldu. Çünkü Darcy içeriye girmişti. Ve ilkin onun gelişine sevindiğini sanan genç kız çok geçmeden, keşke gelmeseydi, diye düşünmeye başladı.

Darcy, Bay Gardiner ve daha birkaç konuğuyla birlikte balık tutmak için ırmak boyuna inmişti. Ama Bay Gardiner'dan, hanımların o sabah Georgiana'yı görmeye niyetlendiklerini öğrenince hemen koşup gelmişti. Onu görür görmez, Elizabeth çok yerinde bir düşünceyle, olduğu gibi, rahat davranmaya karar verdi. Salondakilerin hepsinin kendisiyle Darcy'den kuşkulanmış olduklarını sezmek, genç kızın bu kararını iyice uygulamasını da güçleştiriyordu. Genç adam içeri girer girmez herkes onu göz hapsine alıvermişti. Onun ne yapıp edeceğine karşı duyulan merak en açık ve belirgin biçimiyle Caroline Bingley'nin yüzünden okunuyordu. Bununla birlikte genç kız, Darcy'yle konuşurken tatlı tatlı gülümsemekten geri kalmıyordu; çünkü ondan henüz umudunu kesmiş değildi. Ağabeyi içeri girdikten sonra, Georgiana da konuşmaya katılmak için daha çok çaba

göstermeye başladı. Darcy, kız kardeşiyle Elizabeth'in iyi dost olmalarını istiyordu. Ve onları birbirleriyle konuşmaya özendirmek için elinden geleni yapıyordu. Bunu Elizabeth kadar Caroline da anlamıştı. Öfkenin verdiği gözü karalıkla, ilk fırsatta, biraz alaycı bir sesle sordu:

"Kuzum, Bayan Eliza, hani şu askerler sizin Meryton'dan gitmişler diye duyduk, doğru mu? Onların gidişi sizler için kim bilir ne büyük boşluk yaratmıştır."

Gerçi Darcy'den çekinen Caroline, Wickham'ın adını anmayı göze alamamıştı, ama onun kimi söylemeye getirdiğini Elizabeth hemencecik anlamış ve bir an sıkılıp bozulmaktan kendini alamamıştı. Ama bu kötü niyetli saldırıyı püskürtmek için hemen kendini toparladı ve Caroline'ın sorusunu umursamaz bir sesle yanıtlamayı başardı. Bu arada Darcy'nin yüzü pembeleşmiş olarak kendisinden yana baktığını ve Georgiana'nın da utangaçlıkla başını önüne eğip oturmuş olduğunu gördü. Caroline Bingley sözüm ona canı gibi sevdiği arkadaşına nasıl bir acı verdiğini bilseydi, bu taşı elbet atmazdı. Ama o Elizabeth'i güç duruma düşürmekten başka hiçbir şey düşünmüyordu. Onun Wickham'a karşı zayıf olduğunu sanıyor ve belki duygularını dışa vurur da Darcy'nin gözünden düşer diye umuyordu. Aynı zamanda Darcy'ye, Elizabeth'in ailesinden bazılarının kuş beyinli, gülünç tutumlarını da anımsatmak istiyordu. Georgiana'nın bir zamanlar Wickham'la kaçmaya kalkıştığından zerrece haberi yoktu. Bunu, olaya doğrudan doğruya karışanların dışında kimsenin ruhu duymamıştı – Elizabeth'ten başka. Neyse ki Elizabeth'in serinkanlı tutumu, Darcy'nin kaygılarını hemen yatıştırdı. Caroline rakibini kışkırtamadığı için sinirlenmiş ve düş kırıklığına uğramış olmakla birlikte, Wickham' dan söz etmeyi de göze alamıyordu. Bu sayede Georgiana da zamanla kendini toparladı, ama artık söze karışacak yüreği kalmamıştı. Ağabeyiyle göz göze gelmekten korkuyordu. Ama o, kız kardeşinin bu olayda oynadığı rolü unutmuş gibiydi ve yalnızca Elizabeth ile ilgileniyordu. Onu Elizabeth'ten soğutmak için düzenlenen bir tertip, tersine, Elizabeth'e büsbütün hayran olmasını sağlamıştı.

Bu, yukarıda anlatılan sorgu yanıt olayından az sonra konuklar ayağa kalktılar. Darcy onları arabalarına götüredursun, Caroline da

Elizabeth'in görünüşünü, davranış ve giyim kuşamını yerin dibine batırarak hıncını almaya çalışıyordu. Gelgelelim Georgiana ona katılmadı. Ağabeyinin övgüleri onun Elizabeth'i beğenmesine yetmişti: Ağabeyi yargısında yanılmış olamazdı. Ağabeyi Elizabeth'i öyle bir göklere çıkarmıştı ki, Georgiana da Elizabeth'i güzel ve sevimli bulmaktan başka hiçbir şey düşünemiyordu. Darcy salona döndüğü zaman Caroline kendini tutamadı ve Georgiana'ya söylediklerinin bir bölümünü ona da söyledi.

"Ah, Bay Darcy, bu sabah Eliza Bennet'in nasıl da hasta gibi bir hali var, öyle değil mi? Kıştan beri nasıl da bozulmuş. Hiç böylesini görmemiştim. Kapkara, kaba saba bir şey olup çıkmış. Louisa'yla ben şimdi diyorduk, yolda görsek onu tanıyamazdık, diye."

Darcy bu sözlerden pek hoşlanmış olamazdı. Ama serinkanlılığını bozmadı ve yalnızca, "Benim Bayan Bennet'te gördüğüm tek değişiklik güneşte yanmış olması," diye yanıtladı. "Bu da yaz mevsiminde yolculuk yapmanın doğal bir sonucu sayılır."

Caroline, "Ne yalan söyleyeyim, ben onda hiçbir zaman bir güzellik göremedim," diye konuşmasını sürdürdü. "Yüzü çok zayıf, teni de şöyle parlak ve renkli değil. Yüz çizgileriyse hiç güzel sayılmaz. Burnu pek dümdüz. Ayırt edici hiçbir yönü yok. Dişleri kötü sayılmaz; ama gene de öyle aman aman değil. Kimilerinin pek güzel bulduğu gözlerine gelince, ben hiçbir zaman onun gözlerindeki güzelliği anlayamadım. Bilgiç, şirret bir bakışı var ki hiç mi hiç hoşlanmıyorum. Zaten kızın her tutumu öyle küstah ki, yüksek tabakadan olmayan birinde doğrusu çekilmiyor."

Caroline Bingley, karşısındaki erkeğin Elizabeth'i beğendiğini bildiğine göre, ona kendini sevimli göstermenin yolu bu biçim konuşmak olmasa gerekti. Ama hınçlı kişiler akıllarını kullanmasını bilemezler. Caroline da sonunda Darcy'nin sinirlendiğini görünce bir zafer kazanmış gibi oldu. Gelgelelim genç adam susmakta inat ediyordu. Caroline onu ille de konuşturmak amacıyla sözünü sürdürdü:

"Aklımdadır, Hertfordshire'da onu ilk tanıdığımız zaman, güzel diye adının çıkmış oluşuna şaşıp şaşıp kalmıştık. Bay Darcy, bir gece sizin, 'O kız mı güzel? O güzelse annesi de bilgin sayılır,' dediğiniz

bugün gibi aklımda. Ama Eliza Bennet'e zamanla gözleriniz alıştı, sanırım. Üstelik bir ara onu oldukça çekici bulmaya başlamıştınız."

Darcy kendini artık tutamayarak, "Evet," diye yanıtladı. "Ama bunlar Eliza Bennet'i daha ilk tanıdığım sıradaydı. Aylar var ki o benim gözümde, tanıdığım kadınların en güzellerinden biri olup çıktı."

Ve sonra genç adam oradan ayrıldı. Caroline Bingley de kendisinden başka kimseyi üzmeyen bu sözlere çanak tutmuş olmanın kıvancıyla baş başa kaldı.

Bayan Gardiner'la Elizabeth'se, hana dönerlerken, bu sabah ziyaretinin kendilerini yakından ilgilendiren yönünden başka her yönünü ele aldılar. Konakta görmüş oldukları kişilerin –gerçekte dikkat ettikleri tek kişinin dışında hepsinin– görünüş ve davranışını incelediler. Bu kişinin kız kardeşinden, arkadaşlarından, evinden, meyvesinden, pastasından, kısacası her şeyinden söz açtılar; yalnızca şahsına değinmediler. Oysa Elizabeth, yengesinin "O"nu nasıl bulduğunu öğrenmek için can atıyordu. Yengesi de konuyu önce yeğeni açsın diye bekliyordu.

Dördüncü kısım

Elizabeth, Lambton'a ilk gelişlerinde Jane'den mektup bulamayınca düş kırıklığına uğramış, ikinci sabah da umutları boşa çıkmıştı. Neyse ki gelişlerinin üçüncü sabahı bekleyişi sona erdi ve Jane de savsama suçundan arındı; çünkü iki mektubu bir arada geldi. Bunlardan birisinin önce yanlış bir adrese gitmiş olduğu anlaşılıyordu. Elizabeth buna hiç şaşmadı. Ablası zarfın üzerini şaşılacak derecede okunaksız ve karışık bir yazıyla yazmıştı.

Mektuplar geldiği zaman yürüyüşe çıkmaya hazırlanıyorlardı. Dayısıyla yengesi mektupların rahatça tadını çıkarabilsin diye Elizabeth'i yalnız bırakarak kendi başlarına yola çıktılar. Yanlış yere giden mektubu önce açmak gerekiyordu. Çünkü bu beş gün önce yazılmıştı. Başlangıçta Jane, kasaba ve köydeki küçük toplantı ve eğlentilerinden söz ediyor ve haberler veriyordu. Ama mektubun, bir gün sonrasının tarihini taşıyan ikinci yarısı, besbelli büyük bir heyecan içinde yazılmıştı ve önemli bir haber taşıyordu:

Biricik Lizzy, sana bu sayfaları yazdıktan sonra hiç beklenmedik, çok korkunç bir şey oldu. Seni telaşa vermekten çekiniyorum. Merak etme, hepimiz iyiyiz. Sorun zavallı Lydia ile ilgili. Dün gece yarısı, biz yattıktan sonra saat on ikide özel ulakla, Albay Forster'dan bir mektup geldi. Lydia onun kumandasındaki subaylardan birisiyle İskoçya'ya kaçmış. Daha doğrusu Wickham'la! Sen bizim şaşkınlığımızı artık düşün. Yalnız Kitty bu işe pek bizler kadar şaşırmadı. Çok, pek çok üzgünüm. İki taraf için de uygun olmayan bir evlenme! Her neyse, ben umudumu kesmiş değilim. Umarım Wickham için söylenen kötü şeyler yanılgı sonucudur. Düşüncesiz ve uçarı olduğu su götürmez, ama bu yaptığıyla yüreğinin iyi olduğunu gösteriyor. Hiç olmazsa çıkarcı değilmiş, çünkü babamızın Lydia'ya zırnık veremeyecek durumda olduğunu bilmemesinin yolu yok. Zavallı anneciğimiz yas içinde. Babam daha serinkanlı. İyi ki Wickham için söylenenleri annemizle babamıza

duyurmamışız. Buna öyle şükrediyorum ki! Duyduklarımızı biz de unutalım artık. Lydia'yla Wickham cumartesi gecesi, çıkarabildiğimize göre gece yarısından önce kaçmışlar, ama dün sabah saat sekize dek kimse anlamamış. Anlar anlamaz da mektubu yollamışlar. Albay Forster yakında buraya geleceğini bildiriyor. Lydia onun karısına, durumu bildiren kısa bir not bırakmış. Artık bu kadar yetsin. Anneciğimizi daha fazla yalnız bırakamam. Bu mektuptan hiçbir şey anlayamayacaksın; çünkü ne yazdığımı ben de bilmiyorum.

Elizabeth bu mektubu bitirir bitirmez, düşünmek için zaman ayırmadan ve duygularını tartmaya bile kalkışmadan, hemen ikinci mektubu açtı ve okumaya başladı. Bu, birinci mektubun bitirilişinin ertesi günü yazılmıştı:

Çok sevgili kardeşim, acelece yazdığım mektubu almışsındır. Umarım bunu daha düzgün yazarım, ama kafam o derece karışık ki kalemime güvenemiyorum. Biricik Lizzy, nasıl yazacağımı bilemiyorum ama sana kötü bir haberim var. Gecikmeden de yazmak zorundayım. Bay Wickham'la zavallı Lydiacığımızın evlenmesini uygun bulmazken, şimdi bu evliliğin yapılmış olduğunu bilsek öpüp başımıza koyacağız. Çünkü onların İskoçya'ya gitmediklerinden ve nikâh filan da kıydırmadıklarından kuşkulanıyoruz. Albay Forster dün buraya geldi. Mektubundan hemen birkaç saat sonra Brighton'dan ayrılmış. Gerçi Lydia, Bayan Forster'a bıraktığı mektupta, İskoçya'daki Gretna Green kentine gideceklerini söylüyormuş. Ama Wickham'ın arkadaşı Bay Denny, söz arasında ağzından kaçırmış: "Onun oraya gitmeye, üstelik Lydia ile evlenmeye hiç niyeti yok," diye. Bunu öğrenen Albay Forster telaşa kapılarak hemen onların peşine düşmüş. Clapham'a değin izlerini bulmuş, ama ondan sonra yitirmiş. Çünkü bizimkiler orada araba değiştirmişler. Bilinen tek şey, Londra yolunda görülmüş olmalarıymış. Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Albay Forster o dolaylarda elinden geldiği kadar soruşturma yaptıktan sonra bize gelmiş. Bize karşı gösterdiği yakınlık ve incelik, duyduğu candan üzüntü onun iyiliğini gösterir. Onun ve karısının adına ben de çok üzülüyorum. Onların bu işte hiç suçu yok. Biricik Lizzy, üzüntümüz çok derin. Annemle babam olasılıkların en kötüsüne inanıyorlar, ama ben gene de Wickham'ın bu denli alçalabileceğine inanmıyorum. İlk tasarladıklarından vazgeçip, gizlice

Londra'da evlenmelerini gerektiren nedenler olabilir. Hem zaten Wickham, Lydia gibi bir iyi aile kızına karşı o şekilde kötü bir niyet beslese bile (ki ben bunu ona konduramıyorum) Lydiamızın kendini bu derece unutabileceğine nasıl inanabilirim? Olamaz bu! Gene de üzülerek söyleyeyim ki Albay Forster da nikâhtan umutlu değil. Benim sözlerim karşısında başını salladı ve Wickham'ın güvenilebilecek bir insan olmadığını üzülerek söyledi. Anneciğimiz resmen hasta oldu, odasından dışarı çıkamıyor. Biraz kendini zorlayıp toparlanırsa daha iyi olacak, ama ondan bunu bekleyemeyiz. Babama gelince, ömrümde hiçbir şeyin onu bu kadar etkilediğini görmemiştim. Çok öfkeli. Durumu gizlediği için Kitty'ye kızıyor. Ama Lydia bunu Kityy'ye sır olarak söylediğine göre gizli tuttuğuna şaşılmaz.

Biricik Lizzy, bu üzücü olaylar sırasında burada olmayışına seviniyorum. Ama ne yalan söyleyeyim, ilk sersemliğimin geçtiği şu sırada, senin gelişini iple çekmeye başladım. Gene de programınızı altüst etmenizi isteyecek kadar da bencil değilim. Hoşça kal!

Biraz önce, "yapmayacağım" dediğim şeyi yapmak için kalemi gene elime alıyorum. Durum öyle ki hepinize, ilk fırsatta dönüp gelmeniz için yürekten yalvarmaktan başka çarem yok. Dayımla yengemin nasıl büyük gönüllü olduklarını bildiğim için böyle bir dilekte bulunmaktan hiç çekinmiyorum. Üstelik dayımdan ayrıca bir ricam daha var: Babam Lydia'yı arayıp bulmak için Albay Forster'la birlikte hemen Londra'ya gidiyor. Ne yapmaya niyetlendiğinden zerrece haberim yok, ama öyle öfkesi burnunda ki sağduyuyla bir yol tutacağını hiç sanmıyorum. Albay Forster da yarın gece Brighton'a dönmek zorunda. Böyle acil bir durumda dayımın yardımı ve yol göstermesi dünyaya bedel olacaktır. Onun şu sıradaki duygularımı hemen anlayacağını biliyor ve yüreğinin iyiliğine güveniyorum.

Elizabeth mektubu daha bitirmeden, "Dayım! Dayım nerede?" diye bağırarak yerinden fırladı.

Bu derece değerli olan zamanın bir dakikasını bile boşa geçirmeksizin dayısının peşinden koşmak için telaşlanıyordu. Ama daha o varmadan kapıyı bir uşak açtı ve eşikte Darcy göründü. Kızın soluk yüzü ve telaşlı hali karşısında duraladı. Lydia'dan başka hiçbir şey düşünemeyen Elizabeth de onun konuşmasına fırsat vermeden, aceleyle, "Kusura bakmayın, gitmem gerek!" diye inledi. "Bay

Gardiner'ı çok acil bir iş için hemen bulmam gerekiyor. Kaybedecek bir dakikam bile yok."

Darcy onun bu durumu karşısında kaygıya kapılıp resmîliği unutarak, "Aman Tanrım! Ne oldu?" diye hafifçe bağırdı. Sonra kendini topladı ve "Sizi tutmak istemem, ama izin verirseniz Bay Gardiner'ı uşak gitsin çağırsın," dedi. "Ya da ben çağırayım. Siz iyi değilsiniz. Bu durumda gidemezsiniz."

Elizabeth duraksadı. Gerçekten de dizleri titriyordu. Dayısıyla yengesinin peşinden kendisi gitmekle eline bir şey geçmeyecekti. Böylece uşağı geri çağırdı ve hemen gidip hanımıyla efendisini bulup getirmesini söyledi. Ama o kadar soluk soluğaydı ki söyledikleri güç anlaşılıyordu.

Uşak gittikten sonra genç kız artık ayakta duramayarak oturdu. Öyle bitik, öyle hasta görünüyordu ki Darcy onu yalnız bırakamazdı. Sevgi, anlayış dolu bir sesle, "Oda hizmetçinizi çağırayım," dedi. "Biraz rahatlamak için alabileceğiniz bir ilaç yok mu? Bir bardak şarap? Gidip getireyim mi? Çok bitiksiniz."

Genç kız kendini toparlamaya çalışarak, "Yok, teşekkür ederim," diye yanıtladı. "Bir şeyciğim yok. İyiyim. Yalnız evden çok kötü bir haber aldım da o beni altüst etti."

Kızcağız bunu söylerken hıçkırmaya başladı ve birkaç dakika hiç konuşamadı. Üzüntü ve merak içinde kalan Darcy'nin elinden, belirsiz bir şeyler mırıldanıp sevecenlikle ona bakmaktan başka bir şey gelmiyordu.

Sonunda Elizabeth gene konuşmaya başladı:

"Şimdi Jane'den mektup aldım, çok korkunç bir haber veriyor. Kimseden gizlenecek gibi değil. En küçük kardeşimiz yanlarında kaldığı dostların evinden ayrılmış... Yani kaçmış, hem... hem de Bay Wickham'la kaçmış! Brighton'dan ikisi birlikte gizlice kaçmışlar. Siz onu çok yakından tanıdığınız için bundan sonrasını kestirebilirsiniz. Kız kardeşimin Wickham'ın göz koyabileceği ne parası, ne mevkii, ne zengin akrabaları ne de bir şeyi var. Zavallı kız – elden gitti artık!"

Darcy şaşkınlıktan donakalmıştı. Elizabeth gitgide heyecanlanarak konuşuyordu:

"Düşünüyorum da buna ben, kendim engel olabilirdim. Çünkü onun içyüzünü ben biliyordum. Bildiğimin bir bölümünün birazcığını

evdekilere açmış olsaydım... Onun kötülüğünü ortaya vursaydım bu işler başımıza gelmezdi. Ama geç artık, her şey çok geç!"

Darcy, "Üzüldüm," dedi. "Gerçekten çok üzüldüm. Beynimden vurulmuş gibiyim. Ama kesin mi bu olay? İyice biliyor musunuz?"

"Ah, evet! Cumartesi gecesi kaçmışlar, Londra yolunda oldukları öğrenilmiş. Şimdi nerede oldukları bilinmiyor, ama İskoçya'ya gitmedikleri kesin."

"Peki, kız kardeşinizi bulmak için neler yapılmış?"

"Babam Londra'ya gitmiş. Jane de dayımı hemen yardıma çağırıyor. Sanırım bir saate kalmaz yola çıkarız. Ama elden ne gelir ki? Hiçbir şey yapamayacağımızı ben bal gibi biliyorum. Öyle bir adam yola getirilebilir mi? Zaten Londra'da onları nasıl bulacağız? En ufak bir umudum bile yok. Ulu Tanrım, ne korkunç!"

Darcy ona hak verdiğini belirtmek için sessizce başını salladı. Elizabeth, "Onun içyüzünü öğrendiğim zaman çekinmeyip tüm dünyaya yaymak varmış!" diye diz dövüyordu. "Ama bilemedim. Kötülük etmekten korktum. Meğer ne safmışım! Ne aptallıkmış!"

Darcy karşılık vermedi. Sanki onu duymuyordu bile. Odada, derin bir düşünce içinde, bir aşağı, bir yukarı dolaşmaktaydı. Kaşları çatık, yüzü asık...

Elizabeth çok geçmeden bunu gördü ve hemen anladı: Darcy'nin gözünden düşmüştü. Ailesini ilgilendiren böyle bir rezalet karşısında yalnız Darcy'nin değil, herkesin gözünden düşecekleri su götürmezdi. Elizabeth buna şaşmıyor ve gücenmiyordu. Ama Darcy'nin kendinden soğuduğuna inanmak derdine derman, acısına merhem olamazdı. Tersine, şimdi genç kız, günlerdir çözümlemekte güçlük çektiği kendi duygularını açıkça anlıyor ve bütün sevdaların ömür boyu boşa gideceğini sezdiği şu anda, Darcy'yi sevmeye başladığını seziyordu.

Ama kendiyle ilgili düşünceler araya girse bile kafasını yoramazdı şu anda. Lydia, Lydia'nın yüzünden ev halkının çektiği ve daha da çekeceği acı ve utanç, Elizabeth'in aklından bütün öteki düşünceleri sildi. Genç kız mendilini yüzüne örterek kendinden geçer gibi oldu. Dakikalar süren sessizliği erkeğin sesi bozdu. Bu seste sevecenliğin yanı sıra irade gücü de vardı: "Ne zamandır ben gideyim diye bekliyorsunuz sanırım. Özür dilerim. Sizi rahatsız edişimin tek özrü, duyduğum derin üzüntüdür. Yazık ki elimden gelen yok! Sizin şu

acınızı avutabilmek için bir şeyler yapabilmek, bir şeyler söyleyebilmek isterdim. Ama boşuna dileklerle sizi büsbütün çileden çıkarmak istemem. Korkarım bu kötü olay yüzünden bu akşam sizinle bir arada olmak mutluluğundan da yoksun kalacağız."

"Ah, evet. Çok rica ederim. Bayan Darcy'den adımıza özür dileyin. Acil bir nedenle hemen eve dönmek zorunda kaldığımızı söyleyin. Acı gerçeği tutabildiğiniz sürece gizli tutun, nasılsa yakında duyulacaktır."

Genç adam ona bu konuda söz verdi. Duyduğu üzüntüyü ve sonunda her şeyin iyiye bağlanması için beslediği umutları belirtip, karıkoca Gardinerlara selam bırakarak tasa dolu son bir bakışla dışarıya çıktı.

Onun arkasından bakan Elizabeth, birbirlerine bir daha hiçbir zaman şu son günlerdeki kadar yaklaşamayacaklarını düşünmekten kendini alamıyordu. O kadar olaylı ve çelişkili geçen ilişkilerini düşünüyordu da, bir zamanlar bu dostluğun bitmesine can atarken, şimdi sürmesini dileyen kendi duygularının tersliğine kızıyordu.

Eğer saygı, beğenme ve alışma bir aşk için sağlam temel taşları sayılırsa, Elizabeth'in duygularındaki değişiklik doğal ve olumlu karşılanacaktır. Ama bu gibi kaynaklardan doğan duygular aşk yerine geçmez de gerçek aşkın ille ilk bakışta, daha iki çift söz bile etmeden önce, birdenbire doğması gerektiğinde direnilirse, Elizabeth için söylenecek söz kalmıyor demektir. Yalnız belki şu söylenebilir: Wickham'a gönlünü kaptırdığı zaman, galiba "ilk bakışta vurulmak" yöntemini şöyle bir denemişti. Bunda uğradığı başarısızlık belki de onu başka türlü ve daha az ilginç bir yöntem kullanmakta haklı gösterebilir. Her neyse, Darcy'nin gidişini görmek kızın içini burktu. Ve Lydia skandalının aileye nelere mal olacağını daha ilk günde ispatlayan bu örnek, onun acısını daha da depreştiriyordu. Jane'in ikinci mektubunu okuduktan sonra, Wickham'ın Lydia'ya nikâh kıyması konusunda hiçbir umudu kalmamıştı. Kalsaydı, böyle bir umudu Jane'den başka hiç kimse besleyemezdi. Zaten Elizabeth, Jane'in ilk mektubunu okuyunca, Wickham'ın Lydia gibi parasız bir kızla evlenebilmesine ve Lydia'nın beş parasız olduğu halde onu bu derece bağlayabilmesine şaşıp kalmıştı. Ama şimdi durum daha akla yakındı. Bir kızı baştan çıkarmak Wickham'a çekici ve ilginç geliyordu.

Gerçi Lydia'nın nikâhsız yaşamak niyetiyle kaçabileceğini Elizabeth hiç sanmıyordu, ama öylesine hafif ve saman kafalı bir kızdı ki Wickham'ın ağına kolaylıkla düşebileceğini görmek zor değildi.

Tümen Hertfordshire'dayken Lydia'nın Wickham'a âşık olduğunu belirten hiçbir şey görmemişti. Ama Lydia herhangi birine âşık olmak için işaret bekleyen bir kızdı. Hangi subay onu pohpohlasa, gözdesi olup çıkardı. Duyguları kelebekler gibi daldan dala konar dururdu. Ah, böyle bir kızı başıboş bırakmak ve gemlemeyip şımartmak ne büyük bir yanlış, ne büyük bir günah olmuştu.

Elizabeth bir an önce evine dönmek ve şu anda tümüyle Jane'in sırtına yüklenen güçlükleri paylaşmak için kıvranıyordu. Aile perişan, baba başta yok, anne kendinde olmadığı gibi bakım ister. Jane'in yükü ağır mı ağırdı. Gerçi Elizabeth, Lydia'nın artık kurtarılamayacağına inanıyordu, ama gene de dayısının yardıma koşmasını çok gerekli görüyor ve onun bir an önce gelmesi için sabırsızlanıyordu. Bay ve Bayan Gardiner, uşağın anlatışına göre, yeğenlerinin birden hastalandığını sandıkları için telaşla geri koşmuşlardı. Elizabeth onlara bir şeyciği olmadığını söyledikten sonra, hemen onları geri çağırmasının nedenini anlattı ve Jane'in mektuplarını yüksek sesle okudu. Hele Janeciğin son ricasını okurken sesi titriyordu. Bay ve Bayan Gardiner, Lydia'yı pek sevmezlerdi. Bununla birlikte yasa boğuldular. Duydukları şaşkınlık ve dehşetin ilk şoku geçtikten sonra Bay Gardiner, elinden geleni yapmaya hazır olduğunu bildirdi. Elizabeth gerçi ondan bunu bekliyordu, gene de minnet gözyaşlarıyla teşekkür etti. Sonra üçü de bir an önce yola çıkmaya karar verdiler. Bayan Gardiner, "Ama ya Pemberley sorunu ne olacak?" diye sordu. "John'un dediğine göre sen bizi çağırttığın zaman Bay Darcy buradaymış, öyle mi?"

"Evet. Ben de ona bu gece gelemeyeceğimizi söyledim. O defter de kapandı artık."

Bayan Gardiner hazırlanmak için kendi odasına koşarken, hangi deftermiş kapanan, diye kendi kendine soruyordu. "Birbirlerine bu kadar yakınlar mı ki Elizabeth ona işin içyüzünü anlatmış olsun? Ah, bilebilseydim!"

Ama boş düşüncelerin yeri yoktu. Bundan sonraki dakikalar telaş ve kargaşa içinde geçti. Elizabeth'e az önce sorsalar, bu perişan

durumda kolunu kıpırdatacak gücü olmadığını söylerdi. Ama soran olmadığı gibi, işi de başından aşkındı. Hazırlandıktan sonra yengesiyle birlikte oturdu ve Lambton'daki tanıdıklarına, böyle birdenbire gidişleri için yalancı özürler ileri süren mektuplar yazdı. Bütün işler bir saatte bitti. Bu arada Bay Gardiner da handaki hesabı ödemiş olduğu için hemen yola çıktılar. Böylece Elizabeth umduğundan çok daha önce kendini arabada, Longbourn yolunda buldu.

Beşinci kısım

Lambton'dan çıkarlarken, dayısı "Elizabeth," dedi, "ciddi olarak düşününce ben de ablan Jane'in düşüncelerini benimsiyorum. Lydia kimsesiz, kolsuz kanatsız bir kız değil ki bu genç ona böyle göz göre göre kötü niyet beslesin. Sonra kendinden üstün rütbeli bir albayın yanında kalan kıza aklı başında hiçbir genç subay kötü gözle bakamaz. Onun için ben de iyimser düşünmeye başlıyorum doğrusu. Wickham bu kızın tüm çevresinin ayağa kalkacağını, sonra mesleğinin elden gideceğini de düşünür elbet. Bütün bu tehlikeleri niçin göze alsın? Albay Forster'la böyle bir çatışmanın ardından tümeninde gözden düşeceğini de tahmin eder."

Elizabeth bir an için ferahlayarak, "Sahi, böyle mi düşünüyorsunuz?" diye sordu.

Bayan Gardiner da, "İnan, ben de dayına hak vermeye başlıyorum," diye söze karıştı. "Bu iş insanlık ve şerefe sığmadığı gibi, ucunda bir çıkar da yok, onun için Wickham bu alçaklığı yapamaz. Zaten ben onun bu kadar düşeceğine inanamıyorum. Sen inanabiliyor musun, Lizzy?"

"Çıkarına aykırı bir iş yapacağına inanamıyorum, ama başka her şeyi umarım ben ondan. Keşke sizin dediğiniz gibi olsa. Ama iyimser olmayı göze alamıyorum. Eğer Wickham'ın niyeti iyiyse, neden İskoçya'ya gitmediler?"

Bay Gardiner, "Bir kez İskoçya'ya gitmediklerini gösterecek kesin kanıt yok," diye düşüncesini belirtti.

"Ama Clapham'da araba değiştirmişler. Sonra o araba Londra yolunda ilerlerken görülmüş."

"Peki, Londra'da olduklarını varsayalım. Oraya salt gizlenmek için gitmiş olabilirler. Sonra ikisinin de elinde çok para olduğunu sanmıyorum. Londra'ya gidip evlenmenin daha ucuza çıkacağını düşündüler belki de."

"İyi ama, bu gizli kapaklılığın anlamı ne? Yerlerini belirtmekten neden kaçınıyorlar? Neden ille herkesten gizli olarak evleniyorlar? Yok, yok; akla yakın değil bu. Jane'in mektubundan da anlaşılıyor: Wickham'ın en yakın dostu, onun evlenmeye niyeti olmadığını söylemiş. Wickham parasız bir kadınla evlenmez. Durumu buna elvermez. Böyleyken Lydia onu nasıl bağlayabilir? Gençliğinden, canlılığından, neşesinden başka nesi var ki öyle bir erkek onun gönlü için paralı bir kızla evlenmek olanağından vazgeçsin? Lydia'yla kaçarak mesleğini tehlikeye atmasına gelince, bu konuda hiç bilgim olmadığı için bir fikir yürütemiyorum. Ama ileri sürdüğünüz diğer nokta tartışma götürür. Lydia'nın şerefini koruyacak bir ağabeyi, erkek kardeşi yok. Babasının da ilgisizliği, ailesine karşı olan umursamazlığı ortada. Böyle bir durumda da kılını kıpırdatmayacağı sanılabilir."

"Ama sence Lydia ona olan aşkından başka her şeyi unutup da nikâhsız olarak onunla yaşamaya razı olabilir mi?"

Elizabeth gözleri yaşlarla dolarak, "Böyle bir sorunun sorulabilmesi bile ne acı," diye mırıldandı. "Lydia' nın namusuna hiçbirimiz yüzde yüz inanamıyoruz. Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Onun günahını alıyoruz belki de. Ama yaşı öyle küçük ki... Sonra ona ciddi davranmayı öğreten de olmadı. Hele şu son altı ay, daha doğrusu şu son bir yıl içinde gezip eğlenmekten, giyinip süslenmekten başka hiçbir şey düşünmedi. Annemizle babamız onun gereğinden çok gezmesine, başına buyruk kesilmesine göz yumdular. O askerler Meryton'a geldikten sonra Lydia subaydan, aşktan, flörtten başka şey bilmedi. Duygularına gem vurmak şöyle dursun –hep bu konuları konuşa konuşa, kendi kendini– nasıl diyeyim, büsbütün kışkırttı sanki. Wickham'ın da bir kadının gönlünü çelebilecek her türlü çekiciliğe sahip olduğunu hepimiz biliyoruz."

Yengesi, "Ama görüyorsun ya, Jane onun böyle bir alçaklık yapabileceğine ihtimal vermiyor," dedi.

"Jane kim için kötü şey düşünür zaten? Ve böyle bir kötülüğü, elinde kesin kanıt olmadan kime kondurabilir? Ama Wickham'ın ne mal olduğunu Jane de benim kadar biliyor. Onun her anlamda serseri olduğunu, dürüstlük ve onur nedir bilmediğini, sevimli olduğu oranda yalancı ve ikiyüzlü olduğunu ikimiz de biliyoruz."

Yengesi, "Bütün bunları gerçekten kesinlikle biliyor musun?"

Onun bütün bunları nereden ve kimden öğrenmiş olabileceğini pek merak ediyordu.

Elizabeth pembeleşerek, "Yüzde yüz," diye yanıtladı. "Geçenlerde size onun Bay Darcy'ye karşı yaptığı nankörlüğü anlattım. Oysa onun Longbourn'dayken Darcy' yi eleştirirken nasıl yerin dibine soktuğunu siz de duymuştunuz. Daha başka şeyler de var, ama anlatamam. Zaten değmez de. Gene de onu bağrına basıp yetiştiren ailenin çocuklarına attığı iftiraların haddi hesabı yok. En basiti: Bayan Darcy için söylediklerinden, ben kızcağızı burnu havada, soğuk, züppenin biri sanıyordum. Wickham bile bile yalan söylemiş. Bayan Darcy'nin özentisiz, tatlı, sessiz sedasız bir kimse olduğunu çok iyi bilmesi gerekirdi."

"Peki ama Lydia'nın bunlardan hiç haberi yok mu? Jane'le senin bu kadar iyi bildiğiniz şeylerden o habersiz olabilir mi?"

"Olur ya! İşin en kötü yanı da bu! Kent'e gidip de Bay Darcy ile Albay Fitzwilliam'ı yakından tanıyıncaya dek işin içyüzünden ben de habersizdim. Eve döndüğüm zaman askerler Meryton'dan ayrılmak üzereydiler. Ne ben ne de Jane bildiklerimizi ortaya vurmakta bir yarar gördük. Bir iki hafta sonra çıkıp gidecek olan bir adamı bütün çevrenin gözünden düşürmekle ne kazanacaktık? Sonra Lydia'nın Bayan Forster'la gitmesi kararlaştırıldığı zaman bile, ona Wickham'ın içyüzünü anlatmak gereği hiç aklımızdan geçmedi. Onun tehlikede olabileceğini düşünmek bile... Hele böyle bir işin olabileceğini rüyada görsek inanmayacağımızı siz de anlarsınız."

"Yani Brighton'a gittikleri zaman birbirlerini sevdiklerini hiç sanmıyor musun?"

"Sanmıyorum ya! İkisinde de sevdalıymışlar gibi bir tutum yoktu. Böyle bir belirti olsaydı bizim bunu gözden kaçırmayacak bir aile olduğumuzu sanırım siz de biliyorsunuz. Wickham ilk geldiği zaman Lydia ona bayılmıştı, doğallıkla, hepimiz bayılmıştık ona. O ilk iki ay Meryton dolaylarındaki kızların hepsi ona vurgundu. Gelgelelim Wickham'ın Lydia'ya hiçbir zaman özel bir ilgi gösterdiği olmadı. Bu yüzden de Lydia kısa bir süre Wickham için çıldırdıktan sonra onu unuttu. Kendisine daha yakın ilgi gösteren subaylar Wickham'ın yerini aldı."

Gerçi bu konudaki korku, umut ve tahminlerini kaç kez yineleseler yeni bir şey eklemelerinin yolu yoktu. Ama yolculuk boyunca üç dostumuzun durup durup bu konuya döndüklerine sanırız hiç şaşılmaz. Hele Elizabeth küçük kardeşini aklından çıkaramıyordu. Büyük bir acı içinde çırpınıyor ve kendi kendini suçlu görerek bir an bile rahata kavuşamıyordu.

Elden geldiğince hızla yol alıp bir gece konakladılar ve ertesi gün öğle sırasında Longbourn'a geldiler. Elizabeth, hiç olmazsa Jane'in gözlerinin pek yolda kalmadığını düşünerek avunuyordu.

Arabanın geldiğini görünce dışarı fırlamış olan küçük Gardinerlar merdivende duruyorlardı. Araba eve yaklaşıp da içindekileri tanıdıkları zaman, yüzlerini aydınlatan sevinçli şaşkınlık ve yerlerinde sıçramaları, yolcuları karşılayan ilk "hoş geldiniz" oldu.

Elizabeth arabadan atladı ve çocukları aceleyle öptükten sonra hemen içeri koştu. Jane de koşarak annelerinin odasından inmekteydi. İkisi de gözleri yaşlarla dolarak kucaklaştılar. Elizabeth bir dakika bile geçirmeyerek "kaçak"lardan haber olup olmadığını sordu.

Jane, "Daha yok," diye yanıtladı. "Ama artık dayımız geldi ya, her şey yoluna girecektir, umarım."

"Babam Londra'da mı?"

"Evet, salı günü gitti. Benim sana o mektubu yazdığım sırada."

"Sık sık haberini aldınız mı bari?"

"Ancak bir haber aldık. Çarşamba günü bana iki satırlık bir şey yazarak, sağ salim Londra'ya vardığını bildirmiş, adresini de vermiş. Bunu ondan özellikle istemiştim. Ama verecek önemli bir haberi olmadan mektup yazmayacağını söylüyor."

"Ya annem, o nasıl? Sizler nasılsınız?"

"Annem iyice sayılır. Gerçi morali çok bozuldu, doğallıkla. Yukarıda, odasında. Sizlerin gelişinize çok sevinecek. Daha odasından çıkmıyor. Mary ile Kitty iyiler."

"Ama ya sen nasılsın? Çok solgunsun. Kim bilir neler çektin!"

Jane çok iyi olduğuna kız kardeşini inandırdı. Çocuklarıyla kucaklaşmakta olan karıkoca Gardinerların yanlarına gelişiyle iki kız kardeşin konuşması sona erdi. Jane, hemen dayısıyla yengesine koştu ve hem ağlayıp hem de gülerek ikisine de, hoş geldiniz, dedi. Geldikleri için teşekkürler etti.

Hepsi birden oturma salonuna geçtikleri zaman, Elizabeth'in az önce sorduğu sorular, yeni baştan sorulup yanıtlandı. Jane'de yeni bir haber olmadığı çok geçmeden anlaşıldı. Kendi gönül güzelliğinin bir meyvesi olan iyimserliğini Jane henüz yitirmiş değildi. Her işin sonunda iyiye bağlanacağına ve sabahlardan bir sabah, ya Lydia'dan ya da babalarından, nikâh kıyılmış olduğunu muştulayan bir mektup geleceğine inanıyordu.

Biraz dinlendikten sonra yukarıya çıktıklarında Bayan Bennet, onları tam kendinden umulacak biçimde karşıladı: gözyaşları, ahlar vahlar, Wickham'ın alçaklığını lanetlemeler, kendi bahtsızlığına yanmalar ve kendinden başka herkesi suçlamalar... Oysa Lydia'nın başına gelen felaketin başlıca nedeni, belki de annesinin düşüncesiz ve sınırsız hoşgörüsüydü.

"Sözümü geçirebilseydim de Brighton'a evcek gidebilseydik, bu iş başımıza gelmeyecekti. Ama zavallı Lydiacığım yapayalnız kaldı. Albay Forster'la karısının onu bir an bile gözlerinden ayırmamaları gerekirdi. Ben onlarda çok büyük ilgisizlik suçu görüyorum. Yoksa Lydia'ya göz kulak olunsa, böyle bir iş yapacak kız değildir. Zaten ilk baştan hiç doğru bulmadım, kızı onlara teslim etmeyi. Ama sözümü dinleyen olmadı. Benim sözüm ne zaman geçer zaten bu evde! Zavallı yavrucuğum! Şimdi artık Bay Bennet de Londra'ya gitti. Biliyorum, Wickham'la düelloya tutuşacak, yaralanarak ölüp gidecek. O zaman halimiz nice olacak? Collinsler daha babamızın mezarı soğumadan bizi kapı dışarı edecekler bu evden. Ah, kardeşim, sen bize kol kanat germezsen biz sürünürüz."

Odadakiler bu acıklı sözlere karşı hep bir ağızdan, "Tanrı saklasın!" dediler. Bay Gardiner ablasına, onun ailesinin kendi ailesi sayılacağını söyledikten sonra, hemen ertesi günü Londra'ya gideceğini ve Lydia'nın bulunması için Bay Bennet'e her türlü yardımı yapacağını anlattı.

"Boş yere telaşa kapılmayın," dedi. "Gerçi insan kendini kötü sonuca alıştırmalı, ama olmamış bir şeye olmuş gözüyle bakmanın gereği yok. Onlar Brighton'dan kaçalı daha bir hafta bile olmadı. Birkaç gün içinde bir haberleri çıkar. Evlenemediklerini, evlenmeye de niyetleri olmadığını kesin olarak öğrenmedikçe umudumuzu kesmeyelim. Londra'ya varır varmaz, ağabeyimi alıp bizim eve

götüreceğim. Ondan sonra artık birbirimize akıl danışarak işleri yürütürüz."

Bayan Bennet, "Ah, sevgili kardeşim, ben de senden bunu beklerdim zaten," dedi. "Kuzum, Londra'ya gider gitmez nerede olurlarsa olsunlar bul onları. Eğer evlenmemişlerse, zorla evlendir. Çeyiz çimen sorununa, gelinliğe filan gelince, bunun için bekleyip gecikmesinler. Lydia'ya söyle, evlendikten sonra istediği kadar para vereceğim ona, her gerekeni alabilir. Aman kardeşim, Bay Bennet'i düelloya tutuşmaktan, ne yap, yap, vazgeçir. Ona benim hasta olduğumu söyle. Korkudan aklı başında değil de. Her yanı öyle titriyor, öyle sancıyor, öyle ağrıyor, yüreği öyle çarpıyor ki gece gündüz, rahat, dirlik nedir bilmiyor, de. Sevgili Lydiama da söyle, ben gelmeden sakın hiçbir elbise, çamaşır filan ısmarlamasın. Neyin nereden alınacağını o bilemez. Ah kardeşim, sen ne iyisin! Her şeyi hemen yoluna koyuvereceksin. Biliyorum."

Bay Gardiner, elinden geleni yapacağına yeni baştan güvence vermekle birlikte, ona kötümserlikte olduğu gibi iyimserlikte de aşırıya kaçmamasını salık verdi. Yemek sofraya gelene kadar böyle konuştular ve onu bu kez tüm duygularını, kızları yokken onunla ilgilenen evin kâhyasına aktarsın diye odasında bırakarak yemeğe indiler.

Gerçi Bay ve Bayan Gardiner, Bayan Bennet'in böyle odasına kapanmasına şimdilik bir neden bulunmadığı kanısındaydılar, ama onu bundan vazgeçirmeye de kalkışmadılar. Çünkü onun hizmetçilerin önünde dilini tutamayıp ileri geri konuşacağını biliyorlardı. Odasından çıkmadığı sürece onu tek kâhya kadın görüp duyuyordu, ki en güvenilir hizmetli olduğu için her şeyi tek onun bilmesi, bütün hizmetçilerin ağzına sakız olmasından yeğdi.

Yemek odasında Mary ve Kitty'yi buldular. Odalarında çok işleri olduğundan yolcuları karşılamamış olan iki kızın biri kitaplarının, öbürü de tuvalet masasının başından kalkıp geldiler. İkisi de oldukça serinkanlı görünüyorlardı. Yalnızca Kitty'nin, en sevdiği kız kardeşini yitirmenin ve babasından çok azar yemenin sonucu olarak, her zamankinden daha huysuz ve mızmız bir hali vardı.

Mary'ye gelince, o derece serinkanlıydı ki Elizabeth'i bir köşeye çekerek şöyle fısıldadı:

“Çok kötü oldu bu iş. Şimdi artık dedikoduyu da herkes duyacak. Ama bizler zehirli dilleri susturmaya ve birbirimizin yarasına, kardeşlik merhemi sürmeye çalışmalıyız.”

Sonra, Elizabeth’in hiç karşılık vermediğini görünce ekledi:

“Gerçi bu olay Lydia için büyük bir felakettir, ama bizler bu olaydan şöyle bir yararlı ders alabiliriz: Bir genç kız iffetini bir kez yitirdi mi, bir daha eline geçiremez, attığı tek bir yanlış adım onu sonsuz felakete sürükleyebilir, genç kızın namusu sırça gibi güzeldir ama inceciktir de, kırılıverir. Bir genç kız erkekler konusunda ayağını ne denli denk alsa azdır.”

Elizabeth’in gözleri inanmazlık ve şaşkınlıkla açılmıştı. Ama içi öylesine kararmıştı ki hiç karşılık veremedi. Mary de uğradıkları felaketten bu tür ahlak dersleri çıkararak avunmayı gönlünce sürdürdü.

Yemekten sonra en büyük iki kız kardeş baş başa kalmak için ancak yarım saat ayırabildiler. Elizabeth hemen bu fırsattan yararlanarak öğrenmek istediği şeyleri sordu. Jane de zaten ona her şeyi anlatmak için can atıyordu.

“Jane, her şeyi anlat bana. Bütün ayrıntıları ver. Albay Forster ne dedi? Olaydan önce herhangi bir durumdan kuşkulanmamışlar mı? Onlarla her zaman her dakika bir arada bulunuyorlardı elbet.”

“Albay Forster’ın dediğine göre, önceden beri bir şeylerden, özellikle Lydia’nın davranışlarından kuşkulanırmış, ama kaygıya kapılacak kadar değil. Onun hesabına da öyle üzülüyorum ki... Çok yakın ve ilgili davrandı. Bize zaten gelmek üzereyken onların İskoçya’da olmadıkları duyulunca bir an önce gelmiş.”

“Demek Denny, Wickham’ın evlenmeye niyetli olmadığını kesinlikle biliyormuş, öyle mi? Onların kaçacağından Denny’nin haberi var mıymış? Albay Forster onunla, yani Denny ile kendisi konuşmuş mu?”

“Evet, ama albayın karşısında Denny her şeyi yadsımış. Yani hiçbir şeyden haberim yok, demiş. Evlenmek konusundan da söz etmemiş. Belki önceden söylediği zaman da öyle dememiştir de yanlış anlamışlardır. Benim tek umudum bunda.”

“Albay Forster gelinceye dek, onların evlenmemiş olabileceği hiçbirinizin aklından bile geçmemiştir, sanırım. Öyle değil mi?”

“Böyle bir şeyi nasıl düşünebilirdik? Üzüldük elbette; hele ben. Wickham’ın çok yanlış işler yapmış bir adam olduğunu bildiğimden, böyle bir evlenmenin Lydia’ya mutluluk getirmeyeceğinden korkuyordum. Annemizle babamız bir şey bilmedikleri için yalnızca bu evlenmeyi uygunsuz buluyorlardı. O zaman Kitty, hepimizden çok şey bildiğiyle övünmek isteğine kapıldı. Lydia’nın son mektubunda böyle bir şeye değinmiş olduğunu ağzından kaçırıverdi. Onların birbirlerini sevdiklerini de haftalardır biliyormuş.”

“Ama buradayken aralarında bir şey yoktu, değil mi?”

“Hiç sanmıyorum.”

“Ya Albay Forster’ın Wickham konusundaki düşünceleri olumlu mu? Yoksa onun ne mal olduğundan haberi var mı?”

“Ne yalan söyleyeyim, Wickham’ı eskisi gibi övmedi bu kez. Onun başına buyruk, ölçüsüz bir adam olduğunu söyledi. Zaten bu tatsız olay duyulduktan sonra, herkes Wickham’ın Meryton’da çok borç bırakmış olduğunu söylüyor. Ama doğru değildir umarım.”

“Ah, Jane, bildiğimizi gizlemeyip de onun içyüzünü ortaya vursaydık böyle olmazdı.”

Ablası, “Gerçekten bildiklerimizi ortaya vurmamız daha iyi olacakmış galiba,” dedi. “Ama o zaman buna hiçbir neden yoktu ki. Geçmişteki günahları yüzünden onu küçük düşürmek istemedik. İyi niyet gösterdik.”

“Lydia, Bayan Forster’a yazdığı mektupta ne diyormuş? Albay’ın aklında mıydı?”

“Mektubu bize göstermek için alıp getirmiş.”

Jane mektubu çıkarıp Elizabeth’e verdi. Lydia şöyle yazıyordu:

Sevgili Harriet,

Benim nereye gittiğimi öğrenince çok güleceksin. Yarın sabah, benim yokluğumu haber alır almaz nasıl şaşıracağınızı düşündükçe ben de gülüyorum. Gretna Green’e gidiyorum ben. Kiminle gittiğimi bilemezsen alnını karışlarım. Çünkü dünyada sevdiğim tek bir adam var, o da bir melek! Onsuz yaşayamayacağıma göre, bu yaptığım iş de zararlı sayılmaz. İstersen bizim evdekilere benim gidişimi hiç haber verme. Onlara mektup yazıp da Lydia Wickham, diye imza attığım zaman tam bir şaşırtmaca olsun. Aman ne eğlenceli şey! Öylesine gülüyorum ki kalemi zor tutabiliyorum. Lütfen Bay

Pratt'ten de benim adıma özür dile. Bu gece onunla dans etmek için verdiğim sözü tutamayacağım. İşin içyüzünü öğrenince beni bağışlayacağını umuyorum. Ona söyle, bundan sonraki baloda bol bol dans ederiz.

Longbourn'a döndüğüm zaman adam göndertip elbiselerimi aldırtırım. Ama kuzum, ne olur Sally'ye söyle, işlemeli opalimde büyükçe bir yırtık var; bavula kaldırmadan önce onu tutturuversin. Hoşça kal, Harriet, Albay Forster'a da selam ve sevgilerimi bildir. Umarım yolculuğumuzun şerefine kadeh kaldırırsınız bu gece.

Seni seven arkadaşın,

Lydia Bennet

Elizabeth mektubu okuyup bitirdiği zaman, "Ah, aklı havada Lydia!" diye inledi. "Öyle bir sırada böyle mektup yazılır mı hiç! Ama bu mektup hiç değilse onun niyetinin ciddi olduğunu gösteriyor. Şerefsiz bir serüvene razı olarak yola çıkmış değil. Zavallı babacığım! Kim bilir ne oldu bunu duyunca..."

"Ömrümde böylesine serseme dönmüş bir insan görmemiştim. Belki on dakika ağzını bile açmadı. Annem dersen hemen hastalandı. Senin anlayacağın evin altı üstüne geldi."

"Ah, Jane! Hizmetçilerden olayı duymayan kalmamıştır, sanırım."

"Bilemiyorum. Ama o sırada insanın kendini tutması pek zor oluyor. Hele annem kendini olduğu gibi kapıp koyuvermiş, bunalımlar geçiriyordu. Ona yardım etmek için elimden geleni yaptım, ama yazık ki pek işe yarayamadım. Ne yapayım, olup bitenin dehşeti benim de aklımı başımdan almış gibi oldu."

"Bir de anneme bakmaktan yorgun düşmüşsün. Bitik durumdasın. Ah, keşke ben senin yanında olsaydım. Bütün yükü, bütün derdi tek başına taşıdın."

"Mary'yle Kitty de çok üzüldüler. Onlar da bana yardım için ellerinden geleni yaparlardı, ama onları yormaya benim içim razı olmadı. Kitty zayıf ve çelimsiz bir kız. Phillips teyzemiz salı günü, babam Londra'ya gittikten sonra geldi, eksik olmasın. Perşembeye dek yanımızda kaldı. Bize çok yardımı dokundu. Bizi avuttu. Bayan Lucas da çok yakınlık gösterdi. Çarşamba günü geldi. 'Yardım gerekirse beni ve kızlarımı çağırmaktan sakın çekinmeyin,' dedi."

Elizabeth, “Evinde otursun daha iyi,” diye dudak büktü. “Belki iyi niyetle gelmiştir, ama böyle zamanlarda insan doğrusu konu komşu çekemiyor. Nasılsa ellerinden gelen hiçbir şey yok. Avuntu sözleri de diken gibi batıyor insana. Herkes otursun oturduğu yerde.”

Sonra da babasının, Londra’ya gidince kızını bulmak için ne gibi yollara başvurmak niyetinde olduğunu sordu.

Jane, “Sanırım Epsom’a gidecek,” diye yanıtladı. “Bizimkiler orada arabalarının atlarını değiştirmişler. Babam seyislerle filan görüşüp bir şeyler öğrenmeye çalışacak. Başlıca amacı onların Clapham’dan bindikleri arabanın numarasını öğrenmek. Başkaca ne gibi planları var, bilmiyorum ama öyle apar topar gitti, öyle perişan durumdaydı ki bunları bile öğrenmekte güçlük çektim.”

Altıncı kısım

Bütün ev halkı ertesi sabah Bay Bennet'ten bir mektup gelir umudundaydılar, ama postadan tek bir satır bile çıkmadı. Gerçi onun mektup yazmakta nasıl ihmalci olduğunu bilmez değillerdi. Bununla birlikte böyle bir zamanda kendini biraz zorlar da yazar diye ummuşlardı. Haber çıkmayınca ortada verilecek iyi bir haber olmadığı kanısına vardılar, ama şu sırada kötü haber bile almaya razıydılar.

Postanın gelmesini beklemiş olan Bay Gardiner hemen yola çıktı. O, Londra'ya varınca sık sık haber alacaklarına artık güvenebilirlerdi. Üstelik Bay Gardiner ablasına, Bay Bennet'in Longbourn'a dönmesini sağlayacağına bile söz verdi. Çünkü Bayan Bennet, kocasının Londra'da kalırsa düello yapıp öleceğinden korkuyordu.

Bayan Gardiner, yeğenlerine can yoldaşı olmak istediği için çocuklarıyla birlikte daha birkaç gün Hertfordshire'da kalmaya karar vermişti. Yeğenlerine Bayan Bennet'in bakımında yardım ediyor ve boş zamanlarında onları oyalayıp avutmak için elinden geleni yapıyordu.

Teyzeleri Bayan Phillips de sık sık onları yokluyordu. Onları neşelendirip avutmaya geldiğini söylüyordu, ama her gelişinde Wickham'ın hesapsızlığı ve serseriliği üstüne yeni bir haber getirdiği için kızların büsbütün içini karartıyordu.

Zaten bütün Meryton kasabası daha üç ay önce baş tacı ettiği adama şimdi çamur sürmek için yarışa çıkmıştı. Wickham'ın herkese borçlandığı ve herkesin karısını baştan çıkarmaya çalıştığı söyleniyordu. Herkes onu, dünyanın en alçak erkeği olarak niteliyor, güler yüzüyle tatlı diline zaten hiçbir zaman kanmamış olduklarını ileri sürüyorlardı. Elizabeth söylenilenlerin ancak yarısına inanmakla birlikte, bunları duyup dinledikçe Lydia'nın adamakıllı mahvolduğuna inanıyordu. Jane, söylenenlerin yarısına bile inanmamakla birlikte umudunu keser gibi olmuştu. Öyle ya, bunca gün geçmişti aradan.

Kaçak âşıklar İskoçya'ya gitmiş olsalardı, şimdiye dek bir haberleri çıkması gerekirdi.

Bay Gardiner, Longbourn'dan pazar günü ayrılmıştı. Salı günü karısı ondan bir mektup aldı. Bay Gardiner, Londra'ya varır varmaz Bay Bennet'i bularak hemen Gracechurch Sokağı'ndaki kendi evlerine götürdüğünü bildiriyordu. Bay Bennet, Londra'dan önce Epsom'a ve Clapham'a gitmiş, ama derde derman bir bilgi edinememiş. Şimdi de Londra'daki belli başlı bütün otelleri dolaşmak niyetindeymiş. Çünkü gençlerin kente ilk gelişlerinde bir otele inmiş olmaları akla yakınmış. Bay Gardiner, bundan bir sonuç alabileceklerini sanmamakla birlikte Bay Bennet'e yardım edeceğini yazıyor ve onun şu sırada Londra'dan ayrılmaya hiç niyetli olmadığını ekleyerek yakında gene yazmaya söz veriyordu. Mektubun altına bir de not koymuştu:

Albay Forster'a bir mektup yazdım ve Wickham'ın arkadaşları arasında bir soruşturma yaparak bir hısım, akrabası olup olmadığını öğrenmeye çalışmasını rica ettim. Belki onun kentin hangi semtinde gizlendiğini bilen bir yakını vardır. Böyle birini bulabilirsek çok iyi olur. Şu anda elimizde hiçbir ipucu yok. Albay Forster'ın elinden geleni yapacağına inanıyorum. Beri yandan Wickham'ın hayatta herhangi bir akrabası olup olmadığını bize en iyi söyleyebilecek kişi, belki de Lizzy'dir.

Besbelli dayısı Elizabeth'e Bay Darcy'nin bu konuda bilgi vermiş olacağını aklından geçiriyordu. Ama genç kızın yazık ki hiçbir bildiği yoktu. Wickham'ın herhangi bir akrabası olduğundan hiç söz edilmemişti. Annesiyle babası çoktan ölmüş olduklarından, Wickham'ın subay arkadaşlarının bu konuda daha ayrıntılı bilgisi olabilirdi. Hiç değilse bir umut kapısıydı bu.

Şimdi artık Longbourn'da her gün kaygı doluydu, ama en kaygılı saatler posta gelmeden önceki saatlerdi. Herkes, Tanrı'nın her sabahı postanın gelişini iple çekiyordu.

Ama Bay Gardiner'ın ikinci mektubu gelmeden önce, bambaşka bir yerden babalarına bir mektup geldi. Bu, Bay Collins'tendi. Bay Bennet, yokluğunda gelecek mektupları açması için Jane'e yetki vermiş olduğundan, genç kız kuzenlerinin mektubunu hemen açtı.

Onun mektuplarının nasıl şeyler olduğunu bilen Elizabeth de ablasının omzunun üstünden okumaya koyuldu:

Sayın Beyefendi,

Dün sizin oralardan aldığım bir mektup bana, başınıza gelmiş olan çok acıklı felaketi haber verdi. Aramızdaki hısımlık ve kendi mesleğim dolayısıyla size candan üzüntülerimi bildirmeyi bir görev biliyorum. Efendim, ben ve eşim, sizin ve sayın eşinizle çocuklarınızın acısını yürekten paylaşıyoruz ve bu acının nasıl derin olduğunu çok iyi anlıyoruz. Çünkü uğradığınız felaket aradan yıllar geçse bile silinemeyecek olan bir lekedir. Bu acınızı hafifletmek ve avutmak için elimden gelen hiçbir çabayı esirgemeyeceğime inanabilirsiniz, çünkü bu durumun bir ana baba için dünyanın en zor durumu olduğunu biliyorum. Kızınız keşke ölseydi – bundan bin kat yeğdi! Bu durum karşısında sizin özellikle yanıp yakılacağınızı sanıyorum, çünkü Charlottecuğumun dediğine bakılırsa, kızınızın bu gözü kara davranışlarına sizin onu iyice başıboş bırakmanız neden olmuş. Gene de sizlerin içinize su serpmek için şunu söyleyeyim ki, ben kendim onun yaradılıştan kötü olduğuna inanıyorum. Yoksa bu genç yaşta bu derece feci bir şey yapamazdı. Nasıl olursa olsun, sizin son derece acınacak durumda olduğunuz su götürmez. Bu düşünce ve duygularımda yalnız değilim. Olayı anlatmış olduğum Bayan Catherine ile kızı ve eşim Charlotte da benimle beraberler. Kızlarınızdan birinin attığı bu yanlış adımın bütün kızlarınızın geleceğini zedeleyeceğine hepimiz inanıyoruz. Öyle ya, Bayan Catherine'in söylemek büyüklüğünü gösterdiği gibi, artık böyle bir aileden kim kız alır?

Bu soru benim aklıma önceki kasım ayında geçen bir olayı getiriyor ve talihime gene bin kez şükrediyorum. Çünkü o olayın sonucu başka türlü çıksaydı, şu üzüntü ve utancınıza ben de doğrudan doğruya karışmış olacaktım.

Böylece, sevgili büyüğüm, izin verirseniz, size elinizden geldiğince avunmaya çalışmanızı ve nankör kızınıza kapılarınızı ömür boyu kapamanızı öğüt vereceğim. Bırakın, günahının cezalarını kendisi çeksin.

Saygılar, vb.

Bay Gardiner, Albay Forster'dan yanıt aldıktan sonra Longbourn'a mektup attı; ama verecek iyi bir haberi yoktu. Wickham'ın herhangi bir yakın akrabası yokmuş. Orduya katıldıktan sonra subay

arkadaşlarıyla da pek içli dışlı olmamış. Bu nedenle onun izini bulmakta yol gösterebilecek hiç kimse bulamamışlar. Şimdi Wickham'ın kaçıp saklanmakta, Lydia'nın aşkından daha önemli bir amacı olduğu da ortaya çıkmıştı. Çünkü Brighton'da hatırı sayılır kumar borcu bırakmış olduğu öğrenilmişti. Albay Forster, onun Brighton'daki borçlarını temizlemek için bin sterlin gerektiğini tahmin ediyordu. Esnafa da vereceği varmış; ama kumar borçları hepsinden baskınmış. Bay Gardiner bütün bunları Longbourn'daki ev halkına açıkça yazıyordu. Jane dehşet içinde kalmıştı. "Kumarbaz ha!" diye bağırdı. "İşte bunu hiç ummazdım. Hiç aklıma gelmemişti bu."

Bay Gardiner mektubunda onlara, babalarının ertesi gün, yani cumartesi günü, Longbourn'a döneceğini de bildiriyordu. Bay Bennet, bunca çabasının boşa gitmesinden sinirleri bozulduğu için kayınbiraderinin ricalarına sonunda boyun eğmiş ve ailesinin yanına dönerek her işi Bay Gardiner'a bırakmaya razı olmuş.

Kızlar annelerinin, kocasının yaşamından ne derece kaygı duyduğunu bildikleri için, bu haberi alınca sevineceğini sandılar. Ama umdukları gibi çıkmadı. Bayan Bennet, "Ne? Zavallı Lydia'yı bulmadan dönüp geliyor ha!" diye bağırdı. "Onları bulmadan Londra'dan nasıl ayrılabilir? O buraya gelirse, sonra Wickham'la kim düello edip Lydia'ya nikâh kıydırtacak?"

Bayan Gardiner da artık evine dönmek istiyordu. Böylece Bay Bennet'i karşılamaya giden fayton, onu da yolun ilk durağına kadar götürdü.

Bayan Gardiner, Elizabeth'le Darcy konusundaki merakını gideremeden Longbourn'dan ayrılıyordu. Elizabeth, Darcy'nin adını ağzına, kendiliğinden hiç almamıştı ve Bayan Gardiner'ın yarı ummuş olduğu gibi, Darcy onların ardından hemen bir mektup yollamış da değildi. Eve dönüşlerinden bu yana Elizabeth, Pemberley'den gelmişe benzer bir mektup almamıştı.

Ama Elizabeth kendi duygularını çok iyi anlıyordu. Ve açıkça biliyordu ki arada Darcy olmasaydı, Lydia'nın yarattığı rezaletin acısına daha iyi dayanabilirdi. Uykusuz geçirdiği gecelerden biri Lydia içinse, öbürünün Darcy için olduğu bir gerçekti.

Bay Bennet döndüğünde gene her zamanki gibi, filozofça bir serinkanlılık içinde görünüyordu. Her zamanki gibi az konuşuyor,

Londra'ya gitmesine neden olan konuyu hiç açmıyordu. Kızları da bir süre bu konuya dokunmayı göze alamadılar.

Akşamüzeri babaları çay masasına geldiği zaman, Elizabeth sonunda konuyu açmak yürekliliğini gösterdi. Kısaca, babasının çektiği zorluklara üzüldüğünü belirtti. O zaman babası, "Bunun sözünü bile etme," dedi. "Ortada üzülmesi gereken biri varsa o da benim. Bütün suç bende. Elbet zorluk çekeceğim."

Elizabeth, "Kendi kendinizi bu kerte suçlamanız doğru değil," diye karşılık verdi.

"Sanki böyle bir şey olabilirmiş gibi! Suçu gelin etmişler de kimse almamış. Yok, Lizzy, bırak, yaşamımda bir kez ne denli suçlu olduğumu tam anlamıyla duyup kabul edeyim. Korkma, nasılsa uzun sürmez."

"Onların Londra'da olduğunu mu sanıyorsunuz?"

"Evet. Başka hiçbir yerde bunca zaman böylesine iyi gizlenemezlerdi."

Kitty, "Zaten Lydia da hep Londra'ya gitmek isterdi," diye ekledi.

Babası buruk bir gülüşle, "Muradına erdi öyleyse," dedi. "Orada uzun zaman da kalacaktır, sanırım."

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Bay Bennet gene konuştu:

"Lizzy, geçen mayıs ayında benim kulağımı bükmüştün. Meğer yerden göğe haklıymışsın. Olaylar senin ne denli akıllı ve ileri görüşlü olduğunu ortaya çıkardı."

Tam o sırada Jane içeriye girdi. Annesinin çayını almaya gelmişti.

Bay Bennet, "Amma iç açıcı bir görüntü ha!" diye söylendi. "Kibar kişilerin üzüntüsü bile başka oluyor, doğrusu. Bundan sonra ben de anneniz gibi yapacağım. Kitaplığımda pijamamla, gecelik takkemle oturup ev halkının başına bela kesileceğim. Ama belki de Kitty kaçınca yaparım bunu."

Kitt ağlamaklı, "Ben kaçmayacağım ki, baba!" diye yanıtladı. "Beni Brighton'a gönderirseniz, Lydia'dan daha uslu dururum."

"Seni Brighton'a göndermek ha! Beş yüz altın verseler seni East Bourne'a bile göndermem ben artık. Yok Kitty, aklımı başıma devşirdim. Bunu çok iyi anlayacaksın. Evimin eşiğinden içeri bundan böyle tek bir subay giremeyeceği gibi, köyün içinden bile geçemeyecek. Baloydu, danstı, bundan sonra yasak, meğerki

ablalarından birisiyle dans edesin! Hiç değilse günde on dakika işe yarar, kafanı işletecek bir iş yaptığını kanıtlamadıkça kapıdan dışarı adım atmak yok."

Bütün bu gözdağlarını ciddiye alan Kitty ağlamaya başlamıştı.

Bay Bennet de, "Bak hele!" dedi. "Bu kadar yasa boğulma, canım. On yıl boyunca uslu durursan, sürenin bitiminde seni tiyatroya götüreceğime söz veriyorum."

Yedinci kısım

Babalarının dönüşünden iki gün sonra Jane ile Elizabeth evin arkasındaki bahçede dolaşırlarken, kâhya kadının kendilerine doğru geldiğini gördüler. Annelerinin kendilerini çağırdığını sanarak geri döndüler, ama kâhya kadın Jane'e, "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, Bayan Bennet," dedi. "Ama Londra'dan belki güzel bir haber çıkmıştır diye umdum da, onu sormaya geliyordum."

"Ne demek istiyorsun, Hill? Londra'dan hiçbir haber filan gelmedi."

Hill büyük bir şaşkınlıkla, "Aman, küçükhanım, beyefendiye Bay Gardiner'dan bir özel ulak geldi, haberiniz yok mu?" diye sordu. "Yarım saat oluyor geleli. Beyefendiye mektup getirdi."

Kızlar öyle bir heyecanlandılar ki hemen eve koştular. Kahvaltı odasından geçerek kitaplığa girdiler. Ama babaları görünürlerde yoktu. Tam yukarıya, annelerinin dairesine bakmaya çıkıyorlardı ki uşağa rastladılar. Uşak, "Beyefendiyi arıyorsanız fidanlıkta, Bayan Bennet," dedi. Bunu öğrenen iki kız kardeş, bu kez de gerisin geri döndüler ve çimlikten geçerek fidanlığa doğru koştular. Babaları ileride, samanlıkların yanından beri yürümekteydi.

Elizabeth kadar çevik ve koşmaya alışık olmayan Jane, çok geçmeden geride kaldı. Elizabeth ise soluk soluğa babasına yetişti ve heyecanla, "Babacığım, ne olmuş?" diye sordu. "Dayımızdan mektup mu aldınız?"

"Evet. Özel ulakla mektup göndermiş."

"Peki ne diyor? Haberler iyi mi, kötü mü?"

Bay Bennet mektubu cebinden çıkararak, "Bu durumda hangi haber iyi sayılabilir ki?" diye dudak büktü. "Alın, belki kendiniz okumak istersiniz."

Elizabeth mektubu hemen babasının elinden kaptı. Şimdi Jane de onlara yetişmişti.

Bay Bennet, "Yüksek sesle oku, Lizzy," dedi. "Ne dediğini ben de doğru dürüst anlamış değilim."

Gracechurch Sokağı
Pazartesi, 2 Ağustos

Sayın Ağabeyim,

En sonunda sizlere yeğenimle ilgili bir haber gönderebilecek durumdayım. Her şey hesaba katılırsa, bu haberin sizi hoşnut bırakacağını umuyorum. Cumartesi günü siz ayrıldıktan az sonra, onların Londra'nın hangi semtinde bulunduklarını öğrenebildim. İşin ayrıntılarını bir araya gelince görüşürüz. Şimdilik ana hatları vermekle yetiniyorum. İkisini bir arada buldum.

Jane, "Ben zaten biliyordum!" diye ellerini çırptı. "Evlenmişler işte!"

Elizabeth mektubu okumayı sürdürdü.

İkisini bir arada buldum. Evlenmiş değiller. Wickham'ın böyle bir şeye de niyeti yok. Gene de ben sizin adınıza birtakım sözler vermekten çekinmedim. Bunları siz de kabul ederseniz, umarım nikâhı yakın zamanda kıyabileceğiz. Sizden istenilen şey şundan ibaret: Sizden ve ablamdan çocuklarınıza kalacak olan beş bin altınlık mirasın Lydia'ya düşen payını hesaplayıp bunu sağlama bağlamak. Hayatınız boyunca da Lydia'ya yılda yüz altınlık bir gelir sağlamak. Her şeyi hesaba katınca ben bu koşulları sizin adınıza onaylamaktan çekinmedim. Mektubu ulakla gönderiyorum ki hiç zaman geçirmeden sizin yanıtınızı alıp getirsin. Wickham'ın para durumunun pek öyle sandığımız kadar kötü olmadığı böylece anlaşılıyor. Şu anda elinde çok bir hazır para bulunmamakta birlikte ufak bir geliri var. Borçlarını ödeyebileceği gibi, evlendikten sonra da Lydia'nın geliriyle birlikte geçinip gitmelerini sağlayacak. Umduğum gibi, eğer bana bu sorunu sonuna değin sizin adınıza yürütmek için yetki verirseniz, ben de avukatımız Haggerston'a gerekli talimatı vererek kâğıtları hazırlatacağım. Sizin gene buraya gelmeniz için en ufak bir neden yok. Siz Longbourn'da kalınız ve benim her şeyi elden gelen dikkat ve titizlikle yapacağıma inanınız. Yalnız yanıtınızı en yakın zamanda ve açık olarak bekliyorum.

Yeğenimizin bu evden gelin gitmesini uygun bulduk. Bunu siz de onaylarsınız umarım. Lydia bugün bize geliyor. Tasarılar daha kesinleştiği zaman size gene yazarım.

Edw. Gardiner

Elizabeth mektubu bitirdiği zaman, "Acaba gerçek mi?" diye bağırdı. "Gerçekten evlenecekler mi dersiniz?"

Ablası, "Demek Wickham pek de öyle alçak değilmiş," diye konuştu. "Babacığım, gözümüz aydın!"

Elizabeth, "Yanıtı yazdınız mı?" diye sordu.

"Yok, ama hemen oturup yazmak gerek."

Elizabeth heyecanla, "Babacığım, ne olur, hemen eve gidelim de yanıtınızı yazın," diye yalvardı. "Bir düşünün: Her geçen dakika öylesine önemli ki..."

Jane, "Eğer siz yazmak istemiyorsanız, sizin yerinize ben yazayım," dedi.

"İstemiyorum istemesine ama çaresiz... yazılacak." Böyle diyerek Bay Bennet, iki büyük kızıyla birlikte döndü ve eve doğru yürümeye başladı.

Elizabeth, "Sorabilir miyim?" diye söze başladı. "İleri sürülen koşulları onaylamanız zorunlu, değil mi?"

"Onaylamak mı? Ben ancak Wickham'ın bu denli az şey isteyişinden utanıyorum."

"Evlenmeleri de kaçınılmaz bir şey, değil mi? Oysa öylesine beş para etmez bir adam..."

"Evet, ister istemez evlenecekler. Yapılacak başka şey yok. Ama benim pek merak ettiğim iki nokta var: Birincisi bu sonucu alabilmek için dayınız kaç para ödedi? İkincisi de ben bu borcumu ona nasıl ödeyebileceğim?"

Jane, "Para mı! Dayım ha!" diye bağırdı. "Ne demek istiyorsunuz, efendim?"

"Şunu demek istiyorum ki, bir adamın, yalnızca yılda yüz altınlık bir gelirle ufak bir miras uğruna Lydia'yla evlenmesi için aklından zoru olması gerek."

Elizabeth, "Çok doğru," dedi. "Sözde hem borçları ödenecek hem de geriye bir şeyler kalacakmış. Evet, evet, dayım yapmış olsa gerek bu

işi. Ah ne iyi, ne yüce gönüllü insan! Ne büyük bir özveri. Az paraya patlamamıştır bu iş."

Babası, "Yok," dedi. "Eğer Wickham bizim Lydia'yı on bin altından bir kuruş eksiğine alırsa aptallık eder. Damadım olacak bir adama böyle aptallık kondurmak istemem ben."

"On bin sterlin ha! Tanrı saklasın! Biz bunun yarısını bile ödeyemeyiz."

Bay Bennet karşılık vermedi ve üçü de derin düşüncelere dalıp sessizlik içinde eve döndüler. Babaları yanıtı yazmak üzere kitaplığa kapandı. Kızlar da kahvaltı odasına girdiler.

Baş başa kalır kalmaz Elizabeth, "Demek gerçekten evleniyorlar," diye göğüs geçirdi. "Ne tuhaf! Biz de buna şükrediyoruz. Öyle alçak bir adam. Mutlu olmaları o derece olanaksız. Ama gene de buna sevinmek zorundayız. Ah, Lydia! Lydia!"

Jane, "Ama Wickham eğer Lydia'yı gerçekten sevmeseydi, dünyada nikâh kıymaya razı olmazdı," dedi. "Gerçi iyi yürekli dayımızın ona paraca yardımda bulunduğu anlaşılıyor, ama on bin sterlin gibi bir paranın söz konusu olduğunu sanmıyorum. Öyle ya, dayımız da çoluk çocuk sahibi bir adam. Beş bin sterlin bile ayıramaz bu işe."

Elizabeth, "Wickham'ın borçlarının kaça vardığını, bağlanılacak olan gelirin ne kadar olduğunu öğrenirsek, dayımızın kaç para verdiğini de öğrenmiş oluruz," dedi. "Çünkü Wickham'ın beş parası yok. Dayımızla yengemizin hakkı asla ödenemez. Lydia'yı evlerine, kanatlarının altına almaları bile öyle büyük bir özveri ki yıllarca ellerini öpsek gene altından kalkamayız. Lydia şimdi onların çatısının altında. Eğer bu iyilik ona vicdan azabı vermezse, mutlu olmaya layık değil demektir. Yengemin yüzüne nasıl bakabilecek?"

Jane, "Olup bitenleri iki taraf da unutmaya çalışmalı," diye yanıtladı. "Ben onların isterlerse geçineceklerini umuyorum. Evlenmeye razı olması, Wickham'ın yaptığına pişman olup doğru yola girdiğini gösterir. Birbirlerini de seviyorlar. Bak göreceksin, sessiz sedasız bir yuva kuracaklar, öylesine adam olacaklar ki geçmişlerindeki çılgınlıklar az zamanda unutulup gidecek."

Elizabeth "Böyle konuşmak boşuna," diye karşılık verdi. "Onların bu yaptığını sen de, ben de dünyada unutamayız!"

Şimdi iki kız kardeş, annelerinin olup bitenden henüz habersiz olduğunu düşündüler. Kitaplığa gittiler ve durumu annelerine bildirmek için babalarından izin istediler. Bay Bennet mektup yazıyordu. Başını yazısından kaldırmaksızın, serinkanlılıkla, "Nasıl isterseniz," dedi.

"Dayımızın mektubunu alıp okuyabilir miyiz ona?"

"Neyi isterseniz alın. Yalnız başımdan çekilin."

Elizabeth, yazı masasının üzerinde duran mektubu aldı ve iki kız kardeş birlikte yukarı kata çıktılar.

Mary ile Kitty de annelerinin yanındaydılar. Jane iyi haber getirdiğini söyledikten sonra Bay Gardiner'ın mektubunu yüksek sesle okumaya başladı.

Lydia'nın yakında evleneceğini işitir işitmez, Bayan Bennet sevincinden coştu. Az önceki sıkıntı ve üzüntünün yerini, aynı derecede büyük bir mutluluk aldı. Kızının evleneceğini bilmek ona yetmiş de artmıştı bile. Kızının ayıbından utanmak, mutlu olup olamayacağını düşünerek tasalanmak aklının ucundan bile geçmiyordu.

"Lydiam! Canım Lydiacığım! Ah, ne güzel! Evleniyor demek. Öyle göreceğim gelmişti ki! Hem de on altı yaşında evlenmiş olacak. Ah benim iyi yürekli, büyük gönüllü kardeşçiğim. Ben onun her işi yoluna sokacağını biliyordum zaten. Ah, Lydia'yı görmek için öyle sabırsızlanıyorum ki... Wickham'ı da görmeye can atıyorum, elbet. Ama ya gelinlik, ya çeyiz çimen ne olacak? Hemen Bayan Gardiner kardeşime yazayım bari. Lizzy, canım, hadi babana koş da Lydia için kaç para vereceğini sor. Yok, dur, ben kendim gideyim. Kitty, çıngırağı çal da Hill'i çağır. Hemen giyineyim. Lydia! Lydiam benim! Ah, kavuştuğumuz zaman öyle bir gülüp söyleyeceğiz ki!"

Jane, annesinin biraz aklını başına getirebilmek için dayılarına olan borçlarına değindi.

"Bu mutlu sonucu onun iyi yüreğine borçluyuz," dedi. "Çünkü onun Bay Wickham'a paraca yardım sözü verdiği anlaşılıyor."

Annesi, "Ne çıkar yani?" diye omuz silkti. "Lydia' nın öz dayısı değil mi? O yardım etmezse kim edecek? Dayınız evlenip çoluk çocuğa karışmasaydı, onun mirasçıları sizler olacaktınız, nasılsa. Şimdiye dek birkaç armağanından başka bir şey gördük mü ondan?

Aa, çok sevindim! Yakında kızlarımdan birini evlendirmiş olacağım. Bayan Wickham. Pek de hoş bir ad. Daha on altısını da yeni doldurdu. Canım Jane, öyle heyecanlıyım ki kalem tutacak gücüm yok. Onun için ben söyleyeyim, sen yaz. Babanla para işini sonra konuşuruz. Ama Lydia'nın çeyizini hemencecik ısmarlamak gerek."

Ve Bayan Bennet hemen dantelinden, patiskasından, ipeklisinden, opalinden liste çıkarmaya başladı. Kim bilir neler neler ısmarlayacaktı, ama neyse ki Jane onu, kocasına danışıncaya kadar beklemeye zar zor razı edebildi. Bir günlük gecikmeden pek bir şey çıkmayacağını söyledi. Bayan Bennet de öyle sevinçliydi ki bu kez inada kalkışmadı. Zaten durmadan yeni yeni tasarılar kuruyordu:

"Giyinir giyinmez Meryton'a gidip bu güzel müjdeyi teyzesine vereyim. Dönüşümde Bayan Lucas'la Bayan Long'a uğrarım. Kitty, koş aşağıya da söyle, arabayı hazırlayadursunlar. Zaten biraz açık hava almaya da çok ihtiyacım vardı. Kızlar, Meryton'dan alınacak bir şeyiniz var mı? Hah, işte Hill geldi bile. Sevgili Hill, güzel haberi duydun mu? Bayan Lydia evleniyor. Düğünün şerefine hepiniz birer kâse punç içeceksiniz."

Bayan Hill, hemen kutlama ve sevinç sözleri sıralamaya başladı. Bu saçmalıktan içi bulanan Elizabeth de oradan ayrılıp kendi odasına kapandı.

Zavallı Lydia için en iyi çözüm yolu olan bu durum bile aslında acıydı. Ama sonucun daha kötü olmadığına şükretmek gerekiyordu. Elizabeth bunu bilmez değildi. İleriye bakınca, kız kardeşi için ne sürekli bir mutluluk ne de rahat bir yaşam ummak elindeydi. Ama geriye bakıp da daha bir saat önceki korkularını anımsadıkça kazanmış olduklarına yürekten şükrediyordu.

Sekizinci kısım

Bay Bennet bu olaylardan önce, çok zaman kendi kendine, “Bütün gelirimi harcayacağım yerde, keşke ben gittikten sonra çocuklarımın ve karımın geleceği için bir yana bir şeyler koysaydım,” diye pişmanlık duymuştu. Şu sırada büsbütün dizini dövüyordu. Çünkü daha hesaplı davranmış olsaydı, şimdi Lydia’nın namusuyla saygınlığının satın alınmasını Bay Gardiner’a borçlu olmazlardı. Büyük Britanya’nın en istenmeyen genç erkeklerinden birini damat olarak peylemek onuru, gelinin dayısına değil, babasına ait olurdu.

Hiç kimsenin doğru dürüst yararına olmayan böyle bir tasarının sırf kayınbiraderinin katkısıyla yürütülmesine çok canı sıkılıyordu. Bay Gardiner’ın katkısının çapını mümkünse öğrenmeye ve üstüne düşen borcu en erken zamanda ödemeye kararlıydı.

Bay Bennet, evlendiği ilk zaman kemerleri sıkmaya hiç gerek görmemişti. Öyle ya, elbet bir oğulları olacaktı. Erkek çocuk da Longbourn’un mirasçısı sayılacağı için mülkleri ellerinde kalacak ve gelecekleri sağlama bağlanmış olacaktı. Ne var ki birbiri ardına beş tane kız çocuk dünyaya gelmişti. Gerçi Lydia’nın doğumundan sonra da yıllarca oğlan sahibi olmaktan umutlarını kesmemişlerdi, ama sonunda boş yere beklediklerini itiraf etmek zorunda kalmışlardı. O zaman da artık köşeye para ayırmak için iş işten geçmişti. Bayan Bennet tutumlu bir ev hanımı değildi. Ayaklarını yorganlarına göre uzatabilmişlerse, bu gene kocasının idaresi sayesinde olmuştu. Çünkü Bay Bennet kendi yağıyla kavrulmayı ister, borçlanmaktan ödü kopardı.

Nikâh anlaşması uyarınca Bayan Bennet’le çocukları adına beş bin sterlin yatırılmıştı. Ama bunun çocuklar arasında hangi oranda bölüştürüleceğinin kararı ana babanın iradesine bırakılmıştı. İşte bu noktada, hiç değilse Lydia için şimdi bir karar vermek gerekiyordu. Bay Bennet kendine sunulan öneriyi kabul etmekte duraksayamazdı.

Yapılanların hepsini onayladığını ve kendisinden istenenleri yerine getirmeye hazır olduğunu kayınbiraderine en candan (gene de hayli özet) minnet sözleriyle bildirdi. Doğrusu, Wickham, Lydia'ya nikâh kıymaya ikna edilse bile, kendisinin bunu böylesine zahmetsizce atlatabileceği Bay Bennet'in daha önce hiç aklına gelmemişti. Şimdi ödenecek olan yüz sterlin, kendisine gelse gelse yılda on sterline geliyor sayılırdı, çünkü Bayan Bennet yoluyla kızı için, giyim kuşamdı, yemek, harçlıktı falan derken zaten harcadığı paralar bu miktara yakındı.

Uğraş ve yorgunluk yönünden de bu olayı bu denli ucuz atlatmış olması hoş bir sürpriz olmuştu doğrusu, çünkü Bay Bennet'in şu sıradaki başlıca kaygısı bu bunalımı elinden geldiğince az sıkıntıyla kapatmaktı. Kızını aramaya çıkmasını sağlayan o ilk öfke nöbeti geçtikten sonra Bay Bennet doğal olarak gene o eski haylaz huylarına döndü. Yazdığı mektubu hemen yolladı, çünkü bir işe kalkışmakta savsakçı olsa da başladığı işi çabuk sonuçlandırırdı. Mektubunda kayınbiraderine ne kadar borçlu olduğunu daha ayrıntılı biçimde öğrenmek istediğini bildirdi, ama hâlâ çok öfkeli olduğu için kızına selam yollamadı.

İyi haber evin içinde çabucak duyuldu, sonra da görece bir hızla çevreye yayıldı. Komşular haberi komşuluğa yaraşır bir feylesoflukla karşıladılar. Evet, gerçi Bayan Lydia sokağa düşmüş ya da en mutlu seçenek olarak, dünyadan uzaklaştırılıp uzak bir çiftlik evine kapatılmış olsaydı, durumun tartışılması daha heyecanlı olurdu. Gene de böyle bir evliliğin sağlayacağı tartışmaların ilginçliği de yabana atılamazdı. Lydia'nın esenliği için başlangıçtan beri Meryton'un sivri dilli yaşlı hatunlarından kaynaklanagelmiş olan has dileklerde de, bu durum değişikliğine karşın bir azalma olmadı, çünkü böyle bir kocayla kızcağızın yüzünün gülmeyeceğine kesin gözüyle bakılıyordu.

Bayan Bennet, alt kata inmeyeli iki hafta oluyordu ama bu mutlu günde, bunaltıcı bir mutluluk içinde, gene sofra başındaki yerini aldı. İçinden taşan zafer kıvancına gölge düşürebilecek en ufak bir utanç duygusu yoktu. En büyük kızının on altıncı yaşından bu yana, bir numaralı arzusu kızlarından birini evlendirmekti ve bu dilek işte şimdi gerçekleşmek üzereydi. Mutlu annenin kafası da bütünüyle, parlak düğünlerin ayrılmaz parçaları olan şık kumaşlar, yeni faytonlar, uşaklar

gibi konularla doluydu. Aynı zamanda kızı ve damadı için yakınlarda bir ev de arıyordu. Onların neyle geçineceğini bilmediği halde birçok evi, yeterince büyük veya gösterişli bulmadığı için kabul etmiyordu.

"Gouldingler boşaltacak olurlarsa Haye Park uyabilir," diyordu. "Ya da salonu biraz daha geniş olsa, Stoke' taki büyük ev, derdim. Ama Ashworth fazla uzak. Kızımın on mil ötelerde olmasına dayanamam. Purvis Lodge deseniz, tavan araları berbat."

Kocası onun hizmetçilerin yanında konuşmasına hiç ses çıkarmadan izin verdi. Sonra, "Bayan Bennet," dedi, "siz bu evlerin herhangi birini ya da hepsini kızınız ve damadınız adına tutmazdan önce birbirimizi iyice anlayalım. Bu yörede bir ev var ki onlar içine asla ayak basamayacaklar. Ne birini ne de öbürünü Longbourn'a kabul ederek yüzsüzlüklerine cesaret vermek niyetinde değilim."

Bu bildiriyi uzun bir tartışma izledi; ama Bay Bennet'in dediği dedikti. Bu çok geçmeden yeni bir tartışmaya yol açtı ve Bayan Bennet, müthiş bir şaşkınlık ve dehşet içinde, kocasının kızına giyim kuşam almak için zırnık vermeyeceğini öğrendi! Bay Bennet, kızına bu evlilik dolayısıyla hiçbir sevgi belirtisi göstermemeye kararlı olduğunu söylüyordu. Bayan Bennet, bunu anlamakta zorlanıyordu doğrusu! Kocasının öfkesinin bu kertelere vararak akıldışı bir kine dönüşeceğine hiç ihtimal vermemişti. Ufacık bir ayrıcalığı öz kızına çok görmek! Uygun giyim kuşam yokluğunda evlenmek, evlilik mi sayılırdı sanki? Bayan Bennet için yeni kıyafetlerin yokluğu yüzünden kızının evliliğine düşecek gölge, kızın Wickham'la kaçarak iki hafta nikâhsız yaşamasının utancından daha yaşamsaldı.

Elizabeth, o anın sıkıntı ve üzüntüsü arasında kendini bırakıp, Lydia için duyduğu korkuyu Bay Darcy'ye açmış olmaktan bin pişmandı. Lydia'nın çok yakında evlenmesiyle evden kaçması olayı uygun bir biçimde sonuçlanacağına göre, olayın yakışıksız başlangıcını, en yakınları dışında herkesten gizli tutmayı umabilirlerdi.

O konunun daha fazla yayılacağından korkusu yoktu. Sır saklayabileceğine Darcy'den daha çok güvenebileceği çok az insan olabilirdi. Beri yandan da, Lydia'nın düştüğü hatayı öğrenmesinin kendisini en çok kahredeceği bir kişi varsa, o da Darcy'ydi. Bunun kendine doğrudan bir zararı dokunacağı için değil, çünkü ne olursa olsun, aralarında aşılması olanaksız bir uçurum uzandığına inanıyordu.

Lydia'nın evliliği en onurlu biçimde gerçekleşmiş olsa bile, Darcy'nin artık onun ailesiyle bir ilişki kurabileceği düşünülemezdi; çünkü bu ailenin başkaca sakıncalarına şimdi, haklı olarak çok hor gördüğü bir adamın akrabalığı da eklenmişti.

Onun böyle bir yakınlıktan kaçmasını Elizabeth şaşkınlıkla karşılayamazdı. Derbyshire'dayken Darcy'nin onun kalbini kazanmak istediğine kendini inandırmıştı. Gelgelelim aklı başında olan biri, öyle bir isteğin böyle bir sarsıntıya dayanıp sağlam kalabileceğini bekleyemezdi. Elizabeth düşündükçe eziliyor, yasa boğuluyordu. Pişmandı ama neye pişman olduğunu da bilemiyordu. Şimdi bunları artık yitirdiğine inanıyordu ya, onun gözünde değerli olmayı, onun saygısını kazanmayı dünyada her şeyden çok istiyordu. Bu konuda en ufak bir umudu olmadığı şu anda ondan haber almak için can atıyordu. Onunla bir daha karşılaşacağını bile sanmadığı halde, "Onunla pekâlâ mutlu olabilirdik," diye düşünüyordu.

"Daha kısacık dört ay önce kurumlanarak itelediğim önerisini şimdi övünçle ve sevinçle kabul edeceğimi bilse!" diye sık sık düşünüyordu. "Ne büyük bir zafer onun için!" Darcy'nin yeryüzündeki en büyük gönüllü erkek olduğundan kuşkusu yoktu; ama ne de olsa o da insandı ve insan olduğu için böyle bir durumda için için, "Oh olsun!" demesi doğaldı.

Onun, yaradılış ve mizaç yönünden tam kendisine göre bir erkek olduğunu Elizabeth şimdi anlamaya başlıyordu. Zekâsı ve huyu, kendisininkilere benzememekle birlikte, tüm isteklerine yanıt verebilirdi. İkisi için de hayırlı bir beraberlik olurdu bu: Rahatlık ve canlılığıyla Elizabeth onun katı yönlerini yumuşatıp davranışlarını kıvraklaştırabilirdi. O da olgunluğu, kültürü ve deneyimiyle Elizabeth'in bu ilişkide en büyük kazanç sahibi olmasını sağlardı.

Gel gör ki tüm dünyaya gerçek mutlu evlilik dersi verebilme hayali şimdi artık asla gerçekleşmeyecekti. Elizabeth'in ailesinde yakında yapılacak olan bambaşka anlamda bir evlilik, bu öteki olasılığı saf dışı bırakacaktı.

Lydia ile Wickham'ın az çok bağımsız olarak nasıl geçinebileceklerini Elizabeth'in hiç aklı almıyordu. Beri yandan, şehvetleri erdemlerinden baskın çıktığı için evlenen iki kişinin mutluluğunun ne denli kısa süreceğini kolayca tahmin edebiliyordu.

Bay Gardiner, eniştesinin mektubuna çok geçmeden karşılık yazdı. Bay Bennet'in sorularına, ailesinden herkesin iyiliğine katkıda bulunmaya hazır olduğunun güvencesini verdikten sonra, kısaca, bu konunun ona bir daha açılmaması için yalvararak yanıt verdi. Mektubunun esas amacı Wickham'ın milislerden ayrılmaya karar vermiş olmasını bildirmekti.

Evlenme karara bağlandıktan sonra benim başlıca dileğim buydu, diyordu. Onun o birlikten ayrılmasının hem kendisi hem de Lydia için en hayırlı şey olduğu konusundaki düşünceme sizin de katılacağınızdan eminim. Bay Wickham şimdi esas orduya girmek niyetinde. Eski dostları arasında, ona orduda yardımcı olmaya hâlâ hazır ve istekli olanlar var. Şimdi kuzeyde üslenmiş olan General ....'nin alayında ona bir teğmenlik sözü verdiler. Ülkenin bu bölümünden bu kadar uzakta oluşu bir şanstır. Wickham çok güzel sözler veriyor. Umalım da, ikisinin de adlarına leke sürdürmemeleri gereken yeni bir çevrede ikisi de ayaklarını daha denk alırlar. Albay Forster'a yazarak şimdiki durumumuzu bildirdim ve Bay Wickham'ın Brighton'un içindeki ve çevresindeki alacaklılarına, en yakın zamanda ödeme yapılacağı sözü vermesini rica ettim. Bunu da kendi üzerime aldım. Siz de lütfen bir zahmet onun Meryton'daki alacaklılarına aynı güvenceyi verir misiniz? Ondan aldığım bilgiye göre alacaklıların bir listesini mektubuma ekleyeceğim. Bütün borçlarını itiraf etti. En azından bizi yanıltmamış olduğunu umuyorum. Haggerston'a talimatlarımızı bildirdik, her şey bir haftada tamamlanmış olacak. Onlar da oradan Bay Wickham'ın alayına katılmaya gidecekler. Meğerki daha önce Loungbourn'a davet edilsinler. Bayan Gardiner'dan öğrendiğime göre de yeğenim, kuzeye hareket etmezden önce hepinizi görmeyi son derece arzu ediyormuş. Kendisi iyidir. Size ve annesine en içten saygılarını yolluyor...

Saygılarımla,

E. Gardiner

Bay Bennet'le kızları, Wickham'ın buralardan uzaklaşmasındaki olumlu yanları görebiliyorlardı. Gelgelelim Bayan Bennet bu habere pek sevinmemişti. Onların bu dolaylarda yerleşmesi konusundaki tasarılarından asla vazgeçmemiş olduğu için, tam kızının yakın arkadaşlığıyla çalım satıp sefa sürmeyi umduğu bir sırada Lydia'nın

kuzeye gidecek olması onu çok büyük düş kırıklığına uğratmıştı. Hem sonra Lydia'nın herkesi tanıdığı ve sevdiği alaydan ayrılmak durumunda kalması da çok yazıktı.

Bayan Bennet, "Bayan Forster'ı öyle çok seviyor ki!" diyordu. "Uzağa yollanırsa çok sarsılacak. Genç subayların arasında da pek çok sevdiği var. General ...'nin alayındaki subaylar buradakiler kadar sevimli olmayabilir."

Bay Bennet, kızının kuzey yolculuğuna çıkmazdan önce yeniden aile içine kabul edilme dileğini (çünkü dilek böyle de yorumlanabilirdi) önce kesinlikle geri çevirdi. Gelgelelim Jane ile Elizabeth, kardeşlerinin evliliğinin ana babasınca kabul görmesini hem toplumsal saygınlık hem de duygusal yönden gerekli görüp arzu ediyorlardı. Babalarına öylesine yürekten, gene de öyle mantıklı ve yumuşakça yalvarıp yakardılar ki Bay Bennet sonunda onlar gibi düşünüp onlara uyarak hareket etmeye razı geldi. Bayan Bennet de, evli kızı kuzey ellerine sürgün edilmezden önce onunla komşulara çalım satabileceğini bilmek mutluluğuna erişti. Böylece, Bay Bennet kayınbiraderine yazdığı bir dahaki mektupta yeni evlilerin gelebilmelerine izin verdiğini bildirdi. Nikâh töreni biter bitmez Longbourn'a doğru yola çıkmalarına karar verildi. Ne var ki Wickham'ın bu programı kabul etmiş olması Elizabeth'i şaşırttı. Yalnızca kendi duygularına göre davranabilseydi, en son isteyeceği şey Wickham'la karşılaşmak olurdu.

Dokuzuncu kısım

Lydia'nın nikâh günü gelip çattı. Elizabeth'le Jane ona acıyorlardı, ama onun böyle bir duyguyu paylaşmadığını da biliyorlardı Araba yeni evlileri yan yoldan karşılamaya gönderildi. Genç karıkoca, öğle yemeğine bekleniyorlardı. Ailenin en büyük iki kızı için korku dolu bir bekleyişti bu. Hele Jane... Kendini Lydia'nın yerine koyarak, ben olsam yerin dibine geçerdim, diye düşünüyor ve en küçük kardeşinin de bu tür duygular içinde boğulmasını doğal sayıyordu.

Geldiler. Ev halkı onları karşılamak için kahvaltı salonunda toplanmıştı. Faytonun kapıya geldiğini görünce Bayan Bennet'nin yüzü gülücüklere boğuldu, Bay Bennet'nin yüzüyse büsbütün ciddileşti. Kızlar telaşlı, kaygılı, ürkektiler.

Lydia'nın sesi sofada duyuldu. Kapı açıldı ve genç kadın koşarak içeri girdi. Annesi de koşup onu kucakladı ve sevinç içinde buyur etti. Wickham'a da tatlı bir gülümseyişle elini uzattı ve onlara mutluluklar diledi. Mutlu olduklarından hiç kuşkusu olmadığı ortadaydı.

Bay Bennet onları bu kadar candan karşılamadı. Yüzü iyice asılmıştı. Ağzını hemen hemen hiç açmadı. Genç çiftin bu kaygısız, vurdumduymaz tutumu karşısında tepesi atmıştı. Bu tutum Elizabeth'i nefret içinde bırakmış, Jane'i bile sarsmıştı. Lydia hep o Lydia'ydı – ne uslanmış ne de utanmış! Hâlâ geveze, gözü kara ve başına buyruk. Ablalarının birinden öbürüne giderek ille kendini kutlatıyordu. Sonunda oturdukları zaman çevresine bakarak gözüne çarpan ufak bir değişiklik üstüne düşüncesini belirtti ve gülerek, "Buradan ayrılalı epey oldu," dedi.

Wickham da onun gibi kaygısız ve rahat davranıyordu. Elizabeth ne olsa onun bu derece yüzsüz olabileceğini tahmin etmemişti. Ama gelecekte ondan küstahlığın her türlüsünün beklenebileceğine karar verdi. Kendisi ve Jane utanç içindeydiler, ama onların sıkılmasına neden olan bu iki kişi utanmayı düşünmüyorlardı bile.

Konuşacak konu bulmakta güçlük çekmediler. Gelin hanımla anası çene çalmakta birbirleriyle adeta yarış ediyorlardı. Elizabeth'in yanına düşmüş olan Wickham da konu komşunun hatırını sormaya başladı. Onu görüp dinleyen, utanılacak, üzülecek hiçbir şeyi olmadığını sanırdı. Lydia ise, ablalarının dünyada değinmek istemediği konuyu kendiliğinden açtı:

"Bir düşünün. Ben gideli topu topu üç ay oluyor. Üç günmüş gibi geliyor, ama bu arada olmayan da kalmadı. Evden ayrılırken bu arada evlenivereceğimi rüyamda görsem inanmazdım. İçimden geçirirdim elbet ama hiç olası değildi."

Bay Bennet, "sabır" der gibi gözlerini devirdi, Jane kıpkırmızı oldu ve Elizabeth de Lydia'dan yana kaş göz etmeye çalıştı. Ama görmek, işitmek istemediği şeylere göz ve kulaklarını tıkamasını oldum olası pek iyi bilen Lydia neşeyle konuşmasını sürdürdü: "Ah, anneciğim, köydekilerin benim bugün evlendiğimden haberleri var mı? Olmamıştır, diye korkuyordum. Yolda William Goulding'in arabasını geçtik. Evlendiğimden onun ille haberi olsun diye, bizim arabanın o yana bakan penceresini açtım, eldivenimi çıkardım da elimi pervaza şöyle bir yasladım, yüzüğümü görsün diye. Sonra da gülümseyerek eğilip selamladım onu."

Elizabeth artık konuşmalara dayanamıyordu. Yerinden kalkarak hemen dışarı çıktı ve ancak herkesin yemek odasına geçtiğini duyunca geri döndü. Bu kez de Lydia'nın kurumlu bir havayla anasının sağ yanına geçtiğini gördü ve en büyük ablasına, "Jane, sofradaki senin yerini artık ben alıyorum," dediğini duydu. "Çünkü ben artık evli bir kadınım."

Daha ilk başta bu denli yüzsüz olabilen Lydia'nın zaman geçtikçe yaptıklarından utanmasını öğreneceği pek umulamazdı. Tersine, neşesi ve kaygısızlığı gitgide artıyordu. Teyzesi Bayan Phillips'i, Lucasları ve öteki konu komşuyu görmek ve onların kendisine, "Bayan Wickham" deyişlerini duymak için can atıyordu. Bu arada yemekten sonra hizmetçilere gösteriş yapıp evlendiğini haber vermeye gitti.

Gene kahvaltı salonunda toplandıkları zaman da annesine döndü: "Ey, anneciğim, kocamı nasıl buluyorsun bakalım? Harika bir adam, değil mi? Ablalarım kıskançlıklarından çatlıyorlardır. Umarım onların da kısmetleri yakında açılır. Ama Brighton'a gitmelerini salık veririm.

Koca bulunacak yer orası. Ah, anneciğim, hepimiz birden gitmediğimize çok yazık oldu."

"Çok doğru, kızım. Benim sözüm dinlenilseydi hepimiz gidecektik. Ama, ah, Lydiacığım, senin öyle uzaklara gitmen hiç içime sinmiyor. İlle gitmeniz şart mı?"

"Kaçınılmaz, ama ne çıkar? Ben seviniyorum. Değişiklik olur. Siz, babam, kızlar, sık sık gelir bizde kalırsınız artık. Kışı Newcastle'da geçireceğiz. Herhalde sık sık balolar olur. Kızların hepsine güzel güzel dans eşleri bulurum."

Annesi, "İşte bunu pek beğendim," dedi.

"Dönerken de kızlardan bir ikisini bende bırakırsınız. Kış çıkmadan onlara koca bulacağıma kalıbımı basarım."

Elizabeth, "Ben, izin verirsen, bu cömert öneriyi geri çevireceğim," diye yanıtladı. "Çünkü senin koca bulmak için kullandığın yöntemi beğenmedim."

Konuklar Longbourn'da ancak on gün kalabiliyorlardı. Wickham'ın atanması daha Londra'dayken yapılmıştı ve iki hafta içinde yeni alayına katılması gerekiyordu.

Ziyaretin böyle kısacık oluşuna tek üzülen Bayan Bennet oldu. Kadıncağız elindeki zamandan iyice yararlandı. Kızını alıp alıp ziyaretlere gitti ve evde de sık sık eğlentiler düzenledi. Elizabeth düşüncelerinde haklı olduğunu çok geçmeden anlamıştı: Yani Wickham'ın Lydia'ya olan aşkı, Lydia'nın kocasına olan aşkıyla kıyaslanamazdı. Anlaşılan Wickham, Lydia'yı kaçırmamış, Lydia kendisi ona kaçmıştı. Onun böyle bir işe girişmesine gene de şaşılırdı. Ama besbelli genç adam borçları yüzünden nasılsa kaçıp gizlenmek zorunda kalmış ve bu arada kendine yoldaşlık etmek isteyen genç ve güzel bir kızı da geri çevirmemişti.

Lydia ise kocasını deli gibi seviyordu. Her dakika, "Kocacığım," diyor ve dünyada hiç kimsenin onun eline su dökemeyeceğine inanıyordu. Her konuda Wickham herkesten üstündü.

Gelişinden birkaç gün sonra Jane, Elizabeth ve Lydia baş başaydılar. Lydia, Elizabeth'e dönerek, "Lizzy, düğünümün nasıl geçtiğini sana anlatmadım," dedi. "Ötekilere anlattığımda sen yoktun. Hiç merak etmiyor musun?"

Elizabeth, “Etmiyorum doğrusu,” diye yanıtladı. “Bence bu sözü hiç açmasak daha iyi.”

“Aman sen de. Ne tuhafsın ayol! Ama dinlesen bayılırsın. St. Clement Kilisesi’nde evlendik, çünkü kocacığımın oturduğu yer o semtteydi. Saat on birde kilisede olmamız kararlaştırılmıştı. Ben, dayım ve yengemle birlikte gidecektim. Ötekilerle orada buluşacaktım. Ah, sabah olunca benim elim ayağıma dolaştı. Bir terslik olacak da nikâh geri kalacak diye ödüm kopuyordu. Böyle bir şey olsa hiç kuşkusuz çıldırırdım. Ben bir yandan hazırlanırken yengem de vaaz verir gibi öğüt verip duruyordu. Ama dediklerinin onda biri bile kulağıma girmedi. Ne yalan söyleyeyim, aklım fikrim kocacığımdaydı. Nikâhta acaba mavi ceketini giyecek mi, giymeyecek mi diye merak içindeydim.

“Her neyse, saat onda kahvaltıya oturduk. Kahvaltıdan hiç kalkamayacakmışız gibi geliyordu bana. Bak, aklıma gelmişken söyleyeyim, dayımla yengem beni hiç el üstünde tutmadılar. Evlerinde iki hafta kaldım. İnanır mısınız, bir kez bile sokağa çıkarmadılar. Ne bir toplantı, ne bir gezme ne bir şey... Evet, gerçi yazın Londra ölü oluyor, ama Küçük Tiyatro açıktı hiç değilse. Her neyse, tam araba kapıya geldiği sırada dayımı iş için çağırdılar. Bay Stone denilen o korkunç herif bir şeyler konuşmaya gelmiş. Bir kez iş konuşmaya başladılar mı sonu gelmez gayri. Ödüm koptu. Ne yapacağımı şaşırdım. Eğer saat on biri kaçırırsak o gün nikâh kıyılamayacak, demekti. Neyse ki dayım on dakika sonra döndü de yola çıkabildik. Sonradan aklıma geldi. Dayım bulunmasa bile nikâhın geri kalması için gerekçe yoktu. Onun yerine benim tanıklığımı Bay Darcy de yapabilirdi nasılsa.”

Elizabeth şaşkınlık içinde kalarak, “Bay Darcy mi?” diye bağırdı.

“Elbet ya! Wickham’ı kiliseye o getirecekti. Aaa! Eyvah! Unuttum! Hiç kimseye söylemeyecektim bunu. Yemin bile ettirdilerdi bana. Kocacığım çok kızacak şimdi bana. Gizliydi, sözüm ona.”

Jane, “Mademki sır olarak kalacaktı, artık bu sözü burada kapayalım,” dedi. “Biz de sana soru sormayız, olur biter.”

Lydia, “Çok mersi,” diye kıkırdadı. “Eğer soru sorarsanız dayanamayıp her şeyi söyleyiveririm. O zaman da kocacığım küplere biner.”

Bu, “Sorun söyleyeyim,” demekle birdi. Elizabeth şeytana uymamak için oradan kaçmak zorunda kaldı.

Gelgelelim bu işin içyüzünü öğrenmeden yaşayabilmesi olacak şey değildi. Daha doğrusu işin içyüzünü öğrenmeye çabalamamak elinde değildi. Bay Darcy, Lydia’nın nikâhına gitmiş. Dünyada onun gitmek isteyeceği son yerin bu olması gerekmez miydi? Elizabeth’in kafasından, bu işin içyüzünün ne olabileceği konusunda bir sürü çılgın olasılık geçti, ama hiçbiri içine sinmedi. Bu heyecanlı meraka dayanamayacaktı. Hemen bir kâğıt alarak Londra’daki yengesine kısa bir mektup yazdı. Lydia’nın ağzından kaçırmış olduğu sırrı açıklayabilirse açıklamasını rica etti:

“Hiçbirimizle bir ilişkisi olmayan, ailece yabancımız sayılabilecek bir adamın böyle bir zamanda aranızda bulunmasının, beni ne büyük bir merak içinde bıraktığını sanırım anlayabilirsiniz. Yalvarırım size, hemen bir yanıt yazın da merakımı giderin. Ama çok önemli nedenler yüzünden, ille sır olarak kalması şartsa, o başka. O zaman artık bağrıma taş basar otururum.”

Ama içinden, “Oku da inanma,” diye geçiriyordu.

“Sevgili yengeciğim, bu işin içyüzünü namusumla öğrenemezsem, hile ve dolaplara başvurmaktan çekinmeyeceğim.”

Jane’in ince düşünceliliği Lydia’nın ağzından kaçırdığı şeyi Elizabeth’e özel olarak açmasına engeldi. Bu da Elizabeth’i sevindiriyordu. Sorularına yengesinden bir yanıt çıkıncaya dek konuyu kimseye açmamak en iyisiydi.

Onuncu kısım

Neyse ki mektubunun yanıtını umabileceği en yakın zamanda aldı. Alır almaz da fidanlığa koşup en uçtaki kanepeye oturarak mutlu olmaya hazırlandı. Çünkü mektubun uzunluğu yanıtın olumsuz olmadığını gösteriyordu.

Gracechurch Sokağı, 6 Eylül

Sevgili Yeğenim,

Mektubunu şimdi aldım. Bu sabahımı sana yanıt yazmaya adayacağım. Çünkü sana söyleyeceğim şeyler kısaca anlatılacak gibi değil. İtiraf edeyim ki, benden bilgi istemen beni şaşırttı. Senden böyle bir şey beklemiyordum. Sakın beni kızgın sanma. Yalnızca senin bu bilgilere ihtiyacın olmadığını düşünüyordum. Ama dediğimi anlamamayı seçiyorsan, çok ileri gitmiş olduğum için beni bağışla. Dayın da benim gibi şaştı duruma. Çünkü biz Bay Darcy'nin işi sana danıştığını ve senin her şeyden haberin olduğunu sanıyorduk. Yoksa dayın bu türlü bir çözüm yolu seçmezdi.

Ama mademki habersiz ve bilgisizsin, sana her şeyi anlatayım: Daha benim Longbourn'dan döneceğim gün dayına hiç beklenmedik bir ziyaretçi gelmiş: Bay Darcy! Dayınla birkaç saat kapanıp konuşmuşlar. Neyse ki eve vardığımda Bay Darcy gitmişti de ben senin gibi uzun zaman merak içinde beklemedim. Bay Darcy, dayına Lydia'yla Bay Wickham'ı bulduğunu ve kendileriyle konuşmuş olduğunu haber vermeye gelmiş. Benim anladığıma göre Bay Darcy, Derbyshire'dan hemen bizim arkamız sıra ayrılmış ve kaçak âşıkları bulmak amacıyla Londra'ya gelmiş. Bu davranışının nedeni, Wickham'ın yaptıklarından kendini sorumlu tutmasıymış. Onun ciğeri beş para etmez biri olduğunu ben açıklasaydım, masum bir aile kızı ona kapılmazdı, diye düşünüyormuş. Wickham'la uğraşmayı onuruna yediremediği için, suçu kendinde bulacak kadar cömert ruhlu bir erkek! Her neyse, bu kez ortaya çıkmayı ve kendi ilgisizliğinin yol açtığı bir felaketi hafifletmek için elinden geleni yapmayı boynuna borç bilmiş. Gene de bu işe

karışmasının başka bir nedeni daha varsa, bunun da onurlu bir erkeğe yaraşacak nitelikte olduğuna inanıyorum. Bay Darcy, bizimkilerin yerini kente gelişinden günler sonra bulabilmiş. Ona yol gösteren hiç olmazsa bir ipucu varmış. Biz ise hiçbir şey bilmiyorduk. Zaten Bay Darcy'nin bizim peşimizden Londra'ya gelişinin nedenlerinden biri de buymuş. Yani bizim elimizde olmayan ipucunun kendi elinde olduğunu bilişi. Meğer Londra'da Bayan Georgiana Darcy'nin eski mürebbiyelerinden biri oturuyormuş. Bilmediğim bir nedenle Pemberley'den kovulan bu Bayan Younge adındaki kadın, Edward Sokağı'nda büyük bir ev tutmuş ve pansiyon işleterek geçimini sağlamaya başlamış. Bay Darcy, bu Bayan Younge'ın Wickham'la iyice içli dışlı olduğunu bildiğinden, hemen onun kapısını çalmış, ama istediğini öğrenmesi iki üç gün sürmüş. Benim düşünceme göre kadın rüşvet koparmadan bilgi vermemiş olsa gerek. Gerçekten de Wickham kente gelir gelmez Bayan Younge'a başvurmuş. Eğer boş odası olsa onda kalacakmış! Her neyse, sonunda iyi yürekli dostumuz istediği adresi öğrenmiş. Gidip Wickham'ı görmüş ve sonra Lydia'yla da konuşmak için diretmiş. Bundaki başlıca amacı ona yardım sözü vermek ve Wickham'ın yanından ayrılıp bizim eve sığınmasını sağlamakmış. Ama bakmış ki Lydia'nın yerinden kımıldamaya zerrece gönlü yok! Bu genç hanım, ona akrabalarının kendine vız geldiğini, onun yardımına gerek olmadığını, Wickhamcığından dünyada ayrılmayacağını, günün birinde elbet evleneceklerini, bu dünyada hiç acelesi olmadığını bildirmiş. Kızımızın tutumu bu olduğuna göre, Bay Darcy tek çıkar yolun Wickham'a hemen nikâh kıydırmak olduğunu düşünmüş. Ne var ki daha ilk görüştükleri zaman adamın evlenmeye hiç niyeti olmadığını öğrenmiş. Wickham ağır kumar borçlarından ötürü kaçmak zorunda kaldığını itiraf etmiş ve Lydia'nın kaçışına da, kendi aptallığı, demekten hiç çekinmemiş. Bir yerlere gitmek gerek, diyormuş; ama nereye gideceğini bilmiyormuş ve neyle geçineceği konusunda da hiçbir fikri yokmuş. Bay Darcy, ona Lydia'yla neden evlenmediğini sormuş. Bay Bennet'in zengin olmamakla birlikte elbet kızına bir şeyler verebileceğini ve bunun da Wickham için hiç yoktan iyi olduğunu söylemiş. Ama Wickham hâlâ çok varlıklı bir kız alarak turnayı gözünden vurmak düşleri kurmaktaymış. Geleceği hiç düşünmüyormuş. Bununla birlikte, bu sıkışık durumunda biraz peşin parayı görünce yumuşayabilirmiş. Bay Darcy onunla birçok kere buluşup konuşmuş. Wickham aşırı isteklerde bulunuyormuş, ama en sonunda yola gelmiş. Böylece, Wickham'la anlaşmaya vardıktan sonra, Bay

Darcy bu kez de dayınıza durumu haber vermeye gelmiş. Bu, benim eve dönüşümden bir gün önceymiş, ama Bay Darcy dayını bulamamış. Zaten babanın da henüz Londra'da olduğunu öğrenince, bu durumu onunla konuşmasının yakışık almayacağını düşünerek, o gittikten sonra gene gelmeyi kararlaştırmış. Adını da bırakmadığı için dönüşünde dayına yalnızca, "İş için bir beyefendi aradı," demişler. Cumartesi sabahı Bay Darcy gene gelmiş. Baban gitmiş, dayınsa evdeymiş. Dediğim gibi, uzun uzun konuşmuşlar. Pazar günü Bay Darcy gene geldi ve bu kez onunla ben de görüştüm. Sonuç ancak pazartesi günü alınabildi. Ve alınır alınmaz da size ulakla mektup gönderildi. Gelgelelim Bay Darcy'nin inadı inattı. Lizzyciğim, bir zamanlar bu adama birçok kusur konduruldu. Ama bana öyle geliyor ki onun gerçek kusuru inatçılığı. Her işi ille kendisi yapacakmış. Diretti. Yoksa dayını bilirsin, bu sorunu çözümlemeyi kendi görevi biliyordu. Bir zaman, "Sen ben!" diye çekiştiler. Sanki ne Lydia ne de Wickham için bu özveriler değermiş gibi! Her neyse, sonunda Bay Darcy ağır bastı ve dayın onun isteğine boyun eğdi. Gene de onu asıl üzen nokta, Bay Darcy'nin bu işteki rolünü gizli tutmak isteği yüzünden, kendisinin pek bir şey yapmadığı halde yapmış gibi görünmek zorunda kalmasıydı. Bu nedenle, bu sabah senin mektubun onu çok sevindirdi. Çünkü böylece işin içyüzünü açıklamak olanağını buldu ve hak etmemiş olduğu teşekkürleri duyup okumak acısından hiç değilse birazcık kurtuldu. Hiç değilse birazcık, diyorum çünkü işin doğrusunu şimdilik senden ve belki de Jane'den başka hiç kimsenin duymaması gerekiyor. Genç evlilerimiz için yapılan özverilerin çapını biliyorsundur. Wickham'ın bin sterlini bulan borçları ve ayrıca milislerden ayrılması için gerekli kefillik parası ödendiği gibi, Lydia'nın adına da bin sterlin yatırılıyor.

Dediğim gibi, bunu Bay Darcy tümüyle kendi üzerine aldı; çünkü ailemizin uğradığı felaketin suçunu kendi ilgisizliğinde buldu. Ama Lizzyciğim, bana inan: Bütün bu sorumluluk ve şeref laflarına, lakırdılarına karşın, dayın onun bu soruna karışmasına gene de izin vermezdi. Ne var ki ikimiz de onun ilgilenişini bambaşka bir nedene yorduk ve senin her şeyden haberin var sandık. Her iş kararlaştırıldıktan sonra Bay Darcy, Pemberley'de bırakmış olduğu dostlarının yanına döndü, ama nikâh günü gene Londra'ya geleceğine ve para sorunlarını bir sonuca bağlayacağına söz verdi. Sanırım sana artık her şeyi anlatmış bulunuyorum. Hiçbir şeyden haberin olmadığına göre, bu yazdıklarım seni çok şaşırtacak, ama umarım, hiç olmazsa üzmez.

Bildiğin gibi Lydia gelip bizde kaldı. Wickham da onu sık sık gelip gördü. Wickham her zamanki gibiydi. Lydia'ya gelince; Jane'in geçen çarşamba yazdığı mektuptan anladığıma göre, baba evine döndüğü zaman da öyle davranmış. Onun için, bizim çatımızın altındayken tutumlarını hiç beğenmediğimi yazarsam, sizi yeni baştan üzmüş olmam. Kaç kere kendisiyle ciddi olarak konuşmaya ve yaptığı şeyin kötülüğünü, ailesine verdiği acının büyüklüğünü anlatmaya çalıştım. Eğer dediklerimi duyduysa çok şaşarım, çünkü kulak bile asmadı. Bazen sabrımın taştığı olmadı değil. Ama her keresinde sevgili Janeimle Elizabethimi aklıma getirdim ve onların hatırı için dilimi tuttum. Bay Darcy sözünde durdu ve dediği günde geri dönerek Lydia'nın sana söylediği gibi, düğünde hazır bulundu. Ertesi gün öğle yemeğinde bizdeydi. Çarşamba ya da perşembe günü Londra'dan ayrılacaktı.

Biricik Lizzym, bu olanaktan yararlansam da sana şimdiye dek söylemeye cesaret edemediğim bir şeyi, yani onu ne kadar beğendiğimi söylesem, bana kızar mısın? Bize karşı her yönden tıpkı Derbyshire'daki gibi nazik ve yakın davrandı. Düşünüşlerini, kibarlık ve olgunluğunu, her şeyini beğendim. Bence kusuru biraz ağır ve donuk oluşudur ki, eğer akıllıca bir evlilik yapıp yaşam dolu bir kız alırsa, bu kusurunu da karısı giderebilir. Çok ileri gittimse gene özür dilerim. Bana kızsan bile Pemberley'ye gelmemi yasaklamak gibi ağır bir ceza vermezsin umarım. Çünkü o parkın her köşesini, bucağını iyice gezmezsem gözlerim açık gidecek. İki küçük kısrağın koşulduğu alçak, açık bir fayton bu iş için biçilmiş kaftandır.

Ama artık burada keseyim. Çocuklar yarım saattir beni çağırıyor.

Candan sevgilerle,

M. Gardiner

Bu mektup Elizabeth'in duygularını öylesine altüst etti ki, genç kız sevincin mi, yoksa üzüntünün mü ağır bastığını kestiremedi. Demek Darcy, onların peşinden Londra'ya koşmuş ve böyle bir arayıp sormanın yükünü, sıkıntısını kendi üzerine almış. Nefret edip tiksiniyor olması gereken bir kadının kapısını çalıp ricada bulunmuş. Ve asla görmek istemediği, adını bile anmayı kendine ceza saydığı bir adamla birçok kereler görüşmüş. Onu yola getirmeye çalışmış ve sonunda rüşvetle satın almak zorunda kalmış. Ve bütün bunları Lydia için, hiçbir zaman sayıp beğenemeyeceği bir kız için yapmış. Gerçi

Elizabeth'in içinden bir ses, "Senin için yaptı," diye fısıldıyordu. Ama bu umudun yaşamasına engel olan birçok nokta vardı. Kendisi Darcy'nin evlenme isteğini bir kez geri çevirmişti. Sonra Darcy onu ne kadar sevse, Wickham'la akraba olmak düşüncesinin uyandıracağı nefret ve dehşeti unutturacak kadar sevemezdi. "Kayınbiraderim Wickham!" Daha az gururlu bir erkeğin bile böyle bir yakınlığa başkaldırması doğaldı. Evet, gerçi Darcy büyük özverilerde bulunmuştu, Elizabeth'i utanç içinde bırakacak derecede büyük. Ama aşk, bu davranışlar için yeterli bir neden olamazdı. Wickham'ın alçaklığından ötürü Darcy'nin sorumluluk duyması akla yakın geliyordu. Para durumu bir çözüm yolu sağlamaya elveriyordu. Bu işi doğrudan doğruya Elizabeth'in hatırı için yapması uzak bir olasılık olmakla birlikte, Elizabeth'i rahata kavuşturmak dileği de davranışlarında rol oynamış olabilirdi. Darcy'ye karşı büyük bir gönül borcu altında olduklarını ve bunu dünyada ödeyemeyeceklerini bilmek acı, son derece acıydı. Lydia'nın adının ve namusunun kurtulmasını, her şeyi, her şeyi ona borçluydular. Ah, şimdi Elizabeth onun için beslediği bütün kötü düşünceleri, ona karşı yaptığı bütün hırçınlıkları düşündükçe öyle pişman oluyordu ki! Ne tuhaf durum. Kendi onurunun kırılmış olduğu şu anda Darcy ile gurur duyuyordu. Ondaki insanlık ve büyüklük duygularının, gururu alt etmiş olmasından sonsuz bir sevinç duyuyordu. Yengesinin onun için yazdığı övgü sözlerini birkaç kez üst üste kıvançla okudu. Dayısıyla yengesi, Darcy ile onun arasında bir anlaşma olduğuna inanmışlardı ve hâlâ da inanmaktaydılar. Bunu bilmek bile genç kıza acıyla karışık bir sevinç veriyordu. Bir ayak sesi duyunca düşüncelerinden sıyrılarak yerinden kalktı. Ama başka bir yola sapmaya zaman bulamadan Wickham ona yetişmiş bulunuyordu.

"Galiba sizi rahatsız ediyorum," dedi.

Genç kız gülümseyerek, "Ne demek," diye yanıtladı.

"Sizi rahatsız edersem üzülürüm. Biz sizinle eskiden beri iki iyi dosttuk. Şimdi kardeş olduk."

"Çok doğru. Ötekiler nerede?"

"Bilmem. Lydia'yla annemiz arabayla Meryton'a gidiyorlar. Sevgili kız kardeşim, yengemizle dayımızdan öğrendiğime göre Pemberley'yi gezip görmüşsünüz."

"Evet."
"Bu mutluluğa erdiğiniz için sizi kıskanacağım geliyor. Ama ben o yerleri gene görmeye dayanabileceğimi sanmıyorum. Yoksa Newcastle'a giderken yolda uğrardım. Emektar kâhyayı da gördünüz mü? Zavallı Bayan Reynolds, oldum olası pek severdi beni. Ama yanılmıyorsam size benim sözümü açmamıştır."
"Açtı."
"Öyle mi? Ne dedi, peki?"
"Subay olduğunuzu, ama yazık ki biraz hayırsız çıktığınızı söyledi. Kimi olaylar uzaktan yanlış yansıtılıyor, sanırım."
Genç adam dudağını ısırarak, "Öyle," dedi.
Elizabeth onu böylelikle susturabileceğini ummuştu. Ama çok geçmeden genç adam, "Birkaç hafta önce Darcy'yi Londra'da görünce şaşırdım," dedi. "Birkaç kez sokakta karşılaştık. Bu mevsimde, orada ne işi var, acaba?"
Elizabeth, "Belki Bayan Catherine'in kızıyla evlenebilmek için hazırlıklarını yapıyordur," dedi. "Bu mevsimde Londra'ya gitmesi için olağanüstü bir neden olsa gerek."
"Öyle olmalı. Lambton'dayken onu gördünüz mü? Gardinerların dediğine göre, görmüşsünüz galiba."
"Evet. Bizi kız kardeşiyle tanıştırdı."
"Nasıl, beğendiniz mi onu?"
"Hem de çok beğendim."
"Ben de onun şu son birkaç yıl içinde inanılmayacak derecede değişip gelişmiş olduğunu duydum. Benim tanıdığımda gelecek için pek umut uyandırmayan bir kızdı. Onu beğendiğinize sevindim. Zamanla büsbütün düzelerek gelişeceğini umarım."
"Benimse bundan hiç kuşkum yok. Ne de olsa en güç çağı atlatmış bulunuyor."
"Kympton köyüne yolunuz hiç düştü mü?"
"Hiç sanmıyorum."
"Söyleyişimin sebebi şu: Ben o köyün papazı olacaktım da. Çok güzel bir yer. Papaz lojmanı da çok güzeldir. Her bakımdan çok iyi olacaktı benim için."
"Yaa, vaaz yazmak da hoşunuza gidecek miydi?"

“Hem de nasıl. Görevimin bir parçası olduğu için sanırım buna az zamanda alışacaktım. Boş yere dövünmek doğru değil ama ne yapayım, benim için öyle eşsiz bir şey olacaktı ki bir köy papazının sessiz, dingin yaşantısı, beni, hayallerimde canlandırdığım mutluluğa kavuşturabilecekti. Ne yapalım, kısmet değilmiş. Darcy size bu konuyu açtı mı?”

“Bay Darcy’den değil, ama onun kadar inanılır bir kaynaktan bu konuyla ilgili kimi şeyler duydum. Bu köy papazlığı size ancak bazı koşullarla bırakılmış galiba.”

“Demek böyle duydunuz?”

“Evet. Gene duyduğuma göre vaaz yazma işi o zamanlar pek şimdiki gibi hoşunuza gitmezmiş. Üstelik diyorlar ki papaz olmaktan siz kendiniz caymışsınız. Vaftiz babanızın vasiyeti de ona göre ayarlanmış.”

“Demek öyle diyorlar? Bu söylenenler baştan sona yanlış da sayılmaz. İlk konuştuğumuzda bu noktanın üzerinde durmuştum, belki aklınızdadır.”

Bu sırada evin kapısına varmış bulunuyorlardı. Çünkü Elizabeth ondan bir an önce kurtulabilmek için çok hızlı yürümüştü. Lydia’nın hatırı için onunla kavgaya tutuşmak istemiyordu. Yalnızca neşeli bir gülümseyişle, “Haydi haydi, Bay Wickham, artık kardeş olduk,” dedi. “Olmuş bitmiş şeyler için tartışmayalım. Gelecekte her konuda anlaşacağımızı umuyorum.”

Elini uzattı ve genç adam, onun yüzüne bakacak durumda olmadığı halde, bu eli sevecen bir nezaketle öptü. Sonra içeri girdiler.

On birinci kısım

Bu konuşma sayın Bay Wickham'ı yeterince tatmin etmiş olsa gerek ki, bundan sonra bu konuyu açıp da kendini ve baldızını hiç üzmedi. Elizabeth onun ağzını kapayabildiğine seviniyordu.

Genç evlilerin yola çıkış günleri gelip çattı ve Bayan Bennet uzun bir ayrılığa boyun eğmek zorunda kaldı. Çünkü kocası evcek Newcastle'a gitmek önerisini olumlu karşılamadığı için bu ayrılık galiba bir yıl sürecekti.

"Ah, biricik Lydiam! Birbirimizi kim bilir bir daha ne zaman göreceğiz."

"Kim bilir! İki üç yıl görüşemeyeceğiz gibime geli-yor."

"Bana sık sık mektup yaz güzelim."

"Elimden geldiği kadar yazarım. Ama biliyorsun, evli hanımların işleri başlarından aşkın olduğu için mektup yazmaya pek zamanları kalmıyor. Ablalarım bana her fırsatta yazsınlar artık. Nasılsa işleri güçleri yok."

Damadın vedalaşmasıysa gelin hanımınkinden daha sevecendi. Wickham, gülümseyip tatlı diller döktükçe yakışıklılığı daha da artar gibiydi.

Onlar gittikten sonra kayınpederi, "Harika bir çocuk, doğrusu!" diye konuştu. "O ne işve, o ne cilve! Hepimizle flört ediyor sanki. Koltuklarım kabarıyor doğrusu. Sir William Lucas'ın damadı bile benimki kadar paha biçilmez değildir."

Kızından ayrılmak Bayan Bennet'in günlerce keyfini kaçırdı.

"Ayrılık gibi acı şey yok," diyordu. "İnsanın içine bir garipliktir çöküyor."

Elizabeth, "Görüyorsunuz ya, kız evlendirmenin sonu bu oluyor, anneciğim," diye konuştu. "Artık oturun kalkın da öbür dört kızınızın bekâr oluşuna şükredin bari."

"Aa, hiç de değil! Lydia'nın gurbete gidişinin nedeni evlenmesi değil ki. Kocasının işinin uzakta oluşu."

Ama çok geçmeden ortalarda dolaşmaya başlayan bir söylenti onun gamını dağıtmaya ve içini gene umutla hoplatmaya yaradı.

Netherfield Konağı'nın kâhyası, evi efendisinin gelişine hazırlamak için talimat almış. Bay Bingley, birkaç güne kadar gelecek ve iki üç hafta avlanacakmış.

Bayan Bennet'in etekleri zil çalıyordu artık. Jane'e bakıp bakıp gülümsüyor ve anlamlı anlamlı başını sallıyordu.

Haberi Longbourn'a ilk getiren Bayan Phillips'e, "Demek Bay Bingley geliyor, öyle mi?" dedi. "İyi ediyor. Gerçi bizi ilgilendirmez. Çünkü Bay Bingley bizim hiçbir şeyimiz değil. Onu görünce başımız göğe erecek de değil elbet. Ama buyursun, Netherfield'e gelsin, güle güle otursun. Bir kez geldikten sonra ne olup biteceğini Tanrı bilir. Ama bizim üstümüze görev değil elbet. Biliyorsun, kardeşim, bu konuyu açmamaya çok eskiden söz vermiştik. Eyy, kesin olarak geliyor, öyle mi?"

Bayan Phillips, "İçin rahat etsin," diye yanıtladı. "Kâhya kadın Bayan Nicholls dün Meryton'a inmişti. Sokaktan geçtiğini görünce, işin doğrusunu öğrenmek için kendim sokağa çıktım. O da bana söylentilerin çoğunun doğru olduğunu söyledi. Bay Bingley en geç perşembe, belki de çarşamba günü burada olacakmış. Bayan Nicholls çarşamba için et almaya, kasaba gidiyordu. Altı tane besili ördek aldı."

Janecik, Bingley'nin geleceğini duyunca pespembe kesilmekten kendini alamadı. Elizabeth'e onun adını anmayalı aylar vardı. Ama şimdi kız kardeşiyle baş başa kalır kalmaz, "Teyzemiz bu haberi söyleyince senin bana baktığını gördüm, Lizzy," dedi. "Heyecanlandım gerçi, ama saçma bir nedenle değil. Herkes bana bakacak, diye sıkıldım biraz. Yoksa bu haber bana vız gelir, inan. Ne sevinirim ne de yerinirim. Yalnızca bir şeye seviniyorum: Yalnız geliyormuş. Kız kardeşleriyle gelseydi, belki daha sık görüşmek zorunda kalırdık. Onunla görüşmekten korktuğum için değil, ama herkesin dedikodusundan çekiniyorum da."

Elizabeth bu haberi neye yoracağını bilemiyordu. Derbyshire'dayken Bingley'yi görmemiş olsaydı, onun buraya gerçekten avlanmak için geldiğine inanırdı. Ama şimdi onun Jane'i

sevdiğine inanıyordu ve acaba buraya Bay Darcy'nin rızasını alıp da mı geldi, yoksa bağımsız olarak eyleme geçecek yüreği en sonunda bulabildi mi, diye merak ediyordu.

Kendi kendine, zavallı adamcağız, diye düşünmekten de geri kalmıyordu. Parasıyla kiraladığı eve canı isteyince gelmek hakkı değilmiş gibi, her kafadan ayrı ses çıkıyor. Bari ben onu rahat bırakayım.

Jane ne denli "vız gelir" derse desin, Bingley'nin geliş haberinin onu altüst etmiş olduğunu Elizabeth açıkça görebiliyordu. Jane tedirgin ve tasalıydı.

Bay ve Bayan Bennet de, bir yıl kadar önce uzun uzun tartışmış oldukları konuya yeniden dönmüşlerdi. Bayan Bennet, "Bay Bingley gelir gelmez ona hoş geldine gideceksin, değil mi, hayatım?" diyordu.

"Yoo! Geçen yıl beni zorla gönderdin. Gidersem onun kızlarımızdan birini alacağına az çok söz verdin. Ama hiçbir şey çıkmadı. Bir ikinci kez zamanımı boşa harcamaya hiç niyetim yok."

Karısı bütün komşu erkeklerin Bingley'ye hoş geldine gideceklerini ve onun da gitmesinin gerektiğini ileri sürüyordu.

Bay Bennet, "Benim hiç beğenmediğim bir görgü kuralı bu," diye yanıtladı. "Eğer Bingley bizimle görüşmek istiyorsa buyursun gelsin. Evimizin yolunu bilmiyor değil ya. Komşularımın her gidişgelişlerinde peşlerinden koşmaya hiç niyetim yok."

"Canımın içi, ben onu bunu bilmem. Hoş geldine gitmezsen pek kabalık etmiş olursun. Ama sen gitmesen de ben onu yemeğe çağıracağım. Nasılsa Bayan Long'la Gouldinglere de borcumuz var. Hepsini birden çağırırım."

Bu tasarılarla avunan Bayan Bennet, kocasının kabalığını az çok unutabildi. Ama bütün komşuların Bay Bingley'yi kendinden önce göreceklerini ve buna da kocasının kabalığının neden olduğunu düşünmek, doğrusu pek ağırına gidiyordu.

Jane ertesi gün Elizabeth'e, "Keşke gelmeseydi diyeceğim geliyor," diye dert yandı. "Bence hava hoş. Onunla görüşmek bana vız gelir, ama sabah akşam sözünü işitmeye dayanamıyorum. Annemin içinde kötülük yok, ama bu sözlerin beni nasıl üzdüğünü bilemez ki. Kimse bilemez. Avlanacağı kadar avlanıp gitse de biz de rahat etsek."

Elizabeth, "Avutucu bir şeyler söyleyebilmek isterdim, ama ne diyebilirim ki?" diye yanıtladı. "Çıkar yol yok, üzüleceksin. Ben sana, sabırlı ol, demek zevkinden bile yoksunum. Çünkü melekler gibi sabırlısın zaten."

Derken, Bingley geldi. Bayan Bennet, hizmetçilerin yardımıyla bu haberi hemen aldı. Artık genç adamı yemeğe çağırıncaya dek geçmesi gereken günleri sayıyordu.

Derken onun, Hertfordshire'a gelişinin üçüncü sabahı, at üstünde çit kapısından içeri girip eve doğru ilerlediğini gördü.

Bu sevinçli haberi hemen kızlarına söyledi. Jane yerinden kımıldamadı, ama Elizabeth anasının gönlü olsun diye, nakışının başından kalkarak pencereye gitti. Dışarı baktı. Darcy'nin de Bingley'nin yanında olduğunu gördü ve hemen gidip gene ablasının yanına oturdu.

Kitty, "Bay Bingley'nin yanında bir de adam var, anne," dedi. "Kim acaba?"

"Bir dostu olsa gerek, canım. Ben nereden bileyim?"

"Aaa, hani o zaman da yanında olan adama benziyor. Adı neydi, ayol, hani o uzun boylu, kibirli adam?"

"Ne? Bay Darcy mi? Gerçekten de ona benziyor. İnan olsun, Bay Bingley'in arkadaşı olduğu için başımızın üstünde yeri var gerçi, ama o adamı günahım kadar sevmiyorum doğrusu."

Jane şimdi kaygı ve şaşkınlıkla Elizabeth'e bakıyordu. Gerçi Lambton'da olup bitenlerden ve Lydia konusundan haberi yoktu, ama gene de Jane kız kardeşi için Darcy'yle karşılaşmanın sıkıntılı bir şey olacağını seziyordu. İkisi de sıkılmış ve heyecanlanmışlardı. İkisi de, kendi sıkıntıları kadar birbirlerinin derdini de biliyorlardı. Ama Jane ne de olsa Elizabeth'in şu anki durumunu tam olarak bilemezdi. Elizabeth henüz ablasına Darcy'yi sevmeye başlamış olduğunu ve yengelerinin mektubunu açıklamayı göze alamamıştı. Jane'in gözünde Darcy, yalnızca Elizabeth'in istememiş ve değerini tam bilememiş olduğu adamdı. Ama Elizabeth onu aile şerefini kurtarmış olan ve çok geç sevmeye başladığı erkek olarak görüyordu.

Darcy'yi görünce yüzünden çekilen kan, şimdi gene yanaklarına yürümüştü. Bir an, buraya geldiğine göre beni hâlâ seviyor ve istiyor demektir, diye düşünse de bir an sonra gene karamsarlığa düşerek,

“Önce onun davranışını bir inceleyelim,” diye karar verdi. “Umutlanmayı ondan sonra düşünürüm.”

Serinkanlı olmaya çalışarak nakışını gene eline aldı. Başını kaldırmaya cesareti yoktu. Ama hizmetçinin dışarıdan yaklaştığını duyunca, kaygıyla ablasına bakmaktan kendini alamadı. Jane biraz solgun, gene de Elizabeth’in umduğundan daha serinkanlı görünüyordu. Hizmetçinin hemen ardından beyler görününce Jane’in yüzü pembeleşti, ama genç kız onları hiç istifini bozmadan karşıladı.

Elizabeth konuklarla ancak ayıp olmayacak kadar konuştu, sonra gene oturdu ve olağanüstü bir istekle nakış işlemeye koyuldu. Darcy’ye iyice bakmaya cesaret edememişti. Erkeğin üzerinde bir ciddilik vardı. Pemberley’deki tutumundan çok, buraya ilk geldiği zamanki soğuk tutumuna benziyordu. Belki de Bay ve Bayan Gardiner’a karşı gösterdiği yakınlığı Bayan Bennet’e karşı göstermesinin yolu yoktu da ondan. Acı, gene de akla yatkın bir düşünceydi, bu.

Elizabeth, Bingley’ye de ancak şöyle bir bakmış, ama onun hem mutlu hem de utangaç bir duruşu olduğunu görebilmişti.

Bayan Bennet, Bingley’yi, en büyük iki kızını utandıran bir yaltaklıkla karşıladı. Hele Darcy’ye karşı gösterdiği soğukluğun yanında bu yaltaklık daha da ayıp kaçıyordu. Özellikle Elizabeth, annesinin en sevdiği kızının şerefini Darcy’ye borçlu olduğunu bildiği için, bu yersiz ve yakışıksız soğukluğu görünce yerin dibine geçer gibi oluyordu.

Darcy, Elizabeth’e dayısıyla yengesinin hatırını sorduktan sonra sustu ve başkaca hemen hemen hiçbir şey konuşmadı. Yan yana değillerdi, genç adamın sessizliği belki de bundandı, ama Elizabeth, Lambton’da böyle değildi, diye düşünmekten kendini alamıyordu. Derbyshire’deyken Darcy onunla konuşmasa bile akrabalarıyla konuşmuştu. Ama şimdi dakikalarca sessiz oturduğu oluyordu. Elizabeth ara sıra kendini tutamayarak ona baktığı zaman, onun gözlerini her zaman kendi üzerinde bulmuyordu. Darcy bu sabah Elizabeth’e baktığı oranda Jane’e de bakar gibiydi. Bazen de gözlerini yere dikip oturuyordu. Geçen görüşmelerine oranla daha düşünceli, daha soğuk ve uzak olduğu su götürmezdi.

Elizabeth düş kırıklığına uğramıştı. Ama kendi kendine kızıyor ve başka türlü olmasını nasıl bekleyebilirdim, diye düşünüyordu. Ama, peki, öyleyse neden geldi buraya?

Darcy'den başka kimseyle konuşmakta gönlü yoktu. Ama onunla konuşmayı da göze alamaz gibiydi. Kız kardeşinin hatırını sordu. Sonra sustu.

Bayan Bennet, "Bay Bingleyciğim, bizim buralara çoktandır gelmediniz," diyordu. "Üstelik hiç gelmeyeceksiniz diye korkmaya başlamıştık. Konağı büsbütün kapatacağınızı bile söyleyenler vardı, ama umarım böyle bir niyetiniz yoktur. Siz gideli bizim buralarda çok şey oldu. Lucasların büyük kızı evlenip gitti. Benim kızlardan biri de dünya evine girdi. Haberini almışsınızdır. Üstelik gazetelerde nikâh ilanını okumuş olmanız gerek. Times'la Courier'da çıktığını biliyorum. Ama kısacık bir ilan vermişler. Yalnızca Bay George Wickham'la Bayan Lydia Bennet, demişler. Kızın babasını filan hiç yazmamışlar. İlanı veren de kendi erkek kardeşim. Nasıl oldu da böyle yarım yamalak bir iş yaptı, anlayamıyorum. Siz de gördünüz mü?"

Bingley ilanı görmüş olduğunu söyleyerek onu kutladı. Elizabeth başını kaldırmaktan korkuyordu.

Bayan Bennet, "Kız gelin etmek büyük mutluluk, hiç kuşkusuz," diye ekledi. "Ama, Bay Bingleyciğim, kızımın uzaklara gitmesi de dayanılır gibi değil. Newcastle'a gittiler. Kuzeyde bir yerdeymiş. Artık kaç zaman kalacaklarını da Tanrı bilir. Damadım Wickham'ın alayı oradaymış. Onun milislerden ayrıldığını duymuşsunuzdur. Ama bu alayda şıp diye yer buldu. Çok şükür, dünyadaki kinci insanların sayısı çok değil de, elinden tutacak dostlar bulabildi."

Bu taşın Bay Darcy'ye atıldığını bilen Elizabeth, utançtan yerin dibine geçeceğini sandı. Neyse ki bu sayede dili çözülür gibi oldu ve Bingley'ye dönerek Netherfield'de çok kalıp kalmayacağını sordu.

Bingley birkaç hafta kalmak niyetinde olduğunu bildirdi.

Bayan Bennet, "Kendi koruluğunuzdaki kuşları vurup bitirince bizim koruluğa buyurun da dilediğiniz kadar kuş vurun," dedi. "Buna kocam da çok sevinir. Üstelik kuşların en güzellerini kendisi vurmayıp size bırakır."

Bu yaltaklık, bu dalkavukluk karşısında Elizabeth için için kıvranıyordu. O dakikada ona öyle geldi ki yıllar sürecek bir mutluluk

bile, Jane ve kendisi için böyle ıstırap dolu dakikaların acısını çıkaramazdı. Başlıca dileğim Darcy'yi ve Bingley'yi bir daha ömür boyu görmemek, diye düşünüyordu. Onlara karşı rezil olduğumuz yetti de arttı artık. Tanrım, bir daha gelmesinler buraya.

Bununla birlikte, uzun yılların unutturamayacağı mutsuzluk çok geçmeden hafifler gibi oldu. Çünkü Jane'in güzelliğinin Bingley'yi yeni baştan yakıp tutuşturmuş olduğu Elizabeth'in dikkatini çekmişti. İlk geldiği zaman Jane ile pek az konuşan genç adamın ilgisi her an daha artar gibiydi.

Gerçekten de Bingley, Jane'in tıpkı geçen yılki gibi güzel, geçen yılki gibi yumuşak ve tatlı olduğunu düşünüyordu. Yalnız genç kız geçen yılki kadar neşeli ve konuşkan değildi.

Gerçi Jane çok rahat olmak istiyor ve her zamanki gibi gülüp söylediğine inanıyordu; ama içi öylesine dopdoluydu ki, çok zaman sustuğunu kendisi bilmiyordu.

İki erkek izin isteyerek ayağa kalkınca Bayan Bennet onları birkaç gün sonrası için akşam yemeğine çağırdı:

"Siz bana borçlu durumdasınız, Bay Bingley. Geçen yıl Londra'ya giderken söz vermiştiniz, döner dönmez bize yemeğe gelecektiniz. Görüyorsunuz ya, ben bunu unutmadım. O zaman ne döndünüz ne de sözünüzde durdunuz. Çok üzülmüştüm doğrusu."

Zavallı Bingley bu sözler üzerine biraz şaşırdı. Ve işleri yüzünden gelemediğini, kendisinin de çok üzüldüğünü geveledi.

Bayan Bennet onları hemen o gün öğle yemeğine alıkoymak istemişti. Ama sofrası her zaman zengin olduğu halde, bu misafirleri olağanüstü bir biçimde ağırlamak istiyordu. Kendine damat yapmak istediği bir gencin önemiyle yıllık geliri on bin altını aşan bir kişizadenin gururu, gündelik bir aile yemeğiyle doyurulamazdı, elbet.

On ikinci kısım

Konuklar gider gitmez Elizabeth bahçeye çıktı. Duygularını yatıştırmak istiyordu. Daha doğrusu, duygularını darmadağın eden konuları kendi başına evirip çevirmek istiyordu. Darcy'nin davranışı onu şaşkınlık içinde bırakmıştı.

"Madem böyle soğuk, suspus somurtup oturacaktı, neden geldi öyleyse?"

Bu soruya genç kız içine sinen bir yanıt bulamıyordu. "Londra'dayken dayımla yengeme karşı tıpkı Pemberley'deki gibi yakın ve nazik davranabilmişse, bana karşı neden aynı şeyi yapamadı? Yok, yapamayıp kasılacaktı madem, neden geldi? Beni artık sevmiyorsa böyle surat asıp susmanın ne gereği var? Ah, ne çıldırtıcı ne anlaşılmaz adam! Ama onu artık aklımdan silip çıkaracağım."

Gerçekten de, ister istemez, bir süre için kararında durmak zorunda kaldı. Çünkü tam o sırada ablası Jane yanına gelmişti. Jane'in üstündeki neşe onun, Elizabeth' in tersine bu ziyaretten hoşnut kalmış olduğunu belli ediyordu.

"Neyse, bu ilk görüşme sona erdi ya, artık tam anlamıyla rahatım. Kendi irade gücüme güveniyorum, artık. Bingley istediği kadar gelsin, gitsin, oralı bile olmayacağım. Salı günü gene geliyor diye bayağı seviniyorum. Artık yalnızca iki arkadaş olarak görüştüğümüzü herkes anlayacak."

Elizabeth gülerek, "Ama ne arkadaş," dedi. "Ah Jane, Jane, dikkat et..."

"Lizzyciğim, beni o denli zayıf iradeli mi sanıyorsun? Artık hiçbir tehlike yok."

"Jane bence sen, onu kendine eskisinden daha sırsıklam âşık etmek tehlikesiyle karşı karşıyasın."

Yarım saatlik bir nezaket ziyareti boyunca Bingley' nin gösterdiği yakınlık, Bayan Bennet'in olanca umudunu yeni baştan canlandırmıştı. Salıya kadar kadıncağız saatlerini tatlı düşler ve hazırlıklar içinde geçirdi.

Salı günü Longbourn House'ta birçok konuk birikti ve özel bir merakla yolları gözlenen iki erkek, centilmenliklerini göstererek tam saatinde geldiler.

Yemek salonuna geçerlerken Elizabeth heyecanla, bakalım Bingley eskiden olduğu gibi gene Jane'in yanına geçip oturacak mı, diye merak ediyordu. Bu konularda pek dikkatli olan anneleri de aynı şeyi düşünmüş olacak ki Bingley'yi kendi yanına çağırmaktan kaçındı.

Bingley ise bir an duraksamıştı. Ama nedense Jane tam o sırada ondan yana baktı; nedense tatlı tatlı gülümsedi ve Bingley de kararını verdi: Jane'in yanına geçip oturdu.

Elizabeth bir zafer duygusuna kapılarak Darcy'den yana baktı. Darcy bu yenilgiyi büyük ilgisizlikle karşılamaktaydı. Elizabeth neredeyse onun Jane konusunda rıza göstermiş olduğuna inanacaktı. Ama tam o sırada Bingley'nin de yarı şaka bir kaygı bakışıyla Darcy'den yana baktığını gördü ve onun bu kez Darcy'ye danışmadan Jane'e ilgi göstermeye başladığına inanç getirdi.

Bütün yemek boyunca Bingley'nin davranışı Jane'e hayranlığını belirtecek nitelikteydi. Gerçi genç adam eskisinden daha çekingen davranıyordu, ama Elizabeth, bu kez araya giren olmazsa onun ve Jane'in çok geçmeden murada ereceklerini seziyordu. Bu sonuca henüz bel bağlanamazdı, ama Bingley'nin davranışını izlemek doğrusu insana mutluluk veriyordu.

Yemek boyunca Elizabeth'i avutan tek şey de zaten bu oldu. Çünkü kendisi mutlu olmaktan çok uzaktı. Darcy sofranın ta öbür ucuna, Bayan Bennet'in yanına düşmüştü. Bu durumun ikisine de nasıl zor geleceğini, ikisinin de ne denli keyfini kaçıracağını kestirmek güç bir şey değildi. Elizabeth oturduğu yerden söylenenleri duyamıyordu; ama onların birbirleriyle nasıl az konuştuklarını ve birbirlerine karşı takındıkları tutumun nasıl soğuk ve resmî olduğunu görebiliyordu. Annesinin ev sahipliğine yaraşmayan bu tutumunu gördükçe genç kızın aklına, Darcy'ye karşı ne büyük bir gönül borcu altında oldukları geliyordu. Böyle zamanlarda gidip Darcy'ye,

"İyiliğinizi hepimiz biliyoruz ve hepimiz size minnettarız," dememek için kendini güç tutuyordu.

Yemek sona ermeden önce onunla doğru dürüst konuşabilmek için bir fırsat çıkar da bütün görüp görüşecekleri o ilk resmî selamdan ibaret kalmaz diye umuyordu.

Yemekten sonra hanımlar, beyleri içkileriyle baş başa bırakmak için salona çekildiler. Erkeklerin gelmesini beklerken Elizabeth öyle diken üstünde, öyle tasalıydı ki can sıkıntısından patladı ve çevresindekilere karşı ilgi göstermeyi bile güçlükle başardı. Sanki bütün mutluluğu erkeklerin içeriye gireceği dakikaya bağlıydı.

"Eğer bu kez de yanıma gelip oturmazsa ondan umudumu temelli keseceğim."

En sonunda erkekler içeri girdiler. Darcy dosdoğru Elizabeth'e yönelip onun kurduğu hayalleri gerçekleştirecek gibiydi. Ama ne yazık ki Jane'in çay, Elizabeth'in de kahve dağıttığı masanın başına hanımlar öylesine doluşmuşlardı ki hiç boş yer kalmamıştı. Bu yetmezmiş gibi, erkeklerin içeri girdiğini gören genç kızlardan biri Elizabeth'in tam yanına sokuldu ve "Erkeklerin gelip bizi ayırmalarına izin vermeyelim," diye fısıldadı. "Onlara ihtiyacımız yok bizim."

Darcy dönmüş ve başka bir köşeye doğru yürümüştü. Elizabeth onu gözleriyle izliyor ve onun her konuştuğunu öylesine kıskanıyordu ki kahve dağıtacak sabrı kalmıyordu. Sonra da bu kadar saçmaladığı için kendi kendine kızıyordu.

"Evlenme isteğini bir kez geri çevirmiş olduğum bir adam. Onun bana yeniden öneride bulunmasını ummak gibi aptallık olur mu? Aynı kadına ikinci kez evlenme önermek gibi bir zayıflık belirtisi karşısında başkaldırmayacak erkek var mıdır? Her erkek buna bir zayıflık gözüyle bakar ve böyle bir şeyi nefretle karşılar."

Neyse ki Darcy boşalmış kahve fincanını ona kendisi getirdi de genç kız biraz canlanır gibi oldu. Ve bu olanaktan yararlanarak, "Kız kardeşiniz hâlâ Pemberley'de mi?" diye, sordu.

"Evet. Noel'e dek orada kalacak."

"Yalnız mı orada? Dostlarınızın hepsi ayrıldılar mı?"

"Kız kardeşimin yanında Bayan Annesley var. Öbürleri üç hafta önce Scarborough'ya gittiler."

Elizabeth söyleyecek başka bir şey bulamadı. Ve biraz da o konuşsun diye bekledi. Ama genç adam dakikalarca onun yanında hiç sesini çıkarmadan durdu. Sonra deminki kızın gene Elizabeth'in kulağına bir şeyler fısıldadığını duyunca yürüyüp gitti.

Çay takımları kaldırılıp iskambil masaları kurulduğu zaman hanımlar ayaklandılar. Elizabeth de, artık şimdi yanıma gelir diye umuda kapıldı.

Ama bu umutları da toptan suya düştü. Oyuncu toparlamak hırsında olan Bayan Bennet, genç adamı hemen ağına düşürerek oyun masalarından birine oturttu. Artık Elizabeth için o gece hoşça zaman geçirmek umudu kalmamıştı. İkisi de bütün gece ayrı masalarda oturmaya yazgılıydılar. Elizabeth için tek avuntu şuydu ki, Darcy ondan yana bakmaktan doğru dürüst oyun oynamıyordu.

Bayan Bennet, Bingley ile Darcy'yi gece sofrasına alıkoymak için planlar kurmaktaydı. Ama onların arabalarını erken bir saat için çağırmış olduklarını öğrenince hevesi kursağında kaldı. Sonunda bütün konuklar gidip de yalnız kaldıkları zaman kızlarına dönerek, "Ey, kızlar, ne buyrulur bu toplantıya?" diye sordu. "Bence çok parlak geçti. Yemekler pek güzeldi doğrusu. Av eti nar gibi kızarmıştı. Çok yumuşak olduğunu herkes söyledi. Çorba, geçen hafta Lucaslarda içtiğimiz çorbadan yüz kat lezzetliydi. Kekliklerin pek güzel piştiğini Bay Darcy bile söyledi. Onun en azından iki üç tane Fransız aşçısı vardır sanırım. Sana gelince, Janeciğim, güzelliğin iyice üzerindeydi. 'Jane'in bu gece pek güzelliği var, değil mi?' diye sorduğumda Bayan Long bile, 'Evet,' dedi. Sonra, ne buyursa beğenirsin? 'Ah, Bayan Bennet, galiba Jane'i sonunda Netherfield'de göreceğiz,' dedi. Yemin ederim böyle dedi. Pek iyi bir hatuncağız, şu Bayan Long. Yeğenleri de hiç güzel olmamakla birlikte terbiyeli kızlar. Pek seviyorum onları."

Kısacası, Bayan Bennet'in neşesine diyecek yoktu. Bingley'nin tutumundan, Jane'in eninde sonunda onu elde edeceği kanısına varmıştı. Üstelik umutları o denli aşırıydı ki Bingley'nin hemen ertesi gün gelip Jane'i istemesini bekledi. Bingley gelmeyince de düş kırıklığına uğradı.

Jane, Elizabeth'e, "Çok güzel bir toplantı oldu doğrusu," dedi. "Gelenler birbirine çok uygundular, hemen kaynaştılar. Umarım yakın zamanda gene bir araya geliriz."

Elizabeth gülümsedi.

"Yok Lizzy, gülme böyle. Bana inan. Sen benden kuşkulandıkça benim içim içimi yiyor. İnan bana, ben ona yalnızca sevimli, aklı başında bir dost olarak bakıyorum. Başka hiçbir şey düşünmüyorum. Onun şimdiki haline bakıyorum da, eskiden de beni sevmiyormuş, bana umut vermeye niyeti yokmuş, diye düşünüyorum. Herkese karşı yakın, candan, sıcakkanlı bir adam olduğu için bize öyle gelmiş olsa gerek."

Kız kardeşi, "Çok taş yüreklisin, Jane," dedi. "Hem bana gülme diyorsun hem de gülünç sözler ediyorsun."

"İnsanları kimi şeylere inandırmak ne güçmüş meğer."

"Hatta bazen olanaksız."

"Peki ama Lizzy, neden ille ona hâlâ âşık olacakmışım?"

"Öyle bir soru ki nasıl yanıtlayacağımı bilemiyorum. Kusuruma bakma, ama eğer ille ona âşık olmadığını ileri süreceksen kendine başka dert ortağı bul. Çünkü ben buna hiç inanmıyorum."

On üçüncü kısım

Yemekli toplantıdan birkaç gün sonra Bay Bingley gene Longbourn'a geldi; hem de yalnız olarak. Darcy o sabah Netherfield'den ayrılarak Londra'ya gitmiş, ama on güne kadar gene gelecekmiş. Bingley, Longbourn'da bir saatten çok kaldı. Neşesi iyice üzerindeydi. Bayan Bennet onu yemeğe alıkoymak istedi, ama genç adam, büyük bir üzüntüyle, başka yere sözü olduğunu söyledi.

"Bir dahaki sefere öyleyse, Bay Bingley."

"Elbette efendim. Eğer izin verirseniz çok yakın zamanda gelmek isterim."

"Yarın boş musunuz?"

Bingley, "Evet, yarın hiçbir yere sözlü değilim," diyerek çağrıyı sevinçle kabul etti.

Ve ertesi gün öyle erkenden çıktı geldi ki, Longbournlu hanımların hiçbirisi hazır değildi.

Bayan Bennet saçları yarı toplanmış durumda, sırtında sabahlığıyla kızlara koşarak bağırdı:

"Jane, çabuk hazırlan da aşağıya koş! Geldi! Bay Bingley geldi! Yeminle aşağıda! Ne olur, kuzum, çabuk tut elini. Sarah, Sarah hemen gel de Bayan Jane'in giyinmesine yardım et. Bayan Lizzy'nin saçları sonraya kalsın."

Jane, "Hemen aşağı inmeye çalışırız," dedi. "Ama Kitty şimdiye dek hazırlanmıştır sanırım. Hepimizden önce odasına çıkmıştı."

"Boş ver sen şimdi Kitty'yi. Onun ne ilgisi var şimdi bu işle? Haydi, tatlım, çabuk ol, çabuk. Hadi, kuşağın nerede?"

Ama Jane, yanında kız kardeşlerinden biri olmadıkça aşağı inmemekte ayak diredi.

Bayan Bennet ise onu Bingley'yle baş başa bırakmak çabalarından vazgeçmedi. Çaydan sonra Bay Bennet, huyu olduğu üzere kitap odasına çekildi. Mary de piyano çalışmaya gitti. Engellerden ikisi

böylece ortadan kalktıktan sonra Bayan Bennet, Elizabeth'le Kitty'den yana dik dik bakıp kaş göz etmeye başladı. Ama iki kız bunu görmediler bile. Kitty sonunda görünce, "Ne var, anneciğim? Neden göz kırpıp duruyorsun öyle?" diye sordu. "Bir şey mi var?"

"Hiçbir şey yok, kızım. Göz kırpan da kim?"

Bayan Bennet tam beş dakika rahat oturabildi. Sonra böyle dört dörtlük bir olanağı kaçırmak istemediği için birden ayağa kalkarak, "Kitty, gel güzelim, sana bir söyleyeceğim var," dedi.

Ve kızı böylece dışarı çıkardı.

Jane hemen Elizabeth'ten yana telaşlı bir bakış fırlattı. Çevrilen bu dolaptan korktuğunu anlatan ve sakın sen gideyim deme, diye yalvaran bir bakıştı bu.

Ama birkaç dakika sonra Bayan Bennet salon kapısını yarı aralayarak, "Lizzy, cancağızım!" diye seslendi. "Gel, bir şey söyleyeceğim."

Elizabeth, ister istemez, dışarı çıktı.

Bayan Bennet holde ona, "Onları baş başa bırakalım," diye fısıldadı. "Kitty ile ben yukarıya, benim daireme gidiyoruz."

Elizabeth annesine söz anlatmaya çabalamadı. Onun Kitty'yi alıp yukarı çıkmasını bekledi, sonra gene sessizce salona döndü.

Bayan Bennet'in çevirdiği dolap o günlük boşa gitti. Bay Bingley dünyanın en sevimli, en kibar, en neşeli konuğuydu, ama Jane'e aşkını bildirmek için hiçbir çabada bulunmadı. Akşam yemeğine de kalmayı sevinçle kabul etti ve gitmeden önce (daha çok kendisinin ve evin hanımının çabasıyla), ertesi gün gene gelerek Bay Bennet'le birlikte ava çıkması kararlaştırıldı.

Bugünden sonra Jane, ona yalnızca arkadaş gözüyle bakmaktan dem vurmaz oldu. Daha doğrusu artık Bingley'den hiç konuşmuyordu. Ama Elizabeth'in içi rahattı: Her şeyin çok yakında sonuca bağlanacağına inanıyordu. Kendi kendine gülerek, Bay Darcy zamanından önce çıkıp gelerek işi bozmasa bari, diye düşünüyordu, ama onun bu işi bozmaya niyeti olsa, Bingley'yi böyle tehlikeli bir durumda bırakarak Londra'ya gitmezdi.

Bingley ertesi sabah tam zamanında geldi ve öğleye kadar Bay Bennet'le avlandı. Bay Bennet'in böylesine candan ve konuşkan bir ev sahibi olabileceğini, doğrusu Bingley hiç ummamıştı. Ama Bay Bennet

genç adamla baş başayken alay edecek ya da küçümseyecek bir konu bulamadığı için çok rahat davrandı ve iki erkek iyi zaman geçirdiler.

Bingley öğleden sonrayı da Longbourn'da geçirdi ve Bayan Bennet konukla Jane'i baş başa bırakmak için gene seferberliğe geçti.

Çaydan hemen sonra mektup yazmak için kahvaltı salonuna çekilen Elizabeth'in bu seferberlikten haberi olmadı, çünkü herkesin iskambil oyununa oturacağını sanmıştı.

Ama mektubunu bitirdikten sonra salona dönünce, annesinin bu kez dolabı tam çevirmiş olduğunu görerek dondu kaldı. Ablasıyla Bingley ocak başında, son derece önemli bir konuşmaya dalmış durumdaydılar. Elizabeth onların ne konuştuğunu anlamamış olsa bile, kapıya doğru dönen yüzlerindeki bakış her şeyi açıklamaya yeterdi.

İki taraf da öylesine şaşalamıştı ki tek söz söyleyemediler. Elizabeth gene dönüp gitmeye niyetlendi, ama tam o sırada Bingley, Jane'e bir şeyler fısıldadıktan sonra koşarcasına dışarı fırladı.

Jane sevinçli bir haberi Elizabeth'ten gizli tutamazdı. Hemen gidip kız kardeşini kucakladı ve dünyanın en mutlu insanı olduğunu sevinçten sesi titreyerek belirtti.

"Bu mutluluk çok büyük!" diyordu. "Çok aşırı büyük. Ben layık değilim buna. Ah, herkes niçin benim kadar mutlu değil?"

Elizabeth ablasını öyle candan, öyle içten bir sevinçle kutladı ki sözle anlatılamaz. Kız kardeşinin her sözü de Jane için yeni bir mutluluk kaynağı oluyordu. Onun yanında kalıp her şeyi ona anlatmak istiyordu, ama bunu yapamazdı.

"Anneme gitmem gerek," diye güldü. "Kim bilir şu anda nasıl merak içindedir. Onu bu meraktan kurtarmalıyım. Güzel haberi de benden başkasından duymasına izin veremem. Bingley babamla konuşmaya gitti. Ah, Lizzy, bu haber herkesi öyle sevindirecek ki. Bu kadar mutluluğa nasıl dayanacağım ben?"

Ve Jane böyle diyerek, yukarıda, Kitty ile birlikte, çevirdiği dolabın sonucunu beklemekte olan annesinin yanına koştu.

Yalnız kalan Elizabeth, geçen yıl kendilerini aylarca bekletip üzen sorunun sonunda böyle çarçabuk, kolaycacık çözümlenivermesini düşündükçe gülümsemekten kendini alamıyordu.

"Darcy'nin bütün aldığı önlemlerin, Caroline'la ablasının bütün yalan dolanlarının sonucu bu oldu işte. En akla yakın, en güzel sonuç."

Birkaç dakika sonra Bingley içeri girdi. Gelecekteki kayınpederiyle konuşması az ama öz olmuştu. Bingley daha kapıyı açarken hemen, "Ablanız nerede?" diye sordu.

"Yukarıda, annemin yanında. Şimdi gelir."

O zaman genç adam kapıyı kapayıp içeri girdi ve "Beni bir kardeş olarak kutlayın," dedi.

Elizabeth de onun aileye gireceğine son derece sevindiğini bütün içtenliğiyle bildirdi. Sonra Jane aşağı ininceye dek Elizabeth, Bingley'nin nasıl mutlu ve Jane' in nasıl eşsiz olduğunu dinlemek zorunda kaldı.

Gerçi Bingley körkütük âşıktı, ama onun bütün gül pembe düşlerinin sağlam bir temele dayandığına Elizabeth inanıyordu. Bu temel Jane'in olağanüstü iyiliği ve iki gencin arasındaki düşünce ve duygu benzerliğiydi.

Hepsi de son derece sevinçli bir gece geçirdiler. Mutluluğu yüzüne tatlı bir ışık gibi vurduğu için Jane her zamankinden daha güzel görünüyordu. Kitty'nin göz süzüp gülümsemesinden, umarım benim sıram da yakında gelir, diye düşündüğü belliydi. Bayan Bennet sevincini nasıl belirteceğini bilemiyordu. Bay Bennet de gece sofrasına çağrılıp geldiği zaman çok mutlu olduğunu bakış ve davranışlarıyla açıkça ortaya koydu.

Gene de ortadaki durum üstüne ağzını açıp da tek bir söz etmedi. Ancak ziyaretçileri veda edip gider gitmez, Bay Bennet en büyük kızına döndü ve "Jane, seni kutlarım," dedi. "Çok mutlu olacaksın."

Jane hemen koşup onun boynuna sarıldı ve yanaklarından öperek ona teşekkür etti.

Babası, "Sen iyi kızsın," dedi. "Güzel bir yuva kuracağını düşündükçe içim rahat ediyor. Bingley'yle gül gibi geçineceğinize inanıyorum. Huylarınız birbirine hiç de zıt değil. İkiniz de o derece uysalsınız ki hiçbir şeyin üzerinde bir karara varamayacaksınız. Öylesine yumuşaksınız ki bütün hizmetçileriniz sizi soyup soğana çevirecek. O derece açık ellisiniz ki ayağınızı bir türlü yorganınıza göre uzatamayacaksınız."

"Umarım böyle olmaz, babacığım! Para konularında hesapsızlık ya da düşüncesizlik etmek benim için bağışlanmaz bir suç olur."

Bayan Bennet de, "Ne demek, yorganına göre ayak uzatmamak," diye araya karıştı. "Sevgili Bay Bennet, sen neler diyorsun kuzum? Ayol, Bingley'nin yılda dört beş bin sterlin geliri var, belki daha bile çok." Sonra büyük kızına döndü: "Ah, biricik Jane, öyle mutluyum ki, bu gece gözüme uyku girmez artık. Ama ben bu işin böyle biteceğini zaten biliyordum. Başından beri biliyordum, eninde sonunda işin buraya varacağını. Bu derece güzel oluşun boşa gitmeyecekti elbet... Hiç unutmam. Geçen yıl Bingley'yi daha ilk görüşümde (buralara yeni gelmişti henüz), sizin bir araya gelmenizin akla çok yakın olduğunu düşünmüştüm. Ah! Dünyanın en yakışıklı erkeği o!"

Wickham'la Lydia'yı çoktan unutmuştu. Jane artık birinci derecede gözdesiydi. Şu anda gözü öteki kızlarını görmüyordu bile.

Kızlar da ablalarının mutluluğundan kendilerince paylarını almak için yollar arayıp bulmaktaydılar: Mary, Netherfield'deki kitaplıktan yararlanabilmek için izin istiyor ve Kitty de orada her kış mutlaka birkaç balo verilmesini diliyordu.

Bingley artık o geceden sonra Longbourn'a her gün gelip gider oldu. Çok zaman kahvaltıdan önce gelip gece sofrasından sonralara dek yanlarında kalıyordu. Meğerki barbar bir komşu ona, geri çeviremeyeceği bir çağrıda bulunmasın. Onu saatlerce Jane'inden ayrı koyan bu tür densizliklerden genç adam son derece yaka silkiyordu.

Elizabeth artık ablasıyla konuşacak pek zaman bulamıyordu. Çünkü Bingley'yle olduğu sürece Jane başka kimseyle ilgilenemiyordu. İki nişanlının ister istemez birbirlerinden ayrıldıkları saatlerde Elizabeth çok işe yarıyordu. Bingley, Jane'i bulamayınca hemen Elizabeth'i yakalıyor ve ona Jane'den söz ediyordu. Bingley'nin yokluğunda da Jane aynı şeyi yapıyordu.

Bir akşam iki kız kardeş baş başayken Jane, "Bingley bana sanki dünyaları verdi," dedi. "Geçen bahar benim Londra'da oluşumdan hiç haberi olmadığını söyledi. Ben ihtimal vermemiştim, doğrusu."

Elizabeth, "Ben de tersine, bundan kuşkulanmıştım," diye yanıtladı. "Peki, bunu nasıl anlattı sana?"

"Kız kardeşlerinin işi olsa gerek. Onlar ağabeylerinin benimle evlenmesini istemiyorlardı ki buna da şaşmam. Çünkü istese daha ne kızlar alabilirdi. Ağabeylerinin benimle ne derece mutlu olduğunu gördükleri zaman içleri rahat edecek elbet. Onlarla aramın gene

düzeleceğini biliyorum, ama eski yakınlığımız ne de olsa geri gelemez artık."

Elizabeth, "Bu senin ağzından duyduğum en kinci söz," diye güldü. "Aferin sana! O kızların ikiyüzlülüğüne kapılırsan doğrusu çok üzülürüm."

"İnanır mısın, Lizzy, Bingley geçen yıl buradan ayrıldığı sırada beni seviyormuş. Ama benim ona karşı ilgisiz olduğuma kanaat getirdiği için bir daha buralara dönmemiş."

"Ufak bir yanlışlık yapmış. Her neyse, hiç değilse alçakgönüllü olduğunu gösterir bu onun."

Jane bunun üzerine nişanlısının ne derece sade, nasıl kibirsiz bir insan olduğunu överek onu göklere çıkarmaya başladı.

Elizabeth, Bingley'nin bu işte Darcy'nin oynadığı rolü ortaya vurmayışına sevindi. Gerçi Jane dünyanın en hoş görür, en barışçı ruhuna sahipti, ama Darcy'nin bu işe burnunu sokuşunu bilse, onu pek kolay bağışlayamazdı.

Jane, "Ben dünyanın en mutlu kızıyım," diyordu. "Ah, Lizzy, bu devlet kuşu neden yalnızca benim başıma kondu sanki? Senin de böyle mutlu olduğunu görebilsem! Keşke dünyada Bingley gibi bir ikinci erkek olsaydı da o sana kısmet olsaydı."

"Sen bana Bingley gibi kırk erkek versen, ben senin gibi mutlu olamam. Senin gönlünün, huylarının güzelliğine sahip olmadıkça senin mutluluğuna da erişemem. Yok, Jane, bırak ben kendi başımın çaresine kendim bakayım. Eğer kısmetim çok açıksa belki gün gelir, bir ikinci Bay Collins karşıma çıkar."

Jane'le Bingley'ye söz kesilmesi elbet uzun zaman gizli kalacak değildi. Bayan Bennet haberi Bayan Phillips' in kulağına fısıldamış, o da izin bile almadan Meryton' daki bütün komşularına duyurmuştu.

Herkes o saat, Bennetlerin, dünyanın en talihli ailesi olduğuna karar verdi. Oysa daha birkaç hafta önce Lydia ilk kaçtığı zaman, herkes onların son derece bahtı kara bir aile olduğunda karar kılmıştı.

On dördüncü kısım

Jane ile Bingley'ye söz kesilmesinden bir hafta kadar sonra, hepsi birden yemek salonunda oturmaktayken, dışarıdan birden bir tekerlek sesi duyulunca, dört atlı bir kapalı arabanın bahçe yolundan yaklaşmakta olduğunu gördüler. Sabahın bu erken saatinde gelen kişi sıradan bir konuk olamazdı. Zaten araba da, önde oturan uşağın üniforması da yabancıydı.

Bingley, bir konuğa yakalanarak eve kapanıp kalmamak için hemen Jane'e korulukta dolaşmayı önerdi. Onlar gittikten az sonra da kapı açıldı ve uşak gelen kişinin adını verdi.

Bu, Bayan Catherine de Bourgh'tu.

Hepsi de, gelenin beklenmedik biri olduğunu bilmekle birlikte, sözle anlatılamayacak kadar şaştılar. Hele Bayan Bennet'le Kitty'nin şaşkınlığı, hanımefendi hazretlerini tanımadıkları halde, Elizabeth'inkinden kat kat üstündü.

Hanımefendi hazretleri her zamankinden daha burnu havada, daha buyurgan bir havayla içeri girdi, Elizabeth'in selamına yalnızca başını eğerek karşılık verdi ve tek söz söylemeden geçip köşeye oturdu.

Böyle önemli ve soylu bir ziyaretçi geldiği için koltukları kabarmakla birlikte şaşkına da dönmüş olan Bayan Bennet, hanımefendiyi büyük bir nezaketle karşıladı. Hanımefendi ise bir süre sessizlik içinde oturduktan sonra donuk ve sert bir tavırla Elizabeth'e dönerek, "Umarım iyisinizdir, Bayan Eliza," dedi. "Şu hanım da anneniz olsa gerek."

Elizabeth kısaca, "Evet," diye yanıtladı.

"Bu da kız kardeşlerinizden biri, öyle mi?"

Bayan Catherine'le konuşmak olanağı bulduğuna sevinen Bayan Bennet, "Evet, hanımefendi," dedi. "En küçükten bir önceki kızım. En

küçük kızımı daha geçenlerde gelin ettim. En büyük kızım da, yakında kocası olacak olan gençle bahçede geziniyor."

Kısa bir sessizlikten sonra Bayan Catherine, "Bahçeniz ve koruluğunuz küçük," diye konuştu.

"Elbette Rosings Park'la kıyaslanamaz, hanımefendi hazretleri. Ama Sir William Lucas'ınkinden çok daha büyük olduğunu söyleyebilirim."

"Yaz akşamları bu salonda nasıl oturuyorsunuz? Pencerelere akşam güneşi vurur."

Bayan Bennet, yaz akşamları bu salonda hiç oturmadıklarını hanımefendi hazretlerine anlattı. Sonra, "İzin verirseniz hanımefendi hazretlerine bir şey sormak istiyorum," diye ekledi. "Bay ve Bayan Collins iyidirler umarım?"

"Evet. İkisi de çok iyi. Kendilerini önceki gece gördüm." Elizabeth onun Charlotte'tan bir mektup çıkarıp vereceğini umuyordu. Bu ziyaretin başkaca nedeni olamazdı. Ama Bayan Catherine mektup filan çıkarmadı. Elizabeth ne düşüneceğini bilemiyordu.

Bayan Bennet son derece büyük bir kibarlıkla, hanımefendi hazretlerine serinletici bir şeyler alması için neredeyse yalvardı. Bayan Catherine oldukça kaba bir tavırla ricayı geri çevirdi. Sonra ayağa kalkarak Elizabeth'e döndü:

"Bayan Eliza, sizin çimliğin bir yanında güzelce bir ağaçlık gözüme çarptı gelirken. Eğer bana arkadaşlık etmek inceliğinde bulunursanız, orada şöyle bir gezinmek istiyorum."

Bayan Bennet hemen, "Git, kızım da, hanımefendi hazretlerine bahçemizi gezdir," diye atıldı. "Kameriyemizi çok beğeneceğini sanıyorum."

Elizabeth odasına koşup güneş şemsiyesini aldı, sonra da soylu konuğuyla birlikte aşağı indi. Sofadan geçerlerken Bayan Catherine yemek ve oturma salonlarının kapılarını açıp içerilerini kısaca gözden geçirerek, "Kötü sayılmaz," buyurdu ve sonra gene yürüdü.

Arabası sokak kapısının önündeydi. Elizabeth onun nedimesinin arabanın içinde beklemekte olduğunu gördü. Fidanlığa giden çakıl döşeli yolu hiç konuşmadan geçtiler. Şu anda her zamankinden daha kaba ve küstah davranmakta olan bu kadına hiçbir ilgi göstermemeye

Elizabeth kararlıydı. Ona baktıkça, "Bu kadını Darcy'ye nasıl benzetebildim?" diye şaşıyordu.

Fidanlığa girer girmez Bayan Catherine hemen söze başladı: "Bayan Eliza, benim buraya gelişimin nedenini sanırım anladınız. İçiniz, vicdanınız sanırım ki size, benim buraya neden geldiğimi söylüyordur."

Elizabeth içten gelen bir şaşkınlıkla ona baktı.

"Çok yanlışınız var, efendim. Sizi burada görmek onurunu neye borçlu olduğumu bir türlü bilemiyorum."

Hanımefendi hazretleri öfkeli bir sesle, "Bayan Eliza, benimle oyun olmayacağını bilmeniz gerekir," dedi. "Ama siz ne kadar numara yaparsanız yapın, ben açık konuşacağım. Zaten ben oldum olası açık sözlü, içi neyse dışı da öyle olmakla ün yapmışımdır. Şu sırada da kişiliğime aykırı davranacak değilim ya!

"İki gün önce kulağıma gelen bir haber beni son derece kaygılandırdı. İşittiğime göre ablanız çok parlak bir evlilik yapmak üzere olduğu gibi, siz Bayan Eliza, sizin de çok geçmeden yeğenim – evet, benim öz yeğenim– Bay Darcy ile evlenmeniz söz konusuymuş. Gerçi bunun alçakça bir dedikodudan başka bir şey olmadığını biliyorum. Böyle bir şeye ihtimal verirsem kendi yeğenimi aşağılamış olurum ki ben onu bu denli alçaltamam. Ama gene de işitir işitmez, hemen buraya gelerek duygularımı size bildirmeye karar verdim."

Elizabeth şaşkınlık ve nefretle kızararak, "İşittiklerinizin doğru olmasını olanaksız görüyorsunuz madem, bunca yol gelmek zahmetine niçin katlandınız? Buna şaşarım," dedi. "Buraya gelmekteki amacınız nedir?"

"Bu söylentinin hemen ve herkese karşı yalanlanmasını sizden istemek için geldim."

Elizabeth kılını kıpırdatmadan, "Sizin bizleri görmek için kalkıp da Longbourn'a gelmeniz bu söylentiyi yalanlamak değil, tersine doğrulamak anlamındadır," diye yanıtladı. "Yani eğer böyle bir söylenti gerçekten varsa."

"Eğer mi? Yani haberiniz yokmuş gibi mi yapacaksınız? Aslında yemeyip içmeyip bu söylentiyi çevreye yayan sizler değil misiniz? Bunun dillerde gezdiğinden haberiniz yok mu yani?"

"Benim kulağıma hiç gelmedi."

“Bu söylentinin temelsiz olduğunu da böyle kesinlikle ileri sürebilir misiniz?”

“Açık sözlülükte hanımefendi hazretleriyle ben yarışamam. Siz istediğiniz kadar soru sorun, ben bunları yanıtsız bırakmayı seçiyorum.”

“Aaaa, ben buna hiç gelemem! Sorduklarımı yanıtlamanız için üsteleyeceğim, Bayan Eliza. O... yani yeğenim Darcy size evlenme önerdi mi?”

“Hanımefendi hazretleri böyle bir şeyin olamayacağını söylediler ya!”

“Olmaması gerekir. Eğer yeğenim aklını peynir ekmekle yemediyse öyledir. Ama bir zayıf zamanında siz işvelerinizle, cilvelerinizle onun gözünü boyayıp aklını çelmiş olabilirsiniz.”

“Eğer böyle yapmışsam tutup da, ‘Yaptım,’ diye açığa vurmam ya, öyle değil mi?”

“Bayan Eliza, siz benim kim olduğumu bilmiyor musunuz? Ben bu tür konuşulmaya alışık değilim. Darcy’ nin teyzesi ve aile büyüğü olmak sıfatıyla, onun her işini bilmek benim hakkımdır.”

“Ama benim her işimi bilmek hakkınız değildir. Hele bu şekilde davrandığınız sürece, size bilgi vermeye niyetim varsa bile vermem.”

“Daha açık konuşayım. İstemek küstahlığında bulunduğunuz bu evlenme, gerçekleşemez. Dünyada olamaz. Çünkü Bay Darcy benim kızımla sözlüdür. Şimdi ne buyrulur?”

“Yalnızca şu: Eğer bu dediğiniz doğruysa, yeğeniniz bana evlenmekten söz etmiş olamaz.”

Bayan Catherine biraz durakladı. Sonra gene konuştu: “Aralarındaki söz resmî anlamda değildir. Ama ikisi arasında doğduklarından beri bir çeşit beşik nişanı vardır. Hem ben hem de Darcy’nin annesi için bu, dünyada en büyük dileğimizdi. Kendi aramızda, daha onlar beşikteyken söz kestik. Tam bizim düşlerimiz gerçek olmak üzereyken, kim olduğu belirsiz bir el kızı araya girip bunu engelleyecek, öyle mi? Onun ailesinin rızası, başka bir kıza sözlü oluşu size vız mı geliyor? Daha beşikteyken kızımla nişanlanmış olduğunu demin söyledim, duymadınız mı?”

“Evet, duydum, zaten önceden de böyle bir şey kulağıma çalınmıştı. Ama bundan bana ne? Eğer yeğeninizle evlenmeme

başkaca engel yoksa, annesiyle teyzesi onun başkasıyla evlenmesini istediler diye ondan vazgeçemem. Sizin elinizden gelen tek şey onun kızınızla evlenmesini dileyip tasarlamaktır, gerçekleştirmek Bay Darcy'ye düşer. Eğer Bay Darcy kuzinine söz vermemişse ve âşık da değilse, neden başka birini seçmesin? Eğer seçtiği kız bensem neden onu kabul edemeyeyim?"

"Çünkü şeref, onur, akıl, düşünce ve maddi çıkar buna engeldir de ondan! Evet, çıkar diyorum, Bayan Eliza. Eğer onun ailesini hiçe sayarsanız, evlendikten sonra sizi adam yerine koyacaklarını da ummazsınız. Evlendiğiniz adamın bütün akrabaları sizi hor görecek, kınayacak, küçümseyecektir. Evliliğiniz bir yüz karası sayılacaktır. Hiçbirimiz adınızı anmayız artık."

Elizabeth, "Bunlar gerçekten çok kötü şeyler," dedi. "Ama Bay Darcy ile evlenen kız, öyle eşsiz mutluluk kaynaklarına kavuşacaktır ki bu noksanlar ona vız gelecektir."

"İnatçı, dik kafalı kız! Geçen bahar sana gösterdiğim yakınlığın karşılığını böyle mi ödeyecektin? Bana hiç gönül borcun yok mu? Oturalım lütfen... Bayan Eliza, ben buraya amacıma ulaşmak kararıyla geldim, bundan dönecek değilim. Yabancıların kaprisine boyun eğmeye, isteğime karşı gelinmesine de alışık değilim."

"Bu beni hiçbir şekilde etkilemez. Yalnızca hanımefendi hazretlerini daha acınacak bir duruma düşürmekle kalır."

"Kesme benim sözümü! Çeneni kıs da dinle. Kızımla yeğenim birbirleri için yaratılmış sayılırlar, birbirlerine öylesine denk. Ana tarafından ikisi de aynı köklü soydan gelmedir. Baba tarafları da soyluluk unvanı taşımamakla birlikte, adı sanı anılır, şerefli, köklü ailelerdir. İkisinin de hem ana hem baba tarafı paralı. Aileleri onları birbirlerine yaraştırıyor, birleştirmek istiyorken, aralarına giren kara kedi de kim oluyor? Soyu sopu belirsiz, parasız pulsuz, görgüsüz, açgözlü bir kız. Göz yumulabilir mi buna? Yumulamaz ve yumulamayacaktır da. Sen de zaten kendi çıkarını bilseydin, gözün bu derece yukarılarda olmazdı. Yetiştiğin çevreden ayrılmak istemezdin."

"Yeğeninizle evlenmek bence çevremden ayrılmak olmaz ki! Bay Darcy bir centilmense, ben de bir centilmenin kızıyım. Buraya kadar birbirimize eşitiz."

“Doğru. Gerçekten de bir centilmenin kızısın. Ama anan kimmiş? Dayıların, teyzelerin, eniştelerin kimler oluyor? Beni hiçbir şey bilmiyor sanma.”

Elizabeth, “Akrabalarım kim olursa olsun,” diye yanıtladı. “Eğer yeğeninizin bir söyleyeceği yoksa sizi ilgilendirmez.”

“Bana kesin olarak söyler misin: Yeğenimle aranızda söz var mı?”

Gerçi Elizabeth salt onu kızdırmak için susmak istiyordu. Gene de bir dakika düşündükten sonra, “Hayır,” demekten kendini alamadı.

Bayan Catherine biraz yatışmış gibiydi.

“Böyle bir sözü hiçbir zaman kabul etmeyeceğine de söz verir misin?”

“Hiç de vermem!”

“Bayan Bennet, beynimden vurulmuş gibiyim. Şaşkınlıktan küçükdilimi yuttum. Ben sizin daha aklı başında bir hanım kız olduğunuzu sanırdım. Ama benim yenilgiyi kabul edeceğimi sanırsanız, kendi kendinizi aldatmış olursunuz. Sizden dilediğim sözü almadan gitmeyeceğim.”

“Ben de böyle bir sözü dünyada vermeyeceğim. Beni yıldırıp da böyle akıldışı, gülünç durumlara düşüremezsiniz. Hanımefendi hazretleri istiyorlar ki Bay Darcy kendi kızlarıyla evlensin. Ama ben sizin dilediğiniz sözü versem, bu evlenmeyi kolaylaştırmış olur muyum acaba? Diyelim ki Bay Darcy beni seviyor, benim olumsuz yanıtımı duyunca hemen dönüp kızınızı mı isteyecek? İzin verirseniz şunu söyleyeyim, Bayan Catherine, bana böyle bir öneride bulunmanız son derece yanlış, akla sığmaz bir iş olduğu kadar, ileri sürdüğünüz nedenler de sudan. Bu tür gözdağlarıyla beni etkileyeceğinizi sanıyorsanız, beni çok yanlış anlamışsınız demektir. Sizin böyle kişisel işlerine burnunuzu sokmanızı yeğeniniz nasıl karşılar, bilmiyorum, ama benim kişisel işlerime burnunuzu sokmaya zerrece hakkınız yok. Onun için çok rica ederim, bu sözlerle beni rahatsız etmekten artık vazgeçin.”

“Yok güzelim, yavaş gel bakalım. Daha sözüm bitmedi benim. Deminden beri sıraladığım bütün engellere ekleyeceğim bir tane daha var. En küçük kız kardeşinizin yaptığı yüz kızartıcı işten haberim yok sanmayın. Her şeyi biliyorum. Nikâhı dayınız ve babanız, o delikanlıya para yedirerek zorla kıydırdılar. Böyle bir kız benim yeğenime baldız

olacak ha? Kendi kâhyasının oğlu olan bir adam onun kaynı olacak ha? Dünyanın sonu! Nasıl düşünebiliyorsunuz bunu? Pemberley'de yaşayıp ölmüş olanların yüce ruhları için bundan daha büyük lanet olur mu?"

Elizabeth dişlerini sıkarak, "Artık sözlerinize ekleyecek bir şey kalmış olamaz," dedi. "Beni elinizden geldiğince aşağıladınız. Şimdi artık izninizle eve döneceğim."

Ve bunları söylerken genç kız ayağa kalktı. Bayan Catherine de kalktı, eve doğru yürümeye başladılar. Hanımefendi hazretleri ateş püskürüyordu.

"Yeğenimin şerefi, saygınlığı sana vız geliyor demek! Duygusuz, bencil kız! Seninle evlenirse dünyaya karşı küçük düşeceğini hiç mi düşünmüyorsun?"

"Bayan Catherine, artık size söyleyecek sözüm yok. Bu konuda düşündüklerimi biliyorsunuz."

"Demek ona ille evet diyeceksin ha?"

"Öyle bir şey demedim. Yalnızca kendi mutluluğumu hesaba katarak davranacağım. Bu konuda ne sizi ne de başka herhangi bir yabancıyı dikkate alamayacağımı söyledim."

"Güzel. Demek ricamı geri çeviriyorsun. Görev, onur ve minnet duygularının gerektirdiklerine boyun eğmeyi reddediyorsun. Yeğenimi bütün çevresine karşı beş paralık etmeye, dünyaya karşı gülünç düşürmeye kararlısın."

Elizabeth, "Bu konuda beni herhangi bir kimseye bağlayan ne görev ne onur ne de gönül borcu var," diye karşılık verdi. "Çünkü Bay Darcy ile evlenirsem hiç kimseye, hiçbir yönden zararım dokunmaz. Benimle evlenirse ailesinin ve dünyanın gözünden düşmesine gelince, böyle dar düşünceli bir ailenin tavrı zaten önemsenemez. Herkes de bu çeşit yargılara katılacak kadar aptal değildir elbet."

"Demek senin düşüncen bu. Demek kesin kararın bu. Güzel! Ben de şimdi ne yapacağımı öğrenmiş oldum. Açgözlü hayallerinin gerçekleşeceğini hiç sanma Bayan Eliza. Ben buraya seni sınamaya gelmiştim. Sağduyuyla davranacağını umuyordum. Ama madem inatlaşıyorsun, bak görürsün, ben de dediğimi yapacağım."

Ve Bayan Catherine, eve dönünceye dek bu yollu konuştu durdu. Araba kapısına vardıkları zaman da, "Sizinle vedalaşacak değilim,

Bayan Eliza," dedi. "Annenize selam bırakmaya da niyetim yok. Böyle bir ilgiye layık değilsiniz siz. Ciddi olarak canımı sıktınız."

Genç kız karşılık vermedi ve Bayan Catherine hazretlerini buyur etmeden kapıyı açıp içeri giriverdi. Yukarıya çıkarken arabanın kalkıp uzaklaştığını duydu. Annesi onu giyinme odasının kapısında karşıladı ve heyecanla, Bayan Catherine'in neden eve gelip biraz dinlenmediğini sordu.

Kızı, "İstemedi," diye yanıtladı. "Gitmesi gerekiyormuş."

"Çok soylu duruşlu, güzel bir kadın. Bize uğraması da ne büyük şeref. Collinslerin selamını getirmeye gelmiş olmalı. Sanırım bir yerden bir yere gidiyordu da, Meryton'dan geçerken bize de uğradı. Sana başkaca önemli bir şey söylemedi, değil mi Lizzy?"

Elizabeth, istemeyerek ufak bir yalan söylemek zorunda kaldı. Çünkü hanımefendi hazretleriyle arasında geçen konuşmayı açıklamanın olanağı yoktu.

On beşinci kısım

Bu şaşırtıcı ziyaret Elizabeth'i allak bullak etmişti. Bunun etkisinden uzun zaman kurtulamadı ve artık saatler saati yalnızca bunu düşündü. Bayan Catherine demek salt onunla Bay Darcy'nin arasını bozmak için Rosings'ten kalkıp ta buralara gelmek zahmetine girişmişti. Akla yakın bir iş doğrusu! Ama bu sözleşme söylentisinin nereden çıkmış olabileceğini Elizabeth kestiremiyordu. Sonunda şöyle düşündü: Darcy, Bingley'nin en yakın arkadaşı, kendisi de Jane'in kız kardeşi olduğuna ve Bingley'yle birlikte buraya geldiğine göre, çevredekiler hemen bir kulp takmış olsalar gerekti. Nasıl ki kendisi bile çok zaman, Jane'le Bingley evlendikleri zaman Darcy'yi daha sık görmek olanağını bulabileceğim, diye düşünmüyor muydu? Kendisinin gelecek için düşündüğü bir şeyi, demek ki eş dost hemen pişirip kotarmışlardı. Elizabeth bu söylentinin Lucas Lodge'daki komşularınca çıkarıldığını ve Collinsler yoluyla Bayan Catherine' in kulağına gittiğini sanıyordu.

Bayan Catherine'in söylediklerini kafasında evirip çevirdikçe genç kız, o bu işe karışmakta direnirse doğabilecek sonuçlar için kaygı duyuyordu. Çünkü kadının, ille bu evlenmeyi önleyeceğim, diye dayatmasından, şimdi de yeğenine başvuracağı anlaşılıyordu. Böyle bir evlenmenin sakıncaları konusunda vereceği bir demeç Darcy'nin üzerinde ne gibi bir etki bırakırdı, artık orasını Elizabeth düşünmek bile istemiyordu. Darcy'nin Bayan Catherine'i ne derece sevdiğini ve düşüncelerine ne derece önem verdiğini genç kız bilemezdi. Darcy'nin yaşlı teyzesine Elizabeth'in verdiğinden daha üstün değer vermesi pek doğaldı. Hem sonra Bayan Catherine, böyle bir aileden kız almanın sakıncalarını sayıp dökmekle Darcy'nin en zayıf noktasına parmak basmış olacaktı. Gururuna pek düşkün olan genç adam, Elizabeth'e gülünç gelmiş olan görüş ve sakıncaları pek yerinde, pek oturaklı birer öğüt olarak dinleyip önemseyebilirdi.

Son görüşmelerinde Darcy kararsızlık içinde bocalar gibiydi. Eğer böyleyse, bir aile büyüğünün öğüt ve ricaları ona kesin kararını verdirtebilirdi. O zaman da genç adam artık buralara bir daha dönmezdi. Bayan Catherine Londra'ya gidince Darcy'yi bulup konuşursa, Darcy'nin yakında Netherfield'e dönmek üzere verdiği söz de suya düşerdi.

Elizabeth kendi kendine söz verdi: Eğer şu birkaç gün içinde Darcy, Bingley'ye mektup yazar da gelemeyeceğini bildirirse, ben bunu kendimce yorumlarım. Artık bütün umudumu keser, onun beni hâlâ sevdiğini düşünmekten vazgeçerim. Bana sahip olabilecekken salt gururu yüzünden bu işten vazgeçerse, ben de onu az zamanda kafamdan ve gönlümden siler atarım.

Gelen ziyaretçinin kimliğini öğrenince bütün aile şaşaladı, ama hepsi de Bayan Bennet'in merakını yatıştırmış gibi görünen tahminlerle yetinmek zorunda oldukları için, Elizabeth bir sürü şakaya, iğneli sözlere konu olmaktan kurtuldu.

Ertesi sabah aşağıya inerken babası elinde bir mektupla kitaplıktan çıktı.

"Ben de seni aramaya geliyordum, Lizzy," dedi. "Gel biraz."

Genç kız babasının peşinden yürüdü. Onun ne söyleyeceğini merak ediyor, bunun elindeki mektupla ilgili bir şey olabileceğini düşünmek, merakını daha da depreştiriyordu. Birden bu mektubun Bayan Catherine'den olabileceği aklına geldi. Babasına uzun uzadıya açıklamalarda bulunmak zorunda kalacağını düşününce içi karardı.

Baba kız şömine başına geçip oturdular. O zaman Bay Bennet, "Bu sabah aldığım bir mektup beni pek şaşırttı," diye söze başladı. "Seni ilgilendirdiği için, neler dediğini senin de bilmen gerekir. Dünya evine girmeye hazırlanan iki tane kızım olduğunu şimdiye dek bilmiyordum. Son derece önemli bir erkeğin gönlünü fethettiğin için seni kutlarım."

Elizabeth o saat mektubun hanımefendi hazretlerinden değil de hanımefendinin yeğeninden geldiği kanısına vardı ve yanaklarına al bastı. Ama onun herhangi bir açıklamada bulunmayı gerekli görmüş olmasından hoşnut mu kalsın, yoksa mektubu kendine değil de

babasına yazdığı için kızsın mı, bilemedi. Bu arada babası konuşmasını sürdürüyordu:

"Bu işten haberli gibisin. Zaten genç hanımlar bu gibi işleri hemen sezerler. Ama mektubun kimden geldiğini senin zekânın bile bulup çıkaramayacağına bahse girerim. Eski hayranın Bay Collins'ten!"

"Bay Collins mi? Onun ne söyleyeceği varmış ki?"

"Son derece önemli ve ilginç şeyler, kuşkusuz. Önce en büyük kızımın yaklaşan evliliğinden ötürü beni kutluyor. Bunu iyi yürekli, dedikoducu komşularımız Lucaslardan duymuş. Bu konuda yazdıklarını okuyup da senin sabrını tüketmeye hiç niyetim yok. Seninle ilgili bölümde Bay Collins şöyle buyuruyor:

Bu mutlu konuda eşimle ben sizi candan kutladıktan sonra, izin verirseniz başka bir konuya da kısaca değinmek istiyorum. Bu konuda da aynı kaynaktan haber almış bulunuyoruz. İkinci kızınız Elizabeth'in de çok geçmeden, ablasının ardından, Bennet soyadına veda edeceği sanılıyormuş. Kendisine seçeceği söylenen eş, ülkenin en seçkin kişilerinden biridir.

"Lizzy, Bay Collins kimi demek istiyor acaba? Bak ne demiş:

"Bu genç centilmen bir insanın arzulayabileceği her türlü erdeme bol bol sahiptir: şahane mülkler, soylu bir aile, büyük bir varlık, büyük bir saygınlık. Böyle bir beyefendinin evlenme önerisini kaçırmak istemeyeceğiniz doğaldır. Ama birdenbire karar vermenin tehlikelerine karşı, kardeşim Elizabeth'i ve sizi uyarmak isterim.

"Lizzyciğim, bu söylediği beyefendinin kim olabileceği konusunda hiç bildiğin var mı? Ama bekle, şimdi öğreneceksin.

"Sizi uyarmak istememin nedeni şudur: Bu beyin en yakın akrabası olan Bayan Catherine de Bourgh'un böyle bir evlenmeyi onaylamadığına inanıyoruz.

"Görüyorsun ya, Lizzy – Bay Darcy'yi demek istiyormuş meğer. Açık söyle, sürpriz oldu bu senin için, değil mi? Yalnızca bu adamın adını söylemek, Lucasların çıkardığı söylentiye yalan damgasını

vurmaya yeter. O Bay Darcy ki, bir kadına ancak kusur bulmak amacıyla bakar. Belki ömründe sen onun gözüne bile ilişmemişsindir. Harika doğrusu!"

Elizabeth de babası gibi işi şakaya vurmaya çalıştı, ama zoraki bir gülüşten ötesini beceremedi. Babasının şakaları ona ömründe böylesine batmamıştı.

"Gülünç bulmuyor musun bu işi?"

"Hem de pek gülünç. Kuzum, gerisini de okur musunuz, baba?"

"Dün gece hanımefendi hazretlerine böyle bir evlilik olasılığından söz etmiştim. Kendisi hemen her zamanki büyük gönüllülüğüyle bu konudaki düşüncelerini açıklamak iyiliğini gösterdiler. Böylece onun aile durumu yüzünden, kendi deyimiyle, böyle onur kırıcı bir evlenmeye dünyada rıza göstermeyeceği ortaya çıktı. Ben de sıcağı sıcağına kaleme sarılarak bu haberi sizlere ulaştırmayı boynuma borç bildim ki, sevgili kardeşimle soylu hayranı, ailece onaylanmayan bir evliliğe kalkışmasınlar!"

Bay Collins daha sonra şunları sözlerine ekliyor:

"Kardeşim Lydia'nın acıklı serüveninin böyle örtbas edilebildiğine gerçekten sevindim. Ne var ki onların nikâhtan önce birlikte yaşamış olmalarının herkesçe bilinmesi beni sıkıyor. Aynı zamanda, ancak meslek ve mevkiimin gerektirdiği bir görev olarak, yeni evlileri nikâhtan hemen sonra evinize almış olduğunuzu duyunca ne denli şaştığımı da söylemekten kendimi alamıyorum. Böylelikle günahı onaylamış oldunuz. Eğer ben Longbourn papazı olsaydım, bu davranışınıza şiddetle karşı çıkardım. Gerçi dini bütün bir Hıristiyan olarak onları bağışlamanız şart, gene de onların bir daha yüzüne bakmamanız ve adlarını bile andırmamanız gerekirdi...

"İşte Bay Collins'in din ve insanlık anlayışı da bu kadarmış, Elizabeth! Mektubunun geri kalan bölümünde, sevgili Charlotte'un durumundan ve bebek beklemenin sevincinden söz ediyor.

"Ama hiç de gülmedin ya Lizzyciğim? Umarım hanım kızlık yapmaya kalkıp da bu boş dedikodulara kızmak gibi numaralar çevirmezsin. Komşularımızı alaya alıp eğlenemedikten ve gülemedikten sonra yaşamın ne anlamı kalır?"

Elizabeth, “Yok, çok hoşuma gitti, doğrusu,” dedi. “Ama öyle tuhaf ki!”

“Zaten gülünç yanı da tuhaf oluşu ya! Dedikodu çıkaracak bir başka adam seçselerdi, üzerinde durulmazdı. Ama Darcy denilen adamın ilgisizliği, sonra senin ondan hiç hoşlanmayışın durumu pek gülünçleştiriyor, doğrusu. Gerçi mektup yazmaktan nefret ederim, ama Bay Collins’le mektuplaşmaktan, dünyaları verseler vazgeçemem. Yok, yok, mektuplarını okudukça onu Wickham’a bile yeğ tutacağım geliyor ki, damadımın küstahlığıyla ikiyüzlülüğü bence pek değerlidir. Kızım Lizzy, ya Bayan Catherine ne buyurdu bu işe? Buraya hoşnutsuzluğunu bildirmek üzere mi gelmiş?”

Bay Bennet’in bu sorusuna kızı gülerek karşılık verdi. Babasının bunu, hiçbir şeyden kuşkulanmadan laf olsun diye sorduğunu bildiği için, üstelemesinden hiç korkusu yoktu. Elizabeth duygularını maskelemekte şimdiye dek hiç bu denli güçlük çekmemişti. İçinden ağlamak geliyordu, oysa gülmesi şarttı. Babası Bay Darcy’nin ilgisizliğinin üzerinde durmakla onun içini dağlamıştı. Genç kız bir yandan babasının bu derece çevresinden habersiz yaşayışına, çevresinde olup bitenleri görmeyişine şaşıyor, sonra da, belki babamın görüşünde kusur yok, belki ben olmayan şeyleri görüp uyduruyorum, diye korkuya kapılıyordu.

On altıncı kısım

Bingley'nin, Darcy'den gelemeyeceğim, diye özür dileyen bir mektup alacağına Elizabeth yarı kesin gözüyle bakıyordu. Ama tersine, aradan bir hafta bile geçmeden Bingley, bir sabah Longbourn Köşkü'ne gelişinde Darcy'yi de yanında getirdi. İki arkadaş erkenden geldiler. Annesi Darcy'ye, Bayan Catherine'in gelişinden söz açacak, diye Elizabeth çok korktu. Neyse, daha Bayan Bennet buna fırsat bulamadan Bingley, Jane ile baş başa kalmak istediği için, yürüyüşe çıkmak önerisinde bulundu. Öneri onaylandı. Bayan Bennet yürüyüş yapmak huyunda değildi, Mary de hiçbir zaman yürümeye zaman bulamazdı. Ama geriye kalan üç kızla iki erkek hep birlikte dışarıya çıktılar. Jane ile Bingley çok geçmeden geride kaldılar, böylelikle Elizabeth, Kitty ve Darcy'nin önden ilerlemelerine olanak verdiler.

Bu üç kişi, aralarında pek az konuşuyorlardı. Kittycik bu anlı şanlı adamdan ürktüğü için gık diyemiyordu. Elizabeth'se için için, cüretli bir karar vermekteydi. Kim bilir, belki Darcy de aynı şeyi yapıyordu.

Kitty, arkadaşı Maria'ya uğramak istediği için Lucaslara doğru yürüdüler. Elizabeth herkesin birden Lucaslara girmesine bir neden görmedi. Onun için Kitty'yi bıraktıktan sonra bütün cesaretini toplayarak Darcy ile baş başa yürümeye başladı. Kararını uygulamanın tam zamanı işte şimdiydi. Genç kız korkuya kapılmasına olanak vermeden, hemen söze başlayarak, "Bay Darcy, ben çok bencil yaratığın biriyim," dedi. "Kendi içimi boşaltmak pahasına sizin duygularınızı incitmeyi bile göze alıyorum. Kendimi tutacak gücüm kalmadı artık: Zavallı kız kardeşime yaptığınız eşi görülmedik iyilikten ötürü size teşekkür etmeden duramayacağım. Bunu öğrendiğimden beri, size karşı duyduğum sonsuz gönül borcunu belirtmek için can atıyordum. Evdekilerin de olaydan haberleri olsaydı, onlar da size minnet duyarlardı."

Darcy şaşkınlık ve heyecan dolu bir sesle, "Üzüldüm, çok üzüldüm," dedi. "Bu işten sizin haberiniz olmamalıydı. Durumu yanlış anlayarak tedirgin olabilirsiniz. Bayan Gardiner'a güvenebileceğimi sanmıştım."

"Yengemi kınamayın. Sizin bu işle ilgilendiğinizi önce Lydia ağzından kaçırdı. Ondan sonra da ben her şeyi öğrenmeden rahat edemedim. İzin verin de size bütün ailem adına tekrar tekrar teşekkür edeyim. Çok cömert, çok iyi yüreklisiniz. Bu işi çözümlemek için ne sıkıntılara katlandınız!"

"İlle teşekkür etmeniz şartsa, yalnızca kendi adınıza edin. Bu işe karışmamın birçok nedeni vardı. Size huzur vermek düşüncesinin bu nedenlere güç kazandırdığını yadsımayacağım. Ama aileniz bana hiçbir şey borçlu değil. Hepinize saygım vardır, ama bu işle uğraşırken, inanın, tek sizi düşündüm."

Elizabeth, utangaçlığından tek söz söyleyemeyecek durumdaydı. Kısa bir sessizlik oldu. Sonra genç adam, "Benim duygularımla oynamayacak kadar iyisiniz," diye sözlerini sürdürdü. "Eğer bana karşı duygularınız nisan ayındaki gibiyse hemen söyleyin. Benim duygu ve dileklerim hiç değişmedi. Ama tek sözünüz üzerine bu konuyu ömür boyu kapatırım."

Elizabeth onun şu anda nasıl sıkıntılı, ne derece zor bir durumda olduğunu sezinleyebiliyordu. Bu yüzden kendini konuşmaya zorladı. Gerçi sözleri pek birbirini tutmuyordu, ama gene de geçen bahardan beri duygularının kökten değiştiğini ve onun önerisini şimdi minnet ve sevinçle karşıladığını anlatabildi. Bu yanıtın verdiği mutluluk, besbelli genç adamın ömründe hiç duymadığı kadar büyüktü. Sevincini belirten sözlerin inceliği ve gücü, onun Elizabeth'e nasıl delice tutkun olduğunu belirtiyordu. Elizabeth şu anda onun gözlerine bakabilecek durumda olsa, mutluluk ve sevincin ona ne derece yaraştığını görebilirdi. Ama bakmasa da duyabiliyordu ya. Onu kendine her an biraz daha yaklaştıran ve her an daha çok değer kazandıran sevda dolu sözlerini genç kız kana kana dinledi.

Nereye gittiklerini bilmeksizin yürüyorlardı. Duyguları, düşünceleri ve konuşmalarıyla öylesine dopdoluydular ki çevreye dikkat edecek durumda değildiler.

Elizabeth bu anlaşmalarını Bayan Catherine'e borçlu olduklarını öğrenmekte gecikmedi. Hanımefendi hazretleri gerçekten de Londra'dayken yeğenine uğramış. Ona Longbourn'a gidişini, bu yolculuğun amacını ve Elizabeth'le yaptığı görüşmeyi anlatmış. Genç kızın, "küstahlığı" ve "tersliği" üzerinde özellikle durarak her sözünü birer birer yeğenine iletmiş. Böylelikle yeğenini ondan soğutacağını umuyormuş. Ne yazık ki bunun sonucu hanımefendi hazretlerinin umduğunun tam tersi olmuş.

"Bu bana umut verdi. Oysa o zamana dek umuda kapılmaktan korkuyordum. Ama seni tanıdığım için biliyordum ki eskisi gibi beni hiç istemiyor olsaydın, bunu Bayan Catherine'e hiç çekinmeden, açıkça söylerdin."

Elizabeth pespembe kesilip gülerek, "Evet, sen benim ne derece dobra dobra konuştuğumu herkesten iyi bilirsin," diye yanıtladı. "Seni kendi yüzüne karşı öyle feci şekilde kötüledikten sonra, tüm akrabalarına karşı da yermekten çekinmezdim elbette!"

"Sen o gece bana hak etmediğim hiçbir şey söylemedin ki. Gerçi bana yüklediğin suçlar temelsizdi, birçok konuda yanılmıştın. Ama sana karşı olan davranışlarımı ne denli kınasan azdı. Bağışlanmaz bir küstahlık. Aklıma geldikçe ürperiyorum."

Elizabeth, "O gece hangimizin daha suçlu olduğumuz konusunda kavga etmeyelim," dedi. "Eğer dikkatli bakarsak, ikimizde de suç vardı. Ama o günden bu yana ikimiz de daha olgun ve düşünceli olmasını öğrendik gibi geliyor bana."

"Doğrusu ben kendi kendimi böylesine kolaylıkla hoş göremiyorum. O gece neler dediğimi, nasıl davrandığımı, konuşma tarzımı, tutumumu düşündükçe aylar var ki acı içinde kıvranıyorum. Hele senin bana söylediklerin hiç kulağımdan gitmiyor. Sözlerinle bana nasıl işkence ettiğini bilemezsin... bilemezsin. Gene de itiraf edeyim ki bu sözlerin haklı olduğunu kabul edebilmem çok uzun sürdü."

"Sözlerimin böyle derin iz bırakacağını hiç ummamıştım, doğrusu. Seni bu yollu etkileyebileceğimi aklımın ucundan bile geçirmemiştim."

"Buna inanırım. Çünkü beni soğuk ve duygusuz sanıyordun. Yok, yadsıma. Yüzünün o geceki ifadesi hâlâ gözümün önünde."

“Kuzum, bırak artık o geceyi. Bu anıları tazelemek bir işe yaramaz. Yalnız şuna yemin ederim ki o geceki davranışımdan ben de uzun zamandır, bütün varlığımla utanmış bulunuyorum.”

Darcy bu kez, o gece yazmış olduğu mektuptan söz açarak, “Bu mektubu okuyunca düşüncelerin biraz olsun değişmeye başladı mı?” diye sordu. “Okuyunca beni biraz olsun haklı gördün mü?”

Elizabeth de o mektubun kendi üzerindeki etkisini ve ona karşı beslediği peşin yargıların zamanla nasıl çürüyüp ortadan kalktığını anlattı.

Darcy, “Yazdığım şeyleri okuyunca acı çekeceğini biliyordum, ama bu kaçınılmazdı,” diye anlatmasını sürdürdü. “Mektubu yok etmişsindir umarım. Kimi bölümleri vardı ki –hele başlangıçta– yeniden okumanı hiç istemem, çünkü düşündükçe kötü oluyorum. Öyle cümleler var ki yeni baştan okursan, benden gene soğuyabilirsin.”

“Sen gerekli görüyorsan yakarım o mektubu. Benim duygularım zamanla, gerçekleri anladıkça değişebilir. Yoksa eski mektupları okudukça değişmez.”

“O mektubu yazdığım zaman son derece serinkanlı olduğuma inanıyordum. Ama çok büyük bir kırgınlık içinde yazmış olduğumu şimdi anlıyorum.”

“O mektuba belki kırgınlık içinde başlamış olabilirsin, ama bitişi hiç de öyle değildi. Hele veda bölümü bir büyüklük örneği. Ama ne olur kapatalım artık bu mektup konusunu. O mektubu hem yazanın hem de alanın duyguları öylesine değişti ki artık mektubun hiçbir önemi kalmadı. Unutalım gitsin. Görüyorum, sana biraz kendi yaşam görüşümü öğretmem gerekiyor: Geçmişin yalnızca kıvanç veren yönlerini anacaksın.”

“Ben senin böyle bir yaşam görüşün olduğuna inanamam. Senin vicdanın zaten öylesine temiz, gönlün öyle rahat ki acı anıların ne demek olduğunu bilmezsin bile. Ama ben öyle miyim ya? İster istemez acı şeyler geliyor aklıma. Bu anıları silemiyorum. Silmem de doğru olmaz zaten. Onlardan ders almalıyım. Oldum olası bencil yaratığın biriyim. Gerçi küçükken bana bencil olmamayı sözle öğrettiler, ama bencil huylarımı düzeltmek için hiçbir şey yapamadılar. İlke gütmeyi öğrettiler bana ama gururlu, kibirli olmama ses çıkarmadılar. Annemle babam tek erkek evlatları, hatta uzun yıllar tek

çocukları olarak, beni pek şımartırlardı. Kendileri çok iyiydiler. Hele babam bir iyilik ve insanlık örneğiydi. Ama benim başkalarına tepeden bakan, başına buyruk biri olarak yetişmeme göz yumdular. Hatta beni bu yolda cesaretlendirdiler. Kendi ailem dışında kimseyi sevmez, bütün insanları hor görürdüm. İşte böyleydim ben, sekiz yaşından yirmi sekiz yaşına değin. Sen olmasaydın, hâlâ da böyle kalacaktım, güzel Elizabeth! Sevgilim Elizabeth! Neler borçlu değilim ki sana! Sen bana ders verdin. Önce zor geldi, ama çok yararı dokundu bana. Senin sayende, hak ettiğim gibi burnum sürtüldü. Sana ilk geldiğim zaman evlenme isteğimi kabul edeceğine yüzde yüz inanıyordum. Sen bana, gerçekten sevilmeye değer bir kadının sevgisini kazanabilmek için daha başka erdemlere sahip olmam gerektiğini öğrettin."

"Yoksa seni sevdiğimi mi sanıyordun?"

"Evet ya! Ne gurur, ne kibir, değil mi? Senin benden hoşlandığına, benden bir söz beklediğine inanmıştım."

"Sana çok yakın davranmış olsam gerek, ama isteyerek değil, buna inan. Seni aldatmayı, boş yere umut vermeyi istemedim, ama konuşkan ve girgin olduğum için çok zaman yanlış izlenim bıraktığım oluyor. Sen o geceden sonra benden kim bilir nasıl nefret etmişsindir."

"Nefret etmek mi? Belki önce öfkelenmişimdir, ama çok geçmeden asıl kendi kendime kızmam gerektiğini anladım."

"Pemberley'de gene karşılaştığımız zaman neler düşündüğünü sormak istiyordum, ama göze alamıyordum. Geldiğim için kızdın mı bana?"

"O da ne demek. Yalnızca şaşırdım."

"Ya sen bana sırtını çevirmeyince ben nasıl şaşırdım bir bilsen. Vicdanım bana senin yakınlığına layık olmadığımı söylüyordu. Bana güler yüz göstereceğini hiç beklemiyordum."

"Benim de ilk amacım, elimden geldiği kadar terbiyeli davranarak, geçmişte olup bitenlerin üzerinde durmadığımı, o derece kaba olmadığımı sana anlatmaktı. Sonra senin sözlerine değer verdiğimi ve değişmeye çalıştığımı da göstererek gözüne girmeyi, sana kendimi bağışlatmayı umuyordum. Eski istek ve duygularımın ne zaman yeniden depreştiğini tam olarak bilemeyeceğim. Ama karşılaşmamızdan şöyle bir yarım saat sonraydı, sanıyorum."

Sonra genç adam Georgiana'nın Elizabeth'i nasıl sevdiğini ve Elizabeth'in birden gidişine nasıl üzüldüğünü anlattı. Bu da dolayısıyla sözü, bu gidişin nedenine getirdi. O zaman Elizabeth, Darcy'nin Lydia'yı aramaya gitmek kararını hemen o zaman, o han odasında vermiş olduğunu öğrendi. Üzerine gelen durgunluğun içyüzü işte buymuş.

Elizabeth gene şükranlarını belirtti. Ama bu konu ikisi için de çok acı olduğu için üzerinde pek durmadan geçtiler.

Elizabeth, "Acaba Bay Bingley'yle Jane nerelerdeler?" deyince bu kez de bu konu açılmış oldu.

Darcy, onların evlenme kararına çok sevindiğini söyledi. Bingley bu kararı ona sıcağı sıcağına vermişti.

Elizabeth, "Sormadan edemeyeceğim," dedi. "Şaşırdın mı?"

"Hiç şaşırmadım. Çünkü Londra'ya son gidişimden önce bu işin olacağını zaten sezmiştim."

"Yani Bingley'ye bu konuda izin verdiğini söylemek istiyorsun. Zaten ben de bunu anlamıştım."

Gerçi Darcy, "izin vermek" deyimine karşı çıktı, ama Elizabeth gene de durumun gerçekten kendi dediği gibi olduğunu anlamakta gecikmedi.

Darcy, "Londra'ya gidişimden önceki gece," diye anlatmaya başlamıştı; "Bingley'ye bir açıklamada bulundum ki bunu aslında çok daha önce yapmam gerekirdi. Geçen kez onun işlerine burnumu sokmamın gülünç bir küstahlık olduğunu söyledim. Bu arada bu gerçeği kavramamı sağlayan olayları birer birer anlattım. Bingley şaştı kaldı. Ona aynı zamanda Jane'in ona yakınlık duymadığı yolundaki inancımda yanılmış olduğumu da söyledim. Onun ablana karşı olan aşkının hiç küllenmemiş olduğunu görmek kolaydı. Böylece, bir araya gelip mutlu olacaklarını sezmekte güçlük çekmedim."

Elizabeth onun arkadaşını ne denli kolaylıkla yönetebildiğini düşünerek gülümsemekten kendini alamadı.

"Ablamın onu sevdiğini söylediğin zaman kendi inancını mı ortaya vuruyordun, yoksa benim sözlerime mi dayanıyordun?"

"Kendi inancımdı. Sizin eve yaptığımız iki ziyaret sırasında ablanı dikkatle inceledim. Onun Bingley'yi sevdiğine kanaat getirdim."

“Senin inanman da Bingley’nin inanmasına hemen yetti, değil mi?”

“Öyle. Bingley gerçekten alçakgönüllü çocuktur. Kendine güvenemediği için de böyle önemli bir konuda kendi izlenimlerine güvenememişti. Ama benim düşüncelerime güveni olduğu için her iş kolayca yoluna girdi. Yalnız, yapmak zorunda kaldığım açıklamalardan biri, bir süre için onu haklı olarak gücendirdi. Geçen kış ablanın üç ay Londra’da kaldığını, benim de bunu bildiğim halde ondan gizlediğimi açıkladım ona. Başka yapabileceğim bir şey yoktu. Bingley küplere bindi. Ama çok şükür, kin tutmasını bilmez. Jane’in sevgisine olan güveni geri gelince öfkesi geçiverdi. Beni gönülden bağışladı artık.”

Elizabeth’in dilinin ucuna kadar geldi: Bingley gibi güvenilir, kolayca yönlendirilir bir arkadaş az bulunur; değerini bilmek gerek, diyecekti. Ama sonra kendini tuttu. Darcy henüz kendisiyle dalga geçilmesini kaldıramayan bir adamdı. Elizabeth’in ona öğreteceği şeylerden biri de buydu, ama derse başlamak için zaman daha çok erkendi. Bingley ile Jane’in ne derece mutlu olacaklarını konuşarak eve vardılar. Sofaya girince birbirlerinden ayrıldılar.

On yedinci kısım

“Lizzyciğim, nerelerde kaldınız?”

İçeriye girer girmez Elizabeth’e, Jane’le bütün ötekiler bu soruyu sordular. Elizabeth yalnızca, bilmeden epey uzaklaşmış olduklarını söyledi. Bunu söylerken pembeleşmişti, ama kimsenin içinde hiçbir kuşku uyanmadı.

Akşam durgun ve olaysız geçti. Nişanları açıklanmış olan çift gülüp söylüyorlar, sevgilerini gizli tutanlarsa susuyorlardı. Darcy, mutluluğu neşeye dönüşerek dışarı taşan bir yaradılışta değildi. Duyguları allak bullak, heyecanlı bir durumda olan Elizabeth’se mutlu olduğunu kendi kendine söylemekle birlikte henüz tadına varamamıştı. Çünkü kendisini sıkıntılı dakikaların beklediğini biliyordu. Ailede Jane’den başka Darcy’yi seven yoktu. Üstelik herkes Darcy’den öylesine nefret ediyordu ki, Elizabeth tüm servetinin ve soyluluğunun bile bu nefreti gideremeyeceğinden korkuyordu.

O gece Jane’e açıldı. Gerçi kuşkucu olmak mizacında yoktu, gene de Jane bu haberi yüzde yüz inanmazlıkla karşıladı.

“Şaka yapıyorsun, Lizzy! Olamaz! Darcy’ye mi söz verdin? Yok, yok, beni kandıramazsın. Bunun dünyada olamayacağını biliyorum ben.”

“Vay başıma gelenler, bu başlangıç hiç de yürek verici değil. Ben tek sana güveniyordum. Sen bana inanmazsan, artık kimsecikler inanmaz. Ama inan ki doğruyu söylüyorum. Sözümde yalan yok. Darcy beni seviyor ve de evlenmek için birbirimize söz vermiş bulunuyoruz.”

Jane kız kardeşine hâlâ inanmazlıkla bakıyordu.

“Olamaz bu Lizzyciğim! Ben senin ondan nasıl nefret ettiğini bilmez miyim!”

“Bilmiyorsun ya! Hiçbir şeyden haberin yok senin. O eski sözleri bir kalem geçiyoruz artık. Onu başlangıçta sevmiyordum, ama şimdi

çok seviyorum. Böyle durumlarda da eskiden olup bitenleri anmak bağışlanmaz bir suçtur. Onu eskiden sevmediğimi bundan böyle ben de unutacağım."

Jane hâlâ şaşkınlık içindeydi. Elizabeth doğruyu söylediğini, bu kez daha ciddi olarak yineledi.

"Aman Tanrım! Nasıl olur bu? Ama artık inanmazlık edemem. Lizzy, Lizzyciğim, seni kutlamak isterim elbet, ama emin misin? Bu sorumu bağışla. Ama onunla mutlu olabileceğini iyice aklın kesiyor mu?"

"Hiç kuşkum yok. Zaten biz dünyanın en mutlu çifti olduğumuza karar verdik bile. Ama ya sen, sevindin mi bu işe Jane? Böyle bir enişten olması hoşuna gidecek mi?"

"Hem de nasıl! Hem Bingley hem de benim için bu dünyanın en güzel müjdesi. Aramızda bunu kaç kez konuştuk zaten, ama olamaz gözüyle bakıyorduk. Gerçekten evlenmeye razı olacak kadar çok seviyor musun onu? Ah, Lizzy, dünyada her şeyi yap ama sevmediğin birine varma. Onu gerçekten sevdiğine inanıyor musun?"

"Evet, evet! Sana her şeyi anlatınca sen de inanacaksın. Üstelik onu gereğinden çok sevdiğimi göreceksin."

"Ne demek istiyorsun?"

"Yani Darcy'yi senin Bingley'yinden daha üstün tutuyorum. Bunu duyunca korkarım kızacaksın bana."

"Canım kardeşim, ne olur şakayı bırak. Çok ciddi konuşmak istiyorum seninle. İşin içyüzünü bana hemen anlatmalısın. Sözgelimi, onu ne zamandır sevdiğini söyler misin bana?"

"Öyle yavaş yavaş, öyle anlamadan oldu ki onu sevmeye ne zaman başladığımı ben de bilemiyorum. Ama galiba o şahane Pemberley Malikânesi'ni ilk gördüğüm zaman başladı bu aşk."

Jane'in gene, "Kuzum, ciddi ol," diye yalvarması üzerine Elizabeth de ciddi konuşmaya başladı ve aşkının gerçek olduğuna çok geçmeden ablasını inandırabildi. Buna inandıktan sonra artık Jane'in başkaca isteği kalmamıştı.

"Şimdi artık içim rahat," dedi. "Çünkü sen de benim gibi mutlu olacaksın. Bay Darcy'ye eskiden beri değer veririm. Hele seni sevmesi onu gözümde daha da yükseltmeye yeter de artar bile. Ama Lizzyciğim, meğer sen ne sinsiymişsin. Her şeyi benden gizli

tutmuşsun. Pemberley'de ve Lambton'da meğer neler olup bitmiş de benim ruhum bile duymamış. Bildiklerimi de zaten senden değil, başkalarından öğrendim."

Elizabeth olup bitenleri niçin gizli tuttuğunu anlattı. Bingley'yi anmak istememişti. Kendi duygularındaki kararsızlık da Darcy'den söz etmesine engel olmuştu. Ama şimdi artık onun, Lydia'nın evlenmesinde oynadığı rolü gizli tutamazdı. Her şey söylenip anlatıldı ve böylece gecenin yarısı konuşmakla geçti.

Ertesi sabah Bayan Bennet pencereden dışarısını seyrederken, "Aaa, bir yaşıma daha girdim!" diye bağırdı. "Ayol, o sevimsiz Bay Darcy gene sevgili Bingleyciğimizin peşine takılmış buraya geliyor. Bıktırdı, ayol! Bizden çıkmaz oldu artık. Ne ister bu adam? Ben onun ava mava çıkacağını sanıyordum. Bizi bu derece rahatsız edeceğini hiç ummuyordum. Lizzy, artık iş sana düşüyor. Al bu herifi, gene bir yürüyüşe çıkar da Bingley'yle Jane'e askıntı olmasın."

Elizabeth can attığı bu öneriye gülmekten kendini alamadı. Ama annesinin Darcy'den hep böyle kötü dille söz etmesi de canını sıkıyordu.

Erkekler içeri girdikleri zaman Bingley, Elizabeth'e öyle anlamlı bir bakışla baktı ve elini öyle kırarcasına sıktı ki, genç kız onun haberi aldığını kestirdi. Nitekim Bingley az sonra, "Bayan Bennet, bu dolaylarda Lizzy' nin yürüyüş yaparken gene kaybolabileceği başka yollar yok mu?" diye gülerek sordu.

Bayan Bennet, "Bana sorarsanız Lizzy'yle Kitty bu sabah Bay Darcy'yi alsınlar da, Oakham Tepesi'ne tırmansınlar," diye görüşünü belirtti. "Güzel, uzun bir yürüyüş olur. Hem zaten Bay Darcy de oranın manzarasını görmemiştir, sanırım."

Bingley, "Darcy ile Lizzy için hava hoş, ama bana kalırsa Kitty bu kadar uzun yola gelemez," diye yanıtladı. "Öyle değil mi, Kittyciğim?"

Kitty gerçekten de evde kalmayı yeğ tutacağını söyledi. Darcy tepeye çıkıp manzara seyretmeye can attığını bildirdi ve Elizabeth de sesini çıkarmadan buna boyun eğdi.

Hazırlanmak için yukarıya çıkarken annesi onun peşinden geldi.

"Lizzyciğim, o buz gibi adamla baş başa kalacağına üzülüyorum, ama artık dişini sıkacaksın," dedi. "Janeimizin hatırı için, biliyorsun.

Hem zaten ille konuşup onu oyalamak zorunda da değilsin. Arada iki laf yeter. Canını hiç sıkıntıya sokma."

İki sevgili yürüyüşleri sırasında, evlenmeleri için o akşam Bay Bennet'ten izin istemeye karar verdiler. Annesiyle konuşmayı Elizabeth kendi üzerine aldı.

Annesinin bu işi nasıl karşılayacağını bilemiyordu. Bazen Darcy'nin bütün varlık ve görkeminin bile Bayan Bennet üzerindeki kötü izlenimleri silmeye yetmeyeceğine inanıyordu. Ama annesi böyle bir evlenmeye ister sevinsin, ister dövünsün, ilk duyduğu zaman inanmak istemeyeceği su götürmezdi. Her neyse, Elizabeth onun haberi duyunca göstereceği ilk tepkiye Darcy'nin tanık olmasına dünyada dayanamazdı.

O gece, Bay Bennet'in kitaplığına çekilmesinden az sonra Elizabeth, Darcy'nin de kalkıp onun peşinden gittiğini gördü ve bunu görünce büyük bir heyecana kapıldı. Babasının olumsuz yanıt vereceğini sanmıyordu. Ama Bay Bennet bu işe sevinmeyecekti de. Elizabeth babasının gözbebeği olduğunu biliyordu ve ona üzüntü vereceğini bilmek içine dert oluyordu. Bu nedenle, Darcy' nin geri gelişine kadar ağzını bıçak açmadı. Ancak onun gülümsediğini görünce içine biraz su serpildi. O sırada Elizabeth'le Kitty masa başında oturmuş, nakış işlemekteydiler. Çok geçmeden Darcy yanlarına geldi ve Elizabeth'in nakışını övmek bahanesiyle eğilerek, "Kitaplığa git," diye fısıldadı. "Baban seni bekliyor."

Babası kaşları çatık, yüzünde kaygılı bir bakışla, bir aşağı, bir yukarı dolaşmaktaydı. "Lizzy, ne yapıyorsun sen?" diye söze başladı. "Aklını mı oynattın ki bu adama, evet, diyorsun? Ondan oldum olası nefret eden sen değil misin?"

Ah, ilk düşüncelerinde daha sağduyulu olmak, bu düşüncelerini ortaya vururken daha ölçülü davranmak varmış! Elizabeth böyle davranmadığına şimdi öyle pişmandı ki... Zamanında sözlerini tartmış olsaydı, şimdi böyle sıkıcı, utandırıcı açıklamalarda bulunmak zorunda kalmayacaktı. Gel gör ki bu açıklamaları yapmak zorunluydu. Elizabeth adamakıllı kızarıp bozararak, Darcy'yi sevdiğini açıkladı.

Babası, "Daha doğrusu onunla evlenmeye kararlısın," diye gülümsedi. "Ne yalan söylemeli, adam varlıklı. Ona varırsan Jane'den

daha şık kılıkların, daha gösterişli arabaların olabilir. Ama bunlar seni mutlu eder mi?"

Elizabeth, "Benim onu sevdiğime inanamıyorsunuz," dedi. "Bundan başka bir sakınca görebiliyor musunuz?"

"Hayır. Onun kendini beğenmiş, kasıntı adamın biri olduğunu gerçi hepimiz biliyoruz, ama onu sevsen bunların hiçbir önemi kalmazdı."

"Seviyorum, gerçekten seviyorum onu." Genç kız gözlerinde yaşlarla konuşuyordu. "Çok seviyorum. Aslında gururlu, ama burnu büyük değil. Çok iyi bir insan. Siz onun gerçek kişiliğini bilmiyorsunuz. Onun için yalvarırım size, böyle sözlerle beni kırmayın."

Babası, "Lizzy, ona ben de olumlu yanıt verdim," dedi. "Öyle bir adam ki herhangi bir şey isteyince insana şeref vermiş gibi oluyor; insan ona, hayır, demekten çekiniyor. Mademki onunla evlenmeye kararlısın, ben de razıyım. Ama sana öğüdüm: Çok iyi düşün, taşın. Ben senin huyunu bilirim, Lizzy. Kocanı gerçekten saymadıkça, onu kendinden üstün görmedikçe, ne mutluluk bulabilirsin ne de huzur; sen o kadar zeki ve canlısın ki kocan kafaca sana denk olmadıkça mutluluğun tehlikeye düşer. İster istemez mutsuz olursun. Sevgili kızım senin de saygı duyamadığın bir eşle yaşamak zorunda kaldığını görürsem ben çok üzülürüm. Bunun ne demek olduğunu bilemezsin sen."

Daha da duygulanan Elizabeth içten bir ciddilikle konuşmaya başladı. Bay Darcy'ye karşı beslediği görüş ve duygularının nasıl yavaş yavaş değiştiğini, onun da aşkının gelgeç bir duygu değil, zamanla olgunlaşmış, aylar boyunca kaç kez sınanmış bir sevgi olduğunu anlatarak, Darcy'nin iyi yönlerini bir bir sayarak sonunda babasının inanmazlığını giderdi ve onu bu evlenmeye içten razı etti.

Bay Bennet onu dinledikten sonra, "Öyleyse benim başkaca bir diyeceğim yok," dedi. "Eğer durum buysa genç adam sana layık demektir. Seni değersiz birine vermek içime sinmezdi, Lizzyciğim."

Elizabeth bunun üzerine, Darcy'yi babasına büsbütün beğendirmek için Lydia konusunda yaptığı iyilikleri anlattı. Bay Bennet dinledikçe afallıyordu.

“Bu gece gerçekten bir şaşırtmacalar gecesi oldu. Yaa! Demek Darcy yapmış her şeyi. Oğlanı yola getiren, rüşveti veren, borçları ödeyip yeni işi bulan hep Darcy’ymiş. Benim için böylesi daha iyi, inan. Böylece bir yığın dert ve borçtan kurtulmuş oluyorum. Bu işi dayın yapmış olsaydı, verdiği bütün paraları ödeyecektim. Ama böyle ateşli âşıkların üzerine varılmaz. Hemen yarın Darcy’ye, yaptığı harcamaları ödemeyi önereceğim. O da sana olan aşkından dem vurarak bunun adını bile andırmayacak. Sen sağ, ben selamet...”

Sonra Bay Bennet, birkaç gün önce Bay Collins’in mektubunu okurken Elizabeth’in nasıl sıkılmış olduğunu hatırladı. Onu bir süre alaya aldı ve sonunda gitmesine izin vererek salıverdi. Elizabeth dışarı çıkarken Bay Bennet, “Mary ile Kitty’yi de isteyenler varsa yanıma gönder, şu sırada hiç işim yok,” diyordu.

Elizabeth artık büyük bir yükten kurtulmuştu. Kendi odasında yarım saat kadar şöyle bir başını dinledikten sonra kendini toparlamış olarak salona döndü. Duruma henüz alışamadığı için gülüp sevinemiyordu, ama dingin bir gece geçirdiler. Ortada korkulacak bir şey kalmamıştı artık. Zamanla, birbirlerine alıştıkça, rahat ve huzura da kavuşacaklardı.

O gece annesi odasına çekildiği zaman Elizabeth de peşinden gitti ve önemli haberi ona söyledi.

Haberin etkisi umulduğundan bambaşka oldu. Çünkü Bayan Bennet ilkin gık bile diyemeden oturdu, kaldı. Gerçi ailesinin yararına olan durumları kavramakta, hele aşk ve evlenme konularının kokusunu almakta birebirdi, ama bu kez dakikalar dakikası aptallaştı. Söylenenleri kavrayamadı.

Ama sonunda kendine gelmeye başladı. Ve koltuğunda hop oturup hop kalkarak, “Aman Tanrım! Bir yaşıma daha girdim. Bak hele! Vay canına!” diye mırıldandı. “Bay Darcy demek! Ayol, kimin aklına gelirdi böyle bir şey? Sahi mi söylüyorsun Lizzy? Tatlı kızım benim. Ama ne varlıklı, ne şahane bir hanımefendi olacaksın! Takıların, arabaların, sayısı belirsiz; yerde bulduğunu gökte yiyeceksin artık. Jane’in kocasının varlığı solda sıfır kalacak seninkinin yanında. Ah, ne kadar sevindim bu işe: Öyle kibar, sevimli bir erkek. O ne boy bos, o ne yakışıklılık! Ah, biricik Lizzyciğim, şimdiye dek onu sevmediğim için lütfen benim adıma özür dile. Umarım kusuruma

bakmaz. Ah Lizzyciğim, güzel kızım! Londra'da bir kışlık ev. Her şeyin en güzeli! Üç kızını peş peşe evlendirmek! Yılda on binin üstünde gelir. Ah, güzel Tanrım, ben ne yapacağım şimdi? Sevinçten çıldırıvereceğim."

Artık bu evliliği Bayan Bennet'in de istediği kuşku kaldırmazdı. Annesinin bu ölçüsüz, aşırı sevincini Darcy' nin görmediğine sevinen Elizabeth kendi odasına döndü. Ama iki üç dakika sonra annesi de onun peşinden geldi.

"Ah, sevgili kızım, aklım hep senin işinde! Yılda on bin altın, belki daha bile çok! Lord olmak gibi bir şey bu! Kim bilir düğünün nasıl parlak olacak! İpek kızım benim, sen bana Bay Darcy'nin hangi yemekleri sevdiğini söyle de yarın onları hazırlatalım."

Bu, annesinin Darcy'ye nasıl dalkavukluk edeceğini gösteren acıklı bir belirtiydi. Elizabeth, evleneceği adamın sevgisini ve en yakınlarının onayını sağlama almış olmakla birlikte, mutluluğunu hâlâ gölgeleyen noktalar bulunduğunu görebiliyordu. Neyse ki ertesi gün umduğundan çok daha iyi geçti. Bayan Bennet, en yeni damat adayına karşı öylesine saygı ve korku duyuyordu ki pek ağzını açıp konuşmayı göze alamıyordu. Konuştuğu zaman da yalnızca onun düşüncelerine hak vermekle yetiniyordu.

Bay Bennet'in, Darcy'yi yakından tanımak için çaba gösterdiğini görmek Elizabeth'i çok sevindirdi. Babası çok geçmeden, Darcy'yi her an biraz daha beğendiğini Elizabeth'in kulağına fısıldadı, "Bütün damatlarımı çok beğeniyorum," diye güldü. "Gözbebeğimin Wickham olduğunu yadsıyamam gerçi, ama senin kocanı da Jane' inki kadar seveceğimi sanıyorum, Lizzyciğim."

On sekizinci kısım

Elizabeth çok geçmeden eski canlılığını, şakacılığını yeniden bulmuş olduğu için nişanlısından, "Nasıl oldu da beni sevdin?" diye hesap sordu. "İlk başlangıcı nasıl oldu bu işin? Bir kez âşık olduktan sonra beni sevmekte devam edişini çok iyi anlayabiliyorum. Ama ilk başta seni bu aşka düşüren ne olabilir?"

"Aşkımın temelini oluşturan saati, dakikayı, yeri, olayı, sözü, bakışı kesin olarak bilemeyeceğim. Çok zaman geçti aradan. Zaten ben işin farkına varıncaya dek bir de baktım ki yolun yarısına ulaşmışım."

"Güzelliğimi ilk geceden yadsımıştın. Kibarlığıma gelince, sana karşı hep kaba davrandım. Hemen hemen her sözümle seni iğnelemek, incitmek istedim. Hadi, açık söyle, terbiyesizliğime mi vuruldun benim?"

"Kafalı oluşuna, laf altında kalmayışına vurulduğumu söyleyebilirim."

"Korkma, terbiyesizlik de. Küstahlık, de. İşin doğrusu şu ki, sen kibarlıktan, yaltaklıktan, dalkavukluktan bıkmış, usanmış durumdaydın. Senin gözüne girmek için çırpınan, sana yaranmak için her sözüne hak veren kadınlardan iğrenmiştin. İşte ben bu kadınlardan bambaşka olduğum için ilgini, merakını çektim. İyi bir insan olmasaydın, benim bu davranışlarımdan da nefret ederdin. Ama sen takındığın bütün soğuk tutumlara karşın asil ruhlu, dürüst bir erkeksin. Bu yüzden de etek öpücülerden oldun olası iğreniyordun. İşte, gördün mü, hesap vermek yükünden kurtardım seni. Aslında akla yakın bir neden bu. Gerçi benim iyi bir yönüm olup olmadığını bilmiyordun, ama insanlar âşık oldukları zaman iyilik kötülük ayırt etmezler."

"Ablan Jane, Netherfield'de hastalanıp yattığı zaman ona gösterdiğin sevgi, iyilik sayılmaz mıydı sanki?"

"Biricik Jane! Ona karşı sevgi göstermek de hüner mi yani? Kim olsa aynı şeyi yapardı. Ama izin veriyorum, sen bunu iyilik saymak istiyorsan, say. Bundan böyle benim erdemlerimin bekçisi sensin. Bulabildiğin erdemi elinden geldiğince büyütüp şişireceksin. Bana düşen görev de her an seni iğnelemek, seninle kavga çıkarmak için olanaklar yaratmak olacak. Bu görevime hemencecik başlayarak soruyorum: En sonunda işi sağlama bağlamakta neden o denli kararsız davrandın? Her gün evimize geldiğin halde benden bucak bucak kaçman niyeydi? Neden hiç umursamaz gibi tutumlar takınıyordun öyle?"

"Çünkü sen asık suratlı ve sessiz duruyordun. Hiç yüz vermiyordun bana."

"Ama ben utanıp sıkılıyordum."

"Ben de öyle."

"Hiç değilse yemeğe geldiğinde benimle biraz konuşabilirdin."

"Heyecanı daha az olan birisi belki daha çok konuşabilirdi."

"Ne yazık ki yanıtın akla yakın. Ben de bu yanıtı onaylayacak kadar mantıklı bir kızım, onun için kavga edemeyeceğiz. Ama seni başıboş bıraksaydım, işi daha ne kadar uzatacaktın acaba? Sözü ben açmamış olsaydım, sen ne zaman açacaktın?"

"İlk fırsatta! Bayan Catherine'in buraya gelerek benim adıma konuşmakla devirdiği büyük çam aslında tam ters bir sonuç verdi. Böylece senin de beni sevdiğini iyice anlayarak kararsızlıktan kurtulmuş oldum. Beklemem için hiçbir neden kalmamış, umutlarım yeniden canlanmıştı. Sözü sen açmasan bile ben hiç zaman yitirmeden kesin yanıtını istemek kararındaydım."

"Bayan Catherine çok işe yaradı. Bunu öğrenince çok sevinecektir; çünkü işe yaramaya bayılıyor. Ama söyle bana, başına gelecek olan felaketi kadıncağıza haber vermek cesaretini kendinde bulabilecek misin?"

"Şimdiye dek haber vermedimse cesaretsizlikten değil, vakitsizlikten. Ama gerekli bir iş bu. Elizabeth, bana bir parça kâğıt verirsen hemen yerine getiririm."

"Benim de yazılacak bir mektubum olmasa başucuna oturur ve bir zamanlar bir başka genç hanımın yaptığı gibi, yazının güzelliğini

överdim. Ama benim de artık bundan öte habersiz bırakamayacağım bir yengem var."

Elizabeth, Bay Darcy ile aralarında hiçbir şey olmadığını açıklamak istemediği için, Bayan Gardiner'ın o uzun mektubunu şimdiye dek yanıtlamamıştı. Ama şimdi verilecek sevindirici bir haberi vardı. Genç kız bu haberi vermekte üç gün gecikmiş olduğunu anlayınca kendi kendinden utandı. Ve hemen kaleme sarılarak aşağıdaki mektubu yazdı:

Sevgili Yengeciğim

O uzun, ayrıntılı, doyurucu mektubunuzu alır almaz size teşekkür etmem gerekirdi. Ama doğrusu bir parça moralim bozuk olduğu için yazamadım. Sizler o sırada ortada olmayan bir durum düşünmüştünüz. Ama şimdi artık istediğinizi düşünebilir, hayal gücünüzü başıboş bırakabilirsiniz. Yalnız bir dahaki mektubunuzda "O"nu daha çok övmenizi istiyorum. Hem de çabucak yazın. Göller Bölgesi'ne gitmediğiniz için sizlere binlerce kez teşekkür ediyorum. Meğer oralara gitmeyi istemek ne budalalıkmış. Yengeciğim, kısraklar ve açık arabalarla ilgili fikrin çok nefis. Artık parkı her gün gezeriz. Dünyanın en mutlu insanı benim. Belki bundan önce de böyle söyleyenler çıkmıştır, ama hiçbirisi bu sözlerinde benim kadar haklı değildir. Ben üstelik Jane'den bile daha mutluyum. Çünkü o yalnızca gülümsüyor, ben kahkahalarla gülüyorum. Bay Darcy benden almaya kıyabildiği bütün sevgisini sizlere gönderiyor. Noel'de hepinizi Pemberley'ye bekleyeceğiz.

Sevgilerle...

Bay Darcy'nin Bayan Catherine'e yazdığı mektubun üslubu bambaşkaydı. Hele Bay Bennet'in Bay Collins'e yazdığı yanıt ikisinden de apayrı bir âlem!

Beyefendi,

Sizi bir zahmete daha sokmak zorundayım: Beni bir kez daha kutlayacaksınız. Elizabeth çok yakında Bay Darcy'nin karısı olacak. Artık Bayan Catherine'i elinizden geldiğince avutmaya çalışın. Ama ben sizin yerinizde olsam yeğeninin tarafını tutardım; o daha varlıklı.

Saygılarımla...

Caroline Bingley'nin, ağabeyinin nişanı üzerine yazdığı mektup baştan sona ikiyüzlülükle doluydu. Genç kız Jane'e bile mektup yazarak sevincini belirtti ve o ilk zamanki sevgi numaralarını yineledi. Gerçi Jane artık ona kanamazdı, gene de Caroline'ın layık olduğundan daha tatlı bir yanıt yazmaktan kendini alamadı.

Georgiana'nın ağabeyine yazdığı mektuptaki sevinçse içtendi. Dört sayfa kâğıt bile onun sevincini ve sevgisini dile getirmesine yetmemişti. Yengesinin de onu sevmesini yürekten diliyordu.

Bay Collins'ten Bay Bennet'e yanıt çıkmasına ya da Bay Collins'ten Elizabeth'e kutlama mektubu gelmesine fırsat kalmadan, birdenbire, Collinslerin Lucas Lodge'a gelmiş oldukları öğrenildi. Bu beklenmedik yolculuğun nedeni ortadaydı: Bayan Catherine yeğeninin verdiği haber üzerine öyle bir küplere binmişti ki, bu habere gerçekten sevinen Charlottecuk, fırtına geçinceye değin biraz uzaklaşmayı daha uygun bulmuştu.

Arkadaşının tam şu sırada gelişi Elizabeth'i çok sevindirdi. Gelgelelim Bay Collins'in Bay Darcy'ye karşı dalkavukça davrandığını gördükçe, bu sevincinin pahalıya mal olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu.

Darcy bütün bunlara alkışlanası bir soğukkanlılıkla katlanıyordu. Sir William Lucas'ın, "Artık sarayda sık sık buluşuruz," gibi sözlerine bile büyük bir sabırla kulak veriyordu. Omuz silktiği oluyordu belki, ama ancak Sir William arkasını döndüğü zaman. Onun sabrını en yaman deneyen sınavlardan biri Bayan Phillips'in mahalle kadını gibi davranışlarıydı. Gerçi Bayan Phillips de ablası Bayan Bennet gibi, Darcy'den çok çekindiği için senlibenliliğe kalkışmıyordu, ama konuştuğu zaman mahalle ağzıyla konuşmamak onun elinde değildi işte. Darcy'ye karşı duyduğu korku ve saygı, dilini ne denli bağlarsa bağlasın, davranışlarını değiştiremiyordu. Elizabeth nişanlısını annesiyle teyzesinden ve ailesinin onu rahatsız edebilecek diğer bireylerinden uzak tutmak için elinden geleni yapıyordu. Gerçi bütün bunların verdiği tedirginlik nişanlılık döneminin zevkini epey azaltıyordu, ama gelecekteki mutlulukları için besledikleri umutları pekiştiriyordu. İkisi de canlarını sıkan çevrelerden uzaklaşmayı, Pemberley'de kuracakları rahat ve mutlu yaşama bir an önce kavuşmayı dört gözle bekliyordu.

On dokuzuncu kısım

Bayan Bennet'in en büyük iki kızını evlendirdiği günler, onlardan ayrıldığı için duyduğu büyük üzüntüye karşın, son derece mutlu günler oldu. Onun sonraları, "Bayan Bingley"yi ziyaret ederken ya da "Bayan Darcy" den söz açarken nasıl dört köşe olduğunu anlatmanın gereği yok. İsterdim ki, "Üç kızını böyle peş peşe gelin ederek muradına ermek Bayan Bennet'in üzerinde pek olumlu bir etki yarattı ve onu aklı başında, geçimli, kafalı bir kadın yapıp çıkardı," diyebileyim. Ama yazık ki böyle bir şey olmadı ve Bayan Bennet zaman zaman sinirli ve huysuz, hep kuş beyinli bir kadın olarak kaldı.

Bay Bennet'e gelince, ikinci kızının evlenişi onun yaşamında büyük bir boşluk yarattı. Elizabeth'in özlemi onu evinden sık sık ayrılmaya itti. Bay Bennet, Pemberley'ye gitmeye bayılıyordu, hele hiç beklenmediği sıralarda ve habersiz olarak...

Bay Bingley'yle Jane, Netherfield Malikânesi'nde ancak bir yıl kaldılar. Bayan Bennet'le Bayan Phillips'e bu derece yakın olmak, Bingley gibi uysal, geçimli bir erkek ve Jane gibi yumuşak başlı bir evlat için bile güç bir şeydi. Sonunda Bingley'nin kız kardeşlerinin en çok diledikleri şey oldu: Genç adam Derbyshire dolaylarında bir mülk alarak yerleşti.

Böylece Jane ve Elizabeth, bütün öteki mutluluklarının yanı sıra birbirlerine yakın komşu oldular. Aralarında ancak kırk beş elli kilometre bir uzaklık vardı.

Kitty şimdi çoğu zamanını evli ablalarının yanında geçiriyor ve bunun çok yararını görüyordu. Böyle üstün, seçkin çevrelere girip çıkmak onu iyice geliştirdi. Zaten Lydia gibi başına buyruk değildi. Lydia'nın etkisinden uzaklaşıp ablalarının gözetim ve özenine kavuşunca, o eski huysuz, boş kafalı, haylaz ve vurdumduymaz tutumları yavaş yavaş düzelmeye başladı. Onun Lydia' ya yeni baştan yaklaşmasına fırsat verilmiyordu. Gerçi genç Bayan Wickham onu sık

sık yanına çağırıyor, çevresinin yakışıklı subaylar ve eğlencelerle dolu olduğunu söylüyordu, ama babası Kitty'nin gitmesine izin vermiyordu.

Zamanını evde geçiren tek kız olarak Mary kalmıştı. Mary şimdi anasına can yoldaşlığı yapmak zorunda olduğu için eskisi kadar kendini okumaya ve müziğe veremiyor, ister istemez daha çok insan içine çıkıyordu. Gene de babası onun bundan pek de yakınır olmadığı kanısındaydı. Çünkü kendinden daha güzel olan abla ve kardeşler uzaklaşınca, Mary rahatlamıştı. Onların güzelliği yanında sönük kalmak korkusu ortadan kalktığı için artık el içine karışmaktan çekinmiyordu.

Wickham'la Lydia'ya gelince, onlar gene eskisi gibiydiler. Genç adam, Elizabeth'in artık kendi içyüzünü tamamen öğrenmiş olacağını biliyordu, ama bu ona vız geliyordu. Üstelik her şeye karşın Darcy'den hâlâ yardım umuyordu. Lydia'nın, ablası Elizabeth'in evlenmesi üzerine yazdığı kutlama mektubu onların bu umudunu açıkça belirtir:

Çok Sevgili Lizzy Ablacığım,

Sizlere mutluluklar dilerim. Eğer sen Bay Darcy'yi benim Wickhamcığımı sevdiğimin yarısı kadar seviyorsan çok mutlu olacaksın demektir. Senin bu derece varlıklı birine vardığını bilmek bizler için büyük bir huzur kaynağıdır. Bir olanağını bulunca bizleri düşüneceğini umuyorum. Sarayda bir memurluk filan bulunacak olursa Wickham çok sevinir. Ek bir yardım olmadıkça bu gelirimizle geçinebilmemiz çok zor. Şöyle yılda üç dört yüz sterlin getirecek herhangi bir iş olsa olur. Ama sen gene uygun bulmazsan, bundan Bay Darcy'ye hiç söz açma.

Sevgilerle...

Elizabeth'in bundan Bay Darcy'ye söz etmeyi hiç de uygun bulmadığı bir gerçekti. Kız kardeşine yazdığı yanıtta bu tür dilek ve umutları kökünden kesmeye çalıştı. Gene de kendi kişisel giderlerinden elinden geldiğince kısıntı yaparak biriktirebildiği paraları onlara göndermekten geri kalmıyordu. Wickham'ın aldığı paranın böyle, yarını hiç düşünmeden har vurup harman savuran iki kişiye yetişemeyeceğini Elizabeth işin başlangıcından beri anlamıştı zaten. Lydia ile kocası ne zaman bir yerden bir yere taşınsalar, arkada

bıraktıkları borçların temizlenmesi için Jane'le Elizabeth'e başvuruyorlardı. Yaşayışları son derece düzensizdi. Ayaklarını yorganlarına göre uzatmasını öğrenemediler bir türlü. Wickham'ın aşkı çok geçmeden soğuyup ilgisizliğe dönüştü. Lydia'nın aşkı biraz daha uzun sürmekle birlikte, sonunda o da küllenerek bir umursamazlık olup çıktı.

Darcy gerçi Wickham'ın Pemberley'ye gelmesine razı olamazdı, ama Elizabeth'in hatırı için ona meslek bakımından yardımlarda bulunmaktan geri kalmadı. Lydia da, ara sıra, kocası eğlenmek için Londra ya da Bath'a gittiği zamanlar Pemberley'ye geliyordu. Bingleyler daha şanssızdılar. Çünkü Wickhamlar onlara birlikte gidiyorlar ve çok zaman öylesine uzun kalıyorlardı ki, Bingley' nin sabrı bile tükenmeye başlamış ve genç adam, "Günün birinde onların kulağını bükeceğim, bu kadar çok kalmasınlar," diyecek kerteye gelmişti.

Caroline Bingley, Bay Darcy'nin başka bir kızla evlenişine pek üzüldü, pek bozuldu. Ama Pemberley'yi ziyaret etmek hakkından yoksun kalmak istemediği için duygularını içine gömdü. Georgiana'ya ve Bay Darcy'ye karşı gene eskisi gibi yakın davranmasının yanı sıra, Elizabeth'e karşı olan bütün nezaket borçlarını da sonuna değin ödedi.

Georgiana şimdi sürekli olarak Pemberley'de kalıyordu ve Elizabeth'le genç kız tıpkı Darcy'nin dilediği gibi birbirlerini seviyor ve anlaşıyorlardı. Georgiana, Elizabeth'i eşsiz bir kadın olarak görüyordu. Gerçi onun ağabeyine karşı takındığı şakacı tutumlar genç kızı önceleri korkuya benzer bir şaşkınlık içinde bırakmadı değil. Kendisinin ağabeyine karşı beslediği saygı o denli büyüktü ki, adeta sevgisinin gelişmesine engel olmuştu. Genç kız şimdi bu ağabeyle gülünüp şakalaşılabileceğini görüyordu. Ve gördükçe gözleri açılıyordu. Demek ki bir erkek, kendinden on on iki yaş küçük olan bir kız kardeşe tanımadığı birtakım hakları karısına tanıyabiliyordu. Ve kendisi de büyüyüp çekingenlikten kurtuldukça ağabeyine daha çok yaklaşabilecekti.

Bayan Catherine yeğeninin evlenişine ateş püskürmüştü. Darcy'nin bu evlenme kararını haber veren mektubuna yazdığı yanıtta, özellikle Elizabeth'e karşı öyle ağır bir dil kullandı ki bir süre için aradaki bütün bağlar kesildi. Ama sonunda Darcy, Elizabeth'in

etkisiyle geçmişi unutarak teyzesiyle barışmaya razı oldu. Hanımefendi hazretleri barışma önerisi karşısında biraz direndi. Ama sonra yeğenine olan sevgisinden mi, yoksa karısının davranışlarını görmek için duyduğu meraktan mı nedir, Pemberley'ye gelmek büyüklüğünü gösterdi!

Gardinerlarla Darcylerin yakınlığı hep sürdü. Darcy de Elizabeth gibi onları candan seviyordu. Elizabeth'i Derbyshire'a getirmek yoluyla birleşmelerini sağladıkları için, onlara gönül borçlarını, ikisi de hiçbir zaman unutmadılar.

İçindekiler